

ISSN-2320-3501

निरयणञ्च दृक्सिद्धं चित्रापक्षीयमुत्तमम् । जगन्नाथाख्यपञ्चाङ्गं सर्वार्थसिद्धिदायकम् ॥

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्

राजा - मंगल
विक्रमाब्दः - २०७८
ख्रीष्टाब्दः - २०२१-२२

वर्षलग्नम्

३	४	५
६	७	८
९	१०	११

मन्त्री - मंगल
शकाब्दः - १९४३
गतकल्यब्द - ५१२२

जगत्लग्नम्

गु. ११	१	२
३	४	५
६	७	८

नीलाचलनिवासाय नित्याय परमात्मने । बलभद्रसुभद्राभ्यां जगन्नाथाय ते नमः ॥

पञ्चाङ्गकर्ता प्रधानसम्पादकश्च- प्रो.मदनमोहनपाठकः (लब्धस्वर्णपदकः)

निदेशकः(Director) - ज्योतिर्विज्ञान-अनुसन्धान-केन्द्रम्, वेदानन्दाश्रमः, खरगापुर, गोमतीनगर, लखनऊ-२२६०१० (उ.प्र.)

फलित-सिद्धान्तज्योतिषाचार्यः, विद्यावारिधिः (पी-एच. डी), शिक्षाशास्त्री (बी.एड.)

आचार्योऽध्यक्षश्च (Professor & Head) ज्योतिषविभागे

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य लखनऊ-परिसरः, विशालखण्डः-४, गोमतीनगरम् लखनऊ-२२६०१० (उ. प्र.)

वर्षम् - २२

www.vedanandashram.in

मूल्यम्- ५१/-

ISSN-2320-3501

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गस्य लोकार्पण-समारोहः

पञ्चाङ्गस्य लोकार्पणं कुर्वन्तः
पुरीस्थ-गोवर्धनपीठाधीश्वरा अनन्तश्रीविभूषित-
जगद्गुरुशङ्कराचार्यश्रीनिश्चलानन्दस्वामीवर्याः।

महाशिवरात्रिः
सम्वत्- २०५६

पञ्चाङ्गस्य लोकार्पणं कुर्वन्तः
मानवसंसाधनविकासमन्त्रालयद्वारासञ्चालितस्य
नवदेहलीस्थितस्य
राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानस्य निदेशकाः
श्रीमन्तः प्रो. वेम्पटिकुटुम्बशास्त्रिमहोदयाः

१८ जनवरी २००९
सम्वत्- २०५७

स्व. श्रीरामचन्द्रस्वामी
आद्य पंचांग प्रकाशक

॥ ॐ श्रीमते रामानुजाय नमः ॥ श्री रामचन्द्रस्वामी सेवाश्रम लोकनाथरोड, पुरी-२

श्रीइन्दिरारमणरामानुजदासजी
अध्यक्ष, श्रीरामचन्द्रस्वामीसेवाश्रम

पुरीराहर में स्थित भगवान लोकनाथजी के मन्दिर से कुछ ही दूर दक्षिण में स्थित स्वामी जी की यह तपः स्थली अब असंख्य निर्धन जनता जनार्दन के स्वास्थ्य-सेवा का मुख्य केन्द्र बन गया है। इस सेवाश्रम द्वारा निर्धनों के शारीरिक रोग निवारणार्थि, गुल्म चिकित्सा एवं औषधि की व्यवस्था की जाती है। यहाँ वर्ष में विशेष रूप से एक बार मुप्त आँख का आपरेशन देश के लब्ध-प्रतिष्ठित चक्षुःविशेषज्ञों की सहायता से कराया जाता है। जिससे इस वर्ष तक इस संस्था के द्वारा आयोजित अनेक नेत्र-चिकित्सा-शिबिरोंमें शताधिक चक्षुःहीन लोगों को नयनज्योति की प्राप्ति हुई है।

शिक्षा मनुष्य जीवन की प्रथम आवश्यकता है। इस भावना से आप्लावित स्वामीजी ने आवासीय वेदविद्यालय की व्यवस्था की है। इसे कालान्तर में आध्यात्मिक वैदिकशोधसंस्थान बनाने का निश्चार था लेकिन इसके मध्य आश्रम के संस्थापक महन् श्रीरामचन्द्ररामानुजदासजी का गोलोक में महप्रयाण हो गया। जिससे सनातन वैदिकसंस्कृति की अपूरणीय क्षति हुई। लेकिन श्रीजगन्नाथमहाप्रभुजी की कृपा से अब इस इस पुनीत कार्य को जियर स्वामी मठ के यशस्वी श्रीमहन्श्व तथा इस सेवाश्रम के अध्यक्ष स्वामी श्रीइन्दिरारमणरामानुजदासजी महाराज ने दायित्व सम्भाला है। इनके निर्देश से यह संस्था अनुदिन विकासोन्मुख होते हुए यशस्विता को प्राप्त कर रही है। आश्रम संस्थापक स्वामीजी की तरह इनकी भी अभिरूचि संस्कृत तथा वैदिक संस्कृति की रक्षा में सर्वदा रहती है। इसके लिए श्रीजगन्नाथ सम्पादकमण्डल इनका हार्दिक अभिनन्दन करता है। - आइये हम सब मिलकर स्वामीजी के जन्मदिन यज्ञ में तन-मन-धनसे सहयोग प्रदानकर पुण्य तथा परा के भागी बनें।

पञ्चाङ्ककार्ता प्रधानसम्पादक -
श्री मदनमोहनपाठक

प्रकाशक: - ज्योतिर्विज्ञान-अनुसन्धान-केंद्रम्, वेदानन्दश्रमः, खरगापुर, गोमतीनगर, लखनऊ-२२६०१० (उ.प्र.)

www.vedanandashram.in

ISSN-2320-3501

॥ श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम् ॥ ISSN-2320-3501

आद्यसंरक्षको दिग्दर्शकश्च-स्व. पं कल्याणदत्तशर्मा, (राष्ट्रपति-सम्मानितः)
 भू.पू.अध्यक्षः(जन्तर-मन्तर) वेधशाला, जयपुर (राजस्थान)
 सम्मानित-प्राध्यापकः श्री ला.व.शा.रा.सं.विद्यापीठम्, नई दिल्ली-१६
 सत्प्रेरकाः- डॉ हरिहरझा, (राष्ट्रपति-सम्मानितः)
 भू.पू.प्राचार्यः, श्रीसदाशिवकेन्द्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्, पुरी- १
 स्व. प्रो.शुकदेवचतुर्वेदी, (राष्ट्रपति-सम्मानितः)
 श्रीलालबहादुरशास्त्री, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, नई दिल्ली-१६
 प्रो.ओकारनाथचतुर्वेदी, भू.पू.ज्योतिषविभागाध्यक्षः
 श्रीलालबहादुरशास्त्री, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, नई दिल्ली-१६
 स्व. पं रामदेवझाः, भू.पू.आचार्यः ज्योतिषविभागे
 श्रीलालबहादुरशास्त्री, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, नई दिल्ली-१६
 प्रो.रामचन्द्रझाः, भू.पू.आचार्यः ज्योतिषविभागे
 का.सिं.संस्कृतविश्वविद्यालयः दरभङ्गा, बिहार- ८४६००८
 प्रो.शिवाकान्तझाः, आचार्यः ज्योतिषविभागे
 का.सिं.संस्कृतविश्वविद्यालयः, दरभङ्गा, बिहार- ८४६००८
 प्रो. सर्वनारायणझाः, कुलपतिवरः,
 का.सिं.संस्कृतविश्वविद्यालयः दरभङ्गा, बिहार- ८४६००८
 स्व. पं. वैद्यनाथपाठकः, पञ्चाङ्गकर्तुः पूज्यपिता, संस्थापकः-वेदानन्दश्रमः
 ग्राम-पटपरिया, पो.-रूपडीह-८४५४०१, बाया-मोतिहारी, पूर्वोच्चम्यारण

पञ्चाङ्गकर्तारः -प्रो. मदनमोहनपाठकः

आचार्यो ज्योतिषविभागे, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, लखनऊ-परिसरः, लखनऊ-१०
 www.vedanandashram.in email:- profmmpathak@gmail.com
 सहायकसम्पादकः-

डॉ.दीनदयालत्रिपाठी, डॉ.शैलेशकुमारतिवारी, डॉ.ज्योतिप्रसाददास्तः, डॉ.पुरुषोत्तमकुमारः,
 डॉ.बालकिशोरतिवारी, श्रीवेदप्रकाशपाठकः, श्रीआनन्दप्रकाशपाठकः, सुश्रीविष्णु,
 श्रीप्रिंसकुमारपाण्डेयः, श्रीउत्सवकुमारः

संरक्षकः-श्रीजयप्रकाशत्रिपाठी (आई. ए. एस.) लखनऊ, श्रीशिवाकान्तद्विवेदी (आई. ए. एस.) लखनऊ, श्री डी.सी.चतुर्वेदी (सी.ए. दिल्ली)

॥ ॐ श्रीजगन्नाथाय नमः ॥

प्रथम-प्रस्तावना

वेदा हि यज्ञार्थमभिप्रवृत्ताः कालानुपूर्वा विहिताश्च यज्ञाः।

यस्मादिदं कालविधानशास्त्रं यो ज्योतिषं वेद स वेद यज्ञान् ॥

वैदिक-लौकिक-धर्मशास्त्रीयकृत्यानां सम्पादनार्थं तत्सम्बन्धिगुणा-शुभफलादेशार्थं तस्य कालनिर्धारणार्थं ज्योतिषशास्त्रं प्रवर्तते। यतो हि तत्सम्बन्धस्य कालविधायकत्व-मभिहितमस्ति। कालः सृजति भूतानि कालः संहरते प्रजाः इति यथनेन कालज्ञानं नितरामपेक्षते। सूर्यादयो ग्रहाः अश्विनी-प्रभृतिनक्षत्राणि कालविधानस्य मूलाधारत्वेनाख्यातानि सन्ति। तेषां गतिं स्थितिं ज्ञानार्थं ज्योतिर्वेदः निर्मयः पञ्चाङ्गः लोकानुपकुर्वन्त। पञ्चाङ्गे ग्रहस्थितिवशादेव तिथि-वार-नक्षत्र-योग-करणानि विभिन्नवर्तोरवासमुहूर्तानि च मुख्यतया प्रतिपादितानि भवन्ति। पञ्चाङ्गनिर्माण-परम्परायामनेकेषु क्षेत्रेषु अनेकानि पञ्चाङ्गानि निर्मितानि भवन्ति। तेषु दुस्सिद्धपञ्चाङ्गस्य समादरो भवति। यथोक्तम्-

यात्राविवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्।

स्यात् प्रोच्यते तेन नभश्चराणां स्फुटक्रिया वृत्तगणितैक्यकृत्वा ॥ -सिद्धान्तशिरोमणिः

तत्तद्गतित्वशान्नित्यं यथा दुष्कुल्यातां ग्रहाः।

प्रयान्ति तद् प्रवक्ष्यामि स्फुटीकरणमादरात् ॥ -सूर्यसिद्धान्तः

तेभ्यः स्याद् ग्रहणादिदिक्सममियं प्रोक्ता मया सा तिथिः।

ग्राह्यः मङ्गलघर्मनिर्णयविधावेष्टा यतो दुक् समा ॥- तिथिचिन्तामणिः

अतः सम्प्रति दुस्सिद्ध-पञ्चाङ्गनिर्माण-पद्धतिषु श्रीवैकटेशवापूशार्थस्त्र-केतकरमहोदयस्य पद्धतिः सर्वतोऽर्वाचीनः दुस्सिद्धश्चेति विचिन्त्य श्रीसदाशिवकेन्द्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य ज्योतिषप्राध्यापकेन आयुष्मते डॉ.मदनमोहनपाठकेन स्वीयैः सहयोगिभिः महता श्रमेण दत्ताऽवधानेन च पञ्चाङ्गमिदं सम्पादितमिति समेषां धर्मानुरागि-सज्जनानां कृते सन्तोषावहो विषयः। जायतां पञ्चाङ्गमिदं जगन्मङ्गलायेति शम्।

मकरसंक्रान्तिः 2000

डॉ. हरिहरझाः (राष्ट्रपति-सम्मानितः)

दरभङ्गा

पूर्व-प्राचार्यः,

श्रीसदाशिवकेन्द्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्, पुरी-1

विषयानुक्रमणिका

विषयसूची	पृष्ठ-संख्या	विषयसूची	पृष्ठ-संख्या
प्रस्तावना-विदुषां-सम्मतयः, आत्मनिवेदनम्	01 - 06	विवाहदिमुहूर्तविचारः ग्रहाणां गुण-प्रकृत्यादिकथनम्-	32 - 34
पञ्चाङ्गश्रवणफलं, राजा-मन्त्री-प्रभृतीनां फलं, सम्बत्सरनयन-		ग्रहशशिसंसारः, जन्मलग्नफलम्, समयशुद्धिः,	
कुम्भहापवीचिचारः-	07 - 09	ग्रहाणामुदयास्तादि-व्यवस्था, शरीरे पञ्चवायवः,	
पुं-स्त्री-नपुं-सूचं-नक्षत्राणि, सप्तनक्षत्रीयक्रं,		सात्त्विक-राजसिक-तामसिकयज्ञलक्षणम्-	35 - 36
संक्रान्तियाहन-युष्टिविचार-पुष्पकाल-		अस्य विक्रमाब्दस्य पञ्चाङ्गम्	37 - 60
विवाहे पञ्चशलाकाचक्रं, अशौहिण्यसंख्यापरिभाषा-	10	गरसी (हि.प्र.), मोतिहारी (बिहार), लखनऊ- (उ.प्र.)	
वर्षफलसारांशः-	11	दिल्ली-नगराणां मूयोदयास्त-सारिणी-	61 - 66
आय-व्ययचक्रम्, ग्रहणविवरणम्-	12	अस्य विक्रमाब्दस्य दैनिकसूयादिस्पष्टग्रहाः	67 - 79
ग्रहणे मूलकव्यवस्था, निषिद्धकर्मणि, ग्रहणे स्नानादिकालव्यवस्था		पुरीनगरस्य दैनिकलग्नसारिणी	80 - 91
ग्रहणफलनिर्धारणसिद्धान्तः, जगन्नाथपञ्चाङ्गस्य सत्य-भविष्यद्वर्णने च-	13	षड्वर्गचक्रम् -	92 - 95
रोगे त्रिनाड्यविचार-दन्तजननफल-राहुविचारश्च-ग्रहाणां शुष्काशुष्क-		लग्नसारिणीपरिवर्तनचक्रम्	96
तत्त्वविचारः, भद्रावास-चन्द्रासफल-सिद्धादियोगचक्रं-शास्त्रमहात्म्यम् -	14	इष्टार्कशशि-अंशयसेन पुरी-मोतिहारी-	
राशिफलम्, विवाहे भूतपुत्राण्यविचारः, गृहस्थाश्रमविशेषता -	15 - 17	गरसीनगराणां सारिणीतः लग्नज्ञानम्-	97 - 99
प्रभयादिगौरवसम्बत्सरनामानि, ताराविचारः, रवियोगबोधकचक्रम्-	18	दशमलग्नसारिणी	100
२०७८ सम्बत्सरस्य रवियोगः	19	वर्षप्रवेशसारिणी, वर्षप्रवेशसाधनप्रकारः,	
२०७८ सम्बत्सरस्य सूर्यार्धसिद्धियोगः-	20	मुद्रादशासाधनं-मुन्यासाधनं तत्फलम्-	101
विविधमुहूर्तविचारः	21 - 23	शतपदचक्रम्	102 - 104
यात्रामुहूर्तविचारः, सर्वदिग्गमननक्षत्राणि, यात्रायां यमिर्लकालः,		विवाहे मेलापकविचारः, त्रिमेष्टविचारः, मंगलदोषः परिहारश्च -	105
दिशानुरोधेन वार-निधि-नक्षत्रशूलाः, वारशूलपरिहारः, यात्रायां		विवाहप्रसङ्गे प्रतिकूल- (अशौच) दोषः, योनि-गण-नाडीकूटचक्राणि-	106
शुभशकुनानि, सर्वदिग्गमनमुहूर्तः, करणबोधकचक्रं-धर्माभिनवैशिष्ट्यम्-	24 - 25	घरकन्यागुणैक्यचक्रम्	107
वेला (चौघडोया) फलं, अर्द्धग्रहरावबोधकचक्रं, माहेन्द्रादियोगचक्रम् -	26	अष्टविधमेलापकविचारः-	108
समर्धमहर्षादिबोधकं काकिणीबोधकम् चक्रम्-	27	आयुर्दायसाधनं, परम्परायुगेऽधिकारिणः, भावहोरापटीलग्नानयनं,	
भूरायनबोधकचक्रम्, गृहनिर्माणप्रकारः, गृहे कूप-नल-प्रभृतीनां		त्रिविधः घातमृत्यवः, आयुवर्धनोपायश्च	109
दिग्व्यवस्था, राहुकालविचारश्च-	28	विंशोत्तरीय-योगिनीदशान्तर्दशा-भुक्त-भोग्यानयनप्रकारः,	
शिलान्यासव्यवस्था, देवालय-गेह-जलाशयादिषु राहुमुखविचारः,		मङ्गलादियोगिनीनां शान्तिमन्त्रः, गरुडादिवर्गचक्रं, नेत्रस्फुरणफलम्-	110
गज-कूर्म-दैत्य-नागभूमिलक्षणम्, कलशचक्रम्, धूपवास्तुचक्रम्,		ग्रहकृतानिष्टफलसमन्वयं दानादिपदार्थाः, ग्रहाणां शान्तिमन्त्राश्च-	111
वास्तुभूमेः प्लवत्त्वविचारः, कलिमाहात्म्यम्-	29	क्रान्ति-चेलान्तरसारिणी, अक्षंस-रेखांशसारिणी, स्वप्नविचारः-	112 - 115
पञ्चकविचारः, अग्निवास-शिववास-गण्डन्त-		वज्रलेपविधिः (शोधलेखः)	116
बाणपञ्चक-दिक्षाग्रहणे मासविचारः-भूमेः प्लवत्त्वविचार-	30	षोडशोपचार-देवपूजनविधिः, तर्पणविधिः, पुरश्चरण-सेगोपद्वाराशान्तिविचारः-	117 - 124
वास्तुप्रकरणम्-	31	वर्धापनविधिः, केचन विशिष्टमन्त्रप्रयोगः-	125 - 129
		प्रातःस्मरणीयगणेशस्तोत्रम्, नवग्रहस्तोत्रं, कनकधारास्तोत्रम्,	
		अन्नपूर्णास्तोत्रं, श्रीसूक्तं, जगन्नाथाष्टकम्	130 - 132

॥ हरिः ॐ ॥

विविधविषयानां-विषयानुक्रमणिका

विषयसूची	पृष्ठ-संख्या
चैत्रशुक्लपक्षे- अशोककलिकापानमन्त्रस्तत्पानफलञ्च, समनवमौविषये, व्रतानां कृते सामान्यो नियमः, शिवविष्णुप्रतिमास्पर्शविषयः, सूर्यग्रहणसमा अमा. -	36
वैशाखकृष्णपक्षे- वैशाखमासकृत्यं, वैशाखे दान/त्याज्यवस्तूनि, प्रदोषनिर्णयः-	37
वैशाखशुक्लपक्षे- परशुरामार्घ्यदानमन्त्रः, वैशाखशुक्लतृतीयाकृत्यं, अक्षयतृतीयानिर्णयः, गङ्गोत्पत्तिः, जानकीनवमीव्रतं, श्रीनृसिंह14निर्णयः-	38
ज्येष्ठकृष्णपक्षे- एकादश्यां विशेषः, वटसावित्रीव्रते विशेषः, रविगोचरफलम्, मिथुनसंक्रान्तौ पुण्यकालविषये, वृष्टिविचारः, सूर्य-चन्द्रक्षौणि-	39
ज्येष्ठशुक्लपक्षे- गङ्गादशहराविषये वाराहे, दशहरायाः दशयोगाः, दशपत्न्यः, दिनानुरोधेन क्षौरकर्मफलम्, सर्वविधीः -	40
आषाढकृष्णपक्षे- राहुकेत्वोः गोचरफलम्, श्रेष्ठव्रतानि, सत्यमहिमा, स्त्रियाः उपवेशनविषये, सूतकनिर्णयः, कुष्ठनिवारकव्रतम्,	41
आषाढशुक्लपक्षे- जगन्नाथरथयात्रा, रथयात्राकालनिर्णयः, आर्द्रास्ये सूर्ये पायसभोजनफलं, सुवृष्टियोगः, विष्णुशयनोत्सवः, सुप्तभूमिलक्षणम्, ग्रीष्मनवरात्रनिर्णयः, निन्द्यकालकथनम्-	42
श्रावणकृष्णपक्षे- अशुद्धकालस्तत्र निषिद्धकार्याणि, पञ्चपातकानि, ब्रह्महत्या-मद्यपान-स्वर्णस्तेय-गुरुपत्न्या-	43
सम्भोगसमं कर्माणि, ग्रहगोचरफलानि, मध्यमाधिमासानयनम्-	44
श्रावणशुक्लपक्षे- रक्षाबन्धनमन्त्रः, आकाशे अश्विन्यादिनक्षत्राणां स्थितिः-	45
भाद्रकृष्णपक्षे- जन्माष्टमीनिर्णयः, जन्माष्टम्युपवासनिर्णयः-	46
भाद्रशुक्लपक्षे- हरितालिकाव्रतनिर्णयः, भाद्रशुक्लचतुर्थ्यां चन्द्रदर्शनफलं, तद्दर्शने जपनीयो मन्त्रः, अगस्त्योदयकालनिर्णयः, दशावतारप्रार्थना -	47
आश्विनकृष्णपक्षे- राहुकेत्वोः राशिसञ्चारफलम्, श्रेष्ठव्रतानि, सत्यमहिमा, शनिसञ्चारफलम्	48
आश्विनशुक्लपक्षे- दुर्गाऽऽगमनयानविचारस्तत्फलम्, विजयदशम्यां देव्यागमनयानफलं, बलिदानविषये, महाष्टमीनिर्णयः, महानवमीनिर्णयः, विजयादशमी -	50
कार्तिककृष्णपक्षे- तुलसीमाहात्म्यं, हनुमज्जन्मदिनं, शौर्यवर्धनार्थं सुन्दरकाण्डस्थ- हनुमच्चरित्रस्य जपनीयमन्त्राः, दीपावल्यां रात्रौ जागरणविषयः, गोवत्सद्वादशीनिर्णयः-	51

कार्तिकशुक्लपक्षे-

प्रातृद्वितीयायां भगिनीपठनीयमन्त्रः, एकादश्यां विष्णुत्थापनमन्त्रः, आकाशे दीपदानफलं, प्रातः स्नानफलं, अक्षयनवमौनिर्णयः-	52
मार्गशीर्षकृष्णपक्षे- धर्मलक्षणं, धैर्यमहिमा, षोडशोपचारः, पञ्चोपचारश्च, सन्तानप्रदगोपालमन्त्रः, चल-स्थिर-करणानां नामानि तेषामधिपतयश्च -	53
मार्गशीर्षशुक्लपक्षे- रविवासरे त्याज्यवस्तूनि, रविव्रतभक्ष्याणि, पुं-स्त्री-नपुंसकनक्षत्राणि चन्द्रगोचरफलम्, अधिमाससम्भववर्षज्ञानम्, सर्पपसारणमन्त्रः-	54
पौषकृष्णपक्षे- वैष्णवानामेकादशोव्रतनिर्णयः, विद्यादानमाहात्म्यम्-	55
पौषशुक्लपक्षे- पञ्चगव्यं, पञ्चरत्नानि, परान्नविषये, स्वपवित्रवस्तूनि, सौर-चान्द्रवर्षे सावनदिनघट्यादिसंख्या, ऋणनाशकमङ्गलस्तोत्रम् -	56
माघकृष्णपक्षे- माघे त्यजेन्मूलकम्, माघस्नानमन्त्रः, माघस्नानफलं नियमाश्च, गणेशोत्पत्तिविषयः -	57
माघशुक्लपक्षे- तिलचतुर्थीनिर्णयः, रघुसप्तमीनिर्णयः, भीष्माष्टमी-द्वादशीनिर्णयः, तुलसीपत्रत्रोटनमन्त्रः, वारुणीयोगः, अल्पायुषः विषये युधिष्ठिरं प्रति भीष्मोक्तिः-	58
फाल्गुनकृष्णपक्षे- शुक्रनीती षडाततायिनः, दशतारकविचारः, वृष्टिविषये गर्भपुष्टिविचारः, महाशिवरात्रिनिर्णयः, विद्यामहिमा -	59
फाल्गुनशुक्लपक्षे- दीर्घायुर्विषये महाभारते युधिष्ठिरं प्रति भीष्मोक्तिः, भद्रानिवासस्तत्फलञ्च, होलिकादहनम्, वसन्तोत्सवः (होली) निर्णयः -	60
चैत्रकृष्णपक्षे- वारुणीयोगः, गुरुशुक्रयोः बाल्यास्तवाङ्मयकथनं, सद्बुद्धिप्राप्त्युपायाः-	61

पञ्चाङ्गप्राप्तिस्थानम् -

श्रीरामचन्द्रस्वामीसेवाश्रम, लोकनगररोड, पुरी, उडिशा
 डॉ.प्रभातकुमारमहापात्र, ज्योतिषविभागाध्यक्ष, मो.- 09437232477
 केन्द्रीय-संस्कृत-विश्वविद्यालय, श्रीरणवीरपरिसर, कोट भलवाल, जम्मू -181122, जम्मू
 डॉ.जयप्रकाशचौधरी, ज्योतिषव्याख्याता, मो.-09818426243।
 श्रीसन्तानागपालसंस्कृतमहाविद्यालय, छत्तरपुर, नईदिल्ली-110030,
 पं.नन्दकिशोरतिवारी, दूरभाषः- 098327-36827, बीरीडङ्गाल (भाटापारा),
 पो. बराकर-713324, जिला-बर्दवान, पश्चिम-बङ्गाल।
 वेदानन्दाश्रम- न्यू वेल्बनवा, टाउन थाना से पूर्व, मोतिहारी- 845401
 वेदानन्दाश्रम-(शाखा)-(नजदीक-महेश इष्टर कॉलेज) गीतापुरी, खरगापुर, गोमतीनगर,
 लखनऊ-226010 सम्पर्कसूत्र- 9455437066, 7007797813
www.vedanandashram.in -mail- profimpathak@gmail.com

विदुषां शुभसम्मतयः

Professor H. K. Satapathy

M.A., LL.M, PH.D.sahitya-puran-Acharya

VICE-CHANCELLOR

Shri Jagannath Sanskrit Vishvavidyalaya
Srivihar, Puri (Orissa)

22663 (Off)

22640 (Res)

24568 (Res)

Fax: (06752) 25673 Off)

Date: 20.10.2000

शुभाशंसनम्

वेदा हि यज्ञार्थमभिप्रवृताः कालानुपूर्वा विहिताश्च यज्ञाः।

तस्मादिदं कालविधानशास्त्रं यो ज्योतिषं वेत्ति स वेदं यज्ञान्॥

अनया दृष्ट्या ज्योतिषशास्त्रस्य मानवजीवने महती आवश्यकता विद्यते। कालः सृजति भूतानि कालः संहरते प्रजाः इत्यनेन कालविधानशास्त्रस्य शास्त्रान्तरपेक्षया गौरवमनस्यकार्यं महत्त्वज्ञा- वर्णनीयमित्यपि वक्तुं शक्यते। मानवसमाजस्य भूयसे कल्याणाय विशिष्टसंस्कृतविदुषा पण्डित डॉ.मदनमोहनपाठकमहोदयेन एकं प्रमाणिकं निर्भरयोग्यञ्च पञ्चाङ्गं भगवतः श्रीजगन्नाथस्य नाम्ना श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गमिति प्रणीतम्। बहुविषयसम्बलितं दृक्सिद्धं पञ्चाङ्गमेतत् मानवसमाजस्य बहुविधकल्याणं साधयतीत्यत्र नास्ति काऽपि विप्रतिपत्तिः पञ्चाङ्गमिदमस्माकं न केवलमुत्कलवासिनां अपितु समेषां भारतवासिनाञ्च महते कल्याणाय सम्पत्स्यते इति मम द्रष्टव्यान् विश्वासः पञ्चाङ्गकर्तुः आचार्य डॉ.पाठकमहोदयस्य कृते शुभाभिनन्दनं विनिवेद्य श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गस्य बहुलप्रसारं कामये।

प्रो.हरेकृष्णशतपथी

श्रीअरुणकुमारउपाध्यायः, (I.P.S.) उडिशा संवर्ग B.9, C-B-9, Cantonment Road

M.Sc. (Math) A.I.F.C.

Cuttack, (Orissa)

मोब. - ९४३७०३४९७२

शुभाशंसनम्

सृष्टि-लोकरचना-देवतत्त्व-ग्रहगति-कालनिर्धारणादीनामेकमात्रं ज्ञानात्मकं साधनभूतं ज्योतिषम्। सर्वाणि लोकव्यवहाराणि दिक्-देश-कालानुसारेण प्रचलन्ति। वेदाङ्गेषु लोचनरूपस्य ज्योतिषशास्त्रस्य परम्परा उत्कलप्रदेशे म.म. चन्द्रशेखरसामन्तस्य सिद्धान्तदर्पणेन सुरक्षिता। तां दृक्सिद्ध-परम्परां संरक्षणाय शास्त्रसम्पन्ना ज्ञान-प्रसारण-निरयणं दृक्सिद्धं चित्रापक्षीयमिदं श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं प्रवर्तितमस्ति। शास्त्रज्ञा अस्य प्रचाराय पञ्चाङ्गकर्तुः सर्वविधविकासाय च भगवन्तं जगन्नाथं प्रार्थये। इत्थं-मदनमोहनपाठकशर्मणः कृतिरियं सुयशं फलमाप्नुयादिति शुभं कामयते।

अरुणकुमारउपाध्यायः, सिद्धान्तदर्पणव्याख्याता

जगद्गुरुमानन्दाचार्य

राजस्थानसंस्कृतविश्वविद्यालयः

ग्राम-मदाऊ, पोस्ट- भांकरोटा,

जयपुरम् - 302026 (राज.)

e-mail: kvrkus@yahoo.com

website: jrsanskrituniversity.ac.in

प्रो. के. वी. रामकृष्णमाचार्यः

कुलपतिः

Prof. K.V. Ramakrishnamacharyulu

Vice-Chancellor

0141-5132001 (O) 5132002 (R)

09414065613 (M)

आशीर्वाक्

तिचेष्टश्च श्रियमाप्नोति वाराहयुध्यवर्धनम्। नक्षत्राद्धरते पापं योगाद्भोगनिवारणम्॥

करणात्कार्यसिद्धिस्तु पञ्चाङ्गफलमुत्तमम्। कालवित्कर्मकृद्भिमान् देवतानुग्रहं लभेत्॥

वैज्ञानिकयुगेऽस्मिन् वेदस्य निर्मलचक्षुर्भूतस्य ज्योतिषशास्त्रस्य तदाभूतस्य प्रवर्तमानस्य पञ्चाङ्गस्य च महद्दृष्टिचयं प्रत्यक्षमेव प्रतिभाति।

श्रीमत्कामितदायि कल्मषहरं दुर्दोषशान्तिप्रदं नानावज्रविशेषलभ्यफलदं भूयान्तुल्यं नृणाम्।

आरोम्यायुरभीष्टदं शुचिकरं सन्तानसौख्योदयं पुण्यं कर्मसुसाधनं श्रुतिहितं पञ्चाङ्गमाकर्ण्यताम्॥

राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानस्थ गरीपीरिसरे ज्योतिषशास्त्रविभागाध्यक्षरूपेण कार्यं कुर्वता ज्योतिर्वेदाऽऽयुष्मता डॉ.मदनमोहनपाठकेन ऐदं प्राथम्येन देववाण्यां गैर्वाण्यां श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं विरचय्य मुद्रायत इति परमामोदकोऽयं विचारसारः। पञ्चाङ्गे दृक्सिद्धान्ताधारेण उपस्थापिता विषयाः शास्त्रसम्पन्नाः आचार्यविहिताः सर्वलोकोपयोगिनश्च सन्ति। एका क्रिया दृव्यर्थकरीति वचनानुसारं पाठकमहोदयः पञ्चाङ्गरचनया साकं संस्कृतभाषाप्रचारमपि विदधातीति मोमुद्यते मदीयं मनः। अभिनन्दे च पाठकमहोदयस्यामुं साधूद्यमम्। पञ्चाङ्गमिदं सामान्यजनानां दैनन्दिनोपयोगायच्छात्राणां, शिक्षकाणां विज्ञासूत्रं ज्ञानवर्धनाय, पण्डितानां प्रमोदाय लोककल्याणाय भवतीति मे दृढसप्रत्ययः। प्रार्थये जगन्नाथं गोविन्दं पठन-पाठन-पञ्चाङ्गनिर्माण-ग्रन्थलेखनादि-कर्मसु बद्धश्रद्धं पाठकमहोदयमिमम् आयुरोग्यैश्वर्यादिप्रदानेनाभिरक्षतादिति।

स्थानम्- राजस्थानसंस्कृतविश्वविद्यालयः

दिनाङ्कः- 21 जनवरी 2008

21.01.08

शुभाशंसनम्

षट्सु वेदाङ्गेषु ज्योतिषशास्त्रस्य नेत्राङ्गत्वं सुप्रसिद्धम्। मानवजीवने श्रुति-स्मृति-पुराणोक्तनिखिलोत्सवानां संस्काराणां व्रतादीनाञ्च विहितकालज्ञानमनेन शास्त्रोक्तविधिना रचितपञ्चाङ्गमाध्यमेनैव भवति। पञ्चाङ्गस्य स्फुटत्वं दृक्सिद्ध-स्फुटप्रहरेव भवितुमर्हति। अतः पञ्चाङ्गस्यास्य प्रधानसम्पादकेन केतकीयग्रहगणितसिद्धान्तनिर्मितं दृश्यपञ्चाङ्गमिदं सूक्ष्मं लोकोपकार-युक्तं भवेदिति मन्ये।

प्रो. शिवाकान्तझा

दि. 3.2.2000

आचार्यः, ज्योतिषविभागे, का.सि.सं विश्वविद्यालयः, दरभङ्गा

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, पूर्वाह्नः संवत्- २०७८ / पृ.सं. 4)

शुभाशंसनम्

वेदो हि भारतवर्षस्य सर्वस्वम् । वेदस्य षडङ्गानि प्रसिद्धान्येव सन्ति । तेषु ज्योतिष-शास्त्रस्यात्यन्तं महत्त्वं सर्वेऽपि सहृदयाः सुधियः स्वीकुर्वन्त्येव । इत्थं ज्योतिषशास्त्रन्तु जीवनस्य सर्वान् क्रियाकलापान् प्रतिक्षणं प्रभावयति । शास्त्रस्यास्याधारभूतं तत्त्वं भवति पञ्चाङ्गम् । पञ्चाङ्गमुपजीव्यैव सामाजिकाः स्वीयानि सर्वाण्यपि कर्माणि सम्पादयन्ति । पञ्चाङ्गनिर्माणकार्यं न केवलं कठिनमपितु समयसापेक्षमपि । स्वकीयं सर्वमपि कार्यं निर्वहन्तोऽपि पञ्चाङ्गनिर्माण-कार्यं सम्पादयन्तः ज्योतिषशास्त्रे कृतभूरिपरिश्रमाः आयुष्मन्तः डॉ.पाठकमहोदयाः प्रशंसनीयं कार्यं कुर्वन्तीति निश्चयप्रचम् । पञ्चाङ्गमिदं सामाजिकानां ज्योतिषजिज्ञासूनां च कृते नितरां लाभप्रदमस्ति । पञ्चाङ्गेऽस्मिन् सर्वेषामप्यावश्यकतत्त्वानां निरूपणं कृतमस्ति । भगवतो जगन्नाथस्य कृपया सर्वदैव कार्यमिदं निर्वहन् सेत्स्यतीति दृष्टे मे विश्वासः ।

दिनाङ्कः- २१/११/२००७
हरिप्रबोधिनी एकादशी,

प्रो. सुरेन्द्रकाः, प्राचार्यः,
राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्, गरलीपरिसरः,

अस्माकभार्यजातीयानां सर्वापि क्रिया सूर्योदयात् सूर्योदयं यावत्कालाधीना वर्तते । कालज्ञानञ्च ज्योतिषशास्त्रेण सम्पाद्यते । ज्योतिषशास्त्रमाधृत्य पञ्चाङ्गनिर्माणे परम्पराद्वयी । एका रैवतपक्षीया, अपरा चित्रापक्षीया च । तत्रापि पञ्चाङ्गनिर्माणे धर्मशास्त्रेषु वर्णितानां पर्वणां निर्णयः प्रामुख्येण क्रियते । निर्णयसिन्धौ धर्मसिन्धौ च वर्णितानां पर्वणां १५६१ संख्या भवति । तत्रापि सम्प्रदायभेदात् तत्सेवने काल-भेदः सुस्पष्टम् । तच्च कालज्ञानं ज्योतिषशास्त्रेण भवतीति कृत्वाऽस्मन्मित्रवर्येण दैवज्ञेन डॉ.श्रीमदनमोहनपाठकेन चित्रापक्षमाधृत्य श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गस्य प्रकाशनं क्रियते । एतत्पञ्चाङ्गमाश्रित्य यथाकालं धर्मसेवने आर्यजातीयानां प्रवृत्तिर्भूयादिति कामयते ।

विद्यावाचस्पतिः हरिनारायणतिवारी

दि. ९/१/२००२,

प्रवाचकः, व्याकरणविभागे,
केन्द्रीय संस्कृत विद्यापीठ, गरली- १७७१०

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गमिति नाम्ना संस्कृभाषायां मित्रवर्येण डॉ.पाठकमहोदयेन ज्योतिषशास्त्र-रहस्यैरुपनिबद्धं, प्रकाशितञ्च पञ्चाङ्गं सर्वतो मयाऽवलोकितम् । सामान्यजनानां, सर्वेषां विदुषाञ्च पञ्चाङ्गं महते लाभाय कल्पत इत्यत्र नास्ति संशयलेशः । पञ्चाङ्गे निर्दिष्टा समस्ता अंशाः समसामयिकाः, लोकोपकारिणश्च सन्ति । पुनश्च संस्कृतभाषायाः प्रचारप्रसारो भवतीति विशेषेण अभिनन्दे श्रीपाठकमहोदयं, कामये अस्य पञ्चाङ्गस्य विपुलप्रचारे भवतात्, प्रार्थये च नित्यदिनाथं जगन्नाथं यदमुष्यै सर्वविधमङ्गलं विदधात्विति ।

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं ज्योतिर्विद्याप्रकाशकम् । राजते भारते राष्ट्रे गैर्वाण्या समलङ्कृतम् ।।
ग्राम-मदाऊ, पोस्ट- भांकरोटा,
जयपुरम्-302026(राज.)
Date:- 20 Jan 2008

डॉ. के.साम्बशिवमूर्ति, सहाचार्यः (शिक्षा),
जगद्गुरुमानन्दचार्यराजस्थानसंस्कृतविश्वविद्यालयः-
09928525565(मोबा.)

शुभाशंसनम्

प्रो.राजेन्द्रमिश्रः

Residence:- Teacher's Colony, Loury,
Summer Hill, Shimla - 05
094181-76968 (M)
Date:- 30 March 2008

मिश्रोऽधिराजराजेन्द्र आत्मीयप्रवरमाचार्यश्रीमदनमोहनपाठकं सप्रणयमपिनन्दति जयजीववचोभिः । समवाप्य भवतोऽपि श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं महान् प्रमोदस्समजनि । तत्राऽत्मापेक्षितः सर्वेऽपि दैनन्दिनसमाचारः सम्यक्तया विलसन्ति । किञ्च, पञ्चाङ्गविषयिणी भवदीया मनोरमा शैल्यपि साधु प्रभावत्येव । शुभं कामयन् विरमति -

प्रो.राजेन्द्रमिश्रः

प्राध्यापक डॉ.मदनमोहनपाठकशर्मभिः सम्पादितं नूतनवर्षस्य पञ्चाङ्गं दृष्टम् । गणना दृष्टञ्च विविधविषयसङ्कलनदृष्टञ्च च यथैतन्निर्दोषं तथैव धर्मशास्त्रीयव्रतोत्सवादिकमस्य शास्त्रसम्मतं वर्तते । विद्वज्जनैः साधारणजनैश्चावश्यमेवादृतं भविष्यति । एतदर्थं श्रीपाठकमहोदयाः धन्यवादाः । आज्ञाशे, एते महोदया इमं साधुग्रन्थमस्यैसारयिष्यन्तीति शुभं कामयते ।

आवासः- भन्धीनगर, पो, जटनी,
मण्डलम्- खोर्दा- 752052
दिनाङ्कः- 26/12/2001

पं. परशुरामशास्त्री,
अधसप्राप्तः प्रवाचकः,
श्री स.शि.के.सं.विद्यापीठम्, पुरी

वेदाङ्गे ज्योतिषस्य माहात्म्यं सर्वजनविदितमेव । सर्वाण्यपि श्रुति-स्मृति-पुराणोक्तानि नित्य-नैमित्तिक-काम्यकर्माणि पञ्चाङ्गाश्रितानि भवन्तीति सुधयः संविदन्त्येव । अनेन पञ्चाङ्गस्य महत्त्वं, लोकोपयोगिता, आवश्यकता च सर्वेऽपि आस्तिकाः अनुभवन्ति । अस्याः आवश्यकतायाः पूर्तये महाप्रभोः भगवतः जगन्नाथस्य नाम्ना नमितमिदं श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं समेषामजस्रमुपकाराय स्यादिति भगवन्तं नीलादिनाथं जगन्नाथं अभ्यर्चये ।

आचार्य (डॉ.) विनोदकुमारशर्मा, अध्यक्षः ज्योतिषविभागे
जगद्गुरुमानन्दचार्य राजस्थानसंस्कृतविश्वविद्यालयः, ग्राम-मदाऊ, पोस्ट-भांकरोटा, जयपुरम्-26

सुहृदसद्भावनाः

एम.एम.पाठकवर्येण पाठितं भाषितं सदा । तत्सर्वं ग्रथितं तेन ग्रन्थरूपेण राजते ।।
ग्रन्थराजमिमं भाति भाषया । तथा लोके जगन्नाथो भासते भास्करो यथा ।।
तद्देव हि पञ्चाङ्गं जगन्नाथस्यभूषितम् । मूर्तित्रयमुखाभासैः भासतां भुवनत्रयम् ।।
ज्योतिःशास्त्रमिदं नेत्रं सर्वेषां दिग्दर्शकम् । यदाजीवनपर्यन्तं निमीलनमसम्भवम् ।।
तस्मात् विज्ञजनाः सर्वे ह्याश्रयन्तु सदा भुवि । श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गं धर्मार्थकाममोक्षदम् ।।
सुहृदसद्भावना प्रोक्ता के.बी.यस्.आरसूरिणा । विधातुं मङ्गलं नित्यं पञ्चाङ्गं सुमनोरमम् ।।

हरिप्रबोधिनी एकादशी, संवत्- 2067
गरलीपरिसरः

प्रो.के.बी.सुब्बरायडु, प्र.प्राचार्यः,
राष्ट्रियसंस्कृतसंस्थानम्,

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, पूर्वार्द्धः संवत्- २०७८ / पृ.सं. 5)

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

आत्म-निवेदनम्

यद्भासा भासते नित्यं जगदेतच्चराचरम् । तमादिपुरुषं देवं भास्करं समुपास्महे ॥

अखण्ड-ब्रह्माण्ड-नायकस्य महाप्रभोः भगवतः जगन्नाथदेवस्य प्रेरणया, सर्वशक्तिस्वरूपाया भगवत्या जगदम्बायाः कृपया च सर्वप्रथमं विश्वविश्रुते श्रीक्षेत्रे श्रीजगन्नाथधाम्नि पञ्चाङ्गस्य दृश्यगणनानुसारं सम्पादनमारब्धम् । तदनन्तरं विगते एकविंशतिशताब्द्याः प्रथमे दशके सारस्वतयज्ञमिदं देवभूमौ हिमाचले प्रचलितम् । तदनन्तरं इदानीं तस्मात् स्थानान्तरितः सन् तां परम्परामनुसृत्यैव स्वान्तः सुखाय बहुजनहितायेति दृष्ट्या उत्तर-प्रदेशे भारतसर्वकारेण सञ्चालिते केन्द्रीयसंस्कृताविश्वविद्यालयस्य लखनऊ-परिसरे कार्यं कुर्वता मया पञ्चाङ्गप्रकाशनयज्ञमिदं सम्पाद्यते । अस्मिन् कर्मणि बहूनां महच्चरणानां गुरुजनानां, सुहृदां, छात्राणाञ्च प्रत्यक्ष-परोक्षरूपेण सहयोगो मया प्राप्यते । तेषां समेषां कृते कार्त्तज्ञं विज्ञापयामि । तेषु सर्वप्रथमं स्मर्यन्ते केन्द्रीयसंस्कृताविश्वविद्यालयस्य कुलपतयः प्रो.पी.एन.शास्त्रीवर्यः, कुलसचिवाः

प्रो.सुब्रह्मण्यशर्ममहोदयः, लखनऊ-परिसरस्य निदेशकाः प्रो.विजयकुमारजैनमहोदयः, लखनऊपरिसरस्य व्याकरणविभागाध्यक्षाः सुहृदः प्रो. हरिनारायणतिवारीमहोदयः, जम्मूपरिसरस्य निदेशकाः प्रो.मदनमोहनझामहोदयः, प्रो.वासुदेवशर्ममहोदयः, प्रो.प्रभातकुमारमहापात्रमहोदयः, डॉ.चन्द्रमौलिरैणा महोदयः, जयपुर परिसरस्य डॉ.विष्णुकुमारनिर्मलमहोदयः, अस्य परिसरस्य परमपूज्याः गुरवः प्रो.सर्वनारायणझामहोदयः, एवं च डॉ.उमेशकुमारपाण्डेयमहोदयः, डॉ.चन्द्रश्रीपाण्डेयमहोदयः, डॉ.नरेशशर्ममहोदयः, पुरीपरिसरस्य डॉ.ज्योतिप्रसाददाशप्रभृतयो विभागीयाचार्याः, भोपालपरिसरस्य प्रो.हंसधरझामहोदयः, देहलीस्थितस्य संस्थान-मुख्यालयस्य परीक्षाविभागाधिकारिणः प्रो.ईश्वरभट्टमहोदयः, मुम्बई-परिसरस्य निदेशकाः प्रो.भारतभूषणमिश्रमहोदयः एवञ्च श्रीजयप्रकाशत्रिपाठीवर्यः (आई.ए.एस.), रेलवेविभागीयाधिकारिणः श्रीरामचन्द्रपाण्डेयमहोदयः श्रीरामचन्द्रस्वामी-सेवाश्रमस्य अध्यक्षः महन्थश्री इन्दिरामणरामानुजदासवर्यः, महन्थश्रीरामानुजाचार्यवर्यः श्रीनिवासआश्रमः पुरी, तथा इह सर्वेऽपि सहायक-सम्पादनसमिते सर्वे सदस्याः विशेषेण धन्यवादार्हाः सन्ति, येषां सर्वविध-सहयोगः सर्वथा अविस्मरणीयो वर्तते । एवमेव शुभसम्पत्तिः प्रदातारः शुभेच्छवः सुधियः, एवं ज्योतिष-विभागस्य हिमांशु-अभिनवानन्द-विभाप्रभृतयः सर्वेच्छात्रा येषां सहयोगेन सततप्रोत्साहप्रदानेन च कार्यमिदं सुसम्पन्नतां प्राप्नोतीति मत्वा तेषां समेषामजस्रमभ्युदयाय भगवन्तं जगन्नाथं भगवतीं जगदम्बाञ्च प्रार्थये । सर्वान्ते प्रकाशनकर्मणि टङ्कजजन्यदोषाद् बुद्धिभ्रमदोषाच्च या अशुद्ध्यस्ताः कृपया स्वबुद्ध्या स्वयमेव संशोध्य व्यवहरन्तः स्वोपदेशामृतैः संसूच्य सफलीकुर्वन्तु ममोद्यमं गुणैकपक्षपातिनो विद्वांस इति-

दि.२६/१०/२०२०

सोमवासरः

संवत् २०७७, विजयादशमी

निवेदयति

मदन मोहन पाठकः

श्रीगणेशाय नमः

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्

पञ्चाङ्गश्रवणफलम् -

तिथिर्वारश्च नक्षत्रं योगः करणमेव च ।

पञ्चाङ्गस्य फलं श्रुत्वा गङ्गास्नानफलं लभेत् ॥१॥

राज्यं स्यादक्षयं नृपश्रवणतो मन्त्रिश्रवात् कौशलं

धान्येणात् कमला स्थिरा च सुरसा वाणी भवेन्मेषपात् ॥

धर्मं बुद्धिरतिस्थिरा रसपतेर्दीर्घायुराप्तिर्भवेत्

संस्थेशाढिभलाभतिः शुभकरी राजावली श्रूयताम् ॥२॥

श्रीकल्याणगुणावहं रिपुहरं दुस्स्थानदोषापहं

गङ्गास्नानविशेषपुण्यफलदं गोदानतुल्यं नृणाम् ॥

आयुर्वृद्धिदमुत्तमं शुभयुतं सन्तानसम्पत्प्रदं

नानाकर्मसुसाधनं समुचितं पञ्चाङ्गभाकर्ष्यताम् ॥३॥

अस्मिन् वत्सरे वर्तमानकल्पारम्भतः ससन्धयः षण्मनको ज्यतीताः, वर्तमाने

वैवस्वतमनुः प्रवृत्तेः सप्तविंशतिमितानि महायुगानि ज्यतीतानि, अष्टविंशतितमे युगे,

त्रयो युगचरणाः गताः, अत्र सत्ययुगप्रमाणम् - १७,२८,०००, त्रेतायुगप्रमाणम् - १२,९६,०००,

द्वापरयुगप्रमाणम् - ८,६४,०००, कलियुगप्रमाणम् - ४,३२,०००, चतुर्थ-चरणे कल्पे कलेशारम्भतो

गतकलिः-५१२२, योग्यकलिः-४,२६,८७८, कल्पादितः-१९७२९४९१२०, सृष्ट्यादितः

१९५५८८५१२२, श्रीरामरावणयोर्युद्धतो गतवर्षाणि - ८८०१६३, श्रीकृष्णावतारात् गतवर्षाणि

- ५२५७, महाभारत-युद्धाद् गतवर्षाणि- ५१२२, श्रीमहावीर(जैन)निर्वाणात् गतवर्षाणि-

२५४७, विक्रमाब्दः-२०७८, शकाब्दः-१९४३, श्रीबुद्धसम्बत्सरः-२६४५ - ४६, श्रीलक्ष्मण-
सम्बत्सरः- ९१२-९१३, आङ्ग्लाब्दः २०२१-२२, सन् १४२८ साल, तत्र बार्हस्पत्यमानेन
प्रपवादि-षष्ठ्यब्दानां मध्ये वर्षारम्भे (विगतसम्बत्सरे गुरोः त्रिषु राशिषु संचरणत्वात्
आनन्दसंवत्सरस्य लोपत्वात्) राक्षसनामकसम्बत्सरस्तत्संख्या ५०, अस्य मेषार्कसमये
गतम्भसादिः ०१/०१/०६/१४, योग्यमासदिः १०/२८/५३/४६ ॥

एतदनुसारं चैत्रशुक्ल ३/४ गुरुवासरे तदनुसारं १५/१६ मई २०२१ दिनाङ्के रात्रौ
०२/४२ समये आनन्द(४८)सम्बत्सरस्यावसानं नूतन-राक्षस(४९)सम्बत्सरस्य आरम्भो
भविष्यति। परं विगते २०७७ संवत्सरे गुरोः त्रिषु राशिषु संचरणत्वात् आनन्दसंवत्सरस्य लोपः
संजातः। अस्मात् कारणात् वर्षारम्भे राक्षस (४९) सम्बत्सरः। अतः आवर्षान्तं सङ्कल्पादौ
राक्षससम्बत्सरस्य प्रयोगो विधेयः। अत्र युगं नाम अग्निदैवतं, वर्षनाम आषाढः, मेषनाम
आवर्तः, रोहिणी-निवासः सन्धौ। समय- निवासः वणिक्-गृहे।

अथ वर्षादि विश्वाज्ञानम्- वर्षेऽस्मिन् वर्षाविश्व १५, धान्य- १३, शीतं ७,
तृणं १३, तेजः १७, वायुः १३, बुद्धिः १५, विग्रहः ११, ऐक्यम् ११९, सत्यम्- ११,
धर्मः-१११, पापम् १८। धुधादि विश्वा- धुधा-७, तुष्णा- ७, निद्रा- ७, आलस्यम्-
१५, उद्यमः- १३, शान्तिः- १५, क्रोधः- १३, दण्डः-५, मैत्री- १५, उत्साहः- ११, पापः-५,
पुण्यः-५।

वर्षादौ केतकीयावनांशः-२४/०८/३१ ग्राहलाघवीयावनांशः- २४/५९/००

॥ हरिः ॐ ॥

वर्षेऽस्मिन् राक्षस-सम्बत्सरः(४९) तत्फलम्-

स्व-स्व-कार्ये रताः सर्वे मध्य-सम्यार्थ-वृष्टिः।

राक्षसाब्देऽखिला लोका राक्षसा इव निष्क्रियाः ॥

अर्थात् इस वर्तमान सम्बत्सर का नाम राक्षस सम्बत्सर है। इस सम्बत्सर में जनता वर्ग
अपने अपने कार्यों में निरत रहेगी। एवं वृष्टि रूप से होगी। लेकिन वर्ग में
स्वेच्छाचरित राक्षसी प्रकृति से समाज में अशांति का दिखेगा।

अपि च-

कोद्रवाः शालिर्माश्च पीडयन्ते च वरानने ।

शुकशान्यानि ज्ञायन्ते राक्षसे मुखराः प्रजाः ॥

राक्षससम्बत्सर में कोदो, शान्ति, मृग की हानि तथा स्थूल धान्य की उपज अधिक होती
है। प्रजावर्ग होने है।

(१) राजा भौमस्तत्फलम् -

भौमे नृपे वह्निभयं जनक्षयं चौराकुलं पार्थिवविग्रहञ्च ।

दुःखं प्रजान्याधिवियोगपीडा स्वल्पं पयो मुञ्चति चारिवाहः ॥

इस वर्ष आकाशीय ग्रहमन्त्रीमण्डल के १० अधिकारियों में राजा का अधिकार मङ्गल को मिला है। अतः इस वर्ष देश में अग्निकाण्ड की विभिन्निकता से जनता सन्त्रस्त होगी। चोरो का आतङ्क, राज्याधिकारियों में परस्पर सौमनस्यता का अभाव, प्रजावर्ग व्याधियों से पीड़ित तथा स्वजनो से अनेक प्रकार के वियोगों व दुःखों से सन्त्रस्त रहेंगे। वृष्टि भी अच्छी नहीं होगी, कही अतिवृष्टि तो कही अनावृष्टि जैसी स्थिति बनी रहेगी।

(२) मन्त्रीभौमस्तत्फलम् -

अवनिजो ननु मन्त्रिकतां गतो भवति दस्युगदादिजवेदना ।

जनपदेषु जयं सुखसञ्चयं न बहुगोषु पयोद्विजकर्म च ॥

इस वर्ष आकाशीय मन्त्री-मण्डल में मन्त्री मङ्गल है। अतः इस वर्ष प्रजागण को अग्निकाण्ड, दस्यु तथा रोगादि से कष्ट, जनपद में जय-जयकार तथा सुख का सञ्चय, दुधार पशुओं में दूध की अधिकता तथा ब्राह्मण-वर्ग कर्मकाण्ड-देवार्चनादि शुभकर्म में प्रवृत्त रहेंगे।

(३) मेघेशचन्द्रस्तत्फलम् -

अश्विनि तोयदपे यदि गोमहिष्यजखरादिषु दुग्धरसं तदा ।

फलवति धन्यधान्यवती धरा विविध भोगवती ननु भामिनी ॥

इस वर्ष मेघेश चन्द्रमा है। अतः दुग्ध तथा रसयुक्त पदार्थ की पैदावार प्रचुर मात्रा में होगी। देश में धन धान्य की अभिवृद्धि होगी। प्रजावर्ग भोगैश्वर्य को प्राप्त करेंगे।

(४) सस्येशशुक्रस्तत्फलम् -

शुक्रो यदा धान्यपतिर्भरायां मेघो जलं वर्षति शोभनप्रियम् ।

गोभूमशालीक्षुभनप्रियङ्गु वृक्षेषु पुष्पाणि सुखप्रदानि ॥

इस वर्ष कृषि विभाग शुक्र के पास है। अतः इस वर्ष अच्छी वृष्टि होने से गेहूँ, धान, ईख, साँवा, कौन्नी, आदि फसल की पैदावार तथा अन्यन्व फल-फूल की पैदावार अच्छी होगी।

(५) दुर्गेशचन्द्रस्तत्फलम् -

गङ्गपतिर्भृगुलाञ्छनको यदा नृपसु राज्यविलासितपौरजाः ।

बहुधनेक्षुजगोरसभोगिनो नरवराः वरवर्णितविग्रहाः ॥

आकाशीय ग्रह-मन्त्रीमण्डल में चन्द्र को दुर्ग अर्थात् रक्षा-विभाग मिला है। अतः इस वर्ष राज्याधिकारी-गण अपने राज-काज सम्पादन दक्षता पूर्वक करेंगे। बहुत धन के अन्न-धन, ईख, गोरस अर्थात् दूध, दही, घी आदि के व्यवसायी अधिक लाभान्वित होंगे।

(६) धनेशो गुरुस्तत्फलम् -

सुमनसां च गुरुर्द्विणाधिपो वणिग्वृत्तिपराः सुखभाजनाः ।

फलितपुष्पितभूमिरुहाः सदा विविधद्रव्ययुता भुवि मानवाः ॥

इस वर्ष ग्रह मन्त्री-मण्डल में धनेश गुरु है। अतः इस वर्ष वणिग् वृत्ति में निरत लोग बहुविध तरिकों करेंगे। सर्वत्र फल-फूल का अधिक्य तथा सभी प्रकार के धन-धान्य की अभिवृद्धि से प्रजावर्ग सुख-शान्ति का अनुभव करेंगे।

(७) रसेशो रविस्तत्फलम् -

रसपतौ तरणौ धरणी तदा विरसभोगरताल्पपयोधरा ।

वसनतैलघृतप्रियमानवाः सुखरसं न भुनक्ति महीपतिः ॥

वर्तमान वर्ष में आकाशीय ग्रह मन्त्री-मण्डल में रस-विभाग रवि को मिला है। अतः इस वर्ष रसयुक्त-पदार्थों का अभाव, वृष्टि की अल्पता अथवा खण्डवृष्टि, वस्त्र, तैल, घृत, आदि पदार्थों की अधिकता के बावजूद राज्याधिकारि-वर्ग सुख व शान्ति नहीं प्राप्त करेंगे।

(८) धान्येशो बुधस्तत्फलम् -

बुधे धान्याधिपे मेघा मुञ्चति वै भृशम् ।

सैन्धवे लाटदेशे च माधवेऽल्पं च वर्षति ॥

इस वर्ष धान्यपति है। अतः इस वर्ष अच्छी वृष्टि से फसल की अच्छी पैदावार होगी। परन्तु सिन्धप्रदेश तथा लाटप्रदेश (पञ्जाब) में अल्प वृष्टि होगी।

(९) नीरसेशशुक्रफलम् -

कर्पूरागरगन्धानां हेममौक्तिकवाससाम् ।

अर्घवृद्धिः प्रजायेत नीरसेशो भृगुर्यदि ॥

इस वर्ष आकाशीय ग्रह मन्त्री-मण्डल में निरस-विभाग (धातुओं के विभाग) अधिपत्य शुक्र को मिला है। वर्ष कर्पूर, अगर-तगर एवं अन्य गन्धयुक्त पदार्थ, सोना, चाँदी, म्बेती, सभी प्रकार के वस्त्रों के मूल्यों में अभूत-पूर्व वृद्धि होगी।

(१०) फलेशचन्द्रफलम् -

यदि विषुः फलयोद्धमराशयः फलयुता बलिभिः कुसुमैर्युता ।

द्विजमुखावरभोगसमन्विता नृपतयो नयनाटनतत्पराः ॥

इस वर्ष आकाशीय ग्रहों में फलोत्पादन का विभाग चन्द्र को मिला है। अतः इस वर्ष पृथ्वी फूलों की अधिकता होगी। प्रजावर्ग विशेष कर ब्राह्मण-वर्ग पूर्वक भोगसक्त रहेंगे। राज्याधिकारी-गण घूमने-फिरने में निरत रहेंगे।

वर्षनाम श्रावणस्तत्फलम्-

श्रावणाब्दे धरा भाति त्रिदशस्यर्द्धि मानवैः । धरापुण्यफलैर्युक्ता परिपूर्णा ध्वरादिभिः ॥

श्रावण नामक वर्ष के प्रभाव से जन्ता के धर्माचरण द्वारा पृथ्वी सुशोभित होगी। देवता भी मनुष्यों के धर्माचरण से स्पर्द्धा करने लगेंगे। पृथ्वी पुण्यफलों से परिपूर्ण होगी।

रोहिणीनिवासस्तटे वृष्टिः सुशोभना ॥

इस वर्ष रोहिणी निवास समुद्र तट पर है। अतः इस वर्ष सुवृष्टि का योग उपस्थित है।

समयनिवासः रजकगृहे तत्फलम् -

वापीकूपतटागानि नदी-नद-वनानि च । जलपूर्णानि दृश्यन्ते वासो रजकवेष्टमनि ॥

इस वर्ष समय का निवास रजक के घर में है। अतः बावड़ी, कुएँ, तात्ताब, नदी, नाले इत्यादि जल से परिपूर्ण रहेंगे।

सम्बत्सरानयनप्रकारः-

शकेन्द्रकालः पृथगाकृतिष्वः शशाङ्कनन्दाश्वयुगैः समेतः ।

शराद्रिष्वस्विन्दुतः स लब्धः षष्ट्यष्टशेषे प्रभवादयोऽब्दाः ॥२२॥

अर्थात् शकाब्दः द्विस्थः स्थाप्यः । प्रथमस्थानीयः शकाब्दः आकृति (२२) ज्ञः द्विर्विंशत्यागुणितः, शशाङ्कनन्दाश्वयुगैः (४२९१) योजनीयः, समागते फले शराद्रिष्वस्विन्दु (१८७५) संख्या विभाज्यते । तत्र लब्धिस्थानीया संख्या (वर्ष-मास-दिन-घटी-पल-दिना) द्वितीयस्थाने स्थापिते शकाब्दे संयोज्य केवलं वर्षस्थानीया (प्रथमस्थानीयासंख्या) षष्ट्या (६०) विभाज्यते तदा शेषस्थानीयासंख्या वर्तमानसम्बत्सरं द्योतयति, तथा तस्य सम्बत्सरस्य अधिमानं लब्धिस्थानीया संख्या द्योतयति । तद्यथादहरणम्-

शकाब्दः १९३४ + २२ + ४२९१ + १८७५ = २४/११/२३/५६/५, (लब्धि=वर्षमास-दिनघटीपलविपलात्मिका) । इयं लब्धि द्वितीयस्थाने स्थापिते शकाब्दे योज्यते तदा १९३४ + २४/११/२३/५६/५ तदा १९५८/११/२३/५६/५, अत्र प्रथमस्थानीययोगफलं १९५८ + ६० = अत्र शेषस्थानीयसंख्या ३८ वर्षारम्भस्य सम्बत्सरनाम क्रोधी इति द्योतयति । भुक्तमासादयः (लब्धयः) ११/२३/५६/५ सन्ति । एताः संख्या १२ राशौ विशोध्यते ०/६/३/५५ क्रोधीसम्बत्सरस्य भोग्यमासादि आगता । अनेन मेषार्कदिनाङ्कात् अग्रे षष्टे दिवसे अर्थात् २०/६/२०१२ दिनाङ्के ३/५५ घट्यादौ क्रोधी अवसानन्तश्च विश्वावसु-सम्बत्सरस्य प्रवेशो भविष्यति, परं वर्षपर्यन्तं संकल्पादौ क्रोधी-सम्बत्सरस्यैव प्रयोगः कर्तव्यः ।

शुभाशंसनम्

कालाद् बहोः बुधगणेशितकार्यपुण्यं पञ्चाङ्गलेखनमहोमरभाषया स्यात् ।

सम्पादयन् मदनमोहनपाठकस्तन् न्नाथेन युक् च भवतात् जगतां प्रसिद्धम् ॥

डॉ. सुरेन्द्रपाठकः

दि. 4.2.2000

प्रवाचकः, व्याकरणविभागाध्यक्षः स.के.सं.के.विद्यापीठम्, पुरी

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, पूर्वार्द्धः संवत्-२०७८ / पृ.सं. ९)

कुम्भमहापर्वविचारः-

१. हरिद्वारे कुम्भनिर्णयः-

चतुर्दशी मेघगतस्य भास्करे प्रवर्धपौषयादिनकुहिने ।

सकुम्भयोगः सुरपूज्यकुम्भगे गङ्गाहरिद्वारसमागमे वा ॥

अपि च - कुम्भराशिगते जीवे मेघगते रवौ । हरिद्वारे कृतं स्नानं पुनरावृत्तिवर्जनम् ॥

२. प्रयागे कुम्भनिर्णयः-

मकरे च दिवानाथे वृषराशिस्थिते गुरौ ।

प्रयागे कुम्भयोगो वै माघमासे विधुक्षये ॥

अपि च-

माघे वृषगते जीवे मकरे चन्द्रभास्करौ ।

अमावस्यां तदा योगः कुम्भश्च तीर्थनाथके ॥- (स्कन्दे)

३. गोदावर्यास्तटे नासिकक्षेत्रे कुम्भनिर्णयः-

कर्के गुरुस्तथा भानुश्चन्द्रश्चन्द्रक्षयस्तथा ।

गोदावर्यां तथा कुम्भो जायतेऽवनिमण्डले ॥

अपि च-

सिंहे गुरुस्तथा भानुश्चन्द्रश्चन्द्रक्षयस्तथा ।

गोदावर्यां तथा कुम्भो जायतेऽवनिमण्डले ॥

४. उज्जयिन्यां कुम्भयोगः-

सिंहे सौरी शशिः सूर्यो मेघे दामोदरे तथा ।

तदा कुम्भो जायते खलु भक्तिदः ॥

अपि च-

मेघराशिगते सूर्ये सिंहराशौ बृहस्पती ।

उज्जयिन्यां भवेत्कुम्भः सदा मुक्तिप्रदायकः ॥

एतेषु स्थलेषु कुम्भस्नानफलम्-

गङ्गाद्वारे प्रयागे च धारा- (उज्जयिन्यां) गोदावरीतटे ।

कलशाख्यो योगोऽयं प्रोच्यते शङ्करादिभिः ।

सहस्रं कार्तिके स्नानं माघे स्नानं शालानि च ।

वैशाखे नर्मदा कोटिः कुम्भस्नानेन तत्फलम् ॥

विशेषः- अस्मिन् वर्षे भद्रकुम्भयोगः सुरपूज्यकुम्भगे गङ्गाहरिद्वार-

समागमे वा इत्यनुसारं उत्तराखण्डस्य हरिद्वारे गङ्गातट्यास्तटे मेषार्कान् तदनुसारं

१४ ज्यैष्ठ्य २०२१ दिनाङ्कात् आरभ्य एक मासं यावत् सनातनधर्मनुरागिभिः

कुम्भमहोत्सवः परिकल्प्यते । तदानीं गङ्गायां स्नान-दानस्य महत्फलं प्रतिपदितं

वर्तते ।

वर्षफलसारांश:- (संवत् २०७८)

वर्षारम्भ में गौरवसम्बत्सर के मध्यम गणनानुसार आनन्द(४८) सम्बत्सर होना चाहिए। लेकिन यह गौरव संवत्सर गुरु के संचार पर आधारित है। विगत २०७७ सम्बत्सर में गुरु के अतिचारवश आनन्द सम्बत्सर का लोप हुआ है। परिणामतः २०७७ सम्बत् प्रमादी (४७) के अनन्तर २०७८ में आनन्द (४८) सम्बत्सर न हो कर राक्षस (४९) सम्बत्सर माना गया है। अतः वर्षान्त यावत् शुभाशुभकृत्यों के सङ्कल्पादि में राक्षस (४९) सम्बत्सर का ही प्रयोग होगा।

२०७७ सम्बत् का अवसान १२ अप्रैल २०२१ सोमवार को प्रातः ८/०७ बजे वृषलग्न, रेवती नक्षत्र तथा मीनराशिस्थ चन्द्र के सङ्गरावस्था में हुआ है। चैत्रशुक्लप्रतिपदा मंगलवार को होने से वर्षेश अर्थात् इस नूतन २०७८ संवत् का राजा मंगल है।

मेघसंक्रान्ति १४ अप्रैल २०२१ तदनुसार चैत्र शुक्लपक्ष १/२ तिथि मंगलवार को रात्रि ०२/२३ बजे होने से नूतन वर्ष का मन्त्री मंगल है। अतः इस वर्ष के राजा तथा मन्त्री का दायित्व मंगल को मिला है। अतः भौमे नृपे वह्निभयं जनक्षयं चौराकुलं पार्थिवविग्रहञ्च। दुःखं प्रजाव्याधिवियोगपीडा स्वल्पं पयो मुञ्चति वारिवाहः॥ के अनुसार इस वर्ष अग्निभय, महामारी से जनक्षय, तस्कर-पीडा, राजनेताओं में परस्पर कलह, प्रजावर्ग को विविध व्याधियों तथा स्वजनों के वियोग से पीडा होगी। मेघ अल्प वृष्टि प्रदान करेंगे।

वर्षकुण्डली में यह वर्षलग्नधिपति शुक्र व्ययभायस्थित है। लग्न में भी मंगल राहु की युति है। परिणामतः देश को आर्थिक तंगी से जूझना पड़ेगा। देश के विशिष्ट अधिकारियों को अपनी सुरक्षा का विशेष रक्षान्द होगा। दैनिक कारोबार करने वाले लोगों को अपने व्यापार में समस्याओं का सामना पड़ेगा। लाभभाव में सूर्य, चन्द्र, बुध की संयुति से देश में बहुविध अर्थार्जन के मार्ग प्रशस्त होंगे। प्रजावर्ग में आत्म-निर्भरता का भाव बढ़ेगा। तथापि आतंकवादियों के आतंक तथा समाज को तोड़ने वाले लोगों से प्रजा-वर्ग को सर्वविध नुकसान पहुँचेगा। सूर्य-चन्द्र-बुध, शनि से दृष्ट है। सम्बत्सर का नाम भी राक्षस है। परिणामतः देश के प्रशासनिक अधिकारियों के व प्रमाद के कारण सामान्य प्रजा-वर्ग को विविध कष्टों का करना पड़ेगा। देश में गृहयुद्ध, प्राकृतिक प्रकोप, भ्रष्टाचार, महगाई, लूट-मार, अग्निकाण्ड, तथैव विभिन्न नूतन-रोग के प्रकोप से जनता संव्रस्त रहेगी। इस वर्ष मास के शुक्लपक्ष में १३ दिन का पक्ष, देश में अनिष्ट को द्योतित कर रहा है।

वर्षलग्नेश शनि लग्नस्थ है। अतः विश्व में भारत की प्रतिष्ठा बढ़ेगी। व्ययेश के द्वितीयस्थ होने से देश की आर्थिक स्थिति अनुकूल नहीं रहेगी। कुत्सित मानसिकता वाले सामाजिक सौहार्द को नष्ट करने का प्रयास करेंगे। समुद्र तटवर्ती क्षेत्रों में रहने वालों को चक्रवातों से विशेष सावधान रहना चाहिए।

यदा कदा अविवेक से सत्त-पक्ष को नुकसान उठाना पड़ सकता है। दुर्गेश चन्द्र, शनि से दृष्ट है। परिणामतः भारत को अपने पड़ोसी देशों से सावधान रहना पड़ेगा। उनके कुचक्र से सैन्य-शक्ति नुकसान सम्भव है। सस्येश व धनेश क्रमशः शुक्र व गुरु अनुकूल में हैं परिणामतः अच्छे पैदावार होने का योग है।

एक मास में एक ही दिवस पांच बार आने से (विशेषकर पापग्रह के दिन) देश में अशान्ति की बनती है तथा पश्चिमी देशों में युद्ध जैसी स्थिति बनी रहती है। ऐसी स्थिति चैत्र-श्रावण-आश्विन-मार्गशर्ष-पौष एवं माघ मासों में है। अतः इन मासों में सुरक्षा के दृष्टि से विशेष रहने की जरूरत है।

फलेश चन्द्र तथा रसेश सूर्य अनुकूल में हैं। जिससे फल, दूध व अन्यान्य रसयुक्त पदार्थों की पैदावार में वृद्धि आयेगी। तेलहन व गन्ने जैसे रसयुक्त पदार्थों की पैदावार अच्छी होगी। गोवंश की रक्षा हेतु सरकार को विशेष ध्यान रखना होगा।

वर्षकुण्डली का भाग्येश कर्मेंश शनि स्वगृही है, साथ ही जगत-कुण्डली का बुध शुक्र क्रमशः अपने घर भाग्य व कर्म इन दोनों भावों को देख रहा है। परिणामतः देश के शीर्षस्थ अधिकारियों के आध्यत्मिक धितवृत्तियों से जगत का कल्याण होगा।

इलेक्ट्रिक व इलेक्ट्रॉनिक क्षेत्रों में सतत अनुसंधान से देश का मान बढ़ेगा। श्रृङ्गारसामग्री, सङ्गीत-वाद्य-नृत्य-अभिनेतृवर्ग इन सभी क्षेत्रों में विकास की पूर्ण सम्भावना है। स्त्रीवर्ग सम्माननीय पदों पर अधिष्ठित भी होगी। यद्यपि यत्र-तत्र स्त्रियों को दुष्टों के कुचक्र का शिकार भी होना पड़ है। स्त्रीवर्ग को अपनी सुरक्षा का विशेष रखना चाहिए तथा राज्याधिकारियों को भी स्त्रीवर्ग की सुरक्षा हेतु स्थायी ठोस नियम चाहिए।

वर्षकुण्डली में अष्टमेश गुरु कर्मस्थ है तथा जगतकुण्डली में अष्टमेश सूर्य मित्रगृही होकर भाग्यभाव को देख रहा है। अतः अन्वेषण के क्षेत्र में किये गये नये प्रयासों से देश के वैज्ञानिकों को विश्व-मञ्च प्रतिष्ठा मिलेगी। इस वर्ष नवागन्तुक रोगों तथा अग्निकाण्ड जैसे समस्याओं से प्रजावर्ग को कष्ट सम्भव है।

ग्रह मन्त्रीमण्डल के दश विभागों में से शुभग्रहों के पास ७ तथा पापफलदायी ग्रहों के पास ३ विभाग हैं। अतः सत्ताधारी राजनेताओं के सूझ-बूझ पूर्वक अपने कार्यों का क्रियान्वयन करने से देश की अभ्युन्नति होगी। विशेष धर्मावबोध पूर्वक कर्तव्यनिष्ठा से ही देश समाज का विकास हो सकता है। विशेष जगन्निनयन्ता भगवान् जगन्नाथ भगवती वैष्णवी सभी का मङ्गल करें।

॥ हरिः ॐ ॥

वर्षादी केतकीयायनांशः-२४/०८/३१

ग्रहलाघवीयायनांशः-२४/५९/००

वर्षलग्नम् इ.का. ०५/०७/३०											
चैत्र कृष्ण ३० सोमवासरः दि.१२ अ. २०२१											
३	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
४	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२
५	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
६	४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	४
७	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५

जगल्लग्नम् इ.का. ५२/०२/३०											
चैत्र शुक्ल २ पंगलवासरः दि.१३/१४ अ. २०२१											
११	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१
१२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२
१३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
१४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	४
१५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५

विन्ध्योत्तरवासिनां दिशोत्तरीयमतानुसारेणायव्ययचक्रम्

राशयः	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	योगः
आयः	२	११	२	११	१४	२	११	२	१४	८	८	१४	९९
व्ययः	१४	५	५	१४	११	५	५	१४	२	५	५	२	८७

विन्ध्यदक्षिणवासिनां अष्टोत्तरीयमतानुसारेणायव्ययचक्रम्

राशयः	मे.	वृ.	मि.	क.	सि.	क.	तु.	वृ.	ध.	म.	कु.	मी.	योगः
आयः	८	२	५	१४	२	५	२	८	११	१४	१४	११	९६
व्ययः	१४	८	५	२	१४	५	८	१४	५	१४	१४	५	१०८

ज्योतिषसम्बन्धी विभिन्न समस्याओं के समाधानार्थ सम्पर्क कर सकते हैं -

प्रो.मदनमोहनपाठक, कलित-सिद्धान्तज्योतिषाचार्य, प्राणस्वर्णपत्रक

विद्यावारिधि (पी-एच.डी.), शिक्षाशास्त्री (बी.एड.)

आचार्य एवं अध्यक्ष (Professor & Head) ज्योतिषविभाग

केन्द्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय, लखनऊ-परिसर, विशालखण्ड-४, गोमतीनगर,

लखनऊ-२२६०१० (उत्तर-प्रदेश) दूरभाष - ०९४५५४३७०६६

www.vedanandashram.in e-mail-pathak_guruji@rediffmail.com

ग्रहणविवरणम्

विक्रमाब्दः- २०७८, शकाब्दः-१९४३

२०७८ सम्बत्सरे पृथिव्यामस्यां केवलं ग्रहणचतुष्टयं दृश्यं भविष्यति। तेषु ग्रहणत्रयमेव भारते दृश्यं भविष्यति। सूर्यग्रहणमेकं भारताद्धिरेव दृश्यं भविष्यति। अत्र वर्षेऽस्मिन् ग्रहणचतुष्टयानां विवरणं संक्षेपेण प्रस्तूयते।

सं.	ग्रहणस्वरूपम्	मासः	दिवसः	दिनाङ्कः
(१)	खग्रासचन्द्रग्रहणम्	वैशाखशुक्ल १५	बुधवासरे	२६ मई २०२१
(२)	कङ्कणसूर्यग्रहणम्	ज्येष्ठकृष्ण ३०	गुरुवासरे	१० जून २०२१
(३)	खण्डग्रसचन्द्रग्रहणम्	कार्तिकशुक्ल १५	शुक्रवासरे	१९ नव. २०२१
(४)	खग्राससूर्यग्रहणम् (भारते अदृश्यम्)	मार्गशीर्षकृष्ण ३०	शनिवासरे	४ दिस. २०२१

(१) खग्रासचन्द्रग्रहणम् :- वैशाखशुक्लपूर्णिमायां बुधवासरे तदनुसारं २६ मई २०२१ दिनाङ्के अनुराधानक्षत्रे वृश्चिकराशिस्थिते चन्द्रे ग्रस्तोदितखग्रासचन्द्रग्रहणमिदं भारतस्यपूर्वी राज्येषु स्वल्पकालस्य कृते भारतीयमानकसमयानुसारं दिवा ३/१५ P.M. तः आरभ्य ६/२४ P.M. पर्यन्तं दृश्यं भविष्यति।

(२) कङ्कणसूर्यग्रहणम् :- ग्रहणमिदं ज्येष्ठकृष्णअमायां गुरुवासरे तदनुसारं १० जून २०२१ दिनाङ्के मृगशिरानक्षत्रे वृश्चिकराशिस्थिते चन्द्रे स्वल्पग्रासकङ्कणसूर्यग्रहणं पूर्वोत्तरभारते एवं जम्मू-काश्मीरराज्यस्य केपुक्तिप्रभागेषु दिवा १/४२ तः सायं ०६/४२ वादनपर्यन्तं दृश्यं भविष्यति।

(३) खण्डग्रसचन्द्रग्रहणम् :- ग्रहणमिदं कार्तिकशुक्लपूर्णिमायां शुक्रवासरे तदनुसारं १९ नव. २०२१ दिनाङ्के कृतिकानक्षत्रे वृश्चिकराशिस्थिते चन्द्रे ग्रस्तोदितखग्रासचन्द्रग्रहणं भारतस्यपूर्वी राज्येषु स्वल्पकालस्य कृते भारतीयमानकसमयानुसारं दिवा १२/४५ P.M. आरभ्य ४/१५ P.M. वादनपर्यन्तं दृश्यं भविष्यति।

(४) खग्राससूर्यग्रहणम् (भारते अदृश्यम्) :- ग्रहणमिदं मार्गशीर्षकृष्णअमायां शनिवासरे तदनुसारं ४ दिस. २०२१ दिनाङ्के दिवा ११/०० तः १५/१० या. अनुराधा-ज्येष्ठानक्षत्रयोः वृश्चिकराशिस्थिते चन्द्रे भारते अदृश्यखग्राससूर्यग्रहणं दृश्यं भविष्यति। अस्य ग्रहणस्य सूतकादिप्रभावः भारते नैव भविष्यति।

ग्रहणस्य पर्वकालनिर्धारणम् :- ग्रस्तोदयग्रहणस्य पर्वकालनिर्धारणं तद् विम्बोदयकालादेव सञ्जायते। अर्थात् चन्द्रग्रहणे चन्द्रोदयकालात् तथा सूर्यग्रहणे सूर्योदयकालादेव पर्वकालारम्भः कालः अवगन्तव्यः। २६ मई २०२१ दिनाङ्के अगरतलायां चन्द्रोदयः १८/५, कोलकातायां १८/१५, पुण्यां १८/२०, धनबादनगरे १८/२६ वादने चन्द्रोदयो भविष्यति।

ग्रहणे सूतकव्यवस्थाः - यस्मिन् यामे चन्द्रग्रहणं तस्मात् पूर्वं (९ घण्टा)

प्रहरत्रयं न भुञ्जीत । सूर्यग्रहणे तु (१२ घण्टा) प्रहरचतुष्टये पूर्वं न भुञ्जीत ।

- दृष्टव्यं- निर्णयसिन्धोः प्रथमपरिच्छेदः पृष्ठ संख्या ९७।

ग्रहणे निषिद्धकर्माणि - ग्रहणकाले शयने कृते रोगो, मूत्रे दारिद्र्यं, पुरीषे

कृमिः, मैथुने ग्रामसूकरोऽभ्यङ्गे कुष्ठे, भोजने नरकमिति - धर्मसिन्धुः । तथा-
भूकम्पे ग्रहणे यो हि करोति खननं भुवः । जन्मान्तरे महापापो ह्यङ्गहीनो भवेद् भुवम् ॥

माधवीये वृद्धगौतमः - सूर्यग्रहे तु नाश्नीयात् पूर्वं यामचतुष्टयम् ।

चन्द्रग्रहे तु यामास्त्रीन् बालवृद्धातुरैर्विना ॥

अर्थात् सूर्यग्रहणात् पूर्वं यामचतुष्टयमर्थात् १२ घण्टात्मकः कालस्तथा चन्द्रग्रहणत् ९ घण्टा पूर्वं सूतककालः स्वीकृतो विद्यते। एतावता अस्मिन् कालाभ्यन्तरे बालवृद्धातुरैर्विना भोजनादिकं निषिद्धमिति। अपि च- ग्रहणदिवसे अहोरात्रमुपवासं कुर्यादिति वचनमपि प्राप्यते।
तथा- अयने विषुवे चैव ग्रहणे चन्द्रसूर्ययोः ।

अहोरात्रोषितः स्नातः सर्वपापैः विमुच्यते॥

आदित्येऽहनि संक्रान्तौ ग्रहणे चन्द्र-सूर्ययोः । पारणमुपवासञ्च न कुर्यात्पुत्रवान् नृही ॥

एवञ्च- सूर्येन्दुग्रहणं यावत् तावत् कुर्याज्जपादिकम् ॥

स्नानादिकालव्यवस्था -

ग्रस्यमाने भवेत् स्नानं ग्रस्ते होमो विधीयते । मुच्यमाने भवेहानं मुक्ते स्नानं विधीयते॥

सूर्यग्रहणकाले दान-स्नान-ब्राह्मणादीनां वैशिष्ट्यम्-

सर्वं भूमिसमं दानं सर्वं ब्रह्मसमाद्विजाः । सर्वं गङ्गासमं तोयं राहुग्रस्ते दिवाकरे ॥

ग्रहणफलनिर्द्धारणसिद्धान्तः-

जन्मर्क्षे निधनं ग्रहे जनिभतो घातः क्षतिः श्रीर्व्यथा

चिन्ता सौख्यकलत्रदौस्थ्यमृतयः स्युर्माननाशं सुखम् ।

लाभोपाय इति क्रमात्तदशुभव्यस्ते जपः स्वर्णगो-

दानं शान्तिरथो ग्रहं त्वशुभदं नो वीक्ष्यमाहुः परे ॥ मुहूर्तचिन्तामणिः- गे. प्र. ६

सूर्यचन्द्रग्रहणयोरनिष्टनिवृत्तये अनुष्ठानदानशान्त्यादयः लिख्यते-

सुवर्णनिर्मितं नागं सतिलं ताम्रभाजनम् । सदक्षिणं सवस्त्रञ्च श्रोत्रियाय निवेदयेत्॥

सौवर्णं राजतं वापि बिम्बं कृत्वा स्वशक्तितः । उपरागोद्भवक्लेशच्छिदे विप्राय कल्पयेत्॥

दानमन्त्रः- तमोमय! महाभीम सोमसूर्यविमर्दन। हेमनागप्रदानेन मम शान्तिप्रदो भव॥

॥ हरि उ० ॥

॥ विगत सम्वत् २०७७ के श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्ग में की गई सत्य भविष्यवाणियाँ ॥

१. इस वर्ष राजा का व्यक्तित्व बुध को है फलतः बुद्धि की प्रचुरता रहेगी- इस वर्ष सामान्य से अधिक वर्षा हुई।

२. उपकरादि कृत्यों में लोभ दान करने - इस वर्ष वैश्विक महामारी कोरोना के संकटकाल एवं देश में सम्पूर्ण लॉकडाउन में देश के नागरिकों ने बड़-बड़ अन्न, जल, वस्त्र, रुपये आदि विविध सामग्रियों का दान मानवता को बचाने का सराहनीय कार्य किया।

३. बुध की स्थिति वश यह योग देश के उच्चाधिकारियों के लिए अनुकूल नहीं है एवं उनके ज्ञान माल की सुरक्षा का विशेष ध्यान दिया जाना चाहिए- इस वर्ष २-३ जुलाई में उत्तरप्रदेश के कानपुर शहर के नौबेपुर के समीप बिकरू गाँव के अपराधी को पकड़ने गयी पुलिस टीम पर अपराधियों ने हमला कर दिया पुलिस विभाग C.O., S.O. एवं अधिकारियों सहित पुलिसकर्मों वॉरन्ट को गैर गैर। इससे सम्पूर्ण देश में शोक की स्थिति हो गयी।

४. प्रशासनिक अदृष्टदर्शिता का कुपरिणाम राजनेताओं को झेलना पड़ेगा- संसद द्वारा पारित कृषि कानूनों को वापस लेने हेतु किसानों द्वारा बड़ा आन्दोलन किया गया। जिसका कुपरिणाम राजनेताओं को झेलना पड़ रहा।

५. किसी विशिष्ट जन के निधन से अत्यन्त व्यथित होना पड़ेगा- इस वर्ष १४ जुलाई २०२० को बॉलिवुड के एवं उदीयमान अभिनेता सुराज राजपूत के असामयिक निधन से देश में जनाक्रोश उत्पन्न हुई। कपूर, इरफ़ान खान, सरोज खान प्रख्यात कलाकारों के निधन से भी देश को होना पड़ा।

६. आतंकियों के आतंक से देश को जूझना पड़ेगा जिससे सैन्य शक्ति का नुकसान सम्भव है - इस वर्ष भी सेमा पार से आतंकी से देश लगातार जूझना पड़ा। सतर्कता के बावजूद भी सैन्य शक्ति का नुकसान लगातार रहा है।

७. आर्थिक मंदी के कारण देश को जूझना पड़ेगा- इस वर्ष के प्रारंभ से ही कोरोना महामारी के कारण देश में सम्पूर्ण लॉकडाउन रहा जिससे मंदी चरम पर पहुँच गयी। अनेक उद्योग धंधे बंद हो गए एवं अधिक मंदी से देश को जूझना पड़ रहा है।

८. देश का मान-सम्मान बढ़ेगा- इस वर्ष उच्चतम न्यायालय के निर्णय से अयोध्या में श्रीराम मंदिर के निर्माण का मार्ग प्रशस्त हुआ लम्बे समय से चल रहे विवाद का पटोक्षेप हो गया, तथा स्वयं प्रधानमन्त्री श्रीनरेन्द्रमोदी जी द्वारा मंदिर शिलान्यास करने से देश-विदेश में सर्वत्र देश का मान-सम्मान बढ़ा।

९. भारतीय सैन्य शक्ति अपने नए आविष्कारों से सुसज्जित हो शत्रुओं को स्तम्भित करने में सफल होगी- इस वर्ष बहु प्रतीक्षित लड़ाकू विमान राफेल ५ की संख्या में फ्रांस से तैयार होकर भारतीय वायुसेना में शामिल हो गए हैं। जिससे देश के शत्रु स्तम्भित हो गए हैं।

१०. नवागंतुक रोगों से प्रजावर्ग को कष्ट सम्भव है- इस वर्ष कोरोना (कोविड-१९) के आने के बाद इस रोग के साथ अन्य रोगों में भी वृद्धि हुई है, जिससे प्रजावर्ग को कष्ट उठाना पड़ा है।

११. एटीएम के लूट-पाट की घटनाएँ सुनने को मिलेंगी- इस वर्ष हरियाणा प्रदेश में विजयवाड़ा में S.B.I के एटीएम को लूटा गया, एवं स्थानों में भी ऐसी घटनाएँ दर्ज की गयीं।

रोगे त्रिनाडीविचारः-									
नाडी	नक्षत्राणि								
आदि	आर्द्रा	पू.फा.	उ.फा.	अनु.	ज्ये.	धनि.	शत.	भर.	कृ.
मध्य	पुन.	मघा	ह.	विशा.	मू.	श्रव.	पू.भा.	अश्वि.	रेहि.
अन्त्य	पुष्य	आश्ले	चि.	स्वा.	पू.षा.	उ.षा.	उ.भा.	रेव.	मृग.

जन्मनक्षत्रं नामनक्षत्रं सूर्यनक्षत्रं दिननक्षत्रञ्चेति एतानि सर्वाण्यपि एकनाडी यदा भवन्ति तदा असाध्यरोगिणः नूनमेव मृत्युः भवतीति ज्ञातव्यम्। अस्य त्रिनाडीचक्रस्य विचारः यात्रायां रणक्षेत्रे प्रस्थानकालेऽपि कर्तव्यः।

दन्तजननफलबोधकचक्रम्-												
मसः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
पश्यामि	स्वयं नाशः	अनुजनाशः	भगिनीनाशः	मातृनाशः	अग्रजनाशः	भोगतिः	विपुलकृतिः	स्वतरेकपुष्टः	धनपतिः	सुखापतिः	सुखापतिः	सदत्तजनन स्वनाशः

अथ राहु(काल)वासविचारः

सौरमासक्रमेण मार्गशीर्ष-पौष-माघमासेषु पूर्वस्यां दिशि, फाल्गुन-चैत्र-वैशाखेषु दक्षिणस्यां, ज्येष्ठ-आषाढ-श्रावणमासेषु पश्चिमस्यां, भाद्र-आश्विन-कार्तिक-मासेषु उत्तरस्यां दिशि राहोः(कालस्य) स्थितिः ज्ञातव्या।

मासिककालविचारः-

यद्राशिगेऽर्के खलुतदिशि स्याद्राहुः सदा तिष्ठति मासि मासे।

द्विरागमे वापि गृहप्रवेशे राहुः प्रशस्तः किल वामपुष्टे ॥

अत्रेदं ध्यातव्यं यदयं त्रैमासिकराहोः (कालस्य) विचारः भवन-तडागादिनिर्माणकर्मणि करणीयः। द्विरागमनादिषु मासिककालस्य विचारः एव विधेयः। तद्यथा-

त्रैमासिकं तडागादौ मासिकं द्वयङ्गकर्मणीति ॥

अथ पञ्चकविचारः- धनिष्ठा, शतभिषा, पू.भा., उ.भा., रेवती, एतानि पञ्चकनक्षत्राणि सन्ति। एषु नक्षत्रेषु दक्षिणदिश्यात्रा, गृहच्छादनं, प्रेतदाहः, तृणकाष्ठादिसंग्रहः, शय्यावित्तानादिकं निषिद्धं वर्तते। अत्रापवादः-

वस्वादौ शतभिषममध्ये पूर्वादौ चोत्तरान्तके।

पञ्च-पञ्च घटी त्याज्या रेवती सकलां त्यजेत् ॥

ग्रहाणां शुष्कशुष्कतत्त्व स्वरूपादिबोधकचक्रम्-			
ग्रहाः	तत्त्वं	पञ्चभूत सम्बन्धः	स्वरूपम्
सूर्यः	शुष्कः	अग्निः	मध्यमः
चन्द्रः	जलसंज्ञकः	जलम्	दीर्घः
मङ्गलः	शुष्कः	अग्निः	ह्रस्वः
बुधः	जलसंज्ञकः	पृथ्वी	मध्यमः
गुरुः	जलसंज्ञकः	आकाश/तेजः	मध्यम/ह्रस्वः
शुक्रः	जलसंज्ञकः	जलम्	ह्रस्वः
शनिः	शुष्कः	वायुः	दीर्घः
राहुः	शुष्कः	वायुः	दीर्घः
केतुः	शुष्कः	वायुः	मध्यमः

भद्रावासविचारः-		
राशयः	भद्रावासः	फलम्
कर्कसिंह-कुम्भमीनेषु	मृत्युलोके	अशुभम्
मेषवृषमिथुन-वृश्चिकेषु	स्वर्गे	शुभम्
कन्यातुला-धनुमकरेषु	पाताले	धनागमः

चन्द्रवासविचारः-

राशयः	चन्द्रवासः
मेष-सिंह-धनुषु	पूर्वस्याम्
वृष-कन्या-मकरेषु	दक्षिणे
मिथुन-तुला-कुम्भेषु	पश्चिमे
कर्क-वृश्चिक-मीनेषु	उत्तरस्याम्

सिद्धाविद्योगचक्रम् (निश्चिदिनचक्रविचारः)

दिनानि	रवि	चन्द्रः	कुज	बुध	गुरु	शुक्र	शनि
सिद्धियोगः	३-८-१३	१-६-११	३-८-१३	२-७-१२	५-१०-१५	१-६-११	४-९-१४
अमृतयोगः	५-१०-१५	५-१०-१५	२-७-१२	१-६-११	३-८-१३	४-९-१४	१-६-११
मृत्युयोगः	१-६-११	२-७-१२	१-६-११	३-८-१३	४-९-१४	२-७-१२	५-१०-१५
सर्वाङ्ग-सिद्धिबोधः-	अश्वि.ह.पु. उवश.३.पू.	रो.मृ.पुष्य अनु.भ्र.	अश्वि.कृ. अश्ले.उ.भा.	कृ.रो. मृ. ह. अनु.	अश्वि.पुन. पुष्य. अनु.रे.	अश्वि. पुन. अनु.भ्र.रे.	रो.स्वा.

शास्त्राणां महत्त्वम्-

सद्यः फलति गान्धर्व मासमेकं पुराणकम्।

वेदाः फलन्ति कालेषु ज्योतिर्वेद्यो निरन्तरम् ॥

राशिफलम् (संवत् २०७८)

मेष राशि (Aries) (चु, चे, चो, ला, ली, लु, ले, लो, अ)

यह वर्ष मध्यमोत्तम फलदायक है। अर्धांजन के मार्ग प्रशस्त होंगे। प्रतियोगिता परीक्षा में आपकी विलक्षण प्रतिभा सफलता प्रदान करेगी। पराक्रम में वृद्धि होगी। धनसंग्रह में बाधा उपस्थित होगी। भूमि-भवन-वाहन प्राप्ति की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। विपरीतलिंगियों से सावधान रहे, अन्यथा सफलता में बाधा उपस्थित हो सकती है। जीवनसाथी के चयन की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। अपने वागव्यवहार पर संयम रखें। अन्यथा सर्वत्र कलह तथा अशान्ति की स्थिति बन सकती है। आजीविका प्राप्ति की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। तथापि आक्षान्त राहु व केतु विशेष पूज्य हैं। नित्य विष्णुसहस्रनामस्तोत्र का पाठ, गुरुवार को पीले फल, फूल व मिष्ठान का किसी धर्मस्थान में दान तथा पीपलवृक्ष की सेवा से मनोरथ पूर्ण होंगे।

वृष (Taurus) (इ, उ, ए, ओ, जा, बी, बु, बे, बो)

यह वर्ष मध्यम फलदायक है। यदा-कदा मानसिक सन्ताप-जन्य उत्थरकताप से संबंधित व्याधियाँ आपको व्यथित करेंगी। धर्मांजन में विघ्न-बाधा उपस्थित होगी। दाम्पत्य जीवन में कटुता आपको अशान्त कर सकती है। अतः परिवार में व्यवहार को अनुकूल बनाये। भूमि-भवन-वाहन की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। जीवन-साथी के चयन में विघ्न-बाधा उपस्थित होगी। विद्यार्थियों को विद्यांजन में विघ्न-बाधा उपस्थित हो सकती है। धर्मांजन, लीपाटन व सेवाक्षेत्र में प्रोन्नति का सुयोग उपस्थित होगा। आजीविका की प्राप्ति की दिशा में चल रहे प्रयास सफल सिद्ध होंगे। आक्षान्त विष्णु सहस्रनाम स्तोत्र तथा राहु एवं केतु के जप से आपकी समस्त प्रतिकूलतायें दूर होंगी। इनकी व इनके पदार्थों के से सर्वविध अनुकूलता की प्राप्ति होगी।

मिथुन राशि (Gemini) (का, की, कु, घ, ङ, छ, के, क्रे, हा)

यह वर्ष प्रतिकूल फलदायक है। नेत्र-विकार की से आप व्यथित हो सकते हैं। आर्थिक अपव्यय से आप खिन्न रहेंगे। अनिद्रा दुश्चिन्ता आदि से आप व्यथित हो सकते हैं। वर्ष के पूर्वार्द्ध में मिथुनस्थ राहु स्वास्थ्य-बाधा के साथ दाम्पत्य-जीवन में अशान्ति प्रदान करेगा। विद्यार्थियों के विद्यांजन में उपस्थित विघ्न-बाधायें दूर होंगी। विवाहार्थियों को जीवन-साथी के अन्वेषण की दिशा में चल रहे प्रयास होंगे। धर्मांजन में अवरोध उपस्थित होगा। आजीविका के स्रोत बढ़ेंगे। सहोदर सुख का योग उपस्थित होगा। भौतिक सुख संसाधन होंगे। तथापि शनि व राहु विशेष पूज्य हैं। हनुमानचालीसा सुन्दरकाण्ड रामायण के

नित्यपाठ रेंगियों, बूढ़े व अशक्तजनों की सेवा करने से सकल मनोरथ पूर्ण होंगे।

कर्क राशि (Cancer) (ही, हु, हे, हो, डा, डी, दु, डे, डो)

यह वर्ष आपके लिए मध्यमोत्तम फलदायक है। कुटुम्बी जनों का सहयोग मिलेगा। विवाहार्थियों को मनेनुकूल फल की प्राप्ति में विघ्न बाधा उपस्थित होगी। भूमि-भवन-वाहन सुख प्राप्ति में उपस्थित अवरोध दूर होंगे। प्रतियोगिता-परीक्षा में लगे परीक्षार्थियों को विशेष ध्यान से श्रम करना होगा। कुसङ्गति से बचना श्रेयस्कर होगा। ऋण-रिपु-रोग स्तम्भन होगा। सहोदर सुख में बाधा उपस्थित होगी। अर्धांजन के मार्ग प्रशस्त होंगे। लेकिन अपव्यय से चित्त अशान्त रहेगा। शनि, गुरु तथा केतु विशेष पूज्य हैं। अतः इन ग्रहों के मन्त्रजप, बड़े भाई को प्रसन्न रखने तथा नियमित विष्णुसहस्रनामस्तोत्र का नित्य पाठ करने से सकल मनोकामना पूर्ण होगी। संभव हो तो पलाश वृक्ष लगावें।

सिंह राशि (Leo) (मा, मी, मु, मे, मो, टा, टी, टू, टे)

यह वर्ष अनुकूल फलदायक है। अर्धांजन के मार्ग प्रशस्त होंगे। लेकिन विद्यार्थियों को अपने विद्यांजन के क्षेत्र में विशेष ध्यान देना होगा। आजीविका प्राप्ति की दिशा में चल रहे प्रयास सफल होंगे। नौकरी आदि सेवा क्षेत्र में लगे हुए लोगों की प्रोन्नति संभव है। इस वर्ष में विशेष अधिकार प्राप्ति की सम्भावना है। अपव्यय जन्य दुश्चिन्ता व्यथित करेंगी। सहोदर भाई-बहनों के सौजन्य से आपके मनोरथ पूर्ण होंगे। आकस्मिक धनप्राप्ति का योग है। जीवनसाथी के अन्वेषण में चल रहे प्रयास सफल होंगे। सन्ततिसुख का योग है। मातृ-पितृ कष्ट उपस्थित हो सकता है। भूमि-भवन-वाहन सुख में अवरोध उपस्थित होगा। जाति वर्ग से सावधान रहें। दुर्घटना चोट-चपेट की संभावना है। प्रतिकूलताओं की निवृत्ति के लिए पीपल का वृक्ष लगावें। गुरुजनों, पूज्यजनों बड़े भाई की नित्य सेवा करें एवं उनसे आशीर्वाद ग्रहण करें। विष्णुसहस्रनामस्तोत्र का नित्य करने से बाधायें दूर होंगी।

कन्या (Virgo) (टो, पा, पी, पु, ष, ण, ठ, पे, पो)

यह वर्ष आपके लिए फलदायक है। भूमि-भवन-वाहन सुख में बाधायें उपस्थित होंगी। अपने क्रोध पर पूर्ण नियन्त्रण रखें। अन्यथा व अनिद्रा जैसी समस्याएं उपस्थित हो सकती हैं। आध्यात्मिकता में यद्यपि असन्धि उत्पन्न होगी। लेकिन आध्यात्मिक-शक्ति से ही आपको सफलता मिलेगी। सन्तति-सुख में बाधा उपस्थित हो सकती है। प्रतियोगियों को सफलता प्राप्ति हेतु विशेष प्रयास करने होंगे। विवाहार्थियों को जीवनसाथी के चयन में बाधायें उपस्थित होंगी। पारिवारिक सौमनस्यता से ही दैनिक कारोबार का विस्तार होगा। माता-पिता के जीवनसाथी से अनुकूलता बनाने का प्रयास करें। विद्यार्थियों को विद्या-क्षेत्र में समुचित सफलता के लिए विशेष करने होंगे। अनुकूलता हेतु गणपतिस्तोत्र का पाठ, शनि-राहु केतु का मन्त्रजप व उनके पदार्थों का दान करना श्रेयस्कर होगा। पीपलवृक्ष लगावें।

तुला (Libra) (रा, री, रु, रे, रो, ता, ति, तु, ते,)

आपके लिए यह वर्ष मध्यमोत्तम फलदायक है। अपने वाक्यरूपता पर नियंत्रण रखें। पराक्रम की अभिवृद्धि होगी। आध्यात्मिक समृद्धि से भौतिक क्षेत्र में सफलता मिलेगी। ऋण-रिपु-रोग का स्तम्भन होगा। दाम्पत्यसुख की प्राप्ति तथा जीवनसाथी का अभ्युत्कर्ष सम्भव है। विवाहार्थियों को लक्ष्य-प्राप्ति में उपस्थित समस्याएँ दूर होंगी। घर में माझलिक कृत्य का सम्पन्न होना। सेवा-क्षेत्र में पदवृद्धि की सम्भावना है। माता-पिता से मनमुटाव तथा भूमि-भवन-वाहन सुख में अवरोध उपस्थित होगा। अर्थार्जन के मार्ग में बाधा आयेगी। सन्तति-सुख प्राप्ति में उपस्थित विघ्न-बाधाएँ दूर होंगी। विद्यार्थियों को अपने-अपने दिशा में किए गये प्रयास सफल होंगे। प्रतियोगिता परीक्षा से जुड़े प्रतियोगी समय का सदुपयोग करें, श्रम से सफलता मिल सकती है। वाणी पर नियंत्रण रखें। आकस्मिक गुप्त रोग संभव है। अशुभफलों के उपशमनार्थ शनि, राहु व केतु का जप, तत्तत् पदार्थों का दान श्रेयस्कर होगा। शमी-वृक्ष लगाने तथा वृक्षों व रोगियों की सेवा से कल्याण होगा।

वृश्चिक (Scorpio) (तो, न, नि, नु, ने, नो, या, यि, यु,)

यह वर्ष मध्यम फलदायक है। पुरुषार्थ व पराक्रम का विकास होगा। लेकिन पारिवारिक विवाद, दाम्पत्य-कलह से मन अशान्त रहेगा। वर्ष के पूर्वार्ध में जीवनसाथी के धातुव्यवहार से अशान्ति की प्राप्ति होगी। दैनिक कारोबार बाधित होगा। विवाहार्थियों को जीवनसाथी के चयन में विघ्न-बाधाएँ उपस्थित होंगी। प्रतियोगिता परीक्षा में संलग्न प्रतियोगियों को यथेष्ट श्रम से सफलता मिलेगी। अर्थसंग्रह में उपस्थित बाधा दूर होगी। अतः अपने निवेश पर विशेष ध्यान रखें। धर्ममार्ग से विमुख न हों। अनुकूलता प्राप्ति हेतु माता-पिता सहित गुरुजनों का नित्य आशीर्वाद, राहु, केतु की उपासना के साथ उनके मन्त्रों का जप व दान श्रेयस्कर होगा। विष्णुसहस्रनामस्तोत्र का पाठ करें तथा पीपल एवं पलाश के वृक्ष की सेवा करें, विशेष कल्याण होगा।

धनु (Sagittarius) (ये, यो, भा, भी, भु, भा, फा, बा, भे)

यह वर्ष नेष्टफलदायक है। पारिवारिक विवाद एवं दाम्पत्य-कलह से मन अशान्त रहेगा। अपने आहार शुद्धि व वाक् शुद्धि का पूर्ण ध्यान रखें। वर्षारम्भ से ही शनि सर्वदा मानसिक अवसाद, ऋण-रिपु-रोगों से पीडित कर सकता है। भूमि-भवन-वाहन सम्बन्धि कार्य अवरोध उपस्थित होंगे। विवाहार्थियों के जीवनसाथी के अन्वेषण में विघ्न बाधाएँ उपस्थित होंगी। भाई-बहनों से सौहार्द बनावें, उनके स्वास्थ्य व व्यवहार का ध्यान रखें। सन्तति-सुख में विघ्न-बाधा सम्भव है। आपके पुरुषार्थ साहस व पराक्रम से आपके अन्यान्य कार्य सिद्ध होंगे। विद्यार्थियों के श्रम सफल होंगे। तथापि आवर्षान्त गुरु, शनि, राहु-केतु का जप पूजन तथा शिवजी की आराधना करें। सर्वदोष निवारणार्थ पीपल लगावें। विष्णुसहस्रनामस्तोत्र का पाठ तथा बड़े भाई, बहनोई, पिता, पितामहादि की सेवा व आशीर्वाद से सकल मनोरथ पूर्ण होंगे।

मकर (Capricorn) (भो, जा, जी, खी, खु, खे, खो, ग, गी)

यह वर्ष नानुकूल फलदायक है। वर्षारम्भ से ही शनि एवं राहु भोगैश्वर्य में बाधक तथा अपव्यय का सर्जक है। विद्यार्थियों को अपने क्षेत्र में सफलता प्राप्ति हेतु विशेष ध्यान रखना होगा। विपरीतलिंगियों से सावधान रहें। शनि की साढ़ेसाती से आप व्यथित रहेंगे। मानसिक चिड़चिड़ापन तथा क्रोध आपके विकास में बाधक है। अपने निवेश पर विशेष ध्यान रखें। आपके आध्यात्मिक बल से विरोधी-गण के षड्यन्त्र सफल नहीं होंगे। जीवनसाथी के चयन में उपस्थित विघ्न-बाधाएँ दूर होंगी। भूमि-भवन-वाहन प्राप्ति में अवरोध उपस्थित होगा। आवर्षान्त शनि राहु व केतु का मन्त्र जप अवश्य करें। तेल में अपनी छाया-दान प्रत्येक शनिवार को करें। साथ ही नित्य सप्तशती का पाठ करें तथा गुलर के वृक्ष की सेवा के साथ बेटी, बहन, बुआ आदि को सम्मानित करने से आपके मनोरथ पूर्ण होंगे।

कुम्भ (Aquarius) (गु, गे, गो, सा, सि, सु, से, सो, दा)

यह वर्ष मध्यम फलदायक है। भूमि-भवन-वाहन सुख प्राप्ति में गतिरोध उपस्थित होगा। धनसंग्रह में बाधा आयेगी। सन्तति-सुख में अवरोध उपस्थित होगा। सावधान ! शनि की साढ़े साती प्रारम्भ है। प्रतिपद आपके धर्म व धैर्य की परीक्षा होगी। आपको अपने व्यवहारिक-परुषता का त्याग करना होगा। विद्यार्थियों को विद्याक्षेत्र में श्रम से सफलता मिलेगी। क्रोध संवेग पर पूर्ण नियंत्रण रखें। अन्यथा सर्वत्र विरोध का सामना करना पड़ेगा। सन्तति-सुख प्राप्ति में किये गए प्रयास सफल होंगे। जीवन-साथी के अन्वेषण की दिशा में चल रहे प्रयास विघ्न बाधाओं के साथ सफल होंगे। माता-पिता के स्वास्थ्य का पूर्ण ध्यान रखें। सेवा-क्षेत्र में लगे लोग अपने दायित्व के निर्वहन में प्रमाद न करें। अन्यथा उसके कुपरिणाम झेलने पड़ेंगे। अनुकूलता प्राप्ति हेतु हनुमदाराधना के साथ, सुन्दरकाण्ड का पाठ करें तथा पीपल व गुलर के वृक्ष लगाने व उसकी सेवा से आपको सार्वत्रिक सफलता मिलेगी।

मीन (Pisces) (दि, दु, ड, झ, अ, दे, दो, चा, ची)

यह वर्ष आपके लिए मध्यमोत्तम फलदायक है। विद्यार्थियों एवं विशेषकर प्रतियोगियों को सफलता प्राप्ति में विघ्न बाधा संभव है। अर्थार्जन के साथ अपव्यय का मार्ग भी प्रशस्त होगा। जीवनसाथी की प्राप्ति की दिशा में अवरोध उपस्थित होंगे। भूमि-भवन-वाहन प्राप्ति की दिशा में आखी विघ्न-बाधाएँ दूर होंगी। तीर्थाटन का योग उपस्थित होगा, लेकिन यात्रा में सावधानी रखें। आपकी वाक्यरूपता आपके विकास में बाधा का सर्जन करेगी। कुटुम्बी जनों विशेष कर अपने सहोदरों से सम्यक् व्यवहार करें। सेवा-क्षेत्र में लगे लोगों के लिए यह वर्ष चुनौती से भरा होगा। अपने दायित्व निर्वहन में विशेष सावधानी रखें। सकल बाधाओं के उपशमनार्थ नित्य विष्णुसहस्रनाम स्तोत्र का पाठ करें तथा पीपलवृक्ष लगावें। आपका सौभाग्य निखरेगा और आप शान्ति तथा समृद्धि को प्राप्त करेंगे। ॥ हरिः ॐ ॥

विशेष:- ऊपर्युक्त राशिफल के साथ जन्मकुण्डली के दशान्तर्दशा का फल भी घटित होता है। क्योंकि ये दोनों (एक गोचरफल तथा दूसरा दशा फल) एक ही सिक्के के दो पहलू हैं। अतः मनुष्य जीवन पर इन दोनों का प्रभाव पड़ता है। जैसे दशाफल की प्रतिकूलता तथा राशिफल की अनुकूलता में सामान्य फल जानना चाहिए। इसी प्रकार राशिफल की प्रतिकूलता तथा दशाफल की अनुकूलता में भी सामान्य फल जानना चाहिए। दोनों राशि व दशाफल यदि अच्छे हों तो अत्युत्तमफल समझना चाहिए। दोनों की प्रतिकूलता में अत्यन्त अशुभफल-प्राप्ति की सम्भावना समझनी चाहिए। अतः प्रतिकूल समय में तज्जन्य अनुष्ठान, जप तथा हवनदि कार्य करके अपना कल्याण करना चाहिए। शनि की साढ़ेसाती व डैया ■ अशुभफल जन्मकुण्डली में शनि के भावाधिपतित्व, स्थिति व ग्रहयुति पर निर्भर करता है। अतः जन्मकुण्डली में अच्छी अवस्था में स्थित शनि अपने साढ़ेसाती व डैया में प्रतिकूल परिस्थिति में भी आशातीत शुभफल देता है। लेकिन जन्मकुण्डली का अशुभ शनि अपने साढ़ेसाती व डैया के समय में धन-धान्य के विनाश के साथ कारोबार, उद्योग-धन्धे, तथा पारिवारिक-सम्बन्धों को बिगाड़ देता है। अतः ग्रहों के प्रतिकूल परिस्थिति में उनका पूजन अनुष्ठानादि अवश्य करना चाहिए। प्रसङ्गवश यहाँ नाम व जन्म-राशि से विचारणीय विषयों को बताया जा रहा है। क्योंकि प्रायः देखा जाता है कि लोग नामराशि के अनुसार ही सभी फल का विचार करने लगते हैं, जो उचित नहीं है। अतः नामराशि से विचारणीय विषय-

देशग्रामगृहे युद्धे सेवाया व्यवहारके। नामराशेः प्रधानत्वं जन्मराशिं न चिन्तयेत् ॥

अर्थात् पुष्कर नाम से देश-ग्राम एवं घर में सम्बन्ध का विचार, मुकुन्दमा ■ न्यायपालिका में अपनी स्थिति, नौकरी, मित्रों व आप्तजनो से व्यवहार आदि में नामराशि का ही विचार करना चाहिए।

जन्मराशि से विचारणीय विषय-

विवाहे सर्वभाङ्गुल्ये यात्राया ग्रहगोचरे। जन्मराशेः प्रधानत्वं नामराशिं न चिन्तयेत् ॥

अर्थात् जन्मराशि से विवाहादि माङ्गलिक-कृत्य के सम्बन्ध, यात्रा एवं ग्रह-गोचर सम्बन्धी विचार मुख्य रूप से करना चाहिए। इन सभी के लिए नामराशि का विचार नहीं करना चाहिए ॥

गृहस्थाश्रम की विशेषता:-

सानन्दं सदनं सुताश्च सुधनः कन्या न दुर्भाषिणी सन्निधौ सुधनं स्वयोषितिरतिशयापराः सेवकाः।
आतिथ्यं शिवपूजनं प्रतिदिनं मृष्टान्नपानं गृहे साधोः सङ्गमुपासते हि सततं धन्यो गृहस्थाश्रमः ॥
यथा वायुं समाश्रित्य वर्तन्ते सर्वजन्तवः। गृहस्थमाश्रित्य वर्तन्ते सर्व आश्रमाः ॥
किं जातैः बहुभिः पुत्रैः शोकसन्तापकारकैः। वरमेकः कुलालम्बी यत्र विश्रायते कुलम् ॥

पुन्याम्नो नरकाद्यस्मात् पितरं त्रायते सुतः।

तस्मात् पुत्र इति प्रोक्तः स्वयमेव स्वयम्भुवा ॥

विवाहे मृत्युबाणविचारः

वि उपसर्गपूर्वकं वह-धातोः निष्पन्नोयं विवाहशब्दः पाणिग्रहणसंस्कारस्य वाचकः।

विवाहस्य अष्टौ प्रकाराः स्मृतिग्रन्थेषु विश्लेषिताः विद्यन्ते। तद्यथा-

ब्राह्मो दैवस्तथा चाऽऽर्यः प्राजापत्यस्तथाऽऽसुरः।

गन्धर्वो राक्षसश्चैव पैशाचश्चाष्टमोऽधमः ॥

एषु अष्टसु विवाहेषु प्राजापत्य-ब्राह्म-दैव-विवाहा ऋषिसंज्ञकाः प्रोक्ताः सन्ति। एषां सम्पादने अर्थात् विवाहमुहूर्तस्य निर्धारणे बहुविधविचार ज्योतिषशास्त्रस्य मर्मज्ञैः कृता विद्यन्ते। यथा मुहूर्तनिर्धारणे कर्तरी-समग्रहचन्द्राष्टम-लग्न-द्वादशाष्टमग्रह-विषघटीलतापात-महापात-खाजुरी-पग्रह-दधतिथि-जामित्रैकार्गल-दशयोग-दक्षिणात्यानां बाणदोष-पूर्वोत्तर-पश्चिमप्रदेशेषु प्रसिद्ध-बाणदोषेभ्यः सितयोगेर्बुद्धत्वास्तशिशुत्वदोष-सूर्यसंक्रमणाख्यदोष-पङ्कवन्ध-काणवधिरलग्नदोष-पञ्चशलाका-सप्तशलाकादिचक्रेषु ग्रहवेधनक्षत्रादिवेधप्रभृतयो दोषा विचारणीया भवन्ति। तत्राष्टविधेषु ब्राह्म-दैवार्थ-प्राजापत्यासुर-गान्धर्व-राक्षस-पैशाचेति-विवाहेषु आद्योक्तस्थित्वारो विवाहोक्तेषु मुहूर्तेषु कर्तव्या इति शास्त्रकाराणामभिमतम्। तद्यथा नारदः-

प्राजापत्यब्राह्मदैवविवाहा ऋषिसंज्ञकाः।

उक्तकालेषु कर्तव्याश्चत्वारः फलदायकाः ॥

एतदतिरिक्तेषु अन्येषु चतुर्षु गान्धर्वासुरपैशाचराक्षसेति विवाहेषु मुहूर्तविचारो न विधेय इति वचनमपि प्राप्यते। तद्यथा - गान्धर्वासुरपैशाच-राक्षसाख्याश्च सर्वदा।

अत्र पूर्वोक्तेषु ब्राह्म-दैवार्थ-प्राजापत्य-विवाहेषु ब्राह्मविवाहस्यैव समादरः दृश्यते समाजे। अनेन समुत्पन्नाः सन्ततयः उभयतः एकविंशतिं पुरुषान् पुनन्ति। विशेषेणास्मिन्नेव विवाहे मुहूर्तानां विचारः कर्तव्यः। अत्रोक्तेषूपपुक्तादोषेषु विशेषेण ह्यस्ते मृत्युबाणदोषाः विवाह मुहूर्ते निर्धारणे विचार्यन्ते। प्रसङ्गादत्र तदानयनसूत्रमुपस्थाप्यते -

सूर्यगतांशसंख्या + ■ ÷ ९ = शेषमानम्। शेषमानं यदि ५ आयाति तदा तस्मिन् दिने मृत्युबाणो भवति। अस्य मृत्युबाणस्यारम्भः गतांशारम्भात् सूर्यगतांशान्तं यावद् भविष्यति। यद्येदाहरणम्- ३/६/२००५ दिनाङ्के शुक्रवासरे मृत्युबाणविचारः- एतस्मिन् दिवसे श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गानुसारेण ५/४७ वादने सूर्यस्य राश्यादिमानम् - १/१८/३७/०६ अत्र सूर्यगतांशा १८ + ४ ÷ ९ = शेषमानं ४ आगतम्। सूर्यः यदा १९ अंशे गमिष्यति तस्मात् कालादारभ्य मृत्युबाणारम्भो भविष्यति। १९ अंशान्तं यावद् कालो भविष्यति। परं परिहारवचनानुसारेणायं मृत्युबाणः प्रातः-सायं सन्ध्यायान्तथा बुधवासरे एव यदा भवेत्तदा विवाहादिमाङ्गलिकं कार्यं निषिद्धं भवतीति विशेषः। बाणपङ्ककानयनार्थं श्लोकः-

रसगुणशशिनागाब्ज्याह्वसंक्रान्तियातांशकमितिरथ तष्टाद्वैर्यदा पञ्च शेषाः।

रुगनलनृपचौरा मृत्युसंज्ञश्च बाणो नवहृतशरशेषे शेषैक्ये सशल्यः ॥

दृष्टव्यः- मु.वि.प्र.स्ते.सं.७४ इत्येतं विस्तरेणेति दिक् ॥

प्रभवादिगौरवसम्बत्सरनामानि-

1. प्रभवः	13. प्रमाथी	25. खरः	37. शोभकृत्	49. राक्षसः
2. विभवः	14. विक्रमः	26. नन्दनः	38. क्रोधी	50. अनलः
3. शुक्लः	15. वृषः	27. विजयः	39. विश्वावसु	51. पिङ्गलः
4. प्रमोदः	16. चित्रभानुः	28. जयः	40. पराभवः	52. कालः
5. प्रजापतिः	17. सुभानुः	29. मन्मथः	41. प्लवंगः	53. सिद्धार्थी
6. अङ्गिरः	18. तारणः	30. दुर्मुखः	42. कीलकः	54. रौद्रः
7. श्रीमुखः	19. पार्थिवः	31. हेमलम्बी	43. सौम्यः	55. दुर्मतिः
8. भावः	20. व्ययः	32. विलम्बी	44. साधारणः	56. दुर्दुभिः
9. युवा	21. सर्वजित्	33. विकारी	45. विरोधकृत्	57. रूधिरदेगारी
10. धाता	22. सर्वधारी	34. शर्वरी	46. परिधावी	58. रक्ताक्षी
11. ईश्वरः	23. विरोधी	35. प्लवः	47. प्रमादी	59. क्रोधनः
12. बहुधान्यः	24. विकृतिः	36. शुभकृत्	48. आनन्दः	60. क्षयः

ताराविचारः

जन्मभाद गणयेदादौ दिनधिष्ण्यवधिः क्रमात् । नवभिश्च हरेद्वक्त्रं शेषं तारां विनिर्दिशेत् ॥

जन्म सम्पत् विपत् क्षेम प्रत्यरिः साधको वधः । तथा मैत्रातिमैत्रे च ताराः प्रकीर्तिताः ॥

शुभाशुभताराः

द्विषतुःषडष्टनवगतास्ताराः शुभप्रदाः । अनुर्विपत्प्रत्यरिश्च न शुभप्रदाः ॥

दुष्टताराशान्तिप्रकारः

प्रत्यरौ सक्ता दद्यात् त्रिजन्मसु । गुडं विपत्तितारायां सुवर्णं निधने तिलम् ॥

द्वादशराशिस्थचन्द्रफलम्

प्रथमः स्थितिकृच्चन्द्रो द्वितीयश्चार्थलभदः । तृतीये क्षेममारोग्यं चतुर्थः कलहप्रदः ॥

पञ्चमे ज्ञानवृद्धिश्च षष्ठे धान्यधनागमः । सप्तमे राजसम्मानमष्टमे प्राणसंशयः ॥

नवमे धर्मलाभः स्यादशमे मानसेप्सितम् । एकादशे जयो नित्यं द्वादशे मृत्युमादिशेत् ॥

द्वादशप्रश्नचन्द्रापवादः

अभिषेके निषेकेऽन्नप्राशने व्रतबन्धने । गृहप्रवेशे यात्रायां चन्द्रो द्वादशमः शुभः ॥

जन्मनक्षत्रगश्चन्द्रः प्रशस्तः सर्वकर्मसु । क्षौरभेषज्यवाद्याध्वकर्तृषु विवर्जयेत् ॥

सर्वदोषविनाशकरवियोगाः

सूर्यनक्षत्राणि	चान्दनक्षत्राणि					
अश्विनी	रोहिणी	आर्द्रा	आश्लेषा	मघा	हस्त	पू.षा.
भरणी	मृगशिरा	पुनर्वसु	मघा	पू.फा.	चित्रा	उ.षा.
कृत्तिका	आर्द्रा	पुष्य	पू.फा.	उ.फा.	स्वाती	श्रवण
रोहिणी	पुनर्वसु	आश्लेषा	उ.फा.	हस्त	विशाखा	धनिष्ठा
मृगशिरा	पुष्य	मघा	हस्त	चित्रा	अनुराधा	शतभिषा
आर्द्रा	आश्लेषा	पू.फा.	चित्रा	स्वाती	ज्येष्ठा	पू.भा.
पुनर्वसु	मघा	उ.फा.	स्वाती	विशाखा	मूल	उ.भा.
पुष्य	पू.फा.	हस्त	विशाखा	अनुराधा	पू.षा.	रेवती
आश्लेषा	उ.फा.	चित्रा	अनुराधा	ज्येष्ठा	उ.षा.	अश्विनी
मघा	हस्त	स्वाती	ज्येष्ठा	मूल	श्रवण	भरणी
पू.फा.	चित्रा	विशाखा	मूल	पू.षा.	धनिष्ठा	कृत्तिका
उ.फा.	स्वाती	अनुराधा	पू.षा.	उ.षा.	शतभिषा	रोहिणी
हस्त	विशाखा	ज्येष्ठा	उ.षा.	श्रवण	पू.भा.	मृगशिरा
चित्रा	अनुराधा	मूल	श्रवण	धनिष्ठा	उ.भा.	आर्द्रा
स्वाती	ज्येष्ठा	पू.फा.	धनिष्ठा	शतभिषा	रेवती	पुनर्वसु
विशाखा	मूल	उ.षा.	शतभिषा	पू.षा.	अश्विनी	पुष्य
अनुराधा	पू.षा.	श्रवण	पू.भा.	उ.भा.	भरणी	आश्लेषा
ज्येष्ठा	उ.षा.	धनिष्ठा	उ.भा.	रेवती	कृत्तिका	मघा
मूल	श्रवण	शतभिषा	रेवती	अश्विनी	रोहिणी	पू.फा.
पू.षा.	धनिष्ठा	पू.भा.प.	अश्विनी	भरणी	मृगशिरा	उ.फा.
उ.षा.	शतभिषा	उ.भा.प.	भरणी	कृत्तिका	आर्द्रा	हस्त
श्रवण	पू.भा.प.	रेवती	कृत्तिका	रोहिणी	पुनर्वसु	चित्रा
धनिष्ठा	उ.भा.प.	अश्विनी	रोहिणी	मृगशिरा	पुष्य	स्वाती
शतभिषा	रेवती	भरणी	मृगशिरा	आर्द्रा	आश्लेषा	विशाखा
पू.भा.	अश्विनी	कृत्तिका	आर्द्रा	पुनर्वसु	मघा	अनुराधा
उ.भा.	भरणी	रोहिणी	पुनर्वसु	पुष्य	पू.फा.	ज्येष्ठा
रेवती	कृत्तिका	मृगशिरा	पुष्य	आश्लेषा	उ.फा.	मूल

अथ २०७८ विक्रमाब्दस्य रवियोगाः											
नक्षत्रम्	दिनांकः	समयः	पू.भा.	२९/३०	य.१२/३३ तः	॥	१२	११/०८ या.	भर./कृति.	१२/१३	अहोरात्रम्
रोहि.	१५ अप्रै. २०२१	२०/३८ तः	३०/१ जुल.	१/४८ या.	१/४८ या.	श्रव.	१४	९/२० तः	कृति.	१३	१७/०६ या.
॥	१६	२३/३३ या.	मघा.	१२/१३	२/४६ तः	श्रव./धनि.	१५/१६	अहोरात्रम्	आर्द्रा.	१५	२३/०७ तः
आर्द्रा.	१७/१८	२/३३ तः	॥	१३	३/१६ या.	धनि.	१६	८/५४ या.	॥	१६/१७	१/५३ या.
॥	१८/१९	४/४७ या.	स्वा.	१७/१८	१/३१ तः	उ.भा.	१८	१०/३६ तः	चित्रा.	२४	१०/४४ तः
श्ले.	२१	७/४६ तः	॥	१८/१९	य.१२/९ या.	॥	१९	११/५६ या.	॥	२५	१०/१९ या.
श्ले./मघा.	२२/२३	अहोरात्रम्	अनु.	१९/२०	४/२१ तः	पुन.	२७	६/४३ तः	रेव.	५ फर.	१६/४७ तः
मघा.	२४	७/४४ या.	॥	२०	२२/३४ या.	॥	२८	९/३७ या.	॥	६	१३/०९ या.
हस्त.	२४/२५	४/३८ तः	पू.भा.	२२	१५/४७ तः	मूल.	७ नव.	२१/०६ तः	अश्वि.	६	१७/५९ तः
॥	२५	१/५७ या.	॥	२३	१४/०५ या.	॥	८	१८/३४ या.	॥	७	१९/५२ या.
उ.भा.	२ मई	८/३५ तः	रेव.	२९	१२/२३ तः	उ.भा.	९	१६/३३ तः	रोहि.	९/१०	१/१० तः
॥	३	९/०४ या.	॥	३०	१४/२६ या.	॥	१०	१५/३१ या.	रोहि./मृग.	१०/११	अहोरात्रम्
आर्द्रा.	१५	८/११ तः	उ.फर.	११ अग.	८/४८ तः	शत.	१२	१४/२८ तः	मृग.	१२	६/५८ या.
॥	१६	१०/५५ या.	॥	१२	७/५७ या.	॥	१३	१५/२३ या.	पुष्य.	१४	११/३८ तः
पुष्य.	१७	१३/०१ तः	चित्रा.	१३	६/५३ तः	अश्वि.	१६	१९/५१ तः	॥	१५	१३/४३ या.
॥	१८	१४/३८ या.	॥	१४	५/४८ या.	॥	१७	२२/३२ या.	विशा.	२२	१४/४७ तः
पू.फर.	२०	१५/५४ तः	श्रव.	२०	२२/५९ तः	॥	२५	१८/१६ तः	॥	२३	१४/२८ या.
पू.फर./उ.फा.	२१	अहोरात्रम्	॥	२१	१९/५८ या.	उ.भा.	२६	२०/०४ या.	रेव.	४/५ मार्च	२/०१ तः
उ.फा.	२२	१४/२० या.	भर.	२७/२८	१/११ तः	॥	६/७ दिस.	२/४२ तः	॥	५	११/५६ या.
स्वा.	२४	१०/०८ तः	॥	२८/२९	३/५७ या.	॥	७/८	य.१२/५६ या.	॥	५/६	२/५१ तः
॥	२५	७/१६ या.	चित्रा.	९ सित.	१४/२८ तः	धनि.	८	२२/५७ तः	अश्वि.	५/७	४/०० या.
धनि.	३१	१५/२२ तः	॥	१०	१२/४१ या.	॥	९	२२/१० या.	॥	६/७	४/०० या.
॥	१ जून	१५/१९ या.	विशा.	११	१०/५१ तः	उ.भा.	११	२२/४३ तः	कृति.	८	६/५४ तः
पुष्य.	१३	१८/३३ तः	॥	१२	९/५१ या.	उ.भा./रेव.	१२/१३	अहोरात्रम्	॥	९	९/२४ या.
॥	१४	२२/०७ या.	पू.भा.	१४/१५	५/३४ तः	रेव.	१३/१४	२/१८ या.	आर्द्रा.	११	१५/२३ तः
मघा.	१५	२३/१७ तः	॥	१५/१६	४/३४ या.	रोहि.	१७	१०/२६ तः	आर्द्रा./पुन.	१२	अहोरात्रम्
॥	१६	२१/५६ या.	शत.	१८/१९	२/५४ तः	॥	१८	१३/२३ या.	पुन.	१३	२०/५७ या.
हस्त.	१८	२१/३९ तः	॥	१९/२०	३/२७ या.	पू.फर.	२४/२५	३/३० तः	मघा.	१५	२३/४३ तः
हस्त/चित्रा.	१९	अहोरात्रम्	रोहि.	२६	१४/३३ तः	॥	२५/२६	४/२९ या.	॥	१६/१७	य.१२/३६ या.
चित्रा.	२०	१९/०४ या.	॥	२७	६/२५ या.	॥	५ जन. २०२२	८/१० तः	ज्ये.	२३	१८/३६ तः
ज्येष्ठा.	२३	११/५१ तः	विशा.	८ अक्तू.	१९/९ तः	॥	६	७/३३ या.	॥	२४	१७/१४ या.
॥	२४	८/५५ या.	॥	९	१६/३५ या.	पू.भा.	७	६/५२ तः	॥		
			मूल.	११	१२/३१ तः	॥	८	६/५७ या.			
						भर.	११	११/२६ तः			॥ हरिः ॐ ॥

अथ २०७८ विक्रमब्दस्य सर्वार्थसिद्धयेः

दिनांक	दिनम्	समयः	नक्षत्रम्
१३ अप्रै.	२१ मं.	१४/५६ या.	अश्वि.
१४ ,,	बु.	१८/०० तः	कृति.
२५/२६ र.	रा.	१/५७ या.	हस्त
२८ बु.	१६/५६ तः		अनु.
२९ बु.	१४/०६ या.		अनु.
२ मई र.	८/३५ तः		उ.षा.
३ ,, सो.	९/०४ तः		श्रव.
९ ,, र.	१७/५४ तः		अश्वि.
११/१२ ,, मं.	रा.	१२/०५ तः	कृति.
१२ ,, बु.	अहोरात्र		कृति./रो.
१७ ,, सो.	१३/०१ तः		पुष्य
१८ ,, मं.	१४/३८ तः		श्ले.
२३ ,, र.	१२/३१ या.		हस्त
२६ ,, बु.	रा. १२/५८ या.		अनु.
३० ,, र.	१५/५६ या.		उ.षा.
३१ ,, सो.	१५/२२ या.		श्रव.
६ जून र.	रा. २/३९ या.		अश्वि.
८ ,, मं.	५/४४ तः		कृति.
९ ,, बु.	अहोरात्र		कृति./रो.
१३ ,, र.	१८/३३ तः		रविपुष्य.
१४ ,, सो.	२२/०७ या.		पुष्य
१५ ,, मं.	२३/१७ या.		श्ले.
२३ ,, बु.	११/५१ या.		अनु.
१/२ जुला. गु.	रा. ३/४७ तः		रेव.
२ ,, शु.	अहोरात्र		रेव.
४ ,, र.	९/०८ या.		अश्वि.

६ ,, मं.	१३/१५ या.		कृति.
७ ,, बु.	अहोरात्र		रो./मृग.
११/१२ ,, र.	रा. १/५३ या.		पुष्य
१७/१८ ,, श.	रा. १/३१ तः		चि.
१९ ,, सो.	२२/३० तः		अनु.
२९ ,, बु.	१२/२३ तः		रेव.
३० ,, शु.	अहोरात्र		रेव./अश्वि.
२/३ अग. सो.	२३/०८ तः		कृति.
४/५ ,, बु.	रा. ०४/३३ या.		मृग.
६ ,, शु.	०६/३७ तः		पुन.
८ ,, र.	९/०२ या.		रविपुष्य.
१४ ,, श.	५/४८ तः		चि.
१६/१७ ,, सो.	रा. २/५४ या.		अनु.
२० ,, शु.	रा. २२/५९ तः		श्रव.
२४ ,, मं.	१९/३६ तः		उ.षा.
२६ ,, बु.	अहोरात्र		रे./अश्वि.
२७/२८ ,, शु.	रा. १/११ या.		अश्वि.
३० ,, सो.	६/५९ तः		रो.
१ सित. बु.	१२/०९ या.		मृग.
२ ,, बु.	१५/१९ तः		पुन.
३ ,, शु.	१७/०६ या.		पुन.
८ ,, बु.	१६/०७ तः		हस्त
११ ,, श.	१०/५१ या.		स्वा.
१३ ,, सो.	७/२५ या.		अनु.
१७ ,, शु.	रा. ३/२४ या.		श्रव.
२१/२२ ,, मं.	रा. ४/५४ या.		उ.षा.
२३ ,, बु.	अहोरात्र		रेव./अश्वि.
२४ ,, शु.	९/०५ या.		अश्वि.
२७ ,, सो.	अहोरात्र		रो./मृग.

३० ,, बु.	अहोरात्र		पुन./पुष्य
६ अक्तु. बु.	रा. १२/१९ या.		हस्त
१५ ,, शु.	८/३७ या.		श्रव.
१९ ,, मं.	११/५९ या.		उ.षा.
२१ ,, बु.	१६/०२ या.		अश्वि.
२३ ,, श.	२२/१८ तः		रो.
२५ ,, सो.	रा. ३/४० या.		मृग.
२८ ,, बु.	अहोरात्र		पुन./पुष्य
,, बु.	९/३७ तः		गुरुपुष्य.
३ नव. बु.	११/१० या.		हस्त
७ ,, र.	२१/०६ तः		मूल
१४ ,, र.	१६/३० तः		उ.षा.
१६ ,, मं.	१९/५१ तः		अश्वि.
२० ,, श.	अहोरात्र		रो.
२२ ,, सो.	१०/०२ या.		मृग.
२५ ,, बु.	१८/१६ या.		गुरुपुष्य.
२८ ,, र.	२२/०५ तः		उ.षा.
३ दिस. शु.	१४/३१		अनु.
५ ,, र.	८/२१ तः		मूल
१२ ,, र.	रा. १२/०५ या.		उ.षा.
१४ ,, मं.	रा. ४/२० या.		अश्वि.
१८ ,, श.	१३/२३ या.		रो.
२६ ,, र.	अहोरात्र		उ.षा./ह.
३० ,, बु.	रा. १२/२६ तः		अनु.
३१ ,, शु.	२२/१२ या.		अनु.
२ जन. र.	१५/४२ या.		मूल
९ ,, र.	७/५१ या.		उ.षा.
११ ,, मं.	११/२६ या.		अश्वि.
१२ ,, बु.	१४/२१ तः		कृति.

१७ ,, सो.	रा. ४/१९ तः		पुष्य
१८ ,, मं.	रा. ६/२१ तः		श्ले.
२३ जन. २२ र.	अहोरात्र		उ.षा./हस्त
२७ ,, बु.	८/२१ तः		अनु.
२८ ,, शु.	६/४१ या.		अनु.
३० ,, र.	रा. १२/०१ तः		उ.षा.
६ फर. र.	१७/५९ तः		अश्वि.
८ ,, मं.	२२/२२ तः		कृति.
९ ,, बु.	अहोरात्र		कृ./रो.
१४ ,, सो.	११/३८ तः		पुष्य
१५ ,, मं.	१३/४३ तः		श्ले.
२० ,, र.	१६/३९ या.		हस्त
२३ ,, बु.	१४/२८ तः		अनु.
२४ ,, बु.	१२/५३ या.		अनु.
२७ ,, र.	८/०९ तः		उ.षा.
२८ ,, सो.	६/२६ तः		श्रव.
४ मार्च शु.	रा. २/०१ तः		रेव.
६ ,, र.	रा. ४/००		अश्वि.
८ ,, मं.	६/५४		कृति.
९ ,, बु.	अहोरात्र		कृ./रो.
१३ ,, र.	२०/५७ तः		रविपुष्य.
१४ ,, सो.	२२/५६ या.		पुष्य
१५ ,, मं.	२३/४३ या.		श्ले.
२३ ,, बु.	१८/३६ या.		अनु.
२७ ,, र.	१३/१४ या.		उ.षा.
२८ ,, सो.	११/४५ या.		श्रव.
१ अप्रै. शु.	१०/३४ तः		रेव.

॥ हरिः ॐ ॥

मुहूर्तप्रकरणम्- षोडशसंस्काराः- गर्भाधानं पुंस्वन संमन्ते वक्तव्यं च । नक्षत्राणि निष्क्रमणेऽन्यतः ॥ कर्मणि ॥ केदारः कर्मविधिः । केतनः स्नानमुद्रा ॥ ॥ केतनसंस्कारश्चेति संस्काराः षोडश स्मृतः ।

<p>अधविवाहमुहूर्तविचारः- तुलायां-कर्त्तिके देवोत्थानत्परं, वृश्चिके-मार्ग, मकरे- पौष- माघयोः, कुम्भे-फाल्गु, मेषे-चैत्र-वैशाखयोः, वृषे-ज्येष्ठ, मिथुने- हरि- शयनात्राक् मासेषु सौरक्रमेण । यतः विवाहादौ स्मृतः सौरः यज्ञादौ सावनः स्मृतः इति वचनात् । तिथयः १-२-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३-१५ सू.चं.बु.बृ.शु.वारेषु अश्वि.रो. मृ. म. उत्तरा-३, ह. चि. स्वा. अनु. मृ. श्र. ध. रे. नक्षत्रेषु, मृत्युबाण-पञ्चशलाका वेधरहितेषु, वृष-मिथुन-कन्या-तुला-धनु-मीन-लग्नेषु</p>	<p>अधगृह्णाम्भमुहूर्तविचारः- बृहत्वास्तशिशुत्वइज्यसितयोः कालं विना, मेषे-चैत्र, वृषे- ज्येष्ठ, कर्के-आषाढः, सिंह-भाद्रपदः, तुलायाम्-अश्विनः, वृश्चिके- कर्त्तिकः, मकरे-पौषः, कुम्भे-माघः शुभः वैशाख-आषाढ (पशुगृहं विना) श्रावण-कर्त्तिक-मार्गशीर्ष-माघ-फाल्गुनमासेषु प्रवेशः शुभः । तिथयः-शुक्लपक्षे-२-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३- १५ तिथिषु, कृष्णपक्षे दशमी यावत् । चं.बु.बृ.शु.वारेषु अश्वि.रो.मृ.पुन.पु.उत्तरा-३, ह.चि.स्वा.अनु.मृ.श्र.ध. स्त.रे.नक्षत्रेषु, वृषचक्रशुद्धे नक्षत्रे, पृथ्वीसयनरहितेषु । २, ३, ५, ६, ८, ९, ११, १२, स्वामिशुभदृष्टे, लग्नत् केन्द्रे त्रिकोणे च शुभाः, शिवडाये पाषाः, ८, १२ शुभ-पापक्षिते ।</p>	<p>अधद्विरागमनमुहूर्तविचारः- विषमवर्षे, मार्गशीर्ष-फाल्गु-वैशा.मासेषु (सौरक्रमेण), रवोज्यशुद्धियोगे, सम्मुख-दक्षिण शुक्रं विना द्विरा- गमनं शुभं भवति । यतः विवाहे गुरुशुद्धिः स्यात् शुक्रशुद्धिः द्विरागमे । श्रिगमे गुरु शुद्धिश्च चन्द्रशुद्धिश्चतुर्गमे । १-२-३-५-६-७-८-१०-११- १२-१३-१५ तिथिषु सू.चं.बु.बृ.शु.वारेषु लघु-ध्रुव-चर-मृदुस्तथामूलनक्षत्रेषु । यथ-अश्वि.रो.मृ.पुन. पुष्य,उत्तरा-३,ह.चि.स्वा. अनु.मृ.श्र.ध.नक्षत्रेषु वृष-मिथुन-कन्या-तुला-मीन-लग्नेषु</p>
<p>अधोपनयनमुहूर्तविचारः- उत्तरायणे, बृहत्वास्तशिशुत्वइज्यसितयोः कालं विना, माघदिकृष्णसेषु यथ-माघ-फाल्गुन-वैशाख-ज्येष्ठ-हरि-उपनयनात् मासेषु तथा यैत्रे मीने ब्राह्मणयदूनामुपनयनमुक्तम् । जन्मकालात् ब्राह्मणानां ५ १६ वर्षपर्यन्तं, क्षत्रियाणां ६ तः २९ वर्षपर्यन्तं, वैश्यानां ८ तः २४ वर्षपर्यन्तमुपनयनकालः । शुक्ले-२-३-५-१०-११-१२ तथा कृष्णे- २-३-५ तिथिषु । रुग्बाणदिदोषरहिते काले । सू.चं.बु.बृ.शु.वारेषु, पूर्वाग्ने । अश्वि.रो. मृ. आ. पुन. पु. आश्ले. पूर्वा-३, उत्तरा-३, ह. चि. स्वा. अनु. मृ. ध. स्त. रे. नक्षत्रेषु, ब्राह्मणानां पुनर्वसु नक्षत्रे उपनयनं विधिदम् । वृष-कर्क-तुला-धनु-मीन-लग्नेषु</p>	<p>अधगृहप्रवेशमुहूर्तविचारः- बृहत्वास्तशिशुत्वइज्यसितयोः कालं विना, उत्तरायणे, वैशाख-ज्येष्ठ-माघ-फाल्गुनमासेषु, श्रावण-मार्ग-कर्त्तिकमासेषु प्रवेशः शस्तः । अत्र गृहार्म्भोदितैर्मासैर्भिषज्ये चारे विशोद गृहमिति ज्योतिः प्रकाशवननमपि ग्राह्यम् । १-२-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३-१५ तिथिषु कृष्णपक्षे दशमी यावत् । चं.बु.बृ.शु.वारेषु अश्वि.रो.मृ.पु.उत्तरा-६,ह.चि.स्वा.अनु.मृ.श्र.ध.स्त.रे.नक्षत्रेषु कुम्भचक्रशुद्धौ यथ- सूर्यनक्षत्रात् ५ अशुभः, ततो ८ शुभः, ततो ८ अशुभः, ततो ६ शुभः । २,३,५,६,८,९,११,१२ लग्नेषु ।</p>	<p>अधवधुप्रवेशमुहूर्तविचारः- विवाहदिवसात्षोडशदिनमध्ये समदिने तथा पञ्चम- सप्तम-नवमदिनेऽपि ततो मासमध्ये विषमदिने, ततो वर्षाभ्यन्तरे विषममासे,चैत्र-पौष-भाद्र-मलमासभिन्नसमये वधूप्रवेशः प्रशस्तः । कालशुक्रयोर्विचारः । तिथिः- १, २, ३, ५, ५, ६, ७, ८, १०, ११, १२, १३ । चं.बु.शु.वारेषु भूतान्तरेण बुधेऽप्यावश्यके । अश्वि. रो. मृ. पुष्य, उत्तरा-३, ह. चि. स्वा. मृ. श्र. ध. रे. अनु. नक्षत्रेषु । २-३-५-६-७-८-९-११-१२ लग्नेषु । शुभैः १-२-५-७-१०- ११ स्वर्तस्मृत्युषष्टय-शुद्धे शुभप्रदः ।</p>
<p>नववध्याः पाकारम्भमुहूर्तः- घन्वर्क-मीनर्क-न्यूनाधिमासान् विहाय बृहत्वास्तशिशुत्व- इज्य-सितयोः कालं विना, शुक्लपक्षे-१-२-३-५-६-७-८-१०-११- १२-१३-१५ शुभतिथिषु कृष्णे १० तिथिं यावत्, बुध-गुरु-शनि-वारेषु, कृत्तिका-रोहिणी-मृगशिरा-उत्तरात्रय-पुष्य- विशाखा-ज्येष्ठा-श्रवणा-धनिष्ठा-स्तमिषा-रेवती- नक्षत्रेषु, स्थिर (२-८-५-११) द्विस्वभाव (३-६-९-१२) लग्नेषु पाकारम्भः शुभाय भवति ।</p>	<p>वृद्धरोपणादिकृषिकर्ममुहूर्तः- रिक्ता ४-९-१४ तिथिं तथा मंगल-बुध-शनिवारान् विहाय, वैवाहिकनक्षत्रेषु- यथा- रेवती-उत्तरात्रय-रोहिणी-मृग-मघा- हस्त-स्वाति-अनुराधा-मूल,चरसंज्ञक-(स्वाति-पुनर्वसु- श्रवणा-धनिष्ठा-शतभिषा,)लघुसंज्ञक-(हस्त-अश्विनी- पुष्य-अभिजित्)- नक्षत्रेषु । स्थिरलग्नेषु विशेषेण वृष-मिथुन-मीनलग्नेषु ।</p>	<p>वाहनक्रयमुहूर्तः- शुक्लपक्षे १-२-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३-१५-तिथिषु, कृष्णपक्षे दशमी यावत्, अश्वि.-मृग-पुनर्वसु-पुष्य-हस्त- चित्र-स्वाति- अनुराधा-श्रवणा-धनिष्ठा-स्त-रेवती- नक्षत्रेषु, मंगलवारं रिक्ता तिथिः विहाय वाहनानां क्रयः शुभदः । दत्तकपुत्र-पुत्री-ग्रहणमुहूर्तः- शुक्लपक्षे १-२-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३-१५-तिथिषु, कृष्णपक्षे दशमी यावत्, अश्विनी-पुष्य-हस्त-चित्र-स्वाति-विशाखा- अनु-धनिष्ठा-नक्षत्रेषु, स्थिरलग्नेषु दत्तकपुत्र-पुत्री-ग्रहणं शुभाय भवति ।</p>

मुहूर्तप्रकरणम्- गर्भाधानविशेषः-पुन्याम नरकसम्पत्तिपितरं जपते सुखं । तस्मात्पुत्र इति प्रोक्तः स्वयमेव विकसन् ॥ रवेर्निकृतेः अनन्तरमस्मिन् घेडशरत्ने, तिथि-नक्षत्र-लग्नाष्टान्तं, निषन-वष-तरे, जन्मनक्षत्रं, अ-म-म-मूल-रेवतीनक्षत्राणि, ग्रहर्षदिनं, व्यतिपल-वैधृतिर्योगे, माता-पितरौग्राह्यदिनं, त्रिविधेयकदिवसं, रिक्ता-भद्र-८-१४-१५-३० तिथीन्, रविसंक्रान्तिं, संध्याकालं, रवि-धूम-रवि-वातन् कितय, पुत्रार्थे अभिषेकं समस्तत्रै, कन्यार्थे विक्रमत्रै कर्माधानं कुर्यात् ।

<p>गर्भाधानमुहूर्तः- रजस्वला यदा नारी योग्या स्याद् गर्भधारणे । ततः कुर्यात् तत्सङ्गं गर्भार्थं बुद्धिमान् नरः ॥ भर्तुः स्पृश्या चतुर्थेऽह्नि स्नानेन स्त्रै रजस्वला । पंचमेऽह्नि योग्या स्यादेव पित्र्ये कर्मणि ॥ रिक्ता-भद्रा-८-१४-१५-३० तिथीन्, रविसंक्रान्तिं, संध्याकालं विहाय पुत्रार्थे पुंश्रवसासरे, कन्यार्थे स्त्रीश्रवसासरे जन्मनक्षत्रं, अश्विनी-भरणी-मघा-मूल-रेवतीनक्षत्राणि विहाय, केन्द्र- त्रिकोणे शुभग्रहे, त्रिषडाये पापे, पुत्रार्थे पुंश्रवसासरे लग्ने, कन्यार्थे स्त्रीश्रवसासरे लग्ने गर्भाधानं कुर्यात् ।</p>	<p>नामकरणमुहूर्तः- शुभसमये पूर्वाह्ने, १-२-३-५-७-१०-११-१२-१३ तिथिषु, विप्राणां जन्मदिवसात् ११, अत्रियाणां १३, वैश्यानां १६, शूद्राणां ३१ तमे दिवसे, सोम-बुध-गुरु-शुक्रदिवसेषु, शुभे योगे, शुभकरणे, अश्विनी-रेवती-पुनर्वसु-पुष्य-उत्तरा-३, हस्त- चित्रा-स्वाति-अनुराधा-श्रवणा-धनिष्ठा-अभि-रेवती-नक्षत्रेषु, केन्द्रे-कोणे शुभे, स्थिर-द्विस्वभाव-संज्ञकलग्ने । तद्यथा- तज्जातकमार्ति शिशोर्विधेयं पर्वोत्तरिकतोऽतिथौ शुभेऽह्नि । एकादशे द्वादशकेपि पक्षे मृदुधुवक्षिप्रचरोऽप्यु स्यात् ॥</p>	<p>अक्षरारम्भमुहूर्तः- उत्तरायणे पञ्चमवर्षे (बाले यदि क्षमस्तदा तत्पूर्वमपि) गणेशविष्णुसरस्वती-लक्ष्मीकुलदेव-प्रमदेवान् विधिवत्सम्पूज्य प्रथमक्षरारम्भः कार्यः । शुभसमये शुक्लपक्षे २-३-५-६-१०-११- १२ तिथिषु (कृष्णे ५ यावत्), चं.बु.म.शु.दिनेषु, विहारम्भे उपर्युक्तेषु-रविवासः-ग्रहः, सोमवासः- । अश्वि.आर्द्रा.पुन.पुष्य.ह.वि.स्वा.अनु.अभि.श्र.रे.नक्षत्रेषु एवम् नक्षत्राणि ध.क.म.विशा.ज्ये. अग्रहाणि सन्ति । २-३-६-९-१२ लग्नेषु, लग्ने गुरुः, केन्द्रे कोणे शुभग्रहाः, त्रिषडायेपापाः, शुभावहाः ।</p>
<p>पुंसवन / विष्णुपूजनमुहूर्तः- पूर्वोदितैः पुंसवनं विधेयं मासे तृतीये त्वष्टा विष्णुपूजा । मासेऽष्टमे विष्णुविधातजीवैर्लग्ने शुभे मृत्युगृहे च शुद्धे ॥ गर्भाधानान् तृतीयमासि गुरु-रवि-मङ्गलवारेषु मृगशिरा-पुष्य- मूल-श्रवणा-पुनर्वसु-हस्तनक्षत्रेषु, रिक्ता-पर्वतिथिषु एवं ६-८-१२- ३० तिथिरहितेषु पुंसवनं विधेयम् । अष्टमे मासे विष्णुपूजनं कर्तव्यम् । अनेन संस्कारेण जातकः दीर्घायुः, तेजस्वी, सर्वगुणसम्पन्नो भवति । जातकस्य जन्म अपि सुखेन आपरेक्षनं विना च संजायते । सीमन्तोन्नयनमुहूर्तः- जीवाकर्तव्येने मृगेऽपनिर्गतिश्रोत्रादितिष्ठन्नक्षत्र- रिक्तामार्कसाष्टवर्षतिथिभिर्मासाधिपे पीवरे । सीमन्तोष्टमषष्ठमासि शुभतः केन्द्रत्रिकोणे खलै- र्लाभारिषिषु वा ध्रुवान्धसदृहे लग्ने च पुंभांशके ॥ षष्ठे अथवा अष्टमे मासे पुंसवनसंस्कारोक्ते मुहूर्ते पुंश्रवसासरे युते लग्ने, केन्द्रे कोणे शुभे, त्रिषडाये पापे सीमन्तोन्नयनसंस्कारोऽयं शुभावहो भवति ।</p>	<p>अन्नप्राशनमुहूर्तः- बालकानां जन्मकालात् षष्ठात्सम ६-८-१०-१२ मासेषु, कन्याकानां पञ्चममासतो विषम-५-७-९-११ मासेषु, शुक्लपक्षे पूर्वाह्ने २-३-५-७-१०-१३-१५-तिथिषु, सोम-बुध-गुरु-शुक्रदिवसेषु, शुभे योगे, शुभकरणे, रेवती-उत्तरा-३, मृगशिरा-रेवती-चित्रा-अनुराधा-स्वाति- पुनर्वसु-श्रवणा-धनिष्ठा-शतभिषा-हस्त-अश्विनी-पुष्य- अभिजित्-नक्षत्रेषु, २-३-४-५-६-७-९-१०-११, लग्नेषु शुभद्वयुतलग्ने शुभम् । तद्यथा- रिक्तानन्दाष्टदशं हरिदिवसमथोसौर्ध्वभौमार्कवारा- स्लग्नं जन्मक्षलग्नाष्टमगृहलवगं मीनमेवातिक्रम्य । हित्वा षष्ठात्समे हि मृगदशां पञ्चमादौजमासे नक्षत्रैः स्यात् स्थिरास्त्यैः समुदुलधुचरैर्बालकान्प्राशनं सत् ॥</p>	<p>मुण्डन / वील संस्कारमुहूर्तः- धन्वर्क-मीनर्क-न्यूनधिमामान् विहाय बृहत्वास्त-शिशुत्व- -इव-सितयोः कालं विना, प्रथमे-तृतीये तदुपरि विषमवर्षे, चन्द्र- बुध-गुरु-शुक्रवारेषु, २-३-५-७-१०-११-१३ तिथिषु, अश्वि- मृग-पुनर्वसु-पुष्य-हस्त-चित्रा-स्वाति-ज्येष्ठा-अभि-श्रव-धनि- स्त-रेवतीनक्षत्रेषु, २-३-४-६-७-९-१२ लग्नेषु, लग्ने गुरुः, केन्द्रे कोणे शुभग्रहाः, त्रिषडाये पापाः शुभावहाः । क्षौरमुहूर्तः- ऊपर्युक्तेषु मुण्डनोक्ततिथि-वार-नक्षत्रेषु क्षौरकार्यं शुभावहम् । तत्र वज्रक्षालः-रवि-रवि-भौमवारेषु, पर्व-४-८-९- १४-१५-३० तिथिषु, संक्रान्ति, संध्यायां, रात्रौ, अस्मन् विना, यात्रादिने, स्नानपश्चात् क्षौरकार्यं निषिद्धम् । क्षौरकर्मणि विशेषः- यज्ञ-विवाह-मृतक-राजाज्ञा- कारागाराद् बहिरागते सति मुहूर्तः नान्वेषणीयः ।</p>
<p>सेवायां कार्यभारग्रहणं (Service Joining) मुहूर्तः- क्षिप्र- (हस्त-अश्विनी-पुष्य-अभिजित्) मित्र (मृगशिरा- रेवती-चित्रा-अनुराधा-) संज्ञकनक्षत्रेषु, रवि-बुध-गुरु-शुक्रवारेषु, शुभ (२-३-४-६-७-९-११-१२) लग्नेषु, रवि-मंगलयोः दशमे एकादशे वा ऋते स्थिते सति सेवायां कार्यभारग्रहणं करणीयम् । तद्यथा- क्षिप्रे मैत्रे वित्तिताकैज्यवारे सौम्ये लग्नेऽर्के कुजे वा खलने । योगे मैत्र्यं राशिपोश्चापि मैत्र्यां सेवा कार्या स्वाभिः सेवकेन ॥</p>	<p>सिनेमा एवं टी.वी. सीरियल-शुभारम्भमुहूर्तः- सौरमासनुसारेण धन्वर्क-मीनर्क-न्यूनधिमामान् एवं च श्रावण- -अश्विन-पौषमासान् विहाय बृहत्वास्त-शिशुत्व-इव-सितयोः कालं विना निम्नलिखिते काले - शुभवारः- बुध-गुरु-शुक्रवारः प्रशस्तः । तिथयः- शुक्लपक्षे २-३-५-६-१०-११-१२ तिथिषु, कृष्णे १० तिथिं यावत् । शुभनक्षत्राणि-रेवती-मृगशिरा-पुनर्वसु-पुष्य-हस्त- स्वाति-विशाखा-श्रवणा-उत्तरात्रय-रेवतीनक्षत्राणि ग्राह्यानि ।</p>	<p>कर्णवेध-मुहूर्तः- समवर्ष-जन्ममास-चैत्रमास-पौषमास-हरिश्चयन-जन्मतारा- रिक्ता-अम-पर्वतिथीन् विहाय २-३-५-६-७-१०-१२-१३ तिथिषु, चन्द्र-बुध-गुरु-शुक्रवारेषु, अश्विनी-मृग-पुनर्वसु-पुष्य-हस्त-चित्रा-अनु-अभि-श्रव- धनि-रेवतीनक्षत्रेषु, २-३-४-५-७-९-१२ लग्नेषु, लग्ने गुरुः, केन्द्रे कोणे शुभग्रहाः, त्रिषडाये पापाः, शुभावहाः ।</p>

मुहूर्तप्रकरणम्- काल-स्थलबलावलम्- उलूकस्य ध्वंशो निश्चि बलिपुत्रं सोऽस्मि वरुणः, स्थले नक्रे सिंहो मृगमृदके इति कलकः। अनुदध्या यः कालं व्रजति नृपतिर्देशमयवा, हते तर्पे वाक्यं स्मरति विदुषां सोऽरिवरागः॥

जनप्रतिनिधेः M.L.A./M.P.नामांकनमुहूर्तः-

द्वितीयवारं स्वक्षेत्रे नामाङ्कनार्थं स्थायीजयदयोगे तथा प्रथमवारं नामाङ्कनार्थं यायीजयदयोगे नामाङ्कनं करणीयम्।

स्थायीजयदयोगः-

वारः-रवि.सोम. गुरु. शनि । **तिथयः** १, ३, ५, ९, ११, १३, १५, **नक्षत्राणि-** भरणी, रोहिणी, पुनर्वसु, आश्लेषा, हस्त, स्वाति, अनुराधा, उत्तरा-३, धनिष्ठा रेवती ।

यायीजयदयोगः-

वाराः-मंगल एवं शुक्रकसरौ। **तिथयः-** ४, ८, १२, ३०। **नक्षत्राणि-** अश्विनी, कृतिका, मृगशीर्ष, पुष्य, मघा, चित्रा, विशाखा, ज्येष्ठा, पूर्वा-३ एवं श्रवणादीनि नक्षत्राणि। **अत्र कश्चिद् विशेषः-** नामांकनदिवसे (वैशाख-नक्षत्रं) जन्मर्क्षात् २३ नक्षत्रं न भवेत्, (ताम्रशुद्धिः)-विषा-प्रत्यरि-वधत्तरा न भवेत्, **चन्द्रशुद्धिः-**जन्म-रक्षितः अथवा नामरक्षितः चन्द्रः ४-८-१२ राशौ न भवेत्।

फैक्टरी/कारखानामुहूर्तः-

कारलशुद्धिः-बुध-गुरु-शुक्राणामस्तकालं, क्षयधिकमासं विना। **मासशुद्धिः-** चैत्र-आषाढ-अश्विन-कार्तिक-पौषमासान् एवं त्रयोदशदिनात्मकपक्षं विहाय।

वारशुद्धिः- रवि-मंगलवारं विहाय।

तिथिशुद्धिः- १-३-५-८-१०-११-१२-१३ एवं १५ तिथिषु शुभं भवति।

शुभनक्षत्राणि-अश्वि.-रोहि.-मृग.-पुन.-पुष्य-मघा-पूर्वा-३, उत्तरा-३, हस्त-चित्रा-विशा.-अनु.-श्रव.-रेव. नक्षत्राणि।

शुभयोगाः-प्रीति-ध्रुव-सिद्धि-वृद्धि-सौभाग्य-आयुष्मान्-शुभ एवं हर्षणयोगाः।

शुभकरणानि- बव-बालव-कौलव-तैत्तिल-करणानि।

शुभलग्नानि-वृष-सिंह-कन्या-धनु-मीन-लग्नानि।

(लग्नात् ६-१२ स्थाने शुद्धे (प्रहरहिते) सति)।

नलकूप-तडाग-जलाशयारामसुरमूर्तिप्रतिष्ठापुहूर्तः-

सौम्ययने सौम्यप्रकृतिदेवानां, काली-चण्डी-चैरव-प्रभृति उग्र-प्रकृति-देवानां याम्यायानेऽपि, कुजदिनं च विहाय मृदु-चर-ध्रुव-क्षिप्रसंज्ञकनक्षत्रेषु अर्थात् अश्विनी-रोहिणि-मृग-पुनर्वसु-पुष्य-उत्तरा-३-हस्त-चित्रा-स्वाती-अनुराधा-अभिजित्-श्रवण-धनिष्ठा-शतभिषा-रेवती-नक्षत्रेषु, स्थिर-द्विस्वभावलग्ने, त्रिषडाये शशाङ्के पापे सति शुभः।

आपरेशन(रक्तमोक्षण)मुहूर्तः-

रिक्ता-(४-९-१४) भद्रा-(२-७-१२) एवं अमा तिथीन् विहाय अन्यस्यां तिथौ। गर-विष्टिकरणे अन्येऽस्मिन् करणे। मंगल-बुध-शनिवासरां विहाय अन्येऽस्मिन् वासरे। सर्वारम्भोक्तेषु नक्षत्रेषु।

शुभयोगः-प्रीति-आयुष्मान्-सौभाग्य-शोभन-शिवयोगेषु। स्थिरे अथवा द्विस्वभावलग्ने। लग्नं एवं चन्द्रलग्नं शुभग्रहैः दृष्टं भवेत्।

पशुक्रयविक्रयमुहूर्तः-

क्षिप्रान्धवत्स्नीन्दुभादित्येन्द्राब्जवासवेषु हि गवां शस्तः क्रयो विक्रय इति रामाचार्यवचनाद् अश्विनी-पुन.-पुष्य-हस्त-विशाखा-ज्येष्ठा-धनिष्ठा-शतभिषा-रेवती-नक्षत्रेषु, २-३-५-६-७-८-१०-११-१२-१३-१५-तिथिषु, रवि-चन्द्र-बुध-गुरु-शनिवारेषु गवां क्रयो विक्रयश्च शुभो भवति।

अथ सूतिकास्नानविचारः-

रेव., उत्तरा-३, रो. मृ. ह. स्वा. अश्वि. अनु. एषु नक्षत्रेषु, १-२-३-५-७-१०-११-१३-१५ एतासु तिथिषु, रवि. मं. वृ. वासरेषु सूतिकास्नानं प्रशस्तम्।

आर्द्रा-पुनर्वसु-पुष्य-श्रवणा-मघा-भरणी-विशाखा-कृतिका-मूल-चित्रा-एषु नक्षत्रेषु, ४-६-८-९-१२-१४ एतासु तिथिषु, बुध-शनिवासरयोः अशुभम्। अन्यतिथि-वार-नक्षत्रेषु मध्यमं ज्ञातव्यम्।

गुरुदीक्षामुहूर्तः-

शुभमासः- वैशाख, श्रावण, कार्तिक, पौष, माघ एवं फाल्गुन मासाः शुभाः भवन्ति।

शुभवारः- बुध, गुरु, शुक्र एवं शनिवासरः शुभदः। मतान्तरे रवि एव सोमवारोऽपि।

शुभतिथयः- २, ३, ४, ५, ७, ९, १०, ११, १२, १३, १४ एवं १५। कृष्णपक्षे पञ्चमी यावत्।

शुभनक्षत्राणि- अश्विनी, रोहिणी, मृगशिरा, पुनर्वसु, पुष्य, मघा, पूष्य, उपमा, हस्त, चित्रा, स्वाति, विशाखा, मूल, पूषा, उ.वा., शतभिषा, पू.भा. उ.भा. एवं रेवती च।

शुभयोगाः- प्रीति, आयुष्मान्, सौभाग्य, शोभन, शुभ, सिद्धि, वृद्धि व हर्षण योगाः।

शुभकरणानि - बव, बालव, कौलव एवं तैत्तिलानि।

शुभलग्नानि - २, ३, ५, ६, ९ एवं १२।

कोषागारादौ द्रव्यप्रयोगमुहूर्तः-

अश्वि, मृग, पुन, पुष्य, ह. धि, स्वा, अनु, श्र, घ, रा, रे, नक्षत्रेषु मृ. मं. बु. वृ. शु. वारेषु शुद्धसमये, ३-५-८-१०-१३-१५ तिथिषु, शुभग्रहयुक्तलग्नेषु, कोषागारादौ द्रव्यस्यापनमेवञ्च स्वा, पुन, मृ, रे, वि, अनु, वि, पुष्य, श्र, घ, रा, नक्षत्रेषु, शुभतिथिषु, १-४-७-१० लग्नेषु, चन्द्र-गुरु-शुक्र-शनि-वारेषु ऋणप्रदानं शुभप्रदं भवति। ऋणप्रदाने निषिद्धकालः- बुधवासरः, म. कृ. आ. आस्ते. म. पूर्वा-३, विशा. ज्ये. नक्षत्राणि, भद्रा च।

व्यवसायमुहूर्तः-

अश्विनी-रोहिणी-पुष्य-हस्त-उत्तरा-३, अनु. अभि. नक्षत्रेषु, १-२-३-५-६-७-१०-११-१२-१३-१५-तिथिषु, रवि-चन्द्र-बुध-गुरु-शुक्र-शनि-वारेषु, शुक्लपक्षे, कृष्णे १० तिथिं यावत्, कुम्भलग्नं विहाय अन्ये लग्ने, पापद्रुग्युतरहिते ८-१२ भावे, शुभद्रुग्युते २, १०, ११, भावे व्यवसायारम्भः शुभप्रदः।

यात्रामुहूर्तविचारः-

यात्रायां प्रशस्तनक्षत्राणि- हयदित्यमित्रेन्दुजीवान्त्यहस्तश्रवोवास्वरेव यात्रा प्रशस्ताः इति रामाचार्यवचनानुसारेण अश्विनी-मृगशिरा-पुनर्वसु-पुष्य-हस्त-अनुराधा-श्रवण-धनिष्ठा-रेवतीनक्षत्रेषु शुभदायिनी भवति। एवमेव रोहिणी, उत्तरा-३, पूर्वा-३ नक्षत्राणि मध्यमफलदायिनी, भरणी, कृत्तिका, आर्द्रा, आश्लेषा, मघा, चित्रा, स्वाती, विशाखा, ज्येष्ठाक्षिणि अधमफलदायिनी भवन्ति। एवमेव यात्रायां दिग्द्वारलग्नस्य महत्त्वमपि भवति। प्रसङ्गादत्र दिग्द्वारलग्नानां स्वरूपस्योपस्थाप्यते।

तद्यथा दिग्द्वारलग्नानि दिशानुरोधेन तत्फलञ्च

पूर्व	दक्षिण	पश्चिम	उत्तर	दिशा तत्फलञ्च
१/५/९	२/६/१०	३/७/११	४/८/१२	शुभम्
२/६/१०	३/७/११	४/८/१२	१/५/९	मध्यम्
४/८/१२	१/५/९	२/६/१०	३/७/११	भयम्
३/७/११	४/८/१२	१/५/९	२/६/१०	महद्भयम्

अत्र प्रसङ्गात् सर्वदिग्गमननक्षत्राणि लिख्यन्ते-

सर्वदिग्गमने हस्तः पुष्याश्वौ श्रवणो मृगः। सर्वसिद्धिकरः पुष्यः विद्यायाञ्च यथा गुरुः॥

परं यात्रायां न केवलं चन्द्रविचारः अपितु दिक्शूलविचारोऽपि कर्तव्यः। इदानीं यात्रायां वर्जितकालं निम्नलिखितचक्रमाध्यमेन लिख्यते-

वर्जितकालः

दिशा	वारशूलः	तिक्ष्णशूलः	नक्षत्रशूलः	वारशूलपरिहारः
पूर्व	सोमः, शनिः	१, ९	श्रवण, ज्येष्ठा	दुग्धम्
आग्नेय	सोमः, गुरुः	३, ११	X	दुग्ध/दधिं प्राश्यम्
दक्षिण	गुरुः	५, १३	अश्वि, धनि, शत, पू.वा., उ.वा., रेव.	दधिं प्राश्यम्
नैऋत्य	रविः, शुक्रः	४, १२	X	भूतम्/यवान् भुक्त्वा
पश्चिम	रविः, शुक्रः	६, १४	रेवति, पुन.	भूतम्/यवान् भुक्त्वा
वायव्य	मंगलः	७, १५	X	गुडम्
उत्तर	मंगलः, बुधः	२, १०	उ.प. हस्त	गुडम्/तिलान् भुक्त्वा
ईशान	बुधः, शनिः	८, ३०	X	तिलान्/मस्रान् भुक्त्वा

अद्यावश्यके दिक्शूलपरिहारः-

न वारदोषाः प्रभवन्ति रात्रौ देवेज्यदैत्येज्यदिवाकरणाम्।

दिवाशशाङ्कार्कजभूसुतानां सर्वत्र निन्द्यो बुधवारदोषः॥

सूर्यवारे घृतं भुक्त्वा चन्द्रवारे पयस्तथा। गुडं मङ्गलवारे तु बुधवारे तिलानपि॥

गुरुवारे दधिं प्राश्यं शुक्रवारे यवान्पि। माषान् भुक्त्वा शनिवारे शूलदोषोपशान्तये॥

उत्सवाद्यसमाप्तौ यात्रा न कार्या-

प्रतिष्ठोद्वाहमुत्साहं व्रतं चैलञ्च सुतकम्। असमाप्य न गन्तव्यमार्तवं येषितामपि॥

शकुनादीनां प्राशस्त्यम्-

यात्रायां शकुनं जीव ऊषे गर्गः प्रशंसति। अङ्गिरामनोत्साहं विष्णुर्वाचं हिजन्मनाम्॥

यात्रायां शुभशकुनानि-

विश्रास्वेयफलान्दुग्धदधिगोसिद्धार्थपद्याम्बरं वेश्यावाद्यमयूरचापनकुला बट्टैकपश्वमिषम्।

सद्वाक्यं कुसुमेक्षुपूर्णकलशच्छत्राणिमृत्कन्यका रत्नोष्णीषसितोक्षमद्यससुतस्त्रीदीप्तवैश्वानराः॥

आदशाञ्जनधौतवस्त्ररजका पीनाज्यसिंहासनं शावं रोदनवर्जितं ध्वजमधुच्छागास्त्रगोरोचनम्।

भारद्वाजनृपान्वेदनिना मङ्गल्यगीतकुशा दृष्टाः सफलदाः प्रयाणसमये रिक्ते घटः स्वानुगः॥

मुहूर्तचिन्तामणिः यात्राप्रक. 11/100, 101

यात्रायां विजयादशमीसंज्ञकस्य मुहूर्तस्य प्राशस्त्यम्-

इषमसि सिता दशमी विजया शुभकर्मसु सिद्धिकरी कथिता।

श्रवणर्क्षयुता सुतरां शुभदा नृपतेस्तुगमे जयसन्धिकरी॥

यात्रायां मानसिकी प्रसन्नता आवश्यकी-

चेतो निमित्तशकुनैरतिसुप्रशस्तैर्ज्ञात्वा विलग्नबलमुर्व्यधिपः प्रयाति।

सिद्धिर्भवेद्य पुनः शकुनादितोऽपि चेतोविशुद्धिरधिका न च तां विनेयात्॥

यात्रायामन्ये केचन विचाराः-

दुग्धं त्याज्यं पूर्वमेव त्रिरात्रं क्षौरं त्याज्यं पञ्चरात्रञ्च पूर्वम्।

क्षौद्रं तैलं वासरेऽस्मिन् यमिश्च त्याज्यं यत्नाद् भूमिषलेन नूनम्॥

भुक्त्वा गच्छति यदि चेतैलगुडक्षारपक्वमांसानि।

विनिवर्तते स्त्रीद्विजमवमान्य गच्छतो मरणम्॥

यात्रायां अन्य केचन विचाराः राष्ट्रभाषायां लिख्यते-

(१) शीर्षोदय राशियो (सिंह, कन्या, तुल्य, वृश्चिक, मिथुन एवं कुम्भ) की लग्न यात्रा में शुभ पृष्ठोदय राशियो (मेष, वृष, कर्क, धनु एवं मकर) की लग्न में अशुभ और मीन लग्न सामान्य होती है।

(२) दिग्द्वारलग्न- मेष, सिंह एवं धनु पूर्व में, वृष, कन्या एवं दक्षिण में, मिथुन तुला एवं कुम्भ पश्चिम में और कर्क वृश्चिक एवं मीन लग्न उत्तर में दिग्द्वारलग्न होते हैं। ये में प्रशस्त होते हैं।

(३) में कुम्भ लग्न एवं कुंभ का नवमं सर्वत्र त्याज्य है।

(४) जिस उद्देश्य से यात्रा की जा रही है, लग्न से उसका भाव शुभ एवं बलवान होना चाहिए, जैसे व्यापार, आजीविका या राजकार्य के लिए यात्रा पर है तो लग्न से शुभ एवं बलवान होना चाहिए।

(५) व्यावसायिक स्थिर लग्न में नहीं करनी चाहिए।

(६) चन्द्र शुद्धि -

यात्रा में चन्द्र शुद्धि विचार इस प्रकार किया जाता है-

(अ) जन्म से ४, ८, १२ वें में चन्द्रमा वर्जित है।

(आ) जन्म राशि चन्द्रमा वर्जित है। से यह मध्यम है।

(इ) चन्द्रमा में नहीं करनी चाहिए।

(ई) यात्रा में चन्द्रमा सामने या दहिने शुभ होता है और पीछे या बाँये अशुभ होता है। चन्द्रमा दिशा में है? यह जानकारी चन्द्रराशि के अनुसार इस प्रकार की जाती है- मेष, सिंह एवं धनु चन्द्रमा पूर्व में, वृष, कन्या एवं मकर का चन्द्रमा दक्षिण में, मिथुन, तुला एवं कुम्भ चन्द्रमा पश्चिम में और कर्क, कृत्तक तथा मीन चन्द्रमा उत्तर में होता है।

(७) वारदोष/दिक्शूल का परिहार-

(अ) सम्मुख चन्द्रमा वार-दोष सहित अनेक दोषों परिहार करता है।

(आ) आवश्यक होने पर सोम एवं शनिवार को प्रारम्भ की २० घटी छोड़कर पूर्व की, मंगल एवं बुध वार को अंतिम १६ घटी छोड़कर उत्तर की, रवि एवं शुकवार को अंतिम १२ घटी छोड़कर उत्तर की तथा गुरु को प्रारम्भ की ८ घटी छोड़कर दक्षिण की यात्रा की जा सकती है।

(इ) अत्यावश्यक होने पर दिशाशूल की शर्तों के लिए रविवार को घी, सोम को दूध, मंगल को गुड़, बुध को तिल, गुरु को दही, शुकवार को उड़द (माष) खाकर यात्रा की जा सकती है।

(८) यात्रा के कुछ नियम-

(अ) गर्ग के अनुसार उष्णकाल यात्रा में शुभ होता है। बृहस्पति के अनुसार यात्रा में शकुन महत्वपूर्ण होता है। अंगिरा मनोत्सव को यात्रा में प्रशस्त मानते हैं।

(आ) आचार्य लल्ल का मत है, कि राजा एवं शहसकों को सुयोग देखकर, बुद्धिजीवियों को नक्षत्र देखकर, चोर एवं तस्करो को शकुन देखकर तथा अन्य को मुहूर्त देखकर यात्रा करनी चाहिए।

(इ) पिता एवं पुत्र, दो सगे भाई, नौ स्त्रियाँ और तीन ब्राह्मण - एक साथ यात्रा न करें।

(ई) दाहिना पैर आगे रख कर यात्रा करें और कम से कम ३२ पैर चलकर वाहन पर बैठें।

(उ) यात्रा से ९वें दिन, ९वीं तिथि, ९वें नक्षत्र और ९वें मस में घर वापिस नहीं लौटना चाहिए।

(ऊ) यदि गन्तव्य दिन यात्रा का मुहूर्त न मिलता हो, और उससे पहले शुभमुहूर्त बनता हो, तो मुहूर्त वाले दिन यात्रा की दिशा में कुछ दूरी पर प्रस्थान रख कर गन्तव्य दिन को यात्रा की जा सकती है। ऐसा करने से शुभ मुहूर्त का फल प्राप्त होता है।

प्रस्थान में ब्राह्मण को जनेऊ, क्षत्रिय को अस्त्र, वैश्य को गौदी या सिकका और शूद्र को सुपाड़ी किसी

वस्त्र में लपेट कर अपने किसी सम्बन्धी, मित्र या परिचित के घर पर शुभ मुहूर्त में देने चाहिए। कुछ आचार्यों का मत है, कि प्रस्थान में उक्त चीजों के साथ चावल एवं हल्दी की गूँठ भी रखनी चाहिए। गन्तव्य दिन (अपनी निश्चित को) यात्रा करते समय उक्त घर से की सामग्री को लेकर यात्रा की जा सकती है।

प्रस्थान के विषय में यह ध्यान में चाहिए, कि इसकी अवधि निर्धारित है, यथा-पूर्व में ७ दिन, दक्षिण की यात्रा ५ दिन, पश्चिम की यात्रा में ३ दिन और उत्तर की यात्रा में २ दिन प्रस्थान अवधि है। अर्थात् उक्त दिशाओं प्रस्थान रखने के बाद निर्धारित दिनों के भीतर कर लेनी चाहिए, अन्यथा प्रस्थान निरस्त हो ।

सर्वदिग्गमनमुहूर्तः-

कुछ ऐसे नक्षत्र हैं जिनमें सभी दिशाओं की जा सकती है। जैसे -

सर्वदिग्गमने हस्तः पुष्यासौ श्रवणो मृगः ।

सर्वसिद्धिकरः पुष्यः विद्यायां यथा गुरुः ॥

अर्थात् हस्त, पुष्य, श्रवण, मृग, पुष्य, नक्षत्रों में सभी दिशाओं में यात्रा की जा सकती है।

शुक्लपक्षीयकरणबोधकचक्रम्-

पूर्वाह्नः	किं.	खल.	तै.	खणि.	बव.	कौ.	ग.	वि.	खल.	तै.	खणि.	बव.	कौ.	ग.	वि.
तिथयः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
उत्तरा.	बव.	कौ.	ग.	वि.	खल.	तै.	खणि.	बव.	कौ.	ग.	वि.	खल.	तै.	खणि.	बव.

कृष्णपक्षीयकरणबोधकचक्रम्-

पूर्वा.	खल.	तै.	खणि.	ब.	कौ.	ग.	वि.	वा.	तै.	खणि.	बव.	कौ.	ग.	वि.	चतु.
तिथयः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	३०
उत्तरा.	कौ.	ग.	वि.	खल.	तै.	खणि.	बव.	कौल.	गर.	वि.	खल.	तै.	खणि.	श.	नाग.

धर्मार्जन/पुण्यार्जन की विशेषता :-

मानुष्यं धर्मवैराज्यमधिपत्यं दीर्घायुर्गोप्यतां सन्निभं सुसुतः सती प्रियतमा पतिव्रता नारायणो।
विद्वत्सु ज्ञानवर्धनयज्जवः सत्पुत्रवन्दने रतिस्ते पुण्येन विना त्रयोदश कुणाः संस्मरिणां दुर्लभाः ॥

स्वमेव -

पुण्यतीर्थं कृतं चेन तपः कवाप्यसिद्धकरम् । तस्य पुत्रो भवेद्भयः सम्पन्नो धार्मिकः सुधी ॥

यात्रायां दिनमानस्याष्टमांशवशेन रात्रौ रात्रिमानस्याष्टमांशेन च वेलाफलम्

घ.	सू. दि.	सू. रा.	चं. दि.	चं. रा.	मं. दि.	मं. रा.	बु. दि.	बु. रा.	बु. दि.	बु. रा.	शु. दि.	शु. रा.	श. दि.	श. रा.
४	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः
४	चरः	अमृतः	कालः	रोगः	उद्वेगः	लाभः	अमृतः	शुभः	रोगः	चरः	लाभः	कालः	शुभः	उद्वेगः
४	लाभः	चरः	शुभः	कालः	चरः	उद्वेगः	कालः	अमृतः	उद्वेगः	रोगः	अमृतः	लाभः	रोगः	शुभः
४	अमृतः	रोगः	रोगः	लाभः	लाभः	शुभः	शुभः	चरः	चरः	कालः	कालः	उद्वेगः	उद्वेगः	अमृतः
४	कालः	कालः	उद्वेगः	उद्वेगः	अमृतः	अमृतः	रोगः	रोगः	लाभः	लाभः	शुभः	शुभः	चरः	चरः
४	शुभः	लाभः	चरः	शुभः	कालः	चरः	उद्वेगः	कालः	अमृतः	उद्वेगः	रोगः	अमृतः	लाभः	रोगः
४	रोगः	उद्वेगः	लाभः	अमृतः	शुभः	रोगः	चरः	लाभः	कालः	शुभः	उद्वेगः	चरः	अमृतः	कालः
४	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः	उद्वेगः	शुभः	अमृतः	चरः	रोगः	कालः	लाभः

अर्धप्रहरावबोधकचक्रम्-

दिनानि	सूर्यः	चन्द्रः	कुजः	बुधः	गुरुः	शुक्रः	शनिः
दिने	४-५	२-७	२-६	३-५	७-८	३-४	१-६-८
रात्रौ	४-६	४-७	०-२	५-७	५-८	०-३	१-६-८

दिनार्द्धप्रहरावबोधकं पद्यम्

रवौ वर्ज्याश्चतुः पञ्च सोमे सप्तद्वयं तथा । कुजे षष्ठद्वयञ्चैव बुधे षण्णतृतीयकम् ।
गुरौ सप्ताष्टकं ज्ञेयं त्रिणवत्यारि च भार्गवे । शनावाद्यन्तषष्टञ्च वर्ज्यार्द्धप्रहरा बुधैः ॥

रात्र्यर्द्धप्रहरावबोधकं पद्यम्

रवौ रसाब्धी हिमगौ हयाब्धी द्वयं महीजे विधुजे शरागौ ।
गुरौ रस्त्रष्टौ भृगुजे तृतीयं शनौ रसाद्यन्तमिति क्षपयाम् ॥

अथ माहेन्द्रादियोगचक्रम्

चैत्रवैशाखप्रावणभाद्रमाघफाल्गुनमासेषु-

रविः- मारअ१०वर०शूर८ मा३० शूर२ अ३८ शू६ क५२मा५४ क५८ ■ ६०
चन्द्रः- मा४शू१०अ१६वर२मार४अ२६शूर३०व३२मा३८व४६मा५४व६० ।
कुजः- व४शू६मा१२व१६शू१८अ२२शूर६अ३२व३६शूर८व४६अ५२शूर६अ६०
बुधः- व४अ८व१४अ१८शूर०वर४मार६व३०शूर४अ४०शू४६क५४अ६०
गुरुः- अ६शू१०व१४अ२०वर६अ३०व३४मा३८अ४०व४८अ५२शूर६अ६०
शुक्रः- शूरअ१८वर६अ२८शूर३०व३४शूर४अ४८क५६अ५८शू६०
शनिः- शूरव८शूर४अ१८शूर०अ२४शूर६अ३०शूर४व३८अ४२व४६अ५२क५६अ५८शू६०

ज्येष्ठाषाढमासयोः-

रविः- शूरअ१०मा१६वर२शूर४व२८अ३०शूर३४मा४०शूर४६क५०शूर५२मा५६व ६०
चन्द्रः- व८अ १२शू १८अ २४मा ३०व ३६अ ४४व ४८अ ५२शू ५६व ६०
कुजः- अ४शू८व १२शू १४अ १८वर०मा२८शूर३०व३६अ४०व४४अ४६शूर८क५०अ ५६व६०
बुधः- शूरव६अ१४वर०अ२८शूर३०अ४०शूर४२क५०अ५६शूर५८अ६०
गुरुः- अ२शूर४ अ८व१६ अ२२शूर४अ३०शूर३४अ३८शूर४०व४६अ५२शूर६व६०
शुक्रः- शूरअ१८वर६अ२८शूर३०व३४शूर३६अ४२शूर५८अ५६मा५८शू६०
शनिः- शूरव१०अ१६शूर१८वर२अ२६शूर२व३६अ४२व४६अ५०शूर५२अ५४व६०
आश्विनकार्तिकमार्गपौषमासेषु:-

रविः- मा६व१४अ२२शूर४मार८शूर३४व३८अ४२व४६अ ५२शूर५४अ ५८शू ६०
चन्द्रः- अ४व८अ१४व३६अ४४क५०अ५४व६०
कुजः- मानव८व१८वर४शूर६व३८अ४०शूर४२अ४८क५२मा५६व ६०
बुधः- शूरअ८मा१४शूर१८वर४शूर६व३४अ३८व४६अ५२शू ६०
गुरुः- अ४व१०अ१८शूर२वर८शूर३४अ४२व४६अ५२क५८मा ६०
शुक्रः- अ२व८शूर४वर०अ२८व३४अ४२शूर४६मा४८क५४मा ६०
शनिः- ■ शूर अ१६ शूर४ अ२८ शूर३० अ४१ शूर५ क५२ मा५४ शू ६०

मा- माहेन्द्रः
अ- अमृतं
व- वक्रः
शू- शून्यं

न वार-तिथि-नक्षत्रं न योगः करणान्तका । शिवस्याज्ञां समासाद्य देवकार्यं विचारयेत् ॥
माहेन्द्रे विजयो नित्यममृते कार्यशोभनम् । वक्रे कार्यविनाशः स्याच्छून्ये च मरणं भुवम् ॥
ज्योतिषां ग्रहशास्त्राणां सारमुद्धृत्य यत्नतः । क्रियते मिहिरेणोदं नराणां हितकाम्यया ॥

अथ वस्त्रानां क्रमेण नैत्रदिप्रत्येकमसेषु समर्पणमष्टाष्टिबोधकं चक्रं हिन्त्यां लिख्यते ।

[illegible]

शाकः खगाधिभूषणः १६४९ शलिवाहनभूषणः । अर्नेन युक्तो श्रव्यादुर्ध्वश्रवदौ प्रतिमासके १९ ।

सङ्गनेत्रे हृते शेषे फले चन्नेना मध्यमम् । नेत्रेणा समवृद्धिरथ शून्येनादौ स्मृतं बुधैः ॥२॥

अर्थात् जिस वस्तु को जिस मास में सस्ती-मंहगी जाननी है उसका धुआहूँ से देखकर उसे १९४९ में जोड़कर १ से भाग दें।

शेष ७ हो ले सांगव, १ में ११ अक्षर और २ में ११ अक्षर होनी है ।

कविकर्णोज्ञानाय सङ्ग्रहम् - आक्स बनने से पहले निम्नलिखित चक्र का विचार अवश्य करें-

[illegible]

सूर्यनक्षत्राणि	५	७	९	१२	१९	२६
अश्विनी	मृगशिरा	पुनर्वसु	आश्लेषा	उ.फा.	मूल	उ.भा.प.
भरणी	आर्द्रा	पुष्य	मघा	हस्त	पू.भा.	रेवती
कृतिका	पुनर्वसु	आश्लेषा	पू.फा.	चित्रा	उ.भा.	अश्विनी
रोहिणी	पुष्य	मघा	उ.फा.	स्वाती	श्रवणा	भरणी
मृगशिरा	आश्लेषा	पू.फा.	हस्त	विशाखा	धनिष्ठा	कृतिका
आर्द्रा	मघा	उ.फा.	चित्रा	अनुराधा	शतभिषा	रोहिणी
पुनर्वसु	पू.फा.	हस्त	स्वाती	ज्येष्ठा	पू.भा.	मृगशिरा
पुष्य	उ.फा.	चित्रा	विशाखा	मूल	उ.भा.	आर्द्रा
आश्लेषा	हस्त	स्वाती	अनुराधा	पू.भा.	रेवती	पुनर्वसु
मघा	चित्रा	विशाखा	ज्येष्ठा	उ.भा.	अश्विनी	पुष्य
पू.फा.	स्वाती	अनुराधा	मूल	श्रवणा	भरणी	आश्लेषा
उ.फा.	विशाखा	ज्येष्ठा	पू.भा.	धनिष्ठा	कृतिका	मघा
हस्त	अनुराधा	मूल	उ.भा.	शत.	रोहिणी	पू.फा.
चित्रा	ज्येष्ठा	पू.भा.	श्रवणा	पू.भा.	मृगशिरा	उ.फा.
स्वाती	मूल	उ.भा.	धनिष्ठा	उ.भा.	आर्द्रा	हस्त
विशाखा	पू.भा.	श्रवणा	शतभिषा	रेवती	पुनर्वसु	चित्रा
अनुराधा	उ.भा.	धनिष्ठा	पू.भा.	अश्विनी	पुष्य	स्वाती
ज्येष्ठा	श्रवणा	शतभिषा	उ.भा.	भरणी	आश्लेषा	विशाखा
मूल	धनिष्ठा	पू.भा.प.	रेवती	कृतिका	मघा	अनुराधा
पू.भा.	शतभिषा	उ.भा.प.	अश्विनी	रोहिणी	पू.फा.	ज्येष्ठा
उ.भा.	पू.भा.	रेवती	भरणी	मृगशिरा	उ.फा.	मूल
श्रवणा	उ.भा.	अश्विनी	कृतिका	आर्द्रा	हस्त	पू.फा.
धनिष्ठा	रेवती	भरणी	रोहिणी	पुनर्वसु	चित्रा	उ.भा.
शतभिषा	अश्विनी	कृतिका	मृगशिरा	पुष्य	स्वाती	श्रवणा
पू.भा.	भरणी	रोहिणी	आर्द्रा	आश्लेषा	विशाखा	धनिष्ठा
उ.भा.	कृतिका	मृगशिरा	पुनर्वसु	मघा	अनुराधा	शतभिषा
रेवती	रोहिणी	आर्द्रा	पुष्य	पू.फा.	ज्येष्ठा	पू.भा.

गृहनिर्माणप्रकारः

स्नानाग्निपाकशयनास्त्रभुजश्च धान्य-भाण्डारदेवतगृहाणि च पूर्वतः स्युः ।
तन्मध्यतस्तु मन्थनाज्यपुरीषविद्याभ्यासाख्यरोदनरतौषधसर्वधाम ॥

मुहूर्तचिन्तामणेः वास्तुप्रकरणम्- 12/20-21

गृहस्थों को जीवन में सुख-शान्ति हेतु वास्तुशास्त्रोक्त विधि से गृहनिर्माण करना चाहिए । अन्यथा अशुभ-फल की प्राप्ति व विभिन्न कारणों से मानसिक-अशान्ति रहती है । गृह-मण्डप में कौन सा गृह किस दिशा में हो इसके ज्ञानार्थ गृहनिर्माण का स्वरूप चक्र द्वारा नीचे प्रदर्शित किये जाते हैं -

कूप-बोरिंग नल की व्यवस्था-

कूपे वास्तोर्मध्यदेशेऽर्चनाश-स्त्वैशान्यादौ पुष्टिरैश्वर्यवृद्धिः ।

सुनोर्नाशः स्त्रीविनाशो मृतिश्च सम्पत्तीहा शत्रुतः स्याच्च सौख्यम् ॥

अर्थात् कूप नल इत्यदि मण्डप के में हो तो अर्थ नाश, ईशानकोण में पुष्टि, पूर्व में ऐश्वर्य-वृद्धि, अग्निकोण में सन्तति-नाश, दक्षिण में स्त्रीविनाश, नैऋत्यकोण में मरण, पश्चिम में हो तो सम्पत्ति की प्राप्ति, वायव्यकोण में हो तो शत्रु से पीडा, उत्तर दिशा में हो तो सौख्य की प्राप्ति होती है । इस जल-निर्गम की भी करनी चाहिए ।

राहुकालः-(अशुभः समयः)- रवी स्वयम्-४:३० तः ६:०० या. । सोमे प्रातः-७:३०तः ९:००या. ।

मङ्गले अपराह्न १:०० तः ४:३० या. । बुधे मध्याह्न १२:०० तः १:३० या. ।

गुरौ- १:३० तः ३:०० या. । शुक्रवासरे- दिवा-१०:३०तः१२:०० या.,

शनी प्रातः ९:०० तः १०:३० या. ।

अभिजिन्मुहूर्तः- स्पष्टमध्याह्नात् २४ मिनटपूर्व परञ्च अभिजिन्मुहूर्तो भवति ।

शिलान्यास-व्यवस्था

देवालये गेहविधौ जलाशये राहुमुखं शम्भुदिशोः विलोमतः ।

मीनार्क-सिंहार्क-मृगार्कतस्त्रिभे खाते मुखात्पृष्ठविदिक्कुभो भवेत् ॥

देवालये गेहे जलाशये वा सम्यक् प्रकारेण राहुमुखमवगम्य तत्पृष्ठदिशि कृतः प्रथमः खातः शुभाय भवति । यतः सर्पेण दिग्वाप्ता । अतः यदा ऐशान्यां राहोः मुखं तदा वायव्यामुदरमेव नैऋत्यां पुच्छमतः खातः आग्नेयां शुभदो भवति । एवमेव यदा वायव्यां राहोः मुखं तदा नैऋत्यामुदरन्तश्च तस्य राहोः अग्नेयां पुच्छमतः ऐशान्यां खातः श्रेयस्करो भवति । एवमेव अग्रेऽपि बोध्यम् । ■■■ विश्वकर्मा-

ईशानतः सर्पति कालसर्पो विहाय सृष्टिं गणयेद्विदिशुः ।

शेषस्य वास्तोर्मुखमध्यपुच्छं त्रयं परित्यज्य खनेच्चतुर्थम् ॥

अर्थात् राहुः कालसर्पः उच्यते । ■■■ परिभ्रमणं विलोमदिशि भवति । ■■■ अस्य कालसर्पस्य मुखं पुच्छम् उदरञ्च विहाय पृष्ठदिशि (पृष्ठे) शिलान्यासः (प्रथमखातः) कर्तव्यः । अनेन प्रकारेण वास्तुप्रसङ्गे कृतः ■■■ खातः शुभाय भवति । विषयेऽस्मिन् द्रष्टव्यं निम्नलिखितं चक्रम् । ■■■ च द्रष्टव्यम्- मु.वि. १२/१९ इत्यस्य पी. धार टोका ।

देवालये गेहारम्भे जलाशयादिनिर्माणे विदिगावस्थितो राहुमुखविचारः- नैऋत्य

राहुमुखम्	ऐशान्याम्	वायव्याम्	नैऋत्याम्	आग्नेय्याम्
देवालये	मीन-मेष- वृषभस्थे सूर्ये राहुमुखम्	मिथुन-कर्क- सिंहस्थे सूर्ये राहुमुखम्	कन्या-तुला- वृश्चिकस्थे सूर्ये राहुमुखम्	धनु-मकर-कुम्भ- रश्मिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्
गेहे	सिंह-कन्या- तुला- राशिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्	वृश्चिक-धनु- मकरस्थे सूर्ये राहुमुखम्	कुम्भ-मीन- मेषस्थे सूर्ये राहुमुखम्	वृष-मिथुन- कर्क- राशिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्
जलाशये	मकर-कुम्भ- मीन-रश्मिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्	मेष-वृष- मिथुनस्थे सूर्ये राहुमुखम्	कर्क-सिंह- कन्या-रश्मिस्थे सूर्ये राहुमुखम्	तुला-वृश्चिक- धनु-रश्मिस्थिते सूर्ये राहुमुखम्
खातः-	अग्निकोणे	ईशानकोणे	वायव्यकोणे	नैऋत्यकोणे

सफलं गज-कुर्म-दैत्य-नाग-भूमिलक्षणम्-			वास्तुभूमेः प्लवत्त्वानुसारं फलम्	
भूमिसंज्ञा	उच्चता	फलम्	पूर्वे	श्रियं
गजपृष्ठभूमिः-	दक्षिण-पश्चिम- नैऋत्य-वायुकोणेषु	धन-धान्य- आयुर्वृद्धिकरी	अग्निकोणे	दाहः
कुर्मपृष्ठभूमिः-	मध्ये उच्चं, चतुर्दिशं नीचं	शुभप्रदायिका	दक्षिणे	मृत्युः
दैत्यपृष्ठभूमिः-	पूर्वाग्निशम्भुकोणेषु उच्चं-पश्चिमे नीचं	अशुभप्रदा	नैऋत्ये	धनहानिः
नागपृष्ठभूमिः-	पूर्व-पश्चिमयोर्दक्ष- दक्षिणोत्तरयोः उच्चता	अशुभप्रदा	पश्चिमे	सुतक्षयः
			वायव्ये	प्रवासः
			उत्तरे	धनलाभः
			ईशाने	विद्यालाभः

गृहप्रवेशे कलशवास्तुचक्रम् -

स्थानम्	नक्षत्रसंख्या	फलं	शुभाशुभम्
मुखे	सूर्याभिर्धितनक्षत्रं	अग्निदाहः	अशुभः
पूर्वे	२ - ५	उच्चाटनं	अशुभः
वायव्ये	६ - ९	धनलाभः	शुभः
पश्चिमे	१० - १३	धनलाभः	शुभः
सौम्ये	१४ - १७	कलेशः	अशुभः
उदरे	१८ - २१	■	अशुभः
तले	२२ - २४	स्थिरता	शुभः
कण्ठे	२५ - २७	चिरायुः	शुभः

गृहारम्भे वृषवास्तुचक्रम् -

स्थानं	नक्षत्र.सं.	फलं	शुभाशुभं
शिरसि	० - ३	अग्निदाहः	अशुभः
अग्रपादयोः	४ - ७	उद्वेगः	अशुभः
पृष्ठपादयोः	८ - ११	स्थिरता	अशुभः
पृष्ठे	१२ - १४	श्रीप्राप्तिः	शुभः
यम्यकुक्षिः	१५-१८	विजयः	शुभः
पुच्छे	१९ - २१	स्वामीनाशः	अशुभः
वामकुक्षि	२२ - २५	निर्धनता	अशुभः
मुखे	२६ - २८	सन्ततिपीडा	अशुभः

लक्ष्मीयुक्तगृहयोगत्रयम्-

1. स्वोच्चस्थः शुकः लग्ने ।
2. स्वोच्चस्थो गुरुः चतुर्थे ।
3. स्वोच्चस्थः शनिः लाभगे ।

वर्षाभ्यन्तरे परहस्तगतगृहयोगः-

1. शत्रुनवांशस्थः एकोऽपि ग्रहः सप्तमस्थः चतुर्थस्थो वा भवेत्तथा ब्राह्मणादि वर्णपतिग्रहः निर्बलः स्यात्तदा वर्षाभ्यन्तरे नवनिर्मितं गृहं क्रीतं गृहं ■ परहस्तगतं भवति ।

कलिमाहात्म्यम्

सन्तः क्वापि न सन्ति सन्ति यदि वा दुःखेन जीवन्ति ते विद्वांसोऽपि न सन्ति सन्ति यदि वा मात्सर्ययुक्ताश्च ते । राजानोऽपि ■ सन्ति सन्ति यदि वा लोभाद्धनप्राहिणो दातारोऽपि न सन्ति सन्ति यदि वा सेवानुकूलाः कलौ । धर्मः प्रवृजितस्तपः प्रचलितं ■ दूरे गतं पृथ्वीमन्दफला नराः कपटिनः चित्तञ्च शाठ्योर्जितम् । राजानोऽर्थपराः न रक्षणपराः पुत्राः पितुर्द्वेषिणः साधुः सीदति दुर्जनः प्रभवति प्राप्ते कलौ द्यूने ।

<p align="center">अथ पञ्चकविचारः-</p> <p>धनिष्ठा, शतभिषा, पू.भा.प., उ.भा.प., रेवती, एतानि पञ्चकनक्षत्राणि सन्ति। एषु नक्षत्रेषु दक्षिणदिग्यात्रा, गृहच्छादनं, प्रेतदाहः, तृणकाष्ठादिसंग्रहः, शय्याक्तानादिकं निषिद्धं वर्तते। अत्रापवादः- वस्वादी शतभिषगमध्ये पूर्वार्द्धे चोत्तरान्तके।</p> <p align="center">पञ्च-पञ्च घटी त्याज्या रेवती सकलां त्यजेत् ॥</p> <p align="center">अग्निवासचक्रम्</p> <table><tr><td>शुक्लपक्षे तिथयः कृष्णपक्षे तिथयः</td><td>र.</td><td>च.</td><td>मं.</td><td>बु.</td><td>वृ.</td><td>शु.</td><td>ज्ञ.</td></tr><tr><td>१।५।९।१३</td><td>२।६।१०।१४</td><td>पु.</td><td>पु.</td><td>दि.</td><td>पू.</td><td>पु.</td><td>पु.</td><td>दि.</td></tr><tr><td>२।६।१०।१४</td><td>३।७।११।१५</td><td>पु.</td><td>दि.</td><td>पू.</td><td>पु.</td><td>पु.</td><td>दि.</td><td>पू.</td></tr><tr><td>३।७।११।१५</td><td>४।८।१२।१६</td><td>दि.</td><td>पू.</td><td>पु.</td><td>पु.</td><td>दि.</td><td>पू.</td><td>पु.</td></tr><tr><td>४।८।१२।१६</td><td>५।९।१३।१७</td><td>पू.</td><td>पु.</td><td>पु.</td><td>दि.</td><td>पू.</td><td>पु.</td><td>पु.</td></tr></table> <p>फलं- भुवि सौख्यं, दिवि प्राणनाशः, भूतले च घननाश इति बोध्यम्।</p> <p>विधिः-(शुक्लादितिथिसंख्या+चारसंख्या +१)÷ ४ = ३, ० शेषे शुभं, १,२ शेषे अशुभं</p>										शुक्लपक्षे तिथयः कृष्णपक्षे तिथयः	र.	च.	मं.	बु.	वृ.	शु.	ज्ञ.	१।५।९।१३	२।६।१०।१४	पु.	पु.	दि.	पू.	पु.	पु.	दि.	२।६।१०।१४	३।७।११।१५	पु.	दि.	पू.	पु.	पु.	दि.	पू.	३।७।११।१५	४।८।१२।१६	दि.	पू.	पु.	पु.	दि.	पू.	पु.	४।८।१२।१६	५।९।१३।१७	पू.	पु.	पु.	दि.	पू.	पु.	पु.
शुक्लपक्षे तिथयः कृष्णपक्षे तिथयः	र.	च.	मं.	बु.	वृ.	शु.	ज्ञ.																																														
१।५।९।१३	२।६।१०।१४	पु.	पु.	दि.	पू.	पु.	पु.	दि.																																													
२।६।१०।१४	३।७।११।१५	पु.	दि.	पू.	पु.	पु.	दि.	पू.																																													
३।७।११।१५	४।८।१२।१६	दि.	पू.	पु.	पु.	दि.	पू.	पु.																																													
४।८।१२।१६	५।९।१३।१७	पू.	पु.	पु.	दि.	पू.	पु.	पु.																																													
<p align="center">सूर्यभात् ग्रहमुखे होमाहुतिचक्रम्-</p> <table><tr><td>चान्द्रक्षीणि</td><td>॥</td><td>॥</td><td>॥</td><td>३</td><td>॥</td><td>॥</td><td>॥</td><td>॥</td><td>३</td></tr><tr><td>ग्रहाः</td><td>सूर्यः</td><td>बुधः</td><td>शुक्रः</td><td>शनिः</td><td>चन्द्रः</td><td>मङ्गलः</td><td>गुरुः</td><td>राहुः</td><td>केतुः</td></tr><tr><td>फलम्</td><td>अशुभं</td><td>शुभं</td><td>शुभं</td><td>अशुभं</td><td>शुभं</td><td>अशुभं</td><td>शुभं</td><td>अशुभं</td><td>अशुभं</td></tr></table> <p>तद्यथा- सूर्यभात् त्रिभिर्भे चान्द्रे सूर्यविच्छुक्रपुङ्गवः। चन्द्रारेज्यागुशिखिनो नेष्टा होमाहुतिः खले॥</p> <p>अपि च- सैका तिथिवारयुता कृताप्ता शेषेगुणेऽग्रे भुवि वह्निवासः। सौख्याय होमे शशियुग्मशेषे प्राणार्धनाशौ दिवि भूतले च॥ मु. वि.:-२/२५-२६</p>										चान्द्रक्षीणि	॥	॥	॥	३	॥	॥	॥	॥	३	ग्रहाः	सूर्यः	बुधः	शुक्रः	शनिः	चन्द्रः	मङ्गलः	गुरुः	राहुः	केतुः	फलम्	अशुभं	शुभं	शुभं	अशुभं	शुभं	अशुभं	शुभं	अशुभं	अशुभं														
चान्द्रक्षीणि	॥	॥	॥	३	॥	॥	॥	॥	३																																												
ग्रहाः	सूर्यः	बुधः	शुक्रः	शनिः	चन्द्रः	मङ्गलः	गुरुः	राहुः	केतुः																																												
फलम्	अशुभं	शुभं	शुभं	अशुभं	शुभं	अशुभं	शुभं	अशुभं	अशुभं																																												
<p align="center">अथ पार्थिवशिवपूजायां विहिततिथयः-</p> <p>शुक्लपक्षे-२।५।६।९।१२।१३। कृष्णपक्षे-१।४।५।८।११।१२।३०॥</p> <p>विधिः- शुक्लादितिथिसंख्या २५७ १।२।३ शेषे शुभम्, अन्यदशुभम्। ॥ शेषे कैलाशे, २ शेषे गौरिसन्निधौ, ३ शेषे वृषारूढः शिवः शुभाय स्यात् ।</p>																																																					

<p align="center">मण्डान्तनक्षत्रबोधकं चक्रम्</p> <table><tr><td>अश्विनी</td><td>आश्लेष</td><td>मघा</td><td>ज्येष्ठा</td><td>मूल</td><td>रेवती</td><td>नक्षत्राणि</td></tr><tr><td>३</td><td>११</td><td>४</td><td>६</td><td>९</td><td>१२</td><td>विशेष</td></tr><tr><td>आदौ</td><td>अन्त्ये</td><td>आदौ</td><td>अन्त्ये</td><td>आदौ</td><td>अन्त्ये</td><td>त्याज्यघटयः</td></tr></table> <p align="center">नष्टवस्तुज्ञानाय नक्षत्राणां अन्धाक्ष-मन्दाक्ष-मध्याक्ष-सुलोचनादिसंज्ञा</p> <table><tr><td>संज्ञा</td><td>नक्षत्राणि</td><td>लाभालाभः</td><td>नष्टवस्तुदिकं</td></tr><tr><td>अन्धाक्षः</td><td>रो.पुष्य उ.फ.वि.पू.षा.व.रे.</td><td>शीघ्रलाभः</td><td>पूर्वस्याम्</td></tr><tr><td>मन्दाक्षः</td><td>मू.आश्ले.ह.अनु.उ.षा.ज्ञ.अश्वि.</td><td>प्रयत्नात्लाभः</td><td>दक्षिणस्याम्</td></tr><tr><td>मध्याक्षः</td><td>आर्द्रा.म.वि.ज्ये.अभि.पू.भा.प.</td><td>दूरे श्रवणमलापश्च</td><td>पश्चिमस्याम्</td></tr><tr><td>सुलोचनाः</td><td>पुन.पू.फा.स्वा.मू.श्र.उ.भा.कृ.</td><td>अलाभः</td><td>उत्तरस्याम्</td></tr></table> <p align="center">बाणपञ्चकविचारः-</p> <table><tr><td>बाणाः-</td><td>रोगः</td><td>अग्निः</td><td>नृपः</td><td>चौरः</td><td>मृत्युः</td></tr><tr><td>सूर्यगतांशः</td><td>८, १७,</td><td>२, ११,</td><td>४, १३,</td><td>६, १५,</td><td>१, १०</td></tr><tr><td>प्रतिराशौ</td><td>२६,</td><td>२०, २९,</td><td>२२,</td><td>२४</td><td>१९, २८</td></tr><tr><td>कर्मसु</td><td>क्षतबन्धे</td><td>गेहे</td><td>नृपसेवायाम्</td><td>यात्रायाम्</td><td>विवाहे</td></tr><tr><td>वर्ज्याः</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>चारे वर्ज्याः</td><td>रविवत्सरे</td><td>भौमवासरे</td><td>शनिवासरे</td><td>भौमवासरे</td><td>बुधवासरे</td></tr><tr><td>काले वर्ज्याः</td><td>रात्रौ</td><td>सदैव</td><td>दिवायाम्</td><td>रात्रौ</td><td>सन्ध्ययोः</td></tr></table> <p align="center">दीक्षाग्रहणे भासविचारः-</p> <table><tr><td>चैत्रे - बहुदुःखम्</td><td>श्रावणे - शुभम्</td><td>मार्गशीर्षे - शुभम्</td></tr><tr><td>वैशाखे - रत्न (धन) लाभः</td><td>भाद्रपदे - प्रजाहानिः</td><td>पौषे - ज्ञानहानिः</td></tr><tr><td>ज्येष्ठे - मरणम्</td><td>आश्विने - सुखम्</td><td>माघे - मेधावृद्धिः</td></tr><tr><td>आषाढे - बन्धुनाशः</td><td>कार्तिके - सर्ववृद्धिः</td><td>फाल्गुने - सुख-सौभाग्यवृद्धिः</td></tr></table>							अश्विनी	आश्लेष	मघा	ज्येष्ठा	मूल	रेवती	नक्षत्राणि	३	११	४	६	९	१२	विशेष	आदौ	अन्त्ये	आदौ	अन्त्ये	आदौ	अन्त्ये	त्याज्यघटयः	संज्ञा	नक्षत्राणि	लाभालाभः	नष्टवस्तुदिकं	अन्धाक्षः	रो.पुष्य उ.फ.वि.पू.षा.व.रे.	शीघ्रलाभः	पूर्वस्याम्	मन्दाक्षः	मू.आश्ले.ह.अनु.उ.षा.ज्ञ.अश्वि.	प्रयत्नात्लाभः	दक्षिणस्याम्	मध्याक्षः	आर्द्रा.म.वि.ज्ये.अभि.पू.भा.प.	दूरे श्रवणमलापश्च	पश्चिमस्याम्	सुलोचनाः	पुन.पू.फा.स्वा.मू.श्र.उ.भा.कृ.	अलाभः	उत्तरस्याम्	बाणाः-	रोगः	अग्निः	नृपः	चौरः	मृत्युः	सूर्यगतांशः	८, १७,	२, ११,	४, १३,	६, १५,	१, १०	प्रतिराशौ	२६,	२०, २९,	२२,	२४	१९, २८	कर्मसु	क्षतबन्धे	गेहे	नृपसेवायाम्	यात्रायाम्	विवाहे	वर्ज्याः						चारे वर्ज्याः	रविवत्सरे	भौमवासरे	शनिवासरे	भौमवासरे	बुधवासरे	काले वर्ज्याः	रात्रौ	सदैव	दिवायाम्	रात्रौ	सन्ध्ययोः	चैत्रे - बहुदुःखम्	श्रावणे - शुभम्	मार्गशीर्षे - शुभम्	वैशाखे - रत्न (धन) लाभः	भाद्रपदे - प्रजाहानिः	पौषे - ज्ञानहानिः	ज्येष्ठे - मरणम्	आश्विने - सुखम्	माघे - मेधावृद्धिः	आषाढे - बन्धुनाशः	कार्तिके - सर्ववृद्धिः	फाल्गुने - सुख-सौभाग्यवृद्धिः
अश्विनी	आश्लेष	मघा	ज्येष्ठा	मूल	रेवती	नक्षत्राणि																																																																																															
३	११	४	६	९	१२	विशेष																																																																																															
आदौ	अन्त्ये	आदौ	अन्त्ये	आदौ	अन्त्ये	त्याज्यघटयः																																																																																															
संज्ञा	नक्षत्राणि	लाभालाभः	नष्टवस्तुदिकं																																																																																																		
अन्धाक्षः	रो.पुष्य उ.फ.वि.पू.षा.व.रे.	शीघ्रलाभः	पूर्वस्याम्																																																																																																		
मन्दाक्षः	मू.आश्ले.ह.अनु.उ.षा.ज्ञ.अश्वि.	प्रयत्नात्लाभः	दक्षिणस्याम्																																																																																																		
मध्याक्षः	आर्द्रा.म.वि.ज्ये.अभि.पू.भा.प.	दूरे श्रवणमलापश्च	पश्चिमस्याम्																																																																																																		
सुलोचनाः	पुन.पू.फा.स्वा.मू.श्र.उ.भा.कृ.	अलाभः	उत्तरस्याम्																																																																																																		
बाणाः-	रोगः	अग्निः	नृपः	चौरः	मृत्युः																																																																																																
सूर्यगतांशः	८, १७,	२, ११,	४, १३,	६, १५,	१, १०																																																																																																
प्रतिराशौ	२६,	२०, २९,	२२,	२४	१९, २८																																																																																																
कर्मसु	क्षतबन्धे	गेहे	नृपसेवायाम्	यात्रायाम्	विवाहे																																																																																																
वर्ज्याः																																																																																																					
चारे वर्ज्याः	रविवत्सरे	भौमवासरे	शनिवासरे	भौमवासरे	बुधवासरे																																																																																																
काले वर्ज्याः	रात्रौ	सदैव	दिवायाम्	रात्रौ	सन्ध्ययोः																																																																																																
चैत्रे - बहुदुःखम्	श्रावणे - शुभम्	मार्गशीर्षे - शुभम्																																																																																																			
वैशाखे - रत्न (धन) लाभः	भाद्रपदे - प्रजाहानिः	पौषे - ज्ञानहानिः																																																																																																			
ज्येष्ठे - मरणम्	आश्विने - सुखम्	माघे - मेधावृद्धिः																																																																																																			
आषाढे - बन्धुनाशः	कार्तिके - सर्ववृद्धिः	फाल्गुने - सुख-सौभाग्यवृद्धिः																																																																																																			
<p align="center">वास्तुधूमेः फलत्वानुसारं फलम्</p> <table><tr><td>पूर्व-</td><td>त्रियं</td><td>अग्निकोणे</td><td>दाहः</td><td>दक्षिणे</td><td>मृत्युः</td></tr><tr><td>नैऋत्ये-</td><td>धन्वन्निः</td><td>पश्चिमे</td><td>सुतक्षयः</td><td>वायव्ये</td><td>प्रवासः</td></tr><tr><td>उत्तरे-</td><td>धन्वन्निः</td><td>ईशाने</td><td>विद्यालाभः</td><td></td><td></td></tr></table>							पूर्व-	त्रियं	अग्निकोणे	दाहः	दक्षिणे	मृत्युः	नैऋत्ये-	धन्वन्निः	पश्चिमे	सुतक्षयः	वायव्ये	प्रवासः	उत्तरे-	धन्वन्निः	ईशाने	विद्यालाभः																																																																															
पूर्व-	त्रियं	अग्निकोणे	दाहः	दक्षिणे	मृत्युः																																																																																																
नैऋत्ये-	धन्वन्निः	पश्चिमे	सुतक्षयः	वायव्ये	प्रवासः																																																																																																
उत्तरे-	धन्वन्निः	ईशाने	विद्यालाभः																																																																																																		

वास्तुप्रकरणम्

तत्रादौ - वास्तुप्रकरणस्य प्रयोजनम्- गृहस्यस्य क्रियाः सर्वाः न सिध्यन्ति गृहं विना । यतस्तस्माद् गृहारम्भः प्रवेशसमयौ ब्रूवे ।। अपि च- परगेहे कृताः सर्वाः श्रौतस्मार्तिक्रियाः शुभाः । निष्फलाः स्युर्यतस्तासां भूमीशःफलमश्नुते ।। वासकर्तुर्नुकुलस्थानचयनार्थं सूत्रसंख्या (1) - वासकर्तुः नामराशितः पुरस्य २,५,९,१०,११, संख्यकाः राशयः शुभाय भवन्ति ।। सूत्रसंख्या (२) वासकर्तुः नामवर्गसंख्या x २ + वासस्थानवर्गसंख्या ÷ ८, अत्र प्राप्तं शेषमानं स्थाप्यम् । अनेनैव प्रकारेण वासस्थानवर्गसंख्या x २ + वासकर्तुः नामवर्गसंख्या ÷ ८, अत्रापि प्राप्तं शेषमानं स्थाप्यम् । अन्योः द्वयोः शेषमानयोः योऽधिकः सोऽर्थदो भवति । अर्थात् वासकर्तुः काकिणी ग्रामनामकाकिणीतः अल्पा भवेच्चेत्तदा फलज्ज्ञेयस्करं ज्ञेयम् । उपर्युक्तः विचारः सेवा-व्यवसायादिषु क्षेत्रेषु कर्तव्यः । निम्नलिखितं चक्रमिदं गृहनिर्माणार्थं प्रयुज्यते । यतोहि गृहनिर्माणार्थं गृहस्य उपयुक्तदीर्घविस्तारात्मको भूखण्डो श्रेयस्करो भवतीति ।

अत्र दीर्घविस्तारघातस्वपिण्डवशेनायादिवोषकचक्रम्

दीर्घः	२१	२५	२७	३१	३३	३५	३५	३७	३७	३९	३९	४१	४१	४३	४३	४५	४५	४७	४७	४९	४९	४९	५१	५१	५१	५५	५५	५५	५७	५७	५९	५९
विस्तारः	१९	२१	२५	२९	२७	२९	३३	३१	३३	३३	३५	३५	३९	३५	४१	३७	४३	४१	४५	४१	४३	४५	४५	४७	४९	४७	४९	५३	५१	५५	४९	५३
आयः	७	५	३	३	३	७	३	३	५	७	५	३	७	१	३	१	७	७	३	१	३	५	७	५	३	१	७	३	३	७	३	७
वारः	७	७	६	६	३	७	७	५	६	५	७	७	६	७	५	५	६	४	२	७	७	७	५	६	७	४	७	६	४	५	७	३
अंशः	९	९	९	३	९	६	९	६	९	९	९	६	९	३	३	९	९	६	९	३	६	९	९	९	९	३	६	३	९	९	३	६
द्वयं	१२	१२	१२	४	१२	८	१२	८	१२	१२	१२	८	१२	४	४	१२	१२	८	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	४	८	४	१२	१२	४	८
ऋणं	५	७	१	१	१	५	१	१	७	५	७	१	५	३	१	३	५	५	१	३	१	७	५	७	१	३	५	१	१	५	१	५
ऋक्षं	६	१५	२७	१०	२७	२०	६	२३	२१	९	१२	५	२१	२५	१०	९	९	२६	१८	७	८	९	२७	६	१२	२५	२४	१९	९	२४	१६	२४
तिथिः	१२	१५	१५	७	३	५	१५	१०	३	६	१५	५	१२	१०	४	१५	१५	११	१५	७	११	१५	१५	६	१२	१०	५	१०	६	१५	१३	११
योगः	३	२१	२७	५	२७	१०	३	२५	२४	१८	६	१६	२४	२६	५	१८	१८	१३	९	१७	४	१८	२७	३	६	२६	७	२३	१८	१२	८	७
आयः	७२	१२०	१२०	११२	४८	८०	१२०	५६	४८	९६	१२०	८०	७२	४०	६४	१२०	१२०	५६	१२०	११२	५६	१२०	१२०	९६	७२	४०	८०	४०	९६	१२०	८८	५६
दीर्घः	५९	६१	६१	६१	६३	६३	६३	६३	६५	६५	६५	६५	६७	६७	६७	६९	६९	७१	७१	७१	७३	७३	७५	७५	७५	७५	७५	७७	७७	७७	७७	
विस्तारः	५१	५१	५३	५५	५३	५५	५७	५९	५३	५७	५९	६३	५५	६१	६५	६१	६३	५७	६५	६९	६१	६३	६५	६३	६५	६७	६९	७३	६५	७१	७५	६७
आयः	१	७	१	३	३	१	७	५	५	१	३	७	५	७	३	१	३	७	७	३	५	७	१	५	३	१	७	३	५	३	७	७
वारः	५	६	५	४	७	७	७	७	२	४	५	७	६	५	२	४	७	२	४	५	२	७	५	७	६	५	४	२	७	७	७	७
अंशः	९	९	३	६	९	९	९	९	६	९	६	९	६	६	३	९	९	९	६	९	६	९	३	९	९	९	९	९	६	६	९	३
द्वयं	१२	१२	४	८	१२	१२	१२	१२	८	१२	८	१२	८	८	४	१२	१२	१२	८	१२	८	१२	४	१२	१२	१२	१२	१२	८	८	१२	४
ऋणं	३	५५	३	१	१	३	५	७	७	३	१	५	७	५	१	३	१	५	५	१	७	५	३	७	१	३	५	१	७	१	५	५
ऋक्षं	१५	२१	२५	३	९	१८	२७	९	२०	२१	८	९	२३	२६	१०	३	२७	३	११	१५	११	१८	२५	२७	१२	२४	९	६	३६	२१	३	१६
तिथिः	१२	३	४	५	१२	१५	३	६	५	१५	५	१५	५	११	१०	१२	६	६	५	१२	१४	१२	१०	१५	१५	१५	१५	१५	५	११	१५	७
योगः	२१	२४	२६	१	१८	९	२७	१८	१०	२४	४	१८	२५	१३	५	१५	२७	१५	१९	२१	१९	९	२६	२७	६	१२	१८	३	१३	२५	१५	८
आयः	७२	४९	६४	८०	७२	१२०	४८	९६	८०	१२०	८०	१२०	८०	५६	४०	७२	९६	९६	८०	७२	१०४	७२	४०	१२०	१२०	१२०	१२०	१२०	८०	५६	१२०	११२

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, पूर्वाह्नः संवत्-२०७८ / पृ.सं. ३१)

विवाहमुहूर्ताः सं. २०७८			तिथिः दिनम् दिनांकः/मासः नक्षत्रम्		
चैत्रशुक्लपक्षे-					
१० गुरु.	२२ अप्रै. २०२०	मघा			
११ शुक्र.	२३ ..	मघा. (दि. ल. चि.)			
(मृ. बा. २३ अप्रै. २०२१ प्रा. ६/५७ तः २४ अप्रै. प्रातः ८/०१ या.)					
१२ शनि.	२४ ..	उ. फा.			
१३ रवि.	२५ ..	हस्त/चित्रा			
१४/१५ सोम.	२६ ..	चि./स्वा.			
१५ मंगल.	२७ ..	स्वा.			
वैशाखकृष्णपक्षे-					
१/२ बुध.	२८ अप्रै.	अनु.			
३ गुरु.	२९ ..	अनु.			
४/५ शुक्र.	३० ..	मूल			
६ रवि.	२ मई	उ. भा.			
(मृ. बा. ०२ मई २०२१ दिवा १३/३० तः ३ मई दिवा १४/१५ या.)					
७ सोम.	३ ..	उ. भा./श्रव.			
११ शुक्र.	७ ..	उ. भा.			
१२ शनि.	८ ..	उ. भा./रेव.			
वैशाखशुक्लपक्षे-					
१ बुध.	१२ मई	रो.			
(मृ. बा. ११ मई २०२१ रा. ८/४८ तः १२ मई रात्रि २१/३० या.)					
२ गुरु.	१३ ..	रो.			
२/३ शुक्र.	१४ ..	रो./मृग.			
संक्रान्तिदोषः					
(मृ. बा. १४ मई २०२१ रा. ११/१४ तः १५/१६ मई रात्रि १२/०७ या.)					
७ बुध.	१७ ..	मघा			
८ गुरु.	२० ..	मघा (दि. ल. चि.)			
९/१० शुक्र.	२१ मई	उ. फा.			
१०/११ शनि.	२२ ..	उ. फा./हस्त			
११/१२ रवि.	२३ ..	ह./चित्रा			
(मृ. बा. २४ मई २०२१ ०७/३४ तः २५ मई प्रातः ८/३४ या.)					
१५ बुध.	२६ ..	अनु.			
ज्येष्ठकृष्णपक्षे-					
१/२ गुरु.	२७ मई	मूल			
२ शुक्र.	२८ ..	मूल (गो. ल. चि.)			
३ शनि.	२९ ..	उ. भा.			
४ रवि.	३० ..	उ. भा./श्रव.			
५ सोम.	३१ ..	श्रव./धनि.			
९/१० गुरु.	३ जून	उ. भा.			
(मृ. बा. ०२ जून २०२१ दिवा ०४/३७ तः ०३ जून सायं ०५/४४ या.)					
१० शुक्र.	४ ..	उ. भा./रेव. (भद्रादोषः)			
११ शनि.	५ ..	रेव.			
११/१२ रवि.	६ ..	अश्वि.			
ज्येष्ठशुक्लपक्षे-					
१ शुक्र.	११ जून	मृग. (दि. ल. चि.)			
५ मंगल.	१५ ..	मघा			
(मृ. बा. १५ जून २०२१ प्रातः ०५/४८ तः १६ जून प्रातः ०६/५६ या.)					
६ बुध.	१६ ..				
७ गुरु.	१७ ..	उ. फा.			
८ शुक्र.	१८ ..	उ. फा./हस्त			
९/१० शनि.	१९ ..	ह./चित्रा			
१० रवि.	२० जून	चि./स्वा.			
११ सोम.	२१ ..	स्वा.			
१२ मंगल.	२२ ..	अनु.			
१३ बुध.	२३ ..	अनु. (दि. ल. चि.)			
१५ गुरु.	२४ ..	मूल			
(मृ. बा. २४ जून २०२१ दिवा ०४/०७ तः २५ जून सायं ०५/१७ या.)					
आषाढकृष्णपक्षे-					
२ शनि.	२६ जून	उ. भा./श्रव.			
३ रवि.	२७ ..	श्रव./धनि.			
६ बुध.	३० ..	उ. भा. (भद्रादोषः)			
७ गुरु.	१ जुलाई	उ. भा.			
८ शुक्र.	२ ..	रेव.			
९ शनि.	३ ..	रेव./अश्वि.			
१२ मंगल.	६ ..	रोहि.			
१३ बुध.	७ ..	रो./मृग. (भद्रापूर्वम्)			
आषाढशुक्लपक्षे-					
३ मंगल.	१३ जुलाई	मघा			
(मृ. बा. १३ जुलाई २०२१ दिवा ०१/११ तः १४ जुलाई दिवा १४/२१ या.)					
५ गुरु.	१५ ..	उ. फा./हस्त			
६ शुक्र.	१६ ..	हस्त			
(मृ. बा. १६ जुलाई २०२१ दिवा ०१/४१ तः १७ जुलाई सायं ५/५० या.)					
कार्तिकशुक्लपक्षे-					
१५ सोम.	१९ नव.	रोहि.			
मार्गशीर्षकृष्णपक्षे-					
१ शनि.	२० नव.	रोहि.			
२ रवि.	२१ ..	रोहि.			
३ सोम.	२२ ..	मृग. (दि. ल. चि.)			
७ शुक्र.	२६ ..	मघा			
(मृ. बा. २५ नव. २०२१ दिवा १०/४६ तः २६ नव. दिवा १०/२९ या.)					
८ शनि.	२७ ..	मघा			
९ रवि.	२८ ..	उ. फा.			
१० सोम.	२९ ..	उ. फा.			
११ मंगल.	३० ..	हस्त/चित्रा			
१२ बुध.	१ दिस.	चि./स्वा.			
मार्गशीर्षशुक्लपक्षे-					
१/२ रवि.	५ दिस.	मूल			
(मृ. बा. ०४ दिस. २०२१ प्रातः ८/०० तः ०५ दिस. ७/४० या.)					
३ सोम.	६ ..	उ. भा.			
४ मंगल.	७ ..	उ. भा./श्रव.			
५ बुध.	८ ..	श्रव./धनि.			
६ गुरु.	९ ..	धनि.			
८ शनि.	११ ..	उ. भा.			
९ रवि.	१२ ..	उ. भा./रेव.			
१० सोम.	१३ दिस.	रेवती			
(मृ. बा. १२/१३ दिस. २०२१ रा. ०४/४१ तः १३/१४ दिस. रा. ०४/१७ या.)					
११ मंगल.	१४ ..	अश्वि.			
(अतः परं धन्वर्कदोषः)					

(मृ. बा. १४ जन. २०२२ दिवा ०२/१२ तः १५ जन. दिवा ०१/४६ या.)	४/५ रवि. २० ,, ह./चित्रा ५ सोम. २१ फर. चि./स्वा.	१ गुरु. १७ फर. २०२२ मघा २ शुक्र. १८ ,, उ.फा. ३ शनि. १९ ,, उ.फा./ह.	१ शनि. १९ जून हस्त (भू.श) आषाढकृष्णपक्षे -
पौषशुक्लपक्षे-	(मृ. बा. २१/२२ फर. २०२२ रा. ०१/१२	तः २२/२३ फर. रा. ०१/०२ या.)	८ शुक्र. २ जुलाई रेव.
१३ शनि. १५ जन. मृग.	६ मंगल. २२ ,, स्वा. (दि.ल.चि.)	गृहारम्भमुहूर्तः-	आषाढशुक्लपक्षे-
माघकृष्णपक्षे-	७ बुध. २३ ,, अनु.	चैत्रशुक्लपक्षे-	८ शनि. १७ जुला. चित्रा
२ गुरु. २० जन. मघा	९ शुक्र. २५ ,, मूल	२ शनि. २४ अप्रै. २०२१ उ.फा.(भू.श)	१४/१५ शुक्र. २३ ,, उ.षा.
४/५ शनि. २२ ,, उ.फा.	११ रवि. २७ ,, उ.षा.	१४/१५ सोम. २६ ,, चित्रा	श्रावणकृष्णपक्षे-
५ रवि. २३ ,, उ.फा./ह.	फाल्गुनशुक्लपक्षे-	वैशाखकृष्णपक्षे -	३ सोम. २६ जुला. घनि./शत.
(मृ. बा. २३ जन. २०२२ दिवा १०/२३	२ शुक्र. ४ मार्च उ.षा./रेव.	१ बुध. २८ अप्रैल अनु.	६ गुरु. २९ ,, उ.षा.
तः २४ जन. दिवा ०१/५९ या.)	(मृ. २/३ मार्च २०२२ रा. १२/०४ तः	३ गुरु. २९ ,, " धनि./शत.	८ शनि. ३१ ,, अश्वि.
६ सोम. २४ ,, ह./चित्रा	३/४ मार्च रा. १२/०९ या.)	१० गुरु. ६ ,, शत. (भद्रादोषः)	११ बुध. ४ अग. मृग.
७ मंगल. २५ ,, चि./स्वा.	३ शनि. ५ ,, रेव./अश्वि.	११ शुक्र. ७ ,, उ.षा.	श्रावणशुक्लपक्षे -
१० गुरु. २७ ,, अनुराधा	४ रवि. ६ ,, अश्वि. (भद्रादोषः)	१२ शनि. ८ ,, उ.षा./रेव.(भू.श)	३ बुध. ११ अग. उ.फा.
१२ शनि. २९ ,, मूल	७ बुध. ९ ,, रोहि.	वैशाखशुक्लपक्षे -	५ शुक्र. १३ ,, ह./चि.(भू.श)
माघशुक्लपक्षे-	८ गुरु. १० ,, रोहि. (दि.ल.चि.)	२/३ शुक्र. १४ मई रो./मृग.	६ शनि. १४ ,, चि./स्वा.(भू.श)
४ शुक्र. ४ फर. उ.षा.	(अतः परं होलाष्टकदोषः मीनाऽर्कदोषश्च)	३ शनि. १५ ,, मृग.	१३ शुक्र. २० ,, उ.षा.(भू.श)
५ शनि. ५ ,, उ.षा./रेव.	चैत्रकृष्णपक्षे-	९ शुक्र. २१ ,, उ.फा.	भाद्रपदकृष्णपक्षे -
६ रवि. ६ ,, रेव./अश्वि.	मीनाऽर्कदोषः	१० शनि. २२ ,, उ.फा./हस्त	१ सोम. २३ अग. शत.
८ बुध. ९ ,, रोहि.	उपनयन (यज्ञोपवीत) मुहूर्तः-	१३ सोम. २४ ,, चित्रा/स्वा.(भू.श)	मार्गशीर्षकृष्णपक्षे -
९/१० गुरु. १० ,, रोहि./मृग.	चैत्रशुक्लपक्षे-	१५ बुध. २६ ,, अनु.	१ शनि. २० नव. रोहि.
(मृ. बा. ९/१० फर. २०२२ रा. ०४/०१	१० गुरु. २२ अप्रै. २१ श्ले.	ज्येष्ठकृष्णपक्षे -	१० सोम. २९ ,, उ.फा.(भद्रापूर्वम्)
तः १०/११ फर. रा. ०३/४४ या.)	वैशाखकृष्णपक्षे-	८ बुध. २ जून	१२ बुध. १ दिस. चित्रा
१० शुक्र. ११ ,, मृग.	वैशाखशुक्लपक्षे-	१० शुक्र. ४ ,, उ.षा.	मार्गशीर्षशुक्लपक्षे -
१५ बुध. १६ ,, मघा	४/५ रवि. १६ मई आर्द्रा	११ शनि. ५ ,, रेव.	६ गुरु. ९ दिस. घनि.
फाल्गुनकृष्णपक्षे-	फाल्गुनकृष्णपक्षे -	ज्येष्ठशुक्लपक्षे -	७ शुक्र. १० ,, शत. (भू.श)
१ गुरु. १७ फर. मघा (दि.ल.चि.)			१० सोम. १३ ,, रेव.
२ शुक्र. १८ ,, उ.फा.			
३ शनि. १९ ,, उ.फा./हस्त			

माघशुक्लपक्षे - ९/१० गुरु. १० फर. २०२२ रो.(भु.श.) फाल्गुनकृष्णपक्षे - २ शुक्र. १८ फर. उ.फा. ३ शनि. १९ ,, उ.फा./हस्त	११ सोम. १ नव. उ.फर. कार्तिकशुक्लपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- ६ बुध. १० नव. उ.फा./श्रव. ११ सोम. १५ ,, उ.भा./रेव. (भद्रापरम्) मार्गशीर्षकृष्णपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- १० सोम. २९ नव.उ.फा.(भद्रापूर्वम्) १२ बुध. १ दिस. चित्रा/स्वा.	११ सोम. १ नव. उ.फर. कार्तिकशुक्लपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- ६ बुध. १० नव. उ.फा./श्रव. ११ सोम. १५ ,, उ.भा./रेव. (भद्रापरम्) मार्गशीर्षकृष्णपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- १० सोम. २९ नव.उ.फा.(भद्रापूर्वम्) १२ बुध. १ दिस. चित्रा/स्वा.	११ सोम. १ नव. उ.फर. कार्तिकशुक्लपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- ६ बुध. १० नव. उ.फा./श्रव. ११ सोम. १५ ,, उ.भा./रेव. (भद्रापरम्) मार्गशीर्षकृष्णपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- १० सोम. २९ नव.उ.फा.(भद्रापूर्वम्) १२ बुध. १ दिस. चित्रा/स्वा.	११ सोम. १ नव. उ.फर. कार्तिकशुक्लपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- ६ बुध. १० नव. उ.फा./श्रव. ११ सोम. १५ ,, उ.भा./रेव. (भद्रापरम्) मार्गशीर्षकृष्णपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- १० सोम. २९ नव.उ.फा.(भद्रापूर्वम्) १२ बुध. १ दिस. चित्रा/स्वा.	११ सोम. १ नव. उ.फर. कार्तिकशुक्लपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- ६ बुध. १० नव. उ.फा./श्रव. ११ सोम. १५ ,, उ.भा./रेव. (भद्रापरम्) मार्गशीर्षकृष्णपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- १० सोम. २९ नव.उ.फा.(भद्रापूर्वम्) १२ बुध. १ दिस. चित्रा/स्वा.	११ सोम. १ नव. उ.फर. कार्तिकशुक्लपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- ६ बुध. १० नव. उ.फा./श्रव. ११ सोम. १५ ,, उ.भा./रेव. (भद्रापरम्) मार्गशीर्षकृष्णपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- १० सोम. २९ नव.उ.फा.(भद्रापूर्वम्) १२ बुध. १ दिस. चित्रा/स्वा.	११ सोम. १ नव. उ.फर. कार्तिकशुक्लपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- ६ बुध. १० नव. उ.फा./श्रव. ११ सोम. १५ ,, उ.भा./रेव. (भद्रापरम्) मार्गशीर्षकृष्णपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- १० सोम. २९ नव.उ.फा.(भद्रापूर्वम्) १२ बुध. १ दिस. चित्रा/स्वा.	११ सोम. १ नव. उ.फर. कार्तिकशुक्लपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- ६ बुध. १० नव. उ.फा./श्रव. ११ सोम. १५ ,, उ.भा./रेव. (भद्रापरम्) मार्गशीर्षकृष्णपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- १० सोम. २९ नव.उ.फा.(भद्रापूर्वम्) १२ बुध. १ दिस. चित्रा/स्वा.	११ सोम. १ नव. उ.फर. कार्तिकशुक्लपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- ६ बुध. १० नव. उ.फा./श्रव. ११ सोम. १५ ,, उ.भा./रेव. (भद्रापरम्) मार्गशीर्षकृष्णपक्षे (जीर्णगृहप्रवेशः)- १० सोम. २९ नव.उ.फा.(भद्रापूर्वम्) १२ बुध. १ दिस. चित्रा/स्वा.
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

श्रीशुभसंवत् २०७८ ग्रहराशिसंचारः			मूले-धनुषि १५/१६ दिस. ०३/२८			वृषे ३०/०१ मई ०५/३२			शुक्रस्य सञ्चारः		
सूर्यस्य सञ्चारः			पू.षा. २८/२९ दिस. ०५/४२			मिथुने २६ मई ०७/५२			वर्षादौ अस्तंयतस्य शुक्रस्य मेघे सञ्चारः-		
वर्षादौ सूर्यस्य रेवत्यां मीनराशौ सञ्चारः-			उ.षा. ११ जन.२२ ०७/४१			.. वक्रौ २९/३० मई ०३/४८			मेघे १० अप्रैल २०२१ ०६/१४		
अश्विन्यां मेघे १३/१४ अप्रै.२१ २२/२३			मकरे १४ जन. १४/१३			वृषे ०२ जून ०८/०५			उदयः २० अप्रै. १९/२५		
भरण्यां २७ अप्रै. १८/१२			श्रवणा २४ जन. ०९/५९			.. मार्गी २२/२३ जून ०२/५१			वृषे २८ मई २३/४४		
कृत्तिकायां ११ मई १२/२२			घनिष्ठ्यायां ६ फर. १३/०९			मिथुने ०७ जुला. १०/५१			मिथुने २२ जून १४/०७		
वृषे १४ मई २३/१४			कुम्भे १२/१३ फर. ०३/१२			कर्के २५ .. ११/३१			कर्के १७ जुलाई ०९/१३		
रोहिण्यां २५ मई ०८/३४			शतभिषजि १९ फर. १७/३९			सिंहे ०९ अग. ०१/२१			सिंहे ११ अग. ११/२०		
मृगे ०८ जून ०६/२५			पू.षा ५ मार्च ११/५६			कन्यायां २६ .. ११/०७			वृश्चिके ६ सित. ००/३९		
मिथुने १४/१५ जून ०५/४९			मीने- १४/१५ मार्च ००/०४			तुलायां २२ सित. ०७/४७			धनुषि २ अक्तू. ०९/३५		
आर्द्रायां २१/२२ जून ०५/२६			उ.षा. १८ मार्च ०८/२३			वृश्चिके २० नव. ०४/३६			मकरे ३० अक्तू. १५/५६		
पुनर्वसौ ५/६ जुला. ०६/०९-			रेवत्यां ३१ मार्च १९/१३			धनुषि ११ दिस. ०५/५३			कुम्भे ८ दिस. १२/५५		
कर्के १६ जुला. १६/४१			मङ्गलस्य सञ्चारः			मकरे २९ .. ११/१६			.. वक्रौ २० दिस. १६/३२		
पुष्ये १९/२० जुला. ०४/३१			वर्षादौ भौमस्य वृषराशौ सञ्चारः-			कुम्भे ०६ मार्च ११/११			७ जन.२०२२ २१/२०		
आश्ले. २/३ अग. ०३/२४			मिथुने १३/१४ अप्रै.२१ ०१/१६			मीने २४ मार्च १०/४६			उदयः १३/१४ जन. ०३/५०		
मघायां सिंहे १६/१७ अग. ०१/०५			कर्के ०२ जून ०६/३८			मेघे ०८ अप्रै. ११/५०			.. मार्गी २९ जन. १४/५५		
पू.फा. ३१ अग. २१/०३			सिंहे २० जुला. १७/३१			अतः परं आवर्षान्तं बुधस्य मेघराशौ सञ्चारः ।			मीन ३१ मार्च २०२२ ०८/२८		
उ.फा. १३ सित. २२/१३			कन्यायां ५/६ सित. ०३/२०			बृहस्पतेः सञ्चारः			मेघ २७ अप्रैल १८/०५		
कन्यायां १६/१७ सित. ०१/०१			तुलायां २१/२२ अक्तू. ०१/१३			वर्षादौ बृहस्पतेः कुम्भराशौ सञ्चारः-			शनिः सञ्चारः		
हस्ते २७ सित. ०६/२५			वृश्चिके ४/५ दिस.२१ ०५/००			कुम्भे (वक्रौ) २० जून २१ २०/४८			वर्षादौ शनिः मकरराशौ सञ्चारः-		
चित्रायां १० अक्तू. १९/२६			मूले-धनुषि १६ जन.२२ १५/२६			मकरे १४ सित. ०९/४४			.. वक्रौ २३ मई २०२१ १३/१९		
तुलायां १७ अक्तू. १३/००			मकरे २६ फर. १४/४६			मार्गी १८ अक्तू. ११/४०			.. मार्गी १०/११ अक्तू. ०३/२६		
स्वात्यां २२/२३ अक्तू. ०५/५६			अतः परम् आवर्षान्तं भौमस्य मकरराशौ सञ्चारः ।			कुम्भे २० नव. ११/२३			कुम्भे २९ अप्रैल २०२२ १४/०४		
विशाखायां ६ नव. १४/०६			बुधस्य सञ्चारः			अस्तमनं २४ फर. २०२२ १४/१०			राहुः सञ्चारः		
वृश्चिके १६ नव. १२/४९			वर्षादौ बुधस्य मीनराशौ सञ्चारः-			उदयः २६ मार्च ०९/३५			वर्षादौ राहोः मेघे राशिसञ्चारः-		
अनुराधायां १९ नव. २०/०९			मेघे १६ अप्रै.२१ २०/४९			अग्रे आवर्षान्तं बृहस्पतेः कुम्भराशौ सञ्चारः ।			मेघे १२ अप्रैल २०२२ ११/१८		
ज्येष्ठायां २/३ दिस. ००/२७									केतुः सञ्चारः		
									वर्षादौ केतुः तुलायां राशिसञ्चारः-		
									तुलायां १२ अप्रैल २०२२ ११/१८		
									ॐ ॐ ॐ		

<p>-युगमानानि सौराब्दानुसारम्- कलियुगमानम्- ४,३२,००० द्वापरयुगमानम्- ८,६४,००० त्रेतायुगमानम्- १२,९६,००० सत्ययुगमानम्- १७,२८,००० चतुर्युगमानम्- ४३,२०,००० मनुमानम्- ३०६७२०००० कल्पमानम्- ४२९४०८०००० ब्रह्मदिनमानम्- ८५८८९६०००० ब्रह्मणः परमायुः- ३०९१७३७६०००००</p>	<p>अथ समयशुद्धिविवरणम् तत्रादौ गुरुशुद्धिः गुरोः अस्तमनं (पश्चिमे)- फाल्गुनकृष्णपक्षः ८ गुरुवासरे दिनाङ्कः २४ फर. २०२२ दिवा २/१० वादने। गुरोरुदयः (पूर्वे)- चैत्रकृष्णपक्षः ९ शनिवासरे दिनाङ्कः २६ मार्च २०२२ दिवा १/३५ वादने। शुक्रशुद्धिः शुक्रोदयः (पश्चिमे) चैत्रशुक्लपक्षः ८ मंगलवासरः दिनांकः २० अप्रैल २०२२ रा. ७/२५ शुक्रस्तः (पश्चिमे)-पौषशुक्लपक्षः ५ शुक्रवासरः दिनाङ्कः ■ जन. २०२२ रा. ९/२० वादने। शुक्रोदयः (पूर्वे)-पौषशुक्लपक्षः ११ गुरुवासरः दिनाङ्कः १३/१४ जन. २०२२ रा. ३/५० वादने।</p>	<p>ग्रहाणामुदयास्तयोर्दिग्व्यवस्था सूर्यादभ्यधिकः पश्चादस्तं जीवकुजार्कजाः । रुनाः प्रागुदयं यान्ति ज्ञशुक्रौ चक्रिणौ तथा ॥ अर्थात् सूर्य की राशि से जब गुरु-मंगल-शनि आगे होते हैं तब वे पश्चिम में अस्त होते हैं । पुनः आगे बढ़ते हुए जब सूर्य की राश्यादि के पीछे आते हैं तब पूर्व दिशा में उनका अस्तमन होता है । इसी प्रकार वक्रो बुध और शुक्र के उदयास्त व्यवस्था को समझना चाहिए । रुना विषयतः प्राच्यामस्तं चन्द्रजभार्कजाः । व्रजन्त्यभ्यधिकः पश्चादुदयं शीघ्रयाधिनः ॥ अर्थात् सूर्य की राशि से जब चन्द्र-बुध-शुक्र ऊन अर्थात् पीछे होते हैं तब पूर्व दिशा में उनका अस्तमन तथा ये सभी सूर्य से आगे आते हैं तो उनका उदय होता है । - सूर्यसिद्धान्ते ९/२-३</p>	
<p>जातकजन्मलग्नफलम्- मेघलग्नोत्पन्नजातफलम्- मेघलग्ने समुत्पन्नश्चण्डो मानी सकोपकः । सुधीः स्वजनहन्ता च विक्रमी परवत्सलः ॥ वृषलग्नोत्पन्नजातफलम्- वृषलग्नभक्तो लोके गुणभक्तः प्रियंवदः । गुणी कृती धनी सुखः शूरः सर्वजनप्रियः ॥ मिथुनलग्नोत्पन्नजातफलम्- मिथुनोदयसञ्जातो मानी स्वजनवत्सलः । त्यागी भोगी धनी कामी दीर्घसूत्ररिमर्दकः ॥ कर्कलग्नोत्पन्नजातफलम्- कर्कलग्ने समुत्पन्नो भोगी धर्मी जनप्रियः । मिष्टान्नपानभोगी च सुभाग्यः स्वजनप्रियः ॥ सिंहलग्नोत्पन्नजातफलम्- सिंहलग्नोदये जातो भोगी शत्रुविमर्दकः । स्वल्पोदयेऽल्पपुत्रश्च सोत्साही रणविक्रमः ॥</p>	<p>कन्यालग्नोत्पन्नजातफलम्- कन्यालग्नभक्तो बालो नान्द्रशास्त्रविशारदः । सौभाग्यगुणसम्पन्नः सुन्दरः सुरतप्रियः ॥ तुलाललग्नोत्पन्नजातफलम्- तुलालग्नोदये जातः सुधी सत्कर्मजीवनः । विद्वान् सर्वकलाभिज्ञो धनाढ्यो नरपूजितः ॥ वृश्चिकलग्नोत्पन्नजातफलम्- वृश्चिकोदयसञ्जातः शौर्यवान्तिदुष्टधीः । विज्ञान-ज्ञानसम्पन्नः सुखी सद्भिः सुधी ॥ धनुलग्नोत्पन्नजातफलम्- धनुलग्नोदये जातो नीतिमान्धर्मवान्सुधी । कुलमध्ये प्राज्ञः सर्वस्य पोषकः ॥ मकरलग्नोत्पन्नजातफलम्- मकरोदयसञ्जातो नीचकर्मा बहुप्रजः । लुब्धोऽलसो विनष्टश्च स्वकार्येषु कृतेक्षमः ॥</p>	<p>कुम्भलग्नोत्पन्नजातफलम्- कुम्भलग्नोदये जातश्चलविशोऽतिसौम्यः । परदाररतो नित्यं मृदुकायो महासुखी ॥ मीनलग्नोत्पन्नजातफलम्- मीनलग्नोदये जातो रत्नकाञ्चनपूरितः । अल्पकामोऽतिदौर्बल्यः दीर्घकालविधितकः ॥ ॥ ॐ सम् ॥</p> <p>शरीरे पञ्चवायवः- प्राणापान ॥ व्यानोदानौ च वायवः । ॥ कूर्मोऽथ कृकलो देवदत्तो धनञ्जयः ॥ इदि ॥ स्थितो नित्यमपानो गुदमण्डले । समानो नाभिदेशे तु उदानः कण्ठमध्यगः ॥ व्यनः सर्वशरीरे तु ॥ उद्गारे नाग आख्यातः कूर्म उन्मीलने तथा ॥ कृकलः क्षुत्करो ज्ञेयो देवदत्तो विजृम्भणे । न जहति मृतं वापि सर्वव्यापि धनञ्जयः ॥</p>	<p>अपि च - सूर्यमुक्ता उदीयन्ते शीघ्रश्चार्क द्वितीयमे । समास्तृतीयमे ज्ञेया मन्दा भानौ चतुर्थके ॥ वक्रा पञ्चमवद्भेऽर्के त्वतिवक्रा नगाष्टमे । नवमे दशमे भानौ जायते कुटिला गतिः ॥ द्वादशैकादशे भानौ जायते शीघ्रतां पुनः । अदृश्यतां पुनर्लोपं व्रजन्त्यर्कयुता ग्रहाः ॥ पञ्चस्वराः- १/ ३३-३५</p> <p>सात्त्विकयज्ञस्य लक्षणम्- अफलाकांक्षिभिर्यज्ञो विधिदृष्टो य ईज्यते । यष्टव्यमेवेति मनः समाधाय ॥ सात्त्विकः ॥ राजसिकयज्ञस्य लक्षणम्- अभिसन्धाय तु फलं दम्भार्थमपि चैव यत् । ईज्यते भरतश्रेष्ठ ! तं यज्ञं विद्विराजसम् ॥ तामसिकयज्ञस्य लक्षणम्- विधिहीनमसृष्टान्नं मन्त्रहीनमदक्षिणम् । श्रद्धाविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते ॥ ॥ ॐ सम् ॥</p>

अं.	वैशाख	वा.	ति.	ष.	प.	शु.	च.	मि.	न.	ष.	प.	शु.	च.	मि.	ख.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानः	चन्द्रावृ	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)		
13	कै.	मं.	१	११	११	दि.	१०	०६	अ.	२३	२५	दि.	२	५६	वि.	२६	४०	ब.	१०	०६	५	३४	६	००	३१	०५	चान्द्रसंवत्सर २०७८ प्रा., वासनािकनवरात्रारम्भः, कलशस्थापनम्, A
14	२	बु.	२	१७	३५	दि.	१२	३६	भ.	३१	१०	सा.	६	००	प्रो.	२९	५०	को.	१२	३६	५	३४	६	००	३१	०५	म.सि.यो. १८/०० तः, अम्बेडकरजय., हरिद्वारे महाकुम्भस्नानम्, B
15	३	गु.	३	२४	०३	दि.	३	१०	कृ.	३७	४३	रा.	८	३८	आ.	२८	४३	ग.	१५	१०	५	३३	६	०१	३१	१०	भद्र-रा. ४/२७ तः, सौभाग्यमुन्दरोगौरी ३ व्रतम्, मत्स्यावतारः ३, मन्वादिः।
16	४	जु.	४	३०	३०	सा.	५	४५	रौ.	४५	२५	रा.	११	४३	सो.	३०	५३	वि.	१७	४५	५	३३	६	०१	३१	१३	भद्र-१७/४५ खा., वैनायकोश्रौंगणेश्वर व्रतम्, श्रीसूर्यवर्षाव्रतारम्भः दिनत्रय C
17	५	झ.	५	३६	१७	रा.	८	०१	मृ.	५२	३६	रा.	२	३३	शो.	३३	०४	ब.	६	५३	५	३१	६	०२	३१	१८	श्रीसूर्यवर्षाव्रतस्य द्वितीयादिवसः (स्मरण), श्रीरामराज्यमहोत्सवः, कल्पादिः D
18	६	र.	६	४०	१९	रा.	९	३८	आ.	५८	१०	रा.	४	४७	अति.	३४	१४	को.	८	४९	५	३१	६	०२	३१	१८	श्रीसूर्यवर्षाव्रतस्य सायंकालिकार्घ्यदानम् (विहारे), स्कन्दवर्षाव्रतम्।
19	७	सो.	७	४४	५९	रा.	११	२९	पुन.	६०	००	अ.	हो.	रात्र.	मु.	३४	२२	ग.	१०	३३	५	३०	६	०२	३१	२०	भद्र-२३/२९ तः, श्रीसूर्यवर्षाव्रतस्य प्रातःकालिकार्घ्यदानम्, व्रतपारवण।
20	८	मं.	८	४७	१८	रा.	१२	२४	पुन.	२	४६	प्रा.	६	३५	शु.	३३	१८	वि.	११	५६	५	२९	६	०२	३१	२३	भद्र-११/५६ या., महाऽष्टमेवतम्, अस्तोकऽष्टमी, अस्तोककलिकापनम्, E
21	९	बु.	९	४७	३८	रा.	१२	३२	पु.	५	४४	प्रा.	७	४६	शु.	३०	३०	आस.	१२	२८	५	२९	६	०३	३१	२५	श्रीरामनवमीव्रतम्, श्रीरामवतारः, दुर्गानवमी, होम्बरिकव्रत।
22	१०	गु.	१०	४५	५२	रा.	११	४८	स्ने.	६	४२	प्रा.	८	०८	गं.	२६	२५	जै.	१२	१०	५	२८	६	०३	३१	२८	श्रीरामनवमीव्रतपारणम्।
23	११	जु.	११	४२	०४	रा.	१०	१६	म.	५	४३	प्रा.	७	४४	बु.	२०	२५	जि.	११	०२	५	२७	६	०३	३१	३०	भद्र-११/०२ तः २२/१६ या., कन्नमदा ११व्रतम्, श्रीवन्दारवतः।
24	१२	झ.	१२	३६	१३	सा.	७	५५	मु.का.	५७	५९	रा.	१	४८	शु.	१३	१२	ब.	९	०५	५	२६	६	०३	३१	३३	भद्र-१२/०५ गणपूजन ११व्रतपारणम्, कामन १२ व्रतम्, श्रीसूर्यवर्षाव्रतस्य समाप्तिः, F
25	१३	र.	१३	२९	११	सा.	५	०५	ह.	५९	२०	रा.	१	५७	व्या.	१४	३०	को.	६	३०	५	२५	६	०४	३१	३८	अनङ्ग १३ व्रतम्, महावीरजयन्ती १३, स.सि.यो. रा. १/५७ खा.।
26	१४	सो.	१४	२०	०२	दि.	१	२६	चि.	४४	२१	रा.	११	०९	य.	४४	०२	जि.	१३	२५	५	२५	६	०४	३१	३८	भद्र-१३/२५ तः २३/३० खा., व्रताय पूर्णिमा।
27	१५	मं.	१५	१०	३१	दि.	१	३६	स्या.	३६																	

विविधविषयाः- चैत्रशुक्लाष्टम्यामशोककलिकापानमन्त्रः- त्वापत्तेकराभीष्टं मधुसूक्तसमुदभवम् । त्वामि शोकसन्तप्तो यमशोकं सदा कुरु ।
एतत्पानफलं लिङ्गपुराणो- अशोककलिकाह्वयौ ये पिबन्ति पुनर्वसौ । चैत्रे मासि सितष्टय्यां न ते शोकमवानुपुः । तन्मन्त्रमीविचक्षे- निर्णयसिन्धौ-
चैत्रशुक्ले तु नवमो पुनर्वसुमुत्तं यदि । सैव यथाह्नयेगेन महापुण्यतमं भवेत् । समेषु व्रतेषु व्रतीनां कृते साधन्यो नियमः- भविष्ये- क्षयं सत्यं
दया दानं शौचमिन्द्रनिग्रहः । देवपूजाग्निहवनं सन्तोषस्तेषां वर्जनम् । सर्वव्रतेष्वयं धर्मः सामान्यो दशधा स्मृतः । शिवविष्णुप्रतिमास्पर्शविचक्षे-
(विष्णुधर्मोत्तरे) शूद्रो वाऽनुपनीतो वा स्त्रियो वा पतितोऽपि वा । वा शिवं क्वपि स्पर्ष्टा नरकमनुते । सर्वाङ्गहृण्यसमा अमा, - अम्बयाह यदा
वारो भवेद् भूमिमुतस्य च । गङ्गायां यदि लभेत कोटिमुयंरुहैः समा ।

अश्विन्यां येवेऽर्कः-	१३ अ०
मिथुने भीमः	१४ ..
श्रीसूर्यलोचनं (सायम्)	१८ ..
श्रीसूर्यलोचनं (प्रातः)	१९ ..
शुक्रदेवः (पश्चिमे) -	२० ..
श्रीरामनवमोदतम्-	२१ ..
कामदशरत्नतम्-	२३ ..
महावीरबयनी-	२५ ..

वैवाहिक दिनांक :
अप्रैलमासे- २२, २४, २५, २६, २७
मार्गम् ।

उपनयनदिनांक:-
अप्रैलमासे:- २२ मार्गम् ।

२३ अप्रैल २१ प्रातः ५/४०										२४ अप्रैल २१ प्रातः ५/४०										२५ अप्रैल २१ प्रातः ५/४०										२६ अप्रैल २१ प्रातः ५/४०										२७ अप्रैल २१ प्रातः ५/४०									
प्र.	सू.	जं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	प्र.	सू.	जं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	प्र.	सू.	जं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	प्र.	सू.	जं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.										
रा.	११	००	१	११	१०	००	१	१	७	रा.	००	३	२	०	१०	०	१	१	७	७	रा.	२९	०९	२९	२२	०९	०३	१८	१९	१९	७	रा.	००	६	२	०	१०	०	१	१	७								
अं.	२९	०९	२९	२२	०९	०३	१८	१९	१९	अं.	०६	०२	०३	०७	०२	१२	१८	१८	१८	१८	अं.	२९	२०	०७	०३	०३	२०	१८	१८	१८	७	अं.	२९	२०	०७	०३	०३	२०	१८	१८	१८								
क.	०९	०६	३०	३७	२२	४९	०२	१८	१८	क.	००	४५	४४	०४	३४	३९	४५	४५	४५	४५	क.	४९	५३	५९	५५	४०	५९	४६	३३	३३	क.	४९	५३	५९	५५	४०	५९	४६	३३	३३									
वि.	३२	०२	३७	०२	२२	३४	१९	०५	०५	वि.	२७	३३	२६	५२	०७	०६	२६	४९	४९	४९	वि.	४८	२४	०५	३२	१९	४९	१८	३४	३४	वि.	४८	२४	०५	३२	१९	४९	१८	३४	३४									
गति:	५८	७११	३६	१२०	१०	७४	३	३	३	गति:	५८	७१३	३६	१२०	०९	७४	३	३	३	३	गति:	५८	११२	३६	१२४	०८	७४	२	३	३	गति:	५८	११२	३६	१२४	०८	७४	२	३	३									
मार्गः	४	४	४	४	४	४	४	४	४	मार्गः	४	४	४	४	४	४	४	४	४	४	मार्गः	४	४	४	४	४	४	४	४	४	मार्गः	४	४	४	४	४	४	४	४	४									
वैत्रशु. पक्षः	१	१	१	१	१	१	१	१	१	वैत्रशु. पक्षः	८	८	८	८	८	८	८	८	८	८	वैत्रशु. पक्षः	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	वैत्रशु. पक्षः	८	८	८	८	८	८	८	८	८									
श्रीमद्भगवद्गीता	१	१	१	१	१	१	१	१	१	श्रीमद्भगवद्गीता	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	श्रीमद्भगवद्गीता	१	१	१	१	१	१	१	१	१	श्रीमद्भगवद्गीता	१	१	१	१	१	१	१	१	१									

अ.क्र.	क्र.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	दि.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानः	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टैंडर्डसमय)			
28	१६	बु.	१	४१	४१	सा.	२५	२५	वि.	२८	५१	सा.	४	५६	व्यति.	२५	०४	तै.	१५	४६	५	२४	६	०५	३१	४३	शनि-१२/१३	स.सि.यो. १६/५६ तः ।
29	१७	गु.	३	४२	०५	रा.	१०	१३	अनु.	२१	४८	दि.	२	०६	वरा.	१४	४५	वणि.	१२	०२	५	२३	६	०५	३१	४५		भद्रा १२/०२ तः २२/१३ य., स.सि.यो. १४/०६ य. ।
30	१८	शु.	४	३४	०६	सा.	७	०१	ज्ये.	१५	३९	दि.	११	३८	परि.	५	१६	ब.	८	३७	५	२३	६	०६	३१	४८	बु-१४/३८	संकष्टी श्रीगणेश व्रतम् ।
मई	१९	श.	५	२७	३५	सा.	४	२४	मू.	१०	४४	दि.	९	३९	सि.	४९	०२	को.	५	४२	५	२२	६	०६	३१	५०		श्रमदिवसः ।
01	२०	र.	६	२३	०३	दि.	२	३४	पू.भा.	८	०५	दि.	८	३५	सा.	४४	२९	वणि.	१४	३४	५	२१	६	०६	३१	५३	शु-२४/३२	भद्रा १४/३४ तः रा. ०६/५९ य., स.सि.यो. ८/३५ तः ।
03	२१	सो.	७	२०	१२	दि.	१	२५	उ.भा.	६	४९	दि.	९	०४	शु.	४०	२९	ब.	१३	२५	५	२१	६	०६	३१	५३		स.सि.यो. ९/०४ तः ।
04	२२	मं.	८	१९	१३	दि.	१	०१	श्र.	७	२०	दि.	८	१६	शु.	३७	५४	को.	१३	१३	५	२०	६	०७	३१	५८	कुम्भ-२०/४४	श्रीशैलभाष्ययो, कात्यायन्यो, अथर्वसिंहान्नपक्षानं विहितम्, A
05	२३	बु.	९	१९	५४	दि.	१	१७	घनि.	९	४१	दि.	९	१२	श.	३६	२७	ग.	१३	१७	५	२०	६	०७	३१	५८		भद्रा रा. १/३१ तः ।
06	२४	गु.	१०	२१	०६	दि.	१	४५	ज्ञात.	१३	४८	दि.	१०	५०	रे.	३६	२२	वि.	१३	४५	५	१९	६	०७	३१	००	मै-२४/४१	भद्रा १३/४५ य. ।
07	२५	शु.	११	२५	३९	दि.	३	३४	पू.भा.	१८	२८	दि.	१२	४२	वै.	३७	०६	आल.	१५	३४	५	१९	६	०८	३१	०३		चरुधिनी ११घतं (सर्व), श्रीकस्तभाकर्यजप, टैगोरवय. (७ मई) ।
08	२६	म.	१२	३०	२७	सा.	५	२८	उ.भा.	२४	२९	दि.	३	०६	वि.	३८	३१	तै.	१७	२८	५	१८	६	०८	३१	०५		कुशोदकेन ११घतपारणम् ।
09	२७	र.	१३	३५	०१	सा.	७	१८	रे.	३१	३०	सा.	५	५४	श्रौ.	४०	३२	ग.	६	२३	५	१८	६	०९	३१	०८	मै-१७/५४	भद्रा १९/१८ तः, प्रदोष १३घतं, पञ्चकसम्याप्तिः १७/५४, स.सि.यो. १७/५४ तः ।
10	२८	सो.	१४	४१	२८	रा.	९	५२	अ.	३८	३०	सा.	१०	४१	आ.	४२	३९	वि.	८	३५	५	१७	६	०९	३१	१०		भद्रा ८/३५ य., यन्त्रशिवरात्रि १४ घतम् ।
11	२९	मं.	३०	४७	५०	रा.	१२	२५	ध.	४६	०६	सा.	१२	०५	सो.	४५	१९	का.	११	०८	५	१७	६	०९	३१	१०		स्नानदानश्राद्धादौ ३०, सूर्योदयः ११/१० दशै दुर्गपञ्चम्यम् । B

कुलतकाप्रपके:- ४ घण्टे
वस्तुस्थिती ११ घण्टा- ७ ..

उपनयनदिनांक:-
अप्रैलमासे- २९ यात्रम् ।

प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	००	९	२	१	१०	००	९	१	७
अं.	१९	२१	१२	०५	०४	२९	१९	१८	१८
क.	३७	५२	१४	४०	४०	३७	०१	११	११
वि.	४०	३३	२७	२१	२४	२१	४२	१८	१८
गति:	५८	७७८	३५	१०५	०८	७३	१	३	३
	०९	३७	२२	००	०३	५२	५०	१३	११
प्रत्ययः	प्र-२	प्रव-४	आर्त्त-२	कृति-३	धनि-४	कृति-१	प्रत्य-३	रंति-३	रं-१

वैश्वानरमन्त्रकृतम्- (पाप्मे) तुल्यं कृष्णौतुल्यं तथैवार्थमवहितम्।
विशेषेण तु वैश्वे नरो नारायणो भवेत्॥ माधवं सकलं मासं तुल्यं
योऽर्चयेन्नरः। त्रिमन्त्रं मण्डुहन्तरं नस्ति तस्य पुनर्भवः॥ अपि च- अतः
स्मत्त्वं विधानेन माधवे माधवप्रियम्। योऽश्नत्यमृतमसिद्धेतेषां बहुना
मदा॥ कुर्यात्पुण्यं तं तु सर्वदेवमयं तत्। स्मृदेवमनुष्यं च तर्हेत्
चराचरम्॥ योऽश्नत्यमर्चयेद्देवं उदकेन समन्ततः। कुलाग्रमपुनं तेन तर्हितं
स्यान्न संशयः॥ एकपुक्तमद्यो नक्तमर्चयितुमर्हति। माधवे मासि यः
कुर्यात्तन्ने सर्वमर्पितम्॥ वैश्वे विधिना स्नानं देवनद्यादिके नहिः। इविष्यं
ब्रह्मचर्यं पुण्यं नियमस्थितिः। त्वं दानं दयो देवि ! Z

३ मं	१ सु.	श.
४	२ बु.स.	चं.
५	११ गु.	१२
६	८ के.	१०
७	९	११

वैशाख शु. ५, ३० मी. कायारः

[illegible]

अं.	दिनांक	वा.	ति.	घ.	प.	र.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	र.	घ.	मि.	य.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सुखदयः	सुखस्तः	दिनमानः	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)			
12	३०	बु.	१	५४	००	रा.	२	५२	कु.	५८	३५	रा.	४	४२	सो.	४७	३८	कि.	१३	३८	५	१६	६	१०	३२	१५	वृष-७/१४	स.सि.यो. (अहोरात्रम्) ।
13	३१	गु.	२	६०	००	अ.	हो	रात्र	रो	६०	००	अ.	हो	रात्र	अति.	४९	५६	बाल	१६	०३	५	१६	६	१०	३३	१५		चन्द्रदर्शनम् ।
14	ज्ये.	शु.	२	००	०२	प्रा.	५	१५	रो.	०१	०२	दि.	५	३९	सु.	५१	५५	को.	५	१५	५	१५	६	१०	३२	१८	मित्रने-८/४९	अक्षयतृतीया, श्रीपरशुरामजयन्ती (प्रदोष), बदरीकेदारनाथयात्रारम्भः, A
15	२	श.	३	५	४४	दि.	७	३२	मृ.	७	२०	दि.	८	११	घृ.	५३	०३	ग.	७	३२	५	१५	६	११	३२	२०		भद्र-२०/२९ तः, वैजयकीश्रीपूजे श्रवणम् ।
16	३	र.	४	१०	२८	दि.	९	२६	आ.	१४	११	दि.	१०	५५	मृ.	५३	५१	वि.	९	२६	५	१५	६	११	३२	२०		भद्र-०९/२६ या. ।
17	४	सो.	५	१४	२९	दि.	११	०१	पुन.	१९	२९	दि.	०१	०१	ग.	५३	४६	बाल	११	०१	५	१४	६	१२	३२	२५	कर्क-प्रा.६/२९	अष्टमहाद्युक्तश्रीलंकराचार्यजयन्ती ५, स.सि.यो. १३/०१ तः ।
18	५	मं.	६	१७	०८	दि.	१२	०५	मु.	२३	३०	दि.	२	३८	वृ.	५२	२१	तै.	१२	०५	५	१४	६	१२	३२	२५		श्रीरामानुजाचार्यजयन्ती ६, स.सि.यो. १४/३८ तः ।
19	६	बु.	७	१८	१९	दि.	१३	३३	ज्ये.	२५	५८	दि.	३	३७	मृ.	४९	४६	वर्णि	१३	३३	५	१४	६	१२	३२	२५	सिते-१५/३७	भद्र-१२/३३ तः रा.१२/२८ या., श्रीगंगास्तप्तापो, कंगोरक्षितः ।
20	७	गु.	८	१७	५७	दि.	१२	२३	म.	२६	४४	दि.	३	५४	ज्ये.	४५	४१	ब.	१२	२३	५	१३	६	१३	३२	३०		श्रीबगुलामुखीजयन्ती ८, दुर्गाष्टमी ।
21	८	शु.	९	१५	२६	दि.	११	२३	मु.फा.	२५	४३	दि.	३	३०	र.	४०	०५	को.	११	२३	५	१३	६	१३	३२	३०	कन्या-२१/१२	श्रीलोकेश्वरी, जानकीजयन्ती ।
22	९	श.	१०	११	१६	दि.	९	४३	उ.फा.	२२	४९	दि.	२	२०	य.	३३	०४	ग.	९	४३	५	१३	६	१४	३२	३३		भद्र-२०/३२ तः ।
23	१०	र.	११	७	५५	दि.	७	४१	ह.	१८	१५	दि.	१२	३१	सि.	२४	४५	ब.	१७	५२	५	१३	६	१४	३२	३३	रुसा-रा.१/१९	भद्र-०७/२२, या. मोहिनी ११वत् (सर्वे), स.सि.यो. १२/३१ या.
24	११	सो.	१३	४९	००	रा.	१२	४८	वि.	२२	२०	दि.	१०	०८	ज्ये.	१५	१४	को.	१४	३५	५	१२	६	१४	३२	३३		कुशदेवेन ११ वत्पारणं, परशुरामद्वादशी, सोमप्रदोषव्रतम् ।
25	१२	मं.	१४	३९	२१	रा.	१०	५६	स्या.	७	१०	दि.	१०	०८	ज्ये.	१५	१४	को.	१४	३५	५	१२	६	१४	३२	३५	शुक्रि-२२/५५	भद्र-२२/५६ क, श्रीनृसिंहव्रतः १५ राहियवामर्कः ८/३४ ।
26	१३	बु.	१५	२९	२४	मा.	४	५७	अनु.	४९	२७	रा.	१२	५८	सि.	४३												

Z एव ब्रह्म इति ।। एषा पूर्वाहनव्यापिनी एव ब्रह्मा । दिनद्वयेऽपि तद्व्याप्यौ परैव-इति निर्णयसिन्धुः ।। इदमेव तृतीयपरशुरामबचनो प्रदोषव्यापिनी ब्रह्मा ।। वैशाखशुक्लसप्तम्यां गङ्गोत्पत्तिः । तद्यथा- वैशाखशुक्लसप्तम्यां जहनुना जाह्नवी पुरा । क्रोधात् पीता पुनस्तस्मिन् कर्मरन्ध्रात् दधिपाता ।। तत्र तत्र पूजयेद्देवीं गङ्गां गगनमेखलामिति ।। सा मध्याह्नव्यापिनी ब्रह्मा ।। श्रीनृसिंह १४ प्रदोषव्यापिनी ब्रह्मा ।।

अध्वयगृहीतः-	१४
सुषुप्तः-	१५
श्रीशंकराचार्यजयः-	१७
श्रीरामानुजाचार्यजयः-	१८
गंगोत्थितः-	१९
सोतानवम्भः-	२१
मेदिनीएकदली-	२३
शनिः शङ्को-	"
रेतिप्यामकः-	२५
सूर्यजयन्ती-	२६
मिथुने जयः-	"

पंचांगिक दिनांकतः
 १३, १९, २१, २२, २६
 मत्रम् ।

उपनयनदिनांकः
ईश्वरसे- १६, २१, २३ मात्रम् ।

प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	१	३	२	१	१०	०	९	१	७
अं.	४	११	२०	२५	६	१६	१९	१७	१७
क.	९	५१	४७	२	१९	४९	१८	२६	२६
वि.	१८	३६	३	२६	५८	५२	३०	४८	४८
गति:	५७	७२५	३६	५२	०५	७३	००	०३	०३
	४७	२५	४२	४५	५९	३७	२८	१२	१२
मार्गः	क्रि-५	पूव-३	पुन-२	मा-१	धनि-४	भर-२	क्र-३	रिति-३	वे-

प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	१	६	२	१	१०	०	९	१	७
अं.	५	११	२५	२९	६	२५	१९	१७	१७
क.	५३	९	४	३७	५८	२४	१९	४	४
वि.	२०	५७	११	२४	२२	७५	४४	३२	३२
गति:	५७	११०	३६	२०	०४	७३	००	०३	०३
	३७	२४	४५	५१	४९	२८	१३	११	११
मार्गः	क्रि-५	स्वा-४	पुन-२	मा-२	शत-१	भर-४	अव-२	रिति-३	संह-३

अं.	ज्यो.	वा.	ति.	घ.	प.	र.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	र.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सुखदयः	सुखस्तः	दिनमन्त्रः	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)			
27	१४	गु.	१	१९	१५	दि.	१२	५४	ज्ये.	४१	३६	रा.	९	५०	सि.	३२	२९	कौ.	१२	५४	५	१२	६	१६	३२	४०	मङ्गु-२१/५०	
28	१५	शु.	२	१०	००	दि.	९	१२	मू.	३५	१८	सा.	७	१९	सा.	२२	४५	ग.	९	१२	५	१२	६	१६	३२	४०		भद्रा-१९/३३ तः, चूषे शुक्रः २३/४४ ।
29	१६	श.	३	१	४५	रा.	१	१९	उ.भा.	३०	०५	सा.	५	१४	शु.	१३	५३	ब.	१६	३८	५	१२	६	१६	३२	४०	मकरे-२२/५४	भद्रा-प्रा. ५/५५ या., संकष्टोपशान्तये धृतम्, शुभः चरित्रः ३/४८ ।
30	१७	र.	५	५०	४५	रा.	१	१९	उ.भा.	२६	५३	दि.	३	५६	शु.	६	३६	कौ.	१४	२५	५	११	६	१७	३२	४५		स.सि.यो. १५/५६ या. ।
31	१८	सो.	६	४८	२१	रा.	१२	३१	श्र.	२५	२८	दि.	३	२२	ब.	५६	४९	ग.	१३	००	५	११	६	१७	३२	४५	कृष्णे-२३/२०	भद्रा-रा. १२/३१ तः, पञ्चमरम्भः रा. ३/२० तः, स.सि.यो. १५/२२ या. ।
जून	१९	मं.	७	४७	३०	रा.	१२	११	शनि.	२५	२२	दि.	३	१९	वै.	५४	२४	वि.	१२	२१	५	११	६	१७	३२	४५		भद्रा-१२/२१ या. ।
2	२०	बु.	८	४९	३७	रा.	१२	५७	शनि.	२९	०३	दि.	४	४८	वि.	५३	३०	बाल.	१२	३४	५	११	६	१८	३२	४८		कलशपूजा, अथ पञ्चमस्तोत्रादिकं विहितम्, श्रीकृष्णे चरित्रः (पुण्याम्) A
3	२१	गु.	९	५२	४८	रा.	२	१८	शु.भा.	३३	२८	सा.	६	३४	प्रा.	५४	०८	तै.	१३	३७	५	११	६	१८	३२	४८	शनि-१२/०७	
4	२२	शु.	१०	५७	२८	रा.	४	१०	उ.भा.	३९	१८	रा.	१०	५४	आ.	५५	१९	कवि.	१५	१४	५	११	६	१९	३२	५०		भद्रा-१५/१४ तः रा. ४/१० या. ।
5	२३	श.	११	६०	००	अ.	हो	रात्र	रे	४६	२१	रा.	११	४३	सौ.	५७	२७	ब.	१७	१७	५	११	६	१९	३२	५०	मेघे-२३/४३	पञ्चमस्तोत्रः २३/४३ ।
6	२४	र.	११	३	०४	प्रा.	६	२४	अ.	५३	४०	रा.	२	३९	शो.	५९	४८	बाल.	६	२४	५	११	६	१९	३२	५०		अथवा ११व्रतम्, स.सि.यो. रा. २/३९ या. ।
7	२५	सो.	१२	९	०८	दि.	८	५०	भ.	६०	००	अ.	हो	रात्र	अति.	६०	००	तै.	८	५०	५	११	६	२०	३२	५३		तिस्रं ११व्रतम्, कुलदेवताकोपशान्त्यर्थसोमप्रदोष १३व्रतम् B
8	२६	मं	१३	१५	३९	दि.	११	२६	भ.	१	२४	प्रा.	५	४४	अति.	२	२६	कवि.	११	२६	५	११	६	२०	३२	५३	शुभे-१२/२९	भद्रा-११/२६ तः रा. १२/४० या., वटसावित्रीव्रतस्य द्वितीयदिवसः C
9	२७	बु.	१४	२१	४८	दि.	१	५४	कु.	८	५४	दि.	८	४४	सु.	४	४९	श.	१३	५४	५	११	६	२१	३२	५५		स.सि.यो. (अहोरात्रम्) ।
10	२८	गु.	३०	२७	२४	सा.	४	०८	रो.	१६	०७	दि.	११	३७	धु.	७	०२											

Z पानक्षयं यच्छति । दैन्यं पञ्चमगः रिपुता वधोऽर्थहा सप्तमे, पीडामष्टमगः करोति पुरुषे कर्त्तव्यार्थं धर्मगः ॥ १५ ॥ कर्मभिर्द्वि जनकस्तु कर्मणे विजलाभकदथायसंस्थितः । द्वयनाशजनितां म्लापदं यच्छति व्यग्रतो दिवाकरः ॥ २ ॥ मिथुनसंक्रान्तौ पुण्यफलविषये निर्णयस्मिन्धौ- मिथुनसंक्रान्तौ पराः षोडशष्टिकाः पुण्यकालः रात्रौ तु प्रागेवोक्तम् ॥ वृष्टिविचारः-चन्द्रः सूर्यश्चैव वृष्टिः सूर्यः चन्द्रश्चैव स्मृतः । उभौ चन्द्रर्भाः स्वाता स्वल्प-वृष्टिस्तदा भवेत् ॥ तद्येव यदि सूर्यर्भे तदा वृष्टिर्न जायते ॥ सूर्यनक्षत्राणि- रोहिणी मृगशिरा-पूर्वोत्तर-फाल्गुनी-हस्त-चित्र-स्वाती-विशखाऽनुराधा ज्येष्ठा-मूल-शतभिषेत्तराभादपदानां त्रयोदशर्षाणि, श्रौचाणि चान्ननक्षत्राणि ज्ञेयानि ॥

पुष्पे सुकः -	२८ मा
बुधः यकः-	२९ "
कके बीमः-	२ जून
अथवा ११ सतम्-	६ "
सटमविश्वेतरम्:-	७ "
मुने प्रकः -	८ "
सटमविश्वेतरम्-	९ "

वैवाहिक दिनांक :
मईमासे- २७, २९मात्रम् ।
जूनमासे- ५ मात्रम् ।

उपनयनदिनांकः
भईमासे- ३० यात्रम् ।

प्र.	सू.	जं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	श.	कं.	०१ कु २०२१ ज्ञातः ५/१०	विधिविषयः-	०८ कु २०२१ ज्ञातः ५/१०	प्र.	सू.	जं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	श.	कं.
रा.	१	१०	२	२	१०	१	१	१	७	<div><div>३ मं. बु.</div><div>१</div><div>४</div><div>२ सू. शु. रा.</div><div>१२</div><div>५</div><div>११ चं. गु.</div><div>६</div><div>८. के.</div><div>७</div><div>१.</div><div>१० कं.</div></div>	एकादश्यां विशेषः-अष्टवर्षाधिको मन्थो दशतीत्यनुवत्सरः। एकादश्या- मुपवसेत् पञ्चयोरुपयोगिणः। पत्न्यै कर्तव्यं यः नारी उपोष्य त्वन्याच- रेत्। आयुष्यं हरते मर्तुररके चैव गच्छति। किन्तु कार्यं मर्तुरुन्नयः वते पवासाटो नारयेत्। सौभाग्यसम्पन्नये जन्मायां वटस्तवित्रीव्रतं कर्मण्य नद्यथा-अमाशुक्ल तथा ज्येष्ठे वटमूले महासती। विराज्येयेषित नारी विधिनानेन पूजयेत्। सवित्रेष्टतिम्भं कुर्वन् सौवर्णं वापि मृन्मयोम्। सार्धं सत्यवती साध्वी फलनैकेष्टोपकैः। हरिदा-कटिसूत्रैश्च शुभैः कुटुम्बकेसरैः। सवित्र्याख्यानकस्तपि वाचयेद् द्विजसततम्।। अथ गोचरे शेषिफलम्- स्थानं जन्मनि नाशयेद्दिनकरः कुर्याद् द्वितीये ॥॥ दुश्चित्रये श्रियमा तनोति द्विकुके Z	<div><div>१.</div><div>सू. शु. रा.</div><div>३ मं.</div><div>१२</div><div>६</div><div>११</div><div>८. के.</div><div>१० कं.</div></div>	रा.	१	१०	२	२	१०	१	१	१	७
अं.	१६	००	२९	००	७	३	१९	१६	१६				अं.	२३	२६	३	२७	७	१२	१९	१६	१६
कं.	३६	५९	२१	२५	२८	५८	१६	४२	४२				कं.	१८	४५	४०	५२	४९	३१	८	२०	२०
वि.	२०	३४	५०	४	२८	४२	१२	१७	१७				वि.	३९	१०	१	५५	५०	१३	००	१	१
गतिः	५७	७८२	३६	११	०३	७३	००	०३	०३				गतिः	५७	७०७	३६	३१	१९	७३	१	३	३
मार्गः	३०	३३	५१	४	३९	२०	५३	११	१३	मार्गः	२३	२६	५६	५९	०२	७३	३३	१३	१३			
रहितः-२	रहितः-३	मुनः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	ज्येष्ठकृ.प.७मौमवासः			रहितः-२	रहितः-३	मुनः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	
ज्येष्ठकृ.प.७मौमवासः										ज्येष्ठकृ.प.१३मौमवासः			रहितः-२	रहितः-३	मुनः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	मृगः-३	

अं.	क्र.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.	घं.	मि.	न.	घं.	प.	दि.	घं.	मि.	वा.	घं.	प.	क.	घं.	मि.	सुखदयः	सुखस्तः	दिनमानः	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)			
11	२९	शु.	१	३१	२६	सा.	५	४५	मुग.	२२	३०	दि.	२	११	शु.	८	४६	ब.	१७	४५	५	११	६	२१	३२	५५	करवीर श्रवतम्, दशाश्रवमधे १० दिनात्मकं गंगास्नानम्, चन्द्रदर्शनम् ।	
12	३०	श.	२	३६	३३	सा.	७	४८	आ.	२८	२०	दि.	४	३१	गं.	९	५९	मल.	६	४६	५	११	६	२१	३२	५५		
13	३१	र.	३	३९	५४	श.	९	०८	पुन.	३३	२५	सा.	६	३३	वृ.	१०	२६	तै.	८	२८	५	११	६	२२	३२	५७	कके १२/०२	रम्भा ३ व्रतम्, महाराणाप्रतापवयन्ती ३, स.सि.यो. रविपुण्ययोगम् १८/३३ तः ।
14	३२	सो.	४	४२	११	श.	१०	०४	पु.	३७	१८	श.	१०	०७	सु.	१	५७	घणि.	९	३६	५	१२	६	२२	३२	५७		पद्मा ९/३६ तः १०/०४ या. वैनाथकोश्रोगनेश श्रवतम्, उमावतारः, A
15	आषा.	मं.	५	४३	१६	श.	१०	३०	रुले.	४०	१४	श.	११	१७	व्य.	८	४९	ब.	१०	१७	५	१२	६	२२	३२	५७	सिंहे २३/१७	स.सि.यो. २३/१७ या. ।
16	२	बु.	६	४३	१९	श.	१०	२८	य.	४१	५२	श.	९	५६	ह.	१२	००	कौ.	१०	२९	५	१२	६	२२	३२	५७		स्कन्दपञ्चो, श्रीसोमनाथपञ्चोत्सवम्, विन्ध्यवासिनीपूजम् ।
17	३	गु.	७	४१	४२	श.	९	५२	सूफा.	४२	१९	श.	१०	०७	व.	११	३६	ग.	१०	१०	५	१२	६	२३	३२	५७	कन्या ४.४/००	पद्मा २१/५२ तः, भानुसप्तमी ।
18	४	शु.	८	३८	५३	श.	८	४५	उफा.	४१	०८	श.	९	३९	व्यति.	५४	१३	वि.	१०	१८	५	१२	६	२३	३२	५७		पद्मा १०/१८ या., दुर्गाष्टमी, घुमावतीवयन्ती ।
19	५	श.	९	३४	३८	सा.	७	२७	ह.	३८	३५	श.	८	३८	वरि.	४७	५०	वास.	९	०६	५	१२	६	२३	३२	५७		
20	६	र.	१०	२९	०६	सा.	४	५१	चि.	३४	३९	सा.	७	०४	प.	४०	१६	ग.	१६	५१	५	१३	६	२४	३२	५७	गुल. ७/५१	पद्मा श. ३/५६ तः, गंगादशहरा (योगवतुष्टयान्विता), B
21	७	सो.	११	२२	०३	दि.	२	०२	स्वा.	२९	४३	सा.	५	०६	सि.	३१	४४	वि.	१४	०२	५	१३	६	२४	३२	५७		पद्मा १४/०२ या., निर्जला/भीमसेनी ११व्रतम् (सर्वे), आर्द्राभेर्जकः C
22	८	मं.	१२	१४	०१	दि.	१०	४९	वि.	२३	२७	दि.	२	३५	सि.	२२	०५	मल.	१०	४९	५	१३	६	२४	३२	५७	सुखि. ९/१३	तिलेन ६१व्रतपारणम्, घम्पक १२ व्रतं, भीमप्रदोषव्रतम् (शृणमुक्तये) D
23	९	शु.	१३	५	४०	श.	११	४३	अनु.	१६	३६	दि.	११	५१	सा.	१२	०६	ग.	१७	२१	५	१३	६	२४	३२	५७		पद्मा श. ३/२९ तः, वटसप्तविश्रावतल्प द्वितीयद्वयसः, स.सि.यो. ११/५१ या. ।
24	१०	गु.	१५	४६	२९	श.	११	४८	ज्ये.	९	१७	दि.	८	५५	शु.	११	११	वि.	१३	३८	५	१३	६	२४	३२	५७	पुन. ८/५५	पद्मा १३/३८ या., स्नानदानव्रतादौ १५, कबीरजयन्ती, वटसावित्रीव्रतम् ।

४. तस्माद् दशहरा स्मृता ॥ दशहराया एतान् श्लोकान् पठित्वा स्नानं कुर्यादिति ॥ दिनानुरोधेन शौर्यकर्मफलम्-आयुः क्षयं प्रकुर्वते दिनकुदिने ॥
दोषापतेरपि सुखमिति च दोषमययुः ॥ पृथ्वीमुतस्म च सूर्येपि रक्षितान्नं शौरं करोति निधनं न धिरन्नराणाम् ॥ अरोग्यमिन्दुज्जदिने विरक्तमयसः ॥
जोतिरिति प्रबलं बलम् ॥ नानाविधं विषयभोगमुखं मितस्य मन्दस्य मुग्धनविधौ विषयवप्राप्तः ॥ सर्वोपधिः- पृथु यांसे वष कुट्टं ग्रीसेवं रजनेद्वयम् ॥
शुण्ठो चम्पकमुस्ताः ॥ सर्वोपधिगणः स्मृतः ॥

अभिधुनेऽर्कः-	१४	बून
गंगादशहरा-	२०	..
निर्जन्त११वसम्-	२१	..
आर्द्राभिऽर्कः-	२१/२२	..
वक्रतर्किकेऽर्कः-	२२	..
वक्रतर्किकेऽर्कम्-	२४	..
कबीरवसन्ती-	२४	..

बृनपासे- १८, २०, २२ पात्रम् ।

उपनयनविनियमः

बूनमासे- २०, २१ मात्रम् ।

प्र.	सू.	जं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	२५ जून २०२१ आतः ५/५४	विधिविधिव्याः-	२६ जून २०२१ आतः ५/५४	प्र.	सू.	जं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	१	३	३	१	१०	१	९	१	७	४ वं	महाप्रलहरा- विषये (चाराई)- दशमं शुक्लपक्षे तु ज्येष्ठे मासि कुजेऽहनि। अक्तीर्णं यतः स्फाटस्तर्को न मक्षिरा॥ हरनि दश पापानि तस्मादक्षयं स्मृतं॥ वज्रहरायां वज्रबोकाः-(स्फट्ये)- ज्येष्ठे मासि मिते पक्षे दशमीबुधहस्तपक्षेः। व्यतीपाते गरानन्दे कन्धचन्दे कुंभे रवौ॥ दशमेगे नरः स्वात्क सर्वपापैः प्रमुच्यते॥ दशपापानि- अस्तत्तानामुपादानं हिंसा चैवविषानतः। परदारोपसेव च कथिकं त्रिविधं स्मृतम्॥ परुषमनृतञ्चैव पैमूयञ्चपि सर्वतः। असम्बद्धप्रत्ययश्च वाङ्मयं स्याच्चतुर्विधम्॥ परद्वये- स्वभिषयानं मनसाऽनिष्टचिन्तनम्। वितर्थापिनिवेशश्च मनसं त्रिविधं स्मृतम्॥ एतानि दश पापानि हरन्तं मम ज्ञातुंवि॥ दश फलहरा यस्मात् Z	४ वं	४ वं	४ वं	४ वं	४ वं	४ वं	४ वं	४ वं	४ वं	४ वं	४ वं
अं.	२९	२९	०७	२४	०८	२१	१८	१५	१५	३	१	४ वं	अं.	०६	२८	१२	२२	०८	२९	१८	१५	१५
क.	५९	३०	५८	०५	०२	०३	५५	५७	५७	६	१२	४ वं	क.	४०	००	१८	००	०५	३४	३८	३५	३५
वि.	५६	२१	४५	५१	०६	४४	१८	४६	४६	१	११ गु.	४ वं	वि.	५२	३२	०२	५३	००	४३	२५	३१	३३
गतिः	५७	७७	३७	२७	००	७३	२	३	३	६ के.	१० वं	४ वं	गतिः	५७	८९	३७	१	००	७२	२	३	३
महाप्रलहरा	१९	४९	००	४९	५९	०४	१५	११	११	१० वं	१० वं	४ वं	महाप्रलहरा	१५	५९	०५	४९	२२	५५	४४	११	११
महा-२	आश्ले-२	पुष्य-२	महा-२	शत-२	मेति-२	मह-२	मेति-२	अन-२	अन-२	२० वं	२० वं	४ वं	महा-२	आश्ले-२	पुष्य-२	महा-२	शत-२	मेति-२	मह-२	मेति-२	अन-२	अन-२

श्रीशुभसम्बत् २०७८ शाके १९४३ आषाढकृष्णपक्षः (दि. २५ जून तः १० जुलाई.या. २०२१ ई. याक्त्) सौम्यगोलायनेऽर्कः, ग्रीष्मर्तुः ।

अं.	क्रमां.	वा.	ति.	घ.	प.	रि.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	रि.	घ.	मि.	य.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनम्बनं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)		
25	११	शु.	१	३७	४९	रा.	८	२१	मु.	५६	२४	शु.	३	१५	ब्र.	४२	२०	बाल.	१०	०४	५	१४	६	२५	३२	५७	
26	१२	श.	२	३०	१९	सा.	५	२१	उ.भा	५१	२२	रा.	१	४६	ऐ.	३३	४५	ग.	१७	२१	५	१४	६	२५	३२	५७	मकरे १/१२ पञ्च-व. ४/११ तः ।
27	१३	र.	३	२४	२८	दि.	३	०१	श्र.	४८	१४	रा.	१२	३१	वै.	२६	३१	वि.	१५	०१	५	१४	६	२५	३२	५७	पञ्च-१५/०१ या., संकष्टोन्नोन्नयेन वृत्तम् ।
28	१४	सो.	४	२०	२३	दि.	१	२४	घ.	४७	०६	रा.	१२	०५	वि.	२०	४५	बाल.	१३	२४	५	१५	६	२५	३२	५५	कुम्भे १२/०८ पञ्चकारम्भः १२/०८ ।
29	१५	मं.	५	१८	४१	दि.	१२	४३	रात.	४८	१७	रा.	१२	३३	प्रो.	१६	४६	तै.	१२	४६	५	१५	६	२५	३२	५५	
30	१६	बु.	६	१८	५८	दि.	१२	५०	पू.भा	५१	२३	रा.	१	४८	अयु.	१४	२५	वणि.	१२	५०	५	१५	६	२५	३२	५५	श्वेते १९/२९ पञ्च-१२/५० तः रा.१/२० या. ।
जुल.	१७	गु.	७	२१	२८	दि.	१	५०	उ.भा	५६	२१	रा.	३	४७	सो.	१३	५९	ब.	१३	५०	५	१५	६	२५	३२	५५	स.सि.यो. रा. ३/४७ तः ।
1	१८	शु.	८	२५	२४	दि.	३	२५	रे.	६०	००	अ	हो	रात्र	श्वे.	१४	१०	को.	१५	२५	५	१६	६	२५	३२	५३	श्रीशोतलाष्टमो, काष्ठाष्टमंशतम्, स.सि.यो. (अहो.) ।
3	१९	श.	९	३०	५४	सा.	५	३७	रे.	०२	२३	प्रा.	६	१३	अति.	१६	१४	ग.	१७	३७	५	१६	६	२५	३२	५३	श्वे ६/१३ पञ्चकान्तः ६/१३ ।
4	२०	र.	१०	३६	५१	रा.	८	००	अ	०९	४१	दि.	९	०८	सु.	१८	२६	वणि.	६	४८	५	१६	६	२५	३२	५३	पञ्च-०६/४८ तः २०/०२ या., स.सि.यो. ९/०८ या. ।
5	२१	सो.	११	४३	१४	रा.	१०	३४	भ.	१७	१५	दि.	१२	११	घु.	२०	००	ब.	१	१७	५	१७	६	२६	३२	५३	श्वे १८/२७ योगिनी ११वत्, पुनर्वसुभेऽर्कः ६/०९, चं.-चं., स्त्री.पु.योगः, शिखीवाहनम्, A
6	२२	मं	१२	४९	१६	रा.	१२	५९	कु.	२४	५७	दि.	३	१५	शु.	२३	३२	को.	११	४६	५	१७	६	२६	३२	५३	पयपुर्णेन ११वत्पारणम्, स.सि.यो. १३/१५ या. ।
7	२३	बु.	१३	५३	५६	रा.	२	५१	रो.	३२	०७	सा.	६	०७	ग.	२५	४१	ग.	१३	५५	५	१७	६	२६	३२	५३	पञ्च-०२/५६ तः, प्रदोषव्रतम्, विष्णुने बुधः १०/५१, स.सि.यो. (अहो.) ।
8	२४	गु.	१४	५९	२५	रा.	५	०४	मु.	३८	३२	रा.	८	४२	बु.	२७	२२	वि.	१५	५७	५	१८	६	२६	३२	५०	विष्णुने ७/२४ पञ्च-१५/५७ या., मातृशिवरात्रिव्रतम् ।
9	२५	शु.	३०	६०	००	अ	हो	रात्र	आ.	४३	४२	रा.	१०	४६	शु.	२८	१०	यनु.	१७	१०	५	१८	६	२५	३२	५०	श्राद्धादी अप्प. ।
10	२६	श.	३०	०२	५३	प्रा.	६	२७	पुन.	४८	२०	रा.	१२	३४	व्या.	२८	१३	कि.	१८	२१	५	१८	६	२५	३२	४५	कृके १८/०७ स्मरदानादी अप्प. ।

A यण्डानाडी तदधिपः शनिस्तेन मध्यमवृष्टियोगः ।

Z सर्वेषु धर्मकार्येषु पत्नी दक्षिणतः शुभा । अधिवेकविप्रपदप्रधानेन चैव वाप्यतः । गृह-परिनिष्ठे ॥ अग्निमुपसम्पन्नय दक्षिणतः ॥ (त्रिरण्यकेतो गृहसूत्र 5-4-5) (ख) पाणिप्राहस्य दक्षिणतः उपदेशयेत् । (ग) आलांवादिऽभिषेके च पादप्रधानतः ॥ (घ) वामे सिन्दूरदाने च वामे चैव द्विरागमे । वामेऽस्त्रैकज्ञप्यसो भयेऽज्ञास्य प्रियाधिनी ॥ मूलकविषये- व्रतपञ्चविवाहेषु श्राद्धे होमवर्चने जपे । आरब्धे सूतक न स्यादनारब्धे तु सूतकम् ॥ कुष्ठनिवारकव्रतम्- आषाढे कुम्भपक्षे ॥ योगिनीव्रतमाचरेत् । अस्य व्रतस्य पुण्येन कुष्ठो नश्यति वै ध्रुवम् ॥

पुनर्वसुभेऽर्कः-	५ बुधार्द्र	वैवाहिक दिनांकाः जूनमासे- २६ यात्रम् । जुलार्द्रमासे- १, २, ६, ७ यात्रम् ।
योगिनी ११ व्रतम्-	५ ..	
विष्णुने बुधः-	७ ..	
मातृशिवरात्रिव्रतम्-	८ ..	
		उपनयनदिनांकाः सन्महर्षिभाषः ।

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	२१ जून २०२१ ज्ञातः ५/४७	विविधविषयाः-	०६ जुल. २०२१ ज्ञातः ५/४७	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	२	१०	३	१	१०	२	९	१	७		श्वेचरे राहु-केजयोः राशिसञ्चारफलम्- राहुर्जनमानो भवति कलहं सौभाग्यमानश्चयं वित्तप्रसङ्गास्तुल्यं नृपभयं चार्थक्षयं यच्छति । सन्तर्पणं कलहश्च वित्तभयिकं श्रीप्रे विनाशं नृपं केतोस्तत्फलमेव राशिषु वदेच्छसिन्ति गर्गादयः ॥ अथ श्वेच्छ्रतानि-ब्रह्मचर्यश्च श्वेच्छ्र सन्त्यमामिषवर्जनम् । व्रतेष्वेतानि चत्वारि वर्याणानि निश्चयः ॥ सत्यमहिमा- सत्यं सधुतपः श्रुतं च परमकलेश्चरिषिर्विर्जितम् ॥ स्वाधीनश्च सुदुर्लभश्च जगत्ः साधारणं भूषणम् । साधूनां निकषः सतां कुलघने सर्वाग्रभानां बलम् । यन्स्तेजोऽप्यभिषाद्य गच्छति दिवं सन्त्यज्य तिष्ठेत्कथम् ? ॥ स्त्री-उपवेशविषये- व्रतबन्धे विवाहे च चतुर्थीसह भोजने । व्रते दाने मध्ये श्राद्धे पत्नी निष्ठानि दक्षिणे । Z		रा.	२	१	३	१	९	३	९	१	७
अं.	१३	९	१६	२३	८	८	१८	१५	१५	४६	४ मं.शु.	५	अं.	२०	०५	२०	२८	०७	१६	१७	१४	१४
क.	२१	२६	३७	२६	५७	४	१७	१३	१३	३५	३ सु.शु.	५	क.	०१	१७	५८	४२	४२	३३	५३	५१	५१
वि.	२८	१२	५५	५४	२६	३५	४२	१५	१५	११	११	५	वि.	५४	४३	२७	४४	३२	१३	३८	००	००
मि.	५७	७८	३७	३३	०१	७२	०३	०३	०३	११	११	७	मि.	५७	७०	३७	५८	०३	७२	०३	०३	०३
रि.	१३	२५	१२	१७	४२	४५	१५	११	१२	८ के.	१० सु.	५	रि.	१२	२४	१७	४२	०२	३४	४१	११	११
मकर-३	अर्द्र-१	पुष्य-४	मृग-१	श्रव-१	आश्व-१	आश्व-२	श्रव-२	श्रव-२	अश्वि-४	आषाढकृ. पक्षः ५ कै.श्रवण		आषाढकृ. पक्षः ५ योगिनीव्रतः	मकर-३	पुन-१	कृति-३	आश्वि-२	मृग-२	श्रव-४	पुष्य-४	अश्वि-३	श्रव-२	अश्वि-४

श्रीशुभसम्बत् २०७८ शाके १९४३ आषाढशुक्लपक्षः (दि. ११ जुल. तः २४ जुलाई २०२१ ई. यावत्) सौम्यगोत्रयनेऽर्कः ग्रीष्मर्तुः, कर्काकतः याम्यायनं वर्षर्तुश्च ।

अं.	वा.	ति.	घ.	प.	शिव	घं.	मि.	न.	घ.	प.	शिव	घं.	मि.	यो.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सुवोदयः	सूर्यास्तः	दिनाम्नं	चन्द्रचरः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)			
11	२७	र.	१	५	१५	दि.	७	२५	पु.	५१	२६	रा.	१	५३	ह.	२७	२७	ब.	७	२५	५	१९	६	२५	३२	४५	चन्द्रदर्शनम्, स.सि.ये. रा. १/५३ या, भुपतनवरात्रारम्भः।
12	२८	सो.	२	६	४०	दि.	७	५९	श्ले.	५३	३९	रा.	२	४६	व.	२५	४२	कौ.	७	५९	५	१९	६	२५	३२	४३	सिंहे रा.२/४६ रश्मिकात्रा (पुष्याम्) ।
13	२९	मं.	३	६	४१	दि.	८	००	म.	५४	५१	रा.	३	१६	शि.	२३	०७	ग.	८	००	५	२०	६	२५	३२	४३	भद्रा-१९/५१ तः, वैजयन्तीश्रीगणेशपूजाव्रतम् ।
14	३०	बु.	४	५	५६	दि.	७	४२	पू.	५५	०१	रा.	३	२०	व्यति.	१९	३७	वि.	७	४२	५	२०	६	२५	३२	४३	भद्रा-०७/४२ या. ।
15	३१	गु.	५	३	५५	प्रा.	६	५४	उ.प.	५४	३१	रा.	३	०८	वरी.	१५	४५	बाल.	६	५४	५	२०	६	२५	३२	४३	कन्या. १/१७ स्कन्दपञ्चमी, कदम्बपञ्चमी ।
16	श्रा.	शु.	६	१	२४	प्रा.	५	५४	ह.	५२	५०	रा.	२	२९	परि.	११	०१	ग.	१७	०९	५	२१	६	२५	३२	४०	भद्रा-रा. ०४/२५ तः, कर्कऽर्कः १६/४१, निरयनयाम्यायनारम्भः, विष्णुसप्तमोत्सवः।
17	२	श.	८	५३	२०	रा.	२	४१	वि.	५०	२६	रा.	१	३१	शि.	११	१६	वि.	१५	३३	५	२१	६	२५	३२	४०	भद्रा-१५/३३ या, परतुरमाष्टमे, दुर्गाष्टमं, स.सि.ये. रा. १/३१ तः, कर्कऽर्कः १/३१।
18	३	र.	९	४७	५८	रा.	१२	३३	स्वा.	४६	५८	रा.	१२	०९	सा.	५२	२९	बाल.	१३	३७	५	२२	६	२४	३२	३५	श्रीजगन्नाथस्य सायं दर्शनं गुण्डिचामन्दिरं ।
19	४	सो.	१०	४१	५४	रा.	१०	०७	वि.	४२	५०	रा.	१०	३०	शु.	४४	१७	तै.	११	२०	५	२२	६	२४	३२	३५	श्रीजगन्नाथस्य सायं दर्शनं गुण्डिचामन्दिरं ।
20	५	मं.	११	३५	०३	सा.	७	२३	अनु.	३८	०२	रा.	१०	३४	शु.	३६	२९	यजि.	८	३५	५	२२	६	२४	३२	३५	भद्रा-८/३५ तः १९/२३ या, सिंहे भौमः १७/३१ श्रीहरिशयनी११व्रतम्, B
21	६	बु.	१२	२७	३१	दि.	४	२२	ज्ये.	३२	३४	सा.	६	२३	ब.	२८	२१	बाल.	१६	२२	५	२२	६	२४	३२	३५	भद्रा-१८/२३ यमपूजनं११व्रतपरम्, वामनपूजा, प्रदोषव्रतं, शाकम्भगवत्तराम्भः षष्ठमेकं यावत्।
22	७	गु.	१३	२०	२१	दि.	१	३१	मु.	२६	०२	दि.	३	४७	ऐ.	१८	३९	तै.	१३	३१	५	२३	६	२४	३२	३३	
23	८	शु.	१४	१२	२०	दि.	२०	१९	पू.	२१	४७	दि.	२	०५	यै.	०९	५०	यजि.	१०	१९	५	२३	६	२३	३२	३०	भद्रा- १०/१९ तः २०/५३ या, श्रीशिवसप्तमोत्सवः प्रदोषे, व्रताय पूर्णिमा ।
24	९	श.	१५	२३	११	दि.	७	२६	उ.प.	१७	१८	दि.	१३	१९	वि.	११	५३	ब.	७	२८	५	२४	६	२३	३२	२७	स्नानदानवती पूर्णिमा, बुरुपूर्णिमा, गुरुव्यासयोः पूजा ।

A रा.४/३१, चं.सू.स्त्री-नपु.योगः, हस्तीकहनं, चण्डहानाहो, तदधिपः स्निग्धस्तेनास्पृष्ट्येव । श्रीजगन्नाथस्य स्वर्णवैभवं दर्शनम् ।

Z अथ विष्णुशयनोत्सवः- एकादस्यान्तु शुक्लायमाश्वे भगवान् हरिः । भुवङ्गसवने मेते क्षीटर्णवजले सदा । विष्णुशयनविषये कल्पनती वमः- क्षीराब्दी शेषपर्यन्तं आषाढ्यां संविशेद्धरिः । निद्रां त्यजति नयः संपूजयेत्सदा । ब्रह्महत्यादिकं पापं व्यपेक्षितं । हिमात्मकैस्तु किं यत्रैः महारमनः । प्रस्वापे च प्रबोधे च पूजितो येन केसवः । आश्वकस्मितपक्षे मयैश्वर्यकरेवने । अदिमध्यवसानेषु प्रस्वापावर्तनोत्सवाः । सुप्तभूमिस्त्राणमाह- प्रद्योतनात्यन्तं नगाङ्कसूर्यनवेन्दुर्धृष्टिर्विश्रितेषु भेषु । मेते महो नैव गृहं विधेयं तडागवापीस्तनं च स्ननम् । वास्तुस्तनवत्ये । निन्द्राकालकथनम्- बाल्यस्तवाहं गुरुशुक्रयोर्वा वक्रातिचारे हरिगे गुरौ वा । विश्वरूपक्षे हरिचापसंस्थे रवौ च । सूर्यधृतिं देवगुरौ दिनेशे जीवक्षणे केतु समुद्रगमे वा । विवाहचूडाव्रतबन्धपूर्वं सत्कर्मसर्वं न शुभं वर्तनम् । मकरन्दप्रकाशे-पू.सं.१२२ । श्रीजगन्नाथप्रतिर्णयः- तत्रौदिको प्रतिपत् प्राज्ञा । दिन्दये उदयव्याप्तौ अव्याप्तौ वा पूर्वा । नि.मि. हितोयपरिच्छेद कसरारम्भस्थितिर्नियमश्च ।

श्रीजगन्नाथपञ्चकः-	१२ जुलाई
कर्कऽर्कः-	१६ ..
पुष्येऽर्कः-	१९ ..
श्रीहरिशयनी ११ व्रतम्-	२० ..
श्रीशिवसप्तमोत्सवः-	२३ ..

वैशाखिक दिनांकः
जुलाईमासे- १५ पात्रम् ।

उषः
जुलाईमासे- १४ मात्रम् ।

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	१३ जुल. २०२१ प्रातः ५/४७	विधिप्रविधयः-	१३ जुल. २०२१ प्रातः ५/४७	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	२	४	३	२	९	३	८	१	७	५ सु. ४ सु. २ सु.	जगन्नाथपञ्चक-आषाढस्य सिने पक्षे द्वितीय-पुष्यसंयुता । तस्यां रात्रे सम्प्रोष्य रात्रं सौम्यं सदा । खड्गोत्सवं प्रकलं व्यभिचि । रश्मिकात्रा-कालनिर्णयः-आषाढस्य सिने पक्षे द्वितीय-पुष्यसंयुता । ज्ञानपावे त्रिषु कौर्या सदा सा प्रीतये मम । आर्द्रस्ये सुर्वे पावसभोजनफलम्- आर्द्राः प्रथमे पादे क्षीरमश्नानि ये नरः । अपि रोषयुतास्तस्य तद्यकः किं करिष्यति । क्षीरं नाम पायसमिति । अथ सुवृष्टियोगः- आषाढे शुक्लपक्षे च द्वितीया नवम्येदिने । चन्द्रेणपुगुवारः स्युः सुवृष्टिश्च समर्पता । आषाढे पौर्णिमायां यत्तन्नाशत्रं विचारयेत् । पूर्वपक्षे सुमिश्रं स्यान्मूलं दुर्गिणसुवकम् । उत्तरपक्षके स्यात्तं पीडाकटकमहत्तरे । Z	५ सु. ४ सु. २ सु.	रा.	३	७	४	२	९	४	८	१	७
अं.	२६	०१	२५	०७	०७	२५	१७	१४	१४	६ सु. ४ सु. २ सु.		६ सु. ४ सु. २ सु.	अं.	०३	०७	००	२१	०६	०४	१६	१४	१४
क.	४२	२२	१९	३२	१७	००	२६	२८	२८	६ सु. ४ सु. २ सु.		६ सु. ४ सु. २ सु.	क.	२३	४४	१९	२६	३९	३८	५३	०३	०३
वि.	२१	१५	४१	३९	४०	३०	४७	४४	४४	६ सु. ४ सु. २ सु.		६ सु. ४ सु. २ सु.	वि.	०१	२८	१०	५४	०४	२१	२९	१८	१८
मि.	५७	७८	३७	९१	०४	७२	४	३	३	६ सु. ४ सु. २ सु.		६ सु. ४ सु. २ सु.	मि.	५७	८७	३७	११५	५	७२	४	३	३
मि.	१४	७७	२३	५७	१५	२०	०२	११	११	६ सु. ४ सु. २ सु.		६ सु. ४ सु. २ सु.	मि.	१६	३०	३०	२३	२३	०७	१७	११	११
मि.	३	१	२	३	३	३	३	३	३	६ सु. ४ सु. २ सु.		६ सु. ४ सु. २ सु.	मि.	३	३	३	३	३	३	३	३	३

अं.	क्र.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.	घं.	मि.	न.	घ.	प.	दि.	घं.	मि.	यं.	घ.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानः	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डसमये)			
25	१०	र.	२	५४	५१	रा.	३	२०	श्र.	१३	४८	दि.	१०	५५	आयु.	४७	२८	ते.	१६	१२	५	२४	६	२३	३२	२७	कुम्भे २२/४८	श्रवणे वज्रचक्र, श्रीसिवपूजारम्, गैरिपूज, अशुभसमनकर्त, कर्क बुधः ११/३१, A
26	११	सो.	३	५२	१५	रा.	२	१८	धनि.	१३	१५	दि.	१०	४२	सो.	४१	२१	विणि.	१४	४९	५	२४	६	२२	३२	२५		भद्र-१४/४९ तः रा. २/१८ या., सोमवारव्रतम्।
27	१२	मं.	४	५१	२९	रा.	१	५९	शत.	११	५२	दि.	१०	०८	सो.	३८	५७	व.	१४	०८	५	२४	६	२२	३२	२५	मेने रा.४/४९	संकष्टश्रीगणेशव्रतम्।
28	१३	बु.	५	५३	०२	रा.	२	३६	पु.भा.	१३	४१	दि.	१०	५२	अति.	३७	१४	कौ.	१४	१७	५	२४	६	२२	३२	२५		नागपञ्चमी (बंगे)।
29	१४	गु.	६	५९	१९	रा.	५	०८	उ.पा.	१७	२५	दि.	१२	२३	सु.	३६	३७	ग.	१५	५२	५	२५	६	२२	३२	२३		भद्र-रा. ५/०८ तः, ससि.ये १२/२३ तः।
30	१५	शु.	७	६०	००	अ.	हो	रात्र	रे	२२	३४	दि.	२	२६	षु.	३७	२४	वि.	१७	३५	५	२५	६	२२	३२	२३	मेने १४/२६	भद्र-१७/३५ या., पञ्चकनतः १४/२६, ससि.ये (अहोरात्र)।
31	१६	ज.	७	०१	३६	प्रा.	६	०३	अ.	२९	२६	सा.	५	११	शु.	३९	१७	व.	६	०३	५	२५	६	२१	३२	२०		कालाष्टमं, शौतलाष्टमं।
अग	१७	र.	८	०६	४३	दि.	८	११	घ.	३६	४२	सा.	८	०६	ग.	४१	२८	कौ.	८	११	५	२६	६	२१	३२	१८	बुधे रा. २/५१	मोकम-पतितकम्पूनिदिवम (१ अग.)।
2	१८	सो.	९	१३	०६	दि.	१०	४०	कु.	४४	१५	रा.	११	०८	यु.	४४	०४	ग.	१०	४०	५	२६	६	२०	३२	१५		भद्र-२३/५३ तः, सोमवारव्रतं, ससि.यो. २३/०८ तः, B
3	१९	मं.	१०	११	११	दि.	१	०७	रो.	५१	१९	रा.	१	५८	घु.	४६	१९	वि.	१३	०७	५	२७	६	२०	३२	२३		भद्र-१३/०७ या.।
4	२०	बु.	११	२४	४५	दि.	३	२१	मृग.	५७	२६	रा.	४	३३	व्य.	४७	४९	शत.	१५	२१	५	२७	६	१९	३२	१०	मि.कुं १५/१५	कामदा११व्रतं, ससि.ये. रा. ४/३३ या.।
5	२१	गु.	१२	२९	१३	सा.	५	०८	आ.	६०	००	अ.	हो	रात्र	ह.	४९	०२	तौ.	१७	०८	५	२७	६	१८	३२	०८		दुर्वादत्तेन११व्रतपारणं, प्रदोषव्रतम्।
6	२२	शु.	१३	३२	४५	सा.	६	३४	आ.	२	५४	प्रा.	६	३७	व.	४८	४७	विणि.	१८	३४	५	२८	६	१८	३२	०५	कर्के रा. १/४३	भद्र-१८/३४ तः, माससिवरक्षितं, ससि.ये. ६/३३ तः।
7	२३	ज.	१४	३४	१०	सा.	७	०८	पुन.	६	३२	दि.	८	०४	मि.	४७	४१	वि.	६	५१	५	२८	६	१७	३२	०३		भद्र-६/५१ या.।
8	२४	र.	३०	३४	४५	सा.	७	२२	पु.	८	५५	दि.	९	०२	अति.	४५	१९											

७. मद्यपान-समं कर्म- बहो जज्ञा वेदनिन्दा कौटसाक्षं सुहृद्वधः । गर्हितानाद्यथोर्जयः सुरापानसमापि षट् ॥ स्वर्णस्नेह-समं कर्म- निक्षेपस्यापहरणं
नगरस्वरजतस्य च । धूमिवज्रमणोनां य रुक्मस्तेयसमं स्मृतम् ॥ वरुणत्वा सम्भोषसमं कर्म-रेतः ॥ स्वर्णेनेषु कुम्भरोषनपञ्चसु ॥ सक्तुः पुत्रस्य च
स्त्रेष्ु गुरुतल्पसमं विदुः ॥ मनुस्मृतिः-११/५४-५८ ॥ ग्रहचोच्चरफलानि- सूर्यः षट्त्रिंशत्स्थितस्त्रिंशदशदशपञ्चपञ्चमस्यन्दमः, जीवः सप्तनवद्विपञ्चमालो
वक्राकंजौ षट्-त्रिणौ । सौम्यः षट्द्व्यतुर्दशाष्टमगतः सर्वेऽप्यान्ते शुभाः, जनुः सप्तमषट्दशसंमदितः शार्दूलवत् असकृन् ॥ वृ.सं.ग्रहचोचराध्ययः स्तोत्रे,
सं. ४॥ मध्यमाश्विमासानयनम्- होनः शक्राब्दो गगनाग्निनागौ ८३० नवेन्दु १९ भक्ते ॥ स्नेहक स्यात् । गुणेशसूत्याष्टनपेक्ष ३, ११, ०, ८,
१६, ५, १३ त्रैशदयः सप्तसद्विधमसाः ॥

आवश्यकते शिक्षणार्थं प्रयत्नम्

प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.	दिनांक	विधिधर्मिकाः-	दिनांक	प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	३	१०	४	३	९	४	८	१	७	२० मार्च २०२१	अनुष्ठानकालस्तत्र विधिधर्मिकाणि- वाण्याश्विनश्राद्धकृत्पवनारम्भ-प्रतिष्ठे व्रतारम्भोन्मर्गवधूप्रवेगनमहादानं सोमष्टके। गौतमश्रुत्युक्तप्रथम कोपाकर्मवेदव्रतं नीलोत्तहमय्यतिपन्थिशिष्यस्कारान् सुरस्यापनम्॥ सीतादेवि विष्णुपुत्राणां देवतीयेष्वने, संन्यासस्त्रिपरीक्षां नृपति- मन्त्राणिनेको गमम्। चतुर्धर्मसमावृत्ते श्रवणक्षेत्रे च परीक्षं त्वजेद वृद्ध त्वाम्भित्तुत्वदन्धमित्ये-यूनधिमसे तथ॥ महाभि यज्ञ पातकानि- ब्रह्महत्या सुराणाम् स्तेयं गुर्वङ्गनगमः। म्रान्ति पातकान्यहः संप्राप्त्यचि- तेः सह॥ ब्रह्महत्या सर्वं कर्म- अतस्तु समुत्कर्षे राजगामि च पैशुन्म् । गुरोश्चालोकनिर्बन्धः यमनि ब्रह्महत्या॥ Z	२० मार्च २०२१	प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	बृ.	शु.	श.	रा.	के.
अं.	१०	१७	०४	०३	०६	११	१६	१३	१३	६ मं. सु.	३ मं. सु.	३ मं. सु.	अं.	१६	१३	०८	१८	०५	२०	१५	१३	१३
क.	०४	३१	०४	४०	०३	५०	२७	४४	४४	४ मं. बु.	४ मं. बु.	४ मं. बु.	क.	४५	२८	२८	२९	१७	१२	५६	३१	३१
वि.	०५	५९	२९	४६	५०	१६	१९	१४	१४	५	१	१	वि.	४२	२८	१०	२३	०५	२२	१०	५८	५८
गतिः	५७	७८	३७	१२६	६	७१	४	३	३	८ के.	१० मं.	११	गतिः	५७	७१	३७	१२३	७	७१	४	३	३
मार्गदर्शिका	२०	३२	३७	१५	२०	५२	२५	११	११	१ मं.	११ मं.	११	मार्गदर्शिका	२६	०६	४५	१०	०६	३४	२७	११	११
पुण्य-३	पुण्य-४	पुण्य-२	पुण्य-१	उ. षा.-३	मं. षा.-४	पू. षा.-१	रेति.-२	अनु-४		१० मं. सु.	११ मं. सु.		आश्विन-१	शर-१	मघा-३	आश्विन-१	शनि.-४	पू. षा.-३	आश्विन-३	रेति.-२	अनु-४	

अ. क्र.	वा. ति.	च. प.	दि.	च. मि.	न. घ. प.	दि.	च. मि.	या. घ. प.	क. घ. मि.	सुखदयः	सुखस्तः	दिनमान	चन्द्रवार	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमय)		
9	२५	सो.	१	३३	११	सा.	६	४५	०९	४७	दि.	९	२३	वरो. ४१ २९ कि. ७ ०३ ५ २९ ६ १६ ३१ ५८ सिंह ९/२३	सोमवारव्रतम्, छिन्नभस्तिता-चिन्तापूर्णदर्शनम् १ ।	
10	२६	मं.	२	३१	०३	सा.	५	५४	०९	३८	दि.	९	२०	प. ३७ ३९ बाल. ६ १९ ५ २९ ६ १५ ३१ ५५	चन्द्रदर्शनम्, करपात्रोत्थ २, ठकुराईनजय २ ।	
11	२७	बु.	३	२७	५८	सा.	४	४०	०८	१८	दि.	८	४८	सि. ३२ ३६ तै. ५ १७ ५ २९ ६ १५ ३१ ५५	भद्रा रा. ३/५५ तः, मधुश्रावणीतुलसी (भिषित्वां गुम्फे च) ।	
12	२८	गु.	४	२४	१०	दि.	३	१०	०६	०८	दि.	७	५७	सि. २६ ४८ वि. १५ १० ५ ३० ६ १४ ३१ ५०	भद्रा १५/१० य., वैनायकीश्रावणेश्वरव्रतम् ।	
13	२९	शु.	५	१९	४९	दि.	१	२५	०३	३७	प्रा.	६	५३	सा. २० ५५ बाल. १३ २५ ५ ३० ६ १३ ३१ ४७	तुलसी १८/२३	
14	३०	श.	६	१५	०९	दि.	११	३३	००	४५	प्रा.	५	४८	शु. १४ ४९ तै. ११ ३३ ५ ३० ६ १३ ३१ ४७		
15	३१	र.	७	१०	२१	दि.	९	३८	००	४७	प्रा.	५	४०	शु. ०८ ०८ सजि. ९ ३८ ५ ३० ६ १२ ३१ ४५	भद्रा १/३८ तः २०/३५ य., श्रीमोत्सामीतुलसीवासत्रयनी ।	
16	भाद्र. सो.	८	०५	०६	०७	दि.	०७	११	००	४७	अन.	५३	२९	रा. २ ५४ ब. ०९ ३७ बाल. १८ २७ ५ ३१ ६ १२ ३१ ४३	दुर्गाष्टमी, श्रीनैनादेवी-श्रावणेश्वरदेवी पूजनं, यथायां सिंह ६ या. १/०५, A	
17	२	रा.	१०	५३	४८	रा.	३	०२	४९	४६	रा.	१	२५	तै. ४६ ५२ तै. १६ ११ ५ ३१ ६ ११ ३१ ४०	भद्रा रा. १/२५	
18	३	बु.	११	४७	११	रा.	१२	२३	४५	५०	रा.	१	५१	वि. ३९ २५ सजि. १३ ४२ ५ ३१ ६ १० ३१ ३८	भद्रा १३/४२ तः रा. १२/२३ य., पुत्रक ११ व्रतम्, झूलनयात्रा ।	
19	४	गु.	१२	४२	२४	रा.	१०	२८	४३	०८	रा.	१०	४६	प्रा. ३२ ०९ ब. १२ २५ ५ ३१ ६ ०९ ३१ ३५	मकरे रा. ४/४५	
20	५	शु.	१३	३६	१७	रा.	१०	०२	४५	३८	३९	रा.	१०	५९	आयु. २५ ०५ कौ. १० १५ ५ ३२ ६ ०९ ३१ ३३	प्रदोषव्रतम् ।
21	६	श.	१४	३२	२१	सा.	६	२८	४३	०७	सा.	७	५८	सौ. १८ २४ रा. ८ १५ ५ ३२ ६ ०८ ३१ ३०	भाद्रा १७/४५ तः, उताय पूर्णिमा ।	
22	७	र.	१५	२८	४५	सा.	५	०२	४३	३४	३७	सा.	७	१४	मो. १२ १५ वि. ७ ४५ ५ ३२ ६ ०७ ३१ २७	कुम्भे-७/३६ भद्रा ७/४५ य., स्नान-दानादी १५, रक्षाबन्धनम्, भद्रापरं, पञ्चकारम्भः ७/३६, B

Z प्रयस्त्रि च त्रिपरणभमर्दलो वृत्तमहायमल्लभमर्दलाः ।। युद्धोपेन्तव्यणिः २/५९-६० ।।

नागपञ्चमी -	१३ अग
तुलसीदासजयन्ती -	१५ "
मध्ययापकः -	१६ "
पुत्रदा ११ व्रतम् -	१८ "
सुमनस्यज -	१८ "
रक्षाबन्धनम् -	२२ "

रक्षा सन्ध्याम्
२२ अगस्त २०२१
रविवारः

[illegible]

श्रीशुभसम्बत् २०७८ शके १९४३ भाद्रपदकृष्णपक्षः (दि.२३ अगस्त तः ०७ सितम्बर २०२० ई. यावत्) सौम्य-याम्यगोलायनेऽर्कः वर्धतुश्च ।

अं.	वा.	ति.	घ.	प.	ह.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	ह.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सुखदयः	सुखस्तः	दिनमानः	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)			
23	८	सो.	१	२६	२९	सो.	४	०४	शत.	३४	००	सा.	७	२०	आति.	०७	१७	को.	१६	०४	५	३२	६	०६	३१	२६	दीर्घ भाद्रपदे त्यजेत्, अशुन्यशयनरक्तम् ।
24	९	मं.	२	२५	४०	दि.	३	४९	पू.भा.	३५	०९	सा.	७	३६	सु.	०३	३३	ग.	१५	४९	५	३३	६	०५	३१	२०	मोने १३/३२ मद्र रा. ४/०१ तः, विन्ध्यवासिनी-पौमाकण्डीजय, कज्जली ३, मेपुका ३, A
25	१०	बु.	३	२६	४४	सा.	४	१४	उ.भा.	३८	१५	रा.	८	५१	घृ.	५९	५९	वि.	१६	१४	५	३३	६	०५	३१	२०	मद्र १६/१४ या., संकष्टश्रेणसे ४ व्रतं, बहुलाव्रतम् ।
26	११	गु.	४	२९	३५	सो.	५	२३	रे.	४२	२०	रा.	१०	२९	ग.	६०	००	जाल.	१७	२३	५	३३	६	०४	३१	१८	मेमे २२/२९ पञ्चकान्तः २२/२९, कन्याघे बुधः २१/०७, स.सि.यो. (अहोरात्र)।
27	१२	शु.	५	३४	०७	सा.	७	१९	अ.	४९	०५	रा.	१	११	ग.	००	४०	नै.	१९	११	५	३३	६	०३	३१	१५	स.सि.यो. रा.१/११ या.।
28	१३	श.	६	३९	११	रा.	९	१४	भ.	५५	५९	रा.	३	५७	घृ.	००	५९	ग.	८	१२	५	३४	६	०२	३१	१०	मद्र २१/१४ तः, चन्दन/लहरी/हस्तपञ्चोदयम् ।
29	१४	र.	७	४५	२९	रा.	११	०५	कु.	६०	००	अ	हो	रात्र	घृ.	०२	३७	वि.	१०	२९	५	३४	६	०२	३१	१०	मृषे १०/४२ मद्र १०/२९ या.।
30	१५	सो.	८	५१	४३	रा.	२	१५	कु.	०३	३४	प्रा.	६	५९	व्या.	०४	५९	जाल.	२३	००	५	३४	६	०१	३१	०८	स.सि.यो. ६/५९ तः, श्रीकृष्णजन्माष्टमीव्रतं(सर्वे.), दुर्वाष्टमी, गोकुलाष्टमी
31	१६	मं.	९	५७	२९	रा.	४	३३	ये.	११	१३	दि.	१०	०३	ह.	०६	२२	नै.	१५	२४	५	३४	६	००	३१	०५	मिमुने २३/०६ श्रीगुरुनयमी, नन्दोत्सवः, पू.फा.भेऽर्कः २१/०३, सू.सू.स्त्री.पुं.योगः, B
सित	१७	बु.	१०	६०	००	अ	हो	रात्र	मृग.	१६	२९	दि.	१२	०९	व.	०९	३२	जि.	१७	३१	५	३४	५	५९	३१	०३	मद्र १७/३१ तः, स.सि.यो.१२/०९ या. ।
2	१८	गु.	१०	०२	१७	प्रा.	६	२९	आ.	२४	२९	दि.	३	१९	सि.	१०	४८	वि.	६	२९	५	३५	५	५८	३०	५८	मद्र ६/२९ सा., स.सि.ये.१५/१९तः ।
3	१९	शु.	११	०५	३७	दि.	७	४९	पुन.	२८	४९	सा.	५	०६	जति.	११	०२	जाल.	७	४९	५	३५	५	५८	३०	५८	कके १०/३९ जवा११व्रतम्, स.सि.यो.१७/०६ या. ।
4	२०	श.	१२	०७	२३	दि.	८	३२	पु.	३१	३९	सा.	६	१४	वरो.	१०	०९	तै.	८	३२	५	३५	५	५६	३०	५३	कुष्माण्डन११व्रतपारणम्, अमस्तोदयः, रत्नप्रदोदयम् ।
5	२१	र.	१३	०७	२०	दि.	८	३१	स्ते.	३२	४०	सा.	६	३९	प.	०७	२४	जि.	८	३१	५	३५	५	५६	३०	५२	सिंसे १८/३९ मद्र ८/३१ तः २०/०८ या., ममशिवरात्रिव्रतम्, शिक्षकदिवसः ।
6	२२	सो.	१४	०५	२७	दि.	७	४६	म.	३१	४५	सा.	६	१८	जि.	०९	२९	श.	७	४६	५	३६	५	५५	३०	४८	श्राद्धदी अम्य.।
7	२३	मं.	३०	०२	१४	प्रा.	०४	२९	पू.फा.	३०	४२	सा.	५	५२	सा.	५३	००	नाग	६	२९	५	३६	५	५४	३०	४५	कन्व. २३/२६ स्नानान्दी घौपकते अम्य., कुजोत्पादिनी अम्य., ■ हृ फट स्वाम इति मन्त्रेण ।

A स.सि.यो.१९/३६ तः । B सगवाने, दहनानाडी, तर्पणः मंगलस्नानत्यर्कपुष्टयोगः ठण्णविक्रमं च ।

विविधविषयाः- जन्माष्टमी-निर्णयः- श्रावणे बहुले पक्षे कृष्णजन्माष्टमेव्रतम् । रात्रिपूर्वकं प्रकुर्वीत विलोकेन्दुसंपूर्णमिति । तत्र- तिष्ठन्ते चोत्सवान्ते वा त्रयी कुर्वीत पारणम् । अमत्रयेध्वगामिन्यं प्रातरेव हि पारणप्रतिपादिना अ स्मार्तगृहाश्रमोर्ण जन्माष्टमे । अन्यदपि- अष्टमे-रेहिणो-युक्ता निरपदं यदि दुश्यते । मुख्यकाल इति स्यात्तस्मात् यत्ने हतिः स्वयम् । पुराणान्तरेऽपि- रेहिणो च यदा कृष्णे पक्षेऽष्टम्यं द्विजोत्तम ! जयन्ते नम सा प्रोक्ता सर्वपापहरा विधिः । जन्माष्टम्युपवासनिर्णयः- कृष्णपक्षेऽष्टमो वैव कृष्णपक्षे चतुर्दशी । पूर्वविहैव कर्तव्य परविहैव न कुर्वितु । उपवासेषु रात्रेण एव भर्षस्नानतः ।।

बहुन्वयतम्-	२५
कन्याये बुधः-	२६ ..
पूष,भेऽर्कः-	३१ ..
जवा११व्रतम्-	■ सित.
अमस्तोदयः-	४ ..
कुजोत्पादिनी अम्य.	■ ..

जन्माष्टमीव्रतम् -
३० अगस्त २०२१
सोमवासरः

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	१४ अग. २१ सात ५/४०	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	१९ अगस्त २०२१ सात ५/४०	१ सित. २०२१ सात ५/४०	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	४	१०	४	४	१०	५	९	१	७	६ शु.	रा.	४	१	४	५	१०	५	९	१	७	६ बु.शु.	रा.	४	४	५	५	१०	६	९	१	७	
अं.	०६	२५	२१	२६	०२	१५	१४	१२	२२	५ मं.	अं.	१३	२१	२६	०६	०१	२३	१४	११	१६	५ बु.मं.	अं.	२०	२०	००	१६	००	०९	१३	११	११	
क.	५५	४२	४५	३४	३६	०४	२६	१५	१५	५ बु.बु.	क.	४१	२२	१३	५९	४२	१६	००	५२	५२	५ मं.बु.	क.	२७	२८	४२	११	५९	२४	३६	३०	३०	
वि.	३८	१२	१७	१७	३९	३५	२२	१२	२२	८ के.	वि.	०८	४३	१५	५	३५	१६	०८	५७	५७	८ के.चं.२ रा.	वि.	५७	३२	२८	४१	४३	४४	५२	४२	४२	
मि.	५७	७७९	३८	१३	०७	७०	०३	०३	०३	११	मि.	५८	०१३	३८	१९५	०७	१५९	०३	०३	०३	११ गु.	मि.	५८	८३४	३८	७२	६	६९	३	३	३	
मि.	५१	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	०२	२७	२३	४२	३०	३४	३२	११	११	११ गु.	मि.	१४	३१	३४	१७	५५	२५	०३	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	११ गु.	मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	११	
मि.	५३	४८	१३	२७	५०	२७	५५	११	१																							

श्रीशुभसम्बत् २०७८ शाके १९४३ भाद्रशुक्लपक्षः (दि. ८ सितम्बर तः २० सितम्बर २०२१ ई. यावत्) सौम्य-याम्यगोलायनेकः वर्णतुः कन्यार्कतः शरदृतुश्च।

अं. भा. वा. ति. घ. प. र. घ. मि. न. घ. प. र. घ. मि. य. घ. प. क. घ. मि. सुखदयः सुखस्तः दिनम्बनं चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)
8 २४ बु. २ ५२ ०९ रा. २ २७ र.फा. २६ १८ सा. ४ ०७ शु. ४६ २७ जाल. ६५ ३२ ५ ३६ ५ ५३ ३० ४२	चन्द्रदर्शनं, स.सि.यो. १६/०७ तः।
9 २५ गु. ३ ४७ १५ रा. १२ ३० ह. २२ १० दि. २ २८ शु. ३८ ४७ तै. १३ २८ ५ ३६ ५ ५२ ३० ४०	वराहावतरः ३, गौरी ३, हरितालिकावतरः २ (श्रीजगन्नाथम्)।
10 २६ शु. ४ ४१ १६ रा. १० ०६ चि. १७ ४४ दि. १२ ४१ ज. ३१ ०५ खणि. ११ १८ ५ ३६ ५ ५१ ३० ३८	११/१८ तः रा. २२/०६ या., वैनायाकीश्रीगणेश ऋतम्, कलकूचतुर्थी, A
11 २७ ज. ५ ३४ ११ रा. ७ १७ स्वा. १३ ०७ दि. १० ५१ ऐ. २३ २७ ब. ८ ४१ ५ ३७ ५ ५० ३० ३३	शुक्लपञ्चमीव्रतम्, (मध्याह्नव्यापिने), संवत्सरा ५ (बैन.), युष्मद्भ्यो (उत्कले), B
12 २८ र. ६ २८ २६ सा. ४ ५९ वि. ०८ ५६ दि. ०९ ११ वै. १६ ०४ कौ. ६ ०८ ५ ३७ ५ ४९ ३० ३०	लोलाकंठ्यां कास्यां लोलाककुण्डे स्नानम् (पूजाप्ये)।
13 २९ सो. ७ २३ ०३ दि. २ ५० अनु. ०४ ३० दि. ०७ २५ वि. ०८ ४५ खणि. १४ ५० ५ ३७ ५ ४८ ३० २८	१४/५० तः रा. १/४७ या., संतानसप्तमी, अपराधितसप्तमी, C
14 ३० मं. ८ १७ ४९ दि. १२ ४५ ज्ये. ०३ ५९ ज. ०५ ५२ प्रो. ०१ ३४ ब. १२ ४५ ५ ३८ ५ ४७ ३० २३	राधाष्टमी, श्रीमहालक्ष्मीव्रतारम्भः, चोडरुदिवसात्मकदूर्वाष्टमी, D
15 ३१ बु. ९ १३ १२ दि. १० ५५ पू.षा. ५७ २१ रा. ४ ३४ सो. ४८ ११ कौ. १० ५५ ५ ३८ ५ ४७ ३० २३	महानन्दानवमी, श्रीपागवत्सप्तम्यारम्भः।
16 १ अश्वि. १० ०८ ५६ दि. ९ १२ उ.षा. ५५ १२ रा. ३ ४२ सो. ४२ १४ ग. ९ १२ ५ ३८ ५ ४६ ३० २०	मकरे १०/२१ तः, दशावतारव्रतम्, कन्याभेऽर्कः रा.१/०१।
17 २ ११ ०५ २१ दि. ७ ४६ श्र. ५४ २५ रा. ३ २४ अणि. ३६ ४२ वि. ७ ४६ ५ ३८ ५ ४५ ३० १८	भद्रा ७/४६ या., पक्षा/कर्मा ११ व्रतम्, श्रीविश्वकर्मापूजा, E
18 ३ रा. १२ ०२ १७ प्रा. ६ ३२ अनि. ५३ ११ रा. २ ५४ मु. ३१ ५८ जाल. ६ ३२ ५ ३८ ५ ४४ ३० १५	कृष्णपञ्चमे ११ व्रतव्रतम्, शनिप्रदोषव्रतम्।
19 ४ र. १३ ०० ०९ प्रा. ५ ४१ शत. ५४ ३४ रा. ३ २७ शु. २७ ४७ तै. ५ ४१ ५ ३८ ५ ४३ ३० १२	श्रीअनन्त १४ व्रतम्, महारविवाग्व्रतम्।
20 ५ सो. १४ ५९ ११ रा. ५ १८ पू.षा. ५५ ०८ रा. ३ ४१ शु. २४ १९ खणि. ५ ४६ ५ ३८ ५ ४२ ३० १०	भद्रा ५/४६ तः १७/३२ या., स्नानदानउत्सव १५, महालक्ष्मीव्रतम्, F

A चन्द्रदर्शनं निषिद्धम्, बहुलव्रतम्। B स.सि.यो. १०/५१ तः। C उ.फा.भेऽर्कः २२/१३, सुसूत्रोत्पत्ति, योगः, पक्षिचक्रान्, सपोरानडो तदधिपसूर्यस्तेनात्ययुष्टियोगः यातप्रकोपस्य, स.सि.यो. ७/२५ तः। D हिन्दीदिवसः, मकरे गुरुः १/४४। E १२ व्रतं (मध्याह्नव्यापिने), स.सि. यो. २/२४ तः, F श्रीधरपिशाचव्रतम् १५।

हरितालिकाव्रतम्-	१ सितम्बर
बहुलव्रतम्-	१० ..
शुक्लपञ्चमेव्रतम्-	११ ..
उ.फा.भेऽर्कः-	१३ ..
राधाष्टमी-	१४ ..
श्रीमहालक्ष्मीव्रतारम्भः-	१४ ..
कन्याभेऽर्कः-	१६/१७ ..
पक्षा ११ व्रतम्-	१७ ..
श्रीअनन्त १४ व्रतम्-	१९ ..
महारविवाग्व्रतम्-	१९ ..

श्रीमहालक्ष्मीव्रतारम्भः पक्षः शुभकारः

प्र. सू. चं. मं. बु. नू. श. स. रा. के.	१४ सित. २०२१ ततः ५/४७
रा. ४ ७ ५ ५ १० ६ ९ १ ७	
अ. २७ २९ ०५ २३ ०० ०९ १३ ११ ११	
क. १६ १४ १३ ५४ ०५ २८ १७ ०८ ०८	
वि. १२ ०४ ०० ४६ ४३ २९ ०९ २६ २६	
मितिः ५८ ८४० ३८ ५६ ०६ ६८ ०२ ०३ ०३	
२७ ४९ ४६ ४८ ०५ ४८ २९ ११ ११	
उ.फा.-१	उ.फा.-२
ज्ये.-४	ज्ये.-५
उ.फा.-३	उ.फा.-४
विज्या-१	विज्या-२
अनि.-५	अनि.-६
म्या.-१	म्या.-२
अश्वि.-२	अश्वि.-३
उ.फा.-२	उ.फा.-३

विधिधिविषयः-

हरितालिकाव्रतनिर्णयः- भादे मासि सिते पक्षे तृतीया हस्तसंक्रान्तिः। तदनुष्ठानमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते।। तत्र मन्त्रः-ॐ नमः शिवाय शक्त्याय पञ्चवक्त्राय शूलिने। नन्दिशृङ्गमहावल्गलमयुक्ताय सम्भवे।। शिवायै हरकान्तार्यै प्रकृत्यै मुष्टिहेतवे। नमस्ते ब्रह्मचरिण्यै जगद्भ्यायै नमः।। संसारमयसंतापान् त्रिहि मां सिंहवहनी। येन कामेन देवी त्वं पूजयामि मोक्षरिः।। रात्रिमात्रमप्यसिंहं देहि मामम्बा। पर्वति।। भाद्रशुक्लचतुर्थ्या चन्द्रदर्शनफलम्-सिंहदित्ये शुक्लपक्षे चतुर्थ्या चन्द्र-दर्शनम्। मिथ्याभिदूषणं कुर्यात्सम्पत्त्यस्येन तं तदा।। कृते चन्द्रदर्शने अपनीयो मन्त्र-सिंहः प्रसेनमवधीत् सिंहो जाम्बवन् हतः। मुकुमारक ! मा गेदीस्तव द्रोण म्यमन्तकः।। अगस्त्योदयकालनिर्द्धारणम्-संख्याविधानप्रतिदेशस्य विज्ञाय संदर्शनमादिशेजः। तज्योन्वयिन्यामगतस्य कन्यां पापैः स्वराख्यैः स्फुटपास्करस्य।। नृ.सं.अग.चाराख्ये, स्तो.मं.-१५।। दशम्यां तिथौ-दशवतारप्रार्चना-मत्स्य-कूर्म-वराह-नृसिंह-वामन-परशुराम-राम-कृष्ण-बुद्ध-कल्किरिति। प्रार्थना-वेदानुद्धरते जगन्निवहने भूगोलमुद्बिभ्रते दैत्यन् दारयते बलिं छलयते क्षत्रहणं कुर्वते। प्रौलस्त्यं जयते हलं कलयते कारुण्यमन्तव्यते। स्तोत्रान्मूर्धन्यते दशकृतिकृते कृष्णाय तुष्यं नमः।।

पाद.शु.पक्षः ८ श्रीमत्समः

श्रीशुभसम्बत् २०७८ शाके १९४३ आश्विनकृष्णपक्षः (दि.२१ सितम्बर तः ६ अक्तूबर २०२१ ई. यावत्) सौम्य-याम्यगोलायनेऽर्कः शरदृतुः ।

अं.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.	च.	मि.	न.	घ.	प.	दि.	च.	मि.	य.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सुखेदयः	सुखेदयः	दिनम्बन	चन्द्रवार	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)			
21	६	मं.	१	६०	००	अ	हो	रात्र	३.भा.	५८	०८	रा.	४	५४	ग.	२१	४३	बाल	१७	३८	५	३९	५	४१	३०	०५	दुग्धमस्विद्युत्वे त्यजेत् पितृपक्ष(श्राद्ध)आरम्भः, प्रतिपञ्चमम् A
22	७	बु.	१	००	४९	प्रा.	५	५८	रे	६०	००	अ	हो	रात्र	बु.	२०	५८	कौ.	५	५८	५	३९	५	४०	३०	०३	द्वितीयाश्राद्धः, अशुभशयनव्रतं २, तुलायां बुधः ७/४७ ।
23	८	गु.	२	०३	५९	दि.	७	११	रे	०२	५४	प्रा.	६	४८	घु.	२०	२९	ग.	७	११	५	३९	५	३९	३०	००	मिषे ६/४८
24	९	सु.	३	०८	१२	दि.	८	५५	अ.	०८	३५	दि.	९	०५	व्या.	२१	०७	वि.	८	५५	५	३९	५	३८	२९	५८	पक्ष ८/५५ या., चतुर्थीश्राद्धम्, संकष्टोन्नयेन ४व्रतम्, स.सि.यो. ९/०५ या.।
25	१०	रा.	४	१३	२२	दि.	११	००	घ.	१५	३५	दि.	११	५४	ह.	२१	४१	बाल	११	००	५	४०	५	३८	२९	५५	बुधे १८/३४
26	११	र.	५	१८	२९	दि.	१२	५९	कृ.	२१	१४	दि.	२	३३	व.	२५	३८	तै.	१२	५९	५	४०	५	३७	२९	५३	सप्तमेश्राद्धम्।
27	१२	सो.	६	२५	४४	दि.	३	५७	रो.	३०	३९	दि.	५	५५	मि.	२७	१०	वणि.	१५	५७	५	४०	५	३५	२९	५०	पक्ष १५/५७ तः रा. ५/०९ या., षष्ठीश्राद्धम्, स.सि.ये.(अहो.), B
28	१३	मं.	७	३१	४५	सा.	६	२२	भृगु.	३७	४७	रा.	८	४६	व्यति.	२९	३२	ब.	१८	२१	५	४०	५	३६	२९	४८	मिथुने ७/२०
29	१४	बु.	८	३७	२३	रा.	८	३८	आ.	४४	४८	रा.	११	३६	वरी.	३१	२४	बाल	७	३०	५	४१	५	३४	२९	४३	अष्टमेश्राद्धम्, श्रीमहालक्ष्मोन्नतसम्पत्तिः, जीवितपुत्रिकाव्रतम्।
30	१५	गु.	९	४१	२०	रा.	१०	१३	पुन.	५०	२०	रा.	११	४९	प.	३२	१६	तै.	९	२५	५	४१	५	३३	२९	४०	कर्के १९/१६
अशु.	१६	सु.	१०	४३	४३	रा.	११	१०	पु.	५४	३०	रा.	३	२९	सि.	३२	१४	वणि.	१०	४१	५	४१	५	३२	२९	३८	पक्ष १०/४१ तः २२/५९ या., दशमीश्राद्धम्।
2	१७	ग.	११	४४	२१	रा.	११	२५	रत्ने.	५६	४१	रा.	४	२१	सि.	३०	३९	ब.	११	१७	५	४१	५	३१	२९	३५	सिंहे रा. ४/२१
3	१८	र.	१२	४२	४३	रा.	१०	४६	म.	५६	४६	रा.	४	२३	सा.	२७	३१	कौ.	११	०५	५	४१	५	३१	२९	३५	एकदशीश्राद्धम्, इन्दिरा ११व्रतम्, गान्धी/ज्ञास्त्री जयन्ती।
4	१९	सो.	१३	३९	२७	रा.	९	२८	सु.फा.	५४	५६	रा.	३	४०	सु.	२१	५४	ग.	१०	०७	५	४२	५	३०	२९	३०	गुडेन ११व्रतपारणम्, द्वादशीश्राद्धम्।
5	२०	मं.	१४	३४	१२	रा.	७	२२	उ.फा.	५१	२२	रा.	२	१४	सु.	१६	४८	वि.	८	२५	५	४२	५	२९	२९	२७	कन्या. ९/१८
6	२१	बु.	१०	२७	४७	सा.	४	४८	ह.	४६	३३	रा.	१२	१९	ब.	०९	१९	यत्.	६	०५	५	४१	५	२८	२९	२५	पक्ष ८/२५ या., चतुर्दशीश्राद्धम्, शास्त्राग्निदग्धहतानाम् C
6	२१	बु.	१०	२७	४७	सा.	४	४८	ह.	४६	३३	रा.	१२	१९	ब.	०९	१९	यत्.	६	०५	५	४१	५	२८	२९	२५	ज्ञानदानश्राद्धौ सर्वपितृश्राद्धम्, महालक्ष्मीश्राद्धम्, पितृविसर्जनम्, D

A स.सि.यो. रा. ४/५४ या. । B हस्तयेऽर्कः ६/२५, सृ.सृ.स्त्री.पु.योगः, कृष्णलवाहनं, दहननाडो नक्षत्रिणे धौमलेनार्यवृष्टयेणः।

C अज्ञातविधिनाश्र्वाद्धं, यति-सन्यासो-वैष्णवानां श्राद्धम्, मासशिवरात्रौव्रतम् । D स.सि.यो. रा. १२/१९ या. ।

विविधविषयाः-

गोचरे राहु-केतवोः राशिसङ्घारफलम्- राहुर्जन्मगतो भयङ्क कतरं सौभाग्यमनर्थं वितर्धतम्भामुखं नृपभयं चार्थक्षयं यच्छति। सन्तप्य वितर्धधिकं शीघ्रं विनश्यत् नृणां केतोस्तत्फलमेव राशिषु वदेच्छन्ति गर्गादयः ।। अथ लेख्यवृत्तानि-ब्रह्मचर्यं सौम्यं सत्य-समिपवर्जनम्। कृतकृत्यं घृतारि वरोयानेति निश्चयः ।। सत्यमहिमा- सत्यं साधुतपः क्षुत् च परमक्लेशविधिविर्जितम् ।। स्वाधीनं सुदुर्लभं जगतः साधारणं भूषणम्। साधूनां निकषः सती कुलधनं सर्वाश्रयणां बलम्। यन्त्रेच्छेऽप्यभिधाय गच्छति दिवं सन्त्यग् तिष्ठेत्कथम्? गोचरे जन्मादिषाण्यङ्गणं सङ्घारफलम्- द्विजन्मनि पञ्चमसप्तमगायतुराष्टक-द्वादश-धर्मपुताः। धनधान्यहिरण्यविनाशकं राविराहुर्नरनरभूमिभुजः ।।

तुलायां बुधः-	२२ सित०
हस्तयेऽर्कः-	२७ ..
श्रीमहालक्ष्मोन्नतसम्पत्तिः-	२९ ..
श्रीइन्दिरा ११व्रतम्-	२ अशु.
गान्धी/ज्ञास्त्री जयन्ती-	२ ..
महालयासम्पत्तिः-	६ ..

जीवितपुत्रिकाव्रतम्-
२९ सितम्बर २०२१
बुधवासरः

ग.	सु.	च.	मं.	बु.	बु.	शु.	स.	रा.	के.	२१ सित. २०२१ ज्ञातः ५/४७	ग.	सु.	च.	मं.	बु.	बु.	शु.	स.	रा.	के.	२८ सित. २०२१ ज्ञातः ५/४७	ग.	सु.	च.	मं.	बु.	बु.	शु.	स.	रा.	के.	५ अशु. २०२१ ज्ञातः ५/४७
रा.	५	११	५	५	९	६	९	१	७	७ शु.	रा.	५	१	५	६	९	६	९	१	७	७ बु. शु.	रा.	५	४	५	५	९	७	९	१	७	७
अं.	४	४	९	२९	२९	१७	१३	१०	१०	८ के.	अं.	१०	२९	१४	१	२८	२५	१३	१०	१०	८ के.	अं.	१७	२८	१८	२७	२८	०३	१२	१०	१०	१०
क.	५	१६	४४	२५	२६	२७	१	४६	४६	८ के.	क.	५७	१६	१८	१७	५४	२९	५०	२३	२३	८ के.	क.	५०	३१	५३	३७	३१	०८	४३	०९	०९	०९
वि.	५८	२	५३	२९	११	५१	२८	१०	१०	९	वि.	१९	२९	२९	३०	२३	३८	१०	५५	५५	९ गु.	वि.	१८	३९	१४	१९	१९	४४	३३	४०	४०	४०
मि.	५८	७८०	३८	३२	५	६८	१	३	३	१० गु.	मि.	५८	७१३	३९	९	३	६७	१	३	३	१० गु.	मि.	५९	८५३	३९	५९	०२	६६	३४	०३	०३	०३
मि.	४०	२१	५८	४	३	३	५४	११	११	११ गु.	मि.	४३	४९	११	२	५१	१०	१४	११	११	१० गु.	मि.	०८	२१	२४	३९	३२	०६	००	११	११	११
मि.	२	२	२	२	२	२	२	२	२	११ गु.	मि.	२	२	२	२	२	२	२	२	२	११ गु.	मि.	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२

श्रीशुभसम्बत् २०७८ शाके १९४३ आश्विनशुक्लपक्षः (दि. ०७ अक्तु. तः २० अक्तु. २०२१ ई. यावत्) कम्प्यगोलायनेऽर्कः शरदृतुः ।

अ.	ति.	घ.	प.	शु.	च.	मि.	न.	घ.	प.	शु.	च.	मि.	न.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सुखेदयः	सुखेस्तः	दिनमानः	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)				
7	२२	बु.	१	२०	२५	दि.	१	५२	वि.	३९	४१	रा.	९	३४	ऐ.	५१	५९	ब.	१३	५२	५	४२	५	२७	२९ २३	तुला ११/०६	शारदायनवराशारम्भः, कलशमस्थापनम्, ध्वजारोपणं, केशसंस्कारद्रव्याणि दद्यात् A
8	२३	शु.	२	१२	३१	दि.	१०	४३	स्वा.	३३	३६	रा.	७	०९	वि.	४२	३२	कौ.	१०	४३	५	४३	५	२६	२९ १८		फुटोदरं द्वितीयायां केशसंयोजनेतवे।
9	२४	शु.	३	११	४१	दि.	१९	३४	वि.	२७	१०	सा.	४	३५	प्रो.	३३	२१	वणि.	१७	०८	५	४३	५	२५	२९ १५	शुक्र ११/१३	भद्रा. १७/०८ तः रा. २/५८ या., वैनायकीश्रीगणेशव्रतम्, B
10	२५	र.	५	४९	२१	रा.	१	२७	अनु.	२२	१३	दि.	२	३६	आयु.	२४	१०	ब.	१४	१२	५	४३	५	२४	२९ ११		उषाङ्गलत्त्रिपुत्रव्रतम्, पञ्चम्यामङ्गराजस्य शक्त्यालङ्करणानि च, C
11	२६	सो.	६	४३	१०	रा.	१०	५६	ज्ये.	१७	०२	दि.	१२	३१	सो.	१६	०१	कौ.	१२	१३	५	४३	५	२४	२९ १२	शुक्र १२/३१	बिल्वपिपत्रपञ्च पञ्चधा, पञ्चधा बिल्वतरो बोधं सायं संघ्यासु कारयेत्, ■
12	२७	मं.	७	३८	१३	रा.	९	०१	मू.	१३	३१	दि.	११	०८	सो.	०८	१८	ग.	१०	००	५	४४	५	२३	२९ ०८		भद्रा २१/०१ तः, महात्मनोत्थनम्।
13	२८	बु.	८	३५	०२	सा.	७	४४	मू.भा.	११	२३	दि.	१०	१७	अति.	५१	२९	वि.	८	२१	५	४४	५	२२	२९ ०५	मङ्करे १६/०३	भद्रा. ०८/२२ या., महाष्टमोव्रतं, उपोषणमथाष्टम्यामृत्यशक्त्यापूजनम्, E
14	२९	बु.	९	३२	१५	सा.	६	३८	उ.भा.	९	०२	दि.	९	२०	बु.	४९	२५	वात्स.	७	११	५	४४	५	२१	२९ ०३		महानवमीव्रतम्, श्रवणयां सरस्वत्याः विमर्जनम्, होमादिकञ्च।
15	३०	शु.	१०	३०	१७	सा.	५	५१	ज.	७	११	दि.	८	३७	शु.	४५	४९	तै.	६	१४	५	४५	५	२०	२८ ५७	शुक्र २०/०५	भद्रा रात्र्यन्त ५/४१ तः, विजयादशमी, नवरात्रव्रतपारणं दशम्यां, सीमोत्संघनम् F
16	३१	शु.	११	२९	२८	सा.	५	३२	घ.	७	५४	दि.	८	५४	गं.	४२	१७	वि.	१७	३२	५	४५	५	२०	२८ ५७		भद्रा १७/३२ या., षष्ठाङ्गुश ११व्रतं (सर्वे), भरतमिलापः।
17	का.	१२	२९	४९	सा.	५	४०	शत.	१२	४०	दि.	१०	४६	यु.	३८	४९	वात्स.	१७	४०	५	४५	५	१९	२८ ५५	शुक्र २०/३९	शुक्र २०/३९	प्रदोष १२व्रतं, पचनाप १२व्रतं, द्विदामत्यागव्रतारम्भः, तुलावामर्कः १३/०० G
18	२	सो.	१३	३१	१०	सा.	६	१४	मू.भा.	१२	०७	दि.	१०	३६	मू.	३८	०१	तै.	१८	१४	५	४६	५	१८	२८ ५०		गुरुः मार्ग ११/४०।
19	३	मं.	१४	३३	४३	रा.	७	१५	उ.भा.	१५	३४	दि.	११	५६	स्वा.	३७	२५	ग.	६	४४	५	४६	५	१७	२८ ४८		भद्रा. १९/१५ तः, स.सि.यो. ११/५९ या.।
20	४	बु.	१५	३७	२५	रा.	८	४४	रे.	१९	०४	दि.	१	२३	ह.	३७	११	वि.	७	५९	५	४६	५	१७	२८ ४८	शुक्र १३/२३	भद्रा ७/५९ या., पञ्चकसमर्पणः १३/२३, स्नानदानकृतादी-शरदूर्ध्वम् H

A प्रतिपदिने, देव्याऽऽगमनं दोलायं तत्फलं विनिष्टजन्निधनम् । B दर्पणञ्च तृतीयायां सेन्दुरालंकक नख, पशुपकं सतुर्ध्यान्तु तिलक नेत्रमण्डनम् ।

C चित्रायामर्कः १९/२६, सु.सु.-रुद्रे.नपु.योगः, शिक्षायाहनं समोरनाडी तदधिपः सूर्यस्तेनात्मकृष्टयोगः, शनिः मार्ग । D मूले सरस्वत्याऽऽयाहनम् ।

E अन्नपूर्णापरिक्रमः । F पट्टाभिषेकं उत्सर्गयित्वा सोमनं प्रस्थापयेन्नुपः सम्पूजयेत्पणं कुर्वन् दशम्यां, स.मि.ये. ८/३७ या., पञ्चकारम्भः २०/४५ ।

G सिमरिकाधामि कल्पसारम्भः (बिहारे) । H शिवरात्रि-जय, कार्तिकमास-यम-नियमाचारम्भः, कोङ्गरा, कौमुदीमहोत्सवः ।

Z शुक्लपक्षे यतुर्दशौ । पूर्वविद्धा न कर्तव्य कर्तव्या परसंयुतेति ब्रह्मवैवर्ते । महानवमीनिर्णयः-अष्टमी नवमीषुक्तं नवमे चाष्टमे युत -इति पथे । अश्विनयुक्शुक्लपक्षे याऽष्टमी मूलेन संयुताः सा महानवमी प्रोक्ता त्रैलोक्येऽपि सुदुर्लभा । ■ च- ■ दुर्गनवमी दुर्गा चैव हुताशनः । पूर्वविद्धा प्रकर्तव्या शिवरात्रेर्बलेर्दिनमिति -हेमाद्रौ । विजयादशमी-उदये दशमी किञ्चित् सम्पूर्णकदम्बं यदि । श्रवणश्च सद्य काले स तिथिर्विजयविधौ । नवरात्रपारणं दशम्यां कार्यम् ।

नवरात्रारम्भः-	७ अक्तु.
विजयपञ्चकः-	१० ..
शनिः मार्ग-	१० ..
महाष्टम्यव्रतम्-	१३ ..
महानवम्यव्रतम्-	१४ ..
षष्ठाङ्गुश ११ व्रतम्-	१६ ..
तुलापञ्चकः-	१७ ..
गुरुः मार्ग-	१८ ..
कोङ्गरा-	२० ..
कार्तिकस्नानारम्भः-	२० ..

सिमरिकाधामि
कल्पसारम्भः- १७ अक्तु. २०२१
विजयादशमी- १५ ..
वाल्मीकिजयन्ती- २० ..

प्र.	सु.	च.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	११ अक्तु. २०२१ क्रतः ५/४७	विधिधर्मविषयाः-	११ अक्तु. २०२१ क्रतः ५/४७	सु.	सु.	च.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.										
रा.	५	८	५	५	९	७	९	१	७		<p>दुर्गाऽऽगमनबान्धविचारः-श्वशिसूर्ये गजाल्क शनिभीमे तुरङ्गमे । गुरौ शुके च दोलायं बुधे नैका प्रकीर्तिना । तत्फलम्-गजे च जलदा देवी शत्रुभङ्गस्तुरङ्गमे । नैकायं सर्वविधिः स्यादोत्तरां परं भुवम् । विजयादशम्यां देव्या कम्पनयानफलम्- शनिमूर्खेदिने यदि सा विजया मतिषा गमने रुज्जोककरा । शनिभीमेदिने यदि सा विजया चरणायुष्यानकरो विकला । बुधशुक्रदिने यदि सा विजया गजवाहनग शुभकृष्टकरा । मुरारागुरौ यदि सा विजया नरवाहनग शुभमौखकरा । ■ बलिदानविषये- जहापेन सद्य देयं कुम्भपण्डं बलिकर्षणि । श्रीफलं वा मुराधीसच्छेदनं नैव कारयेत् । महाष्टमीनिर्णयः-महाष्टमी परयुता ग्राह्य । नद्यया- शुक्लपक्षेऽष्टमी चैव Z</p>		रा.	६	११	५	५	९	७	९	१	७										
अ.	२४	०९	२३	१९	२८	१०	१२	०९	०९				अ.	०९	१३	२८	१५	२८	१८	१२	०९	०९										
क.	४४	५९	२९	४८	१७	४७	४१	३९	३९				क.	४१	१८	०७	५९	२३	१६	४४	१७	१७										
वि.	५६	५५	४५	००	३९	४०	४६	२४	२४				वि.	१५	२६	५४	२३	४५	२९	५७	०९	०९										
गतिः	५९	८४	३९	६०	०१	६४	०	३	३				गतिः	५९	७४	३९	१	०	६३	५०	३	३										
महाष्टमी	२३	१८	३८	०५	१०	४७	०९	१३	१३	अश्विनशु.पक्षः ७ चैत्रशु.पक्षः												३६	०७	५२	३७	१५	०९	००	११	११		
	विज-१	मूल-३	विज-१	हस्त-३	धनि-२	अनु-३	श्रव-१	कृति-४	अनु-२	विज-२			उ.भा-२	विज-२	हस्त-२	धनि-२	श्रव-१	कृति-४	अनु-२													

श्रीशुभसम्बत् २०७८ शके १९४३ कार्तिककृष्णपक्षः (दि.२१ अक्तु. तः ०४ नव. २०२१ ई. यावत्) याम्यगोलायनेऽर्कः शरदृतुः ।

अं.	का.	वा.	ति.	ष.	प.	ह.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	ह.	घ.	मि.	य.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानं	चन्द्रचारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)		
21	५	वृ.	१	४२	०७	रा.	१०	३७	आ.	२५	३८	स्र.	४	०२	व.	३७	५९	बल.	९	४०	५	४७	५	१५	२८	४७	कर्तिक द्विदलं त्यजेत्, तुलस्यः विष्णोः पूजनम्, स.सि.यो. १६/२०या. A
22	६	शु.	२	४७	३७	रा.	१२	४९	प.	३२	११	सा.	६	३९	सि.	४०	१५	तै.	११	४३	५	४७	५	१५	२८	४०	वृषे रा.१/३४ असून्यस्यन २ त्रनम्, स्वात्यामर्कः ५/५६ सूचं.-स्त्री-पु.योगः महिषवाहनं, B
23	७	श.	३	५३	४७	रा.	३	१७	कु.	४१	१९	रा.	१०	१८	व्यति.	४१	३७	वणि.	१४	०३	५	४७	५	१५	२८	४०	भद्रा १४/०३ तः रा. ३/१७ या., ययानन्दपुण्यलिङ्गिः३, स.सि.यो. २२/१८ तः।
24	८	र.	४	६०	००	अ.	हो	रात्र	से.	४६	५६	रा.	१२	३४	वरी.	४३	२६	ब.	१६	३४	५	४८	५	१४	२८	३५	संकष्टोश्रीगणेश ध्वनं, करवाचीध. ।
25	९	सो.	४	००	१०	प्रा.	५	५२	मृग.	५४	४२	रा.	३	४०	प.	४५	५१	बाल.	५	५२	५	४८	५	१३	२८	३३	मिथुने १४/०० स.सि.यो. रा. ३/४० या.।
26	१०	मं.	५	६	२७	दि.	८	२३	आ.	६०	००	अ.	हो	रात्र	सि.	४८	०६	तै.	८	२३	५	४९	५	१३	२८	३०	
27	११	बु.	६	१२	१८	दि.	१०	४४	आ.	२	१६	प्रा.	६	४३	सि.	४९	४७	वणि.	१०	४४	५	४९	५	१२	२८	२७	कंके रा.२/५३ भद्रा १०/४४ तः २३/४३ या., स्कन्दवष्टी।
28	१२	बु.	७	१७	१०	दि.	१२	४२	पुन.	९	२९	दि.	९	३७	सा.	५०	२४	ब.	२२	४२	५	५०	५	१२	२८	२५	अहोडं एवतं, म.सि.यो. (अहोरात्रम्) ९/३७ तः गुरुपुण्ययोगः ।
29	१३	शु.	८	२०	३९	दि.	२	०५	पु.	१४	१८	दि.	११	३३	शु.	५०	०३	कौ.	१४	०१	५	५०	५	११	२८	२३	अल्लोदयराधाकुण्डस्नानं, श्रीकृष्णवत्सभाराधनअष्टमे, माधवाचार्यव्रज. ८।
30	१४	श.	९	२२	१३	दि.	३	४३	रत्ने.	१७	५९	दि.	२	०१	शु.	४८	१६	ग.	१४	४३	५	५०	५	१०	२८	२०	सिंहे १३/११ भद्र रा. ३/०९ तः, मकरे शुक्रः १५/५६।
31	१५	र.	१०	२१	५१	दि.	२	३५	म.	१९	४५	दि.	२	४५	ब.	४४	५२	वि.	१४	३५	५	५१	५	१०	२८	१८	भद्रा १४/३५ या. सरदारपटेलव्रज.।
नव.	१६	सो.	११	१९	२७	दि.	१	३७	पुष.	१७	४६	दि.	१२	५७	ऐ.	३९	४०	बल.	१३	३७	५	५१	५	०९	२८	१५	कन्या १८/५५ रम्भा ११वर्तने (सर्वे), प्रदोषे, गोवत्स १२ क्रोडनं अलंकरणम्।
02	१७	मं.	१२	१४	४९	दि.	११	४७	उष.	१७	२३	दि.	१२	४९	वै.	३३	०४	तै.	११	४७	५	५२	५	०९	२८	१२	बिन्द्य/तुलसीदलेन ११वर्तनपारणं, धनतेरस, धन्यन्नरीजय., कामेस्वरीजय., C
03	१८	बु.	१३	८	४३	दि.	९	२१	ह.	१३	१७	दि.	११	१०	वि.	३४	५२	वणि.	९	२१	५	५२	५	०८	२८	१०	भद्रा ९/२१ तः १९/४९ या., नरकनिवारण १४, मासशिवरात्रि यत्नं, D
04	१९	बु.	१४	०१	३४	दि.	०५	१०	मि.	७	३४	दि.	८	५४	प्री.	१५	४०	यतु.	१६	३३	५	५३	५	०८	२८	०८	स्नानदानश्राद्धादी ३०, दीपावली, प्रदोषे सधमेकालंगणेशकुबेरादिपूजनं, E

A तुलायां भौमः रा. १/१३ । ■ यण्डानाहो, तदधिपः शनिस्तेन प्रचुरयुष्टियोगः । C ■ १३वर्त, भौमप्रदोषव्रतम् ।

D यम्यदोषदानं, स.सि.यो. ११/१० या. E लेखरात्री दारिद्र्यनिम्सारणम्, महाशिवरात्रिवादिभ्यः (जैनानां) ।

Z समुदायो गमिष्यति सर्वशुभसाम् । दीपावल्यां रात्री जगन्नाथविषये विशेषः- अर्धरात्रे धर्मयेव लक्ष्म्योत्थितं गृहान् । अतः स्वसङ्कुलसिन्धुदोषैर्जापज्जनोत्सवाः ।। कार्तिककृष्णद्वादशीगोवत्सद्वादशीनिर्णयः- य प्रदोषव्यपिनो यः । दिन्दये सन्ते पूर्वा एव यः ।। सुरापान-धूम्रपानादिनिषेधः- गौडी पैष्ठो तथा माध्वी विज्ञेया त्रिविधमुरा । चतुर्थे म्ने मुरा ज्ञेया यया सम्पद्धितं जगन् ।। मद्यपाने म्नास्य नरोसङ्गस्तेष्व च । तस्माद् ह्यप्यपरित्यज्य तत्त्वनिष्ठो भवेन्मनि ।। सुरो पात्वा द्विजा मोहादग्निवर्णा मुरा विभेत् । नया म कारये निर्दग्धे मृच्यते किञ्चित्कृतम् ।। विजया कल्पयेत् तु दशकल्पं तु नागिनी । तमालं शतकल्पं तु धूम्रसंख्या न दायेत् ।। तमालपत्रं हयाधानैर्ये पक्षयन्ति नराधमाः । तेषां तु नरके वसो यावद् ब्रह्मा चतुर्मुखम् ।। ये पिबन्ति धूम्रपानं लक्ष्मोः तस्य विनश्यति । तद्-गृहाद् यस्ति लक्ष्मोर्वै गुरौ भक्तिर्न संभयेत् ।। ब्राह्मणाः क्षत्रियाः शूद्राः वैश्याश्च पुनिसत्तमः । श्वपचैः सदृशो ज्ञेय तमाल-पत्रमात्रतः ।। ताम्बूलं पक्षयन्तो ये शृण्वन्ति मत्कर्था नराः । स्वविष्टो ह्याद्यन्त्येतान्नरके यमकिङ्करीः ।। गृहस्थ नैव विज्ञेय तेनैव ब्रह्मचरिणः । वानप्रस्था न ते ज्ञेय यतयो न भवन्ति हि ।। धर्मैरेव नृणां ज्ञेय तमालधूम्रपानतः । पतन्ति रौरवे चोरे नरके नत्र संशयः ।। (संस्कारगणपत्तौ म.प.स्मृतके) ।।

तुलायां भौमः-	२१ अक्तु.
स्वात्यामर्कः-	२२ ..
करवाचीध-	२४ ..
मकरे शुक्रः-	३० ..
रम्भा ११वर्तम्-	१ नव.
नरकनिवारणचतुर्दशी-	३ ..

धनतेरस-२ नवम्बर २०२१
दीपावली-४ ..

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	२१ अक्तु. २०२१ ज्ञातः ५/४७	विधिप्रविचाराः-	०२ नव. २०२१ ज्ञातः ५/४७	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	६	२	६	५	९	७	९	१	७	<div> <div>६ के. ७ मृ. ५</div> <div>६ बु. १० मृ. १०</div> <div>१ सु. ११ मृ. ११</div> <div>१० सु. ११</div> <div>११ १ ११</div> <div>११ २ बु.</div> </div>	<p>तुलसीमाहात्म्यं-(पाद्ये)-तुलसीदत्ततलेल कर्तिके योऽर्चयेद्भारिम् । पदे पदे मुनिश्रेष्ठ! लभते शैतिकं फलम् ।। हनुमान्जन्मदिनम्-अश्विनस्थिति पक्षे पूजया च महान्ति । भौमवसरेऽन्वनादेवो हनुमन्तमर्जोवतः ।। शौर्यवर्धनायै वाल्मीकिरामायणस्य सुन्दरकाण्डस्य हनुमच्छरित्रं पठेत्- नहि दृश्यमि यदि तं लङ्कायां जनकान्पत्राम् । अनेनैव हि वेगेन गमिष्यमि मुरानयम् ।। यदि वा त्रिदेवे सीतां न दृश्यामि कृतश्रमः । नदध्या राक्षसराजानमनयिष्यामि रावणम् ।। सर्वथा कृतकार्योऽहमेष्टमि सह सीतया । अस्थे अपनीवमन्त्राः- जयत्यन्तबले रामे नक्षत्रमन्त्रं महाबलः । रात्रौ जयति सुग्रीवो राघवेनपिबलितः ।। दासेऽहं कौशलेन्दस्य रामस्य क्लिष्टकर्मणः ।। हनुमान् लङ्कासेन्यानां निहन्ता मरुत्तन्मजः । न रावणं सहसं मे युद्धे प्रतिबन्धं भवेत् । अष्टीयन्ता पुरी लङ्कामभिवाद्य च मैथिलीम् । Z</p>	<div> <div>६ के. ७ बु. १०</div> <div>१ सु. ११ मृ. ११</div> <div>१० सु. ११</div> <div>११ १ ११</div> <div>११ २ बु.</div> </div>	रा.	६	५	६	५	९	८	९	१	७
अं.	८	७	२	२०	२८	२५	१२	८	८				अं.	१५	६	७	२९	२८	२	१३	८	८
क.	३९	२७	४७	२३	१९	३२	५३	५४	५४				क.	३८	२८	२९	३५	३५	३२	६	३२	३२
वि.	१२	११	४४	४८	४३	३५	२	५३	५३				वि.	४५	४३	१९	१५	२८	२७	१	३८	३८
मि.	५९	७१	४०	६८	१	६१	१	३	३				मि.	६०	८५	४०	१०१	०३	५८	२	३	३
मि.	५०	१३	०७	००	४०	०४	३४	११	११	मि.	०३	३२	२३	१७	०२	२४	१४	११	११			
अनु.	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	अनु.	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२१	

श्रीशुभसम्बत् २०७८ शाके १९४३ कार्तिकशुक्लपक्षः (दि. ५ नव. तः १९ नव. २०२१ ई. यावत्) याम्यगोलायने शरदृतुः वृश्चिकार्कतः हेमन्तर्तुश्च ।

अं.	क्र.	वा.	ति.	घ.	प.	ह.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	ह.	घ.	मि.	य.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनम्	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)		
05	२०	शु.	१	४३	१४	रा.	११	१०	स्या.	५३	३३	शु.	२६	४९	आयु.	५४	३३	कि.	१३	००	५	५३	५	०७	२८	०५	वृश्चि. २१/४०
06	२१	शु.	२	३३	५१	रा.	७	२६	अनु.	४५	५७	रा.	१४	१६	सो.	४४	२३	बाल.	९	१८	५	५४	५	०७	२८	०३	चन्द्रदर्शनम्, यमद्वितीय (मैवादुज), विष्णुपूजा, शनिनेहे धोवनं, A
07	२२	र.	३	२५	१३	दि.	३	५९	ज्ये.	३८	०२	रा.	९	०६	अति.	३४	१२	ग.	१५	५९	५	५४	५	०७	२८	०३	शु. १/०६ भद्र रा. २/२३ तः, स.सि.ये. २१/०६ तः।
08	२३	सो.	४	१७	१३	दि.	१२	४८	मू.	३१	३९	सा.	६	३४	सु.	२४	२५	वि.	१२	४८	५	५५	५	०६	२७	५७	भद्र १२/४८ म., वैनायकोन्नयने ४ व्रतं, श्रीसूर्य १ व्रतारम्भः दिनत्रयं यवत्।
09	२४	मं.	५	१०	४०	दि.	१०	११	पू.	२६	३७	सा.	४	३३	शु.	१५	४३	बाल.	१०	११	५	५५	५	०६	२७	५७	भद्र २२/१७ श्रीसूर्यवर्षाव्रतस्य द्वितीयदिवसः (खरणा)।
10	२५	बु.	६	५	२२	दि.	८	०४	उ.	२३	५८	दि.	३	३१	शु.	८	२२	तै.	८	०४	५	५६	५	०५	२७	५३	श्रीसूर्यवर्षाव्रतस्य सायंकालिकार्घ्यदानम्, स्कन्दव्रतम्।
11	२६	बु.	७	५९	४०	दि.	५	१४	म.	२१	५२	दि.	२	४०	ग.	०९	२९	वि.	१२	०२	५	५६	५	०५	२७	५३	भद्र ६/१४ तः १८/०१ या., श्रीसूर्यवर्षाव्रतस्य प्रातःकालिकार्घ्यदानं, ■
12	२७	शु.	९	५९	१३	रा.	५	३८	म.	२१	१९	दि.	२	२८	शु.	५३	२६	बाल.	१७	४३	५	५७	५	०५	२७	५०	अक्षयनक्षत्री, कृष्णव्रतनक्षत्रं, श्रीराघवदर्शनं (सर्वांगोपाले), C
13	२८	शु.	१०	६०	००	अ.	हो	रात्र	रात्र	२३	३७	दि.	३	२३	स्या.	५१	०१	तै.	१७	५१	५	५७	५	०४	२७	४८	
14	२९	र.	१०	००	१५	म.	६	०४	पू.	२६	२१	सा.	४	३०	ह.	५१	०३	ग.	६	०४	५	५८	५	०४	२७	४५	भद्र १८/२६ तः, स.सि.ये. १६/३० तः।
15	३०	सो.	११	२	०३	म.	६	४८	उ.	३०	३३	म.	६	१२	म.	४९	०५	वि.	६	४८	५	५९	५	०४	२७	४२	भद्र १८/४८ या., हरिप्रबोधनी १ व्रतं, धौम्यपञ्चकसम्।
16	मार्ग.	मं.	१२	५	५९	दि.	८	२२	रे.	३५	३०	रा.	७	५१	सि.	४९	३९	बाल.	८	२२	५	५९	५	०४	२७	४२	भद्र १९/५१ विश्व/तुलसीदत्तेन १ व्रतारम्भः, तुलसीविवाहः १२, चतुर्मास्यव्रतसम्। D
17	२	बु.	१३	१०	३०	दि.	१०	१२	अ.	४१	२०	रा.	१०	३२	व्यति.	५०	२७	तै.	१०	१२	६	००	५	०४	२७	४०	यैकुण्ठ १ व्रतम्।
18	३	बु.	१४	१५	५२	दि.	१०	२०	म.	४८	३७	रा.	१	२६	व्यति.	५२	१०	व्यति.	१२	२०	६	००	५	०३	२७	३८	भद्र १२/२० तः रा. १/३० या., श्रीकार्तिकेश्वरनाथप्रतिष्ठा दिनं, व्रतत्रय १५।
19	४	शु.	१५	२१	३९	दि.	२	४०	कु.	५५	१४	रा.	४	०६	प.	५४	१०	म.	१४	४०	६	०१	५	०३	२७	३५	भद्र १०/०६ स्नानदानादी कार्तिकपूर्णिमा, गुरुनानकजयन्ती, कार्तिकदर्शनं, E

A यमुनास्नानं, विशालाक्षधेऽर्कः १४/०६ सु.सू.-नपुं.-नपुं.योगः, श्रृङ्गलकहनं, वण्डानाडी, तदधिपः ■■■■■ वृष्ट्याभायः B यमपराजयः, गोपाष्टमी । C त्रिपुरसुन्दरीदर्शनम् (बंगाले) । D धौम्यपञ्चकव्रतं, पञ्चकसम्, स.सि.ये. १९/५१ तः वृश्चिकेऽर्कः १२/४९ । E धौम्यपञ्चकसम्, अनुराधाधेऽर्कः २०/०९ ।

Z आकाशे दीपदानफलम्- तुलायां शिलतैलेन सूर्यकाले समुपगते । आकाशदीपं ■ दक्षिणदिशामेकं हरिं ■ ■ ■ ■ ■ । फलं ■■■■■ रूपसौभाग्यसम्पदः । प्रातः स्नानफलम्- तुला-मकर-मेघेषु प्रातः स्नानं विधीयते । इदं विधिं ब्रह्मचर्यं महाफलकनश्नम् । अक्षयनक्षत्रीविर्जयः- कार्तिकशुक्लनक्षत्रीविर्जयः प्राप्ता ।

येवादुज-	५ नव.
श्रीसूर्यवर्षाव्रतस्य सायम्-	१० ..
श्रीसूर्यवर्षाव्रतस्य प्रातः-	११ ..
गोपाष्टमी-	११ ..
अक्षयनक्षत्री-	१२ ..
श्रीहरिप्रबोधनी १ व्रतम्-	१५ ..
वृश्चिकेऽर्कः-	१६ ..
अनुराधाधेऽर्कः-	१९ ..
गुरुनानकजयन्ती-	१९ ..

श्रीहरिप्रबोधनी १ व्रतम्
१५ नवम्बर २०२१
सोमवासरः

प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	०९ नव. २०२१ प्रातः ५/४७	विधिधिविषयः-	१६ नव. २०२१ प्रातः ५/४७	प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	६	८	६	६	९	८	९	१	७	८ के.	आतृष्टितीर्थायां भविष्यतीति-प्रसन्नानु जातं पुंन पक्षीर्षदं शुभम् । प्रसन्ने यमराजस्य यमुनायः विशेषतः ॥ कनिष्ठप्रातरि सति-प्रातस्नानाद्यज्जलऽहमिति योज्यम् । ऊर्जस्तुतिर्द्वितीययामपराह्णेऽर्घ्येद्ययम् । स्नानं कृत्वा भानुजायां यमलोकं न पर्यतीति ॥ इयं यमद्वितीय मध्यह्ने व्यपिनी पूर्वविद्धा च । स्वप्नदश्यां विष्णुत्वापनम्- एकादश्यां शुक्लयां कार्तिके मासि केवलम् । प्रसुप्तं बोधयेदात्रै श्रद्धा-पक्वि-समन्वितः ॥ स्वप्नदश्यां विष्णुत्वापनम्- प्रतिष्ठेतिष्ठ गोविन्द! त्यक् निदां जगत्पते! । त्यक् चोत्थीयम्नेन प्रेक्षितं भुवनत्रयम् ॥ कृष्णाय वसुदेवाय हरये परमानन्दे । प्रजलकले-नाज्ञाय गोविन्दाय नमो नमः ॥ Z	८ के.	प्र.	६	२१	६	६	९	८	९	१	७
अं.	२२	२९	२२	१०	२९	९	१३	८	८	१० के.		१० के.	अं.	२९	४२	१६	२२	२९	१५	१३	७	७
क.	३९	५७	२२	४६	००	११	२३	१०	१०	१० के.		१० के.	क.	४२	३७	५७	४	३५	२२	४५	४७	४७
वि.	४९	३४	४२	१६	४३	२०	४२	२३	२३	१० के.		१० के.	वि.	१९	५६	५३	७	२	४६	५६	७	७
मि.	६०	८५	४०	१६	०५	५४	०२	०३	०३	११ के.		११ के.	मि.	६०	७३	४०	१६	०५	५०	०३	०३	०३
मि.	१६	३२	३७	४४	३९	५५	५४	११	११	१२ के.		१२ के.	मि.	२८	२०	२३	२९	३७	२१	३१	११	११
विशा.-२										१२ के.		१२ के.	विशा.-२									
पू.भा.-२													पू.भा.-२									
स्या.-२													स्या.-२									
स्या.-२													स्या.-२									
प्रति.-२													प्रति.-२									
मू.भा.-२													मू.भा.-२									
आय.-२													आय.-२									
कृति.-४													कृति.-४									
अनु.-२													अनु.-२									

अ.क्र.	वा. ति. घ. प. दि. च	घ. मि. न.	घ. प. दि. च	घ. मि. य.	घ. प. क.	घ. मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानः	चन्द्रवारः	विवरणम् । भारतीयस्टेण्डर्डसमये)
20	५ ज. १ २८ ०३ सा.	५ १४ रो.	६० ०० अ.	हो राज	जि. ५६ १५ को.	१७ १४ द.	०१ ५ ०३	२७ ३५			कातिक्कतपारणं, छंडहाई(उत्कले), स.सि.यो. (अहारात्रम्), A
21	६ र. २ ३४ २४ सा.	७ ४७ रो.	२ ३४ प्रा.	७ ०३ मि.	५८ ३१ तै.	६ ३० द.	०२ ५ ०२	२७ ३०	माघे २०/३२		
22	७ सो. ३ ४० ३७ रा.	१० १७ मृ.	९ ५८ दि.	१० ०२ सा.	६० ०० विणि.	९ ०२ द.	०३ ५ ०२	२७ २८			भद्रा ९/०२ तः २२/१७ या., सौभाग्यमुन्दरी इक्षतं, स.सि.यो. १०/०२ या.।
23	८ मं. ४ ४६ ३० रा.	१२ ३९ आ.	१७ ३१ दि.	१ ०३ सा.	०० ३८ न.	११ २८ द.	०३ ५ ०२	२७ २८			संकष्टश्रीगणेश इक्षतम्।
24	९ बु. ५ ५१ ३५ रा.	२ ४२ पुन.	२४ १४ दि.	३ ४५ सु.	२ २५ की.	१३ ४० द.	०४ ५ ०३	२७ २८	करके १/०५		मालवीयपुष्पविधिः ५, श्रीक्षेत्रे परिक्रमा (पुर्याम्)।
25	१० बु. ६ ५५ ४१ रा.	४ २० पु.	३० ३१ सा.	६ १६ सु.	३ ३१ ग.	१५ ३१ द.	०४ ५ ०३	२७ २८			भद्रा रा. ४/२० तः, गुलपुष्पयोगः १८/१६ या.।
26	११ सु. ७ ५८ १८ रा.	५ २४ श्ले.	३४ ५८ रा.	८ ०४ ब.	४ ०३ वि.	१६ ५२ द.	०४ ५ ०३	२७ २५	शिखे ३०/०४		भद्रा १६/५२ या.।
27	१२ ज. ८ ५९ ०२ रा.	५ ४२ म.	३७ १४ रा.	८ ५९ ऐ.	२ १९ भास्व.	१७ ३३ द.	०५ ५ ०३	२७ २५			कल्पधैर्याष्टमी, प्रथमाष्टमी(उत्कले)।
28	१३ र. ९ ५८ १९ रा.	५ २५ मुफा.	३९ ५८ रा.	१० ०५ वै.	५७ ३३ तै.	१७ ३३ द.	०६ ५ ०३	२७ २३	कच्छ रा. ३/०५		स.सि.यो. २२/०५ तः ।
29	१४ सो. १० ५५ ३४ रा.	४ २० ठ.फा.	३९ ५१ रा.	१० ०३ प्रो.	५२ ३६ विणि.	१६ ५२ द.	०६ ५ ०३	२७ २३			भद्रा १६/५२ तः रा. ४/२० या.।
30	१५ मं. ११ ५० ३५ रा.	२ २२ ह.	३६ ३४ रा.	८ ४५ आयु.	४६ ०५ ब.	१५ २१ द.	०७ ५ ०३	२७ २०			उत्पन्ना ११वर्तनं(मर्वे)।
विस्म १६	बु. १२ ४३ ५९ रा.	११ ४४ पि.	३२ १९ सा.	७ ०४ सौ.	३७ ५३ की.	१३ ०३ द.	०८ ५ ०३	२७ १८	तुल्य. ७/५४		गोमुखेण ११वतपारणम्।
2	१७ बु. १३ ३६ ०१ रा.	८ ३३ स्वा.	३५ ३९ दि.	४ २४ हो.	२८ ४३ ग.	१० ०८ द.	०९ ५ ०३	२७ १५			भद्रा २०/३३ तः, प्रदोष १३वर्तनं, ज्येष्ठाभेडकीः रा. १२/२७।
3	१८ सु. १४ २६ ४७ दि.	४ ५१ वि.	२० ५६ दि.	२ ३१ अलि.	१७ ५० कि.	६ ४२ द.	०९ ५ ०३	२७ १५	कुम्भ २०/५९		भद्रा ६/४२ या., पासलिवरात्रिव्रतम्, स.सि.यो. १४/३९ तः।
4	१९ ज. ३० १६ ५९ दि.	१२ ५७ अनु.	१३ २३ दि.	११ ३१ सु.	४७ २४ न.	१२ ५७ द.	१० ५ ०३	२७ १२			स्नानदानाश्चाद्यादी ३०, आपवारान्विते दर्से दुर्धंधाच्च प्रक्रमयं,B

Z जगत्पते! देहि मे तनयं कृष्ण! त्वाम्हां शरणं गतः॥ इति यत्रस्य सपादलक्षसंख्याकजपनितालयमधुतीलाहृतान्नोपस्तहृतान्तर्जनं तद्दर्शनमाचरन्
तद्दर्शाश्राप्तामणभोजनञ्च सन्तिप्रदम्॥ सप्तचलकरणनामानि तेषामधिपतयश्च- ब्रह्मावकाशवर्तेतिताम्रगर्वणिजविष्टसंज्ञनाम्। पतयः
सुरिन्द्रकमलज-मिश्रार्यमधूत्रियः सपन्नः॥ चत्वारि स्थिरकरणनामानि तेषामधिपतयश्च- कृष्णयत्तुर्दश्यर्थाद् ध्रुवणि मकुनि चतुर्मदं नाम्।
किंस्तुर्जमिति यः कलिबद्धफणिम्वरुताः पतयः॥ बृहत्संहिताकरणगन्ध्यायः स्तो. सं. 1-2॥

कार्तिक व्रतपारम्भम्-	२० नव.
शुक्रः कुम्भे-	२० नव.
प्रथमाष्टम्ये-	२७ नव.
उत्पन्ना ११ व्रतम्-	३० नव.
गोपुत्रेण ११ व्रतपारम्भम्-	१ दिस.
धौमः वृश्चिके-	४ दिस.
ज्येष्ठायेऽर्कः-	२ दिस.
शुभः वृश्चिके-	२० दिस.

सैवस्तिकदिनांकाः :
नव. मासे- २०, २१, २८, २९ मात्रम् ।
दिस. मासे- १ मात्रम् ।

[illegible]

अं.	क्र.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	दि.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सुखदयः	सुखस्तः	दिनमान	चन्द्रवार	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमय)			
5	२०	र.	१	५४	१३	दि.	१	०३	ज्ये.	५४	३९	दि.	६	३३	शु.	४५	१५	नाल	१९	१०	६	११	५	०४	२७	१२	मनु. ८/२१	चन्द्रदर्शनम्, स.सि.यो. ८/२१ तः।
6	२१	सो.	३	४९	३४	रा.	२	००	पू.षा.	५१	१९	रा.	२	४२	ग.	३४	३८	तै.	१५	३८	६	११	५	०४	२७	१२		
7	२२	मं.	४	४२	२६	रा.	११	१०	उ.षा.	४६	५१	रा.	१२	५६	वृ.	२५	२३	वणि.	१२	३५	६	१२	५	०४	२७	१०	मकरे ८/१५	भद्रा १२/३५ तः २३/१० या., वैनायकी श्रीगणेश उन्नतम्।
8	२३	बु.	५	३७	१५	रा.	९	०७	श्र.	४१	५२	रा.	१०	५७	सु.	१७	१०	ज.	१०	०८	६	१३	५	०४	२७	०८		विवाहपञ्चमी, श्रीसोतारामविवाहोत्सवः, श्रीपञ्चमी, शुक्रः कुम्भे १२/५५।
9	२४	बु.	६	३३	५०	सा.	७	४५	ष.	३९	५३	रा.	१०	१०	व्या.	१०	४१	कौ.	८	२६	६	१३	५	०४	२७	०८	कुम्भे. १०/३३	पञ्चकारम्भः १०/३३, स्कन्द/चाम्प/हलधरपञ्चो।
10	२५	शु.	७	३२	२७	सा.	७	१२	जत.	३९	३२	रा.	१०	०२	ह.	५	३०	ग.	७	२८	६	१४	५	०५	२७	०८		भद्रा १९/१२ तः।
11	२६	शु.	८	३३	०४	सा.	७	२७	पू.षा.	४१	१४	रा.	१०	४३	य.	१	०१	यि.	७	१९	६	१४	५	०५	२७	०८	शोने १६/३३	भद्रा ७/१९ या., दुर्गाष्टमे, बुधः मनुषि रा. ५/५३।
12	२७	र.	९	३५	२४	रा.	८	२४	उ.षा.	४४	३५	रा.	१२	०५	सि.	५९	१५	नाल	७	५५	६	१५	५	०५	२७	०५		श्रीनन्दानवर्षे, स.सि.यो. रा. १२/०५ या.
13	२८	सो.	१०	३९	११	रा.	९	५६	रे.	५०	०५	रा.	२	१८	चरि.	५९	५२	तै.	९	१०	६	१६	५	०६	२७	०५	शेवे २/१८	पञ्चकसमाप्तिः रा. २/१८।
14	२९	मं.	११	४४	२०	रा.	१२	००	अ.	५५	११	रा.	४	२०	प.	६०	००	वणि.	१०	५८	६	१६	५	०६	२७	०५		१०/५८ तः रा. १२/०० या., मोक्षदा ११वतम्, गीताजय. ५
15	पौष	बु.	१२	५०	०५	रा.	२	१९	ध.	६०	००	अ	हो	रात्र	प.	००	५२	ब.	१३	०९	६	१७	५	०६	२७	०५		मूले मनुषि चार्कः रा. ३/२८, खरमासारम्भः, गोमूत्रेण ११वतकरणम् ३
16	२	बु.	१३	५६	२५	रा.	४	५१	ध.	३	२०	प्रा.	७	३७	सि.	२	१०	कौ.	१५	३५	६	१७	५	०७	२७	०५	शुवे १४/१९	प्रदोष १३वतं, अनङ्ग १३वतम्।
17	३	शु.	१४	६०	००	अ	हो	रात्र	क.	१०	२३	दि.	१०	२६	सि.	४	४७	ग.	१८	०८	६	१७	५	०७	२७	०५		पितावर्मोपनयक १४।
18	४	शु.	१४	२	५१	दि.	७	२६	रो.	१७	५०	दि.	१	२३	सा.	७	०२	वणि.	७	२६	६	१८	५	०८	२७	०५	मिथुने व २/५०	भद्रा ७/२६ तः २०/४१ या., वृत्तय १५, दशात्रेयजय., प्रदोषे, C
19	५	र.	१५	९	०९	दि.	९	५७	पु.	२५	०१	दि.	४															

एते द्वयं युवतिसहितं मृगयुसंस्थेऽपि मृत्युम् । नृपभवं कुर्वते नवमः ॥ दत्तमभयगतस्तु भक्तमुखात् ॥ कुर्वते धनं व्ययगतस्तु उग्ररथ
धनक्षयः ॥ अभिमाससम्भववर्षज्ञानम्- कुम्भपक्षे नवम्याहौ मेघाक्षौ यत्र जायते । तद् वर्षे मलमक्षः स्थव्यभुक्त्यसु निन्दितः ॥ मकरन्दप्रकारे-
पृ.सं. १२ । सर्पापसरणमन्त्रः- सर्पापसर्पं भद्रतो दूरं गच्छ महाविष ! । जन्मेवजस्य यज्ञान्ते अस्तीक वचनं स्मर ॥ अस्तीकवचनं श्रुत्वा यः सर्पे
निवर्तते । शतधा पिबते मूर्ध्नां शिंशवृक्षफलं यथा-महाभारते ॥

विवरण	दिन
शुद्ध: कुम्भे-	८ ..
बुध: धनुषि-	११ ..
मेषा ११ वाम्-	१४ ..
सुरमसारम्:-	१५ ..
मूले धनुषि वाऽक:-	१५ ..

पंचांगिक दिनांक :
दिस. मासे- ७, ११, १२
मासम् ।
आतः परं सम्पर्कदोषः

[illegible]

अ.क्र.	वा.ति.	घ.प.	दि.	घ.मि.	न.	घ.प.	दि.	घ.मि.	यो.	घ.प.	क.	घ.मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमन्त्रः	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)												
20	६	सो.	१	१५	१५	दि.	१२	२६	आ.	३३	१६	सा.	७	३८	शु.	११	०२	की.	१२	२६	६	२०	५	०९	२७	०३		कुम्भ-वक्त्र-शुक्रः १६/३२।	
21	७	मं.	२	२०	४६	दि.	२	३८	पुन.	३८	३४	रा.	९	४५	बु.	१२	३६	ग.	१४	३८	६	२०	५	०९	२७	०३	कर्क १५/१३	भद्र रा. ३/३४ तः।	
22	८	बु.	३	२५	२६	सा.	४	३९	पु.	४४	१४	रा.	१२	०२	ऐ.	१३	३९	वि.	१६	३९	६	२१	५	१०	२७	०३		भद्र रा. १६/३९ यः।	
23	९	बु.	४	२९	१९	सा.	६	०४	इले.	४९	०४	रा.	१	५८	वै.	१४	०२	माल.	१८	०४	६	२१	५	१०	२७	०३	सिंहे रा. १/५८	संकष्टीश्रीगणेश प्रसन्नम्।	
24	१०	शु.	५	३२	०२	सा.	७	१०	म.	५२	५२	रा.	३	३०	वि.	१३	४०	की.	६	३७	६	२२	५	११	२७	०३			
25	११	म.	६	३३	३१	सा.	७	४६	पू.फा.	५५	१९	रा.	४	२९	म्र.	१२	२०	ग.	७	२८	६	२२	५	११	२७	०३		१९/४६ तः, क्रिसमस-डे।	
26	१२	र.	७	३३	३८	सा.	७	५०	उ.फा.	५६	२८	रा.	४	५८	आपु.	९	५८	वि.	७	४८	६	२३	५	१२	२७	०३	कन्या १०/३६	७/४८ या., भानुमण्यो (सूर्यग्रहणसमा), स.सि.यो. (अहोरात्रम्)।	
27	१३	सो.	८	३२	०५	सा.	७	१३	ह.	५६	००	रा.	४	४७	सौ.	६	०४	माल.	७	३९	६	२३	५	१२	२७	०३		अष्टकाश्रद्धं, मालवीयजय. ८, सविमणो अष्टमि।	
28	१४	मं.	९	२८	५७	सा.	५	५७	पि.	५४	००	रा.	३	५९	शो.	६	६	ग.	१७	५७	६	२३	५	१३	२७	०५	कुम्भ १६/२३	रात्र्यन्त ५/०० तः, पू.भाभेर्ज्यः ५/४२।	
29	१५	बु.	१०	२४	१३	सा.	४	०४	म्या.	५०	२५	रा.	२	३३	सु.	४८	४३	पि.	१६	०४	६	२३	५	१३	२७	०५		१६/०४ या., चक्रे बुधः ११/१६।	
30	१६	बु.	११	१८	०३	दि.	१	३७	वि.	४५	३२	रा.	१२	३६	धु.	३८	४०	माल.	१३	३७	६	२४	५	१४	२७	०५	शुक्रि.	१९/०५	११वतं (सर्वे) स.सि.यो. रा. १२/२६ तः।
31	१७	शु.	१२	१०	१८	दि.	१०	३९	धनु.	३९	३०	रा.	१०	१२	शु.	२९	०५	तै.	१०	३९	६	२४	५	१५	२७	०८		गोमयेन ११वतपरान्तं, प्रदोषवतं, म.मि.यो. २२/१२ तः।	
जन.	१८	म.	१३	४	३८	दि.	८	१३	म्ये.	३९	५६	सा.	७	११	ग.	१९	३४	पि.	१७	४८	६	२५	५	१६	२७	०८	धनु. १९/१९	भद्र ८/१२ तः १७/४८ या., श्रीमन्नवर्षारम्भः २०२२, मसृशिकरात्रिव्रतम्।	
2	१९	र.	३०	४३	१९	रा.	११	४४	मू.	२३	१४	दि.	३	४२	बु.	५७	५५	फा.	१३	३४	६	२५	५	१६	२७	०८		मन्वन्तानश्रद्धा ३०, पापवार्तिको दशै दुर्घिक्ष प्रजापत्ये, स.सि.यो. १५/४२ यः।	

कुम्भे यज्ञो नृक:-	२० दिस,
क्रिसमस ठे-	२५ ..
पू. च. धेऽर्क:-	२८ ..
मकरे बुध:-	२९ ..
सफल्द ११ वतम्-	३० ..

वैवाहिक दिनाका :

अन्तर्कालोचः

प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.	२१ दिस. २०२१ काल: ५/४७	विधिपरिचयः- वैष्णवात्मकेकादशीव्रतनिर्णयः-दशमं पञ्चपञ्चसद-पटिका चेत् प्रदृश्यते। तर्हि वैकादशी त्वज्या द्वादशी सम्प्राप्यते॥ दशमं-पलमात्रेण त्वज्या वैकादशी तिथिः। मंदिरादिन्दु फलेन त्वज्यो गृह्यते यथा॥ नास्तपुगणे- अथे वाप्यधवा वृष्टौ सज्जने वा दिनत्रये। उपोष्य द्वादशी तत्र त्रयोदश्यन्तु खरणम्। कर्म -तिथिस्थे तु सज्जने उपोष्य द्वादशी पवेत्। दशमी शेषसंयुक्ता न कुर्वीत कदाचन॥ प्रविष्ये -दशमी-शेषसंयुक्ते यदि स्यादरुणोदयः। वैष्णवेन न कर्तव्यं नदिनैकादशीव्रतम् ॥ अरुणोदयवेधस्तु वैष्णवेषु प्रकीर्तितः। विद्यादानभाद्राभ्याम् - यत् पुण्यं तीर्थयात्रिणं यत् पुण्यं यज्जनां नृणाम्॥ तत्पुण्यं कोटिगुणितैः विद्यात्वनैर्न संजयः॥ घमाघर्मं न Z	२८ दिस. २०२१ काल: ५/४७	प्र.	सू.	चं.	मं.	बु.	वृ.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	८	२	७	८	१०	९	९	१	७			रा.	८	५	७	८	१०	९	९	१	७	
अं.	०५	२४	११	१७	०४	०२	१६	०५	०५			अं.	१२	२३	१६	२८	०५	००	१७	०५	०५	
कं.	११	५९	११	१७	२३	१८	३५	५६	५६			कं.	१९	४२	०८	०८	४०	५०	१८	३४	३४	
वि.	१५	३५	५६	०७	२३	०९	०५	५०	५०			वि.	०५	०६	२६	५५	१३	३८	१०	३५	३५	
गतिः	६१	७२३	४२	९४	१०	०५	०६	०३	०३			गतिः	६१	८९३	४२	९०	०१	२२	०६	०३	०३	
गतिः	०६	००	१४	०९	४४	०१	०२	११	११	गतिः	०८	४०	३०	३५	२३	३५	२०	११	११			
मूल-२	मूल-२	अनु-३	मूला-२	धनि-२	दशा-२	धनि-२	कृति-३	अनु-२	अनु-२	मूलकृष्णपक्षः २ भौमवासराः	मूलकृष्णपक्षः १ भौमवासराः	मूल-४	मूल-४	अनु-४	दशा-२	धनि-४	दशा-२	अनु-३	कृति-२	अनु-२		

अं.	क्र.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.	घं.	मि.	न.	घं.	प.	दि.	घं.	मि.	वो.	घं.	प.	क.	घं.	मि.	सुखदयः	सुखस्तः	दिनमान	चन्द्रवार	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)		
18	५	मं.	१	६०	००	अ	हो	रात्र	पु.	५९	४३	रा.	६	२१	वि.	२४	१५	माल.	१७	५४	६	२८	५	२६	२७	२५	माघे त्यजे-मूलकम्।
19	६	बु.	१	००	३९	प्रा.	६	४३	स्ते.	६०	००	अ	हो	रात्र	प्री.	२४	१८	कौ.	६	४३	६	२८	५	२६	२७	२५	
20	७	बु.	२	३	४८	दि.	७	५९	स्ते.	४	०१	दि.	८	०४	आयु.	२३	२६	ग.	७	५९	६	२८	५	२७	२७	२७	सिद्धि ८/०४
21	८	शु.	३	५	४०	दि.	८	४४	म.	७	१२	दि.	९	२०	सौ.	२१	४९	वि.	८	४४	६	२८	५	२८	२७	३०	भद्र ८/४४ या., संकष्टोन्नोत्प्लेस ४ व्रतम्।
22	९	शु.	४	६	४०	दि.	९	०८	सु.प्रा.	९	२५	दि.	१०	१४	शो.	२९	२३	माल.	९	०८	६	२८	५	२९	२७	३३	कन्या १६/१८
23	१०	र.	५	६	२८	दि.	९	०३	उ.प्रा.	१०	०८	दि.	१०	३१	अति.	१६	०५	तै.	९	०३	६	२८	५	२९	२७	३३	
24	११	सो.	६	५	१६	दि.	८	३४	ह.	१०	४१	दि.	१०	४४	सु.	११	५०	मणि.	८	३४	६	२८	५	३०	२७	३५	शुक्ल २२/३१
25	१२	मं.	७	५३	५४	दि.	७	३६	चि.	९	४१	दि.	१०	१९	घृ.	६	३२	माल.	१८	५५	६	२७	५	३१	२७	४०	आष्टकश्राद्धम्।
26	१३	बु.	९	५४	५८	रा.	४	२६	स्या.	७	३९	दि.	९	३०	शु.	६३	५५	तै.	१७	२०	६	२७	५	३१	२७	४०	शुक्ल २/३८
27	१४	बु.	१०	४९	१२	रा.	२	०७	वि.	४	४७	दि.	८	२१	यु.	४५	४९	मणि.	१५	१६	६	२७	५	३२	२७	४३	भद्र १५/१६ तः रा. २/०७ या.
28	१५	शु.	११	४२	३४	रा.	२१	२८	अनु.	५९	१५	दि.	९	४१	घृ.	३७	२८	ब.	१२	४७	६	२७	५	३२	२७	४३	शुक्ल ५/०१
29	१६	शु.	१२	३५	०५	सा.	८	२९	मू.	४९	५०	रा.	२	२३	स्य.	२७	५९	कौ.	९	५८	६	२७	५	३३	२७	४५	शुद्धिमेन ११व्रतपारणम्।
30	१७	र.	१३	२६	५८	सा.	५	१३	पू.प्रा.	४३	५९	रा.	१२	०१	ह.	१८	०४	ग.	६	५१	६	२६	५	३४	२७	५०	मकर २/५/१५
31	१८	सो.	१४	१८	५२	दि.	१	५८	उ.प्रा.	३८	०१	रा.	९	३८	व.	४८	३७	श.	१३	५८	६	२६	५	३४	२७	५०	भद्र १७/१३ तः रा. ३/३५ या., प्रदोषव्रतम्, मासशिवरात्रिव्रतम्।
कर.	१९	मं.	३०	१०	५८	दि.	१०	४९	श.	३२	३७	रा.	७	२८	अति.	५०	१५	ना.	१०	४९	६	२६	५	३५	२७	५३	स्नानदानश्राद्धौ मौनी अम्मा., पापवारान्विते दसौ सुमिच्छन् य प्रजाभयम्।

गणन-विद्ययसः- २६ जन.	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; text-align: center;"> <p>वैवाहिक दिनांका :</p> <p>जनवरी मासे-२०, २२, २४, २५, २७</p> <p>माघम्</p> </div>
पर-निष्ठा ११ व्रतम्- २८ ..	
धैर्यो अम्भ- १ पर.	

[illegible]

श्रीशुभसम्बत् २०७८ शाके १९४३ माघशुक्लपक्षः (दि.०२ फर. तः १६ फर. २०२२ ई. यावत्) ग्राम्य-सौम्यगोलायनेऽर्कः शिशिरर्तुः ।

अं.	वृ.	वा.	ति.	घ.	प.	ह.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	ह.	घ.	मि.	य.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सुखदयः	सुखस्तः	दिनम्बनं	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टेण्डर्डसमये)			
2	२०	बु.	१	०४	०८	हि.	८	३४	घ.	२८	३३	सा.	५	५०	वरी.	४२	४२	बाल.	१८	५६	६	२५	५	३५	२७	५५	कुम्भे रा. ६/११	शिशिरगुप्तनवरात्रारम्भः, वल्लभाक्षयव. १, चन्द्रदर्शनम्।
3	२१	बु.	३	५४	३५	रा.	४	१५	शत.	२५	४३	सा.	४	४२	प.	३६	३३	तै.	१७	०२	६	२५	५	३६	२७	५८		
4	२२	शु.	४	५१	५४	रा.	३	१०	सू.भा.	२४	५२	सा.	४	२१	सि.	३१	१७	मि.	१५	४२	६	२५	५	३६	२७	५८	मंसे १०/२६	भद्रा १५/४२ तः रा. ३/१० या., वैश्वकीश्रीगणेश व्रतम्।
5	२३	स.	५	५३	०३	रा.	३	३७	उ.भा.	२५	५९	सा.	४	४७	सि.	२८	०८	ब.	१५	२३	६	२४	५	३६	२८	०३		वसन्तपञ्चमी, श्रीसरस्वती पूजा, वागीश्वरीजय., तक्षकपूजा।
6	२४	र.	६	५५	२६	रा.	४	३४	रे	२८	५९	सा.	५	५९	सा.	२७	०६	कौ.	१६	०५	६	२४	५	३७	२८	०५	मेवे १७/५९	श्रीश्रीतल्लवट्टो, धनिष्ठाभेऽर्कः १३/०९, स.सि.यो. १७/५९ तः।
7	२५	सो.	७	५९	३५	रा.	६	१३	अ.	३३	४४	रा.	७	५२	शु.	२६	३८	ग.	१७	२३	६	२३	५	३७	२८	०५		भद्रा रा. ६/१३ तः, अचलासप्तमी, माधवाचार्यजय.।
8	२६	मं.	८	६०	००	अ	हो	रात्र	म.	३९	५९	रा.	१०	३२	शु.	२७	४३	वि.	१८	२०	६	२३	५	३८	२८	१०	मुवे रा. ५/०४	भद्रा १८/२० या., श्रीश्रीतल्लवट्टो, दुर्गाष्टमी, धौष्ण्याष्टमी, स.सि.यो. २२/२२ तः।
9	२७	बु.	८	००	१०	प्रा.	६	२७	कु.	४६	५८	रा.	१	१०	ब.	२७	४३	ब.	६	२७	६	२३	५	३८	२८	१०		स.सि.यो. (अष्टोत्तर)।
10	२८	बु.	९	४	१८	दि.	८	०३	रो.	५४	४७	रा.	४	१४	रे.	३१	४७	कौ.	८	०३	६	२०	५	३९	२८	१५		हरसुक्लजय. (मधुआ चैनपुर), नवम्यां नवरात्रस्य होमदिकम्।
11	२९	शु.	१०	११	१३	दि.	१०	४९	मृग.	६०	००	अ	हो	रात्र	वै.	३४	०८	ग.	१०	४९	६	२०	५	३९	२८	२०	मिचुने १७/३६	भद्रा रा. १/२८ तः, शिशिरनवरात्र १०, [REDACTED] [REDACTED]
12	फा.	श.	११	२४	३२	दि.	४	०८	मृग.	१	३७	प्रा.	६	५८	वि.	३६	१०	वि.	१६	०८	६	२०	५	४०	२८	२०		भद्रा १६/०८ या., जया ११वतं, कुम्भेऽर्कः रा. ३/१२।
13	२	र.	१२	३०	०१	सा.	६	२०	आ.	७	२२	दि.	९	१६	प्रा.	३७	४५	बाल.	१८	२०	६	२०	५	४०	२८	२०	कके रा. ५/०२	गोदुधेन ११वतपारमं, धौष्य १२, शालिग्रामशिलादानम्।
14	३	सो.	१३	३४	५२	रा.	८	१५	पुन.	१३	१८	दि.	११	३८	आयु.	३८	२२	कौ.	७	१७	६	१९	५	४१	२८	२६		सोमप्रदोषवतं (कुलदेवकोपशान्त्यर्थ), स.सि.यो. १२/३८ तः।
15	४	मं.	१४	३८	१४	रा.	९	३६	पु.	१८	३०	दि.	१	४३	सौ.	३७	५७	ग.	८	५५	६	१९	५	४१	२८	२६		भद्रा २१/३६ तः, हजुरतअमी जन्मदिनं, स.सि.यो. १३/४३ तः।
16	५	बु.	१५	४०	२६	रा.	१०	२८	स्ने.	२२	३१	दि.	३	१४	सो.	३६	३०	वि.	१०	०३	६	१८	५	४१	२८	३०	सिंहे १५/१४	भद्रा १०/०२ या., स्नानदानव्रतदी पाछे-पूर्णिमा, रैदामजय., A

A प्रयागे माघमेखसमा., कम्बलदि दानम् ।

Z गुरुशास्त्रविस्मयिनः । अधर्मज्ञा दुष्टयाराम्भे भवन्ति गतावुषः ॥ विशोभा भिन्नमर्षदा नित्यं सङ्कुर्णमैयुनाः । अस्यायुषो भवन्तीह नरा निरपराधिनः ॥
अज्ञो धनः सत्यवादी भूतानामविहिंसकः । अनुसूयुरविहङ्गश्च मत्तवर्षेभ जीवति ॥ पन्थ [REDACTED] ब्रह्मणाय गोप्ये [REDACTED] एव च । वृद्धाय भारतनगर [REDACTED]
दुर्बलाय च ॥

शिशिरनवरात्रदशमी-	२ फर.
श्रीसरस्वतीपूजा-	५ ..
धनिष्ठाभेऽर्कः-	६ ..
कुम्भेऽर्कः-	१२ ..
<p>वैश्वहिक दिनांकः : फरवरी. मासे- ४, ५, ९ मात्रम्</p> <p>उपनयनदिनांकः - फरवरी. मासे- २, ३ मात्रम्</p>	

प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	०८ फर. २०२२ ज्ञा: ५/४७		विशेषविषयाः-		१५ फर. २०२२ ज्ञा: ५/४७		य.	सु.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	१	०	८	९	१०	८	९	१	७	<div><div>११गु</div><div>१घं.गु</div><div>१२१०बु.गु८के.</div><div>१३१</div><div>१४१</div><div>१५३</div><div>१६४</div><div>१७५</div><div>१८६</div><div>१९७</div></div>	<p>तिलचतुर्भिर्निर्णयः-माघशुक्लचतुर्थी नित्यचतुर्थी । सा प्रदोषव्यापिनी ग्रह्य । माघशुक्लमप्तमी(रात्रसप्तमी) निर्णयः-माघशुक्लमप्तमी २घसप्तमी । सा अरुणोदयव्यापिनी ग्रह्य ॥ माघशुक्लप्रातमी धौष्ण्याष्टमी- माघमसि मिताष्टम्यां मन्तिलं धौष्मन्तर्पणम् । ऋद्धञ ये नराः कुर्युस्ते स्युः सन्निपातिनः ॥ माघशुक्लहादशी धौष्महादशी, इयं पूर्वयुत ग्रह्य ॥ त्वया कुन्मिटं तीरं तव नाम्न पविष्यति । सा धौष्महादशीन्येष सर्वपण्डित शुपेति हेमद्रौ पञ्चवचनात् ॥ तुलसीपञ्चशोडशमन्त्रः- तुलस्यामृतत्रयम् त्वं केतवस्य मदा प्रिय । क्षमस्व हरिपूजार्थं तव पत्रं चिनोम्यहम् ॥ तिथितत्त्वचिन्तामणी ॥ अस्यायुषः विषये युधिष्ठिरं प्रति धौष्ण्यादिकः-त्रे नास्तिका निजियश्च Z</p>	<div><div>११गु.गु</div><div>१२गु.घं</div><div>१३१०श.गु८के.</div><div>१४१</div><div>१५३</div><div>१६४</div><div>१७५</div><div>१८६</div><div>१९७</div></div>	रा.	१०	३	८	९	१०	८	९	१	७			
अ.	२५	१८	१६	०१	१४	१८	२२	०३	०३				अ.	०२	१२	२१	०५	१६	२१	२२	०२	०२			
क.	०२	४८	२५	४	४३	४२	०९	२१	२१				क.	०७	३०	३४	५६	२३	५०	५९	५८	५८			
वि.	५७	२१	५६	२१	४७	१९	०५	०२	०२				वि.	५०	२३	५१	२५	१०	४३	१६	४७	४७			
मिति:	६०	७१९	४४	२८	१४	२१	७	३	३				मिति:	६०	७५०	४४	५६	१४	३३	७	३	३			
मार्गचर्या	४६	५९	०२	०७	०७	५४	१२	११	११	माघशु. पक्ष ०८ कै. ४७		मार्गचर्या		धनि.-२	पुष्य.-३	पूजा.-३	उषा.-३	श्रात.-३	पूजा.-३	अय.-४	मिति.-२	विशा.-४			

अं.	क्र.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.	घ.	मि.	न.	घ.	प.	दि.	घ.	मि.	वा.	घ.	प.	क.	घ.	मि.	सुखदयः	सुखस्तः	दिनमान	चन्द्रवार	विवरणम् (पारतीयस्टेण्डर्डसमये)		
17	६	बु.	१	४१	१४	रा.	१०	४७	म.	२५	२०	दि.	४	२६	अति.	३४	२८	माल.	१०	३७	६	१८	५	४२	२८	३३	महाराणाप्रतापजयन्ती, शिवाजीजयन्ती १।
18	७	शु.	२	४०	५३	रा.	१०	३८	मू.फा.	२५	२०	दि.	४	२५	सु.	३१	०२	तै.	१०	४२	६	१७	५	४३	२८	३३	कन्या-२२/४५
19	८	श.	३	३९	४२	रा.	१०	०९	उ.फा.	२६	१२	दि.	४	४५	सु.	२७	११	प्राणि.	१०	२३	६	१७	५	४३	२८	३८	भद्रा-१०/२३ तः-२२/०९य., ज्ञानविश्वज्योत्स्नः १७/३९।
20	९	र.	४	३७	२१	रा.	९	१२	ह.	२५	५८	दि.	४	३९	मू.	२२	३६	ब.	९	४०	६	१६	५	४४	२८	३८	तुला रा.४/१८ संकष्टश्रीगणेश व्रतम्, स.सि.यो. १६/३९ य.।
21	१०	सो.	५	३४	२३	सा.	८	०१	चि.	२४	१६	दि.	३	५८	ग.	१७	१२	कौ.	८	३६	६	१६	५	४४	२८	४२	
22	११	मं.	६	३०	५६	सा.	६	३७	स्वा.	२१	२०	दि.	२	४७	यु.	१२	१४	ग.	७	१९	६	१५	५	४५	२८	४५	भद्रा- १८/३७ तः रा. ५/४६य.।
23	१२	बु.	७	२६	४६	सा.	०४	५६	वि.	२०	३७	दि.	२	२८	सु.	५८	२६	ब.	१६	५६	६	१४	५	४६	२८	४८	कृष्ण. ८/३३ स.सि.यो. १४/२८ तः।
24	१३	बु.	८	२२	१३	दि.	३	०७	अनु.	१६	३९	दि.	१२	५३	ह.	५१	१८	कौ.	१५	०७	६	१४	५	४६	२८	५०	आनकी अष्टमी,अष्टकाश्राद्धं, स.सि.यो.१२/५३य., पुर्वस्तः पश्चिम ११/११
25	१४	शु.	९	१६	५५	दि.	१२	५९	ज्ये.	१३	०८	दि.	११	२८	म.	४३	४६	ग.	१२	५९	६	१३	५	४७	२८	५३	घनु. ११/२८ भद्रा-२३/४९ तः।
26	१५	श.	१०	११	०६	दि.	१०	३९	मू.	९	१४	दि.	९	५४	सि.	३५	४५	वि.	१०	३९	६	१३	५	४७	२८	५६	भद्रा-१०/३९य., चौमः मकरे १५/४६।
27	१६	र.	११	०५	४४	दि.	८	१४	मू.बा.	४	५४	दि.	८	०९	प्राति.	२७	३०	कौ.	१८	५८	६	१२	५	४८	२९	००	मकरे १३/४३ विजया ११व्रतम्, स.सि.यो. ८/०९ तः।
28	१७	सो.	१३	५२	३३	रा.	५	१३	उ.बा.	४६	३२	दि.	१	२५	मरो.	१९	२८	ग.	१७	२७	६	१२	५	४८	२९	०५	भद्रा रा. ५/४३ तः, गेदघ्ना ११व्रतपरम्, प्रदोषव्रतं, स.सि.यो. ६/२६ तः।
मार्ग	१८	मं.	१४	४६	३७	रा.	१२	४९	घ.	५२	५२	रा.	३	१९	प.	१२	४३	वि.	१५	०१	६	११	५	४९	२९	०५	कृष्णे १६/०३ भद्रा-१५/०१य., महाशिवरात्रिव्रतम्, श्रीवैद्यनाथजय., पञ्चकाराम्यः १६/०३।
2	१९	बु.	३०	४१	४२	रा.	१०	११	स्ता.	५०	१६	रा.	२	१७	मि.	४७	४८	यशु.	११	५०	६	११	५	४९	२९	०५	स्नानदानश्राद्धादी भया.।

सत्कारावर्तनं कुत्सस्य मूर्ध्नि रत्नैर्विभक्तं धूपजम् । तस्मात्सर्वमुपेत्य हेतुविषयं ॥ कुठ ॥ भास्कराचार्यः ॥

वैशाखीक दिनोक्तः-
 फरवरी-मासे- १८, १९ यात्रम् ।
 अतः परं गुर्वस्तोत्रः
उपनयनदिनांकः-
 फरवरी-मासे- १८ यात्रम् ।

प्र.	सु.	च.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	१०	०६	०८	०९	१०	०८	०९	०९	०७
अं.	०९	१४	२६	२३	१८	२६	२३	०२	०२
क.	११	२१	४५	२५	०३	१९	४८	३६	३६
वि.	३२	५७	१७	५५	४४	४९	५२	३२	३२
गति:	६०	८२८	४४	७२	१४	४२	७	३	३
	२५	२७	१८	४९	२६	०४	०२	११	११
मार्गचर्या	शत.-१	स्वा.-३	राजा.-१	अर्थ.-२	शात.-४	पूजा.-४	धर्म.-१	कृति.-२	विशा.-४

२१ कर २०१२ ज्ञान ५/७७

११	१० सु
११ सु	१ सु
२ सु	८ के.
४	६

फलानुपपन्नः ७ श्रीमन्मन्त्रः

विशेषविषयः:-

महातत्त्वविदः शुक्लसीतो-अग्निरो गरदश्चैव सन्त्रेण्यसो धनापहः।
 श्रेष्ठारद्वरश्चैतान् बह्विधादानतत्पिनः॥ पुष्टिविचारे दशतारक-
 विचारप्रसङ्गः-यथे मूलपरम्पन्ने चन्दचारेण गर्भति। आदितिते विशाखान्तं
 सूर्यचारेण वर्षति॥ एवं चैत्रे तथा ज्येष्ठे शुक्लपक्षेप्रपत्तः। आदिति शततारुणं
 ज्ञत्वा गर्भं कदेत् फलम्। तत्र गर्भपुष्टिविचारः- वाताग्रगर्जतडिलोदकनि
 हिमप्रपत्तः करकावधनः। अकाल सन्ध्यापरिकेयमञ्च नवप्रकारः प्रमर्जित
 गर्भाः॥ तत्र पुष्टिगर्भं सुवृष्टिः- समे मध्यमवृष्टिः होने जल्पवृष्टिनि।
 महाशिवरात्रिनिर्वाहः- फाल्गुनकृष्णचतुर्दशी शिवरात्रिः। स च केपु
 क्वचिद्वचनेषु प्रदोषव्यापिनी आहोत्युक्तम्, केपुर्चिन्नीशय व्यापिर्भवति। Z

०१ मार्ग २०१२ ज्ञान ५/७७

११	१० सु
११ सु	१ सु
२ सु	८ के.
४	६

फलानुपपन्नः १४ श्रीमन्मन्त्रः

प्र.	सु.	च.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	१०	९	९	९	१०	९	९	९	७
अं.	१६	२३	०१	२२	१९	०१	२४	०२	०२
क.	१३	३६	५७	२७	४५	२६	३७	१४	१४
वि.	५४	०९	०९	३८	०९	४५	३२	१६	१६
गति:	६०	८५३	४४	८३	१४	४८	६	३	३
	१४	२७	४०	३०	३०	३६	५१	११	११
मार्गचर्या	शत.-३	धर्म.-१	राजा.-२	अर्थ.-४	शात.-४	पूजा.-२	धर्म.-१	कृति.-२	विशा.-४

अं.क्र.	वा. ति.	घ. प.	दि. वं	मि.	न.	घ. प.	दि. वं	मि.	यं.	घ. प.	क.	घ. मि.	सुखदयः	सुखस्तः	दिनमानः	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमये)		
3	२०	बु.	१	३७	५४	रा.	९	१९	पू.भा.	४९	०४	रा.	१	४७	सा.	५२	४७	कि. २० ०५ द. १० ५ ५० २९ ११	मीने १९/५४
4	२१	शु.	२	३५	४६	रा.	८	२८	उ.भा.	४९	३८	रा.	२	०१	शु.	४८	४६	माल. ८ ५३ द. १० ५ ५० २९ १२	चन्द्रदर्शनं, श्रीरामकृष्णपरमहंसवयन्त्रे २, स.सि.यो. रा. २/०१ तः।
5	२२	श.	३	३५	२३	रा.	८	१८	रे.	५१	४६	रा.	२	५१	शु.	४६	२३	तै. ८ २३ द. ०९ ५ ५१ २९ १५	मेने रा. २/५१ पञ्चकसम्भ. रा. २/५१, पू.भा.भेज्कः ११/५६।
6	२३	र.	४	३७	०४	रा.	८	५७	अ.	५४	४०	रा.	४	००	ब.	४५	३७	वर्णि. ८ ३७ द. ०८ ५ ५२ २९ १८	भद्रा ८/३७ तः २०/५७ या., स.सि.यो. रा. ४/०० या., बुधः कुम्भे ११/११।
7	२४	सो.	५	४०	२१	रा.	१०	१६	घ.	६०	००	अ	लो	रात्र	ऐ.	४४	४०	ब. ९ ३६ द. ०८ ५ ५२ २९ २०	
8	२५	मं.	६	४४	२२	रा.	११	५१	भ.	१	५८	प्र.	६	५४	वै.	४७	१५	कौ. ११ ०३ द. ०७ ५ ५३ २९ २३	वृषे १०/४३ दयानन्दसरस्वतीवयन्त्रे, स.सि.यो. ६/५४ तः।
9	२६	बु.	७	५१	००	रा.	२	३१	कु.	८	१४	दि.	९	२४	वि.	४९	०५	ग. १३ ११ द. ०७ ५ ५३ २९ २७	भद्रा रा. २/३१ तः, कामदासजमीन्रतः, स.सि.यो. (अहोरात्रम्)।
10	२७	बु.	८	५७	३०	रा.	५	०६	रो.	१५	३१	दि.	१२	१८	प्र.	५१	२५	वि. १५ ४८ द. ०६ ५ ५४ २९ ३०	मिथुने ८ १/५१ भद्रा १५/४८ या., होलाष्टकारम्भः।
11	२८	शु.	९	६०	००	अ	लो	रात्र	पू.भा.	२३	१४	दि.	३	२३	आयु.	५३	५०	माल. १८ २२ द. ०६ ५ ५४ २९ ३३	
12	२९	श.	९	३	५७	प्रा.	७	३१	आ.	३०	३४	स.	६	१८	सौ.	५५	२०	कौ. ७ ३९ द. ०५ ५ ५५ २९ ३५	
13	३०	र.	१०	९	४६	दि.	९	५९	पुन.	३७	१३	रा.	८	५७	लो.	५६	२१	ग. ९ ५९ द. ०४ ५ ५६ २९ ३८	कर्के १४/१७ भद्रा २३/५७ तः, फगुदलमी (ढाकले), स.सि.यो. २०/५७ तः।
14	३१	सो.	११	१४	३९	दि.	११	५५	पु.	४२	११	रा.	१०	५६	अति.	५६	१६	वि. ११ ५५ द. ०४ ५ ५६ २९ ४१	भद्रा ११/५५ या., मीनेज्कः रा. १२/०४, खरमासारम्भः, A
15	२	मं.	१२	१७	५१	दि.	१	११	उले.	४४	१२	रा.	११	४३	सु.	५४	५७	माल. १३ ११ द. ०३ ५ ५६ २९ ४२	सिंहे २३/४३ गेदपन्न ११वतपरणं, भीमप्रदोषवर्तं ऋणमुक्तये, स.सि.यो. २३/४६ या.।
16	३	बु.	१३	१९	२५	दि.	१	४९	म.	४६	२३	रा.	१२	३६	घु.	५२	२३	तै. १३ ४९ द. ०३ ५ ५७ २९ ४८	
17	४	बु.	१४	१९	३७	दि.	१	५२	पू.भा.	४७	०२	रा.	१२	५०	प्र.	४८	३२	वर्णि. १३ ५२ द. ०२ ५ ५८ २९ ५०	भद्रा १३/५२ तः रा. १/३४ या., उत्तराय १५, निवृत्तते होलिकारहाडः।
18	५	शु.	१५	१८	०५	दि.	१	१६	उ.भा.	४६	१७	रा.	१२	३२	ग.	४३	३८	ब. १३ १६ द. ०२ ५ ५८ २९ ५०	कन्ये ६/५५ स्नानदानदी १५, उ.भा. भेज्कः ८/२३।

Z (पु. वि. १/४५) ॥ होलिकादहनम्-फाल्गुनशुक्लपौर्णमासी सायं व्यपिने ज्ञेयः । तद्वधा-सर्गाग्ने कुपात् पूर्वान्ने ज्ञोडनं गवापः ॥
 प्रदोषव्यापिनेप्राज्ञा पौर्णिमाफाल्गुनी सदा । तस्मा भद्रायुषं त्यक्त्वा पूज्य होत्व निजामुख - इति नारदः ॥ तत्र दिन्दये [?] परैव [?] ॥
 भद्रायो हे न कर्तव्ये श्रावणो फाल्गुनी तथः । श्रावणे नृषिं हन्ति श्रमं दहति फाल्गुनी ॥ वसन्तोत्सवः (होली) तिथये- चैत्रकुम्भप्रतिपदि वसन्तोत्सवः ।
 सा चौदयिकोग्राह्या । प्रवृत्ते मधुमासे तु प्रतिपद्युदिते रविविति-भविष्योक्तेः ॥ दिनद्वये तिथौचि पूर्वाः । तद्वधा- कसरदी वसन्तद्वै बतिसम्ये तथैव च ।
 पूर्वविद्वैव कर्तव्या प्रतिपत् सर्वदा बुधैः -इति वृद्धवशिष्टः ॥ सैत्रे मासि महाभाते पुण्ये तु प्रतिपदिनेः यस्तत्राश्वपथं स्पृष्टा स्नानं कुर्वाणरोतमः । न तस्य
 दुरितं किञ्चिन्नाशायो व्यथये नृप! इति ॥

पू. भा. मेऽर्कः-	६ यव
वृषः कुम्भे-	६ ..
कामदा ७ व्रतम्-	९ ..
होत्वाष्टाकारम्-	१० ..
फगु १० (उत्कले)-	११..
म्येनेऽर्कः-	१४ ..
रंगधर ११ व्रतम्-	१४ ..
होत्वाष्टाकारः-	१७ ..
द. भा. मेऽर्कः-	१८ ..

गुह्यस्तद्वेषात्वात्
विवाहादिशुभ-
मुहूर्तभावः

प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.	२८ मार्च २०११ आतः ५/४४	<p>विधिधविध्याः-</p> <p>महाभारते दीर्घायुर्विषये युधिष्ठिरा इति-धीमोहिनि-युधिष्ठिर उवाच- शत्रुपुरुषतः पुरुषः जनवोर्ध्वश्च जायते। कस्मात्स प्रियते पुरुषः बाला अपि पितामहः॥ पोथ्य उवाच- अत्र तेऽहं प्रवक्ष्यामि सन्ध्या त्वमनुपूजसि। अत्यायुयेन भवति दीर्घायुर्वपि मयवः। आचराल्लभते आयुश्चारात्लभते श्रियम्। आचराल्लभते कीर्त्तिं पुरुषः प्रेत्य केतुः॥ दुराचारी हि पुरुषो नेहाकुर्वन्त्यते महान्। यस्मान् त्रसन्ति भूतानि तस्य परिषर्वन्ति च॥ आचरलक्षणो धर्मः सन्तश्चरित्रलक्षणः। सधूनाश्च यथ वृत्तमेतच्चारलक्षणम्॥ भद्रास्त्रिधासत्तारलक्षण-कुम्भकहये मर्त्ये स्वर्गे ऽब्धेऽजान् त्रयेऽतिगे। स्त्रीधनुर्जुकनकेऽधो पदा नरैव तत्फलम्॥ Z</p>	१५ मार्च २०११ आतः ५/४४	प्र.	सु.	चं.	मं.	बु.	बु.	शु.	श.	रा.	के.
रा.	१०	००	९	१०	१०	९	९	१	७				रा.	११	३	९	९	१०	९	९	१	७
अं.	२३	२६	०७	०२	२१	०७	२५	०१	०१				अं.	००	२०	१२	१३	२३	२३	२६	०१	०१
क.	१४	३६	१०	४०	२६	२२	२४	५२	५२				क.	१४	३८	२४	५०	०७	४९	१०	२९	२९
वि.	५१	०६	१९	३८	३४	३२	५०	०१	०१				वि.	१६	१६	४०	००	५८	१०	२६	४५	४५
गतिः	६०	७२३	४४	१२	१४	५३	६	३	३				गतिः	५९	७६२	७५	१००	१४	५७	६	३	३
गतिः	०१	०२	५२	०७	३१	३३	३८	११	११	गतिः	४७	२६	००	१९	२७	१८	२१	११	११			
प्रभा-१	प्रभा-२	प्रभा-३	प्रभा-४	प्रभा-५	प्रभा-६	प्रभा-७	प्रभा-८	प्रभा-९	प्रभा-१०	प्रभा-१	प्रभा-२	प्रभा-३	प्रभा-४	प्रभा-५	प्रभा-६	प्रभा-७	प्रभा-८	प्रभा-९	प्रभा-१०			
प्रभा-१	प्रभा-२	प्रभा-३	प्रभा-४	प्रभा-५	प्रभा-६	प्रभा-७	प्रभा-८	प्रभा-९	प्रभा-१०	प्रभा-१	प्रभा-२	प्रभा-३	प्रभा-४	प्रभा-५	प्रभा-६	प्रभा-७	प्रभा-८	प्रभा-९	प्रभा-१०			

अं.	क्र.	वा.	ति.	घ.	प.	दि.	घं.	मि.	न.	घं.	प.	दि.	घं.	मि.	यं.	घं.	प.	क.	घं.	मि.	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनमानः	चन्द्रवारः	विवरणम् (भारतीयस्टैण्डर्डसमय)		
19	६	श.	१	१५	१७	दि.	१२	०८	ह.	४४	३१	रा.	११	४९	वृ.	३७	५८	कौ.	१२	०८	६	०१	५	५९	२९	५६	होली, वसन्तोत्सवः १।
20	७	र.	२	११	२९	दि.	१०	३६	चि.	४१	४९	रा.	१०	४३	सु.	३१	४२	ग.	१०	३६	६	००	६	००	२९	५७	तुल्य-११/१६ भद्रा २१/४६ तः।
21	८	सो.	३	७	२४	दि.	८	५७	स्वा.	३८	३३	रा.	९	२४	व्या.	२४	५३	वि.	८	५७	५	५९	६	००	३०	००	भद्रा ८/५७व्या.।
22	९	मं.	४	२६	११	दि.	६	४४	वि.	३५	०७	सा.	७	४१	ह.	१७	४८	कौ.	१७	४१	५	५९	६	०१	३०	००	वृत्ति-१४/०५
23	१०	बु.	६	५१	३३	रा.	२	३५	अनु.	३१	३४	सा.	६	३६	व.	१०	४४	ग.	१५	३७	५	५९	६	०१	३०	०५	भद्रा रा. २/३५ तः, स.सि.यो. १८/३६ या.।
24	११	बु.	७	४६	१७	रा.	१२	२९	ज्ये.	२८	११	सा.	५	१४	सि.	५१	३०	वि.	१३	३२	५	५८	६	०२	३०	०८	चनु. १७/१४ भद्रा १३/३२ या., मीने बुधः १०/४६।
25	१२	सु.	८	४१	२३	रा.	१०	३०	मृ.	२४	४२	दि.	३	५०	वरो.	४९	३४	बाल.	११	२९	५	५८	६	०२	३०	११	संतलाष्टमे, सन्नानाष्टमी, अष्टकाश्राद्धम्।
26	१३	श.	९	३६	१६	रा.	८	२७	पुषा.	२१	२०	दि.	२	२९	प.	४२	३१	तै.	९	२८	५	५७	६	०३	३०	११	यकरो २०/१० मुरोरुदयः पूर्व ९/३५
27	१४	र.	१०	३१	२५	सा.	६	२९	उ.षा.	१८	१३	दि.	१	१४	शि.	३५	५४	यजि.	७	२८	५	५७	६	०३	३०	१५	भद्रा ७/२८ तः १८/२९ या., स.सि.यो. १३/१४ या.।
28	१५	सो.	११	२६	४६	दि.	३	०१	आ.	१४	३३	दि.	११	४५	सि.	२९	२४	बाल.	१५	०१	५	५६	६	०४	३०	१८	कुम्भे २३/२७ पापमोचिनी ११व्रतं(सर्वे), पञ्चकारम्भः २३/२७, स.सि.यो. ११/०५ या.।
29	१६	मं.	१२	२२	३७	दि.	२	५८	घ.	१३	०९	दि.	११	१०	सा.	२३	३३	तै.	१४	५८	५	५५	६	०५	३०	२०	पुन्याहुसकष्टं (बुधवा मंगल), गोघृतेन ११व्रतपारणम्, भौषाद्रोषव्रतम्।
30	१७	बु.	१३	१९	०७	दि.	१	३४	शत.	११	३४	दि.	१०	३२	सु.	१८	०२	यजि.	१३	३४	५	५५	६	०५	३०	२३	मंने रा. ४/१८ भद्रा १३/३४ तः रा. १/०५ या., माससिवराष्ट्रव्रतम्।
31.	१८	बु.	१४	१६	४६	दि.	१२	३६	पुषा.	१०	५०	दि.	१०	१४	सु.	१३	२२	श.	१२	३६	५	५४	६	०६	३०	२७	श्रद्धा अमा, रेवत्यामर्कः १९/१३, मीने शुक्र ८/२८।
अप्रै.	१९	सु.	३०	१५	०४	दि.	१२	१६	उ.षा.	११	४२	दि.	१०	३४	ब.	९	४८	ज.	१२	१६	५	५४	६	०६	३०	३३	स्नानदानादी स.सि.यो. १०/३४ तः।

होन्ते:-	१९ मार्च	<p>वैवाहिक दिनार्कः :- श्रीन ५कं-गुवंस्तदोपत्वात् विवाहादिशुभमुत्ताभावः</p>
मौने बुध:-	२४ ..	
मन्त्रनाष्ट्ये-	२५ ..	
बुरोहदश:-	२६ ..	
पापयेधिनो ११वतम्-२८ ..		
वृद्धाङ्गारकवतम्-	२९ ..	
रेवत्यामक:-	३१ ..	
श्रीने शुक्र:-	३१ ..	

[illegible]

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणां दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी

मासः	जनवरी																फरवरी																मासः																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
स्थानं	गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				स्थानं																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
१	७ २४ ५ ३१	६ ३९ ५ ०८	६ ५७ ५ १८	७ १८ ५ ३१	७ १८ ५ ५८	६ ३६ ५ ३२	६ ५४ ५ ४२	७ १३ ५ ५६	१	७ २४ ५ ३१	६ ३९ ५ ०९	६ ५७ ५ १८	७ १८ ५ ३२	७ १८ ५ ५९	६ ३५ ५ ३३	६ ५३ ५ ४२	७ १३ ५ ५७	२	७ २५ ५ ३३	६ ३९ ५ १०	६ ५८ ५ १९	७ १९ ५ ३२	७ १७ ६ ००	६ ३५ ५ ३४	६ ५३ ५ ४३	७ १२ ५ ५८	३	७ २५ ५ ३३	६ ३९ ५ १०	६ ५८ ५ २०	७ १९ ५ ३३	७ १६ ६ ०१	६ ३४ ५ ३५	६ ५२ ५ ४४	७ १२ ५ ५८	४	७ २५ ५ ३४	६ ३९ ५ १२	६ ५८ ५ २१	७ १९ ५ ३४	७ १६ ६ ०२	६ ३४ ५ ३५	६ ५२ ५ ४५	७ ११ ५ ५९	५	७ २५ ५ ३५	६ ४० ५ १२	६ ५८ ५ २१	७ १९ ५ ३५	७ १५ ६ ०३	६ ३३ ५ ३६	६ ५१ ५ ४५	७ १० ६ ००	६	७ २६ ५ ३६	६ ४० ५ १३	६ ५८ ५ २२	७ १९ ५ ३५	७ १४ ६ ०४	६ ३२ ५ ३७	६ ५१ ५ ४६	७ १० ६ ०१	७	७ २६ ५ ३७	६ ४० ५ १३	६ ५९ ५ २३	७ १९ ५ ३६	७ १४ ६ ०५	६ ३२ ५ ३८	६ ५० ५ ४७	७ ०९ ६ ०२	८	७ २६ ५ ३७	६ ४० ५ १४	६ ५९ ५ २४	७ १९ ५ ३७	७ १३ ६ ०५	६ ३१ ५ ३८	६ ४९ ५ ४८	७ ०८ ६ ०२	९	७ २६ ५ ३८	६ ४० ५ १५	६ ५९ ५ २४	७ १९ ५ ३८	७ १२ ६ ०६	६ ३० ५ ३९	६ ४९ ५ ४९	७ ०८ ६ ०३	१०	७ २६ ५ ३९	६ ४० ५ १६	६ ५९ ५ २५	७ १९ ५ ३९	७ ११ ६ ०७	६ ३० ५ ४०	६ ४८ ५ ४९	७ ०७ ६ ०४	११	७ २५ ५ ४०	६ ४० ५ १६	६ ५९ ५ २६	७ १९ ५ ३९	७ १० ६ ०८	६ २९ ५ ४०	६ ४७ ५ ५०	७ ०६ ६ ०५	१२	७ २५ ५ ४१	६ ४० ५ १७	६ ५९ ५ २७	७ १९ ५ ४०	७ ०९ ६ ०९	६ २८ ५ ४१	६ ४६ ५ ५१	७ ०५ ६ ०६	१३	७ २५ ५ ४२	६ ४० ५ १८	६ ५९ ५ २७	७ १९ ५ ४१	७ ०८ ६ १०	६ २८ ५ ४२	६ ४६ ५ ५१	७ ०४ ६ ०६	१४	७ २५ ५ ४३	६ ४० ५ १९	६ ५९ ५ २८	७ १९ ५ ४२	७ ०८ ६ ११	६ २७ ५ ४३	६ ४५ ५ ५२	७ ०४ ६ ०७	१५	७ २५ ५ ४४	६ ४० ५ २०	६ ५९ ५ २९	७ १९ ५ ४३	७ ०७ ६ १२	६ २६ ५ ४३	६ ४४ ५ ५३	७ ०३ ६ ०८	१६	७ २५ ५ ४४	६ ४० ५ २०	६ ५९ ५ ३०	७ १९ ५ ४३	७ ०६ ६ १२	६ २५ ५ ४४	६ ४३ ५ ५३	७ ०३ ६ ०९	१७	७ २४ ५ ४५	६ ४० ५ २१	६ ५८ ५ ३१	७ १९ ५ ४४	७ ०५ ६ १३	६ २५ ५ ४५	६ ४३ ५ ५४	७ ०२ ६ ०९	१८	७ २४ ५ ४६	६ ४० ५ २२	६ ५८ ५ ३१	७ १८ ५ ४५	७ ०४ ६ १४	६ २४ ५ ४५	६ ४२ ५ ५५	७ ०१ ६ १०	१९	७ २४ ५ ४७	६ ४० ५ २३	६ ५८ ५ ३२	७ १८ ५ ४६	७ ०३ ६ १५	६ २३ ५ ४६	६ ४१ ५ ५५	६ ०० ६ ११	२०	७ २४ ५ ४८	६ ३९ ५ २४	६ ५८ ५ ३३	७ १८ ५ ४७	७ ०२ ६ १६	६ २२ ५ ४७	६ ४० ५ ५६	६ ५९ ६ ११	२१	७ २३ ५ ४९	६ ३९ ५ २४	६ ५८ ५ ३४	७ १८ ५ ४८	७ ०१ ६ १७	६ २१ ५ ४७	६ ३९ ५ ५७	६ ५८ ६ १२	२२	७ २३ ५ ५०	६ ३९ ५ २५	६ ५७ ५ ३५	७ १७ ५ ४९	७ ०० ६ १७	६ २० ५ ४८	६ ३८ ५ ५७	६ ५७ ६ १३	२३	७ २२ ५ ५१	६ ३९ ५ २६	६ ५७ ५ ३५	७ १७ ५ ४९	६ ५८ ६ १८	६ १९ ५ ४८	६ ३७ ५ ५८	६ ५६ ६ १४	२४	७ २२ ५ ५२	६ ३८ ५ २७	६ ५७ ५ ३६	७ १७ ५ ५०	६ ५७ ६ १९	६ १९ ५ ४९	६ ३६ ५ ५८	६ ५५ ६ १४	२५	७ २२ ५ ५२	६ ३८ ५ २८	६ ५६ ५ ३७	७ १६ ५ ५१	६ ५६ ६ २०	६ १८ ५ ५०	६ ३६ ५ ५९	६ ५४ ६ १५	२६	७ २१ ५ ५३	६ ३८ ५ २८	६ ५६ ५ ३८	७ १६ ५ ५२	६ ५५ ६ २१	६ १७ ५ ५०	६ ३५ ६ ००	६ ५३ ६ १६	२७	७ २१ ५ ५४	६ ३७ ५ २९	६ ५६ ५ ३८	७ १५ ५ ५३	६ ५४ ६ २१	६ १६ ५ ५१	६ ३४ ६ ००	६ ५२ ६ १६	२८	७ २० ५ ५५	६ ३७ ५ ३०	६ ५५ ५ ३९	७ १५ ५ ५४	६ ५३ ६ २२	६ १६ ५ ५१	६ ३३ ६ ०१	६ ५१ ६ १६	२९	७ २० ५ ५६	६ ३६ ५ ३१	६ ५५ ५ ४०	७ १४ ५ ५४	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, सूर्योदयास्तसारिणी संवत्-२०७७ / पृ.सं. ६१)

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणां दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी

मासः	मार्च																अप्रैल																मासः
स्थानं	गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				स्थानं
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः						
१	६ ५३	६ २२	६ १५	५ ५१	६ ३२	६ ०२	६ ५१	६ १७	६ १४	६ ४४	५ ४२	६ ०७	५ ५९	६ १८	६ १५	६ ३५	१																
२	६ ५२	६ २३	६ १४	५ ५२	६ ३१	६ ०२	६ ५०	६ १७	६ १३	६ ४४	५ ४१	६ ०७	५ ५७	६ १८	६ १४	६ ३६	२																
३	६ ५१	६ २४	६ १३	५ ५२	६ ३०	६ ०३	६ ४९	६ १८	६ ११	६ ४५	५ ४०	६ ०८	५ ५६	६ १९	६ १३	६ ३६	३																
४	६ ४९	६ २४	६ १२	५ ५३	६ २९	६ ०३	६ ४७	६ १९	६ १०	६ ४६	५ ३९	६ ०८	५ ५५	६ १९	६ १२	६ ३७	४																
५	६ ४८	६ २५	६ ११	५ ५४	६ २८	६ ०४	६ ४६	६ १९	६ ०९	६ ४६	५ ३७	६ ०९	५ ५४	६ २०	६ ११	६ ३७	५																
६	६ ४७	६ २६	६ १०	५ ५४	६ २७	६ ०४	६ ४५	६ २०	६ ०८	६ ४७	५ ३६	६ ०९	५ ५३	६ २०	६ १०	६ ३८	६																
७	६ ४६	६ २७	६ ०९	५ ५५	६ २६	६ ०५	६ ४४	६ २१	६ ०६	६ ४८	५ ३५	६ १०	५ ५२	६ २१	६ ०९	६ ३८	७																
८	६ ४५	६ २७	६ ०८	५ ५५	६ २५	६ ०५	६ ४३	६ २१	६ ०५	६ ४७	५ ३४	६ १०	५ ५१	६ २१	६ ०७	६ ३९	८																
९	६ ४३	६ २८	६ ०७	५ ५६	६ २४	६ ०६	६ ४२	६ २२	६ ०५	६ ४८	५ ३३	६ ११	५ ५०	६ २२	६ ०६	६ ३९	९																
१०	६ ४२	६ २९	६ ०६	५ ५६	६ २३	६ ०७	६ ४१	६ २२	६ ०३	६ ५०	५ ३२	६ ११	५ ४९	६ २२	६ ०५	६ ४०	१०																
११	६ ४१	६ २९	६ ०५	५ ५७	६ २१	६ ०७	६ ४०	६ २३	६ ०१	६ ५०	५ ३१	६ १२	५ ४८	६ २२	६ ०४	६ ४१	११																
१२	६ ४०	६ ३०	६ ०४	५ ५७	६ २०	६ ०८	६ ३९	६ २४	६ ००	६ ५१	५ ३०	६ १२	५ ४७	६ २३	६ ०३	६ ४१	१२																
१३	६ ३८	६ ३१	६ ०३	५ ५८	६ १९	६ ०८	६ ३८	६ २४	५ ५९	६ ५२	५ २९	६ १३	५ ४६	६ २४	६ ०२	६ ४२	१३																
१४	६ ३७	६ ३२	६ ०२	५ ५८	६ १८	६ ०९	६ ३६	६ २५	५ ५८	६ ५२	५ २८	६ १३	५ ४५	६ २४	६ ०१	६ ४२	१४																
१५	६ ३६	६ ३२	६ ००	५ ५९	६ १७	६ ०९	६ ३५	६ २५	५ ५७	६ ५३	५ २७	६ १४	५ ४४	६ २५	६ ००	६ ४३	१५																
१६	६ ३५	६ ३३	५ ५९	५ ५९	६ १६	६ १०	६ ३४	६ २६	५ ५५	६ ५४	५ २६	६ १४	५ ४३	६ २५	५ ५९	६ ४३	१६																
१७	६ ३३	६ ३४	५ ५८	६ ००	६ १५	६ १०	६ ३३	६ २७	५ ५४	६ ५४	५ २५	६ १५	५ ४२	६ २६	५ ५८	६ ४४	१७																
१८	६ ३२	६ ३४	५ ५७	६ ००	६ १४	६ ११	६ ३२	६ २७	५ ५३	६ ५५	५ २४	६ १५	५ ४१	६ २६	५ ५७	६ ४५	१८																
१९	६ ३१	६ ३५	५ ५६	६ ०१	६ १३	६ ११	६ ३१	६ २८	५ ५२	६ ५६	५ २३	६ १६	५ ४०	६ २७	५ ५६	६ ४५	१९																
२०	६ २९	६ ३६	५ ५५	६ ०१	६ १२	१६ १२	६ ३०	६ २८	५ ५१	६ ५६	५ २२	६ १६	५ ३९	६ २७	५ ५५	६ ४६	२०																
२१	६ २८	६ ३६	५ ५४	६ ०२	६ ११	६ १२	६ २८	६ २९	५ ५०	६ ५७	५ २१	६ १७	५ ३८	६ २८	५ ५४	६ ४६	२१																
२२	६ २७	६ ३७	५ ५३	६ ०२	६ ०९	६ १३	६ २७	६ २९	५ ४९	६ ५८	५ २०	६ १७	५ ३७	६ २८	५ ५३	६ ४७	२२																
२३	६ २५	६ ३८	५ ५२	६ ०३	६ ०८	६ १३	६ २६	६ ३०	५ ४९	६ ५८	५ २०	६ १८	५ ३६	६ २९	५ ५२	६ ४७	२३																
२४	६ २४	६ ३८	५ ५२	६ ०३	६ ०७	६ १४	६ २५	६ ३०	५ ४७	६ ५९	५ १९	६ १८	५ ३६	६ २९	५ ५१	६ ४८	२४																
२५	६ २३	६ ३९	५ ५१	६ ०४	६ ०६	६ १४	६ २४	६ ३१	५ ४६	७ ००	५ १८	६ १९	५ ३५	६ ३०	५ ५०	६ ४९	२५																
२६	६ २२	६ ४०	५ ४९	६ ०४	६ ०५	६ १५	६ २३	६ ३२	५ ४५	७ ०१	५ १७	६ १९	५ ३४	६ ३०	५ ४९	६ ४९	२६																
२७	६ २०	६ ४०	५ ४८	६ ०५	६ ०४	६ १५	६ २१	६ ३२	५ ४४	७ ०१	५ १६	६ २०	५ ३३	६ ३१	५ ४८	६ ५०	२७																
२८	६ १९	६ ४१	५ ४७	६ ०५	६ ०३	६ १६	६ २०	६ ३३	५ ४३	७ ०२	५ १५	६ २१	५ ३२	६ ३१	५ ४७	६ ५०	२८																
२९	६ १८	६ ४२	५ ४६	६ ०५	६ ०२	६ १६	६ १९	६ ३३	५ ४२	७ ०३	५ १४	६ २१	५ ३१	६ ३२	५ ४६	६ ५१	२९																
३०	६ १६	६ ४२	५ ४५	६ ०६	६ ०१	६ १७	६ १८	६ ३४	५ ४१	७ ०३	५ १४	६ २२	५ ३१	६ ३२	५ ४५	६ ५२	३०																
३१	६ १५	६ ४३	५ ४४	६ ०६	६ ००	६ १७	६ १७	६ ३४	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१																

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, सूर्योदयास्तसारिणी संवत्-२०७७ / पृ.सं. 62)

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणां दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी

मासः	मई																जून																मासः
स्थानं	गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				स्थानं
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः						
१	५	४०	७	०४	५	१३	६	२२	५	३०	६	३३	५	४५	६	५२	५	२०	७	२५	४	५७	६	३९	५	१५	६	५०	५	२८	७	१०	१
२	५	३९	७	०५	५	१२	६	२३	५	२९	६	३४	५	४४	६	५३	५	२०	७	२६	४	५७	६	४०	५	१५	६	५०	५	२८	७	११	२
३	५	३८	७	०६	५	११	६	२३	५	२८	६	३४	५	४३	६	५३	५	२०	७	२६	४	५७	६	४०	५	१४	६	५१	५	२७	७	११	३
४	५	३७	७	०६	५	११	६	२४	५	२७	६	३५	५	४२	६	५४	५	२०	७	२७	४	५७	६	४१	५	१४	६	५१	५	२७	७	१२	४
५	५	३६	७	०७	५	१०	६	२४	५	२७	६	३५	५	४१	६	५५	५	१९	७	२७	४	५७	६	४१	५	१४	६	५१	५	२७	७	१२	५
६	५	३५	७	०८	५	०९	६	२५	५	२६	६	३६	५	४१	६	५५	५	१९	७	२८	४	५७	६	४१	५	१४	६	५१	५	२७	७	१२	६
७	५	३४	७	०८	५	०८	६	२६	५	२५	६	३६	५	४०	६	५६	५	१९	७	२८	४	५७	६	४२	५	१४	६	५२	५	२७	७	१३	७
८	५	३३	७	०९	५	०८	६	२६	५	२५	६	३७	५	३९	६	५६	५	१९	७	२९	४	५७	६	४३	५	१४	६	५२	५	२७	७	१३	८
९	५	३२	७	१०	५	०७	६	२७	५	२४	६	३७	५	३८	६	५७	५	१९	७	२९	४	५७	६	४३	५	१४	६	५३	५	२७	७	१४	९
१०	५	३१	७	११	५	०६	६	२७	५	२३	६	३८	५	३८	६	५८	५	१९	७	३०	४	५७	६	४३	५	१४	६	५३	५	२७	७	१४	१०
११	५	३०	७	११	५	०६	६	२८	५	२३	६	३९	५	३७	६	५८	५	१९	७	३०	४	५७	६	४३	५	१४	६	५३	५	२७	७	१५	११
१२	५	३०	७	१२	५	०५	६	२८	५	२२	६	३९	५	३६	६	५९	५	१९	७	३०	४	५७	६	४४	५	१४	६	५४	५	२७	७	१५	१२
१३	५	२९	७	१३	५	०५	६	२९	५	२२	६	४०	५	३६	७	५९	५	१९	७	३१	४	५७	६	४४	५	१४	६	५४	५	२७	७	१५	१३
१४	५	२८	७	१३	५	०४	६	३०	५	२१	६	४०	५	३५	७	००	५	१९	७	३१	४	५७	६	४५	५	१४	६	५५	५	२७	७	१६	१४
१५	५	२८	७	१४	५	०४	६	३०	५	२१	६	४१	५	३५	७	०१	५	१९	७	३२	४	५७	६	४५	५	१४	६	५५	५	२७	७	१६	१५
१६	५	२७	७	१५	५	०३	६	३१	५	२०	६	४१	५	३४	७	०१	५	१९	७	३२	४	५७	६	४५	५	१५	६	५५	५	२७	७	१६	१६
१७	५	२६	७	१६	५	०३	६	३१	५	२०	६	४२	५	३३	७	०२	५	१९	७	३२	४	५७	६	४५	५	१५	६	५६	५	२७	७	१७	१७
१८	५	२६	७	१६	५	०२	६	३२	५	१९	६	४२	५	३३	७	०२	५	१९	७	३३	४	५७	६	४६	५	१५	६	५६	५	२७	७	१७	१८
१९	५	२५	७	१७	५	०२	६	३२	५	१९	६	४३	५	३२	७	०३	५	१९	७	३३	४	५७	६	४६	५	१५	६	५६	५	२८	७	१७	१९
२०	५	२५	७	१८	५	०१	६	३३	५	१८	६	४३	५	३२	७	०४	५	१९	७	३३	४	५७	६	४६	५	१५	६	५६	५	२८	७	१७	२०
२१	५	२४	७	१८	५	००	६	३३	५	१८	६	४४	५	३१	७	०४	५	२०	७	३३	४	५८	६	४६	५	१५	६	५७	५	२८	७	१८	२१
२२	५	२४	७	१९	५	००	६	३४	५	१७	६	४५	५	३१	७	०५	५	२०	७	३३	४	५८	६	४६	५	१६	६	५७	५	२८	७	१८	२२
२३	५	२३	७	२०	४	५९	६	३५	५	१७	६	४५	५	३१	७	०५	५	२०	७	३४	४	५८	६	४७	५	१६	६	५७	५	२८	७	१८	२३
२४	५	२३	७	२०	४	५९	६	३५	५	१७	६	४६	५	३०	७	०६	५	२०	७	३४	४	५८	६	४७	५	१६	६	५७	५	२९	७	१८	२४
२५	५	२२	७	२१	४	५९	६	३६	५	१६	६	४६	५	३०	७	०६	५	२१	७	३४	४	५९	६	४७	५	१६	६	५७	५	२९	७	१८	२५
२६	५	२२	७	२१	४	५८	६	३६	५	१६	६	४७	५	२९	७	०७	५	२१	७	३४	४	५९	६	४७	५	१७	६	५७	५	२९	७	१८	२६
२७	५	२२	७	२२	४	५८	६	३७	५	१६	६	४७	५	२९	७	०७	५	२१	७	३४	४	५९	६	४७	५	१७	६	५८	५	२९	७	१९	२७
२८	५	२१	७	२३	४	५८	६	३७	५	१६	६	४८	५	२९	७	०८	५	२१	७	३४	४	५९	६	४७	५	१७	६	५८	५	३०	७	१९	२८
२९	५	२१	७	२३	४	५८	६	३८	५	१५	६	४८	५	२८	७	०९	५	२२	७	३४	५	००	६	४८	५	१७	६	५८	५	३०	७	१९	२९
३०	५	२१	७	२४	४	५८	६	३८	५	१५	६	४९	५	२८	७	०९	५	२२	७	३४	५	००	६	४९	५	१८	६	५८	५	३०	७	१९	३०
३१	५	२१	७	२५	४	५८	६	३९	५	१५	६	४९	५	२८	७	१०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१	

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, सूर्योदयास्तसारिणी संवत्-२०७७ / पृ.सं. 63)

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणां दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी

मासः	जुलाई																मासः
स्थानं	गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				स्थानं
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः
१	५ २३ ७ ३४	५ ०० ६ ४८	५ १८ ६ ५८	५ ३९ ७ १९	५ ४० ७ २२	५ १५ ६ ३९	५ ३३ ६ ४८	५ ४६ ७ ०८	१								१
२	५ २३ ७ ३४	५ ०१ ६ ४८	५ १९ ६ ५८	५ ३९ ७ १९	५ ४१ ७ २१	५ १६ ६ ३८	५ ३४ ६ ४८	५ ४७ ७ ०७	२								२
३	५ २३ ७ ३४	५ ०१ ६ ४८	५ १९ ६ ५८	५ ३२ ७ १९	५ ४१ ७ २१	५ १६ ६ ३७	५ ३४ ६ ४७	५ ४७ ७ ०७	३								३
४	५ २४ ७ ३४	५ ०१ ६ ४८	५ २० ६ ५८	५ ३२ ७ १९	५ ४२ ७ २०	५ १७ ६ ३७	५ ३५ ६ ४७	५ ४८ ७ ०६	४								४
५	५ २४ ७ ३४	५ ०२ ६ ४८	५ २० ६ ५८	५ ३२ ७ १९	५ ४३ ७ १९	५ १७ ६ ३६	५ ३५ ६ ४६	५ ४९ ७ ०५	५								५
६	५ २५ ७ ३४	५ ०२ ६ ४८	५ २० ६ ५८	५ ३३ ७ १९	५ ४३ ७ १८	५ १८ ६ ३५	५ ३६ ६ ४५	५ ४९ ७ ०५	६								६
७	५ २५ ७ ३४	५ ०३ ६ ४७	५ २१ ६ ५८	५ ३३ ७ १८	५ ४४ ७ १७	५ १८ ६ ३५	५ ३६ ६ ४४	५ ५० ७ ०४	७								७
८	५ २६ ७ ३४	५ ०३ ६ ४७	५ २१ ६ ५८	५ ३४ ७ १८	५ ४५ ७ १६	५ १९ ६ ३४	५ ३७ ६ ४३	५ ५० ७ ०३	८								८
९	५ २६ ७ ३३	५ ०४ ६ ४७	५ २२ ६ ५७	५ ३४ ७ १८	५ ४५ ७ १६	५ १९ ६ ३३	५ ३७ ६ ४३	५ ५१ ७ ०२	९								९
१०	५ २७ ७ ३३	५ ०४ ६ ४७	५ २२ ६ ५७	५ ३५ ७ १८	५ ४६ ७ १५	५ २० ६ ३२	५ ३८ ६ ४२	५ ५१ ७ ०१	१०								१०
११	५ २७ ७ ३३	५ ०४ ६ ४७	५ २३ ६ ५७	५ ३५ ७ १८	५ ४७ ७ १४	५ २० ६ ३१	५ ३८ ६ ४१	५ ५२ ७ ००	११								११
१२	५ २८ ७ ३३	५ ०५ ६ ४७	५ २३ ६ ५७	५ ३६ ७ १८	५ ४७ ७ १३	५ २१ ६ ३१	५ ३८ ६ ४०	५ ५२ ७ ००	१२								१२
१३	५ २८ ७ ३२	५ ०५ ६ ४७	५ २३ ६ ५७	५ ३६ ७ १७	५ ४८ ७ १२	५ २१ ६ ३०	५ ३९ ६ ३९	५ ५३ ७ ०१	१३								१३
१४	५ २९ ७ ३२	५ ०६ ६ ४६	५ २४ ६ ५६	५ ३७ ७ १७	५ ४९ ७ ११	५ २२ ६ २९	५ ३९ ६ ३८	५ ५३ ७ ०१	१४								१४
१५	५ २९ ७ ३२	५ ०६ ६ ४६	५ २४ ६ ५६	५ ३७ ७ १७	५ ४९ ७ १०	५ २२ ६ २८	५ ४० ६ ३८	५ ५४ ७ ०२	१५								१५
१६	५ ३० ७ ३१	५ ०७ ६ ४६	५ २४ ६ ५६	५ ३८ ७ १६	५ ५० ७ ०९	५ २३ ६ २७	५ ४० ६ ३७	५ ५५ ७ ०२	१६								१६
१७	५ ३१ ७ ३१	५ ०७ ६ ४५	५ २५ ६ ५६	५ ३८ ७ १६	५ ५१ ७ ०८	५ २३ ६ २६	५ ४१ ६ ३६	५ ५५ ७ ०३	१७								१७
१८	५ ३१ ७ ३१	५ ०८ ६ ४५	५ २६ ६ ५५	५ ३९ ७ १६	५ ५१ ७ ०७	५ २४ ६ २६	५ ४१ ६ ३६	५ ५६ ७ ०३	१८								१८
१९	५ ३२ ७ ३०	५ ०८ ६ ४५	५ २६ ६ ५५	५ ३९ ७ १५	५ ५२ ७ ०६	५ २४ ६ २५	५ ४२ ६ ३४	५ ५६ ७ ०४	१९								१९
२०	५ ३२ ७ ३०	५ ०९ ६ ४४	५ २७ ६ ५४	५ ४० ७ १५	५ ५३ ७ ०५	५ २५ ६ २५	५ ४२ ६ ३३	५ ५७ ७ ०४	२०								२०
२१	५ ३३ ७ २९	५ ०९ ६ ४४	५ २७ ६ ५४	५ ४० ७ १४	५ ५३ ७ ०३	५ २५ ६ २३	५ ४३ ६ ३२	५ ५७ ७ ०५	२१								२१
२२	५ ३४ ७ २९	५ १० ६ ४४	५ २८ ६ ५४	५ ४१ ७ १४	५ ५४ ७ ०२	५ २६ ६ २२	५ ४३ ६ ३१	५ ५८ ७ ०५	२२								२२
२३	५ ३४ ७ २८	५ १० ६ ४३	५ २८ ६ ५३	५ ४१ ७ १३	५ ५५ ७ ००	५ २६ ६ २१	५ ४४ ६ ३०	५ ५८ ७ ०६	२३								२३
२४	५ ३५ ७ २८	५ ११ ६ ४३	५ २९ ६ ५३	५ ४२ ७ १३	५ ५६ ६ ५९	५ २६ ६ २०	५ ४४ ६ २९	५ ५९ ७ ०६	२४								२४
२५	५ ३६ ७ २७	५ ११ ६ ४२	५ २९ ६ ५२	५ ४२ ७ १२	५ ५६ ६ ५८	५ २७ ६ १९	५ ४५ ६ २८	५ ५९ ७ ०७	२५								२५
२६	५ ३६ ७ २६	५ १२ ६ ४२	५ ३० ६ ५२	५ ४३ ७ १२	५ ५७ ६ ५६	५ २७ ६ १८	५ ४५ ६ २७	६ ०० ७ ०७	२६								२६
२७	५ ३७ ७ २६	५ १२ ६ ४१	५ ३० ६ ५१	५ ४४ ७ ११	५ ५८ ६ ५५	५ २८ ६ १७	५ ४६ ६ २६	६ ०० ७ ०७	२७								२७
२८	५ ३७ ७ २५	५ १३ ६ ४१	५ ३१ ६ ५१	५ ४४ ७ ११	५ ५८ ६ ५४	५ २८ ६ १६	५ ४६ ६ २५	६ ०१ ७ ०८	२८								२८
२९	५ ३८ ७ २४	५ १३ ६ ४०	५ ३१ ६ ५०	५ ४५ ७ १०	५ ५९ ६ ५३	५ २९ ६ १५	५ ४६ ६ २४	६ ०१ ७ ०८	२९								२९
३०	५ ३९ ७ २४	५ १४ ६ ४०	५ ३२ ६ ४९	५ ४५ ७ ०९	६ ०० ६ ५२	५ २९ ६ १४	५ ४७ ६ २३	६ ०२ ७ ०९	३०								३०
३१	५ ३९ ७ २३	५ १४ ६ ३९	५ ३२ ६ ४९	५ ४६ ७ ०९	६ ०० ६ ५२	५ ३० ६ १३	५ ४७ ६ २२	६ ०२ ७ ०९	३१								३१

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, सूर्योदयास्तसारिणी संवत्-२०७७ / पृ.सं. ६४)

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणां दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी

मासः	सितम्बर																मासः
स्थानं	गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				स्थानं
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः
१	६ ००	६ ५०	५ ३०	६ १२	५ ४८	६ २१	६ ०३	६ ३९	६ १८	६ ११	५ ४३	५ ३८	६ ००	५ ४७	६ १८	६ ०४	१
२	६ ०१	६ ४९	५ ३०	६ ११	५ ४८	६ २०	६ ०३	६ ३८	६ १९	६ १०	५ ४३	५ ३६	६ ०१	५ ४६	६ १८	६ ०२	२
३	६ ०१	६ ४८	५ ३१	६ १०	५ ४९	६ १९	६ ०४	६ ३७	६ १९	६ ०९	५ ४४	५ ३५	६ ०२	५ ४५	६ १९	६ ०१	३
४	६ ०२	६ ४७	५ ३१	६ ०८	५ ४९	६ १८	६ ०४	६ ३६	६ २०	६ ०७	५ ४४	५ ३४	६ ०२	५ ४४	६ १९	६ ००	४
५	६ ०३	६ ४५	५ ३२	६ ०७	५ ४९	६ १६	६ ०५	६ ३५	६ २१	६ ०६	५ ४४	५ ३३	६ ०३	५ ४३	६ २०	५ ५९	५
६	६ ०३	६ ४४	५ ३२	६ ०६	५ ५०	६ १५	६ ०५	६ ३३	६ २१	६ ०५	५ ४५	५ ३२	६ ०३	५ ४२	६ २०	५ ५८	६
७	६ ०३	६ ४३	५ ३३	६ ०५	५ ५०	६ १४	६ ०६	६ ३२	६ २२	६ ०४	५ ४५	५ ३१	६ ०४	५ ४१	६ २१	५ ५७	७
८	६ ०४	६ ४१	५ ३३	६ ०४	५ ५१	६ १३	६ ०६	६ ३१	६ २३	६ ०३	५ ४६	५ ३०	६ ०४	५ ३९	६ २१	५ ५६	८
९	६ ०४	६ ४०	५ ३३	६ ०३	५ ५१	६ १२	६ ०७	६ ३०	६ २३	६ ०१	५ ४६	५ २९	६ ०५	५ ३८	६ २२	५ ५५	९
१०	६ ०६	६ ३९	५ ३४	६ ०२	५ ५२	६ ११	६ ०७	६ २९	६ २४	६ ००	५ ४७	५ २८	६ ०५	५ ३७	६ २३	५ ५४	१०
११	६ ०६	६ ३८	५ ३४	६ ०१	५ ५२	६ १०	६ ०८	६ २७	६ २५	५ ५८	५ ४७	५ २७	६ ०६	५ ३६	६ २३	५ ५४	११
१२	६ ०७	६ ३६	५ ३५	५ ५८	५ ५२	६ ०९	६ ०८	६ २६	६ २५	५ ५७	५ ४८	५ २६	६ ०६	५ ३५	६ २४	५ ५३	१२
१३	६ ०७	६ ३५	५ ३५	५ ५७	५ ५३	६ ०७	६ ०९	६ २५	६ २६	५ ५६	५ ४८	५ २५	६ ०७	५ ३४	६ २४	५ ५२	१३
१४	६ ०८	६ ३४	५ ३५	५ ५६	५ ५३	६ ०६	६ ०९	६ २४	६ २७	५ ५५	५ ४९	५ २४	६ ०७	५ ३३	६ २५	५ ५१	१४
१५	६ ०९	६ ३२	५ ३६	५ ५६	५ ५४	६ ०५	६ १०	६ २३	६ २७	५ ५४	५ ४९	५ २३	६ ०८	५ ३२	६ २५	५ ५०	१५
१६	६ ०९	६ ३१	५ ३६	५ ५५	५ ५४	६ ०४	६ १०	६ २२	६ २८	५ ५२	५ ५०	५ २२	६ ०८	५ ३१	६ २६	५ ४९	१६
१७	६ १०	६ ३०	५ ३७	५ ५४	५ ५५	६ ०३	६ ११	६ २०	६ २९	५ ५१	५ ५०	५ २१	६ ०९	५ ३०	६ २७	५ ४८	१७
१८	६ १०	६ २८	५ ३७	५ ५३	५ ५५	६ ०२	६ ११	६ १९	६ ३०	५ ५०	५ ५१	५ २०	६ ०९	५ २९	६ २७	५ ४७	१८
१९	६ ११	६ २७	५ ३७	५ ५२	५ ५५	६ ०१	६ १२	६ १८	६ ३०	५ ४९	५ ५१	५ १९	६ १०	५ २८	६ २८	५ ४६	१९
२०	६ ११	६ २६	५ ३८	५ ५०	५ ५६	५ ५९	६ १२	६ १७	६ ३१	५ ४८	५ ५२	५ १८	६ ११	५ २८	६ २९	५ ४५	२०
२१	६ १२	६ २४	५ ३८	५ ४९	५ ५६	५ ५८	६ १३	६ १६	६ ३२	५ ४७	५ ५३	५ १७	६ ११	५ २७	६ २९	५ ४४	२१
२२	६ १३	६ २३	५ ३९	५ ४८	५ ५७	५ ५७	६ १३	६ १४	६ ३३	५ ४६	५ ५३	५ १६	६ १२	५ २६	६ ३०	५ ४३	२२
२३	६ १३	६ २२	५ ३९	५ ४७	५ ५७	५ ५६	६ १४	६ १३	६ ३३	५ ४५	५ ५४	५ १६	६ १२	५ २५	६ ३१	५ ४२	२३
२४	६ १४	६ २०	५ ४०	५ ४६	५ ५८	५ ५५	६ १४	६ १२	६ ३४	५ ४४	५ ५४	५ १५	६ १३	५ २४	६ ३१	५ ४१	२४
२५	६ १४	६ १९	५ ४०	५ ४५	५ ५८	५ ५४	६ १५	६ ११	६ ३५	५ ४३	५ ५५	५ १४	६ १४	५ २३	६ ३२	५ ४०	२५
२६	६ १५	६ १८	५ ४०	५ ४४	५ ५८	५ ५३	६ १५	६ १०	६ ३६	५ ४२	५ ५५	५ १३	६ १४	५ २२	६ ३३	५ ३९	२६
२७	६ १६	६ १६	५ ४१	५ ४२	५ ५९	५ ५२	६ १६	६ ०८	६ ३६	५ ४१	५ ५६	५ १२	६ १५	५ २२	६ ३३	५ ३८	२७
२८	६ १६	६ १५	५ ४१	५ ४१	५ ५९	५ ५०	६ १६	६ ०७	६ ३७	५ ४०	५ ५७	५ ११	६ १५	५ २१	६ ३४	५ ३७	२८
२९	६ १७	६ १४	५ ४२	५ ४०	६ ००	५ ५०	६ १७	६ ०६	६ ३८	५ ३९	५ ५७	५ ११	६ १६	५ २०	६ ३५	५ ३६	२९
३०	६ १८	६ १२	५ ४२	५ ३९	६ ००	५ ४८	६ १७	६ ०५	६ ३९	५ ३८	५ ५८	५ १०	६ १७	५ १९	६ ३५	५ ३५	३०
३१	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३१

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, सूर्योदयास्तसारिणी संवत्-२०७७ / पू.सं. ६५)

गरली (हि.प्र.)-मोतिहारी (बिहार)-लखनऊ (उ.प्र.)-दिल्ली-नगराणा दैनिक-सूर्योदय-सूर्यास्त-सारिणी

मासः	नवम्बर																दिसम्बर																मासः
स्थानं	गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				गरली				मोतिहारी				लखनऊ				दिल्ली				स्थानं
दिनांकः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	सूर्योदयः	सूर्यास्तः	दिनांकः						
१	६ ४०	५ ३६	५ ५९	५ ०८	६ १८	५ १८	६ ३७	५ ३२	७ ०७	५ २१	६ २१	४ ५७	६ ४०	५ ०७	७ ००	५ १९	१																
२	६ ४१	५ ३५	६ ००	५ ०८	६ १९	५ १७	६ ३७	५ ३१	७ ०७	५ २१	६ २२	४ ५७	६ ४१	५ ०७	७ ०१	५ १९	२																
३	६ ४२	५ ३४	६ ०१	५ ०७	६ १९	५ १६	६ ३८	५ ३१	७ ०८	५ २१	६ २३	४ ५७	६ ४२	५ ०७	७ ०२	५ १९	३																
४	६ ४३	५ ३३	६ ०१	५ ०६	६ २०	५ १६	६ ३९	५ ३०	७ ०९	५ २१	६ २४	४ ५७	६ ४२	५ ०७	७ ०३	५ २०	४																
५	६ ४४	५ ३३	६ ०२	५ ०६	६ २१	५ १५	६ ४०	५ २९	७ १०	५ २१	६ २४	४ ४७	६ ४३	५ ०७	७ ०३	५ २०	५																
६	६ ४५	५ ३२	६ ०३	५ ०५	६ २२	५ १४	६ ४०	५ २९	७ ११	५ २१	६ २५	४ ४८	६ ४४	५ ०७	७ ०४	५ २०	६																
७	६ ४६	५ ३१	६ ०३	५ ०४	६ २२	५ १४	६ ४१	५ २८	७ ११	५ २१	६ २६	४ ४८	६ ४५	५ ०७	७ ०५	५ २०	७																
८	६ ४७	५ ३०	६ ०४	५ ०४	६ २३	५ १३	६ ४२	५ २७	७ १२	५ २१	६ २६	४ ४८	६ ४५	५ ०७	७ ०६	५ २०	८																
९	६ ४८	५ ३०	६ ०५	५ ०३	६ २४	५ १३	६ ४३	५ २७	७ १३	५ २१	६ २७	४ ४८	६ ४६	५ ०७	७ ०६	५ २०	९																
१०	६ ४९	५ २९	६ ०६	५ ०३	६ २४	५ १२	६ ४४	५ २६	७ १४	५ २१	६ २८	४ ४८	६ ४७	५ ०८	७ ०७	५ २०	१०																
११	६ ५०	५ २८	६ ०६	५ ०२	६ २५	५ १२	६ ४४	५ २५	७ १४	५ २१	६ २८	४ ४८	६ ४७	५ ०८	७ ०८	५ २१	११																
१२	६ ५१	५ २८	६ ०७	५ ०२	६ २५	५ ११	६ ४५	५ २५	७ १५	५ २२	६ २९	४ ४९	६ ४८	५ ०८	७ ०८	५ २१	१२																
१३	६ ५२	५ २७	६ ०८	५ ०१	६ २७	५ ११	६ ४६	५ २४	७ १६	५ २२	६ ३०	४ ४९	६ ४९	५ ०९	७ ०९	५ २१	१३																
१४	६ ५३	५ २७	६ ०९	५ ०१	६ २७	५ १०	६ ४७	५ २४	७ १६	५ २२	६ ३०	४ ४९	६ ४९	५ ०९	७ १०	५ २१	१४																
१५	६ ५३	५ २६	६ ०९	५ ०१	६ २८	५ १०	६ ४७	५ २३	७ १७	५ २२	६ ३१	५ ००	६ ५०	५ ०९	७ १०	५ २२	१५																
१६	६ ५४	५ २५	६ १०	५ ००	६ २९	५ ०९	६ ४८	५ २३	७ १८	५ २३	६ ३१	५ ००	६ ५०	५ १०	७ ११	५ २२	१६																
१७	६ ५५	५ २५	६ ११	४ ००	६ ३०	५ ०९	६ ४९	५ २३	७ १८	५ २३	६ ३२	५ ००	६ ५१	५ १०	७ ११	५ २३	१७																
१८	६ ५६	५ २४	६ १२	४ ५९	६ ३०	५ ०९	६ ५०	५ २२	७ १९	५ २३	६ ३३	५ ०१	६ ५२	५ १०	७ १२	५ २३	१८																
१९	६ ५७	५ २४	६ १२	४ ५९	६ ३१	५ ०८	६ ५१	५ २२	७ १९	५ २४	६ ३३	५ ०१	६ ५२	५ ११	७ १३	५ २३	१९																
२०	६ ५८	५ २४	६ १३	४ ५९	६ ३२	५ ०८	६ ५१	५ २१	७ २०	५ २४	६ ३४	५ ०२	६ ५३	५ ११	७ १३	५ २४	२०																
२१	६ ५९	५ २३	६ १४	४ ५९	६ ३३	५ ०८	६ ५२	५ २१	७ २०	५ २५	६ ३४	५ ०२	६ ५३	५ १२	७ १४	५ २४	२१																
२२	७ ००	५ २३	६ १५	४ ५८	६ ३३	५ ०८	६ ५३	५ २१	७ २१	५ २५	६ ३५	५ ०३	६ ५४	५ १२	७ १४	५ २५	२२																
२३	७ ०१	५ २३	६ १५	४ ५८	६ ३४	५ ०७	६ ५४	५ २१	७ २१	५ २६	६ ३५	५ ०३	६ ५४	५ १३	७ १५	५ २५	२३																
२४	७ ०१	५ २२	६ १६	४ ५८	६ ३५	५ ०७	६ ५५	५ २०	७ २२	५ २६	६ ३६	५ ०४	६ ५५	५ १३	७ १५	५ २६	२४																
२५	७ ०२	५ २२	६ १७	४ ५८	६ ३६	५ ०७	६ ५६	५ २०	७ २२	५ २७	६ ३६	५ ०४	६ ५५	५ १४	७ १६	५ २६	२५																
२६	७ ०३	५ २२	६ १८	४ ५८	६ ३६	५ ०७	६ ५६	५ २०	७ २३	५ २७	६ ३६	५ ०४	६ ५५	५ १४	७ १६	५ २७	२६																
२७	७ ०४	५ २१	६ १८	४ ५७	६ ३७	५ ०७	६ ५७	५ २०	७ २३	५ २८	६ ३७	५ ०४	६ ५६	५ १५	७ १६	५ २८	२७																
२८	७ ०५	५ २१	६ १९	४ ५७	६ ३८	५ ०७	६ ५८	५ २०	७ २३	५ २८	६ ३७	५ ०६	६ ५६	५ १६	७ १७	५ २८	२८																
२९	७ ०६	५ २१	६ २०	४ ५७	६ ३९	५ ०७	६ ५९	५ २०	७ २४	५ २९	६ ३८	५ ०६	६ ५७	५ १६	७ १७	५ २९	२९																
३०	७ ०७	५ २१	६ २१	४ ५७	६ ३९	५ ०७	६ ५९	५ २०	७ २४	५ ३०	६ ३८	५ ०७	६ ५७	५ १७	७ १७	५ २९	३०																
३१	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	७ ०८	३१																

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्, सूर्योदयास्तसारिणी संवत्-२०७७ / पृ.सं. ६६)

२०२१ ख्रीष्टाब्दे अप्रैल-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	स्थानकः
१	११	१७	२१	१७	७	०२	२१	१६	१	२२	१७	५३	११	००	२२	२०	९	२९	०७	५९	११	१८	४८	४८	९	१७	११	४९	१	१९	५३	१४	७	१९	५३	१४	१
२	११	१८	२०	३०	७	१६	५६	०४	१	२२	५३	४९	११	०२	०५	४२	९	२९	१९	४१	११	२०	०३	१८	९	१७	१६	२७	१	१९	५३	०३	७	१९	५३	०३	२
३	११	१९	१९	४०	८	०१	१२	०१	१	२३	२९	४६	११	०३	५०	२८	९	२९	३१	१७	११	२१	१७	४७	९	१७	२१	००	१	१९	४७	५२	७	१९	४९	५२	३
४	११	२०	१८	४८	८	१५	०७	४९	१	२४	०५	४५	११	०५	३६	३९	९	२९	४२	४९	११	२२	३२	१४	९	१७	२५	३२	१	१९	४६	४२	■	१९	४६	४२	४
५	११	२१	१७	५५	८	२८	४३	५२	१	२४	४१	४५	■	१०	२४	१६	९	२९	५४	१५	११	२३	४६	४१	९	१७	२९	५३	■	१९	४३	३१	७	१९	४३	३१	५
६	११	२२	१६	५९	९	१२	०१	४४	१	२५	१७	४७	११	०९	१३	१८	१०	००	०५	३६	११	२५	०१	०६	९	१७	३४	१२	१	१९	०४	२०	७	१९	४०	२०	६
७	११	२३	१६	०१	९	२५	०३	२३	१	२५	५३	५०	११	११	०३	४७	१०	००	१६	५१	११	२६	१५	३१	९	१७	३८	२७	१	१९	३७	०९	७	१९	३७	०९	७
८	११	२४	१५	०१	१०	०७	५०	४६	१	२६	२९	५५	११	१२	५५	४३	१०	००	२८	०१	११	२७	२९	५४	९	१७	४२	३८	१	१९	३३	५९	७	१९	३३	५९	८
९	११	२५	१३	५९	१०	२०	२५	३८	१	२७	०६	०१	११	१४	४९	०६	१०	००	३९	०५	११	२८	४४	१६	९	१७	४६	४४	१	१९	३०	४८	७	१९	३०	४८	९
१०	११	२६	१२	५५	११	०२	४९	२४	१	२७	४२	०८	११	१६	४३	५६	१०	००	५०	०३	११	२९	५८	३७	९	१७	५०	४५	१	१९	२७	३७	७	१९	२७	३७	१०
११	११	२७	११	५०	११	१५	०३	१८	१	२८	१८	१६	११	१८	४०	१३	१०	०१	००	५५	०	०१	१२	५७	९	१७	५४	४१	१	१९	२४	२६	■	१९	२४	२६	११
१२	११	२८	१०	४२	११	२७	०८	२७	१	२८	५४	२६	११	२०	३७	५५	१०	०१	११	४२	०	०२	२७	१६	९	१७	५८	३३	१	१९	२१	१५	७	१९	२१	१५	१२
१३	११	२९	०९	३२	०	०९	०६	०२	१	२९	३०	३७	११	२२	३७	०२	१०	०१	२२	२२	०	०३	४१	३४	९	१८	०२	१९	■	१९	१८	०५	७	१९	१८	०५	१३
१४	०	००	०८	२०	०	२०	५७	३७	२	००	०६	४९	११	२४	३७	३०	१०	०१	३२	५६	०	०४	५५	५०	९	१८	०६	०१	१	१९	१४	५४	७	१९	१४	५४	१४
१५	०	०१	०७	०६	१	०२	४५	१९	२	००	४३	०३	११	२६	३९	१८	१०	०१	४३	२६	■	०६	४०	०६	९	१८	०९	३८	१	१९	११	४३	७	१९	११	४३	१५
१६	०	०२	०५	५०	१	१४	३१	५५	२	०१	१९	१७	११	२८	४२	२०	१०	०१	५३	४६	०	०७	२४	२०	९	१८	१३	१०	१	१९	०८	३२	७	१९	०८	३२	१६
१७	०	०३	०४	३२	१	२६	२०	५५	२	०१	५५	३३	०	००	४६	३२	१०	०२	०४	०१	०	०८	३८	३३	९	१८	१६	३७	१	१९	०५	२२	७	१९	०५	२२	१७
१८	०	०४	०३	१३	२	०८	०८	२७	२	०२	३१	४९	०	०२	५१	४६	१०	०२	१४	१०	०	०९	५२	४५	९	१८	१९	५८	१	१९	०२	११	७	१९	०२	११	१८
१९	०	०५	०१	५१	२	२०	२३	०३	२	०३	०८	०७	०	०४	५७	५६	१०	०२	२४	१२	०	११	०६	५६	९	१८	२३	१५	१	१८	५९	००	७	१८	५९	००	१९
२०	०	०६	००	२७	■	०२	४५	३३	२	०३	४४	२६	०	०७	०४	५१	१०	०२	३४	०७	उ.	१२	२१	०६	९	१८	२६	२६	१	१८	५५	४९	७	१८	५५	४९	२०
२१	०	०■	५९	०२	३	१५	२८	४४	२	०४	२०	४६	०	०९	१२	२०	१०	०२	४३	५६	०	१३	३५	१४	९	१८	२९	३३	१	१८	५२	३९	७	१८	५२	३९	२१
२२	०	०७	५७	३४	३	२८	३६	५२	२	०४	५७	०६	०	११	२०	११	१०	०२	५३	३७	०	१४	४९	२२	९	१८	३२	३४	१	१८	४९	२८	७	१८	४९	२८	२२
२३	०	०८	५६	०५	४	१२	१३	०४	२	०५	३३	२८	०	१३	२८	०८	१०	०३	०३	१२	०	१६	०३	२८	९	१८	३५	२९	१	१८	४६	१७	७	१८	४६	१७	२३
२४	०	०९	५४	३३	४	२६	१८	१८	२	०६	०९	५१	■	१५	३५	५७	१०	०३	१२	४०	०	१७	१७	३३	९	१८	३८	१९	१	१८	४३	०६	७	१८	४३	०६	२४
२५	०	१०	५३	१०	५	१०	५०	३९	२	०६	४६	१५	०	१७	४३	१९	१०	०३	२२	००	०	१८	३१	३७	९	१८	४१	०४	१	१८	३९	५५	७	१८	३९	५५	२५
२६	०	११	५१	२५	५	२५	४५	०१	२	०७	२२	३९	०	१९	४९	५७	१०	०३	३१	१३	०	१९	४५	४०	९	१८	४३	४४	१	१८	३६	४५	७	१८	३६	४५	२६
२७	०	१२	४९	४८	६	१०	५३	२४	२	०७	५९	०५	०	२१	५५	३२	१०	०३	४०	१९	०	२०	५९	४१	९	१८	४६	१८	१	१८	३३	३४	७	१८	३३	३४	२७
२८	०	१३	४८	१०	६	२६	०६	०८	२	०८	३५	३१	०	२३	५९	४६	१०	०३	४९	१७	०	२२	१३	४२	९	१८	४८	४७	१	१८	३०	२३	७	१८	३०	२३	२८
२९	०	१४	४६	२९	७	११	१३	२२	२	०९	११	५८	०	२६	०२	२०	१०	०३	५८	०८	०	२३	२७	४१	९	१८	५१	१०	१	१८	२७	१२	७	१८	२७	१२	२९
३०	०	१५	४४	४७	७	२६	०६	३२	२	०९	४८	२६	०	२८	०२	५६	१०	०४	०६	५१	०	२४	४१	३९	९	१८	५३	२८	१	१८	२४	०२	७	१८	२४	०२	३०

विवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम् (दिनांक १३ अप्रैल तःसंवत् २०७८ प्रारम्भः)

२०२१ ख्रीष्टाब्दे मई-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	स्थानकः
१	०	१६	४३	०३	०८	१०	३९	२२	२	१०	२४	५५	१	००	०१	१७	१०	०४	१५	२६	०	२५	५५	३६	९	१८	५५	४०	१	१८	२०	५८	७	१८	२०	५८	१
२	०	१७	४१	१७	०८	२४	४८	१८	२	११	०१	२५	१	०१	५७	०७	१०	०४	२३	५३	०	२७	०९	३२	९	१८	५७	४६	१	१८	१७	४०	७	१८	१७	४०	२
३	०	१८	३९	२९	०९	०८	३२	२२	२	११	३७	५६	१	०३	५०	१२	१०	०४	३२	१२	०	२८	२३	२७	९	१८	५९	४७	१	१८	१४	२९	७	१८	१४	२९	३
४	०	१९	३७	४०	०९	२१	५२	३३	२	१२	१४	२७	१	०५	४०	२१	१०	०४	४०	२४	०	२९	३७	२१	९	१९	०१	४२	१	१८	११	१८	७	१८	११	१८	४
५	०	२०	३५	४९	१०	०४	५१	१०	२	१२	५०	५९	१	०७	२७	२१	१०	०४	४८	२७	०	००	५१	१३	९	१९	०३	३२	१	१८	०८	०८	७	१८	०८	०८	५
६	०	२१	३३	५६	१०	१७	३१	११	२	१३	२७	३२	१	०९	११	०३	१०	०४	५६	२२	०	०२	०५	०५	९	१९	०५	१५	१	१८	०४	५७	७	१८	०४	५७	६
७	०	२२	३२	०२	१०	२९	५५	४३	२	१४	०४	०५	१	१०	५१	१८	१०	०५	०४	०८	०	०३	१८	५५	९	१९	०६	५४	१	१८	०१	४६	७	१८	०१	४६	७
८	०	२३	३०	०६	११	१२	०७	४९	२	१४	४०	४०	१	१२	२८	०१	१०	०५	११	४६	०	०४	३२	४४	९	१९	०८	२६	१	१७	५८	३५	७	१७	५८	३५	८
९	०	२४	२८	०८	११	२४	१०	२०	२	१५	१७	१५	१	१४	०१	०५	१०	०५	१९	१५	०	०५	४६	३२	९	१९	०९	५२	१	१७	५५	२५	७	१७	५५	२५	९
१०	०	२५	२६	०९	००	०६	०५	४७	२	१५	५३	५१	१	१५	३०	२४	१०	०५	२६	३६	०	०७	००	१८	९	१९	११	१३	१	१७	५२	१४	७	१७	५२	१४	१०
११	०	२६	२४	०८	००	१७	५६	२९	२	१६	३०	२७	१	१६	५५	५५	१०	०५	३३	४८	०	०८	१४	०४	९	१९	१२	२८	१	१७	४९	०३	७	१७	४९	०३	११
१२	०	२७	२२	०५	००	२९	४४	२९	२	१७	०७	०५	१	१८	१७	३३	१०	०५	४०	५१	०	०९	२७	४९	९	१९	१३	३७	१	१७	४५	५२	७	१७	४५	५२	१२
१३	०	२८	२०	१	०१	११	३१	५४	२	१७	४३	४३	१	१९	३५	१४	१०	०५	४७	४५	०	१०	४१	३२	९	१९	१४	४१	१	१७	४२	४२	७	१७	४२	४२	१३
१४	०	२९	१७	५६	०१	२३	२१	००	२	१८	२०	२१	१	२०	४८	५५	१०	०५	५४	३०	०	११	५५	१४	९	१९	१५	३८	१	१७	३९	३१	७	१७	३९	३१	१४
१५	१	००	१५	४८	०२	०५	१४	२१	२	१८	५७	०१	१	२१	५८	३३	१०	०६	०१	०६	०	१३	०८	५५	९	१९	१६	३०	१	१७	३६	२०	७	१७	३६	२०	१५
१६	१	०१	१३	४०	२	१७	१४	५८	२	१९	३३	४१	१	२३	०४	०३	१०	०६	०७	३३	०	१४	२२	३५	९	१९	१७	१६	१	१७	३३	०९	७	१७	३३	०९	१६
१७	१	०२	११	३०	२	२९	२६	११	२	२०	१०	२१	१	२४	०५	२१	१०	०६	१३	५०	०	१५	३६	१४	९	१९	१७	५६	१	१७	२९	५८	७	१७	२९	५८	१७
१८	१	०३	०९	१८	३	११	५१	३६	२	२०	४७	०३	१	२५	०२	२६	१०	०६	१९	५८	०	१६	४९	५२	९	१९	१८	३०	१	१७	२६	४८	७	१७	२६	४८	१८
१९	१	०४	०७	०५	३	२४	३४	५६	२	२१	२३	४५	१	२५	५५	११	१०	०६	२५	५७	०	१८	०३	२९	९	१९	१८	५८	१	१७	२३	३७	७	१७	२३	३७	१९
२०	१	०५	०४	५१	४	०७	३९	४२	२	२२	००	२७	१	२६	४३	३४	१०	०६	३१	४५	०	१९	१७	०४	९	१९	१९	२०	१	१७	२०	२६	७	१७	२०	२६	२०
२१	१	०६	०२	३५	४	२१	०८	५०	२	२२	३७	११	१	२७	२७	३०	१०	०६	३७	२४	०	२०	३०	३८	९	१९	१९	३७	१	१७	१७	१५	७	१७	१७	१५	२१
२२	१	०७	००	१८	५	०५	०४	०३	२	२३	१३	५५	१	२८	०६	५६	१०	०६	४२	५४	०	२१	४४	१२	९	१९	१९	४८	१	१७	१४	०५	७	१७	१४	०५	२२
२३	१	०७	५८	००	५	१९	२५	०१	२	२३	५०	३९	१	२८	४१	४७	१०	०६	४८	१३	०	२२	५७	४४	९	१९	१९	५२	१	१७	१०	५४	७	१७	१०	५४	२३
२४	१	०८	५५	४०	६	०४	०८	५२	२	२४	२७	२५	१	२९	१२	०१	१०	०६	५३	२२	०	२४	११	१५	९	१९	१९	५१	१	१७	०७	४३	७	१७	०७	४३	२४
२५	१	०९	५३	२०	६	१९	०९	५७	२	२५	०४	११	१	२९	३७	३४	१०	०६	५८	२२	०	२५	२४	४५	९	१९	१९	४४	१	१७	०४	३२	७	१७	०४	३२	२५
२६	१	१०	५०	५७	७	०४	२०	२१	२	२५	४०	५७	१	२९	५८	२५	१०	०७	०३	११	०	२६	३८	१३	९	१९	१९	३१	१	१७	०१	२२	७	१७	०१	२२	२६
२७	१	११	४८	३४	७	१९	३०	४८	२	२६	१७	४४	२	००	१४	३२	१०	०७	०७	५०	०	२७	५१	४१	९	१९	१९	१३	१	१६	५८	११	७	१६	५८	११	२७
२८	१	१२	४६	१०	८	०४	३२	०४	२	२६	५४	३२	२	००	२५	५४	१०	०७	१२	१९	०	२९	०५	०७	९	१९	१८	४८	१	१६	५५	००	७	१६	५५	००	२८
२९	१	१३	४३	४४	८	१९	१६	०६	२	२७	३१	२१	२	००	३२	३५	१०	०७	१६	३७	१	००	१८	३३	९	१९	१८	१८	१	१६	५१	४९	७	१६	५१	४९	२९
३०	१	१४	४१	१७	९	०३	३७	०३	२	२८	०८	१०	२	००	३४	३५	१०	०७	२०	४५	१	०१	३१	५७	९	१९	१७	४२	१	१६	४८	३८	७	१६	४८	३८	३०
३१	१	१५	३८	४९	९	१७	३१	४४	२	२८	४५	००	२	००	३२	०३	१०	०७	२४	४२	१	०२	४५	२०	९	१९	१७	००	१	१६	४५	२८	७	१६	४५	२८	३१

यात्रा विवाहोत्सवजातकादौ खेटेः स्फुटेरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०७८ / पृ.सं. ६८)

२०२१ ख्रीष्टाब्दे जून-मासस्य (५/४७ भातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः	
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.						
१	१	१६	३६	२०	१०	००	५९	३४	२	२९	२१	५०	२	००	२५	०४	१०	०७	२८	२८	१	०३	५८	४२	१९	१९	१६	१२	१	१६	४२	१७	७	१६	४२	१७	१	
२	१	१७	३३	५०	१०	१४	०२	०६	२	२९	५८	४१	२	००	१३	४९	१०	०७	३२	०७	१	०५	१२	०२	९	१९	१५	१९	१	१६	३९	०६	७	१६	३९	०६	२	
३	१	१८	३१	१९	१०	२६	४२	१६	३	००	३५	३३	१	२९	५८	३२	१०	०७	३५	२९	१	०६	२५	२२	मा.	१९	१४	१९	१	१६	३५	५५	७	१६	३५	५५	३	
४	१	१९	२८	४७	११	०९	०३	५२	३	०१	१२	२५	१	२९	३९	२९	१०	०७	३८	४३	१	०७	३८	४०	९	१९	१३	१५	१	१६	३२	४५	७	१६	३२	४५	४	
५	१	२०	२६	१४	११	२१	१०	५९	३	०१	४९	१८	१	२९	१७	००	१०	०७	४१	४७	१	०८	५१	५८	९	१९	१२	०४	१	१६	२९	३४	७	१६	२९	३४	५	
६	१	२१	२३	४०	०	०३	०७	४१	३	०२	२६	१२	१	२८	५१	२७	१०	०७	४४	३९	१	१०	०५	१४	९	१९	१०	४८	१	१६	२६	२३	७	१६	२६	२३	६	
७	१	२२	२१	०५	०	१४	५७	५३	३	०३	०३	०६	१	२८	२३	१६	१०	०७	४७	२०	१	११	१८	२८	९	१९	०९	२७	१	१६	२३	१२	७	१६	२३	१२	■	
८	१	२३	१८	२९	०	२६	४५	१०	३	०३	४०	०१	१	२७	५२	५५	१०	०७	४९	५०	१	१२	३१	१२	९	१९	०८	००	१	१६	२०	०१	७	१६	२०	०१	८	
९	१	२४	१५	५२	१	०८	३२	३६	३	०४	१६	५७	१	२७	२०	५६	१०	०७	५२	०९	१	१३	४४	५५	९	१९	०६	२७	१	१६	१६	५१	७	१६	१६	५१	९	
१०	१	२५	१३	१५	१	२०	२२	५१	३	०४	५३	५३	१	२६	४७	५१	१०	०७	५४	१७	१	१४	५८	०६	९	१९	०४	४९	१	१६	१३	४०	७	१६	१३	४०	१०	
११	१	२६	१०	३७	२	०२	१८	१२	३	०५	३३	५०	१	२६	१४	१३	१०	०७	५६	१४	१	१६	११	१६	९	१९	०३	०५	१	१६	१०	२९	७	१६	१०	२९	११	
१२	१	२७	०७	५८	२	१४	२०	३८	३	०६	०७	४८	१	२५	४०	३८	१०	०७	५७	५९	१	१७	२४	२५	९	१९	०१	१७	१	१६	०७	१८	७	१६	०७	१८	१२	
१३	१	२८	०५	१८	२	२६	३२	०९	३	०६	४४	४६	१	२५	०७	४१	१०	०७	५९	३३	१	१८	३७	३२	९	१८	५९	२२	१	१६	०४	०८	७	१६	०४	०८	१३	
१४	१	२९	०२	३७	३	०८	५४	४२	३	०७	२१	४५	१	२४	३५	५५	१०	०८	००	५५	१	१९	५०	३९	९	१८	५७	२३	१	१६	००	५७	७	१६	००	५७	१४	
१५	१	२९	५९	५६	३	२१	३०	२१	३	०७	५८	४५	१	२४	०५	५१	१०	०८	०२	०६	■	२१	०३	४४	९	१८	५५	१८	१	१५	५७	४६	७	१५	५७	४६	१५	
१६	२	००	५७	१५	४	०४	२१	१०	३	०८	३५	४५	■	२३	३८	०२	१०	०८	०३	०५	१	२२	१६	४८	९	१८	५३	०३	१	१५	५४	३५	७	१५	५४	३५	१६	
१७	२	१	५४	३२	४	१७	२९	०८	३	०९	१२	४६	१	२३	१२	५६	१०	०८	०३	५३	■	२३	२९	५०	९	१८	५०	५४	१	१५	५१	२५	७	१५	५१	२५	१७	
१८	२	२	५१	४९	५	००	५६	०३	३	०९	४९	४८	१	२२	५०	५६	१०	०८	०४	३०	■	२४	४२	५१	९	१८	४८	३४	१	१५	४८	१४	७	१५	४८	१४	१८	
१९	२	३	४९	०६	५	१४	४३	०९	३	१०	२६	५०	१	२२	३२	२७	१०	०८	०४	५५	■	२५	५५	५१	९	१८	४६	०९	१	१५	४५	०३	७	१५	४५	०३	१९	
२०	२	४	४६	२२	५	२८	५०	४४	■	११	०३	५४	१	२२	१७	४६	१०	०८	०५	०८	१	२७	०८	५०	९	१८	४३	३९	१	१५	४१	५२	७	१५	४१	५२	२०	
२१	२	५	४३	३७	६	१३	१७	३४	३	११	४०	५७	१	२२	०७	११	१०	०८	०५	१०	१	२८	२१	४७	९	१८	४१	०४	१	१५	३८	४१	७	१५	३८	४१	२१	
२२	२	६	४०	५२	६	२८	००	३२	३	१२	१८	०२	१	२२	००	५३	मा.	०८	०५	००	१	२९	३४	४३	९	१८	३८	२५	१	१५	३५	३१	७	१५	३५	३१	२२	
२३	२	७	३८	०७	७	१२	५४	३१	३	१२	५५	०७	मा.	२१	५९	०४	१०	०८	०४	३८	२	००	४७	३८	९	१८	३५	४१	१	१५	३२	२०	७	१५	३२	२०	२३	
२४	२	८	३५	२१	७	२७	५२	३६	३	१३	३२	१४	१	२२	०१	५१	१०	०८	०४	०५	■	०२	००	३१	९	१८	३२	५२	१	१५	२९	०९	७	१५	२९	०९	२४	
२५	२	९	३२	३५	८	१२	४६	५०	३	१४	०९	२०	१	२२	०९	२०	■	०८	०३	२०	२	०३	१३	२३	९	१८	२९	५९	१	१५	२५	५८	७	१५	२५	५८	२५	
२६	२	१०	२९	४९	८	२७	२९	१३	३	१४	४६	२८	१	२२	२१	३४	१०	०८	०२	२४	२	०४	२६	१३	९	■	८	२७	०१	१	१५	२२	४८	७	१५	२२	४८	२६
२७	२	११	२७	०२	९	११	५२	४७	३	१५	२३	३६	१	२२	३८	३४	१०	०८	०१	१६	२	०५	३९	०२	९	१८	२३	५९	१	१५	१९	३७	७	१५	१९	३७	२७	
२८	२	१२	२४	१५	९	२५	५२	३६	३	१६	००	४५	१	२३	००	२१	१०	०७	५९	५७	२	०६	५१	४९	९	१८	२०	५३	१	१५	१६	२६	७	१५	१६	२६	२८	
२९	२	१३	२१	२८	१०	९	२६	१२	३	१६	३७	५५	१	२३	२६	५४	१०	०७	५८	२६	२	०८	०४	३५	९	१८	१७	४२	१	१५	१३	१५	७	१५	१३	१५	२९	
३०	२	१४	१८	४१	१०	२२	३३	३७	३	१७	१५	०६	१	२३	५८	११	१०	०७	५६	४४	२	०९	१७	२०	९	१८	१४	२७	■	१५	१०	०५	७	१५	१०	०५	३०	

यात्रा विवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

२०२१ ख्रीष्टाब्दे जुलाई-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	२	१५	१५	५३	११	०५	१६	५९	३	१७	५२	१८	१	२४	३४	१०	९	०७	५४	५०	३	१०	३०	०३	८	१८	११	०९	१	१५	०६	५४	७	१५	०६	५४	१
२	२	१६	१३	०५	११	१७	३९	४९	३	१८	२९	३०	॥	२५	१४	४८	९	०७	५४	४५	३	११	४२	४४	८	१८	०७	४६	१	१५	०३	४३	७	१५	०३	४३	२
३	२	१७	१०	१८	११	२९	४६	३१	३	१९	०६	४३	१	२६	००	०१	९	०७	५०	४९	३	१२	५५	२४	८	१८	०४	१९	॥	१५	००	३२	७	१५	००	३२	३
४	२	१८	०७	३०	००	११	४१	५२	३	१९	४३	५७	१	२६	४९	४८	९	०७	४८	०१	३	१४	०८	०२	८	१८	००	४९	१	१४	५७	२१	७	१४	५७	२१	४
५	२	१९	०४	४२	००	२३	३०	४३	३	२०	२१	१२	१	२७	४४	०३	९	०७	४५	२२	३	१५	२०	३८	८	१७	५७	१५	॥	१४	५४	११	७	१४	५४	११	५
६	२	२०	०१	५४	१	०५	१७	४३	३	२०	५८	२७	१	२८	४२	४४	९	०७	४२	३२	३	१६	३३	१३	८	१७	५३	३८	१	१४	५१	००	७	१४	५१	००	६
७	२	२०	५९	०६	१	१७	०७	०७	३	२१	३५	४४	१	२९	४५	४७	९	०७	३९	३१	३	१७	४५	४७	८	१७	४९	५७	१	१४	४७	४९	७	१४	४७	४९	॥
८	२	२१	५६	१८	१	२९	०२	२८	३	२२	१३	०१	२	००	५३	०९	९	०७	३६	२०	३	१८	५८	१८	८	१७	४६	१३	१	१४	४४	३८	७	१४	४४	३८	८
९	२	२२	५३	३१	२	११	०६	३७	३	२२	५०	१९	२	०२	०४	४७	९	०७	३२	५७	३	२०	१०	४८	८	१७	४२	२६	१	१४	४१	२८	७	१४	४१	२८	९
१०	२	२३	५०	४३	२	२३	२१	३७	३	२३	२७	३९	२	०३	२०	३७	९	०७	२९	२३	३	२१	२३	१६	८	१७	३८	३५	१	१४	३८	१७	७	१४	३८	१७	१०
११	२	२४	४७	५६	३	०५	४८	४६	३	२४	०४	५९	२	०४	४०	३५	९	०७	२५	३९	३	२२	३५	४२	८	१७	३४	४२	१	१४	३५	०६	७	१४	३५	०६	११
१२	२	२५	४५	०८	३	१८	२८	५२	३	२४	४२	१९	२	०६	०४	३७	९	०७	२१	४५	॥	२३	४८	०७	८	१७	३०	४६	१	१४	३१	५५	॥	१४	३१	५५	१२
१३	२	२६	४२	२१	४	०१	२२	१५	३	२५	१९	४१	२	०७	३२	३९	९	०७	१७	४०	३	२५	००	३०	८	१७	२६	४७	१	१४	२८	४४	॥	१४	२८	४४	१३
१४	२	२७	३९	३५	॥	१४	२९	०२	३	२५	५७	०४	२	०९	०४	३६	९	०७	१३	२५	३	२६	१२	५०	८	१७	२२	४५	१	१४	२५	३४	७	१४	२५	३४	१४
१५	२	२८	३६	४८	४	२७	४९	१२	३	२६	३४	२८	२	१०	४०	२१	९	०७	०८	५९	३	२७	२५	०९	८	१७	१८	४१	१	१४	२२	२३	७	१४	२२	२३	१५
१६	२	२९	३४	०२	५	११	२२	४०	३	२७	११	५२	॥	१२	१९	४९	९	०७	०४	२४	॥	२८	३७	२६	८	१७	१४	३४	॥	१४	१९	१२	७	१४	१९	१२	१६
१७	३	००	३१	१६	५	२५	०९	२३	३	२७	४९	१८	॥	१४	०२	५०	९	०६	५९	३९	॥	२९	४९	४१	८	१७	१०	२५	१	१४	१६	०१	७	१४	१६	०१	१७
१८	३	०१	२८	३१	६	०९	०९	०८	३	२८	२६	४४	२	१५	४९	१५	९	०६	५४	४४	४	०१	०१	५४	८	१७	०६	१४	१	१४	१२	५१	७	१४	१२	५१	१८
१९	३	०२	२५	४६	६	२३	२१	१९	३	२९	०४	१२	॥	१७	३८	५३	९	०६	४९	४०	४	०२	१४	०५	८	१७	०२	०१	१	१४	०९	४०	७	१४	०९	४०	१९
२०	३	०३	२३	०१	७	०७	४४	२८	३	२९	४१	४०	२	१९	३१	३१	९	०६	४४	२७	४	०३	२६	१४	८	१६	५७	४६	१	१४	०६	२९	७	१४	०६	२९	२०
२१	३	०४	२०	१७	॥	२२	१५	५८	४	००	१९	१०	२	२१	२६	५४	९	०६	३९	०४	४	०४	३८	२१	८	१६	५३	२९	१	१४	०३	१८	७	१४	०३	१८	२१
२२	३	०५	१७	३४	८	०६	५१	४०	४	००	५६	४०	२	२३	२४	५७	९	०६	३३	३३	४	०५	५०	२६	८	१६	४९	११	१	१४	००	०८	७	१४	००	०८	२२
२३	३	०६	१४	५१	८	२१	२६	१०	४	०१	३४	१२	२	२५	२४	५२	९	०६	२७	५३	॥	०७	०२	२८	८	१६	४४	५१	१	१३	५६	५७	७	१३	५६	५७	२३
२४	३	०७	१२	०८	९	०५	५३	०९	४	०२	११	४५	२	२७	२६	४९	९	०६	२२	०४	४	०८	१४	२९	८	१६	४०	३०	१	१३	५३	४६	७	१३	५३	४६	२४
२५	३	८	०९	२६	९	२०	०६	२१	४	०२	४९	१८	२	२९	३०	२१	९	०६	१६	०७	४	०९	२६	२७	८	१६	३६	०७	१	१३	५०	३५	७	१३	५०	३५	२५
२६	३	०९	०६	४५	१०	०४	००	२८	४	०३	२६	५३	३	०१	३५	०६	९	०६	१०	०२	४	१०	३८	२२	८	१६	३१	४४	१	१३	४७	२४	७	१३	४७	२४	२६
२७	३	१०	०४	०५	१०	१७	३१	५९	४	०४	०४	२९	३	०३	४०	४६	९	०६	०३	५०	४	११	५०	१६	८	१६	२७	१९	१	१३	४४	१४	७	१३	४४	१४	२७
२८	३	११	०१	२५	११	००	३९	३१	४	०५	१९	४४	३	०७	५३	३३	९	०५	५१	०२	४	१४	१३	५६	८	१६	१८	२७	१	१३	३७	५२	७	१३	३७	५२	२८
२९	३	११	५८	४६	११	१३	२३	५६	४	०५	१९	४४	३	०७	५३	३३	९	०५	५१	०२	४	१४	१३	५६	८	१६	१८	२७	१	१३	३७	५२	७	१३	३७	५२	२९
३०	३	१२	५६	०७	११	२५	४७	५१	४	०५	५७	२३	३	१०	००	०५	९	०५	४४	२८	॥	१५	२५	४२	८	१६	१४	०१	१	१३	३४	४१	७	१३	३४	४१	३०
३१	३	१३	५३	३०	०	०७	५५	१६	४	०६	३५	०३	३	१२	०६	२१	९	०५	३७	४६	४	१६	३७	२६	८	१६	०९	३३	१	१३	३१	३१	७	१३	३१	३१	३१

यात्रा विवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०७८ / पृ.सं. 70)

२०२१ ख्रीष्टाब्दे अगस्त-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	स्थानकः
१	३	१४	५०	५३	००	१९	५०	५९	४	०७	१२	४४	३	१२	१४	०७	१०	०५	३०	५८	४	१७	४९	०७	१	१६	०५	०६	४	१३	२८	२०	७	१३	२८	२०	१
२	३	१५	४८	१७	१	०१	४०	१४	४	०७	५०	२७	३	१६	१७	११	१०	०५	२४	०४	४	१९	००	४६	९	१६	००	४८	१	१३	२५	०९	७	१३	२५	०९	२
३	३	१६	४५	४२	॥	१३	२८	२१	४	०८	२८	१०	३	१८	२१	२३	१०	०५	१७	०५	४	२०	१२	२२	९	१५	५६	१०	१	१३	३१	५८	७	१३	३१	५८	३
४	३	१७	४३	०८	॥	२५	२०	२७	४	०९	०५	५५	३	२०	२४	३३	१०	०५	०९	५९	४	२१	२३	५६	९	१५	५१	४३	१	१३	१८	४७	७	१३	१८	४७	४
५	३	१८	४०	३५	२	०७	२१	०५	४	०९	४३	४१	३	२२	२६	३३	१०	०५	०२	४८	॥	२२	३५	२७	९	१५	४७	१५	॥	१३	१५	३७	७	१३	१५	३७	५
६	३	१९	३८	०२	२	१९	३३	५९	४	१०	२१	२८	३	२४	२७	१९	१०	०४	५५	३२	४	२३	४६	५५	९	१५	४२	४९	१	१३	१२	२६	७	१३	१२	२६	६
७	३	२०	३५	३१	३	०२	०१	४६	४	१०	५९	१७	३	२६	२६	४६	१०	०४	४८	११	४	२४	५८	२०	९	१५	३८	२२	१	१३	०९	१५	७	१३	०९	१५	७
८	३	२१	३३	०१	३	१४	४५	५२	४	११	३७	०६	३	२८	२४	४९	१०	०४	४०	४६	॥	२६	०९	४३	९	१५	३३	५६	१	१३	०६	०४	७	१३	०६	०४	८
९	३	२२	३०	३२	३	२७	४६	२७	४	१२	१४	५७	४	००	२१	२६	१०	०४	३३	१७	॥	२७	२१	०२	९	१५	२९	३१	१	१३	०२	५४	७	१२	०२	५४	९
१०	३	२३	२८	०४	४	११	०२	२९	४	१२	५२	४९	४	०२	१६	३६	१०	०४	२५	४४	४	२८	३२	१९	९	१५	२५	०७	१	१२	५९	४३	७	१२	५९	४३	१०
११	३	२४	२५	३७	४	२४	३२	०९	४	१३	३०	४३	४	०४	१०	१७	१०	०४	१८	०७	४	२९	४३	३२	९	१५	२०	४४	१	१२	५६	३२	७	१२	५६	३२	११
१२	३	२५	२३	११	५	०८	१३	०४	४	१४	०८	३७	४	०६	०२	३७	१०	०४	१०	२७	५	००	५४	४३	९	१५	१६	२२	१	१२	५३	२१	७	१२	५३	२१	१२
१३	३	२६	२०	४६	५	२२	०२	५३	४	१४	४६	३३	४	०७	५३	०९	१०	०४	०२	४५	५	०२	०५	५१	९	१५	१२	०२	१	१२	५०	११	७	१२	५०	११	१३
१४	३	२७	१८	२२	६	०५	५९	२९	४	१५	२४	३१	४	०९	४२	२०	१०	०३	५५	००	५	०३	१६	५५	९	१५	०७	४३	१	१२	४७	००	७	१२	४७	००	१४
१५	३	२८	१६	॥	६	२०	०१	२४	४	१६	०२	२९	४	११	३०	०३	१०	०३	४७	१३	५	०४	२७	५६	९	१५	०३	२५	१	१२	४३	४९	७	१२	४३	४९	१५
१६	३	२९	१३	३९	७	०४	०७	३२	४	१६	४०	२९	४	१३	१६	१६	१०	०३	३९	२४	५	०५	३८	४९	९	१४	५४	१०	॥	२२	४०	५४	७	१२	४०	५४	१६
१७	४	००	११	१९	॥	१८	१७	०१	४	१७	१८	३०	४	१५	०१	२	१०	०३	३१	३४	५	०६	४९	४९	९	१४	५४	५६	१	१२	३७	२७	७	१२	३७	२७	१७
१८	४	०१	०९	०१	८	०२	२८	४०	४	१७	५६	३३	४	१६	४४	२०	१०	०३	२३	४२	५	०८	००	४१	९	१४	५०	४४	१	१२	३४	१७	७	१२	३४	१७	१८
१९	४	०२	०६	४३	८	१६	४०	३६	४	१८	३४	३७	४	१८	२६	१२	१०	०३	१५	५०	५	०९	११	२९	९	१४	४६	३४	१	१२	२१	०६	७	१२	२१	०६	१९
२०	४	०३	०४	२७	९	००	४९	५५	४	१९	१२	४२	४	२०	०६	३८	१०	०३	०७	५७	५	१०	२२	१३	९	१४	४२	२७	१	१२	२७	५५	७	१२	२७	५५	२०
२१	४	०४	०२	१३	९	१४	५२	५०	४	१९	५०	४९	४	२१	४५	३९	१०	०३	००	०५	५	११	३२	५४	९	१४	३८	२२	॥	१२	२४	४४	७	१२	२४	४४	२१
२२	४	०५	००	००	९	२८	४५	०६	४	२०	२८	५७	४	२३	२३	१५	१०	०२	५२	१३	५	१२	४३	३२	९	१४	३४	१९	॥	१२	२१	३४	७	१२	२१	३४	२२
२३	४	०५	५७	४८	१०	१२	२२	३८	४	२१	०७	०६	४	२४	५९	२८	१०	०२	४४	२१	५	१३	५४	०५	९	१४	३०	१९	॥	१२	१८	२३	७	१२	१८	२३	२३
२४	४	०६	५५	३८	१०	२५	४२	१२	४	२१	४५	१७	४	२६	३४	१७	१०	०२	३६	३१	५	१५	०४	३५	९	१४	२६	२२	१	१२	१५	१२	७	१२	१५	१२	२४
२५	४	०७	५३	२९	११	०८	४२	००	४	२२	२३	३०	४	२८	०७	४४	१०	०२	२८	४१	५	१६	१५	०२	९	१४	२२	२७	१	१२	१२	०१	७	१२	१२	०१	२५
२६	४	०८	५१	२२	११	२१	२१	५४	४	२३	०१	४४	४	२९	३९	४७	१०	०२	२०	५४	५	१७	२५	२४	९	१४	१८	३६	१	१२	०८	५१	७	१२	०८	५१	२६
२७	४	०९	४९	१६	००	०३	४३	२८	४	२३	३९	५९	५	०१	१०	२६	१०	०२	१३	०९	५	१८	३५	४३	९	१४	१४	४८	१	१२	०५	४०	७	१२	०५	४०	२७
२८	४	१०	४७	१२	००	१५	४९	४६	४	२८	१८	१६	५	०२	३९	४३	१०	०२	०५	२६	५	१९	४५	५७	९	१४	११	०२	॥	१२	०२	४९	७	१२	०२	४९	२८
२९	४	११	४५	०९	००	२७	४५	००	४	२४	५६	३४	५	०४	०७	३५	१०	०१	४७	४५	५	२०	५६	०७	९	१४	०७	२१	१	११	५९	१८	७	१२	५९	१८	२९
३०	४	१२	४३	०८	॥	०९	३४	१०	४	२५	३४	५४	५	०५	३४	०३	१०	०१	५०	०८	५	२२	०६	१४	९	१४	०३	४२	॥	११	५६	०७	७	१२	५६	०७	३०
३१	४	१३	४१	०८	॥	२१	२२	४३	४	२६	१३	१५	५	०६	५९	०५	१०	०१	४२	३५	५	२३	१६	१६	९	१४	००	०८	१	११	५२	५७	७	११	५२	५७	३१

यात्रा विवाहोत्सवजातकादी खेटीः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०७८ / पृ.सं. 71)

२०२१ ख्रीष्टाब्दे सितम्बर-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	४	१४	३९	१०	२	०३	१६	१०	४	२६	५१	३८	५	०८	२२	४०	१०	०१	३५	०५	५	२४	२६	१३	९	१३	५६	३६	१	११	४९	४६	७	११	४९	४६	१
२	४	१५	३७	१४	२	१५	१९	४६	४	२७	३०	०२	५	०९	४४	४६	१०	०१	२७	३९	५	२५	३६	०७	९	१३	५३	०९	१	११	४६	३५	७	११	४६	३५	२
३	४	१६	३५	१९	२	२७	३८	०७	४	२८	०८	२८	५	११	०५	२२	१०	०१	२०	१७	५	२६	४५	५६	९	१३	४९	४६	१	११	४३	२४	७	११	४३	२४	३
४	४	१७	३३	२६	३	१०	१४	५२	४	२८	४६	५६	५	१२	२४	२४	१०	०१	१३	०१	५	२७	५५	४०	९	१३	४६	२६	१	११	४०	१४	७	११	४०	१४	४
५	४	१८	३१	३५	३	२३	१२	११	४	२९	२५	२५	५	१३	४१	५०	१०	०१	०५	४९	५	२९	०५	१९	९	१३	४३	११	१	११	३७	०३	७	११	३७	०३	५
६	४	१९	२९	४५	४	०६	३०	३२	५	००	०३	५६	५	१४	५७	३७	१०	००	५८	४३	६	००	१४	५४	९	१३	३९	५९	१	११	३३	५२	७	११	३३	५२	६
७	४	२०	२७	५७	४	२०	०८	३२	५	००	४२	२८	५	१६	११	४१	१०	००	५१	४३	६	०१	२४	२४	९	१३	३६	५२	१	११	३०	४१	७	११	३०	४१	७
८	४	२१	२६	११	५	०४	०३	०३	५	०१	२१	०२	५	१७	२३	५८	१०	००	४४	४८	६	०२	३३	४९	९	१३	३३	४९	१	११	२७	३०	७	११	२७	३०	८
९	४	२२	२४	२७	५	१८	०९	४२	५	०१	५९	३७	५	१८	३४	२३	१०	००	३८	००	६	०३	४९	०९	९	१३	३०	५१	१	११	२४	२०	७	११	२४	२०	९
१०	४	२३	२२	४४	६	०२	२३	३६	५	०२	३८	१४	५	१९	४२	५१	१०	००	३१	१८	६	०४	५२	२४	९	१३	२७	५७	१	११	२१	०९	७	११	२१	०९	१०
११	४	२४	२१	०३	६	१६	४०	०७	५	०३	१६	५३	५	२०	४९	१४	१०	००	२४	४३	६	०६	०१	३४	९	१३	२५	०८	१	११	१७	५८	७	११	१७	५८	११
१२	४	२५	१९	२४	७	००	५५	३३	५	०३	५५	३४	५	२१	४३	२६	१०	००	१८	१६	६	०७	१०	३८	९	१३	२२	२४	१	११	१४	४७	७	११	१४	४७	१२
१३	४	२६	१७	४७	७	१५	०७	२१	५	०४	३४	१६	५	२२	५५	२०	१०	००	११	५५	६	०८	१९	३६	९	१३	१९	४४	१	११	११	३७	७	११	११	३७	१३
१४	४	२७	१६	१२	७	२९	१४	०४	५	०५	१३	००	५	२३	५४	४६	१०	००	०५	४३	६	०९	२८	२९	९	१३	१७	०९	१	११	०८	२६	७	११	०८	२६	१४
१५	४	२८	१४	३९	८	१३	१४	५३	५	०५	५१	४६	५	२४	५१	३४	०९	२९	५९	३८	६	१०	३७	१७	९	१३	१४	४०	१	११	०५	१५	७	११	०५	१५	१५
१६	४	२९	१३	०७	८	२७	०९	०९	५	०६	३०	३३	५	२५	४५	३४	०९	२९	५३	४२	६	११	४५	५८	९	१३	१२	१५	१	११	०२	०४	७	११	०२	०४	१६
१७	५	००	११	३७	९	१०	५५	५५	५	०७	०९	२२	५	२६	३६	३२	०९	२९	४७	५४	६	१२	५४	३३	९	१३	०९	५५	१	१०	५८	५४	७	१०	५८	५४	१७
१८	५	०१	१०	१०	९	२४	३३	४९	५	०७	४८	१३	५	२७	२४	१७	०९	२९	४२	१४	६	१४	०३	०२	९	१३	०७	४०	१	१०	५५	४३	७	१०	५५	४३	१८
१९	५	०२	०८	४४	१०	०८	०१	०३	५	०८	२७	०५	५	२८	०८	३२	०९	२९	३६	४४	६	१५	११	२५	९	१३	०५	३१	१	१०	५२	३२	७	१०	५२	३२	१९
२०	५	०३	०७	२०	१०	२१	१५	४१	५	०९	०६	००	५	२८	४९	०२	०९	२९	३१	२३	६	१६	१९	४२	९	१३	०३	२७	१	१०	४९	२१	७	१०	४९	२१	२०
२१	५	०४	०५	५८	११	०४	१६	०२	५	०९	४४	५६	५	२९	२५	२९	०९	२९	२६	११	६	१७	२७	५१	९	१३	०१	२८	१	१०	४६	१०	७	१०	४६	१०	२१
२२	५	०५	०४	३८	११	१७	०१	०२	५	१०	२३	५४	५	२९	५७	३३	०९	२९	२१	०८	६	१८	३५	५४	९	१२	५९	३४	१	१०	४३	००	७	१०	४३	००	२२
२३	५	०६	०३	१९	११	२९	३०	२९	५	११	०२	५३	६	००	२४	५४	०९	२९	१६	१५	६	१९	४३	५०	९	१२	५७	४६	१	१०	३९	४९	७	१०	३९	४९	२३
२४	५	०७	०२	०३	००	११	४५	२०	५	११	४१	५५	६	००	४७	०९	०९	२९	११	३२	६	२०	५१	३९	९	१२	५६	०४	१	१०	३६	३८	७	१०	३६	३८	२४
२५	५	०८	००	४९	००	२३	४७	४१	५	१२	२०	५८	६	०१	०३	५७	०९	२९	०६	५९	६	२१	५९	२०	९	१२	५४	२७	१	१०	३३	२७	७	१०	३३	२७	२५
२६	५	०८	५९	३७	१	०५	४०	४६	५	१३	००	०३	६	०१	१४	५२	०९	२९	०२	३७	६	२३	०६	५४	९	१२	५२	५६	१	१०	३०	१७	७	१०	३०	१७	२६
२७	५	०९	५८	२७	१	१७	२८	४४	५	१३	३९	१०	६	०१	१९	३१	०९	२८	५८	२५	६	२४	१४	२०	९	१२	५१	३०	१	१०	२७	०६	७	१०	२७	०६	२७
२८	५	१०	५७	१९	१	२९	१६	२९	५	१४	१८	१९	६	०१	१७	३०	०९	२८	५४	२३	६	२५	२१	३८	९	१२	५०	१०	१	१०	२३	५५	७	१०	२३	५५	२८
२९	५	११	५६	१२	२	११	०९	१८	५	१४	५७	३०	६	०१	०८	२८	०९	२८	५०	३२	६	२६	२८	४८	९	१२	४८	५६	१	१०	२०	४४	७	१०	२०	४४	२९
३०	५	१२	५५	०८	२	२३	१२	३४	५	१५	३६	४३	६	००	५२	०७	०९	२८	४६	५२	६	२७	३५	५०	९	१२	४७	४७	१	१०	१७	३४	७	१०	१७	३४	३०

यात्रा विवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

२०२१ ख्रीष्टाब्दे अक्तुबर-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	५	१३	५४	०६	३	०५	३१	२३	५	१६	१५	५७	६	००	२८	१२	९	२८	४३	२३	६	२८	४२	४३	९	१२	४६	४५	१	१०	१४	२३	७	१०	१४	२३	१
२	५	१४	५३	०६	३	१८	१०	१६	५	१६	५५	१४	६	२९	५६	३७	९	२८	४०	०५	६	२९	४९	४७	९	१२	४४	४८	१	१०	११	१२	७	१०	११	१२	२
३	५	१५	५२	०८	४	०१	१२	३२	५	१७	३४	३२	६	२९	१७	२४	९	२८	३६	५८	७	००	५६	०२	९	११	४४	५७	१	१०	०८	०१	७	१०	०८	०१	३
४	५	१६	५१	१२	४	१४	३९	५०	५	१८	१३	५२	६	२८	३०	४८	९	२८	३४	०३	७	०२	०२	२८	९	१२	४४	१२	१	१०	०४	५०	■	१०	०४	५०	४
५	५	१७	५०	१८	४	२८	३१	३९	५	१८	५३	१४	६	२७	३७	१९	९	२८	३१	१९	७	०३	०८	४४	९	१२	४३	३३	१	१०	०१	४०	७	१०	०१	४०	५
६	५	१८	४९	२६	५	१२	४५	००	५	१९	३२	३८	६	२६	३७	४०	९	२८	२८	४७	७	०४	१४	५०	९	१२	४२	५९	१	०९	५८	२९	७	०९	५८	२९	६
७	५	१९	४८	३६	५	२७	१४	४५	५	२०	१२	०५	६	२५	३२	५६	९	२८	२६	२६	७	०४	२०	४६	९	१२	४२	३२	१	०९	५५	१८	७	०९	५५	१८	■
८	५	२०	४७	४८	६	११	५४	११	५	२०	५१	३३	६	२४	२४	२७	९	२८	२४	१७	७	०६	२६	३१	९	१२	४२	११	१	०९	५२	०७	७	०९	५२	■	८
९	५	२१	४७	०२	६	२६	३६	१४	५	२१	३१	०३	६	२३	१३	५०	९	२८	२२	२०	७	०७	३२	०५	९	१२	४१	५६	१	०९	४८	५७	७	०९	४८	५७	९
१०	५	२२	४६	१८	७	११	१४	२०	५	२२	१०	३५	६	२२	०२	५५	९	२८	२०	३४	७	०८	३७	२८	९	१२	४१	४६	१	०९	४५	४६	७	०९	४५	४६	१०
११	५	२३	४५	३६	■	२५	४३	२२	५	२२	५०	०९	६	२०	५३	३८	९	२८	१९	०१	७	०९	४२	■	९	१२	४१	४३	१	०९	४२	३५	७	०९	४२	३५	११
१२	५	२४	४४	५६	८	०९	५९	५५	५	२३	२९	४५	६	१९	४८	००	९	२८	१७	३९	७	१०	४७	४०	■	१२	४१	४६	१	०९	३९	२४	७	०९	३९	२४	१२
१३	५	२५	४४	१९	८	२४	०२	१३	५	२४	०९	२३	६	१८	४७	५५	९	२८	१६	२९	७	११	५२	२७	९	१२	४१	५५	१	०९	३६	१३	■	०९	३६	१३	१३
१४	५	२६	४३	४३	९	०७	४९	४५	५	२४	४९	०३	६	१७	५५	०७	९	२८	१५	३२	७	१२	५७	०२	९	१२	४२	१०	१	०९	३३	०३	७	०९	३३	०३	१४
१५	५	२७	४३	०९	९	२१	२२	४३	५	२५	२८	४५	६	१७	११	०२	९	२८	१४	४६	७	१४	०१	२३	९	१२	४२	३१	१	०९	२९	५२	७	०९	२९	५२	१५
१६	५	२८	४२	३८	१०	०४	४१	३७	५	२६	०८	२९	६	१६	३६	४९	९	२८	१४	१३	७	१५	०५	३१	९	१२	४२	५८	१	०९	२६	४१	७	०९	२६	४१	१६
१७	५	२९	४२	०८	१०	१७	४६	५५	५	२६	४८	१५	६	१६	१३	१५	९	२८	१३	५१	७	१६	०९	२५	९	१२	४३	३१	१	०९	२३	३०	७	०९	२३	३०	१७
१८	६	००	४१	४०	११	००	३९	०३	५	२७	२८	०३	६	१६	००	४४	९	२८	१३	४२	७	१७	१३	०४	९	१२	४४	११	१	०९	२०	२०	७	०९	२०	२०	१८
१९	६	०१	४१	१५	११	१३	१८	२६	५	२८	०७	५४	■	१५	५९	२३	९	२८	१३	४५	७	१८	१६	२९	९	१२	४४	५७	१	०९	१७	०९	७	०९	१७	०९	१९
२०	६	०२	४०	५१	११	२५	४३	३३	५	२८	४७	४६	६	१६	०९	००	९	२८	१४	००	७	१९	१९	३८	९	१२	४५	४७	१	०९	१३	५८	७	०९	१३	५८	२०
२१	६	०३	४०	३०	००	०८	०१	०८	५	२९	२७	४०	६	१६	२९	१०	९	२८	१४	२७	७	२०	२२	३१	९	१२	४६	४५	१	०९	१०	४७	७	०९	१०	४७	२१
२२	६	०४	४०	१०	००	२०	०६	२१	६	००	०७	३७	६	१६	५९	१७	९	२८	१५	०६	७	२१	२५	०७	९	१२	४७	४८	१	०९	०७	३७	७	०९	०७	३७	२२
२३	६	०५	३९	५३	१	०२	०२	५१	६	००	४७	३६	६	१७	३८	३८	९	२८	१५	५७	७	२२	२७	२६	९	१२	४८	५४	१	०९	०४	२६	७	०९	०४	२६	२३
२४	६	०६	३९	३७	१	१३	५२	५८	६	१	२६	३६	६	१८	२६	२३	९	२८	१७	०१	७	२३	२९	२८	९	१२	५०	१३	१	०९	०१	१५	■	०९	०१	१५	२४
२५	६	०७	३९	२४	१	२५	३९	४९	६	०२	०७	३९	६	१९	२१	४३	९	२८	१८	१६	७	२४	३१	११	९	१२	५१	३५	१	०८	५८	०४	७	०८	५८	०४	२५
२६	६	०८	३९	१२	२	०७	२७	११	६	०२	४७	४४	६	२०	२३	४८	९	२८	१९	४३	७	२५	३२	३५	९	१२	५३	०२	१	०८	५४	५३	७	०८	५४	५३	२६
२७	६	०९	३९	०२	२	१९	१९	२३	६	०३	२७	५१	६	२१	३१	४८	९	२८	२१	२३	७	२६	३३	३९	९	१२	५४	३६	१	०८	५१	४३	७	०८	५१	४३	२७
२८	६	१०	३८	५५	३	०९	२१	१०	६	०४	०८	०१	६	२२	४४	५७	९	२८	२३	१४	७	२७	३४	२३	९	१२	५६	१५	१	०८	४८	३२	७	०८	४८	३२	२८
२९	६	११	३८	४९	३	१३	३७	२४	६	०४	४८	१२	६	२४	०२	३३	९	२८	२५	१७	७	२८	३४	४५	९	१२	५८	००	१	०८	४५	२१	७	०८	४५	२१	२९
३०	६	१२	३८	४५	३	२६	१२	४६	६	०५	२८	२६	६	२५	२३	५६	९	२८	२७	३२	७	२९	३४	४६	९	१२	५९	५२	१	०८	४२	१०	७	०८	४२	१०	३०
३१	६	१३	३८	४३	४	०९	११	२५	६	०६	०८	४१	६	२६	४८	३१	९	२८	२९	५९	८	००	३४	२४	९	१३	०१	४९	१	०८	३९	००	■	०८	३९	००	३१

यात्रा विवाहोत्सवजातकावी खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०७८ / पृ.सं. 73)

२०२१ ख्रीष्टाब्दे नवम्बर-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	६	१४	३८	४३	४	२२	३६	२०	६	०६	४८	५९	५	२८	१५	४६	९	२८	३२	३८	८	०१	३३	३८	९	१३	०३	५२	१	०८	३५	४९	७	०८	३५	४९	१
२	६	१५	३८	४५	५	०६	२८	४३	६	०७	२९	१९	५	२९	३५	१५	९	२८	३५	२८	८	०२	३२	२७	९	१३	०६	०१	१	०८	३२	३८	७	०८	३२	३८	२
३	६	१६	३८	४८	५	२०	४७	१५	६	०८	०९	४२	६	०१	१६	३२	९	२८	३८	३०	८	०३	३०	५१	९	१३	०८	१५	१	०८	२९	२७	७	०८	२९	२७	३
४	६	१७	३८	५४	६	०५	२७	५४	६	०८	५०	०६	६	०२	४९	१८	९	२८	४१	४४	८	०४	२८	४८	९	१३	१०	३५	१	०८	२६	१६	७	०८	२६	१६	४
५	६	१८	३९	०१	६	२०	२४	०६	६	०९	३०	३३	६	०४	२३	१५	९	२८	४५	०९	८	०५	२६	५८	९	१३	१३	०१	१	०८	२३	०६	७	०८	२३	०६	५
६	६	१९	३९	११	७	०५	२७	३३	६	१०	११	०२	६	०५	५८	०६	९	२८	४८	४५	८	०६	२३	२०	९	१३	१५	३३	१	०८	१९	५५	७	०८	१९	५५	६
७	६	२०	३९	२२	७	२०	२९	२७	६	१०	५१	३३	६	०७	३३	४१	९	२८	५२	३३	८	०७	१९	५२	९	१३	१८	११	१	०८	१६	४४	७	०८	१६	४४	७
८	६	२१	३९	३४	८	०५	२१	३७	६	११	३२	०६	६	०९	०९	४७	९	२८	५६	३२	८	०८	१५	५२	९	१३	२०	५४	१	०८	१३	३३	७	०८	१३	३३	८
९	६	२२	३९	४९	८	१९	५७	३४	६	१२	१२	४२	६	१०	४६	१६	९	२९	००	४३	८	०९	११	२०	९	१३	२३	४२	१	०८	१०	२३	७	०८	१०	२३	९
१०	६	२३	४०	०५	९	०४	१३	०६	६	१२	५३	१९	६	१२	२३	००	९	२९	०५	०४	८	१०	०६	१५	९	१३	२६	३६	१	०८	०७	१२	७	०८	०७	१२	१०
११	६	२४	४०	२३	९	१८	०६	२०	६	१३	३३	५९	६	१३	५९	५३	९	२९	०९	३४	८	११	००	३६	९	१३	२७	३६	१	०८	०४	०१	७	०८	०४	०१	११
१२	६	२५	४०	४३	१०	०१	३७	२२	६	१४	१४	४२	६	१५	३६	५१	९	२९	१४	२०	८	११	५४	२०	९	१३	३२	४१	१	०८	०१	५०	७	०८	०१	५०	१२
१३	६	२६	४१	०४	१०	१४	४७	४३	६	१४	५५	२६	६	१७	१३	४७	९	२९	१९	१५	८	१२	४७	२७	९	१३	३५	५२	१	०७	५७	४०	७	०७	५७	४०	१३
१४	६	२७	४१	२७	१०	२७	३९	३६	६	१५	३६	१३	६	१८	५०	४०	९	२९	२४	२०	८	१३	३९	५५	९	१३	३९	०८	१	०७	५४	२९	७	०७	५४	२९	१४
१५	६	२८	४१	५२	११	१०	१५	३०	६	१६	१७	०२	६	२०	२७	२८	११	२९	२९	३६	८	१४	३१	४२	९	१३	४२	२९	१	०७	५१	१८	७	०७	५१	१८	१५
१६	६	२९	४२	१९	११	२२	३७	५६	६	१६	५७	५३	६	२२	०४	०७	९	२९	३५	०२	८	१५	२२	४६	९	१३	४५	५६	१	०७	४८	०७	७	०७	४८	०७	१६
१७	७	००	४२	४७	०	०४	४९	१६	६	१७	३८	१६	६	२३	४०	३६	९	२९	४०	३९	८	१६	१३	०७	९	१३	४९	२७	१	०७	४४	५६	७	०७	४४	५६	१७
१८	७	०१	४३	१६	०	१६	५१	४२	६	१८	१९	४२	६	२५	१६	५५	९	२९	४६	२७	८	१७	०२	४१	९	१३	५३	०४	१	०७	४१	४६	७	०७	४१	४६	१८
१९	७	०२	४३	४७	०	२८	४७	२१	६	१९	००	४०	६	२६	५३	०३	९	२९	५२	२४	८	१७	५१	२८	९	१३	५६	४७	१	०७	३८	३५	७	०७	३८	३५	१९
२०	७	०३	४४	२०	१	१०	३८	१२	६	१९	४१	४१	१	२८	२८	५९	९	२९	५८	३२	८	१८	३९	२५	९	१४	००	२४	१	०७	३५	२४	७	०७	३५	२४	२०
२१	७	०४	४४	५४	१	२२	२६	१८	६	२०	२२	४३	६	००	०४	४४	१०	००	०४	५०	८	१९	२६	३०	९	१४	०४	२६	१	०७	३२	१३	७	०७	३२	१३	२१
२२	७	०५	४५	३०	२	०४	१६	५५	६	२१	०३	४८	१	०१	४०	१६	१०	००	११	१८	८	२०	१२	४१	९	१४	०८	२४	१	०७	२९	०३	७	०७	२९	०३	२२
२३	७	०६	४६	०७	२	१६	०३	४०	६	२१	४४	५५	६	०३	१५	३८	१०	००	१७	५६	८	२०	५७	५५	९	१४	१२	२६	१	०७	२५	५२	७	०७	२५	५२	२३
२४	७	०७	४६	४५	२	२७	५८	३२	६	२२	२६	०५	६	०४	५०	४९	१०	००	२४	४४	८	२१	४२	११	९	१४	१६	३३	१	०७	२२	४१	७	०७	२२	४१	२४
२५	७	०८	४७	२५	३	१०	०१	५७	६	२३	०७	१७	६	०६	२५	४९	१०	००	३१	४२	८	२२	२५	२५	९	१४	२०	४५	१	०७	१९	३०	७	०७	१९	३०	२५
२६	७	०९	४८	०६	३	२२	१७	३९	६	२३	४८	३१	६	०८	००	४०	१०	००	३८	४९	८	२३	०७	३७	९	१४	२५	०२	१	०७	१६	२०	७	०७	१६	२०	२६
२७	७	१०	४८	४९	४	०४	४९	३४	६	२४	२९	४७	६	०९	३५	२२	१०	००	४६	०५	८	२३	४८	४०	९	१४	२९	२३	१	०७	१३	०९	७	०७	१३	०९	२७
२८	७	११	४९	३३	४	१७	४१	३९	६	२५	११	०६	६	११	०९	५६	१०	००	५३	३१	८	२४	२८	३५	९	१४	३३	४९	१	०७	०९	५८	७	०७	०९	५८	२८
२९	७	१२	५०	१८	५	००	५७	२७	६	२५	५२	२७	६	१२	४४	२२	१०	०१	०१	०६	८	२५	०७	१८	९	१४	३८	२०	१	०७	०६	४७	७	०७	०६	४७	२९
३०	७	१३	५१	०५	५	१४	३९	३१	६	२६	३३	५०	१	१४	१८	४३	१०	०१	०८	५१	८	२५	४४	४६	९	१४	४२	५६	१	०७	०३	३६	७	०७	०३	३६	३०

यात्रा विवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

२०२१ ख्रीष्टाब्दे दिसम्बर-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	७	१४	५१	५२	५	२८	४८	४०	६	२७	१५	१६	७	१५	५२	५७	१०	०१	१६	४४	८	२६	२०	५६	९	१४	४७	३६	१	०७	००	२६	७	०७	००	२६	१
२	७	१५	५२	४१	६	१३	२३	१९	६	२७	५६	४४	७	१७	२७	०८	१०	०१	२४	४७	८	२६	५५	४४	९	१४	५२	२०	१	०६	५७	१५	७	०६	५७	१५	२
३	७	१६	५३	३१	६	२८	१९	००	६	२८	३८	१४	७	१९	०१	१५	१०	०१	३२	५८	८	२८	२९	०७	९	१४	५७	०९	१	०६	५४	०४	७	०६	५४	०४	३
४	७	१७	५४	२२	७	१३	२८	२९	६	२९	१७	४६	७	२०	३५	१९	१०	०१	४१	१८	८	२८	०१	०२	९	१५	०२	०२	१	०६	५०	५३	७	०६	५०	५३	४
५	७	१८	५५	१५	७	२८	४३	०८	७	००	०९	२१	७	२२	०९	२२	१०	०१	४९	४७	८	२८	३१	२५	९	१५	०६	५९	१	०६	४७	४३	७	०६	४७	४३	५
६	७	१९	५६	०८	८	१३	५२	३४	७	००	४२	५८	७	२३	४३	२४	१०	०१	५८	२४	८	२९	००	१३	१	१५	१२	००	१	०६	४४	३२	७	०६	४४	३२	६
७	७	२०	५७	०३	८	२८	४७	४०	७	०१	२४	३४	■	२५	१७	२६	१०	०२	०७	०९	८	२९	२७	२१	९	१५	१७	०६	१	०६	४१	२१	७	०६	४१	२१	७
८	७	२१	५७	५८	९	१३	२१	०५	७	०२	०६	२०	■	२६	२१	२९	१०	०२	१६	०३	८	२९	५२	४७	९	१५	२२	१६	१	०६	३८	१०	७	०६	३८	१०	८
९	७	२२	५८	५४	९	२७	२८	१८	७	०२	४८	०४	७	२८	२५	३३	१०	०२	२५	०५	९	००	१६	२६	९	१५	२७	३०	१	०६	३४	५९	७	०६	३४	५९	९
१०	■	२३	५९	५२	१०	११	०७	४६	७	२३	२९	५१	■	२९	५९	३९	१०	०२	३४	१५	९	००	३८	२४	९	१५	३२	४७	१	०६	३१	४९	७	०६	३१	४९	१०
११	■	२५	००	५०	१०	२४	२०	३५	७	०४	११	३९	८	०१	३३	४७	१०	०२	४३	३३	९	००	५८	०७	९	१५	३८	०९	१	०६	२८	३८	७	०६	२८	३८	११
१२	■	२६	०१	४२	११	०७	०९	३५	७	०४	५३	३१	८	०३	०७	५९	१०	०२	५२	५९	९	०१	१६	०२	९	१५	४३	३४	१	०६	२५	२७	७	०६	२५	२७	१२
१३	७	२७	०२	४९	११	१९	३८	३५	७	०५	३५	३४	८	०४	४२	१३	१०	०३	०२	३३	९	०१	३१	५४	९	१५	४९	०४	१	०६	२२	१६	७	०६	२२	१६	१३
१४	७	२८	०३	५०	००	०१	५१	४५	७	०६	१७	२०	८	०६	१६	३०	१०	०३	१२	१४	९	०१	४५	३९	९	१५	५४	३४	१	०६	१९	०६	७	०६	१९	०६	१४
१५	■	२९	०४	५१	००	१३	५३	११	७	०६	५९	१८	८	०७	५०	५१	१०	०३	२२	०३	९	०१	५७	१५	९	१६	००	१३	१	०६	१५	५५	७	०६	१५	५५	१५
१६	८	००	०५	५४	००	२५	४६	४३	७	०७	४१	१९	८	०९	२५	१३	१०	०३	३१	५९	९	०२	०६	३७	९	१६	०५	५३	१	०६	१२	४४	७	०६	१२	४४	१६
१७	८	०१	०६	५७	१	०७	३५	४६	७	०८	२३	२१	८	१०	५९	३८	१०	०३	४२	०३	९	०२	१३	४१	९	१६	११	३७	१	०६	०९	३३	७	०६	०९	३३	१७
१८	८	०२	०८	००	१	१९	२३	१७	७	०९	०५	२७	८	१२	३४	०३	१०	०३	५२	१४	९	०२	१८	२६	९	१६	१७	२४	१	०६	०६	२३	७	०६	०६	२३	१८
१९	८	०३	०९	०४	२	०१	११	४६	७	०९	४७	३४	८	१४	०८	२८	१०	०४	४२	३२	९	०२	२०	४७	९	१६	२३	१५	१	०६	०३	१२	७	०६	०३	१२	१९
२०	८	०४	१०	०९	■	१३	०३	३६	■	१०	२९	४४	८	१५	४२	५०	१०	०४	१२	५६	■	०२	२०	४२	९	१६	२९	०८	१	०६	००	०१	७	०६	००	०१	२०
२१	८	०५	११	१५	२	२४	५९	३५	■	११	११	५६	८	१७	१७	०७	१०	०४	२३	२३	९	०२	१८	०९	९	१६	३५	०५	१	०५	५६	५०	७	०५	५६	५०	२१
२२	८	०६	१२	२१	■	०७	०२	३५	७	११	५४	१०	८	१८	५१	१६	१०	०४	३४	०७	९	०२	१३	०८	९	१६	४१	०७	१	०५	५३	३९	७	०५	५३	३९	२२
२३	८	०७	१३	२७	■	१९	१४	०५	७	१२	३६	२७	८	२०	२५	१३	१०	०४	४४	५२	९	०२	०५	३६	९	१६	४७	०९	१	०५	५०	२९	७	०५	५०	२९	२३
२४	८	०८	१४	३४	४	०१	३६	१३	७	१३	१८	४६	८	२१	५८	५५	१०	०४	५५	४३	९	०१	५५	३४	९	१६	५३	१५	■	०५	४७	१८	७	०५	४७	१८	२४
२५	८	०९	१५	४१	४	१४	११	२२	७	१४	०१	०८	८	२३	३२	१५	१०	०५	०६	४१	९	०१	४३	०२	९	१६	५९	२५	१	०५	४४	०७	७	०५	४४	०७	२५
२६	८	१०	१६	४९	४	२७	०२	१३	७	१४	४३	३१	८	२५	०५	०७	१०	०५	१७	४६	९	०१	२८	०२	९	१७	०५	२७	१	०५	४०	५६	७	०५	४०	५६	२६
२७	८	११	१७	५७	५	१०	११	३५	७	१५	२५	५७	८	२६	३७	२४	१०	०५	२८	५६	९	०१	१०	३६	९	१७	११	५२	■	०५	३७	४६	७	०५	३७	४६	२७
२८	८	१२	१९	०५	५	२३	४२	०६	७	१६	०८	२६	८	२८	०८	५५	१०	०५	४०	१३	९	००	५०	४८	९	१७	१८	१०	१	०५	३४	३५	७	०५	३४	३५	२८
२९	८	१३	२०	१३	६	०७	३५	४६	७	१६	५०	५६	८	२९	३९	३०	१०	०५	४१	३६	९	००	२८	२३	९	१७	२४	३०	१	०५	३१	२४	७	०५	३१	२४	२९
३०	८	१४	२१	१२	६	२१	५३	०७	७	१७	३३	२९	९	०१	०८	५५	१०	०६	०३	५५	९	००	०४	२५	९	१७	३०	३४	१	०५	२८	१३	७	०५	२८	१३	३०
३१	८	१५	२२	३१	७	०६	३२	२९	७	१८	१६	०५	९	०२	३६	५७	१०	०६	१४	३९	१०	२९	३८	०३	९	१७	३७	१९	१	०५	२५	०३	७	०५	२५	०३	३१

यात्रा विवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०७८ / पृ.सं. 75)

२०२२ ख्रीष्टाब्दे जनवरी-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	८	१६	२३	४०	७	२१	२९	३४	७	१८	५८	४२	९	०४	०३	१६	१०	०६	२६	१९	८	२९	०९	४४	९	१७	४३	४८	१	०५	२१	५२	७	०५	२१	५२	१
२	८	१७	२४	४९	८	०६	३७	२२	७	१९	४१	२२	९	०५	२७	३१	१०	०६	३८	०५	८	२८	३९	३८	९	१७	५०	१८	१	०५	१८	४१	७	०५	१८	४१	२
३	८	१८	२५	५८	८	२१	४६	०७	७	२०	२४	०४	९	०६	४९	२०	१०	०६	४९	५६	८	२८	०७	५५	९	१७	५६	५१	१	०५	१५	३०	७	०५	१५	३०	३
४	८	१९	२७	०८	९	०६	४७	५३	७	२१	०६	४९	९	०८	०८	१५	१०	०७	०१	५३	८	२७	३४	४५	९	१८	०३	२७	१	०५	१२	१९	७	०५	१२	१९	४
५	८	२०	२८	१७	९	२१	३१	२४	७	२१	४९	३५	९	०९	२३	४३	१०	०७	१३	५५	८	२७	००	२८	९	१८	१०	०४	१	०५	०९	०९	७	०५	०९	०९	५
६	८	२१	२९	२६	१०	०५	५०	१९	७	२२	३२	१४	९	१०	३५	०९	१०	०७	२६	०२	८	२६	२५	०९	१	१८	१६	४४	१	०५	०५	५८	७	०५	०५	५८	६
७	८	२२	३०	३५	१०	१९	४०	४०	७	२३	१५	१६	९	११	४१	५४	१०	०७	३८	१४	८	२५	४९	०६	९	१८	२३	२६	१	०५	०२	४७	७	०५	०२	४७	■
८	८	२३	३१	४४	११	०३	०१	४६	■	२३	५८	०९	९	१२	४३	१४	१०	०७	५०	३१	८	२५	१२	३३	९	१८	३०	२०	१	०४	५९	३६	७	०४	५९	३६	८
९	८	२४	३२	५३	११	१५	५५	३५	७	२४	४१	०५	९	१३	३८	१९	१०	०८	०२	५३	८	२४	३५	■	९	१८	३६	५५	१	०४	५६	२६	■	०४	५३	२६	९
१०	८	२५	३४	०१	११	२८	२५	५९	७	२५	२४	०३	९	१४	२६	२०	१०	०८	१५	२०	८	२३	५९	०२	९	१८	४३	४३	१	०४	५३	१५	७	०४	५३	१५	१०
११	८	२६	३५	१०	००	१०	३७	४७	७	२६	०७	०३	९	१५	०६	२२	१०	०८	२७	५१	८	२३	२२	३४	९	१८	५०	३३	१	०४	५०	०४	७	०४	५०	०४	११
१२	८	२७	३६	१८	००	२२	३६	१०	७	२६	५०	०६	९	१५	३७	३१	१०	०८	४०	२७	८	२२	४६	३८	९	१८	५७	२४	१	०४	४६	५३	■	०४	४६	५३	१२
१३	८	२८	३७	२५	१	०४	२६	१४	७	२७	३३	११	■	१५	५८	५६	१०	०८	५३	०८	८	२२	११	२८	९	१९	०४	१७	१	०४	४३	४२	७	०४	४३	४२	१३
१४	८	२९	३८	३३	१	१६	१२	४५	७	२८	१६	१८	९	१६	०९	४९	१०	०९	०५	५३	८	२१	३७	२०	९	१९	११	११	१	०४	४०	३२	७	०४	४०	३२	१४
१५	९	००	३९	४०	१	२७	५९	५४	७	२८	५९	२७	९	१६	०९	३०	१०	०९	१८	४२	८	२१	०४	२७	९	१९	१८	०७	१	०४	३७	२१	७	०४	३७	२१	१५
१६	९	०१	४०	४६	२	०९	५१	०७	७	२९	४२	३८	१	१५	५७	३५	१०	०९	३१	३६	८	२०	३३	०१	९	१९	२५	०४	१	०४	३४	१०	७	०४	३४	१०	१६
१७	९	०२	४१	५३	२	२१	४९	००	८	००	२५	५२	९	१५	३३	५४	१०	०९	४४	३३	८	२०	०३	१३	९	१९	३२	०३	१	०४	३०	५९	७	०४	३०	५९	१७
१८	९	०३	४२	५८	३	०३	५५	२२	८	०१	०९	०८	९	१४	५८	४०	१०	०९	५७	३५	८	१९	३५	१४	९	१९	■	०३	१	०४	२७	४९	७	०४	२७	४९	१८
१९	९	०४	४४	०३	३	१६	११	२०	८	०१	५२	२६	९	१४	१२	३२	१०	१०	१०	४७	८	१९	०९	१२	९	१९	४६	०५	■	०४	२४	३८	■	०४	२४	३८	१९
२०	९	०५	४५	०८	■	२८	३६	३६	८	०२	३५	४६	९	१३	१६	३३	१०	१०	२३	४९	८	१८	४५	१७	९	१९	५३	०७	१	०४	२१	२७	७	०४	२१	२७	२०
२१	९	०६	४६	१२	४	११	१४	३९	८	०३	१९	०९	९	१२	१२	१५	१०	१०	३७	०२	८	१८	२३	३४	९	२०	००	११	१	०४	१८	१६	७	०४	१८	१६	२१
२२	९	०७	४७	१५	४	२४	०३	■	८	०४	०२	३३	९	११	०१	३२	१०	१०	५०	१९	८	१८	०४	०९	९	२०	०७	१५	१	०४	१५	०६	७	०४	१५	०६	२२
२३	९	०८	४८	१७	५	०७	०३	२३	८	०४	४६	००	९	०९	४६	३४	१०	११	०३	३९	८	१७	४७	०७	९	२०	१५	२१	■	०४	११	५५	७	०४	११	५५	२३
२४	९	०९	४९	१९	५	२०	१६	५६	८	०५	२९	२९	९	०८	४९	४७	१०	११	१७	०२	८	१७	३२	३०	९	२०	२१	२७	१	०४	०८	४४	७	०४	०८	■	२४
२५	९	१०	५०	२०	६	०३	४५	०३	८	०६	१३	००	९	०७	१३	१४	१०	११	३०	२९	८	१७	२०	२१	९	२०	२८	३५	१	०४	०५	३३	७	०४	०५	३३	२५
२६	९	११	५१	२१	६	१७	२९	१५	८	०६	५६	३५	९	०५	५९	१४	१०	११	४४	००	८	१७	१०	४१	९	२०	३५	४३	१	०४	०२	२२	७	०४	०२	२२	२६
२७	९	१२	५२	२०	७	०१	३०	४२	८	०७	४०	०९	९	०४	५०	०५	१०	११	५७	३३	८	१७	०३	३१	९	२०	४२	५२	■	०३	५९	१२	७	०३	५९	१२	२७
२८	९	१३	५३	१९	७	१५	४९	२७	८	०८	२३	४६	९	०३	४६	५३	१०	१२	११	०९	८	१६	५८	५१	९	२०	५०	०१	१	०३	५६	०१	७	०३	५६	०१	२८
२९	९	१४	५४	१६	८	००	२३	४४	८	०९	०७	२६	९	०२	५०	५९	१०	१२	२४	४९	८	१६	५६	३८	९	२०	५७	११	१	०३	५२	५०	७	०३	५२	५०	२९
३०	९	१५	५५	१८	८	१५	०९	३०	८	०९	५१	०८	९	०२	०३	१३	१०	१२	३८	३१	८	१६	५६	५३	९	२१	०४	३१	१	०३	४९	३९	७	०३	४९	३९	३०
३१	९	१६	५६	०९	९	००	००	२२	८	१०	३४	५२	९	०१	२४	०२	१०	१२	५२	१६	८	१६	५९	३१	९	२१	११	३२	१	०३	४६	२९	७	०३	४६	२९	३१

यात्रा विवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०७८ / पृ.सं. 76)

२०२२ ख्रीष्टाब्दे फरवरी-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	स्थानकः
१	९	१७	५७	०४	९	१४	४८	४६	८	११	१८	३७	९	००	५३	३६	१०	१३	०६	०४	८	१७	०४	३२	९	२१	१८	४३	१	०३	४३	१८	७	०३	४३	१८	९
२	९	१८	५७	५८	९	२९	२४	३४	८	१२	०२	२५	९	००	३१	५३	१०	१३	१९	५४	८	१७	११	५२	९	२१	२५	५५	१	०३	४०	०७	७	०३	४०	०७	२
३	९	१९	५८	५१	१०	१३	४१	५१	८	१२	४६	१५	९	००	१८	३७	१०	१३	३३	४७	८	१७	२१	२८	९	२१	३३	०६	१	०३	३६	५६	७	०३	३६	५६	३
४	९	२०	५९	४२	१०	२७	३४	३२	८	१३	३०	०७	९	००	१३	२८	१०	१३	४७	४३	८	१७	३३	१६	९	२१	४०	१८	१	०३	३३	४५	७	०३	३३	४५	४
५	९	२२	००	३३	११	११	००	०९	८	१४	१४	०१	९	००	१५	५७	१०	१४	०१	४०	८	१७	४७	१३	९	२१	४७	३०	१	०३	३०	३५	७	०३	३०	३५	५
६	९	२३	०१	२२	११	२३	५८	५८	८	१४	५७	५८	९	००	२५	३६	१०	१४	१५	४१	८	१८	०३	१६	९	२१	५४	४२	१	०३	२७	२४	७	०३	२७	२४	६
७	९	२४	०२	१०	००	०६	३३	३७	८	१५	४१	४६	९	००	४१	५४	१०	१४	२९	४३	८	१८	२१	१९	९	२२	०१	५३	१	०३	२४	१३	७	०३	२४	१३	७
८	९	२५	०२	५७	००	१८	४८	२१	८	१६	२५	५६	९	०१	०४	२१	१०	१४	४३	४७	८	१८	४१	१९	९	२२	०९	०५	१	०३	२१	०२	७	०३	२१	०२	८
९	९	२६	०३	४३	१	००	४८	२०	८	१७	०९	५८	९	०१	३२	२८	१०	१४	५७	५४	८	१९	०३	१३	९	२२	१६	१६	१	०३	१७	५२	७	०३	१७	५२	९
१०	९	२७	०४	२७	१	१२	३९	०८	८	१७	५४	०२	९	०२	०५	४७	१०	१५	१२	०२	८	१९	४६	२७	९	२२	२३	२७	१	०३	१४	५१	७	०३	१४	५१	१०
११	९	२८	०५	११	१	२४	२६	१४	८	१८	३८	०८	९	०२	४३	५२	१०	१५	२६	१२	८	१९	५२	२६	९	२२	३०	३८	१	०३	११	३०	७	०३	११	३०	११
१२	९	२९	०५	५२	२	०६	१४	५२	८	१९	२२	१६	९	०३	२६	१९	१०	१५	४०	२४	८	२०	१९	३७	९	२२	३७	४८	१	०३	०८	१९	७	०३	०८	१९	१२
१३	१०	००	०६	३३	२	१८	०९	३१	८	२०	०६	२५	९	०५	१२	४७	१०	१५	५४	३८	८	२०	४८	२६	९	२२	४४	५८	१	०३	०५	०९	७	०३	०५	०९	१३
१४	१०	०१	०७	५२	३	००	१३	५१	८	२०	५०	३७	९	०५	०२	५५	१०	१६	०८	५३	८	२१	१८	४९	९	२२	५२	०७	१	०३	०१	५८	७	०३	०१	५८	१४
१५	१०	०२	०७	५०	३	१२	३०	२३	८	२१	३४	५१	९	०५	५६	२५	१०	१६	२३	१०	८	२१	५०	४३	९	२२	५९	१६	१	०२	५८	४७	७	०२	५८	४७	१५
१६	१०	०३	०८	२६	३	२५	००	३१	८	२२	१९	०६	९	०६	५३	०२	१०	१६	३७	२८	८	२२	२४	०४	९	२३	०६	२४	१	०२	५५	३६	७	०२	५५	३६	१६
१७	१०	०४	०९	०१	४	०७	४४	३३	८	२३	०३	२३	९	०७	५२	३०	१०	१६	५१	४८	८	२२	५८	४९	९	२३	१३	३१	१	०२	५२	२५	७	०२	५२	२५	१७
१८	१०	०५	०९	३४	४	२०	४१	५५	८	२३	४७	४३	९	०८	५४	३७	१०	१७	०६	०९	८	२३	३४	५५	९	२३	२०	३७	१	०२	४९	१५	७	०२	४९	१५	१८
१९	१०	०६	१०	०६	५	०३	५१	३२	८	२४	३२	०४	९	०९	५९	११	१०	१७	२०	३१	८	२४	१२	१८	९	२३	२७	४२	१	०२	४६	०४	७	०२	४६	०४	१९
२०	१०	०७	१०	३६	५	१७	१२	०५	८	२५	१६	२६	९	११	०६	०१	१०	१७	३४	५४	८	२४	५०	५५	९	२३	३४	४७	१	०२	४२	५३	७	०२	४२	५३	२०
२१	१०	०८	११	०४	६	००	४२	२७	८	२६	००	५१	९	१२	१४	५९	१०	१७	४९	१९	८	२५	३०	४४	९	२३	४१	५०	१	०२	३९	४२	७	०२	३९	४२	२१
२२	१०	०९	११	३२	६	१४	२१	५७	८	२६	४५	१७	९	१३	२५	५५	१०	१८	०३	४४	८	२६	११	४१	९	२३	४८	५२	१	०२	३६	३२	७	०२	३६	३२	२२
२३	१०	१०	११	५७	६	२८	१०	२४	८	२७	२९	४५	९	१४	३८	४४	१०	१८	१८	१०	८	२६	५३	४५	९	२३	५५	५४	१	०२	३३	२१	७	०२	३३	२१	२३
२४	१०	११	१२	२१	७	१२	०७	५४	८	२८	१४	१५	९	१५	५३	१८	१०	१८	३२	३७	८	२७	३६	५१	९	२४	०२	५३	१	०२	३०	१०	७	०२	३०	१०	२४
२५	१०	१२	१२	४३	७	२६	१४	२७	८	२८	५८	४६	९	१७	०९	३२	१०	१८	४७	०५	८	२८	२०	५८	९	२४	०९	५२	१	०२	२६	५९	७	०२	२६	५९	२५
२६	१०	१३	१३	०३	८	१०	२९	२०	८	२९	४३	२०	९	१८	२७	२१	१०	१९	०१	३३	८	२९	०६	०३	९	२४	१६	४९	१	०२	२३	४९	७	०२	२३	४९	२६
२७	१०	१४	१३	२२	८	२४	५०	३२	९	००	२७	५४	९	१९	१६	४१	१०	१९	१६	०२	८	२९	५२	०२	९	२४	२३	४५	१	०२	२०	३८	७	०२	२०	३८	२७
२८	१०	१५	१३	३९	९	०९	१४	२९	९	०१	१२	३१	९	२१	०७	२७	१०	१९	३०	३१	९	००	३८	५९	९	२४	३०	३९	१	०२	१७	२७	७	०२	१७	२७	२८

विना एकेन चक्रेण न रक्षस्य गतिर्भवेत् । तथैव पुरुषाकारः विना देवं न सिद्ध्यति ॥

अर्थात् जैसे एक से रक्ष गतिमान नहीं हो सकता उसी के विना कर्म फलीभूत नहीं होता ।

२०२२ ख्रीष्टाब्दे मार्च-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	१०	१६	१३	५४	९	२३	३६	०९	९	०१	५७	०९	९	२२	२९	३८	९	१९	४५	०१	९	०१	२६	४५	९	२४	३७	३२	१	०२	१४	१६	७	०२	१४	१६	१
२	१०	१७	१४	०८	१०	०७	४९	३६	९	०२	४१	४९	९	२३	५३	०८	९	१९	४९	३१	९	०२	१५	२१	९	२४	४४	२३	१	०२	११	०५	७	०२	११	०५	२
३	१०	१८	१४	२०	१०	२१	४९	०२	९	०३	२६	३०	९	२५	१७	५७	९	२०	१४	०१	९	०३	०४	४४	९	२४	४१	१२	१	०२	०७	५५	७	०२	०७	५५	३
४	१०	१९	१४	३०	११	०५	२९	४२	९	०४	११	१३	९	२६	४४	०३	९	२०	२८	३२	९	०३	५४	५४	९	२४	५७	५९	१	०२	०४	४४	७	०२	०४	४४	४
५	१०	२०	१४	३८	११	१८	४८	३६	९	०४	५५	५७	९	२८	११	२३	९	२०	४३	०३	९	०४	४५	४७	९	२५	०४	४५	१	०२	०१	३३	७	०२	०१	३३	५
६	१०	२१	१४	४४	००	०१	४४	५३	९	०५	४०	४३	९	२९	५९	५६	९	२०	५७	३३	९	०५	३७	२२	९	२५	११	२९	१	०१	५८	२२	७	०१	५८	२२	६
७	१०	२२	१४	४८	००	१४	१९	४४	९	०६	२५	३१	१०	०१	०९	४१	९	२१	१२	०४	९	०६	२९	३८	९	२५	१८	११	१	०१	५५	१२	७	०१	५५	१२	■
८	१०	२३	१४	५१	००	२६	३६	०६	९	०७	१०	१९	१०	०२	४०	३८	९	२१	२६	३४	९	०७	२२	३२	९	२५	२४	५०	१	०१	५२	०१	७	०१	५२	०१	८
९	१०	२४	१४	५२	१	०८	३८	०८	९	०७	५५	१०	१०	०४	१२	४५	९	२१	४१	०५	९	०८	१६	०५	९	२५	३१	२८	१	०१	५८	५०	७	०१	५८	५०	९
१०	१०	२५	१४	५१	१	२०	३०	५०	९	०८	४०	०१	१०	०५	४६	०२	९	२१	५५	३५	९	०९	१०	१३	९	२५	३८	०३	१	०१	४५	३९	■	०१	४५	३९	१=
११	१०	२६	१४	४८	२	०२	१९	३७	९	०९	२४	५४	१०	०७	२०	२९	९	२२	१०	०४	९	१०	०४	५६	९	२५	४४	३७	१	०१	४२	२८	७	०१	४२	२८	११
१२	१०	२७	१४	४३	२	१४	०९	५५	९	१०	०९	४९	१०	०८	५६	०६	९	२२	२४	३४	९	११	००	१३	९	२५	५१	०८	१	०१	३९	१८	७	०१	३९	१८	१२
१३	१०	२८	१४	३६	२	२६	०६	५४	९	१०	५४	४५	१०	१०	३२	५४	९	२२	३९	०२	९	११	५६	०१	९	२५	५७	३६	१	०१	३६	०७	७	०१	३६	०७	१३
१४	१०	२९	१४	२७	३	०८	१५	०८	९	११	३९	४२	१०	१२	१०	४१	९	२२	५३	३१	९	१२	५२	२१	९	२६	०४	०२	१	०१	३२	५६	७	०१	३२	५६	१४
१५	११	००	१४	१६	३	२०	३८	१६	९	१२	२४	४०	१०	१३	५०	००	९	२३	०७	५८	९	१३	४९	१०	९	२६	१०	२६	१	०१	२९	४५	७	०१	२९	४५	१५
१६	११	०१	१४	०३	४	०३	१८	४२	९	१३	०९	४०	१०	१५	३०	१९	९	२३	२२	२५	९	१४	४६	२८	९	२६	१६	४७	१	०१	२६	३५	७	०१	२६	३५	१६
१७	११	०२	१३	४९	४	१६	१७	२६	९	१३	५४	४०	१०	१७	११	५०	९	२३	३६	५१	९	१५	४४	१४	९	२६	२३	०६	१	०१	२३	२४	७	०१	२३	२४	१७
१८	११	०३	१३	३२	४	२९	३३	५९	९	१४	३९	४२	१०	१८	५४	३४	९	२३	५१	१६	९	१६	४२	२६	९	२६	२९	२१	१	०१	२०	१३	७	०१	२०	२३	१८
१९	११	०४	१३	१३	५	१३	०६	३२	९	१५	२४	४६	१०	२०	■	३१	९	२४	०५	४०	९	१७	४१	०४	९	२६	३५	३५	१	०१	१७	०२	७	०१	१७	०२	१९
२०	११	०५	१२	५२	५	२६	५२	१८	९	१६	०९	५०	१०	२२	२३	४३	९	२४	२०	०३	९	१८	४०	०७	९	२६	४१	४५	१	०१	१३	५२	७	०१	१३	५२	२०
२१	११	०६	१२	३०	६	१०	४८	०२	९	१६	५४	५५	१०	२४	१०	०८	९	२४	३४	२५	९	१९	३९	३३	९	२६	४७	५२	१	०१	१०	४१	७	०१	१०	४१	२१
२२	११	०७	१२	०५	६	२४	५०	३१	९	१७	४०	०२	१०	२५	५७	४९	९	२४	४८	४६	९	२०	३९	२३	९	२६	५३	५७	१	०१	०७	३०	७	०१	०७	३०	२२
२३	११	०८	११	३८	७	०८	५७	०१	९	१८	२५	०९	१०	२७	४६	४७	९	२५	०३	०५	९	२१	३९	३४	९	२६	५९	५८	१	०१	०४	१९	■	०१	०४	१९	२३
२४	११	०९	११	०९	७	२३	०५	२४	९	१९	१०	१८	१०	२९	३७	०१	९	२५	१७	२३	९	२२	४०	०७	९	२७	०५	५७	१	०१	०१	०८	७	०१	०१	०८	२४
२५	११	१०	१०	३९	८	०७	१४	०८	९	१९	५५	२७	११	०१	२८	३२	९	२५	३१	■	९	२३	४१	०१	९	२७	११	५२	१	००	५७	५८	७	००	५७	५८	२५
२६	११	११	१०	०६	८	२१	२१	५४	९	२०	४०	३८	११	०३	२१	२०	९	२५	४५	५५	९	२४	४२	१५	९	२७	१७	४४	१	००	५४	४७	७	००	४५	४७	२६
२७	११	१२	०९	३१	९	०५	२७	१९	९	२१	२५	४९	११	०५	१५	२५	९	२६	००	२९	९	२५	४३	४८	९	२७	२३	३३	१	००	४१	३६	७	००	४१	३६	२७
२८	११	१३	०८	५४	९	१९	२८	३२	९	२२	११	०१	११	०७	१०	४७	९	२६	१४	२१	९	२६	४५	४०	९	२७	२९	१८	१	००	४८	२५	७	००	४८	२५	२८
२९	११	०८	१५	१०	०३	२३	०८	९	९	२२	५६	१४	११	०९	०७	२३	९	२६	२८	३२	९	२७	४७	४९	९	२७	३५	०१	१	००	४५	१५	७	००	४५	१५	२९
३०	११	१५	०७	३४	१०	१७	०८	२०	९	२३	४१	२८	११	११	०५	१४	९	२६	४२	४०	९	२८	५०	१६	९	२७	४०	३९	१	००	४२	०४	७	००	४२	०४	३०
३१	११	१६	०६	५१	११	००	४१	१३	९	२२	२६	४३	११	१३	०४	१५	९	२६	५६	४७	९	२९	५३	००	९	२७	४६	१५	१	००	३८	५३	७	००	३८	१५	३१

यात्रा विवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

(श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-स्पष्टग्रहाः, संवत्-२०७८ / पृ.सं. 78)

२०२२ ख्रीष्टाब्दे अप्रैल-मासस्य (५/४७ प्रातःकालस्य) दैनिक-स्पष्टग्रहास्तत्रदिनद्वयान्तरं ग्रहगतिः

दिनांकः	सूर्यः				चन्द्रः				मङ्गलः				बुधः				गुरुः				शुक्रः				शनिः				राहुः				केतुः				स्थानकः
	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	रा.	अं.	क.	वि.	
१	११	१७	०६	०६	११	१३	५९	१६	९	२५	११	५८	११	१५	०४	२५	१०	२७	१०	५२	१०	००	५६	००	९	२७	५१	४६	१	००	३५	४२	७	००	३५	४२	१
२	११	१८	०५	१९	११	२७	००	५६	९	२५	५७	१४	११	१७	०५	३८	१०	२७	२४	५५	१०	०१	५९	१५	९	२७	५७	१५	१	००	३२	३२	७	००	३२	३२	२
३	११	१९	०४	३०	०	०९	४५	०४	९	२६	४२	३०	११	१९	०७	५०	१०	२७	३८	५५	१०	०३	०२	४६	९	२८	०२	३९	१	००	२९	२१	७	००	२९	२१	३
४	११	२०	०३	३९	०	२२	१२	४६	९	२७	२७	४८	११	२१	१०	५३	१०	२७	५२	५४	१०	०४	०६	३१	९	२८	०८	००	१	००	२६	१०	७	००	२६	१०	४
५	११	२१	०२	४६	१	०४	२५	४१	१९	२५	१३	०५	११	२३	१४	४०	१०	२८	०६	५०	१०	०५	१०	३१	९	२८	१३	१७	१	००	२२	५९	७	००	२२	५९	५
६	११	२२	०१	५०	१	१६	२६	४५	९	२८	५८	२४	११	२५	१८	५९	१०	२८	२०	४४	१०	०६	१४	४४	९	२८	१८	३०	१	००	१९	४८	७	००	१९	४८	६
७	११	२३	००	५३	१	२८	१९	५०	९	२९	४३	४३	११	२७	२३	४१	१०	२८	३४	३६	१०	०७	१९	११	९	२८	२३	३९	१	००	१६	३८	७	००	१६	३८	७
८	११	२३	५९	५४	२	१०	०९	२७	१०	००	२९	०२	११	२९	४८	२५	१०	२८	४८	२५	१०	०८	२३	५०	९	२८	२८	४५	१	००	१३	३७	७	००	१३	३७	८
९	११	२४	५८	३२	२	२२	००	३१	१०	०१	१४	२२	०	०१	३३	१६	१०	२९	०२	१२	१०	०९	२८	४२	९	२८	३३	४६	१	००	१०	१६	७	००	१०	१६	९
१०	११	२५	५७	४९	३	०३	५८	०३	१०	०१	५९	४२	०	०३	३७	३६	१०	२९	१५	५६	१०	१०	३३	४६	९	२८	३८	४३	१	००	०७	०५	७	००	०७	०५	१०
११	११	२६	५६	४४	३	१६	०६	५७	१०	०२	४५	०२	०	०५	४१	१६	१०	२९	२९	३७	१०	११	३९	०१	९	२८	४३	३६	१	००	०३	५५	७	००	०३	५५	११
१२	११	२७	५५	३६	३	२८	३१	३७	१०	०३	३०	२३	०	०४	४३	५४	१०	२९	४३	१६	१०	१२	४४	२८	९	२८	४८	२५	१	००	००	४४	७	००	००	४४	१२
१३	११	२८	५४	२७	४	११	१५	३६	१०	०४	१५	४३	०	०९	४५	११	१०	२९	५६	५२	१०	१३	५०	०६	९	२८	५३	१०	०	२९	५७	३३	६	२९	५७	३३	१३
१४	११	२९	५३	१६	४	२४	२१	१६	१०	०५	०१	०५	०	११	४४	४६	११	००	१०	२४	१०	१४	५५	५४	९	२८	५७	५०	०	२९	५४	२२	६	२९	५४	२२	१४
१५	०	००	५२	०२	५	०७	४९	२१	१०	०५	४६	२६	०	१३	४२	१८	११	००	२३	५४	१०	१६	०१	५३	९	२९	०२	२७	०	२९	५१	११	६	२९	५१	११	१५
१६	०	०१	५०	४७	५	२१	३८	४०	१०	०६	३१	४७	०	१५	३७	२७	११	००	३७	२१	१०	१७	०८	०२	९	२९	०६	५८	०	२९	४८	०१	६	२९	४८	०१	१६
१७	०	०२	४९	३०	६	०५	४६	१४	१०	०७	१७	०९	०	१७	२९	५२	११	००	५०	४४	१०	१८	१४	२०	९	२९	११	२६	०	२९	४४	५०	६	२९	४४	५०	१७
१८	०	०३	४८	१०	६	२०	०७	३५	१०	०८	०२	३०	०	१९	१९	१५	११	०१	०४	०५	१०	१९	२०	४८	९	२९	१५	४८	०	२९	४१	३९	६	२९	४१	३९	१८
१९	०	०४	४६	४९	७	०४	३७	१९	१०	०८	४७	५१	०	२१	०५	१८	११	०१	१७	२२	१०	२०	२७	२५	९	२९	२०	०७	०	२९	३८	२८	६	२९	३८	२८	१९
२०	०	०५	४५	२६	७	१९	०९	५१	१०	०९	३३	१३	०	२२	४७	४७	११	०१	३०	३५	१०	२१	३४	१०	९	२९	२४	२०	०	२९	३५	१८	६	२९	३५	१८	२०
२१	०	०६	४४	०१	८	०३	४०	०६	१०	१०	१८	३४	०	२४	२६	२६	११	०१	४३	४६	१०	२२	४१	०४	९	२९	२८	२९	०	२९	३२	०७	६	२९	३२	०७	२१
२२	०	०७	४२	३४	८	१८	०३	४९	१०	११	०३	५५	०	२६	०१	२२	११	०१	५६	५२	१०	२३	४८	०७	९	२९	३२	३४	०	२९	२८	५६	६	२९	२८	५६	२२
२३	०	०८	४१	०५	९	०२	१७	५४	१०	११	४९	४५	०	२७	३१	२६	११	०२	०९	५५	१०	२४	५५	१७	९	२९	३६	३३	०	२९	२५	४५	६	२९	२५	४५	२३
२४	०	०९	३९	३४	९	१६	२०	१६	१०	१२	३४	३६	०	२८	५७	२७	११	०२	२२	५४	१०	२३	०२	३६	९	२९	४०	२८	०	२९	२२	३५	६	२९	२२	३५	२४
२५	०	१०	३८	०१	१०	००	०९	४०	१०	१३	१९	५६	१	००	१८	५७	११	०२	३५	५०	१०	२७	१०	०२	९	२९	४४	१८	०	२९	१९	२४	६	२९	१९	२४	२५
२६	०	११	३६	२७	१०	१३	४५	२४	१०	१४	०५	१६	१	०१	३५	४८	११	०२	४८	४१	१०	२८	१७	३५	९	२९	४८	०३	०	२९	१६	१३	६	२९	१६	१३	२६
२७	०	१२	३४	५१	१०	२७	०७	११	१०	१४	५०	३५	१	०२	४७	५५	११	०३	०१	२९	१०	२९	२५	१६	९	२९	५१	४३	०	२९	१३	०२	६	२९	१३	०२	२७
२८	०	१३	३३	१२	११	१०	१४	५४	१०	१५	३५	५४	१	०३	५५	१०	११	०३	१४	१३	११	००	३३	०३	९	२९	५५	१८	०	२९	०९	५१	६	२९	०९	५१	२८
२९	०	१४	३१	३२	११	२३	०८	४२	१०	१६	२१	१२	१	०४	५७	२८	११	०३	२६	५२	११	०१	४०	५८	९	२९	५८	४८	०	२९	०६	४१	६	२९	०६	४१	२९
३०	०	१५	२९	५०	०	०५	४८	५७	१०	१७	०६	२९	१	०५	५४	४६	११	०३	३९	२७	११	०२	४८	५९	१०	००	०२	१३	०	२९	०३	३०	६	२९	०३	३०	३०

यात्रा विवाहोत्सवजातकादौ खेटैः स्फुटैरेव फलस्फुटत्वम्

जनवरी-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	मकरः		कुम्भः		मीनः		मेघः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०७	१९	०९	०४	१०	३८	१२	१५	१३	५९	१५	५९	१८	१०	२०	२८	२२	३८	००	४४	०२	५७	०५	१३	१
२	०७	१५	०९	००	१०	३४	१२	११	१३	५५	१५	५५	१८	०६	२०	२४	२२	३४	००	४०	०२	५३	०५	१०	२
३	०७	११	०८	५६	१०	३०	१२	०७	१३	५१	१५	५१	१८	०२	२०	२०	२२	३०	००	३६	०२	४९	०५	०६	३
४	०७	०७	०८	५२	१०	२६	१२	०३	१३	४७	१५	४७	१७	५८	२०	१६	२२	२६	००	३२	०२	४५	०५	०२	४
५	०७	०४	०८	४८	१०	२२	११	५९	१३	४३	१५	४३	१७	५४	२०	१२	२२	२२	००	२८	०२	४१	०४	५८	५
६	०७	००	०८	४४	१०	१८	११	५५	१३	३९	१५	३९	१७	५०	२०	०८	२२	१८	००	२४	०२	३७	०४	५४	६
७	०६	५६	०८	४०	१०	१४	११	५१	१३	३५	१५	३५	१७	४६	२०	०४	२२	१४	००	२०	०२	३३	०४	५०	७
८	०६	५२	०८	३६	१०	१०	११	४७	१३	३१	१५	३१	१७	४२	२०	००	२२	१०	००	१६	०२	२९	०४	४६	८
९	०६	४८	०८	३२	१०	०६	११	४३	१३	२७	१५	२७	१७	३८	१९	५६	२२	०६	००	१२	०२	२५	०४	४२	९
१०	०६	४४	०८	२८	१०	०२	११	३९	१३	२३	१५	२३	१७	३४	१९	५२	२२	०२	००	०८	०२	२१	०४	३८	१०
११	०६	४०	०८	२४	०९	५८	११	३५	१३	१९	१५	१९	१७	३०	१९	४८	२१	५८	००	०४	०२	१७	०४	३४	११
१२	०६	३६	०८	२०	०९	५४	११	३१	१३	१५	१५	१५	१७	२६	१९	४४	२१	५४	००	००	०२	१३	०४	३०	१२
१३	०६	३२	०८	१६	०९	५०	११	२७	१३	११	१५	११	१७	२२	१९	४०	२१	५०	२३	५६	०२	०९	०४	२६	१३
१४	०६	२८	०८	१२	०९	४६	११	२३	१३	०७	१५	०७	१७	१८	१९	३६	२१	४६	२३	५२	०२	०५	०४	२२	१४
१५	०६	२४	०८	०८	०९	४२	११	१९	१३	०३	१५	०३	१७	१४	१९	३२	२१	४२	२३	४८	०२	०१	०४	१८	१५
१६	०६	२०	०८	०४	०९	३८	११	१५	१२	५९	१४	५९	१७	१०	१९	२८	२१	३८	२३	४४	०१	५७	०४	१४	१६
१७	०६	१६	०८	००	०९	३४	११	११	१२	५५	१४	५५	१७	०६	१९	२४	२१	३४	२३	४०	०१	५३	०४	१०	१७
१८	०६	१२	०७	५६	०९	३०	११	०७	१२	५१	१४	५१	१७	०२	१९	२०	२१	३०	२३	३६	०१	४९	०४	०६	१८
१९	०६	०८	०७	५२	०९	२६	११	०३	१२	४७	१४	४७	१६	५८	१९	१६	२१	२६	२३	३२	०१	४५	०४	०२	१९
२०	०६	०४	०७	४८	०९	२२	१०	५९	१२	४३	१४	४३	१६	५४	१९	१२	२१	२२	२३	२८	०१	४१	०३	५८	२०
२१	०६	००	०७	४४	०९	१८	१०	५५	१२	३९	१४	३९	१६	५०	१९	०८	२१	१८	२३	२४	०१	३७	०३	५४	२१
२२	०५	५६	०७	४०	०९	१४	१०	५१	१२	३५	१४	३५	१६	४६	१९	०४	२१	१४	२३	२०	०१	३३	०३	५०	२२
२३	०५	५२	०७	३६	०९	१०	१०	४७	१२	३१	१४	३१	१६	४२	१९	००	२१	१०	२३	१६	०१	२९	०३	४६	२३
२४	०५	४८	०७	३२	०९	०६	१०	४३	१२	२७	१४	२७	१६	३८	१८	५६	२१	०६	२३	१२	०१	२५	०३	४२	२४
२५	०५	४४	०७	२८	०९	०२	१०	३९	१२	२३	१४	२३	१६	३४	१८	५२	२१	०२	२३	०८	०१	२१	०३	३८	२५
२६	०५	४०	०७	२४	०८	५८	१०	३५	१२	१९	१४	१९	१६	३०	१८	४८	२०	५८	२३	०४	०१	१७	०३	३४	२६
२७	०५	३६	०७	२०	०८	५४	१०	३१	१२	१५	१४	१५	१६	२६	१८	४४	२०	५४	२३	००	०१	१३	०३	३०	२७
२८	०५	३२	०७	१६	०८	५१	१०	२७	१२	११	१४	११	१६	२३	१८	४०	२०	५०	२२	५६	०१	०९	०३	२६	२८
२९	०५	२८	०७	१२	०८	४७	१०	२४	१२	०७	१४	०७	१६	१९	१८	३६	२०	४६	२२	५२	०१	०५	०३	२२	२९
३०	०५	२४	०७	०८	०८	४३	१०	२०	१२	०३	१४	०३	१६	१५	१८	३२	२०	४२	२२	४८	०१	०१	०३	१८	३०
३१	०५	२०	०७	०५	०८	३९	१०	१६	११	५९	१४	००	१६	११	१८	२८	२०	३८	२२	४४	००	५८	०३	१४	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ८०)

फरवरी-मासस्य दैनिक-लग्नसारिणी भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	कुम्भः		मीनः		मेघः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०७	०१	०८	३५	१०	१२	११	५६	१३	५६	१६	०७	१८	२४	२०	३५	२२	४१	००	५४	०३	१०	०५	१६	१
२	०६	५७	०८	३१	१०	०८	११	५२	१३	५२	१६	०३	१८	२१	२०	३१	२२	३७	००	५०	०३	०७	०५	१२	२
३	०६	५३	०८	२७	१०	०४	११	४८	१३	४८	१५	५९	१८	१७	२०	२७	२२	३३	००	४६	०३	०३	०५	०९	३
४	०६	४९	०८	२३	१०	००	११	४४	१३	४४	१५	५५	१८	१३	२०	२३	२२	२९	००	४२	०२	५९	०५	०५	४
५	०६	४५	०८	१९	०९	५६	११	४०	१३	४०	१५	५१	१८	०९	२०	१९	२२	२५	००	३८	०२	५५	०५	०१	५
६	०६	४१	०८	१५	०९	५२	११	३६	१३	३६	१५	४७	१८	०५	२०	१५	२२	२१	००	३४	०२	५१	०४	५७	६
७	०६	३७	०८	११	०९	४८	११	३२	१३	३२	१५	४३	१८	०१	२०	११	२२	१७	००	३०	०२	४७	०४	५३	७
८	०६	३३	०८	०७	०९	४४	११	२८	१३	२८	१५	३९	१७	५७	२०	०७	२२	१३	००	२६	०२	४३	०४	४९	८
९	०६	३०	०८	०३	०९	४०	११	२४	१३	२४	१५	३५	१७	५३	२०	०३	२२	०९	००	२२	०२	३९	०४	४५	९
१०	०६	२८	०७	५९	०९	३६	११	२०	१३	२०	१५	३१	१७	४९	१९	५९	२२	०५	००	१८	०२	३५	०४	४२	१०
११	०६	२५	०७	५५	०९	३२	११	१६	१३	१६	१५	२७	१७	४५	१९	५५	२२	०१	००	१४	०२	३१	०४	३७	११
१२	०६	२२	०७	५१	०९	२८	११	१२	१३	१२	१५	२३	१७	४१	१९	५१	२१	५७	००	१०	०२	२७	०४	३३	१२
१३	०६	२१	०७	४७	०९	२४	११	०८	१३	०८	१५	१९	१७	३७	१९	४७	२१	५३	००	०६	०२	२३	०४	२९	१३
१४	०६	१७	०७	४३	०९	२०	११	०४	१३	०४	१५	१५	१७	३३	१९	४३	२१	४९	००	०२	०२	१९	०४	२५	१४
१५	०६	१३	०७	३९	०९	१६	११	००	१३	००	१५	११	१७	२९	१९	३९	२१	४५	२३	५८	०२	१५	०४	२१	१५
१६	०६	०९	०७	३५	०९	१२	१०	५६	१२	५६	१५	०७	१७	२५	१९	३५	२१	४१	२३	५४	०२	११	०४	१७	१६
१७	०६	०५	०७	३१	०९	०८	१०	५२	१२	५२	१५	०३	१७	२१	१९	३१	२१	३७	२३	५०	०२	०७	०४	१३	१७
१८	०६	०१	०७	२७	०९	०४	१०	४८	१२	४८	१४	५९	१७	१७	१९	२७	२१	३३	२३	४६	०२	०३	०४	०९	१८
१९	०५	५७	०७	२३	०९	००	१०	४४	१२	४४	१४	५५	१७	१३	१९	२३	२१	२९	२३	४२	०१	५९	०४	०५	१९
२०	०५	५३	०७	१९	०८	५६	१०	४०	१२	४०	१४	५१	१७	०९	१९	१९	२१	२५	२३	३८	०१	५५	०४	०१	२०
२१	०५	४९	०७	१५	०८	५२	१०	३६	१२	३६	१४	४७	१७	०५	१९	१५	२१	२१	२३	३४	०१	५१	०३	५७	२१
२२	०५	४५	०७	११	०८	४८	१०	३२	१२	३२	१४	४३	१७	०१	१९	११	२१	१७	२३	३०	०१	४७	०३	५४	२२
२३	०५	४१	०७	०७	०८	४४	१०	२८	१२	२८	१४	३९	१६	५७	१९	०७	२१	१३	२३	२६	०१	४३	०३	५०	२३
२४	०५	३७	०७	०३	०८	४०	१०	२४	१२	२४	१४	३५	१६	५३	१९	०३	२१	०९	२३	२२	०१	३९	०३	४६	२४
२५	०५	३३	०६	५९	०८	३६	१०	२०	१२	२०	१४	३१	१६	४९	१८	५९	२१	०५	२३	१८	०१	३५	०३	४२	२५
२६	०५	२९	०६	५५	०८	३२	१०	१६	१२	१६	१४	२७	१६	४५	१८	५५	२१	०१	२३	१४	०१	३१	०३	३८	२६
२७	०५	२५	०६	५१	०८	२८	१०	१२	१२	१२	१४	२३	१६	४१	१८	५१	२०	५७	२३	१०	०१	२७	०३	३४	२७
२८	०५	२१	०६	४८	०८	२४	१०	०८	१२	०८	१४	१९	१६	३७	१८	४८	२०	५३	२३	०६	०१	२३	०३	३०	२८
२९	०५	१७	०६	४४	०८	२१	१०	०४	१२	०४	१४	१५	१६	३३	१८	४४	२०	५९	२३	०२	०१	१९	०३	२६	२९

लग्नारम्भकालः (I.S.T.) भारतीय स्टैण्डर्ड समयेन प्रदत्तोऽस्तीति विशेषः

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ४१)

मार्च-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	मीनः		मेघः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	४४	०८	२९	१०	०५	१२	०४	१४	१६	१६	३४	१८	४४	२०	५०	२३	०३	०१	२०	०३	२६	०५	१७	१
२	०६	४०	०८	१७	१०	०२	१२	०१	१४	१२	१६	३०	१८	४०	२०	४६	२२	५९	०१	१६	०३	२२	०५	१३	२
३	०६	३६	०८	१३	०९	५७	११	५७	१४	०८	१६	२६	१८	३६	२०	४२	२२	५५	०१	१२	०३	१८	०५	०९	३
४	०६	३२	०८	०९	०९	५३	११	५३	१४	०४	१६	२२	१८	३२	२०	३८	२२	५१	०१	०८	०३	१४	०५	०६	४
५	०६	२८	०८	०५	०९	४९	११	४९	१४	००	१६	१८	१८	२८	२०	३४	२२	४७	०१	०४	०३	१०	०५	०२	५
६	०६	२४	०८	०१	०९	४५	११	४५	१३	५६	१६	१४	१८	२४	२०	३०	२२	४३	०१	००	०३	०६	०४	५८	६
७	०६	२०	०७	५७	०९	४१	११	४१	१३	५२	१६	१०	१८	२०	२०	२६	२२	३९	००	५६	०३	०२	०४	५४	७
८	०६	१६	०७	५३	०९	३७	११	३७	१३	४८	१६	०६	१८	१६	२०	२२	२२	३५	००	५२	०२	५८	०४	५०	८
९	०६	१२	०७	४९	०९	३३	११	३३	१३	४४	१६	०२	१८	१२	२०	१८	२२	३१	००	४८	०२	५४	०४	४६	९
१०	०६	०९	०७	४५	०९	२९	११	२९	१३	४०	१५	५८	१८	०८	२०	१४	२२	२७	००	४४	०२	५०	०४	४२	१०
११	०६	०६	०७	४१	०९	२५	११	२५	१३	३६	१५	५४	१८	०४	२०	११	२२	२३	००	४०	०२	४६	०४	३८	११
१२	०६	०४	०७	३७	०९	२१	११	२१	१३	३२	१५	५०	१८	००	२०	०६	२२	१९	००	३६	०२	४२	०४	३४	१२
१३	०६	०२	०७	३३	०९	१७	११	१७	१३	२८	१५	४६	१७	५६	२०	०२	२२	१५	००	३२	०२	३९	०४	३०	१३
१४	०६	००	०७	२९	०९	१३	११	१३	१३	२४	१५	४२	१७	५२	१९	५८	२२	११	००	२८	०२	३५	०४	२६	१४
१५	०५	५६	०७	२५	०९	०९	११	०९	१३	२०	१५	३८	१७	४९	१९	५४	२२	०७	००	२४	०२	३१	०४	२२	१५
१६	०५	५२	०७	२१	०९	०५	११	०५	१३	१६	१५	३४	१७	४४	१९	५०	२२	०३	००	२०	०२	२७	०४	१८	१६
१७	०५	४८	०७	१७	०९	०१	११	०१	१३	१२	१५	३०	१७	४०	१९	४६	२१	५९	००	१६	०२	२३	०४	१४	१७
१८	०५	४४	०७	१३	०८	५७	१०	५७	१३	०८	१५	२६	१७	३६	१९	४२	२१	५५	००	१२	०२	१९	०४	१०	१८
१९	०५	४०	०७	०९	०८	५३	१०	५३	१३	०४	१५	२२	१७	३२	१९	३८	२१	५१	००	०८	०२	१५	०४	०६	१९
२०	०५	३६	०७	०५	०८	४९	१०	४९	१३	००	१५	१८	१७	२८	१९	३४	२१	४८	००	०४	०२	११	०४	०२	२०
२१	०५	३२	०७	०१	०८	४५	१०	४५	१२	५६	१५	१४	१७	२४	१९	३०	२१	४४	००	००	०२	०७	०३	५८	२१
२२	०५	२८	०६	५७	०८	४१	१०	४१	१२	५२	१५	१०	१७	२०	१९	२६	२१	४०	२३	५६	०२	०३	०३	५४	२२
२३	०५	२४	०६	५३	०८	३७	१०	३७	१२	४९	१५	०६	१७	१६	१९	२२	२१	■	२३	५२	०१	५९	०३	५०	२३
२४	०५	२०	०६	४९	०८	३३	१०	३३	१२	४५	१५	०२	१७	१२	१९	१८	२१	३२	२३	४८	०१	५५	०३	४६	२४
२५	०५	१६	०६	४५	०८	२९	१०	२९	१२	४१	१४	५८	१७	०८	१९	१४	२१	२८	२३	४४	०१	५१	०३	४२	२५
२६	०५	१२	०६	४१	०८	२५	१०	२५	१२	३७	१४	५४	१७	०४	१९	१०	२१	२४	२३	४०	०१	४७	०३	३८	२६
२७	०५	०८	०६	३७	०८	२१	१०	२१	१२	३३	१४	५०	१७	००	१९	०६	२१	२०	२३	३६	०१	४३	०३	३४	२७
२८	०५	०४	०६	३३	०८	१७	१०	१७	१२	२९	१४	४६	१६	५६	१९	०२	२१	१६	२३	३२	०१	३९	०३	३०	२८
२९	०५	००	०६	२९	०८	१३	१०	१३	१२	२५	१४	४२	१६	५२	१८	५८	२१	१२	२३	२८	०१	३४	०३	२६	२९
३०	०४	५६	०६	२६	०८	०९	१०	०९	१२	२१	१४	३८	१६	४८	१८	५४	२१	०८	२३	२४	०१	३१	०३	२२	३०
३१	०४	५२	०६	२२	०८	०५	१०	०५	१२	१७	१४	३४	१६	४५	१८	५०	२१	०४	२३	२०	०१	२७	०३	१८	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ८२)

अप्रैल-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	मेषः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		दिनांकः
	घ	मि	घ	मि	घ	मि	घ	मि	घ	मि	घ	मि	घ	मि	घ	मि	घ	मि	घ	मि	घ	मि	घ	मि	
१	०६	१८	०८	०२	१०	०२	१२	१३	१४	३१	१६	४१	१८	४६	२१	००	२३	१७	०१	२३	०३	१४	०४	४८	१
२	०६	१४	०७	५८	०९	५८	१२	०९	१४	२७	१६	३७	१८	४३	२०	५६	२३	१३	०१	१९	०३	११	०४	४५	२
३	०६	१०	०७	५४	०९	५४	१२	०५	१४	२३	१६	३३	१८	३९	२०	५४	२३	०९	०१	१६	०३	०७	०४	४१	३
४	०६	०६	०७	५०	०९	५०	१२	०१	१४	१९	१६	२९	१८	३५	२०	४९	२३	०५	०१	१२	०३	०३	०४	३७	४
५	०६	०२	०७	४६	०९	४६	११	५७	१४	१५	१६	२५	१८	३१	२०	४४	२३	०१	०१	०८	०२	५९	०४	३३	५
६	०५	५८	०७	४२	०९	४२	११	५३	१४	११	१६	२१	१८	२७	२०	४०	२२	५७	०१	०४	०२	५५	०४	२९	६
७	०५	५४	०७	३८	०९	३८	११	४९	१४	०७	१६	१७	१८	२३	२०	३६	२२	५३	०१	००	०२	५१	०४	२५	७
८	०५	५०	०७	३४	०९	३४	११	४५	१४	०३	१६	१३	१८	१९	२०	३२	२२	४९	००	५३	०२	४७	०४	२१	८
९	०५	४६	०७	३०	०९	३०	११	४१	१३	५९	१६	०९	१८	१५	२०	२८	२२	४५	००	५२	०२	४३	०४	१७	९
१०	०५	४३	०७	२६	०९	२६	११	३७	१३	५५	१६	०५	१८	११	२०	२४	२२	४१	००	४८	०२	३९	०४	१३	१०
११	०५	४०	०७	२२	०९	२२	११	३३	१३	५१	१६	०१	१८	०७	२०	२०	२२	३७	००	४४	०२	३५	०४	०९	११
१२	०५	३८	०७	१८	०९	१८	११	२९	१३	४७	१५	५७	१८	०३	२०	१६	२२	३३	००	४०	०२	३१	०४	०५	१२
१३	०५	३६	०७	१४	०९	१४	११	२५	१३	४३	१५	५३	१७	५९	२०	१२	२२	२९	००	३६	०२	२७	०४	०१	१३
१४	०५	३४	०७	१०	०९	१०	११	२१	१३	३९	१५	४९	१७	५५	२०	०८	२२	२५	००	३२	०२	२३	०३	५७	१४
१५	०५	३०	०७	०६	०९	०६	११	१७	१३	३५	१५	४५	१७	५१	२०	०४	२२	२१	००	२८	०२	१९	०३	५३	१५
१६	०५	२६	०७	०२	०९	०२	११	१३	१३	३१	१५	४१	१७	४७	२०	००	२२	१७	००	२४	०२	१५	०३	४९	१६
१७	०५	२२	०६	५८	०८	५८	११	०९	१३	२७	१५	३७	१७	४३	१९	५६	२२	१३	००	२०	०२	११	०३	४५	१७
१८	०५	१८	०६	५४	०८	५४	११	०५	१३	२३	१५	३३	१७	३९	१९	५२	२२	०९	००	१६	०२	०७	०३	४१	१८
१९	०५	१४	०६	५०	०८	५०	११	०१	१३	१९	१५	२९	१७	३५	१९	४७	२२	०५	००	१२	०२	०३	०३	३७	१९
२०	०५	१०	०६	४६	०८	४६	१०	५७	१३	१५	१५	२५	१७	३१	१९	४४	२२	०१	००	०८	०१	५९	०३	३३	२०
२१	०५	०६	०६	४२	०८	४२	१०	५३	१३	११	१५	२१	१७	२७	१९	४०	२१	५७	००	०४	०१	५५	०३	२९	२१
२२	०५	०२	०६	३८	०८	३८	१०	४९	१३	०७	१५	१७	१७	२३	१९	३६	२१	५३	००	०३	०१	५१	०३	२५	२२
२३	०४	५८	०६	३४	०८	३४	१०	४५	१३	०३	१५	१३	१७	१९	१९	३२	२१	५०	२३	५९	०१	४७	०३	२१	२३
२४	०४	५४	०६	३०	०८	३०	१०	४१	१२	५९	१५	०९	१७	१५	१९	२८	२१	४६	२३	५५	०१	४३	०३	१७	२४
२५	०४	५०	०६	२६	०८	२६	१०	३७	१२	५५	१५	०५	१७	११	१९	२४	२१	४२	२३	५१	०१	३९	०३	१३	२५
२६	०४	४६	०६	२२	०८	२२	१०	३३	१२	५१	१५	०१	१७	०७	१९	२०	२१	३८	२३	४७	०१	३५	०३	०९	२६
२७	०४	४२	०६	१८	०८	१८	१०	२९	१२	४७	१४	५७	१७	०३	१९	१६	२१	३४	२३	४३	०१	३१	०३	०५	२७
२८	०४	३८	०६	१४	०८	१४	१०	२५	१२	४३	१४	५३	१६	५९	१९	१२	२१	३०	२३	३९	०१	२७	०३	०१	२८
२९	०४	३४	०६	१०	०८	१०	१०	२१	१२	३९	१४	४९	१६	५५	१९	०८	२१	२६	२३	३५	०१	२३	०२	५६	२९
३०	०४	३०	०६	०६	०८	०६	१०	१७	१२	३५	१४	४५	१६	५१	१९	०४	२१	२२	२३	३१	०१	१९	०२	५३	३०
३१	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ८३)

मई-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेघः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	०३	०८	०२	१०	१४	१२	३२	१४	४२	१६	४८	१९	००	२१	१८	२३	२७	०१	१५	०२	४९	०४	२६	१
२	०५	५९	०७	५८	१०	१०	१२	२८	१४	३८	१६	४४	१८	५७	२१	१४	२३	२३	०१	११	०२	४५	०४	२२	२
३	०५	५५	०७	५५	१०	०६	१२	२४	१४	३४	१६	४०	१८	५३	२१	१०	२३	१९	०१	०७	०२	४२	०४	१८	३
४	०५	५१	०७	५१	१०	०२	१२	२०	१४	३०	१६	३६	१८	४९	२१	०६	२३	१५	०१	०४	०२	३८	०४	१५	४
५	०५	४७	०७	४७	०९	५८	१२	१६	१४	२६	१६	३२	१८	४५	२१	०२	२३	११	०१	००	०२	३४	०४	११	५
६	०५	४३	०७	४३	०९	५४	१२	१२	१४	२२	१६	२८	१८	४१	२०	५८	२३	०७	००	५६	०२	३०	०४	०७	६
७	०५	३९	०७	३९	०९	५०	१२	०८	१४	१८	१६	२४	१८	३७	२०	५४	२३	०३	००	५२	०२	२६	०४	०३	७
८	०५	३५	०७	३५	०९	४६	१२	०४	१४	१४	१६	२०	१८	३३	२०	५०	२२	५९	००	४८	०२	२२	०३	५९	८
९	०५	३१	०७	३१	०९	४२	१२	००	१४	१०	१६	१६	१८	२९	२०	४६	२२	५५	००	४४	०२	१८	०३	५५	९
१०	०५	२७	०७	२७	०९	३८	११	५६	१४	०६	१६	१२	१८	२५	२०	४२	२२	५१	००	४०	०२	१४	०३	५१	१०
११	०५	२४	०७	२३	०९	३४	११	५२	१४	०२	१६	०८	१८	२१	२०	३८	२२	४७	००	३६	०२	१०	०३	४७	११
१२	०५	२२	०७	१९	०९	३०	११	४८	१३	५८	१६	०४	१८	१७	२०	३४	२२	४४	००	३२	०२	०६	०३	४३	१२
१३	०५	२१	०७	१५	०९	२६	११	४४	१३	५४	१६	००	१८	१३	२०	३०	२२	४०	००	२८	०२	०२	०३	३९	१३
१४	०५	१९	०७	११	०९	२२	११	४०	१३	५०	१५	५६	१८	०९	२०	२६	२२	३६	००	२४	०१	५८	०३	३५	१४
१५	०५	१५	०७	०७	०९	१८	११	३६	१३	४६	१५	५२	१८	०५	२०	२२	२२	३२	००	२०	०१	५४	०३	३१	१५
१६	०५	११	०७	०३	०९	१४	११	३२	१३	४२	१५	४८	१८	०१	२०	१८	२२	२८	००	१६	०१	५०	०३	२७	१६
१७	०५	०७	०६	५९	०९	१०	११	२८	१३	३८	१५	४४	१७	५७	२०	१४	२२	२४	००	१२	०१	४६	०३	२३	१७
१८	०५	०३	०६	५५	०९	०६	११	२४	१३	३४	१५	४०	१७	५३	२०	१०	२२	२०	००	०८	०१	४२	०३	१९	१८
१९	०४	५९	०६	५१	०९	०२	११	२०	१३	३०	१५	३६	१७	४९	२०	०६	२२	१६	००	०४	०१	३८	०३	१५	१९
२०	०४	५५	०६	४७	०८	५८	११	१६	१३	२६	१५	३२	१७	४५	२०	०२	२२	१२	००	००	०१	३४	०३	११	२०
२१	०४	५१	०६	४३	०८	५४	११	१२	१३	२२	१५	२८	१७	४१	१९	५८	२२	०८	२३	५६	०१	३०	०३	०७	२१
२२	०४	४७	०६	३९	०८	५०	११	०८	१३	१८	१५	२४	१७	३७	१९	५४	२२	०४	२३	५२	०१	२६	०३	०३	२२
२३	०४	४३	०६	३५	०८	४६	११	०४	१३	१४	१५	२०	१७	३३	१९	५०	२२	००	२३	४८	०१	२२	०२	५९	२३
२४	०४	३९	०६	३१	०८	४२	११	००	१३	१०	१५	१६	१७	२९	१९	४६	२१	५६	२३	४४	०१	१८	०२	५५	२४
२५	०४	३५	०६	२७	०८	३८	१०	५६	१३	०६	१५	१२	१७	२५	१९	४२	२१	५२	२३	४०	०१	१४	०२	५१	२५
२६	०४	३१	०६	२३	०८	३४	१०	५२	१३	०२	१५	०८	१७	२१	१९	३८	२१	४८	२३	३६	०१	१०	०२	४७	२६
२७	०४	२७	०६	१९	०८	३०	१०	४८	१२	५८	१५	०४	१७	१७	१९	३४	२१	४४	२३	३२	०१	०६	०२	४३	२७
२८	०४	२३	०६	१५	०८	२६	१०	४४	१२	५४	१५	००	१७	१३	१९	३०	३१	४०	२३	२८	०१	०२	०२	३९	२८
२९	०४	१९	०६	११	०८	२३	१०	४०	१२	५०	१४	५६	१७	०९	१९	२६	२१	३६	२३	२४	००	५८	०२	३५	२९
३०	०४	१५	०६	०७	०८	१९	१०	३६	१२	४६	१४	५२	१७	०५	१९	२२	२१	३२	२३	२०	००	५४	०२	३१	३०
३१	०४	११	०६	०३	०८	१५	१०	३२	१२	४३	१४	४९	१७	०१	१९	१८	२१	२८	२३	१६	००	५०	०२	२७	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ४४)

जून-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेघः		वृषः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	००	०८	११	१०	२८	१२	३९	१४	४५	१६	५७	१९	१४	२१	२५	२३	१२	००	४७	०२	२४	०४	०७	१
२	०५	५६	०८	०७	१०	२५	१२	३५	१४	४१	१६	५३	१९	११	२१	२१	२३	०८	००	४३	०२	२०	०४	०३	२
३	०५	५२	०८	०३	१०	२१	१२	३१	१४	३७	१६	४९	१९	०७	२१	१७	२३	०५	००	३९	०२	१६	०३	५९	३
४	०५	४८	०७	५९	१०	१७	१२	२७	१४	३३	१६	४६	१९	०३	२१	१३	२३	०१	००	३५	०२	१२	०३	५६	४
५	०५	४४	०७	५५	१०	१३	१२	२३	१४	२९	१६	४२	१८	५९	२१	०९	२२	५७	००	३१	०२	०८	०३	५२	५
६	०५	४०	०७	५१	१०	०९	१२	१९	१४	२५	१६	३८	१८	५५	२१	०५	२२	५३	००	२७	०२	०४	०३	४८	६
७	०५	३६	०७	४७	१०	०५	१२	१५	१४	२१	१६	३४	१८	५१	२१	०१	२२	४९	००	२३	०२	००	०३	४४	७
८	०५	३२	०७	४३	१०	०१	१२	११	१४	१७	१६	३०	१८	४७	२०	५७	२२	४५	००	१९	०१	५६	०३	४०	८
९	०५	२८	०७	३९	०९	५७	१२	०७	१४	१३	१६	२६	१८	४३	२०	५३	२२	४१	००	१५	०१	५२	०३	३६	९
१०	०५	२४	०७	३५	०९	५३	१२	०३	१४	०९	१६	२२	१८	३९	२०	४९	२२	३७	००	११	०१	४८	०३	३२	१०
११	०५	२२	०७	३१	०९	४९	११	५९	१४	०५	१६	१८	१८	३५	२०	४५	२२	३३	००	०७	०१	४४	०३	२८	११
१२	०५	२१	०७	२७	०९	४५	११	५५	१४	०१	१६	१४	१८	३१	२०	४१	२२	२९	००	०३	०१	४०	०३	२४	१२
१३	०५	१९	०७	२३	०९	४१	११	५१	१३	५७	१६	१०	१८	२७	२०	३७	२२	२५	२३	५९	०१	३६	०३	२०	१३
१४	०५	१५	०७	१९	०९	३७	११	४७	१३	५३	१६	०६	१८	२३	२०	३३	२२	२१	२३	५५	०१	३२	०३	१६	१४
१५	०५	११	०७	१५	०९	३३	११	४३	१३	४९	१६	०२	१८	१९	२०	२९	२२	१७	२३	५१	०१	२८	०३	१२	१५
१६	०५	०७	०७	११	०९	२९	११	३९	१३	४५	१५	५८	१८	१५	२०	२५	२२	१३	२३	४७	०१	२४	०३	०८	१६
१७	०५	०३	०७	०७	०९	२५	११	३५	१३	४१	१५	५४	१८	११	२०	२१	२२	०९	२३	४३	०१	२०	०३	०४	१७
१८	०५	५९	०७	०३	०९	२१	११	३१	१३	३८	१५	५०	१८	०७	२०	१७	२२	०५	२३	३९	०१	१६	०३	००	१८
१९	०४	५५	०६	५९	०९	१७	११	२७	१३	३४	१५	४६	१८	०३	२०	१३	२२	०१	२३	३५	०१	१२	०२	५६	१९
२०	०४	५१	०६	५५	०९	१३	११	२३	१३	३०	१५	४२	१७	५९	२०	०९	२१	५७	२३	३१	०१	०८	०२	५२	२०
२१	०४	४७	०६	५१	०९	०९	११	१९	१३	२६	१५	३८	१७	५५	२०	०६	२१	५३	२३	२७	०१	०४	०२	४८	२१
२२	०४	४३	०६	४७	०९	०५	११	१५	१३	२२	१५	३४	१७	५१	२०	०२	२१	४९	२३	२३	०१	००	०२	४४	२२
२३	०४	३९	०६	४३	०९	०१	११	११	१३	१८	१५	३०	१७	४७	१९	५८	२१	४५	२३	१९	००	५६	०२	४०	२३
२४	०४	३५	०६	३९	०८	५७	११	०७	१३	१४	१५	२६	१७	४३	१९	५४	२१	४१	२३	१५	००	५२	०२	३६	२४
२५	०४	३१	०६	३५	०८	५३	११	०३	१३	१०	१५	२२	१७	३९	१९	५०	२१	३७	२३	११	००	४८	०२	३२	२५
२६	०४	२७	०६	३१	०८	४९	१०	५९	१३	०६	१५	१८	१७	३५	१९	४६	२१	३३	२३	०७	००	४४	०२	२८	२६
२७	०४	२३	०६	२७	०८	४५	१०	५५	१३	०२	१५	१४	१७	३१	१९	४२	२१	२९	२३	०३	००	४०	०२	२४	२७
२८	०४	१९	०६	२३	०८	४१	१०	५१	१२	५९	१५	१०	१७	२७	१९	३८	२१	२५	२२	५९	००	३६	०२	२०	२८
२९	०४	१५	०६	२०	०८	३७	१०	४७	१२	५४	१५	०६	१७	२३	१९	३४	२१	२१	२५	५५	००	३२	०२	१६	२९
३०	०४	११	०६	१६	०८	३३	१०	४३	१२	५०	१५	०२	१७	१९	१९	३०	२१	१७	२२	५१	००	२८	०२	१२	३०

जुलाई-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेघः		वृषः		मिथुनः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	१२	०८	३०	१०	४०	१२	४६	१४	५८	१७	१५	१९	२६	२१	१३	२२	४७	००	२४	०२	०८	०४	०८	१
२	०६	०८	०८	२६	१०	३६	१२	४२	१४	५४	१७	१२	१९	२२	२१	०९	२२	४४	००	२०	०२	०४	०४	०४	२
३	०६	०४	०८	२२	१०	३२	१२	३९	१४	५१	१७	०८	१९	१८	२१	०६	२२	४०	००	१७	०२	००	०४	००	३
४	०६	००	०८	१८	१०	२८	१२	३४	१४	४७	१७	०४	१९	१४	२१	०२	२२	३६	००	१३	०१	५७	०३	५६	४
५	०५	५६	०८	१४	१०	२४	१२	३०	१४	४३	१७	००	१९	१०	२०	५८	२२	३२	००	०९	०१	५३	०३	५३	५
६	०५	५२	०८	१०	१०	२०	१२	२६	१४	३९	१६	५६	१९	०६	२०	५४	२२	२८	००	०५	०१	४९	०३	४९	६
७	०५	४८	०८	०६	१०	१६	१२	२२	१४	३५	१६	५२	१९	०२	२०	५०	२२	२४	००	०१	०१	४५	०३	४५	७
८	०५	४४	०८	०२	१०	१२	१२	१८	१४	३१	१६	४८	१९	५८	२०	४६	२२	२०	२३	५७	०१	४१	०३	४१	८
९	०५	४०	०७	५८	१०	०८	१२	१४	१४	२७	१६	४४	१८	५४	२०	४२	२२	१६	२३	५३	०१	३७	०३	३७	९
१०	०५	३६	०७	५४	१०	०४	१२	१०	१४	२३	१६	४०	१८	५१	२०	३८	२२	१२	२३	४९	०१	३३	०३	३३	१०
११	०५	३२	०७	५०	१०	००	१२	०६	१४	१९	१६	३६	१८	४७	२०	३४	२२	०८	२३	४५	०१	२९	०३	२९	११
१२	०५	३०	०७	४६	०९	५६	१२	०२	१४	१५	१६	३२	१८	४३	२०	३०	२२	०४	२३	४१	०१	२५	०३	२५	१२
१३	०५	२८	०७	४२	०९	५२	११	५८	१४	११	१६	२८	१८	३९	२०	२६	२२	००	२३	३७	०१	२१	०३	२१	१३
१४	०५	२६	०७	३८	०९	४८	११	५४	१४	०७	१६	२४	१८	३५	२०	२२	२१	५६	२३	३३	०१	१७	०३	१७	१४
१५	०५	२३	०७	३४	०९	४४	११	५०	१४	०३	१६	२०	१८	३१	२०	१८	२१	५२	२३	२९	०१	१३	०३	१३	१५
१६	०५	२०	०७	३०	०९	४०	११	४६	१३	५९	१६	१६	१८	२७	२०	१४	२१	४८	२३	२५	०१	०९	०३	०९	१६
१७	०५	१६	०७	२६	०९	३६	११	४२	१३	५५	१६	१२	१८	२३	२०	१०	२१	४४	२३	२१	०१	०५	०३	०५	१७
१८	०५	१२	०७	२२	०९	३२	११	३८	१३	५१	१६	०८	१८	१९	२०	०६	२१	४०	२३	१७	०१	०१	०३	०१	१८
१९	०५	०८	०७	१८	०९	२८	११	३४	१३	४७	१६	०४	१८	१५	२०	०२	२१	३६	२३	१३	००	५७	०२	५७	१९
२०	०५	०४	०७	१४	०९	२४	११	३०	१३	४३	१६	००	१८	११	१९	५८	२१	३२	२३	०९	००	५३	०२	५३	२०
२१	०५	००	०७	१०	०९	२०	११	२६	१३	३९	१५	५६	१८	०७	१९	५४	२१	२८	२३	०५	००	४९	०२	४९	२१
२२	०४	५६	०७	०६	०९	१६	११	२२	१३	३५	१५	५२	१८	०३	१९	५०	२१	२४	२३	०१	००	४५	०२	४५	२२
२३	०४	५२	०७	०२	०९	१२	११	१८	१३	३१	१५	४८	१७	५९	१९	४६	२१	२०	२२	५७	००	४१	०२	४१	२३
२४	०४	४८	०६	५८	०९	०८	११	१४	१३	२७	१५	४४	१७	५५	१९	४२	२१	१६	२२	५३	००	३७	०२	३७	२४
२५	०४	४४	०६	५४	०९	०४	११	१०	१३	२३	१५	४०	१७	५१	१९	३८	२१	१२	२२	४९	००	३३	०२	३३	२५
२६	०४	४०	०६	५०	०९	००	११	०६	१३	१९	१५	३६	१७	४७	१९	३४	२१	०८	२२	४५	००	२९	०२	२९	२६
२७	०४	३६	०६	४६	०८	५६	११	०२	१३	१५	१५	३२	१७	४३	१९	३०	२१	०४	२२	४१	००	२५	०२	२५	२७
२८	०४	३२	०६	४२	०८	५२	१०	५८	१३	११	१५	२८	१७	३९	१९	२६	२१	००	२२	३७	००	२१	०२	२१	२८
२९	०४	२८	०६	३८	०८	४८	१०	५४	१३	०७	१५	२४	१७	३५	१९	२२	२०	५६	२२	३३	००	१७	०२	१७	२९
३०	०४	२४	०६	३४	०८	४४	१०	५०	१३	०३	१५	२०	१७	३२	१९	१८	२०	५२	२२	२९	००	१३	०२	१३	३०
३१	०४	२०	०६	३०	०८	४०	१०	४६	१३	००	१५	१६	१७	२८	१९	१४	२०	४८	२२	२५	००	०९	०२	०९	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ८६)

अगस्त-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेषः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	२७	०८	३६	१०	४३	१२	५६	१५	२२	१७	२४	१९	३०	२०	४५	२२	२१	००	०५	०२	०५	०४	१६	१
२	०६	२३	०८	३३	१०	३९	१२	५२	१५	०८	१७	२०	१९	०७	२०	४१	२२	१८	००	०१	०२	०१	०४	१२	२
३	०६	१९	०८	२९	१०	३५	१२	४८	१५	०५	१७	१६	१९	०३	२०	३७	२२	१४	२३	५७	०१	५७	०४	०८	३
४	०६	१५	०८	२५	१०	३१	१२	४४	१५	०१	१७	१२	१८	५९	२०	३३	२२	१०	२३	५३	०१	५३	०४	०४	४
५	०६	११	०८	२१	१०	२७	१२	४०	१४	५७	१७	०८	१८	५५	२०	२९	२२	०६	२३	४९	०१	५०	०४	०१	५
६	०६	०७	०८	१७	१०	२३	१२	३६	१४	५३	१७	०४	१८	५१	२०	२५	२२	०२	२३	४५	०१	४६	०३	५७	६
७	०६	०३	०८	१३	१०	१९	१२	३२	१४	४९	१७	००	१८	४७	२०	२१	२१	५८	२३	४१	०१	४२	०३	५३	७
८	०५	५९	०८	०९	१०	१५	१२	२८	१४	४५	१६	५६	१८	४३	२०	१७	२१	५४	२३	३७	०१	३८	०३	४९	८
९	०५	५५	०८	०५	१०	११	१२	२४	१४	४१	१६	५२	१८	३९	२०	१३	२१	५०	२३	३३	०१	३४	०३	४५	९
१०	०५	५१	०८	०१	१०	०७	१२	२०	१४	३७	१६	४८	१८	३५	२०	०९	२१	४६	२३	२९	०१	३०	०३	४१	१०
११	०५	४७	०७	५७	१०	०३	१२	१६	१४	३३	१६	४४	१८	३१	२०	०५	२१	४२	२३	२५	०१	२६	०३	३७	११
१२	०५	४३	०७	५३	०९	५९	१२	१२	१४	२९	१६	४०	१८	२७	२०	०१	२१	३८	२३	२१	०१	२२	०३	३३	१२
१३	०५	४१	०७	४९	०९	५५	१२	०८	१४	२५	१६	३६	१८	२३	१९	५७	२१	३४	२३	१८	०१	१८	०३	२९	१३
१४	०५	३९	०७	४५	०९	५१	१२	०४	१४	२१	१६	३२	१८	१९	१९	५३	२१	३०	२३	१४	०१	१४	०३	२५	१४
१५	०५	३७	०७	४१	०९	४७	१२	००	१४	१७	१६	२८	१८	१५	१९	४९	२१	२६	२३	१०	०१	१०	०३	२१	१५
१६	०५	३४	०७	३७	०९	४३	११	५६	१४	१३	१६	२४	१८	११	१९	४५	२१	२२	२३	०६	०१	०६	०३	१७	१६
१७	०५	३१	०७	३३	०९	३९	११	५२	१४	०९	१६	२०	१८	०७	१९	४१	२१	१८	२३	०२	०१	०२	०३	१३	१७
१८	०५	२७	०७	२९	०९	३५	११	४८	१४	०५	१६	१६	१८	०३	१९	३७	२१	१४	२२	५८	००	५८	०३	०९	१८
१९	०५	२३	०७	२५	०९	३१	११	४४	१४	०१	१६	१३	१७	५९	१९	३३	२१	१०	२२	५४	००	५४	०३	०५	१९
२०	०५	१९	०७	२१	०९	२७	११	४०	१३	५७	१६	०९	१७	५५	१९	२९	२१	०६	२२	५०	००	५०	०३	०१	२०
२१	०५	१५	०७	१७	०९	२३	११	३६	१३	५३	१६	०५	१७	५१	१९	२५	२१	०२	२२	४६	००	४६	०२	५७	२१
२२	०५	११	०७	१३	०९	१९	११	३२	१३	४९	१६	०१	१७	४७	१९	२१	२०	५८	२२	४२	००	४२	०२	५३	२२
२३	०५	०७	०७	०९	०९	१५	११	२८	१३	४५	१५	५७	१७	४३	१९	१७	२०	५४	२२	३८	००	३८	०२	४९	२३
२४	०५	०३	०७	०५	०९	११	११	२४	१३	४१	१५	५३	१७	३९	१९	१३	२०	५०	२२	३४	००	३४	०२	४५	२४
२५	०४	५९	०७	०१	०९	०७	११	२०	१३	३७	१५	४९	१७	३५	१९	०९	२०	४६	२२	३०	००	३०	०२	४१	२५
२६	०४	५५	०६	५७	०९	०३	११	१६	१३	३३	१५	४५	१७	३१	१९	०५	२०	४२	२२	२६	००	२६	०२	३७	२६
२७	०४	५१	०६	५३	०८	५९	११	१२	१३	२९	१५	४१	१७	२७	१९	०१	२०	३८	२२	२२	००	२२	०२	३३	२७
२८	०४	४७	०६	४९	०८	५५	११	०८	१३	२५	१५	३७	१७	२३	१८	५७	२०	३४	२२	१८	००	१८	०२	२९	२८
२९	०४	४३	०६	४५	०८	५१	११	०४	१३	२१	१५	३३	१७	१९	१८	५३	२०	३०	२२	१४	००	१४	०२	२५	२९
३०	०४	३९	०६	४१	०८	४७	११	००	१३	१७	१५	२९	१७	१५	१८	४९	२०	२६	२२	१०	००	१०	०२	२१	३०
३१	०४	३५	०६	३८	०८	४३	१०	५६	१३	१३	१५	२५	१७	११	१८	४५	२०	२२	२२	०६	००	०६	०२	१७	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पु.सं. ८७)

सितम्बर-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	कन्या		तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेषः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	३४	०८	४०	१०	५३	१३	२०	१५	२०	१७	०८	१८	४२	२०	१९	२२	०३	००	०३	०२	१४	०४	३१	१
२	०६	३०	०८	३६	१०	४९	१३	०६	१५	१६	१७	०४	१८	३८	२०	१५	२१	५९	२३	५९	०२	१०	०४	२७	२
३	०६	२६	०८	३२	१०	४५	१३	०२	१५	१२	१७	००	१८	३४	२०	११	२१	५५	२३	५५	०२	०६	०४	२३	३
४	०६	२२	०८	२८	१०	४१	१२	५८	१५	०८	१६	५६	१८	३०	२०	०७	२१	५१	२३	५१	०२	०२	०४	२०	४
५	०६	१८	०८	२४	१०	३७	१२	५४	१५	०४	१६	५२	१८	२६	२०	०३	२१	४७	२३	४७	०१	५८	०४	१६	५
६	०६	१४	०८	२०	१०	३३	१२	५०	१४	००	१६	४८	१८	२२	१९	५९	२१	४३	२३	४३	०१	५४	०४	१२	६
७	०६	१०	०८	१६	१०	२९	१२	४६	१४	५६	१६	४४	१८	१८	१९	५५	२१	३९	२३	३९	०१	५०	०४	०८	७
८	०६	०६	०८	१२	१०	२५	१२	४२	१४	५२	१६	४०	१८	१४	१९	५१	२१	३५	२३	३५	०१	४६	०४	०४	८
९	०६	०२	०८	०८	१०	२१	१२	३८	१४	४८	१६	३६	१८	१०	१९	४७	२१	३१	२३	३१	०१	४२	०४	००	९
१०	०५	५८	०८	०४	१०	१७	१२	३४	१४	४४	१६	३२	१८	०६	१९	४३	२१	२७	२३	२७	०१	३८	०३	५६	१०
११	०५	५४	०८	००	१०	१३	१२	३०	१४	४०	१६	२८	१८	०२	१९	३९	२१	२३	२३	२३	०१	३४	०३	५२	११
१२	०५	५०	०७	५६	१०	०९	१२	२६	१४	३६	१६	२४	१७	५८	१९	३५	२१	१९	२३	१९	०१	३०	०३	४८	१२
१३	०५	४८	०७	५२	१०	०५	१२	२२	१४	३२	१६	२०	१७	५४	१९	३१	२१	१५	२३	१५	०१	२६	०३	४४	१३
१४	०५	४६	०७	४८	१०	०१	१२	१८	१४	२८	१६	१६	१७	५०	१९	२७	२१	११	२३	११	०१	२२	०३	४०	१४
१५	०५	४४	०७	४४	०९	५७	१२	१४	१४	२४	१६	१२	१७	४६	१९	२३	२१	०७	२३	०७	०१	१८	०३	३६	१५
१६	०५	४१	०७	४०	०९	५३	१२	१०	१४	२०	१६	०८	१७	४२	१९	१९	२१	०३	२३	०३	०१	१४	०३	३२	१६
१७	०५	३८	०७	३६	०९	४९	१२	०६	१४	१६	१६	०४	१७	३८	१९	१५	२०	५९	२२	५९	०१	१०	०३	२८	१७
१८	०५	३४	०७	३२	०९	४५	१२	०२	१४	१२	१६	००	१७	३४	१९	११	२०	५५	२२	५५	०१	०६	०३	२४	१८
१९	०५	३०	०७	२८	०९	४१	११	५८	१४	०८	१५	५६	१७	३०	१९	०७	२०	५१	२२	५१	०१	०२	०३	२०	१९
२०	०५	२६	०७	२४	०९	३६	११	५४	१४	०४	१५	५२	१७	२६	१९	०३	२०	४७	२२	४७	००	५८	०३	१६	२०
२१	०५	२२	०७	२०	०९	३३	११	५०	१३	००	१५	४८	१७	२२	१८	५९	२०	४३	२२	४३	००	५४	०३	१२	२१
२२	०५	१८	०७	१६	०९	२९	११	४६	१३	५६	१५	४४	१७	१८	१८	५५	२०	३९	२२	३९	००	५०	०३	०८	२२
२३	०५	१४	०७	१२	०९	२५	११	४२	१३	५२	१५	४०	१७	१४	१८	५१	२०	३५	२२	३५	००	४६	०३	०४	२३
२४	०५	१०	०७	०८	०९	२१	१	३८	१३	४८	१५	३६	१७	१०	१८	४७	२०	३१	२२	३१	००	४२	०३	००	२४
२५	०५	०६	०७	०४	०९	१७	११	३४	१३	४४	१५	३२	१७	०६	०६	४३	२०	२७	२२	२७	००	३८	०२	५६	२५
२६	०५	०२	०७	००	०९	१३	११	३०	१३	४०	१५	२८	१७	०२	१८	३९	२०	२३	२२	२३	००	३४	०२	५२	२६
२७	०४	५८	०६	५६	०९	०९	११	२६	१३	३६	१५	२४	१६	५८	१८	३५	२०	१९	२२	१९	००	३०	०२	४८	२७
२८	०४	५४	०६	५२	०९	०५	११	२२	१३	३३	१५	२०	१६	५४	१८	३१	२०	१५	२२	१५	००	२६	०२	४४	२८
२९	०४	५०	०६	४८	०९	०१	११	१८	१३	२९	१५	१६	१६	५०	१८	२७	२०	११	२२	११	००	२२	०२	४०	२९
३०	०४	४६	०६	४४	०८	५७	११	१४	१३	२५	१५	१२	१६	४७	१८	२४	२०	०७	२२	०७	००	१८	०२	३६	३०

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ४४)

अक्टूबर-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	तुला		वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेघः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	४९	०८	५३	११	११	१३	२१	१५	०९	१६	४३	१८	२०	२०	०३	२२	०३	००	१४	०२	३३	०४	४२	१
२	०६	३७	०८	५०	११	०७	१३	१७	१५	०५	१६	३९	१८	१६	२०	००	२१	५९	००	११	०२	२९	०४	३८	२
३	०६	३३	०८	४६	११	०३	१३	१३	१५	०१	१६	३५	१८	१२	१९	५६	२१	५५	००	०७	०२	२५	०४	३५	३
४	०६	२९	०८	४२	१०	५९	१३	०९	१४	५७	१६	३१	१८	०८	१९	५२	२१	५२	००	०३	०२	२१	०४	३१	४
५	०६	२५	०८	३८	१०	५५	१३	०५	१४	५३	१६	२७	१८	०४	१९	४८	२१	४८	२३	५९	०२	१७	०४	२७	५
६	०६	२१	०८	३४	१०	५१	१३	०१	१४	४९	१६	२३	१८	००	१९	४४	२१	४४	२३	५५	०२	१३	०४	२३	६
७	०६	१७	०८	३०	१०	४७	१२	५७	१४	४५	१६	१९	१७	५६	१९	४०	२१	४०	२३	५१	०२	०९	०४	१९	७
८	०६	१३	०८	२६	१०	४३	१२	५३	१४	४१	१६	१५	१७	५२	१९	३६	१९	३६	२३	४७	०२	०५	०४	१५	८
९	०६	०९	०८	२२	१०	३९	१२	४९	१४	३७	१६	११	१७	४८	१९	३२	२१	३२	२३	४३	०२	०१	०४	११	९
१०	०६	०५	०८	१८	१०	३५	१२	४५	१४	३३	१६	०७	१७	४४	१९	२८	२१	२८	२३	३९	०१	५७	०४	०७	१०
११	०६	०१	०८	१४	१०	३१	१२	४१	१४	२९	१६	०३	१७	४०	१९	२४	२१	२४	२३	३५	०१	५३	०४	०३	११
१२	०५	५७	०८	१०	१०	२७	१२	३७	१४	२५	१५	५९	१७	३६	१९	२०	२१	२०	२३	३१	०१	४९	०३	५९	१२
१३	०५	५४	०८	०६	१०	२३	१२	३३	१४	२१	१५	५५	१७	३२	१९	१६	२१	१६	२३	२७	०१	४५	०३	५५	१३
१४	०५	५३	०८	०२	१०	१९	१२	२९	१४	१७	१५	५१	१७	२८	१९	१२	२१	१२	२३	२३	०१	४१	०३	५१	१४
१५	०५	५०	०७	५८	१०	१५	१२	२५	१४	१३	१५	४७	१७	२४	१९	०८	२१	०८	२३	१९	०१	३७	०३	४७	१५
१६	०५	४८	०७	५४	१०	११	१२	२१	१४	०९	१५	४३	१७	२०	१९	०४	२१	०४	२३	१५	०१	३३	०३	४३	१६
१७	०५	४५	०७	५०	१०	०७	१२	१८	१४	०५	१५	३९	१७	१६	१९	००	२१	००	२३	११	०१	२९	०३	३९	१७
१८	०५	४१	०७	४६	१०	०३	१२	१४	१४	०१	१५	३५	१७	१२	१८	५६	२०	५६	२३	०७	०१	२५	०३	३५	१८
१९	०५	३७	०७	४२	०९	५९	१२	१०	१३	५७	१५	३१	१७	०८	१८	५२	२०	५२	२३	०३	०१	२१	०३	३१	१९
२०	०५	३३	०७	३८	०९	५५	१२	०६	१३	५३	१५	२७	१७	०४	१८	४८	२०	४८	२२	५९	०१	१७	०३	२७	२०
२१	०५	२९	०७	३४	०९	५१	१२	०२	१३	४९	१५	२३	१७	००	१८	४४	२०	४४	२२	५५	०१	१३	०३	२३	२१
२२	०५	२५	०७	३०	०९	४७	११	५८	१३	४५	१५	१९	१६	५६	१८	४०	२०	४०	२२	५१	०१	०९	०३	१९	२२
२३	०५	२१	०७	२६	०९	४३	११	५४	१३	४१	१५	१५	१६	५२	१८	३६	२०	३६	२२	४७	०१	०५	०३	१५	२३
२४	०५	१७	०७	२२	०९	३९	११	५०	१३	३७	१५	११	१६	४८	१८	३२	२०	३२	२२	४३	०१	०१	०३	११	२४
२५	०५	१३	०७	१८	०९	३५	११	४६	१३	३३	१५	०७	१६	४४	१८	२८	२०	२८	२२	३९	००	५७	०३	०७	२५
२६	०५	०९	०७	१४	०९	३१	११	४२	१३	२९	१५	०३	१६	४०	१८	२४	२०	२४	२२	३५	००	५३	०३	०३	२६
२७	०५	०५	०७	१०	०९	२७	११	३८	१३	२५	१४	५९	१६	३६	१८	२०	२०	२०	२२	३१	००	४९	०२	५९	२७
२८	०५	०१	०७	०६	०९	२३	११	३४	१३	२१	१४	५५	१६	३२	१८	१६	२०	१६	२२	२७	००	४५	०२	५५	२८
२९	०४	५७	०७	०२	०९	१९	११	३०	१३	१७	१४	५१	१६	२८	१८	१२	२०	१२	२२	२३	००	४१	०२	५१	२९
३०	०४	५३	०६	५८	०९	१५	११	२६	१३	१३	१४	४८	१६	२४	१८	०८	२०	०८	२२	१९	००	३७	०२	४७	३०
३१	०४	४९	०६	५४	०९	११	११	२२	१३	०९	१४	४४	१६	२१	१८	०४	२०	०४	२२	१५	००	३३	०२	४३	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ४९)

नवम्बर-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड (IST) समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	वृश्चिकः		धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेघः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०६	५१	०९	०८	११	१८	१३	०६	१४	४०	१६	१७	१८	०१	२०	००	२२	१२	००	२९	०२	३९	०४	४६	१
२	०६	४७	०९	०४	११	१४	१३	०२	१४	३६	१६	१३	१७	५७	१९	५७	२२	०८	००	२६	०२	३६	०४	४२	२
३	०६	४३	०९	००	११	१०	१२	५८	१४	३२	१६	०९	१७	५३	१९	५३	२२	०४	००	२२	०२	३२	०४	३८	३
४	०६	३९	०८	५६	११	०६	१२	५४	१४	२८	१६	०५	१७	४९	१९	४९	२२	००	००	१८	०२	२८	०४	३४	४
५	०६	३५	०८	५२	११	०२	१२	५०	१४	२४	१६	०१	१७	४५	१९	४५	२१	५६	००	१४	०२	२४	०४	३०	५
६	०६	३१	०८	४८	१०	५९	१२	४६	१४	२०	१५	५७	१७	४१	१९	४१	२१	५२	००	१०	०२	२०	०४	२६	६
७	०६	२७	०८	४४	१०	५५	१२	४२	१४	१६	१५	५३	१७	३७	१९	३७	२१	४८	००	०६	०२	१६	०४	२२	७
८	०६	२३	०८	४०	१०	५१	१२	३८	१४	१२	१५	४९	१७	३३	१९	३३	२१	४४	००	०२	०२	१२	०४	१८	८
९	०६	१९	०८	३६	१०	४७	१२	३४	१४	०८	१५	४५	१७	२९	१९	२९	२१	४०	२३	५८	०२	०८	०४	१४	९
१०	०६	१५	०८	३२	१०	४३	१२	३०	१४	०४	१५	४१	१७	२५	१९	२५	२१	३६	२३	५४	०२	०४	०४	१०	१०
११	०६	११	०८	२८	१०	३९	१२	२६	१४	००	१५	३७	१७	२१	१९	२१	२१	३२	२३	५०	०२	००	०४	०६	११
१२	०६	०८	०८	२४	१०	३५	१२	२२	१३	५६	१५	३३	१७	१७	१९	१७	२१	२८	२३	४६	०१	५६	०४	०२	१२
१३	०६	०६	०८	२०	१०	३१	१२	१८	१३	५२	१५	२९	१७	१३	१९	१३	२१	२४	२३	४२	०१	५२	०३	५८	१३
१४	०६	०४	०८	१६	१०	२७	१२	१४	१३	४८	१५	२५	१७	०९	१९	०९	२१	२०	२३	३८	०१	४८	०३	५४	१४
१५	०६	०२	०८	१२	१०	२३	१२	१०	१३	४४	१५	२१	१७	०५	१९	०५	२१	१६	२३	३४	०१	४४	०३	५०	१५
१६	०५	५९	०८	०८	१०	१९	१२	०६	१३	४०	१५	१७	१७	०१	१९	०१	२१	१२	२३	३०	०१	४०	०३	४६	१६
१७	०५	५५	०८	०४	१०	१५	१२	०२	१३	३६	१५	१३	१६	५७	१८	५७	२१	०८	२३	२६	०१	३६	०३	४२	१७
१८	०५	५१	०८	००	१०	११	११	५८	१३	३२	१५	०९	१६	५३	१८	५३	२१	■	२३	२२	०१	३२	०३	३८	१८
१९	०५	४७	०७	५६	१०	०७	११	५४	१३	२८	१५	०५	१६	४९	१८	४९	२१	००	२३	१८	०१	२८	०३	३४	१९
२०	०५	४३	०७	५२	१०	०३	११	५०	१३	२४	१५	०१	१६	४५	१८	४५	२०	५६	२३	१४	०१	२४	०३	३०	२०
२१	०५	३९	०७	४८	०९	५९	११	४६	१३	२०	१४	५७	१६	४१	१८	४१	२०	५२	२३	१०	०१	२०	०३	२६	२१
२२	०५	३५	०७	४४	०९	५५	११	४२	१३	१६	१४	५३	१६	३७	१८	३७	२०	४८	२३	०६	०१	१६	०३	२२	२२
२३	०५	३१	०७	४०	०९	५१	११	३८	१३	१२	१४	४९	१६	३३	१८	३३	२०	४४	२३	०२	०१	१२	०३	१८	२३
२४	०५	२७	०७	३६	०९	४७	११	३४	१३	०८	१४	४५	१६	२९	१८	२९	२०	४०	२२	५८	०१	०८	०३	१४	२४
२५	०५	२३	०७	३२	०९	४३	११	३०	१३	०४	१४	४१	१६	२५	१८	२५	२०	३६	२२	५४	०१	०४	०३	१०	२५
२६	०५	१९	०७	२८	०९	४०	११	२६	१३	००	१४	३७	१६	२१	१८	२१	२०	३२	२२	५०	०१	००	०३	०६	२६
२७	०५	१५	०७	२४	०९	३६	११	२२	१२	५६	१४	३३	१६	१७	१८	१७	२०	२८	२२	४७	००	५६	०३	०२	२७
२८	०५	११	०७	२०	०९	३२	११	१८	१२	५२	१४	२९	१६	१३	१८	१३	२०	२४	२२	४३	००	५२	०२	५८	२८
२९	०५	०७	०७	१६	०९	२८	११	१४	१२	४९	१४	२५	१६	०९	१८	०९	२०	२०	२२	३९	००	४८	०२	५४	२९
३०	०५	०३	०७	१२	०९	२४	११	११	१२	४५	१४	२१	१६	०५	१८	०५	२०	१६	२२	३५	००	४५	०२	५०	३०

दिसम्बर-मासस्य दैनिक-लग्नसारिण्यां लग्नारम्भकालः भारतीय-स्टैण्डर्ड(IST)समयानुसारेण प्रदत्तोऽस्ति

दिनांकः	धनुः		मकरः		कुम्भः		मीनः		मेघः		वृषः		मिथुनः		कर्कः		सिंहः		कन्या		तुला		वृश्चिकः		दिनांकः
	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	घ.	मि.	
१	०७	०८	०९	२०	११	०७	१२	४१	१४	१८	१६	०२	१८	०१	२०	१२	२२	३१	००	४१	०२	४७	०५	००	१
२	०७	०५	०९	१६	११	०३	१२	३७	१४	१४	१५	५८	१७	५८	२०	०८	२२	२७	००	३७	०२	४३	०४	५६	२
३	०७	०१	०९	१२	१०	५९	१२	३३	१४	१०	१५	५४	१७	५४	२०	०५	२२	२३	००	३३	५२	३९	०४	५२	३
४	०६	५७	०९	०८	१०	५५	१२	२९	१४	०६	१५	५०	१७	५०	२०	०१	२२	१९	००	२९	०२	३५	०४	४८	४
५	०६	५३	०९	०४	१०	५१	१२	२५	१४	०२	१५	४६	१७	४६	१९	५७	२२	१५	००	२५	०२	३१	०४	४४	५
६	०६	४९	०९	००	१०	४७	१२	२१	१३	५८	१५	४२	१७	४२	१९	५३	२२	११	००	२१	०२	२७	०४	४०	६
७	०६	४५	०८	५६	१०	४३	१२	१७	१३	५४	१५	३८	१७	३८	१९	४९	२२	०७	००	१७	०२	२३	०४	३६	७
८	०६	४१	०८	५२	१०	३९	१२	१३	१३	५०	१५	३४	१७	३४	१९	४५	२२	०३	००	१३	०२	१९	०४	३२	८
९	०६	३७	०८	४८	१०	३५	१२	०९	१३	४६	१५	३०	१७	३०	१९	४१	२१	५९	००	०९	०२	१५	०४	२८	९
१०	०६	३३	०८	४४	१०	३१	१२	०५	१३	४२	१५	२६	१७	२६	१९	३७	२१	५५	००	०५	०२	११	०४	२४	१०
११	०६	२९	०८	४०	१०	२७	१२	०१	१३	३८	१५	२२	१७	२२	१९	३३	२१	५१	००	०१	०२	०७	०४	२०	११
१२	०६	२६	०८	३६	१०	२३	११	५७	१३	३४	१५	१८	१७	१८	१९	२९	२१	४७	२३	५७	०२	०३	०४	१६	१२
१३	०६	२४	०८	३२	१०	१९	११	५३	१३	३०	१५	१४	१७	१४	१९	२५	२१	४३	२३	५३	०१	५९	०४	१२	१३
१४	०६	२२	०८	२८	१०	१५	११	४९	१३	२६	१५	१०	१७	१०	१९	२१	२१	३९	२३	४९	०१	५५	०४	०८	१४
१५	०६	२०	०८	२५	१०	११	११	४५	१३	२२	१५	०६	१७	०६	१९	१७	२१	३५	२३	४५	०१	५१	०४	०४	१५
१६	०६	१७	०८	२१	१०	०७	११	४१	१३	१८	१५	०२	१७	०२	१९	१३	२१	३१	२३	४१	०१	४७	०४	००	१६
१७	०६	१३	०८	१७	१०	०३	११	३७	१३	१४	१४	५८	१६	५८	१९	०९	२१	२७	२३	३७	०१	४३	०३	५६	१७
१८	०६	०९	०८	१३	०९	५९	११	३३	१३	१०	१४	५४	१६	५४	१९	०५	२१	२३	२३	३३	०१	३९	०३	५२	१८
१९	०६	०५	०८	०९	०९	५५	११	२९	१३	०६	१४	५०	१६	५०	१९	०१	२१	१९	२३	२९	०१	३५	०३	४८	१९
२०	०६	०१	०८	०५	०९	५१	११	२५	१३	०२	१४	४६	१६	४६	१८	५७	२१	१५	२३	२५	०१	३१	०३	४४	२०
२१	०५	५७	०८	०१	०१	४७	११	२१	१२	५८	१४	४२	१६	४२	१८	५३	२१	११	२३	२१	०१	२७	०३	४०	२१
२२	०५	५३	०७	५७	०९	४३	११	१७	१२	५४	१४	३८	१६	३८	१८	४९	२१	०७	२३	१७	०१	२३	०३	३६	२२
२३	०५	४९	०७	५३	०९	३९	११	१३	१२	५०	१४	३४	१६	३४	१८	४५	२१	०३	२३	१३	०१	१९	०३	३२	२३
२४	०५	४५	०७	४९	०९	३५	११	०९	१२	४६	१४	३०	१६	३०	१८	४१	२०	५९	२३	०९	०१	१५	०३	२८	२४
२५	०५	४१	०७	४५	०९	३१	११	०५	१२	४२	१४	२६	१६	२६	१८	३७	२०	५६	२३	०५	०१	११	०३	२४	२५
२६	०५	३७	०७	४१	०९	२७	११	०१	१२	३८	१४	२३	१६	२३	१८	३३	२०	५२	२३	०१	०१	०७	०३	२०	२६
२७	०५	३३	०७	३७	०९	२३	१०	५७	१२	३४	१४	१८	१६	१८	१८	२९	२०	४८	२२	५७	०१	०३	०३	१६	२७
२८	०५	२९	०७	३३	०९	१९	१०	५३	१२	३०	१४	१४	१६	१४	१८	२५	२०	४४	२२	५३	००	५९	०३	१२	२८
२९	०५	२५	०७	२९	०९	१५	१०	५०	१२	२६	१४	१०	१६	१०	१८	२१	२०	४०	२२	४९	००	५५	०३	०८	२९
३०	०५	२१	०७	२५	०९	११	१०	४६	१२	२३	१४	०६	१६	०६	१८	१७	२०	३६	२२	४५	००	५१	०३	०४	३०
३१	०५	१७	०७	२१	०९	०८	१०	४२	१२	१९	१४	०३	१६	०२	१८	१३	२०	३२	२२	४१	००	४८	०३	००	३१

(दैनिकलग्नसारिणी, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ११)

षड्वर्ग - चक्रम्

अंश	२	३	४	५	६	७	८	१०	१२	१२	१२	१३	१५	१६	१७	१७	१८	२०	२१	२२	२३	२५	२५	२६	२७	३०
कला	३०	२०	१७	००	४०	३०	३४	००	००	३०	५१	२०	००	४०	०८	३०	००	००	२५	३०	२०	००	४२	४०	३०	००
विकला	००	००	०८	००	००	००	१७	००	००	००	२५	००	००	००	३४	००	००	००	४२	००	००	००	५०	००	००	००
मेषः	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४
	दे.	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०९	०९	०९	०९	०९	०९
	स.	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७
	न.	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०९
	झा.	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०९	०९	१०	१०	११	११	१२
	त्रि.	०१	०१	०१	०१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७
वृषः	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	दे.	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	१०	१०	१०	१०	१०	१०
	स.	०८	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२
	न.	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०६
	झा.	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	१०	१०	११	११	१२	१२	१२
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८
मिथुनः	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४
	दे.	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	११	११	११	११	११	११	११
	स.	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०८	०९	०९
	न.	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०३
	झा.	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	११	११	१२	१२	०१	०१	०२
	त्रि.	०१	०१	०१	१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०३	०७

षोडशवर्गभ्यः विचारणीयाः विषयाः- लग्ने देहस्य विज्ञानं होरायां सम्पदादिकम् । देष्काणे भ्रातृजं सौख्यं तुर्यांशे भाग्यचिन्तनम् ॥

पुत्रपौत्रादिकानां चिन्तनं सप्तमांशके । नवमांशे कलत्राणां दशमांशे महत्फलम् ॥ (शेषांशः अग्रिमे पृष्ठे)

(उत्तरार्द्धम्, ग्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / यू.सं. ९२)

षड्वर्ग - चक्रम्

अंश	२	३	४	५	६	७	८	१०	१२	१२	१२	१३	१५	१६	१७	१७	१८	२०	२१	२२	२३	२५	२५	२६	२७	३०
कला	३०	२०	१७	००	४०	३०	३४	००	००	३०	५१	२०	००	४०	०८	३०	००	००	२५	३०	२०	००	४२	४०	३०	००
विकला	००	००	०८	००	००	००	१७	००	००	००	२५	००	००	००	३४	००	००	००	४२	००	००	००	५०	००	००	००
कर्कः	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	दे.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२
	स.	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४
	न.	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	११	११	११	१२
	प्र.	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	१०	११	११	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०३
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८
सिंहः	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४
	दे.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१
	स.	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११
	न.	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०९
	प्र.	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०९	०९	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०४
	त्रि.	०१	०१	०१	०१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७
कन्या	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	दे.	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२
	स.	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६
	न.	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०६
	प्र.	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०१	०१	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०५
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८

षोडशवर्गेभ्यः विचारणीयाः विषयाः- (पूर्वपष्ठस्य शेषांशः) द्वादशांशे पित्रोश्चिन्तनं षोडशांशके। सुखासुखस्य विज्ञानं वाहनानां तथैव च॥
उपासनायाः विज्ञानं साध्यं विंशतिभागके॥ विद्यायाः वेदवाङ्मोक्षे भांशे चैव बलाबलम्। त्रिंशांशके रिष्टफलं खवेदोरो शुभाशुभम्। अक्षवेदविभागे च षष्ट्यंशेऽखिलमीक्षयेत्।

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ९३)

षड्वर्ग - चक्रम्

अंश	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
कला	३०	२०	१७	००	४०	३०	३४	००	००	३०	५१	२०	००	४०	०८	३०	००	००	२५	३०	२०	००	४२	४०	३०	००	
विकला	००	००	०८	००	००	००	१७	००	००	००	२५	००	००	००	३४	००	००	००	४२	००	००	००	५०	००	००	००	
तुला	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४
	दे.	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	११	११	११	११	११	११	११	११	११	११	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३
	स.	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	१	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१
	न.	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०३
	द्वा.	०७	०८	०८	०८	०९	०९	१०	१०	११	११	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०५	०६
	त्रि.	०१	०१	०१	०१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	०७
वृश्चिक	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	दे.	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४
	स.	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०८
	न.	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२
	द्वा.	०८	०९	०९	०९	१०	१०	११	११	१२	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०६	०७
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८	०८	०८
धनुः	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	४०
	दे.	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	स.	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०२	०३	०३	०३
	न.	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	०९
	द्वा.	०९	१०	१०	१०	११	११	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०७	०८
	त्रि.	०१	०१	०१	०१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	०७

षड्वर्ग - चक्रम

अंश		२	३	४	५	६	७	८	१०	१२	१२	१२	१३	१५	१६	१७	१७	१८	२०	२१	२२	२३	२५	२५	२६	२७	३०
कला		३०	२०	१७	००	४०	३०	३४	००	००	३०	५१	२०	००	४०	०८	३०	००	००	२५	३०	२०	००	४२	४०	३०	००
विकला		००	००	०८	००	००	००	१७	००	००	००	२५	००	००	००	३४	००	००	००	४२	००	००	००	५०	००	००	००
मकरः	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	दे.	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०६
	स.	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०
	न.	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६
	हा.	१०	११	११	११	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०८	०९
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८
कुम्भः	हो.	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४
	दे.	११	११	११	११	११	११	११	११	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७	०७
	स.	११	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५
	न.	०७	०७	०८	०८	०८	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	१२	१२	१२	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०२	०३	०३
	हा.	११	१२	१२	१२	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	१०
	त्रि.	०१	०१	०१	०१	११	११	११	११	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०९	०३	०३	०३	०३	०३	०७	०७	०७
मीनः	हो.	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५
	दे.	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८	०८
	स.	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	११	१२	१२
	न.	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०७	०७	०८	०८	०९	०९	०९	०९	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२
	हा.	१२	०१	०१	०१	०२	०२	०३	०३	०४	०४	०५	०५	०५	०६	०६	०६	०७	०७	०८	०८	०९	०९	१०	१०	१०	१०
	त्रि.	०२	०२	०२	०२	०६	०६	०६	०६	०६	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१०	१०	१०	१०	०८	०८	०८

लग्नसारिणीपरिवर्तनचक्रम्												
स्थानानि	मेषः	वृषः	मिथुनः	कर्कः	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः	धनुः	मकरः	कुम्भः	मीनः
अम्बाला	+२५	+१७	+२१	+१४	+२१	+३१	+४३	+५२	+५७	+५४	+४६	+३६
आग्रा	-०३	-०७	-१०	-०८	-०४	+०१	+०७	+१२	+१५	+१३	+०९	+०४
इन्दौर	+३५	+३३	+३१	+३३	+३४	+३७	+४०	+४३	+४४	+४३	+४१	+२९
कटक	-०३	-०३	-०४	-०३	-०३	-००	-०२	-०१	-००	-०१	-०३	-०२
कलकत्ता	+१५	+१६	+१८	+१७	+१५	+१३	+१०	-०७	-०६	-०७	-०९	+१२
काशी	+०४	+०१	-०३	-०१	+०३	+०८	+१४	+१९	+२१	+१९	+१५	+१०
कांगडा	+२५	+२५	+०९	+१२	+२१	+३३	+४७	+५८	+६४	+६०	+५१	+३९
गरली	+२४	+१४	+०७	+१०	+१९	+३१	+४४	+५४	+६१	+५७	+४८	+३७
जम्मू	+३०	+२०	+१३	+१६	+२६	+३९	+५३	+६४	+७१	+६७	+५७	+४८
जयपुर	+३२	+२७	+२३	+२५	+२९	+३६	+४४	+५०	+५४	+५१	+४६	+३९
तिरुपति	+२७	+३३	+३५	+३४	+३०	+३५	+२०	+१५	+१३	+१३	+१७	+२२
दरभङ्गा	-०८	-१२	-१६	-१५	-१०	-०४	+०३	+०८	+१२	+०९	+०५	-०१
दिल्ली	+२५	+१८	+१३	+१६	+२२	+३०	+४०	+४७	+५२	+४९	+४२	+३४
पटना	-०५	-०९	-१२	-१०	-०७	-०१	+०५	+१०	+१३	+११	+०६	+०२
बराकर/कुल्टी	-१०	-१२	-१५	-१३	-११	-०७	-०३	+०१	+०३	+०१	-०२	-०५
भोपाल	+२८	+२६	+२४	+२५	+२७	+३०	+३४	+३७	+३९	+३८	+३५	+३२
मुम्बई	+५०	+५१	+५१	+५२	+५१	+५०	+५०	+४९	+४९	+४८	+४९	+५०
मुजफ्फरपुर	-०६	-१०	-१४	-१२	-०८	-०२	+०५	+१०	+१४	+११	+०७	+०१
मोतिहारी	-०६	-११	-१५	-१३	-०८	-०२	+०५	+११	+१४	+१२	+०७	+०२
लखनऊ	+१२	+०६	+०२	+०५	+०९	+१६	+२४	+२९	+३३	+००	+२५	+१९
लुधियाना	+२८	+१९	+१३	+१६	+२४	+३५	+४७	+५७	+६३	+६०	+५१	+४०
शिल्लिगुडी	-१९	-२४	-२८	-२६	-२२	-१४	-०७	-०१	+०३	-००	-०५	-११
श्रृंगेरी	+४४	+५०	+५२	+५२	+४७	+४१	+३६	+३१	+२९	+२९	+३३	+२९
सितामढ़ी	-०७	-१२	-१६	-१३	-०९	-०२	+०५	+११	+१४	+१२	+०७	+०१

लग्नसारिणीपरिवर्तनप्रकारः

पञ्चाङ्गेऽस्मिन् प्रदत्ता लग्नसारिणी घण्टा-मिनटात्मकरूपा पुरी(उडिसा)नगरस्य लग्नारम्भकालं द्योतयति । परं पृष्ठेऽस्मिन् प्रदत्त-लग्नसारिणीपरिवर्तन-चक्रानुसारेण तत्र प्रदत्ताभीष्टकस्यचिन्नगरस्यापि लग्नारम्भकालं ज्ञातुं शक्यते । इदानीमुदाहरणेन पञ्चाङ्गेऽस्मिन् प्रदत्त-पुरीलग्नसारिणीद्वारा मोतिहारीनगरस्य लग्न-मान्यते । तद्यथा- अस्य पञ्चाङ्गस्यानुसारेण ०१ अप्रैल २००६ दिनाङ्के प्रातः ०६/१८ वादनकाले पुर्व्या मेषलग्नारम्भो विद्यते । परं मोतिहारीनगरे मेषलग्नारम्भः कदा भविष्यति ? इत्यस्य समाधानार्थमत्र वामभागे प्रदत्त-लग्नसारिणीपरिवर्तनचक्रानुसारेण प्रदत्त-मोतिहारीशब्दस्य सम्मुखे मेषलग्नस्य कोष्ठके दृश्यते तदा -०६ संख्या मिनटात्मकरूपा प्राप्यते । इयं संख्या मेषलग्नारम्भस्य ०६/१८ संख्यायां संस्क्रियते तदा ०६/१२ घण्टात्मकरूपा संख्या समागता । अतः मोतिहारी-नगरे अप्रैलमासस्य प्रथमे दिनाङ्के मेषलग्नारम्भस्य घण्टात्मक-कालः ०६/१२ । द्वितीयोदाहरणानुसारेण गरली-तद्दिने एव यदि मेषलग्नारम्भकालः अपेक्षितः स्यात्तदा पुरीनगरस्य मेषलग्नारम्भस्य ०६/१८ संख्यायां +२४ मिनटात्मकसंख्या संस्क्रियते तदा गरलीनगरस्य तद्दिनस्य मेषलग्नारम्भकालः समायाति । इत्थमन्येषु नगरेषु अभीष्टलग्नस्य तत्तत् संस्कारं विधाय अभीष्ट-नगरस्य कस्यचिदपि लग्नस्यारम्भकालं ज्ञातुं शक्यते । संक्षेपेणेति दिक् ।।

[illegible]

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / यू.सं. १७)

मोतिहारीनगरस्य अक्षांशः-२६/४०
देशान्तरम्-८५/५७

लग्नसारिणी

मोतिहारीनगरस्य पलभा-०६/०१/०४, उदयमान-२१८, २५१, ३०३, ३४३, ३४७, ३३८,
अजमेर, अयोध्या, दरभङ्गा, गुहाटी, ग्वालियर, लखनउ, रायबरेली, स्वसौल, सितामढ़ी, सिलिगुड़ी ।

अंशः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९		
मेषः ०	२	३	३	३	३	३	३	३	३	३	४	४	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६	६	मेषः ०
३८	५४	०१	०८	१६	२३	३०	३८	४५	५२	५९	०७	१४	२१	२८	३६	४३	५०	५७	०५	१२	१९	२७	३४	४१	४८	५६	०३	१०	१७	२५	३८	
वृषः १	६	६	६	६	७	७	७	७	७	७	७	७	८	८	८	८	८	८	९	९	९	९	९	९	९	९	१०	१०	१०	१०	१०	वृषः १
४१	२४	३१	३९	४६	५४	०१	०८	१७	२५	३३	४२	५०	५८	०७	१५	२४	३२	४०	४९	५७	०५	१४	२२	३०	३९	४७	५६	०४	१२	२१	२९	
११	२४	३०	३६	४२	४८	०६	१८	२८	५०	१२	३४	५६	१८	४०	०२	२४	४६	०८	३०	५२	१४	३६	५८	२०	४२	०४	२६	४८	१०	३२	५४	
मिथुनः २	१०	१०	१०	११	११	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१५	१५	१५	मिथुन २	
५०३	३७	४६	५४	०३	११	१९	२९	३९	५०	००	१०	२०	३०	४०	५०	००	१०	२०	३१	४१	५१	०१	११	२१	३१	४१	५१	०१	१२	२२	३२	
५०३	५४	१६	३८	००	२२	४४	५०	५६	०२	०८	१४	२०	२६	३२	३८	४४	५०	५६	०२	०८	१४	२०	२६	३२	३८	४४	५०	५६	०२	०८	१४	
कर्कः ३	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१७	१७	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१८	१९	१९	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	कर्कः ३	
५४३	३२	४२	५२	०२	१२	२२	३४	४५	५७	०८	१९	३१	४२	५४	०५	१७	२८	३९	५१	०२	१४	२५	३७	४८	५९	११	२२	३४	४५	५७	०८	
५४३	१४	२०	२६	३२	३८	४४	१०	३६	०२	०८	१४	२०	२६	३२	३८	०४	३०	५६	२२	४८	१४	४०	०६	३२	५८	२४	५०	१६	४२	०८	१४	
सिंहः ४	२१	२१	२१	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२३	२३	२३	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२५	२५	२५	२५	२५	२६	२६	२६	२६	२६	सिंहः ४
५४७	०८	२०	३१	४२	५४	०५	१७	२८	४०	५२	०३	१५	२६	३८	४९	०१	१२	२४	३६	४७	५९	१०	२२	३३	४५	५७	०८	२०	३१	४३	५४	
५४७	३४	००	२६	५२	१८	४४	१८	५२	२६	००	३४	०८	४२	१६	५०	२४	५८	३२	०६	४०	१४	४८	२२	५६	३०	०४	३८	१२	४६	२०	५४	
कन्या ५	२६	२७	२७	२७	२७	२७	२८	२८	२८	२८	२९	२९	२९	२९	२९	२९	२९	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१	३१	३१	३१	३२	३२	३२	कन्या ५	
५३८	५४	०६	१८	२९	४१	५२	०४	१५	२६	३७	४९	००	११	२२	३४	४५	५६	०७	१९	३०	४१	५३	०४	१५	२६	३८	४९	००	११	२३	३४	
५३८	५४	२८	०२	३६	१०	४४	००	१६	३२	४८	०४	२०	३६	५२	०८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	०४	२०	३६	५२	०८	१६	
तुला ६	३२	३२	३२	३३	३३	३३	३३	३३	३३	३४	३४	३४	३४	३४	३५	३५	३५	३५	३५	३५	३६	३६	३६	३६	३६	३७	३७	३७	३७	३७	तुला ६	
५३८	५४	०५	१६	२७	३८	४९	००	११	२२	३३	४४	५५	०६	१७	२८	३९	५०	०१	१२	२३	३४	४५	५७	०८	१९	३०	४१	५३	०४	१५	२६	
५३८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	०४	२०	३६	५२	०८	२४	४०	५६	१२	१८	४४	००	१६	३२	४८	०४	२०	३६	५२	०८	१६	
वृश्चिकः ७	३८	३८	३८	३८	३८	३९	३९	३९	३९	३९	४०	४०	४०	४०	४०	४१	४१	४१	४१	४१	४२	४२	४२	४२	४२	४३	४३	४३	४३	४३	वृश्चिकः ७	
५४७	१२	२३	३४	४६	५७	०८	१९	३०	४१	५५	०६	१८	२९	४१	५२	०२	१५	२७	३९	५०	०२	१३	२५	३६	४८	५०	११	२३	३४	४६	५७	
५४७	२४	४०	५६	१२	२८	४४	१८	५२	२६	००	३४	०८	४२	१६	५०	२४	५८	३२	०६	४०	१४	४८	२२	५६	३०	०४	३८	१२	४६	२०	५४	
धनुः ८	४३	४४	४४	४४	४४	४५	४५	४५	४५	४५	४६	४६	४६	४६	४६	४७	४७	४७	४७	४७	४७	४८	४८	४८	४८	४८	४९	४९	४९	४९	धनुः ८	
५४३	४७	०९	२१	३२	४४	५५	०७	१८	३०	४१	५२	०४	१५	२७	३८	५०	०१	१२	२४	३५	४७	५८	१०	२१	३२	४४	५५	०७	१८	३०	४१	
५४३	५४	२८	०२	३६	१०	४४	१०	३६	०२	०८	१४	२०	२६	३२	३८	०४	३०	५६	२२	४८	१४	४०	०६	३२	५८	२४	५०	१६	४२	०८	१४	
मकरः ९	४९	४९	५०	५०	५०	५०	५०	५०	५१	५१	५१	५१	५१	५१	५२	५२	५२	५२	५२	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५४	५४	५४	५४	५४	मकरः ९	
५०३	४९	५३	०४	१५	२७	३८	४९	५०	०१	१२	२३	३४	४५	५६	०७	१९	३०	४१	५२	०३	१४	२५	३६	४७	५८	०९	१०	२१	३२	४३	५४	
५०३	३४	००	२६	५२	१८	४४	५०	५६	०२	०८	१४	२०	२६	३२	३८	४४	५०	५६	०२	०८	१४	२०	२६	३२	३८	४४	५०	५६	०२	०८	१४	
कुम्भः १०	५४	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५८	५८	कुम्भः १०	
४४१	५९	०१	११	२१	३१	४१	५०	५८	०६	१५	२३	३३	४३	५३	५६	०५	१३	२२	३०	३८	४७	५५	०३	१२	२०	२९	३७	४५	५४	०२	११	
४४१	१४	२०	२६	३२	३८	४४	०६	२८	५०	१२	३४	५६	१८	४०	०२	२४	४६	०८	३०	५२	१४	३६	५८	२०	४२	०४	२६	४८	१०	३२	५४	
मीनः ११	५९	५९	५९	५९	५९	५९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	२	२	मीनः ११	
३८	१०	१९	२७	३६	४४	५२	००	०७	१४	२१	२९	३६	४३	५०	५८	०५	१२	१९	२७	३४	४१	४९	५६	०३	१०	१८	२५	३२	३९	४७	५४	
३८	५४	१६	३८	००	२२	४४	००	१६	३२	४८	०४	२०	३६	५२	०८	२४	४०	५६	१२	२८	४४	००	१६	३२	४८	०४	२०	३६	५२	०८	१६	

इष्टार्कशयंशतले घटीपलं स्वाभीष्टनाडीपलसंयुतञ्च । यद्वाशिभागस्य तले स्थितं भवेत्तदेव लग्नञ्च कलानुपातात् ॥

(उत्तरार्द्धम्, ग्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / यू.सं. १४)

गरलीनगरस्य अक्षांशः- ३१/४८
देशान्तरम्- ७६/१८

लग्नसारिणी

फलभा- उदयमान- २०४, २३९, २९८, ३४८, ३५९, ३५२
अमृतसर, बिलासपुर, गुरदासपुर, होशियारपुर, जलंधर, नङ्गल, रामपुर ।

अंशा	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९		
यवः ०	०२	०२	०२	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०३	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०५	मेघः	
३	४३	५०	५६	०३	१०	१७	२४	३०	३७	४४	५१	५८	०४	११	१८	२५	३२	३८	४५	५२	५९	०६	१२	१९	२६	३३	४०	४६	५३	००	०	
२॥	१२	००	४८	३६	२४	१२	००	४८	३६	२४	१२	००	४८	३६	२४	१२	००	४८	३६	२४	१२	००	४८	३६	२४	१२	००	४८	३६	२४	१	
वृषः १	६	६	६	६	६	६	६	६	७	७	७	७	७	७	७	८	८	८	८	८	८	८	९	९	९	९	९	९	९	९	वृषः	
३	०७	१४	२०	२७	३४	४१	४९	५७	०५	१३	२१	२९	३६	४३	५०	५७	०८	१६	२४	३२	४०	४८	५६	०४	१३	२०	२८	३६	४४	५२	१	
५९	१२	००	४८	३६	२४	१२	१०	०८	०६	०४	०२	००	५८	५६	५४	५२	५०	४८	४६	४४	४२	४०	३८	३६	३४	३२	३०	२८	२६	२४	१	
मिथुनः २	१०	१०	१०	१०	१०	१०	१०	११	११	११	११	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१४	१४	१४	१४	मिथुन	
५८	२३	२३	२३	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२४	२	
कर्कः ३	१४	१४	१५	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१७	१७	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१८	१९	१९	१९	१९	१९	२०	२०	कर्कः	
५	४८	५८	०८	१८	२८	३८	४९	०१	१३	२४	३६	४७	५९	११	२२	३४	४५	५७	०९	२०	३२	४३	५५	०७	१८	३०	४१	५३	०५	१६	३	
४८	३२	२८	२३	२०	१६	१२	४८	२४	२०	१६	१२	४८	२४	२०	१६	१२	४८	२४	२०	१६	१२	४८	२४	२०	१६	१२	४८	२४	२०	१६	३	
सिंहः ४	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२३	२३	२३	२४	२४	२४	२४	२४	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२६	२६	सिंहः
५	२८	३९	५१	०३	१४	२६	३८	५०	०२	१४	२६	३८	५०	०१	१३	२५	३७	४९	०१	१३	२५	३७	४९	०१	१३	२५	३७	४९	०१	१३	४	
५९	१२	४८	२४	००	३६	१२	१०	०८	०६	०४	०२	००	४८	५६	५४	५२	५०	४८	४६	४४	४२	४०	३८	३६	३४	३२	३०	२८	२६	२४	४	
कन्या ५	२६	२६	२६	२७	२७	२७	२७	२७	२८	२८	२८	२८	२८	२८	२९	२९	२९	२९	२९	३०	३०	३०	३०	३०	३१	३१	३१	३१	३१	३१	कन्या	
५२	२५	३७	४९	०१	१३	२५	३६	४८	००	१२	२३	३५	४७	५९	१०	२२	३४	४६	५७	०९	२१	३२	४४	५६	०८	१९	३१	४३	५५	०६	५	
२२	२३	२०	१८	१६	१४	१२	५६	४०	२४	०८	५२	३६	२०	०४	४८	३२	१६	००	४४	२८	१२	५६	४०	२४	०८	५२	३६	२०	०४	४८	५	
तुला ६	३२	३२	३२	३२	३३	३३	३३	३३	३३	३४	३४	३४	३४	३४	३५	३५	३५	३५	३५	३६	३६	३६	३६	३६	३७	३७	३७	३७	३७	३७	तुला	
५	१८	३०	४२	५३	०५	१७	२८	४०	५२	०४	१५	२७	३९	५१	०२	१४	२६	३८	५०	०१	१३	२४	३६	४८	००	११	२३	३५	४७	५८	६	
५२	३२	१६	००	४४	२८	१२	५६	४०	२४	०८	५२	३६	२०	०४	४८	३२	१६	००	४४	२८	१२	५६	४०	२४	०८	५२	३६	२०	०४	४८	६	
वृश्चिकः ७	३८	३८	३८	३८	३८	३९	३९	३९	३९	३९	४०	४०	४०	४०	४०	४१	४१	४१	४१	४१	४२	४२	४२	४२	४२	४२	४३	४३	४३	४३	वृश्चिकः	
५	१०	२२	३४	४५	५७	०९	२१	३३	४५	५७	०९	२१	३२	४४	५६	०८	२०	३२	४४	५६	०८	२०	३२	४४	५६	०८	२०	३२	४४	५६	७	
५९	३२	१६	००	४४	२८	१२	१०	०८	०६	०४	०२	००	५८	५६	५४	५२	५०	४८	४६	४४	४२	४०	३८	३६	३४	३२	३०	२८	२६	२४	७	
धनुः ८	४४	४४	४४	४४	४४	४५	४५	४५	४५	४५	४६	४६	४६	४६	४६	४७	४७	४७	४७	४७	४८	४८	४८	४८	४८	४९	४९	४९	४९	४९	धनुः	
५	०८	२०	३२	४४	५६	०८	१९	३१	४३	५४	०६	१७	२९	४१	५२	०४	१५	२७	३९	५०	०२	१३	२५	३७	४८	००	११	२३	३५	४६	८	
४८	२२	२०	१८	१६	१४	१२	४८	२४	००	३६	१२	४८	२४	००	३६	१२	४८	२४	००	३६	१२	४८	२४	००	३६	१२	४८	२४	००	३६	८	
मकरः ९	४९	५०	५०	५०	५०	५०	५१	५१	५१	५१	५१	५१	५२	५२	५२	५२	५२	५२	५३	५३	५३	५३	५३	५३	५४	५४	५४	५४	५४	५४	मकरः	
४	५८	०९	२१	३३	४४	५६	०६	१६	२६	३५	४५	५५	०५	१५	२५	३५	४५	५५	०५	१५	२५	३५	४५	५५	०४	१४	२४	३४	४४	५४	९	
५८	१२	४८	२४	००	३६	१२	०८	०४	००	५६	५२	४८	४४	४०	३६	३२	२८	२४	२०	१६	१२	०८	०४	००	५६	५२	४८	४४	४०	३६	९	
कुम्भः १०	५५	५५	५५	५५	५५	५५	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५६	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५७	५८	५८	५८	५८	५८	५८	कुम्भः	
५९	०४	१४	२४	३४	४४	५४	०२	१०	१८	२६	३४	४२	४९	५७	०५	१३	२१	२९	३७	४५	५३	०१	०९	१७	२५	३३	४१	४९	५७	०५	१०	
३२	२८	२४	२०	१६	१२	१०	१०	०८	०६	०४	०२	००	५८	५६	५४	५२	५०	४८	४६	४४	४२	४०	३८	३६	३४	३२	३०	२८	२६	२४	१०	
मीनः ११	५९	५९	५९	५९	५९	५९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	मीनः	
२४	१३	२१	२९	३७	४५	५३	००	०६	१३	२०	२७	३४	४०	४७	५४	०१	०८	१४	२१	२८	३५	४२	४८	५५	०२	०९	१६	२२	२९	३६	११	
२४	२२	२०	१८	१६	१४	१२	००	४८	३६	२४	१२	००	४८	३६	२४	१२	००	४८	३६	२४	१२	००	४८	३६	२४	१२	००	४८	३६	२४	११	

इष्टार्कशयंशतले घटीपलं स्वाभीष्टनाडीपलसंयुतञ्च । यद्राशिभागस्य तले स्थितं भवेत्तदेव लग्नञ्च कलानुपातात् ॥

(उत्तरार्द्धम्, ग्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / यू.सं. ११)

दशमलग्नसारिणी दशमलग्नोदयमनानि-पलात्मकानि- २७८, २९९, ३२३, ३२३, २९९, २७८,

अंशः	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	अंशः
० मेषः	०३ ४० ०६	०३ ४९ २४	०३ ५८ ४२	०४ ०८ ००	०४ १७ १८	०४ २६ ३६	०४ ३५ ४४	०४ ४५ ५५	०४ ५५ ०६	०५ ०५ ०८	०५ १५ ०६	०५ २५ ०४	०५ ३५ ०२	०५ ४५ ००	०५ ५४ ५८	०६ ०४ ५६	०६ १४ ५४	०६ २४ ५२	०६ ३४ ५०	०६ ४४ ४८	०६ ५४ ४६	०७ ०४ ४४	०७ १४ ४२	०७ २४ ४०	०७ ३४ ३८	०७ ४४ ३६	०७ ५४ ३४	०८ ०४ ३२	०८ १४ ३०	०८ २४ २८	मेघः ०
वृषः १	०८ ३४ २६	०८ ४४ २४	०८ ५४ २२	०९ ०४ २०	०९ १४ १८	०९ २४ १६	०९ ३४ १४	०९ ४४ १२	०९ ५४ १०	१० ०५ ०८	१० १५ ०६	१० २५ ०४	१० ३५ ०२	१० ४५ ००	११ ०५ ५८	११ १५ ५६	११ २५ ५४	११ ३५ ५२	११ ४५ ५०	११ ५५ ४८	१२ ०५ ४६	१२ १५ ४४	१२ २५ ४२	१२ ३५ ४०	१२ ४५ ३८	१२ ५५ ३६	१३ ०५ ३४	१३ १५ ३२	१३ २५ ३०	वृषः १	
मिथुनः २	१३ ४१ ०४	१४ ०१ ४८	१४ १२ ३२	१४ २३ १६	१४ ३४ ००	१४ ४४ ४४	१५ ५५ ३८	१५ ०६ ३२	१५ १६ २०	१५ २६ ०८	१५ ३६ ००	१५ ४६ ५८	१५ ५६ ५६	१६ ०६ ५४	१६ १६ ५२	१६ २६ ५०	१६ ३६ ४८	१६ ४६ ४६	१६ ५६ ४४	१७ ०६ ४२	१७ १६ ४०	१७ २६ ३८	१७ ३६ ३६	१७ ४६ ३४	१७ ५६ ३२	१८ ०६ ३०	१८ १६ २८	१८ २६ २६	१९ ०२ २०	मिथुनः २	
कर्कः ३	१९ १३ ०४	१९ २३ ४८	१९ ३४ ३२	१९ ४५ १६	१९ ५६ ००	२० ०६ ४४	२० १७ ३८	२० २८ ३२	२० ३८ २०	२० ४८ ०८	२० ५८ ०६	२१ ०८ ०४	२१ १८ ०२	२१ २८ ००	२१ ३७ ५८	२१ ४७ ५६	२१ ५७ ५४	२२ ०७ ५२	२२ १७ ५०	२२ २७ ४८	२२ ३७ ४६	२२ ४७ ४४	२२ ५७ ४२	२३ ०७ ४०	२३ १७ ३८	२३ २७ ३६	२३ ३७ ३४	२३ ४७ ३२	२४ ०७ २८	कर्कः ३	
सिंहः ४	२४ १७ २६	२४ २७ २४	२४ ३७ २२	२४ ४७ २०	२४ ५७ १८	२५ ०७ १६	२५ १७ १४	२५ २७ १२	२५ ३७ १०	२५ ४७ ०८	२५ ५७ ०६	२६ ०७ ०४	२६ १७ ०२	२६ २७ ००	२६ ३७ ५८	२६ ४७ ५६	२६ ५७ ५४	२७ ०७ ५२	२७ १७ ५०	२७ २७ ४८	२७ ३७ ४६	२७ ४७ ४४	२७ ५७ ४२	२८ ०७ ४०	२८ १७ ३८	२८ २७ ३६	२८ ३७ ३४	२८ ४७ ३२	२८ ५७ ३०	सिंहः ४	
कन्या ५	२९ ०१ ०६	२९ १० २४	२९ १९ ४२	२९ २९ ००	२९ ३८ १८	२९ ४७ ३६	२९ ५६ ५४	३० ०६ १२	३० १५ ००	३० २४ ५८	३० ३४ ५६	३० ४३ ५४	३० ५३ ५२	३१ ०३ ५०	३१ १३ ४८	३१ २३ ४६	३१ ३३ ४४	३१ ४३ ४२	३१ ५३ ४०	३२ ०३ ३८	३२ १३ ३६	३२ २३ ३४	३२ ३३ ३२	३२ ४३ ३०	३२ ५३ २८	३३ ०३ २६	३३ १३ २४	३३ २३ २२	३३ ३३ २०	कन्या ५	
तुला ६	३३ ४० ०६	३३ ४९ २४	३३ ५८ ४२	३४ ०८ ००	३४ १७ १८	३४ २६ ३६	३४ ३५ ४४	३४ ४५ ५५	३४ ५५ ०६	३५ ०५ ०८	३५ १५ ०६	३५ २५ ०४	३५ ३५ ०२	३५ ४५ ००	३५ ५४ ५८	३६ ०४ ५६	३६ १४ ५४	३६ २४ ५२	३६ ३४ ५०	३६ ४४ ४८	३६ ५४ ४६	३७ ०४ ४४	३७ १४ ४२	३७ २४ ४०	३७ ३४ ३८	३७ ४४ ३६	३७ ५४ ३४	३८ ०४ ३२	३८ १४ ३०	३८ २४ २८	तुला ६
वृश्चिकः ७	३८ ३४ २६	३८ ४४ २४	३८ ५४ २२	३९ ०४ २०	३९ १४ १८	३९ २४ १६	३९ ३४ १४	३९ ४४ १२	४० ५४ १०	४० ०५ ०८	४० १५ ०६	४० २५ ०४	४० ३५ ०२	४० ४५ ००	४१ ०५ ५८	४१ १५ ५६	४१ २५ ५४	४१ ३५ ५२	४१ ४५ ५०	४१ ५५ ४८	४२ ०५ ४६	४२ १५ ४४	४२ २५ ४२	४२ ३५ ४०	४२ ४५ ३८	४२ ५५ ३६	४३ ०५ ३४	४३ १५ ३२	४३ २५ ३०	वृश्चिकः ७	
धनुः ८	४३ ५१ ०४	४४ ०१ ४८	४४ १२ ३२	४४ २३ १६	४४ ३४ ००	४४ ४४ ४४	४५ ५५ ३८	४५ ०६ ३२	४५ १६ २०	४५ २६ ०८	४५ ३६ ००	४५ ४६ ५८	४५ ५६ ५६	४६ ०६ ५४	४६ १६ ५२	४६ २६ ५०	४६ ३६ ४८	४६ ४६ ४६	४६ ५६ ४४	४७ ०६ ४२	४७ १६ ४०	४७ २६ ३८	४७ ३६ ३६	४७ ४६ ३४	४७ ५६ ३२	४८ ०६ ३०	४८ १६ २८	४८ २६ २६	४९ ०२ २०	धनुः ८	
मकरः ९	४९ १३ ०४	४९ २३ ४८	४९ ३४ ३२	४९ ४५ १६	४९ ५६ ००	५० ०६ ४४	५० १७ ३८	५० २८ ३२	५० ३८ २०	५० ४८ ०८	५० ५८ ०६	५१ ०८ ०४	५१ १८ ०२	५१ २८ ००	५१ ३७ ५८	५१ ४७ ५६	५१ ५७ ५४	५२ ०७ ५२	५२ १७ ५०	५२ २७ ४८	५२ ३७ ४६	५२ ४७ ४४	५२ ५७ ४२	५३ ०७ ४०	५३ १७ ३८	५३ २७ ३६	५३ ३७ ३४	५३ ४७ ३२	५४ ०७ २८	मकरः ९	
कुम्भः १०	५४ १७ २६	५४ २७ २४	५४ ३७ २२	५४ ४७ २०	५४ ५७ १८	५५ ०७ १६	५५ १७ १४	५५ २७ १२	५५ ३७ १०	५५ ४७ ०८	५५ ५७ ०६	५६ ०७ ०४	५६ १७ ०२	५६ २७ ००	५६ ३७ ५८	५६ ४७ ५६	५६ ५७ ५४	५७ ०७ ५२	५७ १७ ५०	५७ २७ ४८	५७ ३७ ४६	५७ ४७ ४४	५७ ५७ ४२	५८ ०७ ४०	५८ १७ ३८	५८ २७ ३६	५८ ३७ ३४	५८ ४७ ३२	५९ ०७ २८	कुम्भः १०	
मीनः ११	५९ ०१ ०६	५९ १० २४	५९ १९ ४२	५९ २९ ००	५९ ३८ १८	५९ ४७ ३६	५९ ५६ ५४	६० ०६ १२	६० १५ ००	६० २४ ५८	६० ३४ ५६	६० ४३ ५४	६० ५३ ५२	६१ ०३ ५०	६१ १३ ४८	६१ २३ ४६	६१ ३३ ४४	६१ ४३ ४२	६१ ५३ ४०	६२ ०३ ३८	६२ १३ ३६	६२ २३ ३४	६२ ३३ ३२	६२ ४३ ३०	६२ ५३ २८	६३ ०३ २६	६३ १३ २४	६३ २३ २२	६३ ३३ २०	मीनः ११	

इष्टार्कशयंशतले घटीपलं स्वाभीष्टनाडीपलसंयुतञ्च । यद्वाशिभागस्य तले स्थितं भवेत्तदेव लग्नञ्च कलानुपातात् ॥

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. 100)

वेधसिद्धनूतनवर्षप्रवेशसारिणी वर्षप्रवेशायनप्रकारश्च-

गताब्दः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	गताब्दः
वारः	१	२	३	४	५	६	०	१	२	३	४	५	६	०	१	२	३	४	५	६	०	१	२	३	४	५	६	०	१	वारः	
घटी	१५	३०	४६	०१	१६	३२	४७	०३	१८	३३	४९	०४	१९	३५	५०	०६	२१	३६	५२	०७	२३	३८	५३	०९	२४	३९	५५	१०	२६	४१	घटी
पलम्	२२	४५	०८	३१	५४	१७	४०	३०	२६	४९	१२	३५	५७	२०	४३	०६	२९	५२	१५	३८	०१	२४	४७	१०	३२	५५	१८	४१	०४	२७	पलम्
विपलम्	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	००	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	००	५५	५०	४५	४०	३५	३०	विपलम्

गताब्दः	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	गताब्दः
वारः	२	४	५	६	०	२	३	४	५	०	१	२	४	५	६	०	२	३	४	५	०	१	२	३	५	६	०	१	३	४	वारः
घटी	५६	१२	२७	४२	५८	१३	२९	४४	५९	१५	३०	४६	०१	१६	३२	४७	०२	१८	३३	४९	०४	१९	३५	५०	०६	२१	३६	५२	०७	२२	घटी
पलम्	५०	१३	३६	५९	२२	४५	०७	३०	५३	१६	३९	०२	२५	४८	११	३४	५७	२०	४२	०५	२८	५१	१४	३७	००	२३	४६	०९	३२	५५	पलम्
विपलम्	२५	२०	१५	१०	०५	००	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	—	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	००	विपलम्

गताब्दः	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	गताब्दः
वारः	५	६	१	२	३	४	६	०	१	२	४	५	—	—	२	३	४	५	०	१	२	४	५	६	०	२	३	४	५	७	वारः
घटी	३८	५३	०९	२४	३९	५५	१०	२५	४१	५६	१२	२७	४२	५८	१३	२९	४४	५९	१५	३०	४५	०१	१६	३२	४७	०२	१८	३३	४८	०४	घटी
पलम्	१७	४०	०३	२६	४९	१२	३५	५८	२१	४४	०७	३०	५२	१५	३८	०१	२४	—	१०	३३	५६	१९	४२	०५	२७	५०	१३	३६	५९	२२	पलम्
विपलम्	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	—	५५	५०	४५	४०	३५	३०	२५	२०	१५	१०	०५	—	५५	५०	४५	४०	३५	३०	विपलम्

वर्षप्रवेशसाधनप्रकारः- अत्र सारण्यां प्रदत्ता वार-घटी-पल-विपलरूपा संख्या वर्तते । अभीष्टगताब्दस्य संख्येयं जन्मवारादिष्टकालसंख्यायां संयोज्यते तदा समागतं फलमभीष्टवर्षारम्भस्य विगतं वार-घटी-पल-विपलरूपं भवति । अत्रोदाहरणम्- जन्मदिनाङ्कः २७ फरवरी, गताब्दः- ४१, जन्मवारादिष्टकालः- १/११/०६/४३ । अस्यां जन्मवारादिष्टकाल- (१/११/०६/४३) संख्यायां ४१ गताब्दस्योपकरणं १/३०/३९/३५ वारादीष्टकालसंख्यां योज्यते तदा २/४१/४६/१८ संख्या समागता । अतः अस्य जातकस्य कृते ४२ वर्षारम्भः २७/२/२००६ दिनाङ्के भौमवासरे भविष्यति । अत्रेदं ध्यातव्यं यदत्रागता वारसंख्या गतवारसंख्यां द्योतयति ।

मुद्वादशासाधनप्रकारः- गतवर्षसंख्या + जन्मनक्षत्रसंख्या - २ ÷ ९ = फलमत्र एकादि शेषे समागते आ. चं. कु. रा. जी. श. बु. के. शु. इति ग्रहाणां क्रमः ज्ञातव्यः । मुद्वादशादिनादि- आदित्यस्य- १८, चन्द्रस्य- ३०, कुजस्य- २१, राहोः- ५४, गुरोः- ४८, शनेः- ५७, बुधस्य- ५१, केतोः- २१, शुक्रस्य- ६० दिनानि मुद्वादशाः भवन्ति ।

मुन्धादशासाधनप्रकारः- जन्मलग्नराश्यादि + गताब्दः, मुन्धाराश्यादि । वर्षप्रवेशकुण्डल्यां ग्रहवदस्य स्थापना कर्तव्या । **मुन्धाफलम्-** प्रथमे शत्रुनाशः, भाग्यवृद्धिः, यानसुखम्, देशाटनं, स्थानान्तरणम् । द्वितीये- सश्रमधनलाभः, भोगार्थं धनव्ययः । तृतीये शत्रुनाशः, चतुर्थे शारीरिकं कष्टं, वायुविकारः, कार्यक्षेत्रे विघ्नानि, स्थानान्तरणं, पञ्चमे- व्यवसाये लाभः, धन-पुत्र-वित्त-विद्या-उद्योगलाभश्च, षष्ठे- शारीरिकं मानसिकञ्च कष्टं, ऋण-रिपु-रोगवृद्धिः, मातुलपक्षे हानिः, सप्तमे- पारिवारिकं कष्टं, कार्यभ्रंशः, अष्टमे- नैराशयम्, गुप्ताङ्गेषु रोगभयम्, स्थानपरिवर्तनम्, स्वास्थ्यहानिश्च, नवमे- उत्तमफलदायिनी, पदवृद्धिः, व्यवसाये लाभः, भाग्योन्नतिश्च, दशमे- अवरुद्धकार्यसिद्धिः, आर्थिकलाभः, एकादशे- धनलाभः, सुखाप्तिः, द्वादशे- स्थानहानिः, यात्रायां हानिः, व्यवसाये अपत्ययश्च ।

(उत्तराह्नम्, ग्राजगन्धाधपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. १०१)

शतपदचक्रम्

राशि:	मेघः	कुम्भः	मिथुनः	कर्कः					
वर्णः	क्षत्रियः	वैश्यः	शूद्रः	विप्रः					
वश्यः	मानवः १५/ चतुष्पद १५	चतुष्पद १५/ जलचर १५	मानवः	जलचरः, कीटः					
राशीशः	मङ्गलः	शुक्रः	बुधः	चन्द्रः					
घातमासः	कार्तिकः	मार्गशीर्षः	आषाढः	पौषः					
घाततिथिः	१-६-११	५-१०-१५	२-७-१२	२-७-१२					
घातवारः	रविवारः	शनिवारः	सोमवारः	बुधवारः					
घातनक्षत्रम्	मघा	हस्तः	स्वाती	अनुराधा					
घातयोगः	विष्कुम्भः	सुकर्मा	परिधः	व्याघातः					
घातकरणम्	बवः	शकुनिः	चतुष्पद	नागः					
घातप्रहरः	प्रथमः	चतुर्थः	तृतीयः	प्रथमः					
स्त्रीघातचन्द्रः	१	८	७	९					
पुरुषघातचन्द्रः	१	५	९	२					
नक्षत्रम्	अश्लिनी	भरणी	कृतिका	रोहिणी	मृगशिरा	आर्द्रा	पुनर्वसुः	पुष्यः	आश्लेषा
योगिनिः	अश्वः	गजः	मेघः	सर्पः	सर्पः	श्वानः	मार्जारः	मेघः	मार्जारः
गणः	देवः	मनुष्यः	राक्षसः	मनुष्यः	देवः	मनुष्यः	देवः	देवः	राक्षसः
माडी	आद्या	मध्या	अन्त्या	अन्त्या	मध्या	आद्या	आद्या	मध्या	अन्त्या
चरणानि	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४
अक्षराणि	बु. खे. चो. ल्र.	ली. लु. ले. लो.	अ. इ. उ. ए.	ओ. बा. बी. बु.	वे. जो. का. कि.	कु. घ. ङ. छ.	के. को. हा. ही.	हू. हे. हो. डा.	डी. डू. डे. डो.
वर्गः	सि. सि. सि. मृ.	मृ. मृ. मृ. मृ.	ख. ख. ख. ख.	ख. मृ. मृ. मृ.	मृ. मृ. मा. मा.	मा. मा. मा. ख.	ख. ख. मे. मे.	मे. मे. मे. मे. श्वा.	श्वा. श्वा. श्वा. श्वा.
नवाशेषः	मे. बु. मि. क.	सि. क. तु. बु.	घ. म. कु. मी.	मे. बु. मि. क.	सि. क. तु. बु.	घ. म. कु. मी.	मे. बु. मि. क.	सि. क. तु. बु.	घ. म. कु. मी.
दि.	राशिः	० ० ० ०	० ० ० ०	१ १ १ १	१ १ १ १	१ २ २ २	२ २ २ २	२ २ ३ ३	३ ३ ३ ४
	अंशः	३ ६ १० १३	१६ २० २३ २६	० ३ ६ १०	१३ १६ २० २३	२६ ० ३ ६	१० १३ १६ २०	२३ २६ ० ३	६ १० १३ १६
	कला	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०
दि.	विकला	५ ३ १ ०	१५ १० ५ ०	४ ३ १ ०	७ ५ २ ०	५ ३ १ ०	१३ १ ४ ०	१२ ८ ४ ०	१४ ९ ४ ०
	मासः	३ ६ ९ ०	० ० ० ०	६ ० ६ ०	६ ० ६ ०	३ ६ ९ ०	६ ० ६ ०	० ० ० ०	३ ६ ९ ०
	दिवसः	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०
दशाधीशः	केतुः	शुक्रः	सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गलः	रहूः	गुरुः	शनिः	बुधः

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. 102)

शतपदचक्रम्

राशि:	सिंहः	कन्या	तुला	वृश्चिकः						
वर्णः	क्षत्रियः	वैश्यः	शूद्रः	विप्रः						
वश्यः	चतुष्पद	मानवः	मानवः	कीटः, सरीसृपः						
राशीशः	सूर्यः	बुधः	शुक्रः	मङ्गलः						
घातमासः	ज्येष्ठः	भाद्रपद	माघः	आश्विनः						
घाततिथिः	३-८-१३	५-१०-१५	४-९-१४	१-६-११						
घातवारः	शनिवासरः	शनिवासरः	गुरुवासरः	शुक्रवासरः						
घातनक्षत्रं	मूलः	श्रवणा	शतभिषा	रेवती						
घातयोगः	धृतिः	शुभः	शुक्लः	व्यतीपातः						
घातकरणं	बवः	कौलवः	तैत्तिरीयः	गरः						
घातग्रहरः	प्रथमः	प्रथमः	चतुर्थः	प्रथमः						
स्त्रीघातचन्द्रः	४	३	६	२						
पुरुषघातचन्द्रः	६	१०	३	७						
नक्षत्रम्	मघ	पूर्वाफाल्गुनी	उत्तराफाल्गुनी	हस्तः	चित्रा	स्वाती	विशाखा	अनुराधा	ज्येष्ठा	
योनिः	मूषकः	मूषकः	गोः	महिषी	व्याघ्रः	महिषी	व्याघ्रः	मृगः	मृगः	
गणः	राक्षसः	मनुष्यः	मनुष्यः	देवः	राक्षसः	देवः	राक्षसः	देवः	राक्षसः	
नाडी	अन्त्या	मध्या	आद्या	आद्या	मध्या	अन्त्या	अन्त्या	मध्या	आद्या	
चरणानि	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	
अक्षराणि	मा, मि, मु, मे	मो, टा, टी, दु	टे, टो, पा, पी	पु, ष, ण, ठ	पे, पो, रा, रि	रु, रे, रो, ला	ली, तु, ले, लो	ना, नि, नु, ने	नो, या, यि, यु	
वर्गः	आ, आ, आ, आ	आ, श्वा, श्वा, श्वा	श्वा, श्वा, आ, आ	आ, आ, श्वा, श्वा	आ, आ, मू, मू	मू, मू, मू, स	स, स, स, स	स, स, स, स	स, मू, मू, म	
नवांशेशः	मे, वृ, मि, क	सिं, क, तु, वृ	ध, म, कु, मी	मे, वृ, मि, क	सिं, क, तु, वृ	ध, म, कु, मी	मे, वृ, मि, क	सिं, क, तु, वृ	ध, म, कु, मी	
दि. च. म. वि.	राशिः	४ ४ ४ ४	४ ४ ४ ४	५ ५ ५ ५	५ ५ ५ ५	५ ६ ६ ६	६ ६ ६ ६	६ ६ ७ ७	७ ७ ७ ७	७ ७ ७ ८
	अंशः	३ ६ १० १३	१६ २० २३ २६	० ३ ६ १०	१३ १६ २० २३	२६ ० ३ ६	१० १३ १६ २०	२३ २६ ० ३	६ १० १३ १६	२० २३ २६ ०
	कला	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०
दि. च. म. वि.	वर्षः	५ ३ १ ०	१५ १० ५ ०	४ ३ १ ०	७ ५ २ ०	५ ३ १ ०	१३ ९ ४ ०	१२ ८ ४ ०	१४ ९ ४ ०	१२ ८ ४ ०
	मासः	३ ६ ९ ४	० ० ० ०	६ ० ६ ०	६ ० ६ ०	३ ६ ९ ०	६ ० ६ ०	० ० ० ०	३ ६ ९ ०	९ ६ ३ ०
	दिवसः	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०
दशाधीशः	केतुः	शुक्रः	सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गलः	गुरुः	गुरुः	शनिः	बुधः	

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. 103)

शतपदचक्रम्

राशि:	धनुः	मकरः		कुम्भः		मीनः				
वर्णः	क्षत्रियः	वैश्यः		शूद्रः		विप्रः				
वश्यः	मानवः १५/ चतुष्पद १५	चतुष्पद १५/जलचर १५		मानवः		जलचरः				
राशीशः	गुरुः	शनिः		शनिः		गुरुः				
घातमासः	श्रावण	वैशाख		चैत्र		फाल्गुनः				
घाततिथिः	३-८-१३	४-९-१४		३-८-१३		५-१०-१५				
घातवारः	शुक्रवासरः	मंगलवासरः		गुरुवासरः		शुक्रवासरः				
घातनक्षत्रम्	भरणी	रोहिणी		आर्द्रा		आश्लेषा				
घातयोगः	वज्रा	वैधृतिः		गण्डः		वज्राः				
घातकरणम्	तैतिलः	शकुनिः		वणिजः		विष्टिः				
घातप्रहरः	प्रथमः	चतुर्थः		तृतीयः		चतुर्थः				
स्त्रीघातचन्द्रः	१०	११		५		१२				
पुरुषघातचन्द्रः	४	८		११		१२				
नक्षत्रम्	मूल	पूर्वाषाढा	उत्तराषाढा	श्रवणा	धनिष्ठा	शतभिषा	पूर्वाभाद्रपदा	उत्तराभाद्रपदा	रेवती	
योनिः	श्वािनः	घानरः	नकुलः	घानरः	सिंहः	अश्वः	सिंहः	गोः	गजः	
गणः	राक्षसः	मनुष्यः	मनुष्यः	देवः	राक्षसः	राक्षसः	मनुष्यः	मनुष्यः	देवः	
नाडी	आद्या	मध्या	अन्त्या	अन्त्या	मध्या	आद्या	आद्या	मध्या	अन्त्या	
धरणाणि	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	
अक्षराणि	ये, यो, भा, मि,	भू, धा, फा, डा,	भे, भो, जा, जी,	खी, खु, खे, खो,	गा, गी, गू, गो,	गो, सा, सि, सू,	से, सो, दा, दी,	दू, ध, झ, ज,	दे, दो, घा, ची,	
वर्गः	मू, मू, ■ ■	आ, सर्प, आ, स्वा,	आ, आ, सि, सि,	मा, मा, मा, मा,	मा, मा, मी, मा,	मी, मे, मे, मे,	मे, मे, स, स,	स, स, सि, सी,	स, स, सि, सी,	
नवांशेशः	मे, वृ, मि, क,	सि, क, तु, वृ,	ध, म, कु, मी,	मे, वृ, मि, क,	सि, क, तु, वृ,	ध, म, कु, मी,	मे, वृ, मि, क,	सि, क, तु, वृ,	ध, म, कु, मी,	
वि. देश.	राशि:	८ ८ ८ ८	८ ८ ८ ८	९ ९ ९ ९	९ ९ ९ ९	९ १० १० १०	१० १० १० १०	१० १० ११ ११	११ ११ ११ ११	११ ११ ११ ११
	अंशः	३ ६ १० १३	१६ २० २३ २६	० ३ ६ १०	१३ १६ २० २३	२६ ० ३ ६	१० १३ १६ २०	२३ २६ ० ३	६ १० १३ १६	२० २३ २६ ०
	कला	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ■	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०	२० ४० ० २०	४० ० २० ४०	० २० ४० ०
वि. देश.	वर्षः	५ ३ १ ०	१५ १० ५ ०	४ ३ १ ०	७ ५ २ ०	५ ३ १ ०	१३ ९ ४ ०	१२ ८ ४ ०	१४ ९ ४ ०	१२ ८ ४ ०
	मासः	३ ६ ९ ०	० ० ० ०	६ ० ६ ०	६ ० ६ ०	३ ६ ९ ०	६ ० ६ ०	० ० ० ०	३ ६ ९ ०	९ ६ ३ ०
	दिवसः	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०	० ० ० ०
दशाधीशः	केतुः	शुक्रः		सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गलः	राहुः	गुरुः	शनिः	बुधः

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. 104)

विवाहे मेलापकविचारः

पुरुषविवाहाकालः २४ वर्षानन्तरं विषमवर्षे, कन्या विवाहाकालः १५ वर्षानन्तरं समवर्षे। विवाहपूर्वं कन्यावरणं वर-वरणञ्च विवाह-प्रकरणेकते शुभमुहूर्ते कर्तव्यम्। तत्र जन्मराशितो नामराशितश्च विचारणीयाः विषयाः समुपस्थाप्यन्ते। तद्यथा-

विवाहे सर्वमाङ्गल्ये यात्रायां ग्रहगोचरे। जन्मराशेः प्रधानत्वं नामराशिं न चिन्तयेत् ॥
कुर्वात् षोडशकर्माणि नामराशौ बलान्विते। सर्वाण्यन्यानि कर्माणि नामराशौ बलान्विते ॥

■ वर-बध्वोः जन्मराशिज्ञानं न स्यात्तदा तत्र नामराशि-प्रमाणेनैव तयोः मेलापकः कार्यः। परं जन्मराशेः मेलापकः जन्मराशिना, नामराशेः विचारः नामराशिना एव कर्तव्यः। तद्यथा -

जन्मभं जन्मधिष्येन नामधिष्येन नामभम्। व्यत्ययेन यदा योज्यं दम्पत्योर्निघन्यदम् ॥

मेलापकविचारः-

वर्णां वश्यं तथा तारा योनिश्च ग्रहमेतदम्। गणमैत्रं भकूटञ्च नाडीचैते गुणाधिकारः ॥

गुणविचारः-

गुणैः षोडशभिर्निर्णयो मध्यमा विंशतिस्तथा। श्रेष्ठस्त्रिंशुणाः प्रोक्ताः परतस्तुतमोत्तमाः ॥
सर्वगुणैक्यम् १+२+३+४+५+६+७+८=३६। शतपदचक्रात् वर्णादिज्ञानं क्रियते। मेलापक-चक्रात् गुणज्ञानम्।

दुष्टभकूट-गणकूट-ग्रहकूटानां परिहारः-

प्रोक्ते दुष्टभकूटके परिणयस्वेकधिपत्ये शुभोऽधोराशीस्वस्तौऽपि गदितो नाड्यर्क्षशुद्धिर्यदि। अन्यत्रोऽशपयोर्वीसित्वसहिते नाड्यर्क्षशुद्धौ तस्य ताराशुद्धिद्वयेन राशियस्तो भावे निरुक्तो बुधैः ॥

वर्णादिपरिहारः-

मैत्र्याराशि स्वामिनोरंशनाथद्वन्द्वस्यापि स्वसदृशगणनां न दोषः।

खेटप्रित्वं नश्येत् सदभकूटं खेटप्रीतिश्चपिदुष्टं भकूटम्।

गणदोषविचारः-

राशीशयोरभिप्रात्ये मित्रत्वेच्छांशनाथयोः। गणादिदोष्टोऽप्युद्वाहः पुत्रपौत्रप्रदः स्मृतः।

नाडीदोषादिपरिहारः-

राश्यैक्यर्क्षेदिभन्नमृक्षं द्वयोः स्यान्नक्षत्रैक्ये राशियुग्मं तथैव।

नाडीदोषो नो गणानाञ्च दोषो नक्षत्रैक्ये पादभेदे शुभं स्यात् ॥

रोहिण्याद्रामृगेन्द्राणां पुष्यश्रवण-पौष्णभम्। अहिर्बुध्न्यर्क्षमेतेषां नाडीदोषो न विद्यते ॥

वरस्य रविबलं, कन्यायाः गुरुबलं तथोपयोश्च चन्द्रबलं विचार्यते:-

बलम्-	सूर्यः	चन्द्रः	गुरुः
श्रेष्ठराशयः	३,६,१०,११	३,६,७,१०,११	२,५,७,९,११
पूज्यराशयः	१,२,५,७,९,	१,२,५,९,	१,३,६,१०
नेष्टराशयः	४,८,१२,	४,८,१२,	४,८,१२,

वरकन्ययोः शरीरं, मनः, बुद्धिस्तथा आत्मतत्त्वं किर्यान्मत्तं साम्यं भजत इत्यादीनां विषयानां विचारः मेलापकेनैव ज्ञायते। यदि परस्परं विपरीतयोगाः स्युः। अर्थाद् वर-बध्वोः गुणसाम्यं न भवेत्तदा तयोः दम्पत्यजीवनं सर्वदा कष्टप्रदमथवा कदाचिद् वैवाहिकजीवने सम्बन्धविच्छेदोऽपि भवत्यस्तस्मिन्निराकरणाय केचन अनिष्टप्रदायकयोगाः विचार्यन्ते।

त्रिज्येष्ठ-विचारः-

ज्येष्ठद्वन्द्वं मध्यमं सम्प्रदिष्टं त्रिज्येष्ठं चेन्नैव युक्तं कदापि।

केचित्सूर्य वस्तिर्गं प्रोद्वाचाहुर्नैवान्योन्यं ज्येष्ठयोः स्याद् विवाहः ॥ मु.वि. वि.प्र.श्लो.सं.- १५
अनपत्यादिदोषः-यदि वरकन्ययोः चन्द्रराशिः परस्परं ९-५ भवेत्तदा अनपत्यदोषः ६-८ भवेत्तदा मरणं २-१२ स्याज्ज्येष्ठं दारिद्र्यं जायते। तद्यथा-

भूतपुः षष्ठाष्टमे ज्ञेयोऽपत्यहानिर्नशात्मने। द्विर्द्वादशे निर्धनत्वं द्वयोरन्यत्र सौख्यकृत् ॥

अधमङ्गलदोषविचारः

लग्ने व्यये च पाताले यामित्रे चाष्टमे कुजे। कन्या भर्तृविनाशाय भर्ताकन्याविनाशकः ॥

अयं विचारः लग्नाध्यन्द्राध्य क्रियते। मङ्गलस्मृतियदि १,४,७,८,१२ भावे भवेत्तदा मङ्गलदोषो भवति।

मङ्गलदोषपरिहारः

शनिः भौमेऽथवा कश्चित्कृत्वा वा तदृशो भवेत् ॥ तेज्येव भवनेष्वेव भौमदोषो विनाशकृत् ॥१॥

यामित्रे च यदा सौरिर्लग्ने वा हिबुकेऽथवा ॥ अष्टमे द्वादशे चैव भौमदोषो विनाशकृत् ॥२॥

अजे लग्ने व्यये चापे पाताले वृश्चिके कुजे ॥ घूनमृगेकर्कि चाष्टौ भौमदोषो न विद्यते ॥३॥

लग्नाद् विधोर्वा यदि जन्मकाले शुभग्रहो वा मदनाधिपश्च ॥

घूर्नस्थितो हन्त्यनपत्यदोषं वैधव्यदोषञ्च विषाख्यदोषम् ॥४॥

केन्द्रे कोणे शुभाः सर्वे त्रिषडायेऽप्यसदृग्गहाः ॥ तदा भौमस्य दोषो न मदने मदपस्तथा ॥५॥

सबले गुरौ मृगौ च लग्ने घूनेऽथवा भौमे ॥ वक्रौ वारिगृहस्थे वा सोऽपि न कुजदोषः ॥६॥

न मङ्गली चन्द्रभृगू द्वितीये न मङ्गली पश्यति यस्य जीवः ॥

न मङ्गली केन्द्रगते च राहु ॥ मङ्गली मङ्गलराहुयोगे ॥७॥

राशिमैत्रं यदा यति गणैक्यं वा यदा भवेत् ॥ अथवा गुणबाहुल्ये भौमदोषो न विद्यते ॥८॥

प्रबलतमवैधव्ययोगे सति सावित्रीव्रतं तथाच्युतमूर्तिपिप्पल-कुम्भादिभिः पूर्वं विवाहं कृत्वा चिरजीविने वराय कन्यादाने न पुनर्भूषणो दोषो भवति अपितु वैधव्यदोषस्य निराकरणमपि भवति । अतः प्रबलतमवैधव्यदोषे ऊपर्युक्तं विधानमावश्यं विधेयम् । एवमेव जातकस्य चाष्टवर्ग-संशुद्धं विलोक्य व्रतोद्वाहौ कार्यौ । इत्थं विवाह-प्रसङ्गे लतादि ये दशदोषाः उक्तास्ते मुहूर्तग्रन्थे च विचारणीयाः ॥

विवाहप्रसङ्गे प्रतिकूल (अशौचादि)दोषः-

वधूः वरस्यापि कुले त्रिपुरुषे नाशं व्रजेत्कश्चन निश्चयेत्तरम् ॥

मासोत्तरं तत्र विवाह इष्यते शान्त्याथवा सूतकनिर्गमे परैः ॥

अर्थात् वरस्य कन्यायाः वा वामदानानन्तरं तयोर्वशे कश्चिज्जनः यदि पञ्चत्वं गच्छति तदा अशौचनिवृत्तेः मासानन्तरं शान्तिकं कर्म विधाय विवाहादिकं शुभकृत्यं कर्तुं शक्यते ।

प्रातिकूल्य-परिभाषा-

वरवध्वोः पितामातापितृव्यश्च सहोदरः । एतेषां प्रातिकूल्य (मरणं) महाविघ्नप्रदं भवेत् ॥

पितापितामहश्चैव मातावापि पितामही । पितृव्यः सुतो व्रता भगिनी वा विवाहिता ॥

एभिरेव विपन्नैश्च प्रातिकूल्यं बुधैः स्मृतम् ॥ पुरुषत्रयपर्यन्तं प्रतिकूलं सगोत्रिणाम् ।

प्रवेशनिर्गमौ तद्वत्स्य मुण्डनमण्डने ॥ मुहूर्तविघ्नानयोः पौषकारः ॥

योनिमूलाविघ्नविहीनाभ्यामाह-

अश्विन्याम्पुष्योहयो निगदितः स्वात्पकयोः कासरः

सिंहो वस्वजपादभयोः समुदितो याम्यान्पयोः कुञ्जरः ।

मेषो देवपुरोहितानलभयोः कर्णाभ्युनोर्वाजरः

स्याद् वैशवाभिजितोस्तथैव नकुलश्चान्द्राब्जयोः चौरहिः ॥

ज्येष्ठामैत्रभयोः कुरङ्ग उदितो मूलाद्रयोः श्वा तथा

मार्जारोऽदितिसार्पयोरथ मघापोन्योस्तथैवोन्दुरुः ।

व्याघ्रो द्वीशभनित्रयोरपि च गौर्यम्णाबुध्न्यः चो-

योनिः पादगयोः परस्परमहाचरं भयोन्योस्त्यजेत् ॥

योनिमूलाचक्रम् (४)

अक्षः	महिषः	सिंहः	श्वः	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं
अक्षः	महिषः	सिंहः	श्वः	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं	कुं

अथ गणकूटं वसन्ततिलक-मालिनीभ्यामाह-

रक्षोनरामरगणः क्रमतो मघाहिवस्विन्द्रमूलवरुणानलतक्षराधाः ।

पूर्वोत्तरात्रयविधातृयमेशभानि मैत्रादितीन्दुहरिपौष्णमरुस्तलधूनि ॥

निजनिजमध्ये प्रीतिरत्युत्तमा स्यादमरमनुजयोः सा मध्यामा सम्प्रदिष्टा ।

असुरमनुजयोश्चेन्मृत्युरेव प्रदिष्टो दनुजविबुधयोः स्याद्वैरमेकान्ततोऽत्र ॥

अथ नाडीकूटं स्रग्धर्याऽऽह-

ज्येष्ठार्धमेषोऽशनीरुधिमभयुगयुगं दास्यं चैकनाडी,

पुष्येन्दुत्वाष्टमित्रान्तकवसुजलधं योनिबुध्न्ये च मध्या ।

वाय्वग्निव्यालविश्वोदुयुगयुगमध्ये पौष्णं चापरा स्याद्,

दम्पत्योरेकनाड्यां परिणयनमसन्मध्यनाड्यां हि मृत्युः ॥

गणकूटचक्रम् (६)

वर → कन्या ↓	देव	मनुष्य	राक्षस
देव	६	५	१
मनुष्य	६	६	०
राक्षस	०	०	६
नक्षत्राणि	अनु. पुन. पुष्य मृग. स्वा., श्रव. रेव. अश्वि. हस्त	३ पूर्वा., ३ उत्तरा., रोहि. भर. आर्द्रा.	मघा, आश्ले. धनि. ज्ये. मूल, जल, कृति, धि. वि.

नाडीकूटचक्रम् (८)

वर → कन्या ↓	आदिः	मध्यः	अन्त्यः
आदिः	०	८	८
मध्यः	८	०	८
अन्त्यः	८	८	०
नक्षत्राणि	आर्द्रा, पुन. उ. फा. हस्त, ज्ये. मूल, जल. पू. भा. अश्विनी	भर. मृग. पु. पू. फा. विशा. अनु. पू. भा. धनि. उ. भा.	कृ. रो. आश्ले. मघा, स्वाती, विशा. उ. भा. श्रवण, रेवती

वरकन्यागुणैक्यचक्रम्

		मेषः			वृषभः			मिथुनः			कर्कः			सिंहः			कन्या			तुला			वृश्चिकः			धनुः			मकरः			कुम्भः			मीनः		
उपरि- वरः पार्श्वः	राशिः	अश्वि.	भरणी	कृ.१	कृ.३	रि.३	मृ.२	मृ.२	आर्द्रा	पुन.३	पुन.१	पुष्य	आश्ले.	मघा.	पू.फा.	उ.फा.१	उ.फा.३	हस्त	चि.२	चि.२	स्वा	चि.३	सि.१	अन.	ज्येष्ठा	मूला	पू.ष.	उ.षा.१	उ.षा.३	श्रवणा	धनि.२	धनि.२	शत	पू.भा.३	पू.भा.१	उ.भा.१	रि.३
कन्या		१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६
अश्वि.	मेषः	२८	३३	२९	१९	२२	२३	२६	१७	१९	२४	३२	२८	२३	२७	१८	१९	०९	१३	२३	२७	२३	१९	२६	१४	१३	२५	२३	२६	२७	२१	२१	१६	१७	१६	२६	२७
भरणी		३४	२८	२९	१९	२३	१५	१८	२६	२७	३२	२४	२५	२०	१८	२८	२२	२०	०४	१३	३०	२१	१८	१८	२०	२०	१८	२६	२९	२७	११	११	२१	२५	२४	१९	२८
कृ.१		२८	२८	२८	१८	१०	१७	२०	२०	२१	२६	२७	२४	१९	२२	२२	१६	१६	१८	२८	१६	२०	१६	२०	२६	२४	१८	१२	१५	१३	२६	२६	२८	२०	१९	२१	१३
कृ.३	वृषभः	१९	२०	१९	२८	२०	२७	१७	१८	१९	२२	२३	२०	२१	२४	२४	२१	२१	२४	२३	११	१५	२१	२५	३१	२०	१३	०७	१३	११	२५	३१	३३	२५	२१	२३	१५
राशि.		२४	२४	१९	२०	२८	३६	२७	२४	२२	२६	२७	१२	१३	२७	२९	२६	२६	२०	१९	१६	१०	१६	३०	२४	१४	१९	१९	१७	१८	२१	२७	२६	३२	२८	२८	२०
मृ.२		२४	१५	१९	२८	३५	२८	१९	२४	२२	२६	१९	२१	२२	१८	२७	२४	२६	१३	१२	२५	१८	२५	२२	२५	१५	१०	१७	२३	२६	१४	२०	२८	३१	२७	१९	२८
मृ.२	मिथुनः	२७	१८	२१	१९	२६	२०	२८	३३	३२	१९	१२	१४	२४	२०	२९	३२	३४	२१	१४	२७	२१	१४	११	१४	२३	१८	२५	२०	२३	११	१२	२०	२३	२६	१८	२७
आर्द्रा		१९	२७	२१	१९	२५	२६	३४	२८	२५	१३	२०	१३	२४	२९	२२	२५	२५	२७	२०	२७	२०	१४	१७	०३	१६	२८	२८	२३	२३	१८	१९	११	१७	२१	२७	२७
पुन.३		१९	२६	२२	२०	२२	२३	३२	२४	२८	१६	२२	१७	२३	२७	२२	२५	२६	२८	२१	२८	२२	१६	२२	०७	१४	२७	२७	२२	२३	१८	१९	१३	१६	२०	२९	२८
पुन.१		२२	३०	२६	२२	२४	२५	१८	११	१५	२८	३५	२९	१६	२१	१६	१८	१९	२१	२०	२७	२३	२०	२६	११	०८	२१	२२	२५	२६	२१	१४	०९	१२	१६	२५	२५
पुष्य	कर्कः	३१	२२	२७	२३	२५	१८	११	१८	२२	३५	२८	३०	२०	१६	२४	२६	२७	१२	१२	२६	२१	१९	१८	२१	१७	११	२१	२५	२४	१२	०५	१५	१९	२३	१७	२६
आश्ले.		२६	२५	२३	१९	११	१९	१२	१२	१५	२९	२९	२८	१५	१६	१९	२१	२१	२६	२५	१२	१७	१६	२०	२६	२२	१६	०८	१२	१२	२६	१९	२०	१३	१८	२०	१२
मघा.		२२	२२	१९	२०	१२	२०	२२	२३	२१	१७	२०	१६	२८	३०	२८	१७	१७	२२	२५	१२	१७	२४	२७	३४	२६	२०	०९	०५	०६	१९	२६	२८	२०	१९	२१	१४
पू.फा.	सिंहः	२७	२०	२२	२३	२६	१८	२०	२९	२७	२३	१८	१७	३०	२८	३५	२४	२३	०८	११	२६	१९	२६	२५	२७	२०	१८	२५	२०	२०	०५	१२	२२	२६	२५	१९	२७
उ.फा.१		१९	२८	२२	२०	२८	२७	२९	२१	२२	१८	२६	१९	१८	३५	२८	१८	१५	१४	१७	२४	१७	२४	३३	१९	१०	२६	२६	२१	२१	१३	२०	१४	१८	१७	२८	२७
उ.फा.३		१३	२२	१७	२१	२५	२४	३२	२४	२५	२०	२८	२२	१८	२५	१८	२८	२५	२५	१७	२४	१७	१८	२७	१३	१६	३०	३०	२४	२४	१६	१६	१०	१४	१८	२९	२८
हस्त	कन्या	१०	२०	१७	२१	२४	२६	३३	२३	२५	२०	२८	२३	१८	२३	१७	२६	२८	२८	२०	२७	१९	२०	२६	१२	१४	२७	२९	२३	२४	१८	१८	०८	१३	१७	२८	२८
चि.२		१३	०४	१९	२३	२०	१२	१९	२६	२६	२१	१२	२७	२३	०९	१६	२५	२७	२८	२०	१९	२७	२८	११	२५	२८	१४	२२	१७	१८	१५	१५	२३	१६	२०	१२	२०
चि.२		२३	१४	२९	२४	२०	१२	१३	२१	२०	२०	१२	२६	२६	१२	१९	१८	२०	२१	२८	२७	३५	२३	०७	२१	२८	१४	२२	२५	२६	२३	१७	२५	१८	१३	०५	१३
स्वा	तुला	२८	३०	१८	१३	१५	२५	२७	२६	२८	२९	२८	१४	१४	२६	२७	२६	२८	२१	२८	२८	२०	०९	२१	१६	२३	२७	१९	२२	२३	२६	२०	१९	२४	२०	२१	१३
वि.३		२३	२२	२१	१६	११	१९	२०	२१	२१	२२	२१	१८	१८	२०	१९	१८	१९	२८	३५	१९	२८	१७	१६	२१	२८	२२	१४	१७	१७	३०	२४	२५	१९	१५	१५	०५
वि.१		१७	१७	१५	२०	१५	२३	१२	१४	१४	१९	१८	१६	२३	२५	२४	१८	१८	२८	२३	०७	१६	२८	२७	३२	२३	१७	०९	१२	१२	२५	२५	२७	२१	१९	१९	१०
अन.	वृश्चिकः	२५	१६	२०	२५	२८	२१	१०	१६	२१	२६	१८	२१	२५	२२	३१	२५	२६	११	०७	२२	१६	२८	२८	३१	१६	१४	२२	२५	२६	१४	१४	२२	२८	२६	१८	२७
ज्येष्ठा		१२	१९	२५	३०	२३	२३	१२	०२	०५	११	२०	२६	३२	२५	१८	१२	१२	२४	२०	१६	२०	३२	३०	२८	१४	१७	१७	२०	२०	२७	२७	१९	१३	१२	२१	२१
मूला		१२	२०	२५	१९	१३	१२	२१	१५	१२	०८	१७	२४</																								

अष्टविध-मेलापकविचारः

१ वर्णगुणाः ॥ वरस्य ॥					२ योनिकूटगुणाः ॥ वरस्य ॥															३ राशिकूटगुणाः ॥ वरस्य ॥																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
वर्णः	विप्रः	क्षत्रिः	वैश्यः	शूद्रः	कन्यायाः	→ योनिः	अश्व.	गज.	मेष.	मृग.	श्वान.	मार्जार.	मूषक.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	मूष.	

अथायुर्दायसाधनम्		
दीर्घायुः	मध्यमायुः	अल्पायुः
चरभे १ लग्नेशः चरभे १ अष्टमेशः	चरभे १ लग्नेशः स्थिरभे २ अष्टमेशः	चरभे १ लग्नेशः द्विस्वभावभे ३ अष्टमेशः
स्थिरभे २ लग्नेशः द्विस्वभावभे ३ अष्टमेशः	स्थिरभे २ लग्नेशः चरभे १ अष्टमेशः	स्थिरभे १ लग्नेशः स्थिरभे २ अष्टमेशः
द्विस्वभावभे ३ लग्नेशः स्थिरभे २ अष्टमेशः	द्विस्वभावभे ३ लग्नेशः द्विस्वभावभे ३ अष्टमेशः	द्विस्वभावभे ३ लग्नेशः चरभे १ अष्टमेशः

अथायुर्निर्णयः ॥ जन्मलग्नाष्टमेशाभ्यां, लग्नसप्तमयोः स्थिते चन्द्रे लग्नचन्द्राभ्या-
मन्यथा शनिचन्द्राभ्यां, लग्नहोरालग्नाभ्यां चेति प्रकार- त्रयेणायुर्निर्णेतव्यम् । प्रकार-
त्रयेऽप्येकरूपायुष्यागते तदेव ग्राह्यम् । विभेदे प्रकारद्वयागतायुर्ग्राह्यम् । त्रयाणां विसंवादे
लग्नहोरालग्नायुर्ग्राह्यम् ॥ जै. सू. २/१-९

लग्नसप्तमाभ्यां यौ अष्टमेशौ, तयोर्मध्ये यो बलीग्रहस्तस्य केन्द्रे स्थिते दीर्घायुः,
पणफरे- मध्यमायुः, आपोक्लिमे स्थिते हीनायुः ज्ञेयः ॥ एवमेवात्मकारकवशेनपि
आयुर्निर्णेतव्यम् ॥ जै. सू. २/१९

लग्नेशो रवेर्मित्रं स्यात्तदा दीर्घायुः, समश्चेन्मध्यायुः, शत्रुश्चेदल्पायुरिति,
एवमेव अष्टमेशादपि निर्णयो विधेयः ॥ बृ.पा.हो.- आयुर्दा./७१-७२ ॥

परमायुषः अधिकारिणो जनाः-
पद्याशिनां शीलवतां नराणां सद्गुणभाजां विजितेन्द्रियाणाम् ।
एवं विद्यानामिदमायुरत्र चिन्त्यं सदा वृद्धमुनिप्रणीतम् ॥ सारा-३९/२५

अत्र पराशरकारिका-
आदौ लग्नाष्टमेशाभ्यां योगमेकं विचिन्तयेत् । जन्म-होरा-विलग्नानाभ्यां द्वितीयं परिचिन्तयेत् ॥
तृतीयं शनिचन्द्राभ्यां चिन्तयेत् द्विजोत्तम ! । योगत्रयेण योगाभ्यां सिद्धं यदग्राह्यमेव तत् ॥
योगत्रयविसंवादे लग्न-होरा-विलग्नतः । लग्ने वा सप्तमे चन्द्रे चिन्तयेन्मन्दचन्द्रतः ॥

दीर्घ-मध्याल्पायुसाधनस्य सरलप्रकारः-
चरे चरस्थिरद्वन्द्वः, स्थिरे द्वन्द्वचरस्थिराः ।
द्वन्द्वे स्थिरद्वन्द्वचराः, दीर्घ-मध्याल्पकाः क्रमात् ॥

दीर्घ-मध्याल्पायुषः मानम् -	
दीर्घायुः- दीर्घे योगत्रयेणैव नखचन्द्र १२० समाब्दकाः । योगद्वयेन वस्वाशाः १०८ योगैकेन रसकाङ्ककाः ९६ ॥	
मध्यायुः- मध्ये योगत्रयेणैव खाष्ट ८० तुल्याब्दकाः स्मृताः । द्वयगाः ७२ योगद्वयेनात्र योगैकेनाब्धिषष्ठिमताः ६४ ॥	
अल्पायुः- अल्पे योगत्रयेणात्र द्वात्रिंशन्मित ३२ वत्सराः । योगद्वयेन षट्त्रिंशत् ३६ योगैकेन च खाब्धयः ४० ॥	
प्रसङ्गादत्र भाव-होरा-घटीलग्नानामानयनम्-	
इतं जन्मकालेष्टयद्यादिमानं रसैरकसंख्यैश्च शून्याग्निभिश्च । फलं यत् पृथङ्मंशकाद्यं भवेत्तद्रवौ योजनीयं ततः सम्भवेयुः ॥ क्रमाद् भाव-होरा-घटीलग्नकानि बुधव्यूहप्रोक्त्यै मदीयः प्रकारः ॥	
त्रिविधा बालमृत्यवः -	
चतुर्विंशतिवर्षान्तमायुर्जातुं न शक्यते । जपहोमचिकित्साद्यैर्बालरक्षाञ्च कारयेत् ॥ पितृदोषैर्मातृदोषैर्म्रियन्ते केचिदन्यथा । स्वकीयैरिष्टयोगाच्च त्रिविधा बालमृत्यवः ॥ बृ.पा.हो. मारक.अ.५-६	
प्राणिनामायुषः प्रमाणम्-	
देवानाम् ऋषिणामायुषः प्रमाणं अभितायुः, कीर-(शुक)बलिभुग (काक) गृध्र-कौशिक-(उल्लू) चक्रिणां-(सर्पाणां)(१०००)सहस्रवर्षप्रमितं, भेक (मेढक) भल्ल-(भाल्लु) शशादन-(श्येन) बनौकसाम्-(बन्दराणां) (३००) शतत्रयवर्षमितं, राक्षसानां-(१५०)साङ्गैकशतं वर्षाणि, मानवानां करिणाञ्च-(१२०) विंशधिकवर्षप्रमितं, उष्ट्र-(उट्ट)रासभानां(गर्दभ)(२५)पञ्चविंशतिवर्षमितं, तुरगानां (३२) द्वात्रिंशद्वर्षमितं, वृषभ-कासरयोः-(भैस) (२४) चतुर्विंशतिवर्षाणि, अहिभुजां- (मयूराणां) (२०) विंशतिवर्षमितं, अजादीनां षोडशवर्षमितं, मरालानां-(हंसानां) चतुर्दशवर्षमितं (१४), कोकिल-श्वा-कपोतानां (१२) द्वादशाब्दमितं, ताम्रजूडजानां (कुक्कुटानां) (८) अष्टौ वर्षाणि, बुद्बुद्-(बुलबुल) आदिखगानां (७) सप्तवर्षमित- मायुषः प्रमाणमुक्तमस्ति । बृ.पा.हो.- आयु.(४४)/२४-२९ ॥	
आयुवर्धनोपायः-	
अभिवादनशीलस्य नित्यं वृद्धोपसेविनः । चत्वारि तस्य वर्द्धन्ते आयुर्विद्या यज्ञो बलम् ॥	

॥ अथ विंशोत्तरीयमहादशान्तर्दशाचक्रम् ॥

दशाधीशाः	सूर्यः	चन्द्रः	मङ्गलः	राहुः	गुरुः	शनिः	बुधः	केतुः	शुक्रः
नक्षत्राणि	कृ.उ.फ. उ.षा.	रो.ह.श्रव.	मृग.चि.घनि.	आर्द्रा.स्वा.रुत.	पुन. वि. पू.भा.	पुष्य अनु. उ.भा.	अश्ले.ज्ये.रेव.	मघा.मृ.अश्वि.	पू.फा.पू.षा.भर.
अन्तर्दशमानि-	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.	ग्र.व.मा.दि.
	सू.०.०३.१८	चं.०.१०.००	मं.०.०४.२७	रा.२.०८.१२	बु.२.०१.१८	श.३.००.०३	बु.२.०४.२७	के.०.०४.२७	शु.३.०४.००
	चं.०.०६.००	मं.०.०७.००	रा.१.००.१८	बु.२.०४.२४	श.२.०६.१२	बु.२.०८.०९	के.०.११.२७	शु.१.०२.००	सू.१.००.००
	मं.०.०४.०६	रा.१.०६.००	बु.०.११.०६	श.२.१०.०६	बु.२.०३.०६	के.१.०१.०९	शु.२.१०.००	सू.०.०४.०६	चं.१.०८.००
	रा.०.१०.२४	बु.२.०४.००	श.१.०१.०९	बु.२.०६.१८	के.०.११.०६	शु.३.०२.००	सू.०.१०.०६	चं.०.०७.००	मं.१.०२.००
	बु.०.०९.१८	श.१.०७.००	बु.०.११.२७	के.१.००.१८	शु.२.०८.००	सू.०.११.१२	चं.१.०५.००	मं.०.०४.२७	रा.३.००.००
	श.०.११.१२	बु.१.०५.००	के.०.०४.२७	शु.३.००.००	सू.०.०९.१८	चं.१.०७.००	मं.०.११.२७	रा.१.००.१८	बु.२.०८.००
	बु.०.१०.०६	के.०.०७.००	शु.१.०२.००	सू.०.१०.२४	चं.१.०४.००	मं.१.०१.०९	रा.२.०६.१८	बु.०.११.०६	श.३.०२.००
	के.०.०४.०६	शु.१.०८.००	सू.०.०४.०६	चं.१.०६.००	मं.०.११.०६	श.२.१०.०६	बु.२.०३.०६	श.१.०१.०९	बु.२.१०.००
	शु.१.००.००	सू.०.०६.००	चं.०.०७.००	मं.१.००.१८	श.२.०४.२४	बु.२.०५.१२	श.२.०८.०९	बु.०.११.२७	के.१.०२.००

अथ योगिनीदशान्तर्दशाचक्रम्

मंगला १	पिङ्गला २	धान्या ३	ग्रामरी ४	भद्रिका ५	उल्का ६	सिद्धा ७	सङ्कटा ८
श्रव. आर्द्रा चित्रा	धनि. पुन. स्वा.	शत. पुष्य विशा.	अ. अनु. श्ले.पू.भा.	भर. मघा ज्ये.उ.भा.	कृति.पू.फा. मूल.रे.	रोहि.उ.फा. पू.षा.	मृग.रुत. उ.षा.
मास-१२-चं.	मा.२४-सू.	मा.३६-बु	मा.४८-मं.	मा.६०-बु.	मा.७२-श.	मा.८४-शु.	मा.९६-के.
मं.०/१०	पिं.१/१०	च.३/०	भ.५/१०	भ.८/१०	उ.१२/०	सि.१६/१०	सं.२१/१०
पिं.०/२०	च.२/०	भ.५/०	भ.६/२०	उ.१०/०	सि.१४/०	सं.१८/२०	मं.२/२०
घा.१/००	भ.२/२०	भ.५/०	उ.८/०	सि.११/२०	सं.१६/०	मं.२/१०	पिं.५/१०
भा.१/१०	भ.३/१०	उ.६/०	सि.९/१०	सं.१३/१०	मं.२/०	पिं.४/२०	घा.८/०
भ.१/२०	उ.४/०	सि.७/०	सं.१०/२०	मं.१/२०	पिं.४/०	घा.७/०	भ.१०/२०
उ.२/००	सि.४/२०	सं.८/०	मं.१/१०	पिं.३/१०	घा.६/०	भ.९/१०	भ.१३/१०
सि.२/१०	सं.५/१०	मं.१/०	पिं.२/२०	घा.५/०	भ.८/०	भ.९/२०	उ.१६/२०
सं.२/२०	मं.०/२०	पिं.२/०	घा.४/०	भ.६/२०	भ.१०/०	उ.१४/०	सि.१८/२०

-: योगिनीदशाभुक्तभोग्यानयनप्रकार :-

जन्मही त्रियुतं भक्तमष्टभिः शेषतः क्रमात् । मङ्गलाद्या सङ्कटानां वर्षवृद्ध्या दशा स्मृताः ॥

तस्य विंशोत्तरीदशावदभुक्तभोग्यवर्णनयनं कार्यम् । मङ्गलादियोगिनीनां शान्तिमन्त्राः- मङ्गला-
ॐ मंगले मंगलायै स्वाहा । पिङ्गला- ॐ ग्लौ पिङ्गले वैरकारिणि प्रसीद फट् स्वाहा । धान्या-
ॐ श्री धनदे धनदायै स्वाहा । ग्रामरी- ॐ ग्रामरी जगतामधिस्वरि क्लीं स्वाहा । भद्रिका- ॐ
भद्रिके भद्रं देहि अष्टं नाशाय स्वाहा । उल्का- ॐ उल्के मम रोगं जृम्भय स्वाहा ।
सिद्धा- ॐ सिद्धे मे सर्वमानसं स्वाहा । सङ्कटा- ॐ ह्रीं सङ्कटे मम रोगं स्वाहा ।

वर्गेशः	गरुडः	मार्जारः	सिंहः	श्वानः	सर्पः	इन्दुरः	गजः	मेघः
शरसंख्या	८	५	६	४	७	१	२	३
वर्गनाम	स्वरवर्णः	कवर्गः	चवर्गः	टवर्गः	तवर्गः	पवर्गः	यवर्गः	शवर्गः
वर्गदिक्	पूर्वः	अग्निः	दक्षिणः	नैऋत्यं	पश्चिमः	वायव्यः	उर्ध्वः	ईशानः
वर्गशत्रुः	सर्पः	इन्दुरः	गजः	मेघः	गरुडः	मार्जारः	सिंहः	श्वानः
वर्गसमः	सिंहः	श्वानः	सर्पः	इन्दुरः	गजः	मेघः	गरुडः	मार्जारः
वर्गमित्रम्	श्वानः	सर्पः	इन्दुरः	गजः	मेघः	गरुडः	मार्जारः	सिंहः

नेत्रस्फुरणफलम्-नेत्रस्योर्ध्वं हरति सकलं मानसं दुःखजालं नेत्रोपान्ते दिशति च घनं नामिकान्ते च मृत्युः । नेत्रस्याधः स्फुरणमसकृत् संगरेऽपद्रहेतुः वामे चैतत् फलमविकलं दक्षिणे वैपरीत्यम् । एतानि फलानि पुरुषाणां ज्ञेयानि स्त्रीणाम्नु प्रोक्तवैपरीत्येन बोध्यानि ।

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. 110)

अथ ग्रहकृतानिष्टफलशमनार्थं ग्रहाणां दानादिपदार्थाः सर्वेषां सुगमार्थं हिन्दी-भाषया लिख्यते-

ग्रहः	दानपदार्थाः												दान-कालः	जपनीय-मन्त्रः	जप-संख्या	हवन-समिधा
सूर्यः	माणिक्य	सुवर्ण	ताम्र	गोधूम	गुड	धृत	रक्तपुष्प	केशर	मृगं	लाल	र.वस्त्र	रक्त-चन्दन	सूर्योदय	ॐ ह्रीं ह्रीं सूर्याय नमः	७०००	अर्क
चन्द्रः	मुक्ता	सुवर्ण	रजत	चावल	मिश्री	दही	श्वेतपुष्प	शंख	कर्पूर	श्वेतनैल	श्वेतवस्त्र	श्वेत-चन्दन	सन्ध्या	ॐ ऐं क्लीं सोमाय नमः	११०००	पलाश
मङ्गलः	मृगा	सुवर्ण	ताम्र	मसूर	गुड	धृत	रक्तकेशर	केशर	कस्तुरी	रक्तनैल	रक्तवस्त्र	रक्तचन्दन	२ घ.शेष दिन	ॐ ह्रीं श्रीं भौमाय नमः	१००००	खदिर
बुध	पन्ना	सुवर्ण	कौसी	मृग	खाड	धृत	सर्वपुष्प	हाथीदन्त	कर्पूर	शस्त्र	हरावस्त्र	फल	५ घ.शेष दिन	ॐ ऐं श्रीं श्रीं बुधाय नमः	९०००	अपामार्गः
गुरु	पुष्करज	सुवर्ण	कौसी	दाजना	खाड	धृत	पौष्पपुष्प	हरीदा	पुस्तक	घोड़ा	पौष्पवस्त्र	पौष्पफल	सन्ध्या	ॐ ह्रीं क्लीं ह्रीं बृहस्पतये नमः	१९०००	अश्वत्थ
शुक्र	हीरा	सुवर्ण	रजत	चावल	मिश्री	दूध	श्वेतपुष्प	सुगन्ध	दधि	श्वेतघोड़ा	श्वेतवस्त्र	श्वेत-चन्दन	सूर्योदय	ॐ ह्रीं श्रीं शुक्राय नमः	१६०००	उर्दुबर
शनि	नीलम	सुवर्ण	लोहा	उडद	कुलथी	तेल	कृष्णपुष्प	कस्तुरी	कृष्णांग	भैस	कृष्णवस्त्र	ठपानह	मध्याह्न	ॐ ऐं ह्रीं श्रीं शनैश्चराय नमः	२३०००	शमी
राहु	गोमेद	सुवर्ण	सीसा	तिल	सरसो	तेल	कृष्णपुष्प	खाड	कम्बल	घोड़ा	नीलवस्त्र	शस्त्र	रात्रि	ॐ ऐं ह्रीं राहवे नमः	१८०००	दूर्वा
केतु	वैद्यमणि	सुवर्ण	लोहा	तिल	सपधान्य	तेल	धूम्रपुष्प	नारीयल	कम्बल	बकरा	धूम्रवस्त्र	शस्त्र	रात्रि	ॐ ह्रीं ऐं केतवे नमः	१७०००	कुश

अथ ग्रहाणां दानरत्नधारणजपादिकालः- सूर्यादीनाञ्च यद्दानं जपहोमार्चनादिकम् । तेषां वारे प्रकुर्वीत सन्तुष्टास्ते भवन्ति हि ॥ कन्यामीनपत्योः राहुकेत्वोर्जपादिकं शनौ बुधे वा कार्यम् । **ग्रहाणां यथुर्वेदीयशान्तिमन्त्राः-** तत्रादौ सूर्यस्य- ॐ आकृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यञ्च हिरण्ययेन सविता रथेनादेवो याति भुवनानि पश्यन् ॥ चन्द्रस्य- इमं देवाऽअसपत्नं सुवर्ध्वं महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते जानराज्यायेन्द्रस्येन्द्रियाय । इमममुष्य पुत्रममुष्यै पुत्रमस्यै विशऽएष वोऽमी राजा सोमोऽस्माकं ब्रह्मणानां राजा ॥ कुजस्य- ॐ अग्निर्मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयम् । अपां रेतां सि जिन्वति ॥ बुधस्य- ॐ उद्बुध्यस्वाग्ने प्रति जागृहि त्वमिष्टापूर्तेसं सृजेथामयञ्च । अस्मिन्सधस्ते अद्युत्तरस्मिन् विश्वेदेवा यजमानश्च सीदत ॥ गुरोः- ॐ बृहस्पते अतियदर्यो अर्हाद्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु । यद्दीदयच्छवसऽऋत प्रजात तदस्मासु द्रविण्येहि चित्रम् ॥ भृगोः- ॐ अन्नात्परिश्रुतो रसं ब्रह्मणा व्यपिबत्क्षत्रं पयः सोमं प्रजापतिः । ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विषानं शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयोऽमृतं मधु ॥ शनेः- ॐ शन्नो देवीरधीष्टयऽआपो भवन्तु पीतये शंय्योरभिस्रवन्तु नः ॥ राहोः- ॐ कयानश्चित्रऽआ भुव दूती सदावृधः ॥ कया शचिष्ठया कृता ॥ केतोः- ॐ केतुं कृष्वन्न केतवे पेशो मय्याऽअपेशसे । समुषदिभरजायथाः ॥

क्रान्तिसारिणी

दिनांकः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	दिनांकः	
जनवरी +	२३	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२१	२२	२१	२१	२१	२१	२१	२०	२०	२०	२०	२०	२०	१९	१९	१९	१९	१९	१८	१८	१८	१८	१७	१७	जनवरी +
फरवरी +	१७	१६	१६	१६	१६	१५	१५	१५	१४	१४	१४	१३	१३	१३	१२	१२	१२	११	११	११	१०	१०	०९	०९	०९	०८	०८	०८	०७			फरवरी +	
मार्च -+	७	७	६	६	६	५	५	५	४	४	३	३	३	२	२	१	१	१	०	+०	-०	०	०	१	१	२	२	२	२	३	३	४	मार्च -
अप्रैल -	४	४	५	५	५	६	६	७	७	७	८	८	८	९	९	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१४	१४	१४		अप्रैल -	
मई -	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१९	१९	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१	२१	२१	मई -	
जून -	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	जून -	
जुलाई -	२३	२३	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२१	२१	२१	२१	२१	२१	२०	२०	२०	२०	२०	१९	१९	१९	१९	१९	१८	१८	१८	जुलाई -	
अगस्त -	१८	१७	१७	१७	१७	१६	१६	१६	१५	१५	१५	१५	१४	१४	१४	१३	१३	१३	१३	१२	१२	१२	११	११	११	१०	१०	१०	९	९	९	८	अगस्त -
सितम्बर -	८	८	७	७	६	६	६	५	५	५	४	४	३	३	३	२	२	१	१	१	०	-०	+०	०	०	१	१	१	२	२		सितम्बर +	
अक्टूबर +	३	३	३	४	४	५	५	५	६	६	६	७	७	८	८	८	९	९	९	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१४	अक्टूबर +
नवम्बर +	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१७	१७	१७	१७	१८	१८	१८	१८	१९	१९	१९	१९	२०	२०	२०	२०	२०	२१	२१	२१	२१		नवम्बर +	
दिसम्बर +	२१	२१	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	२३	दिसम्बर +	
दिनांकः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	दिनांकः	

■ विशेषः-रविक्रान्तिः २१ मार्चतः २२ सितम्बर यावत् उत्तरा (-) एवं २३ सितम्बरतः २० मार्च यावत् रविक्रान्तिः दक्षिणा (+) भवति । अत्र प्रदत्ता संख्या अंश-कलायामेव सन्तीति बोध्यम् ।

वेलान्तरसारिणी

दिनाङ्कः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	दिनाङ्कः	
जनवरी	३	४	४	४	५	५	६	६	७	७	७	८	८	८	९	९	१०	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	जनवरी	
-	३२	००	२८	२५	२२	४५	०९	३४	००	२४	४८	११	३५	५७	१९	३९	००	१९	३८	५६	१४	३०	४७	०२	१७	३०	४३	५५	०६	१६	२६	-	
फरवरी	१३	१३	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१४	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१३	१२	१२	१२	*	*	फरवरी
-	३०	४०	५०	५६	०१	०५	०९	१२	१४	१५	१६	१५	१५	१३	११	०८	०४	००	५५	४९	४२	३४	२७	१९	१०	००	५१	४०	३४	*	*	-	
मार्च	१२	१२	१२	११	११	११	११	१०	१०	१०	१०	९	९	९	९	८	८	८	७	७	७	७	६	६	६	५	५	५	४	४	४	मार्च	
-	२९	१७	०५	५२	३९	२५	११	५६	४१	२५	१०	५४	३८	२१	०५	४८	३१	१३	५६	३८	२१	०३	४५	२७	९	५१	३३	१४	५६	३८	२०	-	
अप्रैल	४	३	३	३	२	२	२	२	१	१	१	०	०	-०	+०	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१	१	२	२	२	२	२	*	अप्रैल
-	२	४२	२६	०८	५१	३४	१७	००	४३	२६	१०	५४	३८	२४	०९	१४	२०	३३	४७	००	१३	२४	३६	४७	५८	०८	१८	२७	३६	४४	*	+	
मई	२	२	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	२	२	२	२	२	मई	
+	५२	५९	६	१२	१८	२२	२७	३१	३५	३८	४०	४२	४३	४३	४३	४३	४१	३९	३७	३३	३०	२६	२२	१६	११	४	५८	५१	४४	३५	२७	+	
जून	२	२	२	१	१	१	१	१	०	०	०	०	०	०	+०	-०	०	०	०	१	१	१	१	२	२	२	२	२	३	३	३	*	जून
+	१९	१०	००	५०	४०	२९	१९	०७	५६	४४	३२	२०	०८	१३	१७	३०	४३	५६	९	२२	३६	४९	०२	१५	२८	४०	५३	०६	२८	३०	*	-	
जुलाई	३	३	४	४	४	४	४	४	५	५	५	५	५	५	५	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	६	जुलाई	
-	४२	५३	०४	१५	२६	३६	४६	५६	०५	१३	२२	३०	३७	४४	५१	५७	०२	०७	१२	१६	२०	२३	२५	२६	२८	२८	२८	२७	२७	२५	२२	-	
अगस्त	६	६	६	६	५	५	५	५	५	५	५	५	४	४	४	४	४	३	३	३	३	२	२	२	२	२	१	१	१	१	०	०	अगस्त
-	१८	१४	१०	४	५९	५२	४६	३९	३१	२२	१३	०३	५३	४२	३१	१९	०७	५४	५१	२७	१३	५८	१३	१७	१२	५५	३८	२०	०६	४५	२७	-	
सितम्बर	+०	०	०	०	१	१	१	२	२	२	३	३	३	४	४	५	५	५	६	६	६	७	७	७	८	८	८	९	९	९	*	सितम्बर	
+	८	१९	३१	५१	१०	३०	५१	११	३२	५३	१४	३५	५६	१७	३८	०	२१	४२	३	२४	४६	७	२८	४९	९	३०	५१	११	३१	५१	*	-	
अक्टुबर	१०	१०	१०	११	११	११	१२	१२	१२	१२	१३	१३	१३	१४	१४	१४	१४	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१६	१६	१६	१६	१६	अक्टुबर	
+	११	३०	४९	०७	२६	४४	०२	१९	३६	५२	०८	२३	२८	४२	०६	१०	३२	४३	५५	००	१६	२५	३४	४२	५०	५६	०३	०८	१३	१७	२०	+	
नवम्बर	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१६	१५	१५	१५	१५	१५	१५	१४	१४	१४	१४	१३	१३	१३	१३	१२	१२	१२	११	११	*	नवम्बर
+	२२	२४	२५	२४	२४	२२	१९	१६	१२	०६	००	५३	४६	२८	२८	१७	०६	५४	४१	२७	१३	५७	४२	०२	०८	४९	३०	१०	४०	२९	*	+	
दिसम्बर	११	१०	१०	९	९	९	८	८	७	७	६	६	६	५	५	४	४	३	३	२	२	१	१	०	+०	-०	०	१	१	२	२	दिसम्बर	
+	८	४५	२२	५८	३४	०९	४४	१७	४१	२४	५७	२९	०१	३२	०३	३४	०५	३६	००	३७	०७	३७	०७	३७	०७	२९	५३	२२	५१	२०	४९	-	
दिनाङ्कः	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	दिनाङ्कः	

अत्र विशेषः- २६ दिसम्बर तः १४ अप्रैलमासं यावत् तथा १५ जून तः ३१ अगस्तावधि ऋणम् (-), तथा १५ अप्रैलतः १४ जूनं यावत् एवञ्च १ सितम्बर तः २५ दिसम्बर यावत् धनं (+) बोध्यम् । मानामिदं मिनटसेकेण्डात्मकमस्तीति विशेषः ।

भारतस्य केषाञ्चन प्रसिद्धनगराणाम् अक्षांश- देशान्तर-स्टेण्डर्डसमय-सारिणी

नगर	अक्षांश (उत्तर)	रेखांश (पूर्व)	स्टेण्डर्ड अन्तर मि.सै.	नगर	अक्षांश (उत्तर)	रेखांश (पूर्व)	स्टेण्डर्ड अन्तर मि.सै.	नगर	अक्षांश (उत्तर)	रेखांश (पूर्व)	स्टेण्डर्ड अन्तर मि.सै.	नगर	अक्षांश (उत्तर)	रेखांश (पूर्व)	स्टेण्डर्ड अन्तर मि.सै.
अमृतसर	३१ ३७	७४ ५५	-३० २०	कुर्नाल	३० ५०	७६ ३५	-२३ ४०	दिल्ली	२८ ३९	७७ १२	-२१ १२	लुधियाना	३० ५५	७५ ५४	-२६ २४
अलवर	२७ ३५	७६ ३८	-२३ २८	कुल्लू	३१ ५८	७७ १०	२१ २०	देहरादून	३० १९	७८ ०४	-१७ ४४	लखीसराय	२५ १२	८६ ०६	१४ २४
अयोध्या	२६ ४८	८२ १४	-०१ ०४	खजिन्गर	३२ ३१	७६ ०३	-२५ ४०	धनबाद	२३/४७	८६ ३०	१६ ००	लखनऊ	२६ ५२	८० ५६	-६ १६
आगरा	२७ ११	७८ २६	-१८ ००	खन्ना	३० ४२	७६ १३	-२५ ०८	धर्मशाला	३२ १६	७६ २३	-२४ २८	लखीमपुर	२७ ५७	८० ४९	-०६ ४४
■	३१ ४३	७६ ०७	-२५ ३५	खुर्जा	२८ १५	७७ ५०	-१८ ४०	धनेसर	२९ ५८	७६ ५६	-२२ १६	विशाखापट्टनम	१७ ४२ ८३ २०	०३ २०	
अजमेर	२६ २७	७४ ४२	-३१ १२	गोवा	१५ २७	७३ ५०	-३४ ४०	नसिक	२० ०२	७३ ५०	-३४ ४०	वाराणसी	२५ २०	८३ ००	०२ ००
अलीगढ़	२७ ५८	७८ ०७	-१७ ३७	गजीपुर	२५ ३५	८३ ३४	४ १६	नगपुर	२१ ०९	७९ ०९	-१३ २४	शिलांग	२५ ३४	९१ ५६	३७ ४४
अम्बाला	३० २१	७६ ५२	-२२ ३२	गोलकुण्डा	१७ २४	७८ २३	-१६ २८	नैनीताल	२९ २३	७९ ३०	-१२ ००	शिमला	३१ ०६	७७ १३	-२१ ०८
अगरतला	२३ ४९	९१ १८	३५ १२	गोपालगंज	२६ २८	८४ २६	०७ ४४	पटना	२५ ३७	८५ १३	१० ५२	शेखपुरा	२५ ०९	८५ ५६	१३ ३२
अटारी	३१ ३६	७४ ३५	-३१ ४०	गरलीप्रागपुर	३१ ४८	७६ १८	-२४ ४८	पालमपुर	३२ ०२	७६ ३३	-२३ ४८	सुरत	२१ १०	७२ ५०	-३८ ४०
अहमदन.	१९ ०५	७४ ४८	-३० ४८	गुवाहटी	२६ ११	९१ ४७	३७ ०८	पुरी	१९ ४८	८५ ५२	१३ २८	सोमनाथ	२१ ०४	७० २६	-४८ १६
अहमदाबाद	२३ ०३	७२ ४०	-३९ २०	गया	२४ ४९	८५ ०१	१० ०४	पुर्नलिया	२३ २०	८६ २४	१५ ३६	सुन्दरनगर	३१ ३३	७६ ५४	-२२ २४
अखनूर	३२ ५४	७४ ४५	-३१ ००	ग्वालियर	२६ १४	७८ १०	-१७ २०	पुना	१८ ३४	७३ ५३	-३४ २८	सिहोर	२३ १२	७७ ००	-२२ ■
आसनसोल	२३ ४२	८७ ०१	१८ ०४	गोरखपुर	२६ ४५	८३ २४	०३ ३६	मेरठ	२९ ००	७७ ४२	-१९ १२	सरकाघाट	३१ ४३	७६ २२	-२४ ३२
आरा	२५ ३४	८४ ४०	०८ ४०	गंगानगर	२९ ४९	७३ ५०	-३४ ४०	बगही	२७ ०६	८४ ०५	०६ २०	समस्तीपुर	२५ ५५	८५ ५०	१३ २०
इलाहाबाद	२५ २५	८१ ५४	-०२ २४	गुरगँव	२८ २८	७७ ०४	-२१ ४४	बीकानेर	२८ ०१	७३ २२	-३६ ३२	सीतामढी	२६ ३५	८५ ३२	१२ ०८
ऊना	३१ ३२	७६ १७	-२४ ४७	गाजियाबाद	२८ ४०	७७ २७	-२० १६	■	२६ ४८	८४ ३३	०८ १२	सीतापुर	२७ ३४	८० ४१	-०७ १२
उज्जैन	२३ ०९	७५ ४३	-२७ ०८	थण्डीगढ़	३० ४४	७६ ५२	-२२ ३२	बेल्हा	३० ५६	७६ २३	-२४ २३	सोनपुर	२५ ४२	८५ १२	१० ४८
उत्तरकाशी	३० ४५	७८ २८	-१६ १२	थम्बा	३२/३४	७६ ०८	-२५ २८	बैजनाथ	३२ ०४	७६ ३७	-२३ ३२	हाबड़ा	२२ २५	८८ २३	२३ ३२
उधमपुर	३२ ५४	७५ ०७	-२९ ३३	चिन्तपुर्णी	३१/४७	७६ ०४	-२५ ४४	बोम्बिला	२७ १९	९२ २५	३९ ४०	हरिद्वार	२९ ५८	७८ १२	-१७ १२
ऋषिकेश	३० ०७	७८ १८	-१५ १२	छपरा	२५ ४७	८४ ४५	०९ ००	बुढ़गया	२४ ४१	८४ ५८	०९ ५२	हमीरपुर	३१ ४२	७६ ३०	-२४ ००
औरंगाबाद	१९/५३	७५ २३	-२८ २८	जामनगर	२२ २७	७० ०७	-४९ ३२	बरेली	२८ २२	७९ २७	-१२ १२	हिसार	२९ १०	७५ ४६	-२६ ५६
कानपुर	२६ २८	८० २२	-८० ३२	जमशेदपुर	२२ ५०	८६ १०	१४ ४०	बदीनाथ	३० ४४	७९ ३०	-१२ ००	हैदराबाद	१७ २४	७८ ३०	-१६ ००
कटरा	३३ ०१	७४ ५८	-३० ०८	जम्मू	३२/४४	७४ ५४	-३० २४	भुवनेश्वर	२० १०	८५ ५०	१३ २०	होशियारपुर	३१ ३२	७५ ५७	-२६ १२
कटक	२०/२८	८५ ५४	१३ ३६	जयपुर	२६/५५	७५ ५२	-२६ ३२	मुम्बई	१९ ००	७२ ५४	-३८ २४	हरिपुर	३१ ५९	७६ ०५	-२५ ४०
कलकत्ता	२२/३४	२८ २४	२३ ३६	■	३१/२९	७५ ३४	-२७ ४४	मुजफ्फरपुर	२६ ०७	८५ २७	११ ४८	हांसी	२९ ०६	७६ ००	-२६ ■
करनाल	२९ ४२	७७ ०२	-२१ ५२	ज्वालामुखी	३१ ५३	७६ २०	-२४ ४०	मोतिहारी	२६ ४०	८५ ५७	१३ ४८	हरदोई	२७ २५	८० ०७	-९ ३२
कुरुक्षेत्र	२९ ५९	७६ ४७	-२२ ४८	झंसी	२५/२७	७८ ३७	-१५ ३२	रायपुर	२१ १५	८१ ४१	-०३ १६	हाजीपुर	२५ ४३	८५ १४	१० ५६
कांगड़ा	३२ ०५	७६ १८	-२४ ४८	झरिया	२३/५०	८६ २४	१५ ३६	रायबरेली	२६ १४	८१ १६	-०४ ५६	हटिया	२२ ०२	८८ ०५	२२ २०
				तिरुपति	१३/४०	७९ २४	-१२ २४	रांची	२३ २३	८५ २३	११ ३२	हनुमानगढ़	२९ ३५	७४ २१	-३२ ३६
				दरभंगा	२६ १०	८५ ५१	१३ २४	रक्सौल	२६ ५८	८४ ५१	०९ २४	हीराकुण्ड	२१ ३१	८३ ५७	५ ४८
				द्वारिका	२२ १४	६९ ०१	-५३ ५६	रामेश्वरम्	०९ १८	७९ १९	-१२ ४४	हास्सन	१३ ०१	७६ ०३	-२५ ४८
												हरदोई	२७ २५	८० ०७	-०९ २०

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. ११४)

अथ केचन स्वप्नविचाराः		छिपकिलीदर्शनम्	दुर्भाग्यसंकेतः	पहरेदारदर्शनम्	चोरो	लौहदर्शनम्	स्वास्थ्यहानिः
स्वप्नः	फलम्	जलपानम्	भाग्योदयः	प्रसन्नतादर्शनम्	विकलता	वर्षादर्शनम्	हानिः / चिन्ता
अग्निउत्थापनम्	कष्टम्	जले पतनम्	चिन्ता	प्रसादप्राप्तिः	धनलाभः	वाटिकादर्शनम्	सुखप्राप्तिः
अग्निदर्शनम्	शुभकार्यम्	जादूगरदर्शनम्	अशुभलक्षणम्	पाषाणदर्शनम्	विपत्तिः	विकृतशरीरदर्शनम्	दुःखप्राप्तिः
अग्निलग्नदर्शनम्	दुःखप्राप्तिः	टिकटग्रहणम्	पदत्यागः	फिददर्शनम्	धनलाभः	विदेशगमनम्	कार्यावरुद्धः
अजादर्शनम्	धनलाभः	डोलोदर्शनम्	समस्यायुक्तः	पुष्पप्राप्तिः	धनलाभः	विधवादर्शनम्	हानिः
अर्धोदर्शनम्	सफलता	तण्डुलखादनम्	शुभसामाचारः	पूर्वदिग्गमनम्	विजयः	विमानदर्शनम्	सौभाग्यसूचकम्
आकाशात्पतनम्	चिन्ता, मानहानिः	तपस्वीदर्शनम्	आत्मोन्नतिः	फकीरदर्शनम्	शुभफलदायकम्	विवाहः	मृत्युः
आपणदर्शनम्	धनलाभः	ताम्रलखादनम्	मिलापः	फलप्राप्तिदर्शनम्	धनलाभः	विषयक्षणम्	परेशानी
आम्रखादनम्	लाभः	ताम्रदर्शनम्	यात्रादुर्घटना	बालकक्रन्दश्रवणम्	रोगः / निराशसूचकम्	वृद्धश्रोदर्शनम्	दुःखप्राप्तिः
आशीर्वादग्रहणम्	धनलाभः	तिलखादनम्	अणम्	बारातदर्शनम्	चिन्ता / परेशानी	वृषदर्शनम्	धर्मकार्यम्
उत्तरदिग्गमनम्	गृहत्यागः	तैलपानम्	त्यागः	बिच्छुदंशः	कष्टभयम्	वृषेण हननम्	हानिः
उपान्तधारणम्	सम्मानप्राप्तिः	त्रिशूलदर्शनम्	मृत्युः	भगिनीदर्शनम्	सौभाग्यवृद्धिः	वैद्यदर्शनम्	रोगः
उष्ट्रदर्शनम्	भयम्	दक्षिणदिग्गमनम्	सफलताप्राप्तिः	भाषणश्रवणम्	खदविवादः	शकदर्शनम्	सफलता
उष्ट्रत् पतनम्	अवनतिः	दक्षिणदर्शनम्	रोगः	भूकम्पदर्शनम्	सन्तानकष्टम्	शस्त्रदर्शनम्	मुद्गः
उष्णजलपानम्	अशुभः	दर्पणदर्शनम्	सफलता	भोजनं पावनम्	रोगः	शस्त्रपतनम्	पराजयः
औष्ण्यग्रहणम्	स्वस्थः	दाडिमखादनम्	विचलितः	मदिरापानम्	मृत्युः	शस्त्रोत्थापनम्	विजयः
कच्चाफलदर्शनम्	अशुभः	दाहसंस्कारदर्शनम्	रोगः	मधुमक्खोदर्शनम्	शुभफलम्	शुकदर्शनम्	धनलाभः
कन्यादर्शनम्	तौर्धयात्रा	दुग्धदोहनम्	दोर्ध्वः	मन्दिरदर्शनम्	धनलाभः	शृंगारकरणम्	अपमानम्
कपिलवस्त्रधारणम्	छातिः	दुग्धपानम्	भरोत्थापनम्	मयूरदर्शनम्	शोकः	श्वेतस्वानारुद्धदर्शनम्	सुखसमृद्धिप्राप्तिः
कपोतदर्शनम्	शुभसंदेशः	दुग्धस्नानम्	प्रतिष्ठा	मल्लमुद्गदर्शनम्	मुकदमा	शौचगमनम्	खयः
कमलदर्शनम्	धनप्राप्तिः	दुर्घटनादर्शनम्	धनलाभः	महात्मादर्शनम्	धनप्राप्तिः	समुद्रदर्शनम्	धनलाभः
करतलदर्शनम्	प्रसन्नताप्राप्तिः	देवदर्शनम्	रोगसम्भावना	मोन्दर्शनम्	मङ्गलकार्यम्	समाचारपठनम्	सफलता
काकदर्शनम्	अशुभः	देवस्थलदर्शनम्	धनलाभः	मिष्टान्नखादनम्	संकटम्	सर्पदर्शनम्	धनलाभः
कारागारगमनम्	बन्धनप्रस्तः	द्युतक्रोडनम्	सुखमयजीवनम्	मिष्टान्नवितरणम्	मृत्युः	स्वर्गदर्शनम्	आयुपूर्णम्
कुक्कुरपालनम्	संकटम्	द्विनक्रचालनदर्शनम्	धनहानिः	मुद्राप्राप्तिः	रोगप्रारः	सर्पवक्षणम्	विफलता
कोलाहलदर्शनम्	राजभयम्	धर्मशास्त्रश्रवणम्	कार्यसिद्धिः	मुण्डनम्	मृत्युः	सर्पहननम्	शत्रुदमनम्
खड्गधारणम्	उत्क्रपदप्राप्तिः	धर्मशास्त्रश्रवणम्	धनप्राप्तिः	भूकदर्शनम्	दुर्भाग्यसूचकम्	सीताफलदर्शनम्	सौभाग्यसूचकम्
खादोपरिशयनम्	सौभाग्यसूचकम्	धर्मशास्त्रश्रवणम्	समस्या	यज्ञदर्शनम्	सौभाग्यसूचकम्	सुवर्णदर्शनम्	रोगः / धनहानिः
गङ्गास्नानम्	सन्ध्यासः	धर्मशास्त्रश्रवणम्	शत्रुवशः	यमुनादर्शनम्	गर्भितः	सूर्यदर्शनम्	राजाज्ञा
गजदर्शनम्	ध्वजस्वर्यवृद्धिः	धर्मशास्त्रश्रवणम्	धनलाभः, सुयशः	युक्तीदर्शनम्	नगदंशः	सैनिकदर्शनम्	मृत्युः
गुरुदर्शनम्	कार्यसफलता	धर्मशास्त्रश्रवणम्	शत्रुकष्टम्	रक्तदर्शनम्	उन्मतिः	स्वपादप्रक्षालनम्	चिन्तामुक्तिः
गुलाबदर्शनम्	धनोत्पन्नपूर्णम्	धर्मशास्त्रश्रवणम्	आकांक्षापूर्तिः	रक्तदर्शनम्	सफलता	स्वयं जलनम्	सोकापवादः
गृहजलनम्	लाभः	धर्मशास्त्रश्रवणम्	लज्जितः	रक्तदर्शनम्	विश्वसपातः	स्वयं ताडनम्	चिन्तनष्टम्
गृहनिर्माणम्	प्रसिद्धिप्राप्तिः	धर्मशास्त्रश्रवणम्	मृत्युः	रक्तदर्शनम्	यात्रा	हत्यादर्शनम्	परेशानी
गोः दुग्धपानम्	धनलाभः	धर्मशास्त्रश्रवणम्	सफलता	रक्तदर्शनम्	मृत्युः	हाटदर्शनम्	हरिदनाशः
ग्रहणदर्शनम्	रोगः / चिन्ता	धर्मशास्त्रश्रवणम्	शुभः	रक्तदर्शनम्	कष्टनिवृत्तिः		
खन्ददर्शनम्	बन्धनम्	धर्मशास्त्रश्रवणम्	मृत्युः	रक्तदर्शनम्	कल्याणम्		
चितादर्शनम्	सफलता	धर्मशास्त्रश्रवणम्	शुभम्	रक्तदर्शनम्	दुःखनिवृत्तिः		
		धर्मशास्त्रश्रवणम्	बापायुक्तः	रक्तदर्शनम्	रोगः		

वज्रलेपस्य वैशिष्ट्यं निर्माणविधिश्च

वेदप्रकाशपाठकः

फलितज्योतिषाचार्यद्वितीयवर्षम्,

राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपति:

Mob.-8765171532

e-mail:-ved.manchester@gmail.com

ज्योतिषशास्त्रं शुभाशुभफलदायकं शास्त्रमस्तीति विदन्त्येव विद्वांसः। अस्य शुभाशुभफलद्योतकस्य ज्योतिषशास्त्रस्य मूलाधारभूताः ग्रहाः एव। ग्रहानयनप्रकारः सिद्धान्त-ज्योतिषशास्त्रस्य प्रमुखः विषयो वर्तते। गणितेन समानीतः ग्रहः विशुद्धः अशुद्धो वा इत्यस्य परिज्ञानं प्रत्यक्षावलोकनविधिना एव क्रियते। तदर्थं दिग् ज्ञानं परमावश्यकम्। दिग् ज्ञानार्थं जलवत् समीकृतभूमिः (समतलभूमिः) परमावश्यकी भवति। सापि वज्रमयी। यद्येकं वर्तते-शिलातलेऽप्यु सशुद्धे वज्रलेपेऽपि वा समे। तत्र शङ्खकुलैरिष्टैः समं मण्डलमालिखेत्॥ तन्मध्ये स्थापयेच्छङ्खं कल्पनाद्वादशाङ्गुलम्। तच्छायां स्पृशेद्यत्र वृत्ते पूर्वापरार्धयोः॥ तत्र बिन्दुं विद्याद्योभौ वृत्ते पूर्वापराभिधौ। तन्मध्ये तिग्मिनारेखा कर्त्तव्या दक्षिणोत्तरा॥ याम्योत्तरदिशोर्मध्ये तिग्मिना पूर्वपश्चिमा। दिक्प्रमथ्यमत्स्यैः संस्थाप्या विदिशस्तद्वदेव हि॥

सू.सि.त्रि.प्र.श्लो.१-४

अत्र उपर्युक्तेस्मिन् श्लोके दिग्ज्ञानस्य प्रकारः प्रदर्शितो वर्तते। दिग्ज्ञाने जलवत् समीकृत भूमि वज्रवत् कठोरा अपेक्षिता भवति। अत्र प्रकृतेस्मिन् प्रबन्धे वज्रलेपस्य ज्ञान प्रकारः प्रदर्शितो विद्यते। वज्रलेपः नाम यः लेपः वज्रवद् भवति तादृशः लेपः वज्रलेप इति। अर्थात् पदार्थस्य लेपेन पदार्थः सुगमतया खण्डं खण्डं कर्तुं न शक्यते तादृशः पदार्थः वज्रलेपयुक्तः पदार्थो भवति। श्रीमद्ब्राह्मिहिराचार्यस्य वज्रलेपलक्षणाध्याये वज्रलेपविषयिणी चर्चा कृतास्ति। तत्र वज्रलेपस्य कथं निर्माणं कर्त्तव्यम्? इति। अस्मिन्नेव प्रसंगे दैवज्ञ-शिरोमणि वराहमिहिराचार्यः वदति बृहत्संहिताग्रन्थस्य वज्रलेपाध्याये-

आमं तिन्दुकमामं कपित्थकं पुष्पमपि च शाल्मल्याः।

बीजानि शल्कीनां शन्वनवल्को वचा चेति॥

एतैः सलिलद्रोणः क्वाथयितव्योष्टभागशेषश्च।

अवतार्योस्थ च कल्को द्रव्यैरेतैः समनुयोज्यः॥

श्रीवासकरसगुग्गुलुमल्लातककुन्दुरुकसर्जरसैः।

अतसीविल्वैश्च युतः कल्कोऽयं वज्रलेपाख्यः॥ बृ.सं.५७/१-३

अत्र वर्णितानां वनस्पतिनां निर्दिष्टसंयोगेने वज्रलेपस्य निर्माणं भवति। तथा अयं वज्रलेपः दिग्ज्ञाने, प्रासाद(देव-भूमिजां गृहम्)-हर्म्य(काष्ठेष्टकादिना धवलगृहं, धनिनां वासः)-वलभी(पुरविशेषः)-लिङ्गप्रतिमासु, कुड्य(भित्तिः)-कूपेषु, मन्दिरादि-स्थानेषु प्रयोक्तुं शक्यते। इदानीं अस्य वज्रलेपस्य प्रयोगविषये ग्रन्थकारः निर्दिशति। तद्यथा-

प्रासादहर्म्यवलभीलिङ्गप्रतिमासु कुड्यकूपेषु।

संतप्तो दातव्यो वर्षसहस्रायुतस्थायी॥ बृ.सं.५७/४

अर्थात् सन्तप्तो वज्रलेपः उपर्युक्तस्थानेषु यत्र कुत्रापि प्रयुज्यते तदा तदस्थलं एकसहस्रवर्षं कृते तस्य पदार्थस्य स्थायित्वं सञ्जायते। अनेन संदर्भेन प्राचीनभारतीयानां रसायनशास्त्रेऽपि सम्यक् गति आसीत् इति सहजतया ज्ञातुं शक्यते।

समग्रे भारते यानि प्राचीनदेवस्थानानि अद्यत्वे सुरक्षितानि संरक्षितानि च विलसन्ति, तेषां सर्वेषां निर्माणं प्राचीनभारतीयपद्धति द्वारा संजातं वर्तते। एवं भूतं ज्ञानम् अद्यत्वे अस्माकं भारतीयानां कृते विस्मयकारो, आश्चर्यकरं तथा ज्ञानप्रदायी अस्ति। एतस्मिन् समयेऽपि प्राक्तनीयाः जनाः कथं जीवनपद्धतिविषये सिद्धाः आसन् इति सहजतया अनुभवितुं शक्यते।

वज्रलेपनिर्माणस्य विधिः-

लाक्षाकुन्दुरुगुग्गुलुगृहधूमादी उपदिष्टवस्तूनां सम्प्रयोगेनपि

नागफलनिम्बतिन्दुकमदनफलमधूकमंजिष्ठाः॥

सर्जरसरसामलकानि चेति कल्कः कृतो द्वितीयोऽयम्।

वज्राख्यः प्रथमगुणैरयमपि तेष्वेव कार्येषु॥ बृ.सं.५७/५-६

पूर्वं सिद्धक्वाथमिश्रणे लाक्षाकुन्दुरुगुग्गुलुगृहधूमादी उपदिष्टवस्तूनां सम्प्रयोगेनपि वज्रलेपस्य निर्माणं भवति। बृहदसंहिताग्रन्थे वज्रलेपलक्षणाध्याये वज्रलेपस्य निर्माणम् आहत्य यतुःप्रकरकमुपदिष्टं वर्तते।

तत्र प्रथमप्रकारः- आमं, तिन्दुकमामं, कपित्थकं, शाल्मल्याः पुष्पमपि, शल्कीनां बीजानि शन्वनवल्कस्य वल्कः तस्य वचादिभिः वज्रलेपस्य निर्माणं क्रियते।

द्वितीयप्रकारः-लाक्षा-कुन्दुरु-गुग्गुलु-गृहधूम-कपित्थ-विल्वमध्यानि, नागफल-निम्ब-तिन्दुक-मदनफल-मधूक-मंजिष्ठाः सर्जरसरसामलकैः निर्मितः वज्रलेपः द्वितीयः।

तृतीयप्रकारः "वज्रतलम्" इत्युक्तम्।

चतुर्थप्रकारः भवति वज्रसंघातः। तद्यथा-

बोमहिषाजविषाणैः खररोष्णामहिषचर्मगव्यैश्च। निम्बकपित्थरसैः सह वज्रतलो नाम कल्कोऽयः॥

अष्टौ सीसकभाषाः कांसस्य द्वौ तु रीतिकभाषाः। मयकश्चितो योगोऽयं विज्ञेयो वज्रसंघातः॥

बृ.सं.५७/७-८

एवमेव वज्रलेपस्य प्रकारः संहितोक्तदिशा समुपस्थापितः।

षोडशोपचार-देवपूजनविधिः

यज्ञकर्ता पूजन के दिन शान्तचित्त होकर शुद्ध-आसन पर पूर्वाभिमुख अथवा उत्तराभिमुख बैठकर आचमन प्राणायामादि करके अपने अभीष्ट देवता का स्मरण करके पूजन प्रारम्भ करे ।

सर्वप्रथम जल शुद्धि हेतु हाथ में जल कुश लेकर निम्नलिखित मन्त्र को पढ़े -

ॐ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थाङ्गतोऽपि वा ।

यः स्मरेत् पुण्डरीकाक्षं सबाह्याऽभ्यन्तरः शुचिः ॥

इस जल को पूजनोपकरण सामग्री एवं अपने शरीर पर छीटे ।

पुनः हाथ में जल लेकर गंगादि नदियों एवं प्रयागादि तीर्थों का स्मरण करते हुए निम्नलिखित मन्त्र से जल शुद्धि करे -

ॐ गङ्गे च यमुने चैव गोदावरी सरस्वती ।

नर्मदे सिन्धु-कावेरी जलेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु ॥

निम्नलिखित मन्त्र को पढ़कर शुद्ध्यर्थ जल को आसन पर छीटे -

ॐ पृथिव्य त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता ।

त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनम् ॥

निम्नलिखित मन्त्र से दिग्बन्धन हेतु पीला सरसों अथवा अक्षत दिशाओं में छीटे-

ॐ अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भूतले स्थिताः ।

ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ॥

हाथ में पुष्पाक्षत लेकर अपने इष्टदेवता का स्मरण करते हुए स्वस्तिवाचन करे ।

शान्तिवाचनम्-

ॐ आ नो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतोऽदब्धासोऽअपरीतासऽअदिभदः ।

देवा नो यथा सदमिद् वृधेऽअसन्नप्रायुवो रक्षितारो दिवे दिवे ॥ १ ॥

देवानां भद्रा सुमर्तिः क्रजूयतां देवानां रतिरभि नो निवर्तताम् ।

देवानां सख्यमुपसेदिमा वयं देवा नऽआयुः प्रतिरन्तु जीवसे ॥ २ ॥

तान्पूर्वया निविदा हूमहे वयं भगं मित्रमदितिं दक्षमसिधम् ।

अर्यमणं वरुणं सोममश्विना सरस्वती नः सुभगा मयस्करत् ॥ ३ ॥

तन्नो वातो मयोभु वातु मेषजं तन्माता पृथिवी तत्पिता द्यौः ।

तद् ग्रावाणः सोमसुतो मयोभुवस्तदश्विना शृणुतं धिष्ण्या युवम् ॥ ४ ॥

तमीशानं जगतस्तस्थुषस्पतिं धियन्जिन्वमवसे हूमहे वयम् ।

पूषा नो यथा वेदसामसद् वृधे रक्षिता पायुरदब्धः स्वस्तये ॥ ५ ॥

स्वस्ति नऽइन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।

स्वस्ति नस्तार्क्ष्योऽअरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ ६ ॥

पृषदश्वा मरुतः पृश्निमातरः शुभं यावानो विदधेषु जग्मयः ।

अग्निजिह्वा मनवः सूरचक्षसो विश्वे नो देवाऽअवसा गर्मन्निह ॥ ७ ॥

भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।

स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाग्ँसस्तनूभिर्व्यशेमहि देवहितं यदायुः ॥ ८ ॥

शतमिन्नु शरदोऽअन्ति देवा यत्रा नश्चक्रा जरसं तनूनाम् ।

पुत्रासो यत्र पितरो भवन्ति मा नो मध्या रौरिषतायुर्गन्तोः ॥ ९ ॥

अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदितिर्माता स पिता स पुत्रः ।

विश्वे देवाऽअदितिः जनाऽअदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् ॥ १० ॥

ॐ द्यौः शान्तिरन्तरिक्षं शान्तिः पृथिवी शान्तिरापः शान्तिरोषधयः शान्तिः

वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्तिर्ब्रह्म शान्तिः सर्वं शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सामाशान्तिरेधि ॥

यतो यतः समीहसे ततो नोऽअभयं कुरु । शं नः कुरु प्रजाभ्योऽअभयं नः पशुभ्यः ।

ॐ श्रीमन्महागणाधिपतये नमः । ॐ लक्ष्मी-नारायणाभ्यां नमः । ॐ उमामहेश्वराभ्यां नमः ।

ॐ वाणी-हिरण्यगर्भाभ्यां नमः । ॐ शची-पुरन्दराभ्यां नमः । ॐ मातृ-

पितृचरणकमलेभ्यो नमः । ॐ इष्टदेवताभ्यो नमः । ॐ कुलदेवताभ्यो नमः ।

ॐ ग्रामदेवताभ्यो नमः । ॐ स्थानदेवताभ्यो नमः । ॐ वास्तुदेवताभ्यो नमः ।

ॐ सर्वेभ्यो देवेभ्यो नमः । ॐ सर्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमः । ॐ सिद्धि-बुद्धिसहिताय

श्रीमन्महागणाधिपतये नमः ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

अथ संकल्प :-

ॐ विष्णुर्विष्णुर्विष्णुः श्रीमद्भगवतो महापुरुषस्य विष्णोरज्ञया प्रवर्तमानस्य ब्रह्मणोऽस्मिन् द्वितीयपराद्धे श्रीश्वेतवाराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे कलिप्रथमचरणे जम्बूद्वीपे भारतवर्षे आर्यावर्ते कददेशान्तरगते .....नगरे/ग्रामे/क्षेत्रे....संवत्सरे .... अयने ..... ऋतौ..... मासे.... पक्षे.....तिथौ..... वासरे.... गोत्रः ..... शर्मा/वर्मा/गुप्त/दासोऽहं श्रुतिस्मृतिपुराणोक्त-फलप्राप्त्यर्थं मम सकुटुम्बस्य सपरिवारस्य आयुरारोग्यैश्वर्याभिवृद्ध्यर्थं दैहिक-दैविक-भौतिक-त्रिविध-तापोपशमनार्थं धर्मार्थ-काम-मोक्षफलप्राप्त्यर्थं सकलदुरितोपशमनार्थं नित्यकल्याणप्राप्त्यर्थं यथोपलब्ध-पूजनोपकरणैः अङ्गदेवतापूजनपूर्वक-(पूर्वाङ्गीकृतं) श्री.....प्रधानदेवतापूजनं ग्राहं करिष्ये ।

आवाहनम्- लौकिकम् : आगच्छन्तु सुरश्रेष्ठ ! भवन्तवत्र स्थिराः समे ।

यावत्पूजां करिष्यामि तावत्तिष्ठन्तु सन्निधौ ॥

वैदिकम्- ॐ सहस्रशीर्षाः पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ।

सभूमिं सर्वतस्पृत्वात्पतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥ आवाहनार्थं पुष्पं सम० ।

लौकिकम्- : ॐ आगच्छागच्छ देवेश त्रैलोक्यतिमिरापह ।

क्रियमाणां मया पूजां गृहाण सुरसत्तम ॥

देव्याः- ॐ अम्बेऽअम्बिकेऽम्बालिके न मा नयति कश्चन ।

ससस्त्यश्वकः सुभद्रिकां काम्पीलवासिनीम् ॥ आवाहनार्थं पुष्पाक्षतान् सम० ।

आसनम्- लौ. : अनेकरत्नसंयुक्तं नानामणिगणान्वितम् ।

इमं हेममयं दिव्यमासनं प्रतिगृह्यताम् ॥ पुष्पासनं सम० ॥

(वै.) : ॐ पुरुषऽएवेद् सर्वं यद् भूतं यच्च भाव्यम् ।

उतामृतत्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति ॥

प्रतिष्ठा -(लौ.) अस्यै प्राणाः प्रतिष्ठन्तु अस्यै प्राणाः क्षरन्तु च ।

अस्यै देवत्वमर्चायै मामहेति च कश्चन ॥

प्राणप्रतिष्ठापूर्वकं नमस्करोमि ।

(वै.) : ॐ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमं तनोत्विरिष्टं

यज्ञं समिमं दधातु । विश्वेदेवास इहमादयन्तामौ ३ प्रतिष्ठ ॥

पाद्यम्- (लौ.) : ॐ गङ्गोदकं निर्मलञ्च सर्वसौगन्ध्यं संयुतम् ।

पादप्रक्षालनार्थाय दत्तं ते प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ एतावानस्य महिमातो ज्यायांश्च पुरुषः ।

पादोऽस्य विश्वाभूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि ॥ पाद्यं सम० ॥

अर्घ्यम्- (लौ.) : गन्धपुष्पाक्षतैर्युक्तं मध्ये सम्पादितं मया ।

गृहाण भगवन् देव ! प्रसन्नो वरदो भव ॥

(वै.) : ॐ त्रिपादूर्ध्वऽउदैत्पुरुषः पादोऽस्येहाभवत्पुनः ।

ततो विष्वङ् व्यक्रामत्साशनानशनेऽभि ॥ अर्घ्यं सम० ॥

आचमनम्- (लौ.) : कपूरिण सुगन्धेन वासितं स्वादु-शीतलम् ।

तोयमाचमनीयार्थं गृहाण परमेश्वर ॥

(वै.) : ॐ ततो विराडजायत विराजोऽधिपुरुषः ।

सजातोऽत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमथो पुरः ॥ आचमनीयं जलं सम० ।

जलस्नानम्- (लौ.) मन्दाकिन्यास्तु यद्धारि सर्वपापहरं शुभम् ।

तदिदं कल्पितं देव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः सम्भृतं पृषदाज्यम् ।

पशुर्होश्चक्रे वायव्या नारम्या ग्राम्याश्च ये ॥ स्नानीयं जलं सम० ।

दुग्धस्नानम्- (लौ.) : कामधेनुसमुद्भूतं सर्वेषां जीवनं परम् ।

पावनं यज्ञहेतुश्च पयः स्नानार्थमर्पितम् ॥

(वै.) : ॐ पयः पृथिव्यां पयःऽओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयोधाः ।

पयस्वतीः प्रदिशः सन्तु मह्यम् ॥ पयः स्नानं सम० ।

दधिस्नानम्- (लौ.) : पयसस्तु समुद्भूतं मधुरात्मं शशिप्रभम् ।

दध्यानीतं मया देव ! स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ दधिक्राव्णोऽअकारिषं जिष्णोरश्वस्य वाजिनः ।
 सुरभि नो मुखाकरत्प्रणऽआयूषितारिषत् । दधिस्नानं सम० ।
 घृतस्नानम्- (लौ.) : न्वनीतं समुत्पन्नं सर्वसन्तोषकारकम् ।
 घृतं तुभ्यं प्रदास्यामि स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ घृतं मिमिक्षे घृतमस्य योनिर्घृते श्रितो घृतं वस्य घाम ।
 अनुष्वधमा वह मादयस्व स्वाहा कृतं वृषभवक्षि हव्यम् ॥ घृतस्नानं सम० ।
 मधुस्नानम् (लौ.) : पुष्परेणुसमुद्भूतं सुस्वादु मधुरं मधु ।
 तेजः पुष्टिकरं दिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ मधु वाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः ।
 माध्वीर्नः सन्त्वोषधीः । मधु नक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवं रजः ।
 मधुघ्नोरस्तु नः पिता । मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमार्ऽअस्तु सूर्यः माध्वीर्गावो
 भवन्तु नः ॥ मधुस्नानं समर्पयामि ।
 शर्करास्नानम् (लौ.) : इक्षुरससमुद्भूतं शर्करां पुष्टिदां शुभाम् ।
 मलापहारिकां दिव्यां स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ।
 (वै.) : ॐ अपां रसमुद्वयसं सूर्ये सन्तं समाहितम् । अपां रसस्य योरसस्तं वो
 गृह्णाम्युतममुपयाम गृहीतोऽसीन्द्रायत्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनिरिन्द्राय जुष्ट-
 मम् । शर्करास्नानं समर्पयामि ।
 पञ्चामृतस्नानम्- (लौ.) : पयो दधि घृतं चैव मधु च शर्करान्वितम् ।
 पञ्चामृतं मयाऽऽनीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) ॐ पञ्चनद्यः सरस्वतीमपियन्ति सप्तोत्तसः ।
 सरस्वती तु पञ्चधासो देशेऽभवत्सरित् ॥ पञ्चामृतस्नानं सम० ।
 शुद्धोदकस्नानम्- (लौ.) : शुद्धं यत्सलिलं दिव्यं गंगाजलसमं स्मृतम् ।
 समर्पितं मया भक्त्या शुद्धस्नानाय गृह्यताम् ॥ स्नानार्थं शुद्धोदकं सम० ।
 (वै.) ॐ शुद्धवालः सर्वशुद्धवालो मणिवालस्तऽआश्विनाः श्येतः श्येताक्षो रुणस्ते रुद्राय
 पशुपतये कर्णा यामा अवालिप्ता रौद्रा नभो रूपाः पार्वन्याः । स्नानार्थं शुद्धोदकं सम० ।

वस्त्रम्- (लौ.) : शीतवातोष्णसंत्राणं लज्जाया रक्षणं परम् ।
 देहालङ्करणं वस्त्रमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
 (वै.) : ॐ तस्माद्यज्ञात् सर्वहुतत्रयं सामानिजज्ञिरे ।
 छन्दांसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत । वस्त्रोपवस्त्रञ्च सम० ।
 यज्ञोपवीतम्- (लौ.) : यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यत्सहजं पुरस्तात् ।
 आयुष्यमग्र्यं प्रतिमुञ्च शुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः ॥
 (वै.) : ॐ तस्मादश्वाऽअजायन्त ये के चोभयादतः ।
 गवो ह जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाताऽअजावयः ॥ यज्ञोपवीतं सम० ।
 चन्दनम्- (लौ.) : श्रीखण्डं चन्दनं दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनोहरम् ।
 विलेपनं सुरश्रेष्ठ ! चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ त्वां गन्धर्वा अस्वर्नैस्त्वामिन्द्रस्त्वां बृहस्पतिः ।
 त्वामोषधे सोमोराजा विद्वान्यक्ष्मादमुच्यत ॥ चन्दनं सम० ।
 अक्षतम्- (लौ.) : अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ ! कुङ्कुमाक्ताः सुशोभिताः ।
 मया निवेदिता गृहाण परमेश्वर ॥
 (वै.) : ॐ अक्षन्नमीमदन्तश्च वप्रियाऽअधूषत ।
 अस्तोषत स्वपानवो विप्रानविष्टया मती योजान्विन्द्रते हरी । अक्षतं सम० ।
 पुष्पाणि- (लौ.) : ॐ माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।
 मयानीतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ! ॥
 (वै.) : ॐ यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधाव्यकल्पयन् ।
 मुखद्विभस्यासीत्किम्बाहूकिमूरूपादा उच्येते ॥ पुष्पाणि सम० ।
 पुष्पमाला- (लौ.) : ॐ माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।
 मयानीतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ! ॥
 (वै.) : ॐ ओषधीः प्रतिमोदध्वं पुष्पवतीः प्रसूवरीः ।
 अश्वा इव सजित्वरी व्योरुधः पारयिष्वः ॥ ॐ पुष्पमालां सम० ।
 दूर्वा- (लौ.) : ॐ दूर्वाङ्कुरान् सुहरितानमृतान् मङ्गलप्रदान् ।
 आनीतांस्तव पूजार्थं गृहाण परमेश्वर । ॥

(वै.): ॐ काण्डात्काण्डाप्ररोहन्ती परुषः परुषस्परि ।
एवानो दूर्वे प्रतनुसहस्रेण शतेन च ॥ ॐ दूर्वादलं सम० ।
धूपः - (लौ.) : ॐ वनस्पतिरसोद्भूतो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः ।
आग्नेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.): ॐ ब्राह्मणोऽस्यमुखमासीद् बाहुराजन्यः कृतः ।
ऊरू तदस्य यद्वैश्यः पदभ्यां शूद्रोऽजायत ॥ धूपमाग्रापयामि ।
दीपः - (लौ.) : ॐ साज्यञ्च वर्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया ।
दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापहम् ॥
(वै.): ॐ चन्द्रमा मनसो जातश्चक्षुः सूर्योऽजायत ।
श्रोत्रद्वयश्च प्राणश्च मुखादग्निरजायत ॥ ॐ दीपं दर्शयामि ।
नैवेद्यम् - (लौ.) : ॐ शर्कराखण्डखाद्यानि दधिक्षीरघृतानि च ।
आहारं भक्ष्यभोज्यञ्च नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.): ॐ नाभ्या आसीदन्तरिक्षं शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत । पदभ्यां
भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकांश्च अकल्पयन् ॥ ॐ नैवेद्यं निवेदयामि ।
ऋतुफलम् - (लौ.) : ॐ इदं फलं देव! स्थापितं पुरतस्तव ।
तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि ॥
(वै.): ॐ याः फलिनीर्याऽअफलाऽअपुष्पा याश्च पुष्पिणीः ।
बृहस्पति प्रसूतास्तानो मुञ्चन्त्वहसः ॥ ऋतुफलं सम० ।
ताम्बूलम् - (लौ.) : ॐ पूगीफलं महद् दिव्यं नागवल्लीदलैर्युतम् ।
एलालवङ्गसंयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥
(वै.): ॐ यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत ।
वसन्तोऽस्यासीदाज्यं श्रेष्ठमऽइध्मः शरद्धविः ॥ ताम्बूलं सम० ।
दक्षिणा - (लौ.) : ॐ हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः ।
अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
(वै.): ॐ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकऽआसीत् ।
सदाधारपृथिवीं द्यामुत्तेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ दक्षिणाद्रव्यं सम० ।
मन्त्रपुष्पाञ्जलिः (लौ.) : ॐ श्रद्धया सिक्तया भक्त्या हादप्रेम्णा समर्पितः ।
मन्त्रपुष्पाञ्जलिश्चायं कृपया प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
तेहनाकं महिमानः सचन्त यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥ मन्त्रपुष्पाञ्जलिं सम० ।
ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
ते ह नाकम्महिमानः सचन्त यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥
ॐ राजाधिराजाय प्रसह्य साहिने नमो वयं वै श्रवणाय कुर्महे ।
स मे कामान् काम कोमाय मह्यं कामेश्वरो वैश्रवणो ददातु ॥
कुबेराय वैश्रवणाय महाराजाय नमः ॥
ॐ स्वस्ति साम्राज्यं भोज्यं स्वाराज्यं वैराज्यं पारमेष्ठ्यं राज्यं महाराज्यमाधि-
पत्यमयं समन्तपर्यायो स्यात् सार्वभौमः सार्वायुष आन्तादापरार्धात् पृथिव्यै समुद्रपर्यन्ताया
एकराडिति तदप्येष्वलोकोऽभिगीतो मरुतः परिवेष्टारो मरुत्तस्यावसन गृहे । आर्वीक्षितस्य
कामप्रेर्विश्वेदेवाः सभासद इति ॥
ॐ विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोबाहुरुत विश्वतस्पात् ।
सं बाहुभ्यां धमति सं पतत्रैर्धावाभूमौ जनयन् देव एकः ॥
ॐ तत्पुरुषाय विदाहे धीमहि तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् ॥
कायेन मनसेन्द्रियैर्वा बुद्ध्यात्मना वाऽनुसृतस्वभावात् ।
करोमि यद्यत् सकलं परस्मै नारायणायेति समर्पयेत्तत् ॥ पुष्पाञ्जलिं समर्पयामि ।
प्रदक्षिणा - ॐ ये तीर्थानि प्रचरन्ति सुकाहस्ता निषक्विणः ।
तेषां सहस्रयोजनेन धन्वानि तन्मसि ॥
ह्यमा - प्रार्थना
मन्त्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं जनार्दन । यत्पूजितं मया देव! परिपूर्णं तदस्तु मे ॥
यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं च यद्भवेत् । तत्सर्वं क्षम्यतां देव! प्रसीद परमेश्वर ॥
विसर्जनम् -
यजमानहितार्थाय पुनरागमनाय । गच्छन्तु च सुरश्रेष्ठाः स्वस्थानं परमेश्वर ॥
यजमान को आशीर्वाद-मन्त्र-
अक्षतान् विप्रहस्तात् नित्यं गृह्णन्ति ये नराः । चत्वारि तेषां वर्धन्ते आयुः कीर्तिर्यशोबलम् ॥
मन्त्रार्थः सफलाः सन्तु पूर्णाः सन्तु मनोरथाः । शत्रूणां बुद्धिनाशोऽस्तु मित्राणामुदयस्तव ॥
श्रीवर्चस्वमायुमायुष्यमारोग्यमाविधात् पवमानं महीयते ।
घनं धान्यं पशुं बहुपुत्रत्वम् शतसंवत्सरं दीर्घमायुः ॥ यजमान को आशीर्वाद-मन्त्र-
॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

अथ तर्पणविधिः

प्रातः सन्ध्यां कृत्वा गायत्र्या एकमेकमञ्जलिं दद्यात्। ततः सूर्याभिमुखमुत्तिष्ठन् वदेत्-
ॐ असावादित्यो ब्रह्मः। ॐ उदयं तमसस्परि स्वः पश्यन्त उत्तरम्। देवं देवत्रा सूर्यमगन्म
ज्योतिरुत्तमम्। ॐ उदयं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः। दृष्टे विश्वाय सूर्यम्।
ॐ चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्भिन्नस्य वरुणस्याग्नेः। आप्राद्यावा पृथिवीऽअन्तरिक्षं
सूर्यऽआत्मा जगतस्तस्थुषश्च। तच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्चक्षुक्रमुच्चरत्। पश्येम शरदः
शतं जीवेम शरदः शतं भृगुयाम शरदः शतं प्रब्रवाम शरदः शतमदीनाः स्याम शरदः
शतं भूयश्च शरदः शतात्।

इति प्रार्थयन् हस्ते ताम्रपात्रे जलं कुशत्रयं, यवान्नक्षतांश्च गृहीत्वा सङ्कल्पं कुर्यात्।
ततः संकल्पः-

ॐ विष्णुर्विष्णुर्विष्णु अहोत्यादि..... शुभपुण्यतिथौ भुति-स्मृति-पुराणोक्त-
फल-प्राप्त्यर्थं परमेश्वरप्रीत्यर्थं देव-ऋषि-मनुष्य-पितृतर्पणमहं करिष्ये।

(ततः शिवसंकल्पसूक्तं पठेत्। ततो दक्षिणहस्त-अनामिकाया यज्ञोपवीतं धृत्वा निम्नमन्त्रं पठेत्।

ॐ पवित्रेस्थो वैष्णव्यो सवितुर्वः प्रसवऽउपनाम्य छिन्नेन पवित्रेण सूर्यस्य
रश्मिभिः। तस्य ते पवित्रपते पवित्रपूतस्य यत्कामः पुनेतच्छक्रेयम्॥

तत आचम्य गायत्रीमन्त्रं त्रिवारं पठित्वा तज्जलमभिमन्त्र्य मुष्टिनिःसृतजलेन
कुशत्रयैः शिरः प्रभृति पादान्तं मार्जयेत्। शेषजलं भूमौ प्रक्षिपेत्। ततः सकृदाचम्य कुशत्रयं
पूर्वाग्र-आवाहनपात्रे स्थपयित्वा दक्षकरेण सम्पुटीकृत्य निम्नलिखितं मन्त्रं पठेत्।

आगच्छन्तु महाभागा विश्वेदेवा महाबलाः।

ये तर्पणेऽत्र विहिताः सावधाना भवन्तु ते॥

ॐ विश्वेदेवाः शृणुतेम हव मे ये अन्तरिक्षे य उपहविष्ठ।

ये अग्निर्जिह्वाऽउत वा यजत्राऽआसद्यास्मिन् बर्हिषि मादयध्वम्॥ (यजु. ३३-५३)

१. देवतर्पणम्-

(पूर्वाभिमुख बैठे, यज्ञोपवीत हो, दाहिने घुटना जमीन हो, अर्धपात्र मे
चावल रखें, त्रिकुशा का अग्रभाग पूर्वाभिमुख हो, देवतीर्थ (अङ्गुली के अग्रभाग) से 1-1
जलाञ्जलि निम्नलिखित मन्त्र को पढ़ते हुए तर्पण करें)

ॐ ब्रह्मा तृप्यताम्। ॐ विष्णुस्तृप्यताम्। ॐ रुद्रस्तृप्यताम्। ॐ प्रजापतिस्तृप्यताम्।

ॐ देवास्तृप्यन्ताम्। ॐ रुद्रांसि तृप्यन्ताम्। ॐ वेदास्तृप्यन्ताम्। ॐ ऋषयस्तृप्यन्ताम्।

ॐ पुराणाचार्यास्तृप्यन्ताम्। ॐ गन्धर्वाचार्यास्तृप्यन्ताम्। ॐ इतराचार्यास्तृप्यन्ताम्।

ॐ सप्तत्सरः सावयवस्तृप्यताम्। ॐ देव्यस्तृप्यन्ताम्। ॐ अप्सरसस्तृप्यन्ताम्।

ॐ देवानुगास्तृप्यन्ताम्। ॐ नागास्तृप्यन्ताम्। ॐ सागरास्तृप्यन्ताम्।

ॐ पर्वतास्तृप्यन्ताम्। ॐ सरितस्तृप्यन्ताम्। ॐ मनुष्यास्तृप्यन्ताम्। ॐ यक्षास्तृप्यन्ताम्।

ॐ रक्षांसि तृप्यन्ताम्। ॐ पिशाचास्तृप्यन्ताम्। ॐ सुपर्णास्तृप्यन्ताम्। ॐ भूतानि

तृप्यन्ताम्। ॐ पशवस्तृप्यन्ताम्। ॐ वनस्पतयस्तृप्यन्ताम्। ॐ ओषधयस्तृप्यन्ताम्।

ॐ भूतग्रामचतुर्विधस्तृप्यन्ताम्।

2. ऋषितर्पणम्- (पूर्व विधि से)

ॐ मरीचिस्तृप्यताम्। ॐ अत्रिस्तृप्यताम्। ॐ अङ्गिरास्तृप्यताम्।

ॐ पुलस्त्यस्तृप्यताम्। ॐ पुलहस्तृप्यताम्। ॐ क्रतुस्तृप्यताम्। ॐ वशिष्ठस्तृप्यताम्।

ॐ प्रचेतास्तृप्यताम्। ॐ भृगुस्तृप्यताम्। ॐ नारदस्तृप्यताम्।

3. दिव्यमनुष्यतर्पणम्-

(उत्तराभिमुख होकर यज्ञोपवीत कण्ठ में धारण करें, गमछ भी कण्ठी की तरह हो,
घुटना जमीन पर न होवे, यव मिश्रित जल से त्रिकुशा को उत्तराग्र करके प्रक्षालित तीर्थ अर्थात्
दाहिने हाथ की कनिष्ठा के मूल से, 2-2 अञ्जलि जल दें)।

ततो निर्वीति (उपवीतं माला-इव कण्ठे धारणीयम्) उत्तराभिमुखावाहनकुशानुत्तराग्रान् कृत्वा
पुष्पाक्षतैरावाहयेत्। ॐ सनकाद्या सप्तदिव्यमनुष्याऽत्रागच्छत।

ततः भूमौ यवान् विकीर्य प्रक्षालिततीर्थेन (कनिष्ठाङ्गुलिमूलेन) निम्नलिखितान् दिव्यमनुष्यान्
प्रत्येकं द्विवारं तर्पयेत्।

ॐ सनकस्तृप्यताम्। (2) ॐ सनन्दनस्तृप्यताम्। (2) ॐ सनातनस्तृप्यताम्। (2)

ॐ कपिलस्तृप्यताम्। (2) ॐ आसुरिस्तृप्यताम्। (2) ॐ वोढुस्तृप्यताम्। (2) ॐ

पञ्चशिखस्तृप्यताम्। (2)

4. दिव्यपितृतर्पणम्-

(दक्षिणाभिमुख हो यज्ञोपवीत और दाहिने कन्धे पर धारण करें, बायीं घुटना जमीन पर हो,
तिलाञ्जलि से त्रिकुशा को बीच से मोड़कर जड़ तथा अग्रभाग को तर्जनी और अँगूठे के मूल में
रखकर पितृतीर्थ अर्थात् दाहिने की तर्जनी और अँगूठे मूल से, 3-3 अञ्जलि जल दें)।

ततो द्विगुणीकृत्य कुशत्रयमूलाग्रेण अञ्जलिना (ताम्रपात्रेण वा) पितृतीर्थेन तर्पयेत्।

ॐ कव्यवाहनस्तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तस्मै नमः॥ 3

ॐ सोमस्तृप्यताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तस्मै स्वधा नमः॥

ॐ यमस्तुप्यताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तस्मै स्वधा नमः॥ ३
 ॐ अर्यमास्तुप्यताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तस्मै स्वधा नमः॥ ३
 ॐ अग्निष्वात्ताः पितरस्तुप्यन्ताम्। इदं सतिलं जलं तेभ्यः स्वधा नमः॥ ३
 ॐ सोमपाः पितरस्तुप्यन्ताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तेभ्यः स्वधा नमः॥ ३
 ॐ बर्हिषदः पितरस्तुप्यन्ताम्। इदं सतिलं जलं (गङ्गाजलं वा) तेभ्यः स्वधा नमः॥ ३
 (इति प्रत्येकं त्रिवारमञ्जलिदानम्)

5. यमतर्पणम्-

(विधि पूर्वोक्त दिव्यपितृतर्पणवत्)

ॐ यमाय नमः (३)। ॐ धर्मराजाय नमः (३)। ॐ मृत्यवे नमः (३)।
 ॐ अन्तकाय नमः (३)। ॐ वैवस्वताय नमः (३)। ॐ कालाय नमः (३)। ॐ
 सर्वभूतक्षयाय नमः (३)। ॐ औदुम्बराय नमः (३)। ॐ दध्नाय नमः (३)। ॐ नीलाय
 नमः (३)। ॐ परमेष्ठिने नमः (३)। ॐ वृकोदराय नमः (३)। ॐ चित्राय नमः (३)। ॐ
 चित्रगुप्ताय नमः (३)।

■. मनुष्यपितृतर्पणम्

(पूर्वोक्त विधि से पितरो का आवाहन करे)।

ततोऽपसव्यः दक्षिणमुखः त्रिकुशान् दक्षिणाग्रं कृत्वा वामजानुं भूमौ निधाय तिल-
 तुलसी-पुष्पैः कव्यवाङ्मलादयो दिव्यपितृन्नावाहयेत्।
 ॐ कव्यवाङ्मलादयो दिव्यपितरोऽग्रागच्छतः। ॐ वसवो रुद्रादित्याचार्या अग्रागच्छतः।
 ॐ उशन्तस्त्वा निधीमहोशन्तः समिधीमहि। उशन्तुशतऽआ वह पितृन् हविषेऽअत्तवे॥
 पितृनावाहयिष्ये, आवाह। ॐ आयन्तु नः पितरः सोम्यासोऽग्निष्वात्ताः पथिभिर्देवयानैः।
 अस्मिन् यज्ञे स्वधया मदन्तोऽधि भुवन्तु तेऽवन्त्वस्मान्॥ (यजु.-19-58)
 उपर्युक्तेन मन्त्रेण पितृन् नमस्कृत्य कुशाग्रान् उत्तराभिमुखं कृत्वा ताम्रपात्रे तिलान् संस्पृश्य
 पितृतीर्थेन प्रत्येकं वारत्रयं तर्पयेत्।
 अमुक गोत्रोऽस्मत्पिता अमुकशर्मा वसुरूपस्तुप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥ ३
 अमुकगोत्रोऽस्मत्पितामह अमुकशर्मा रुद्ररूपस्तुप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥
 अमुकगोत्रोऽस्मत् प्रपितामह अमुकः वसुरूपस्तुप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥ ३
 अमुकगोत्रा अस्मत्पिता अमुकी देवी वसुरूप तुप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥ ३
 अमुकगोत्रा अस्मत्पितामही अमुकी देवी रुद्ररूप तुप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥ ३
 अमुकगोत्रा अस्मत् प्रपितामही ... देवी आदित्यरूपा तुप्यताम्। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥ ३

द्वितीयगोत्रतर्पणम्-

अमुकगोत्रोऽस्मन्मातामह अमुकशर्मा अग्रागच्छतः। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥
 अमुकगोत्रोऽस्मत् प्रमातामह अमुकशर्मा अग्रागच्छतः। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥
 अमुकगोत्रोऽस्मत् वृद्धप्रमातामह अमुकः अग्रागच्छतः। इदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः॥
 मन्त्रः-

आयन्तु नः पितरः सोम्यासोऽग्निष्वात्ताः पथिभिर्देवयानैः।

अस्मिन् यज्ञे स्वधया मदन्तोऽधि भुवन्तु तेऽवन्त्वस्मान्॥ (यजु.-19-58)

इति मन्त्रं कृताञ्जलिः पठेत्।

मन्त्रः- ॐ उदीरतामवरऽउत्परासऽउन्मध्यमाः पितरः सोम्यासः।

असुं यऽईयुरवृकाऽऽतज्ञास्ते नोऽवन्तु पितरो हवेषु॥ (यजु.-19-49)

ततः परं निम्नलिखितैः नवभिर्मन्त्रैः पितृतीर्थेन तिलाञ्जलिना तर्पयेत्।

अमुकगोत्रोऽस्मत्पिता अमुकशर्मा वसुरूपस्तुप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः- ॐ अङ्गिरसो नः पितरो नवग्वाऽअधर्वाणो भुगवः सोम्यासः।

तेषां वयं सुमतौ यज्ञियानामपि भद्रे सौमनसे स्याम॥ (यजु.-19-50)

अमुकगोत्रोऽस्मत्पिता अमुकशर्मा वसुरूपस्तुप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः- ॐ आयन्तु नः पितरः सोम्यासोऽग्निष्वात्ताः पथिभिर्देवयानैः।

अस्मिन् यज्ञे मदनतोऽधि भुवन्तु तेऽवन्त्वस्मान्॥ (यजु.-19-58)

अमुकगोत्रोऽस्मत्पिता अमुकशर्मा वसुरूपस्तुप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः-

ॐ ऊर्जं वहनीरमृतं घृतं पयः कीलालं परिकुतम्। स्वधास्थं तर्पयत मे पितृन्॥

(यजु.-2-34)

अमुकगोत्रोऽस्मत्पितामहोऽमुकशर्मा रुद्ररूपस्तुप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः- ॐ अहन् पितरोऽमीमदन्त पितरोऽतीतृपन्त पितरः पितरः शुन्धध्वम्॥

अमुकगोत्रोऽस्मत्पितामहोऽमुकशर्मा रुद्ररूपस्तुप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः- ये चेह पितरो ये च नेह यीश्च विद्य यीरऽ उ च न प्रविद्य।

त्वं वेत्थ यति ते जातवेदः स्वधाभिर्यज्ञं सुकृतं जुषस्व॥ (यजु.-19-67)

अमुकगोत्रोऽस्मत्पितामहोऽमुकशर्मा रुद्ररूपस्तुप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।

मन्त्रः-

ॐ मधुवाताऽऽहतायते मधुहरन्ति सिन्धवः। माध्वीर्नः सन्वोषधीः॥ (यजु.-13-27)

अमुकगोत्रोऽस्मत्प्रपितामहोऽमुकः आदित्यरूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।
मन्त्रः-

ॐ मधुनक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवं रजः। मधुह्यौरस्तुनः पिता॥ (यजु.-13-28)

अमुकगोत्रोऽस्मत्प्रपितामहोऽमुकः आदित्यरूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।
मन्त्रः-

ॐ मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमौ २ऽअस्तु सूर्यः। माध्वीर्गावो भवन्तु नः॥ (यजु.-13-29)

अमुकगोत्रोऽस्मत्प्रपितामहोऽमुकः आदित्यरूपस्तृप्यतामिदं सतिलं जलं तस्मै स्वधा नमः।
मन्त्रः-

ॐ पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः पितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः प्रपितामहेभ्यः
स्वधायिभ्यः स्वधा नमः। अहन् पितरोऽमीमदन्त पितरोऽतीतृपन्तपितरः पितरः
शुन्धध्वम्॥ (यजु.-19-36)

अमुकगोत्रोऽस्मत्पितृ-पितामह-प्रपितामहः अमुकामुकशर्मणः तृप्यन्तामिदं जलं
यथाविभागं युष्मभ्यः नमः। (एवं सर्वत्र प्रियारं जलाञ्जलिदानं कर्तव्यम्।)

पितृनमस्कारः-

ॐ नमो वः पितरो रसाय नमो वः पितरो शोषाय नमो वः पितरो जीवाय नमो वः पितरः
स्वधायै नमो वः पितरो घोराय नमो वः पितरो मन्यवे नमो वः पितरः पितरो नमो वो
गृहान्नः पितरो दत्त सतो वः पितरो देवैतद्दः पितरो वासोऽआधत्त॥ (यजु.-2-32)

मातृतर्पणम्-

अमुकगोत्रोऽस्मन्माता अमुकीदेवी वसुरूप तृप्यतामिदं जलं तस्मै नमः॥ 3॥

अमुकगोत्रोऽस्मत्पितामही अमुकीदेवी तृप्यतामिदं जलं तस्मै नमः॥ 3॥

अमुकगोत्रोऽस्मत्प्रपितामही अमुकीदेवी आदित्यरूपा तृप्यतामिदं जलं तस्मै नमः॥ 3॥

(ततः समूहरूपेण मातृ-पितामही-प्रपितामहीभ्यः त्रिजलाञ्जलिं दद्यात्।)

मातामहादितर्पणम्-

अमुकगोत्रोऽस्मन्मातामह अमुकशर्मा वसुरूपस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः॥ 3॥

अमुकगोत्रोऽस्मत्प्रमातामह अमुकशर्मा रुद्ररूपस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै नमः॥ 3॥

अमुकगोत्रोऽस्मद् कृद्प्रमातामह अमुकशर्मणे आदित्यरूपस्तृप्यतामिदं जलं तस्मै स्वधा नमः॥ 3॥

(अत्रैव मन्त्रगुरु-स्वशुर-मातुल-ज्येष्ठकनिष्ठभ्राता-पितृव्यादीनां च स्वस्व गोत्रनामोच्चारणपूर्वकं
प्रत्येकमेकैकमञ्जलिना तर्पयेत्।)

७. देवासुरयक्षनागादीनां तर्पणम्-

(सव्य द्वारा तर्पण करे)

ततोऽपनिवीति (सव्यः) पूर्वाभिमुखः, पार्श्वे स्थितकुशाग्रान् पूर्वाभिमुखं कृत्वा देवतीर्थेन
एकैकमञ्जलिं जलं तर्पयेत्। अथ मन्त्रः-

देवासुरास्तथा यक्षा नागा गन्धर्वराक्षसाः। पिशाचा गुह्यकाः सिद्धाः कूष्माण्डास्तरवः खगाः॥
जलेचरा भूतिलया चाय्याधाराश्च जन्तवः। तृप्तिमेते प्रयान्त्वाशु मद्भुतेनाम्बुनाखिलाः॥

८. नरकस्थितजीवतर्पणम्-

(अपसव्य विधि से)

ततोऽपसव्यः दक्षिणभिमुखः कुलमूलाग्रान् एकीकृत्य पितृतीर्थेन निम्नमन्त्रं पठित्वा एकाञ्जलिं
सतिलं जलं दद्यात्।

नरकेषु समस्तेषु यातनासु च ये स्थिताः। तेषामाप्यायनायै तद् दीयते सलिलं मया॥
येऽखन्धवा खन्धवाश्च येऽन्यजन्धनिखन्धवाः। तेतृप्तिमश्निन्धयान्तु यश्चात्मसोऽभिवाञ्छति॥
ये मे कुले लुप्तपिण्डाः पुत्रदारविवर्जिताः। तेषां हि दत्तमक्षय्यमिदमस्तु तिलोदकम्॥
आह्राष्टस्तम्बपर्यन्तं देवर्षिपितृमानवाः। तृप्यन्तु पितरः सर्वे मातृमातामहादयः॥
अतीतकुलकोटीनां सप्तद्वीपनिवासिनाम्। आह्राष्टभुवनाल्लोकादिदमस्तु तिलोदकम्॥

वस्त्रनिष्पीडनम्-

(गमछा को चार सह करके तिल जल रखकर निम्नलिखित मन्त्र पढ़कर बाये तरफ
निचोड़े) आवाहनकुशाग्रमञ्जलिकुशाग्रं च द्विगुणितं कृत्वा पात्रे क्षिपेत्।

मन्त्रः-

ये के चास्मत् कुले जाता अपुत्राः गोत्रिणो मृताः।

ते गृह्णन्तु मया दत्तं वस्त्रनिष्पीडितोदकम्॥

भीष्मतर्पणम्-

(भीष्मपितामह हेतु कुशोदक पितृतीर्थ से तर्पण करे)

भीष्मपितामहस्य कृते पितृतीर्थेन कुशोदकेन तर्पयेत्।

व्याघ्रपादसगोत्राय सकृत्प्रवराय च। अपुत्राय ददाम्येतत्सलिलं भीष्मवर्मणे॥

भीष्मः शान्तनवो वीरः सत्यवादी जितेन्द्रियः।

आभिरदिभरवाप्नोतु पुत्रपौत्रोचितां क्रियाम्॥

ततः सव्यः पूर्वाभिमुखः आचम्य गायत्र्या ऋष्यादिकं विन्यस्य यथाशक्ति गायत्रीजपं कुर्यात् ।

९. सूर्यार्घ्यदानम्-

(अर्घ्यपात्र को स्वच्छ कर पूर्वाभिमुख सव्य हो निम्नलिखित मन्त्रद्वारा सूर्यार्घ्य देवे)

नमो विष्वक्वते ब्रह्मन् ! भास्वते विष्णुतेजसे ! जगत्सवित्रे शुचये सवित्रे कर्मदायिने ॥
तत्पश्चात् परित्रमा करते हुए दिशाओं एवं उनके अधिष्ठित देवों को नमन करे ।

ॐ प्राच्यै नमः, ॐ इन्द्राय नमः । ॐ आग्नेय्यै नमः । ॐ अग्नये नमः । ॐ दक्षिणायै नमः । ॐ यमाय नमः । ॐ नैऋत्यै नमः । ॐ निऋतये नमः । ॐ प्रतीच्यै नमः । ॐ वरुणाय नमः । ॐ वायव्यै नमः । ॐ वायवे नमः । ॐ उदीच्यै नमः । ॐ कुबेराय नमः । ॐ ऐशान्यै नमः । ॐ ईशानाय नमः । ॐ ऊर्ध्वायै नमः । ॐ ब्रह्मणे नमः । ॐ अधरायै नमः । ॐ अनन्ताय नमः ।

(इस प्रकार परिक्रमा के अनन्तर निम्नलिखित मन्त्र से १-१ अब्जलि देवे ।)

ॐ ब्रह्मणे नमः । ॐ अग्नये नमः । ॐ पृथिव्यै नमः । ॐ ओषधिय्यो नमः । ॐ वाचे नमः । ॐ वाचस्पतये नमः । ॐ महद्भ्यो नमः । ॐ विष्णवे नमः । ॐ अद्भ्यो नमः । ॐ अपाम्पतये नमः । ॐ वरुणाय नमः ।

समर्पणम्-

ॐ अनेन यथाशक्तिकृतेन देवर्षिमनुष्यपितृतर्पणारूपेण कर्मणा भगवान् पितृस्वरूपी-जन्मर्दन-वासुदेवः प्रीयतां न मम । ॐ तत्सद् ब्रह्मार्पणमस्तु । ततः प्रार्थनामन्त्रः-

ॐ नमस्ते विष्णुरूपाय नमस्ते ब्रह्मरूपिणे । सहस्ररश्मये नित्यं नमस्ते सर्वतेजसे ॥
नमस्ते रुद्रवपुषे नमस्ते भक्तवत्सले । जगत्सवामिन्नमस्तेऽस्तु दिव्यचन्दनरूपधृक् ॥
पद्मनाभ ! नमस्तेऽस्तु कुण्डलाङ्गदधुषित ! । नमस्ते सर्वलोके ! सुप्तानां सप्रबोधक ! ॥
सत्यदेव ! नमस्तेऽस्तु प्रसीद मम भास्कर ! । दिवाकर ! नमस्तेऽस्तु प्रभाकर ! नमोऽस्तुते ॥

ॐ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्थजातः पतिरेकऽआसीत् ।

सदाधारपृथिवी द्यामुतेर्मा कस्मै देवाय इविष्यति ॥

प्रमादात् कुर्वता कर्म प्रच्यवेताध्वरेष यत् । स्मरणादेव तद्विष्णोः सम्पूर्णं स्यादिति श्रुतिः ॥
यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपोयज्ञक्रियादिषु । न्यूनं सम्पूर्णतां याति सद्यो वन्दे तमच्युताम् ॥
यत्पादपङ्कजस्मरणात् यस्य नामजपादपि । न्यूनं कर्म भवेत् पूर्णं तं वन्दे साम्बमीश्वरम् ॥

ॐ विष्णवे नमः । ॐ विष्णवे नमः । ॐ विष्णवे नमः ।

■ ततो विसर्जनम् ॥ ॥ इति तर्पण-विधिः ॥

पितृदोषविमुक्तये प्रत्यहं पितृतर्पणं कर्तव्यम् । अथवा वर्षे अश्विनकृष्णपक्षे आवश्यकमेव पितृतर्पणं विधेयम् । अनेन सन्तुष्टा पितरः सुखं शान्तिं समृद्धिञ्च प्रयच्छन्ति । तस्य अर्तर्पितः पितरः शरीरात् रुधिरं पिबन्ति ।

अथ पुरश्चरणविचारः-

तत्रादौ पुरश्चरणे स्थलनिर्णयः -

पर्वताग्रे नदीतीरे बिल्वमूले जलजले । गोष्ठे देवालयेऽश्वत्थे उद्याने तुलसीवने ॥
पुण्यक्षेत्रे गुरोः पाश्वर्त्तं चित्तैकाग्रस्थलेऽपि च । पुरश्चरणकृन्मन्त्री सिद्धयेव विशेषतः ॥
काशीपुरी च केदारो महाकालोऽथ नासिकम् । त्र्यम्बकञ्च महाक्षेत्रं पञ्च द्वीपा इमे भुवि ॥
यज्ञागारे गवां गोष्ठे देवतायतनेषु च । पुण्यस्थानेषु सर्वेषु गङ्गातीरे विशेषतः ॥

अर्थात् ऊपर्युक्तस्थलेषु कृतं पुरश्चरणम् अनुष्ठानादिकं सिद्धिदं पुष्कलफलदायकञ्च भवति । अतः ग्रहाणां सर्वदोषोपद्रवशान्तये ऊपर्युक्तस्थलेषु मध्ये कतमस्मिन् स्थले अनुष्ठानादिकं विधेयमिति विशेषः ।

अथ पुरश्चरणे कालनिर्णयः -

ज्येष्ठाषाढौ धाद्रपदं पौषञ्च मलमासकम् । गुरुभार्गवमौष्ठादि वर्जयेच्च प्रयत्नतः ॥
अङ्गारशनिवारञ्च व्यतिपातञ्च वैधृतीम् । अष्टमी नवमी षष्ठी चतुर्थीञ्च त्रयोदशीम् ॥
चतुर्दशीममावास्यां प्रदोषञ्च तथा निशाम् । यामाग्निरुद्रसर्पेन्द्रवसुश्रवणजन्मभम् ॥
मेघ-कर्क-तुला-कुम्भ-मकरालिकलग्नकम् । सर्वाण्येतानि वर्ज्यानि पुरश्चरणकर्मणि ॥
चन्द्रतारानुकूल्ये च शुक्लपक्षे विशेषतः ॥ पुरश्चरणकं कुर्यान्मन्त्रसिद्धिः प्रजायते ॥

अथ च -

यदा ■ जायते ब्रह्मा यदा वित्तञ्च पुष्कलम् ।

दक्षिणावर्तगे सूर्यं कुर्यान्न तु मलिम्लुचे ॥

रोगोपद्रवोपशान्त्यर्थं केचन विचाराः-

रोगानां त्रिविधत्वं शास्त्रेषु उपलभ्यन्ते । यथा कर्मजा रोगाः, दोषोद्भवाः रोगाः, कर्मदोषोद्भवाश्च रोगाः । ■ औषधादिभक्षणेन ये रोगाः न शम्यन्ति तेषामुपशमनं धर्माचरण-दान-जप-होमार्चनादिभिः सम्भवतीति शास्त्रकाराणामभिमतम् । तद्यथा -

रोगाः कर्मोद्भवाः केचित् ■ कर्मदोषोद्भवाः केचित् एवं रोगास्त्रिधा स्मृताः ॥
ये रोगाः नैव शम्यन्ति कृते ऋषिपूजकर्मणि । शर्मणौषधोपशाम्यन्ति ते रोगाः कर्मजाः स्मृताः ॥
प्रायश्चित्तेऽपि विहिते न शम्यन्ति विनौषधम् । ये दृष्टहेतुसम्भूतास्ते रोगाः दोषजाः स्मृताः ॥
येषां सर्वात्मना हानिर्भवेत्पुण्यैर्न केवलैः । न केवलौषधैर्वापि रोगास्ते कर्मदोषजा ॥
पूर्वजन्मकृतं पापं व्याप्तिरूपेण बाधते । तत्शान्तिरौषधैर्दानैर्जपहोमार्चनादिभिः ॥
अस्त्राद्यस्यापि रोगस्य प्रायश्चित्तं समाचरेत् । सर्वरोगविनाशाय जपः कार्यो विशेषतः ॥

॥ हरिः ॐ ॥

अथ वर्धापन-विधिः

तत्रादौ वर्धापनकालनिर्णयो लिख्यते- वर्धापनं वर्षाभ्यन्तरे प्रतिमासं जन्मतिथौ कर्तव्यम् । वर्षानन्तरं प्रतिवर्षं जन्मतिथौ कर्तव्यमिति धर्मशास्त्रीया व्यवस्था । तिथिद्वये यत्र जन्मर्क्षयोगः सा एव तिथिग्राह्या । दिनद्वये जन्मनक्षत्रयोगसत्त्वासत्त्वयोरौदयिकी द्विमुहूर्तधिका तिथिरेव ग्राह्या । द्विमुहूर्तन्यूनत्वे पूर्वातिथिस्तथा जन्ममासस्य अधिमासत्वे शुद्धमासे प्रत्यान्दिक-वर्धापनविधिः प्रतिपालनीय नत्त्वधिके मासे इति ।

अथ संक्षेपेण वर्धापनविधिर्लिख्यते । आयुराभिवृद्धयर्थं वर्षप्रवेशतिथौ वर्षवृद्धि-कर्म करिष्ये इति सङ्कल्प्य तिलोद्वर्तनपूर्वकं तिलोदकेन स्नात्वा तिलकादिकं विधाय गुरुं सम्पूज्य अक्षतदि-यथोपलब्धसामग्रिभिः निम्नलिखितक्रमेण देवताः प्रपूजयेत् ।

तत्रादौ स्वस्त्ययनादिकं विधाय कुलदेवतायै नमः इत्यनेन कुलदेवतामावाह्य ततः जन्मनक्षत्रं-पितरौ-प्रजापतिं-भानुं-विष्णेशं-मार्कण्डेयं-व्यासं-जामदग्न्यरामं-अश्वत्थामानं-कृपं-बलिं-प्रह्लादं-हनुमन्तं-विभीषणं-षष्ठीं नामैव आवाह्य प्रपूजयेत् । पूजनं पञ्चोपचारेण षोडशोपचारेण वा कर्तव्यम् । तथा-

आवाहनम्- लौकिकम् : आगच्छन्तु सुरश्रेष्ठ ! भवन्तवत्र स्थिराः समे ।

यावत्पूजां करिष्यामि तावत्तिष्ठन्तु सन्निधौ ॥

वैदिकम्- ॐ सहस्रशीर्षाः पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ।

सभूमिं सर्वतस्पृत्वात्पतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥ आवाहनार्थं पुष्पं सम० ।

देव्याः- ॐ अम्बेऽअम्बिकेऽम्बालिके न मा नयति कश्चन ।

ससस्त्यश्वकः सुषद्रिकां काम्पौलवासिनीम् ॥ आवाहनार्थं पुष्पाक्षतान् सम० ।

आसनम्- लौ. : अनेकरत्नसंयुक्तं नानामणिगणान्वितम् ।

इमं हेममयं दिव्यमासनं प्रतिगृह्यताम् ॥ पुष्पासनं सम० ॥

(वै.) : ॐ पुरुषऽएवेदं सर्वं यद् भूतं यच्च भाव्यम् ।

उतामृतत्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति ॥

प्रतिष्ठा -(लौ.) अस्यै प्राणाः प्रतिष्ठन्तु अस्यै प्राणाः क्षरन्तु च ।

अस्यै देवत्वमर्चायै मामहेति च कश्चन ॥ प्राणप्रतिष्ठापूर्वकं नमस्करोमि ।

(वै.) : ॐ मनोजूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्यज्ञमिमं तनोत्विरिष्टं

यज्ञं समिमं दधातु ॥ विश्वेदेवास इहमादयन्तामो ३ प्रतिष्ठ ॥

पाद्यम्- (लौ.) : ॐ गङ्गोदकं निर्मलञ्च सर्वसौगन्ध्य संयुतम् ।

पादप्रक्षालनार्थाय दत्तं ते प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ एतावानस्य महिमातो ज्यायाँश्च पुरुषः ।

पादोऽस्य विश्वाभूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि ॥ पाद्यं सम० ॥

अर्घ्यम्- (लौ.) : गन्धपुष्पाक्षतैर्युक्तं मध्ये सम्पादितं मया ।

गृहाण भगवन् देव ! प्रसन्नो वरदो ॥

(वै.) : ॐ त्रिपादूर्ध्वऽउदैत्पुरुषः पादोऽस्येहाभवत्पुनः ।

ततो विष्वङ् व्यक्रामत्साशनानशनेऽभि ॥ अर्घ्यं सम० ॥

आचमनम्- (लौ.) : कपूरिण सुगन्धेन वासितं स्वादु-शीतलम् ।

तोयमाचमनीयार्थं गृहाण परमेश्वर ॥

(वै.) : ॐ ततो विराडजायत विराजोऽधिपुरुषः ।

सजातोऽत्परिच्यत पश्चादभूमिमथो पुरः ॥ आचमनीयं जलं सम० ।

जलस्नानम्- (लौ.) मन्दाकिन्यास्तु यद्धारि सर्वपापहरं शुभम् ।

तदिदं कल्पितं देव स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः सम्भृतं पृषदाज्यम् ।

पशूस्तौश्चक्रे वायव्या नारण्या ग्राम्याश्च ये ॥ स्नानीयं जलं सम० ।

दुग्धस्नानम्- (लौ.) : कामधेनुसमुद्भूतं सर्वेषां जीवनं परम् ।

पावनं यज्ञहेतुश्च पयः स्नानार्थमर्पितम् ॥

(वै.) : ॐ पयः पृथिव्यां पयः ओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयोधाः ।

पयस्वतोः प्रदिशः सन्तु मह्यम् ॥ पयः स्नानं सम० ।

दधिस्नानम्- (लौ.) : पयसस्तु समुद्भूतं मधुराम्लं शशिप्रभम् ।

दध्यानीतं मया देव ! स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) : ॐ दधिक्राव्योऽकारिषं जिष्णोरश्वस्य वाजिनः ।

सुरभि नो मुखाकरत्प्रणऽआयूँ ऋतारिषत् । दधिस्नानं सम० ।

घृतस्नानम्- (लौ.) : नवनीतं समुत्पन्नं सर्वसन्तोषकारकम् ।
 घृतं तुभ्यं प्रदास्यामि स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ घृतं मिमिक्षे घृतमस्य योनिर्घृते श्रितो घृतं वस्य धाम ।
 अनुष्वधमा वह मादयस्व स्वाहा कृतं वृषभवक्षि हव्यम् ॥ घृतस्नानं सम० ।
 मधुस्नानम् (लौ.) : पुष्परेणुसमुद्भूतं सुस्वादु मधुरं मधु ।
 तेजः पुष्टिकरं दिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ मधु वाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः ।
 माध्वीर्नः सन्त्वोषधीः । मधु नक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिव रजः ।
 मधुघ्नोरस्तु नः पिता । मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमरिऽअस्तु सूर्यः माध्वीर्गावो
 भवन्तु नः ॥ मधुस्नानं समर्पयामि ।
 शर्करास्नानम् (लौ.) : श्क्षुरससमुद्भूतां शर्करां पुष्टिदां शुभाम् ।
 मलापहारिकां दिव्यां स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ।
 (वै.) : ॐ अपां रसमुद्वयसं सूर्ये सन्तं समाहितम् । अपां
 योरसस्तं वो गृह्णाम्युतममुपयाम गृहीतोसीन्द्राय त्वा जुष्टं गृह्णाम्येष ते योनि-
 रिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् । शर्करास्नानं समर्पयामि ।
 पञ्चामृतस्नानम्- (लौ.) : पयो दधि घृतं चैव मधु च शर्करान्वितम् ।
 पञ्चामृतं मयाऽऽनीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) ॐ पञ्चनद्यः सरस्वतीमपियन्ति सस्रोतसः ।
 सरस्वती तु पञ्चधासो देशेऽभवत्सरित् ॥ पञ्चामृतस्नानं सम० ।
 शुद्धोदकस्नानम्- (लौ.) : शुद्धं यत्सलिलं दिव्यं गंगाजलसमं स्मृतम् ।
 समर्पितं मया भक्त्या शुद्धस्नानाय गृह्यताम् ॥ स्नानार्थं शुद्धोदकं सम० ।
 (वै.) ॐ शुद्धवालः सर्वशुद्धवालो मणिवालस्तऽआश्विनाः श्येतः श्येताक्षो रुणस्ते रुद्राय
 पशुपतये कर्णा यामा अवालिप्ता रौद्रा नभो रूपाः पार्जन्याः । स्नानार्थं शुद्धोदकं सम० ।
 वस्त्रम्- (लौ.) : शीतवातोष्णसंत्राणं लज्जाया रक्षणं परम् ।
 देहालङ्करणं वस्त्रमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥

(वै.) : ॐ तस्माद्यज्ञात् सर्वहुतत्रय सामानिजज्ञिरे ।
 छन्दां सि जज्ञिरे तस्माद्यज्ञस्तस्मादजायत । वस्त्रोपवस्त्रञ्च सम० ।
 यज्ञोपवीतम्- (लौ.) : यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्यत्सहजं पुरस्तात् ।
 आयुष्यमग्र्यं प्रतिमुञ्च शुभ्रं यज्ञोपवीतं बलमस्तु तेजः ॥
 (वै.) : ॐ तस्मादश्वाऽअजायन्त ये के चोभयादतः ।
 गावो ह जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाताऽअजावयः ॥ यज्ञोपवीतं सम० ।
 चन्दनम्- (लौ.) : श्रीखण्डं चन्दनं दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनोहरम् ।
 विलेपनं सुरश्रेष्ठ ! चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ त्वां गन्धर्वा अखनैस्त्वामिन्द्रस्त्वां बृहस्पतिः ।
 त्वामोषधे सोमोराजा विद्वान्यश्मादमुच्यत ॥ चन्दनं सम० ।
 अक्षतम्- (लौ.) : अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ ! कुङ्कुमाक्ताः सुशोभिताः ।
 मया निवेदिता भक्त्या गृहाण परमेश्वर ॥
 (वै.) : ॐ अक्षन्नमीमदन्तश्चवप्रियाऽअधूषत ।
 अस्तोषत स्वपानवो विप्रानविष्टया मतीयोजान्विन्दते हरी । अक्षतं सम० ।
 पुष्पाणि- (लौ.) : ॐ माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।
 मयानीतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ! ॥
 (वै.) : ॐ यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधाव्यकल्पयन् ।
 मुखङ्किमस्यासीत्किम्बाहूकिमूरूपादा उच्येते ॥ पुष्पाणि सम० ।
 पुष्पमाला- (लौ.) : ॐ माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।
 मयानीतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ! ॥
 (वै.) : ॐ ओषधीः प्रतिमोदध्वं पुष्पवतीः प्रसूवरीः ।
 अश्वा इव सजित्वरी व्वीरुधः पारयिष्वः ॥ ॐ पुष्पमालां सम० ।
 दूर्वा- (लौ.) : ॐ दूर्वाङ्कुरान् सुहरितानमृतान् मङ्गलप्रदान् ।
 आनीतांस्तव पूजार्थं गृहाण परमेश्वर । ॥
 (वै.) : ॐ काण्डात्काण्डाप्ररोहन्ती परुषः परुषस्परि ।
 एवानो दूर्वे प्रतनुसहस्रेण शतेन च ॥ ॐ दूर्वादलं सम० ।

धूपः - (लौ.) : ॐ वनस्पतिरसोद्भूतो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः ।
 आग्नेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ ब्राह्मणोऽस्यमुखमासीद् बाहुरजन्यः कृतः ।
 ऊरू तदस्य यद्वैश्यः पद्भ्यां शूद्रोऽजायत ॥ धूपमाग्रापयामि ।
 दीपः - (लौ.) : ॐ साज्यश्च वर्तिसंयुक्तं वह्निना योजितं मया ।
 दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापहम् ॥
 (वै.) : ॐ चन्द्रमा मनसो जातश्चक्षोः सूर्योऽजायत ।
 श्रोत्राक्षयुश्च प्राणश्च मुखादग्निरजायत ॥ ॐ दीपं दर्शयामि ।
 नैवेद्यम् - (लौ.) : ॐ शर्कराखण्डखाद्यानि दधिक्षीरघृतानि च ।
 आहारं भक्ष्यभोज्यञ्च नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ नाभ्या आसीदन्तरिक्षं शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत ।
 पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकां रऽअकल्पयन् ॥ ॐ नैवेद्यं निवेदयामि ।
 ऋतुफलम् - (लौ.) : ॐ इदं फलं देव! स्थापितं पुरतस्तव ।
 तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज्जन्मनि जन्मनि ॥
 (वै.) : ॐ याः फलिनीयाऽअफलाऽअपुष्पा याश्च पुष्पिणीः ।
 बृहस्पति प्रसूतास्तानो मुञ्चन्त्वहसः ॥ ऋतुफलं सम० ।
 ताम्बूलम् - (लौ.) : ॐ पूगीफलं महद् दिव्यं नागवल्लीदलैर्युतम् ।
 एलालवङ्गसंयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥
 (वै.) : ॐ यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत ।
 वसन्तोऽस्यासीदाज्यं ग्रीष्मऽइध्मः शरद्धविः ॥ ताम्बूलं सम० ।
 दक्षिणा - (लौ.) : ॐ हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः ।
 अनन्तपुण्यफलदमतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
 (वै.) : ॐ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकऽआसीत् ।
 सदाधारपृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ दक्षिणाद्रव्यं सम० ।
 मन्त्रपुष्पाञ्जलिः (लौ.) : ॐ श्रद्धया सिक्तया भक्त्या हादप्रेम्णा समर्पितः ।
 मन्त्रपुष्पाञ्जलिश्चायं कृपया प्रतिगृह्यताम् ॥

(वै.) ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
 तेहन्तकं महिमानः सचन्त यत्र पूर्वं साध्याः सन्ति देवाः ॥ मन्त्रपुष्पाञ्जलिं सम० ।
 षष्ठी दधिभक्तनैवेद्यं समर्पयेत् । पूजान्ते प्रार्थना -
 चिरञ्जीवी यथा त्वं भो ! भविष्यामि तथा मुने ।
 रूपवान्वित्तवांश्चैव श्रियायुक्तश्च सर्वदा ॥
 मार्कण्डेयनमस्तेऽस्तु सप्तकल्पान्तजीवन ।
 आयुरारोग्यसिद्ध्यर्थं प्रसीद भगवन् मुने ॥
 चिरञ्जीवी यथा त्वं तु मुनीनां प्रवरो द्विज ! ।
 कुरुष्व मुनिशार्दूल ! तथा मां चिरजीविनम् ॥
 मार्कण्डेयमहाभाग ! सप्तकल्पान्तजीवन ।
 आयुरारोग्यसिद्ध्यर्थमस्माकं वरदो भव ॥
 अष्टषष्ठीप्रार्थना -
 जय देवि ! जगन्मातर्जगदानन्दकारिणि ।
 प्रसीद मम कल्याणि नमस्ते षष्ठीदेवते ॥
 त्रैलोक्ये यानि भूतानि स्थावराणि चराणि च ।
 ब्रह्मविष्णुशिवैः सार्धं रक्षां कुर्वन्तु तानिमे ॥
 तत्तस्तिलगुडमिश्रं पयः पिबेत् । तन्मन्त्रः -
 सतिलगुडसंमिश्रमञ्जल्यर्थमितं पयः ।
 मार्कण्डेयाद्वरं पिबाम्यायुर्विवृद्धये ॥
 क्वचित् पूजितषोडशदेवताभ्यो नाम्ना प्रत्येकमष्टाविंशतिसंख्यकतिलहोमस्यापि विधानं
 प्राप्यते । तदनन्तरमावाहितदेवानां विसर्जनं, यज्ञाचार्यादाशीर्वादग्रहणम् । ततो यथेष्टं
 विप्रभोजनं, तेभ्यो दक्षिणादानञ्च दद्यादिति संक्षेपेण वर्धापनविधिः प्रदर्शितः ।
 जन्मदिवसे पालनीयाः केचन नियमाः -
 खण्डनं नखकेशानां मैथुनाध्यगमौ तथा ।
 आमिषं कलहं हिंसां वर्षवृद्धौ विवर्जयेत् ॥
 मृते जन्मनि सङ्क्रान्तौ श्राद्धे जन्मदिने तथा ।
 अस्पृश्यस्पर्शने चैव नस्नायादुष्णावारिणा ॥
 ॥ हरिः ॐ ॥

केचन मन्त्रप्रयोगाः -

तत्रादौ विद्यावर्धकमन्त्रप्रयोगः- (1)-

ॐ नमो ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं वद वद वाग्वादिनी बुद्धिं वर्धय ॐ ह्रीं नमः स्वाहा ॥

मन्त्रस्यास्य अष्टोत्तरसहस्रसंख्यकजपः ग्रहणावसरे क्रियते तदा अयं सिद्धो भवति । तदनन्तरं अष्टोत्तरशतं प्रतिदिनं जपः कर्तव्यः । अनेन अनुदिनमभ्यस्ता विद्या वृद्धिं गच्छति ।

विद्यावर्धकमन्त्रप्रयोगः- (2)

ॐ ह्रीं श्रीं माम् वद वद वाग्वादिनी भगवती सरस्वती ऐं नमः स्वविद्यां देहि मम ह्रीं सरस्वती स्वाहा ॥

मन्त्रस्यास्य अष्टोत्तरसहस्रसंख्यकजपः ग्रहणावसरे कर्तव्यः । तदनन्तरं एकविंशतिदिनं यावत् त्रिकालं अष्टोत्तरशतसंख्यक सश्रद्धं जपः कर्तव्यः । ततोऽनुदिनं अष्टोत्तरशतसंख्यकजपकर्म विद्याविवृद्धये सिद्धिदायकं भवति ।

धनवर्धकमन्त्रप्रयोगः- (3)

ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं श्रीं क्लीं श्रीं लक्ष्मी मम गृहे धनं पूरय पूरय चिन्तां दूरय दूरय स्वाहा । मन्त्रस्यास्य अष्टोत्तरसहस्रसंख्यकजपः चतुर्विंशति दिनं यावत् क्रियते तदा मन्त्रोऽयं गच्छति । तदनन्तरमनुदिनं धनविवृद्धये मालात्रयं जपः कर्तव्यः । सौम्यकाचरणेन सह अस्य प्रयोगः कर्तव्यः ।

पत्निप्राप्त्यर्थं वैदिकमन्त्रप्रयोगः- (4)

ॐ आगच्छत आगतस्य नाम गृह्णाम्यायतः । इन्द्रस्य वृत्रघ्नो वन्द्ये वासवस्य शतक्रतोः ॥ येन सूर्या सावित्रीमश्विनोऽहोः पश्चात् । तेन मामग्नवीद् भगो जायामा वहतादिति ॥ यस्तेऽङ्गुशो वसुदानो बृहन्निद्र हिरण्ययः । तेना जनीयते जायां मह्यं धेहि शशिपते ॥ अथर्ववेदे अष्टमेऽनुवाके 6/82/1,2,3 ।

चतुःपञ्चाशत्सहस्रजपेन तद्दर्शांशहवनतर्पणमार्जनेन मनोनुकूला पत्निप्राप्तिर्भवति ।

पत्निप्राप्त्ये पौराणिकमन्त्रप्रयोगः- (5)

ॐ पत्नीं मनोरम्भां देहि मनोवृत्तानुसारिणीम् । तारिणीं दुर्गसंसारसागरस्य कुम्भोद्भवाम् ॥ मन्त्रस्यास्य "दुर्गासप्तशती" मन्त्रैः सम्पुटितैः पाठैः मनोनुकूलापत्नी प्राप्यते । पाठसंख्या-निर्द्धारणं जन्मपत्रस्थपत्नीसुखबाधकग्रहोपरि आधारितमस्ति ।

मनोनुकूलपतिप्राप्तये वैदिकमन्त्रप्रयोगः- (6)

ॐ त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिर्ममतिवेदनम् । ऊर्वा रुकमिव बन्धनादितो मुक्षीय मामृताः ॥ मन्त्रस्यानुष्ठानेन (सश्रद्धं शिवार्चनेन रुद्रभिषेकेन च) प्राप्ते काले मनोनुकूलपतिप्राप्तिर्भवति ।

मनोनुकूलपतिप्राप्तये पौराणिकमन्त्रप्रयोगः- (7)

ॐ कप्त्यायिनि ! महामाये । महायोगिन्यशीश्वरि !

नन्दगोपसुतं देवि ! पतिं मे कुरु ते नमः ॥

अस्य मन्त्रस्यानुष्ठाने भगवत्याः जगदम्बायाः सम्मुखं दीपं प्रज्वाल्य कमलाक्षमालया एकपञ्चाशत्सहस्रसंख्यकं जपकर्म कर्तव्यम् । तदनन्तरं तद्दर्शांशहवनं-मार्जनं-ब्राह्मणभोजनं-दक्षिणादानञ्च मन्त्रेनुकूलपतिप्राप्तये कर्तव्यम् ।

कुपथगामी पति/पत्नीवशीकरणमन्त्रप्रयोगः- (8)

ॐ कप्त्यातुरे कप्तमेखले विद्योषिणि नीललोचने ।

अमुकं मे वश्यं कुरु कुरु ह्रीं स्वाहा ॥

अत्र अमुकस्थाने पत्न्या वा पत्युर्नामोल्लेखः कर्तव्यः । सुमुहूर्ते प्रारभ्य चतुर्विंशति-सहस्रसंख्यकं जपकर्म भगवती पञ्चोपचारैः प्रपूज्य कर्तव्यम् ।

कुपथगामी पति/पत्नीवशीकरणवैदिकमन्त्रप्रयोगः- (9)

ॐ नकुलो विच्छिद्य संदधात्यहिं पुनः ।

एवा कप्तस्य विच्छिन्नं सन्धेहि वीर्यावति ॥

अस्य जपसंख्या चतुर्विंशतिसहस्रमस्ति । विधानं विमृश्य कर्तव्यम् ।

॥ अथशारदोक्तमहामृत्युञ्जयजपविधिः ॥

ॐ अस्य श्रीमहामृत्युञ्जयमन्त्रस्य वसिष्ठऋषिः अनुष्टुप्छन्दः श्रीत्र्यम्बकरुद्रो देवता श्री बीजं शक्तिः मम यजमानस्य वा शरीरे सर्वादिष्ट निवृत्तिपूर्वकसकलमनोरथसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ।

श्रद्धादिन्यासः

ॐ वसिष्ठऋषये शिरसि । अनुष्टुप्छन्दसे नमः मुखे । श्रीत्र्यम्बकरुद्र देवतायै नमः हृदये ।

श्री बीजं नमः गुह्ये । ह्रीं शक्तये पादयोः ॥

अष्ट करन्यासः

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः ॐ नमो भगवते रुद्राय शूलपाणये स्वाहा अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ।

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः यजामहे ॐ नमो भगवते रुद्राय अमृतमूर्तये मञ्जीवय जीवय तर्जनीभ्यां स्वाहा ।

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः सुगन्धिर्ममतिवेदनम् ॐ नमो भगवते चन्द्रशिरसे जटिने

मध्यमाभ्यां चषट् ।

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः उर्वारुकमिव बन्धनात् ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिपुरान्तकाय हां ह्रीं अन्धमिकाभ्यां हुम् ।

हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मृत्योर्मुक्षीय ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिलोचनाय ऋग्यजुः साममन्त्राय कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ।

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मामृतात् ॐ नमो भगवते रुद्राय अग्नित्रयाय ज्वल ज्वल मां

अघोरस्त्राय करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् ।

एवं हृदयादि०

ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं ॐ नमो भगवते रुद्राय शूलशयने स्वाहा हृदयय नमः ।
 ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः यजामहे ॐ नमो भगवते रुद्राय अमृतमूर्त्ये मां जीवय जीवय शिरसे स्वाहा ।
 ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः सुगन्धिष्णुष्टिवर्धनम् ॐ नमो भगवते रुद्राय चन्द्रशिरसे जटिले स्वाहा शिखायै वषट् ।
 ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः उर्वारुकमिव बन्धनात् ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिपुरान्तकाय ह्रीं ह्रीं कनकाय हूं ।
 ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मृत्योर्मुक्षीय ॐ नमो भगवते रुद्राय त्रिलोचनाय ऋग्यजुः साममन्त्राय नेत्रत्रयाय वौषट् ।
 ॐ हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः मामृतात् ॐ नमो भगवते रुद्राय अग्नित्रयाय ज्वल ज्वल मां रक्ष रक्ष अघ्नेरास्त्राय अस्त्राय फट् ॥

॥ अथ वर्णन्यासः ॥

ॐ त्र्यं नमः दक्षिणचरणग्रे । वं नमः कं नमः यं नमः जां नमः दक्षिणचरणसन्धिचतुष्केषु । मं नमः वामचरणग्रे । हे नमः सं नमः गं नमः धिं नमः वामचरणसन्धिचतुष्केषु । पुं नमः गुह्ये । ष्टिं नमः आधारे । वं नमः जठरे । ह्रीं नमः हृदये । नं नमः कण्ठे । ॐ नमः दक्षिणकरग्रे । उं नमः रुं नमः कं नमः मि नमः दक्षिणकरसन्धिचतुष्केषु । वं नमः वामकरग्रे । वं नमः धं नमः नां नमः मं नमः वामकरसन्धिचतुष्के । त्यो नमः वदने । मुं नमः ओष्ठयोः । ॥ नमः घ्राणयोः । यं नमः दृशोः । मां नमः श्रवणयोः । मुं नमः ध्रुवोः । तां नमः शिरसि । पदन्यासः । त्र्यम्बकं शिरसि । यजामहे ध्रुवोः । सुगन्धि दृशोः । पुष्टिवर्धनम् मुखे । उर्वारुकं गण्डयोः । इव हृदये । बन्धनात्-जठरे, मृत्योर्-गुह्ये । मुक्षीय-उर्वोः । मां जानुनोः । अमृतात् फट्टयोः ॥

अथ ध्यानम्

हस्ताभ्यां कलशद्वयामृतरसेराप्लवयन्तं शिरो, द्वाभ्यां तो दधत् मृगाक्षवलये द्वाभ्यां वहन्तं परम् ।
 अंकन्यस्तकद्वयमृतघट कैलाशकान्तं शिवम्, स्वच्छाम्भोजगतं तवेन्दुमुकुटाभान्तं त्रिनेत्रं भजे ॥ १ ॥
 इति ॥ गान्ध्या मानसोपचारैः सम्पूज्य पूर्ववत् मालापूजनं पूर्ववत् मूलमन्त्रं जपेत् ॥

॥ मन्त्रस्वरूपम् ॥

हौं ॐ जूं सः भूर्भुवः स्वः त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिष्णुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्-
 मुक्षीय मामृतात् भूर्भुवः स्वरो जूं सः हौं ओम् ॥ १ ॥

जपान्ते प्रार्थना-

मृत्युञ्जय! महारुद्र! त्राहि मां शरणगतम् । जन्ममृत्युजरारोगैः पीडितं कर्मबन्धनैः ॥ १ ॥
 तावकस्त्वद्गतप्राणस्त्वर्चिर्वचोऽहं ॥ मूढ । इति विज्ञाप्य देवेशं जपेन्मन्त्रं त्र्यम्बकम् ॥ २ ॥

बालस्य दृष्टिदोषादौ रक्षाविधिः- भस्म गृहीत्वाऽभिमन्त्रयेत् -

वासुदेवो जगन्नाथः पृतनातर्जनो हरिः । रक्षंतु त्वरितं बालं मुंच मुंच कुमारकम् ॥
 कृष्ण रक्ष शिशुं शंखमधुकैटभमर्दन । प्रातः संगवमध्याह्ने सायान्हे मुंच संध्ययोः ॥
 महानिशि सदा रक्ष कंसारिष्टनिषूदन । महोरगान् पिशाचांश्च ग्रहान्मातृगणांस्तथा ॥
 बालग्रहान्विशेषेण छिंधि छिंधि महाभयान् । त्राहि त्राहि हरे नित्यं त्वद्रक्षाभूषितं शिशुम् ॥
 इति भस्माभिमन्त्र्यैव भूषयेत्तेन भस्मना । शिरो ललाटाद्यंगेषु रक्षां कुर्याद्यथाविधि ॥
 रक्ष रक्ष महादेव नीलग्रीव जटाधर । ग्रहैस्तु सहितो रक्ष मुंच मुंच कुमारकम् ॥
 अमुं मंत्रं भूर्जपत्रे विलिख्य तत्पत्रं बालस्य दक्षिणभुजे बन्धीयात् ।

बालरोदनपरिहारार्थं यंत्रमुक्तं मयूखे

षड्दलमध्ये ह्रींकारस्तन्मध्ये शिशोर्नाम विलिख्य षट्कोणेषु - ॐ लुलुव स्वाहा' इति
 मंत्रषडक्षराणि तद्बहिर्नेमिवद्वयं विलिख्य तद्बहिरधोमुखैरर्धचंद्रावेष्टय
 यंत्रदेवताभ्यो नमः' इति षोडशोपचारैः संपूज्य बालहस्ते बन्धीयात्
 (बालग्रहसांख्यदिकं सांख्यादिग्रंथे द्रष्टव्यम्)

इति बालस्य रक्षाविधिः ॥

॥ बगलामुखी मन्त्र जपविधिः (मेरु तंत्रोक्तः)

विनियोगः

'ॐ ॥ श्रीबगलामुखीमन्त्रस्य नारदऋषिः बृहतीछन्दः बगलामुखीदेवता शत्रूणां स्तम्भनायै
 जपे विनियोगः ।

षडङ्गन्यासः-

ॐ ॥ हृदयाय नमः, ॐ बगलामुखि शिरसे स्वाहा, ॐ सर्वदुष्टानां शिखायै वषट्, ॐ वाचं
 मुखं पदं स्तम्भय कवचाय हुम्, ॐ जिह्वां कीलय नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ कुट्टिं विनाशय ह्रीं
 ॐ स्वाहा ॥ फट् ॥

षडङ्गन्यासः

ॐ ॥ नमः, ॐ बगलामुखि शिरसे स्वाहा, ॐ सर्वदुष्टानां शिखायै वषट्, ॐ वाचंमुखं
 पदं स्तम्भय कवचाय हुम्, ॐ जिह्वां कीलय नेत्रत्रयाय वौषट्, ॐ कुट्टिं विनाशय ह्रीं ॐ
 स्वाहा अस्त्राय फट् ।

अथ मन्त्रः

॥ ॐ ह्रीं बगलामुखि सर्वदुष्टानां वाचं मुखं पदं जिह्वां स्तम्भय कीलय कुट्टिं विनाशय
 ह्रीं ॐ स्वाहा ॥

अथ प्रातःस्मरणीयगणेशस्तोत्रम्

ॐ प्रणम्य शिरसा देवं गौरौपुत्रं विनायकम् । भक्तावासं स्मरेन्नित्यमायुष्कामार्थसिद्धये । १ ।
प्रथमं वक्रतुण्डं एकदन्तं द्वितीयकम् । तृतीयं कृष्णपिङ्गाक्षं गजवक्त्रं चतुर्थकम् । २ ।
लम्बोदरं पञ्चमं षष्ठं विकटमेव च । सप्तमं विघ्नराजं धूम्रवर्णं तथाष्टमम् । ३ ।
नवमं भालचन्द्रं दशमन्तु विनायकम् । एकादशं गणपतिं द्वादशन्तु गजाननम् । ४ ।
द्वादशैतानि नामानि त्रिसन्ध्यं यः पठेन्नरः । नास्ति विघ्नभयं तस्य सर्वसिद्धिं लभेद् ध्रुवम् । ५ ।
विद्यार्थी लभते विद्यां धनार्थी लभते धनम् । पुत्रार्थी लभते पुत्रान् मोक्षार्थी लभते गतिम् । ६ ।
जपेद् गणपतिस्तोत्रं षड्भिर्मासैः फलं लभेत् । संवत्सरेण सिद्धिश्च लभते नात्र संशयः । ७ ।
अष्टभ्यो ब्रह्मणेभ्यश्च लिखित्वा यः समर्पयेत् । तस्य विद्या भवेत् सद्यो गणेशस्य प्रसादतः । ८ ।
श्रीनारदपुराणे सङ्कष्टनाशनं नाम गणेशस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

अथ नवग्रहस्तोत्रम्

जपाकुसुमसंकाशं काश्यपेयं महाद्युतिम् । तमोऽरिं सर्वपापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवाकरम् । १ ।
दधिशङ्खतुषाराभं क्षीरोदार्णवसम्भवम् । नमामि शशिनं सोमं शम्भोर्मुकुटभूषणम् । २ ।
धरणीगर्भसम्भूतं विद्युत्कान्तिसमप्रभम् । कुमारं शक्तिहस्तं तं भङ्गलं प्रणमाम्यहम् । ३ ।
प्रियङ्गुकलिकाश्यामं रूपेणाप्रतिमं बुधम् । सौम्यं सौम्यगुणोपेतं तं बुधं प्रणमाम्यहम् । ४ ।
देवानां च ऋषीणां च गुरुं काञ्चनसंनिभम् । बुद्धिभूतं त्रिलोकेशं तं नमामि बृहस्पतिम् । ५ ।
हिमकुन्दमृणालाभं दैत्यानां परमं गुरुम् । सर्वशास्त्रप्रवक्तारं भार्गवं प्रणमाम्यहम् । ६ ।
नीलाञ्जनसमाभासं रविपुत्रं यमाग्रजम् । छायामार्तण्डसम्भूतं तं नमामि शनैश्चरम् । ७ ।
अर्धकायं महावीर्यं चन्द्रादित्यविमर्दनम् । सिंहिकागर्भसम्भूतं तं राहुं प्रणमाम्यहम् । ८ ।
पलाशपुष्पसङ्काशं तारकाग्रहमस्तकम् । रौद्रं रौद्रात्मकं घोरं तं केतुं प्रणमाम्यहम् । ९ ।
इति व्यासमुखोद्गीतं यः पठेत् सुसमाहितः । दिक् वा यदि रात्रौ विघ्नशान्तिर्भविष्यति । १० ।
नरनारीनृपाणाञ्च भवेद्दुःस्वप्ननाशनम् । ऐश्वर्यमतुलं तेषामारोग्यं पुष्टिवर्धनम् । ११ ।
ग्रहनक्षत्रजाः पीडास्ताडकाग्निसमुद्भवाः । ताः सर्वाः प्रशमं यान्ति व्यासो ब्रूते न संशयः । १२ ।
॥ महर्षिव्यासविरचितं नवग्रहस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

नवग्रहाणां समिधाः-

अर्कः ॥ गङ्गा ॥ छादिरे ह्यपमार्गश्च पीपलः ।
उदुम्बरः शमी दूर्वा कुशाश्च समिधः क्रमात् ॥

खाजवल्क्यसंहिता-१/३०२

अथ कनकधारास्तोत्रम्

अङ्गं हरेः पुलकभूषणमाश्रयन्ति भृङ्गाङ्गनेव मुकुलापरणं तमालम् ।
अङ्गीकृताखिलविभूतिरपाङ्गलीला माङ्गल्यदाऽस्तु मम मङ्गलदेवतायाः । १ ।
मुग्धा मुहुर्विदधती वदने मुरारेः प्रेमत्रपाप्रणिहितानि गतागतानि ।
माला दृशोर्मधुकरोव महोत्पले या सा मे श्रियं दिशतु सागरसम्भवायाः । २ ।
विश्वामरेन्द्रपदविभ्रमदानदक्षमानन्दहेतुरधिकं मुरविद्विषोऽपि ।
ईर्ष्यन्निषीदतु मयि क्षणमीक्षणाधीमन्दीवरोदरसहोदरभिन्दरायाः । ३ ।
आमीलिताक्षमधिगम्य मुदा मुकुन्दमानन्दकन्दमनिमेषमनङ्गतन्त्रम् ।
आकेकरिस्थितकर्नीनिकपक्ष्मनेत्रं भूत्यै भवेन्मम भुजङ्गशयाङ्गनायाः । ४ ।
बाह्वन्तरे मधुजितः श्रितकौस्तुभे या हारावलीव हरिनीलमयी शिखरी ।
कामप्रदा भगवतोऽपि कटाक्षमाला कल्याणमावहतु मे कमलालयायाः । ५ ।
कालाम्बुदालिलिते रसि कैटभारे धाराधरे स्फुरति या तडिदङ्गनेव ।
मातुः समस्तजगतां महनीयमूर्तिर्भद्राणि मे दिशतु भार्गवनन्दनायाः । ६ ।
प्राप्तं पदं प्रयमस्तः किल यत्प्रभावान्माङ्गल्यभाजि मधुमाधिनि मन्मथेन ।
मय्यापतेत्तदिह मन्थरमीक्षणार्थं मन्दासं च भकरालयकन्यकायाः । ७ ।
दद्याद्दयानुपवनो द्रविणाम्बुधारामस्मिन्किञ्चनविहङ्गशिरौ विषण्णे ।
दुष्कर्मघर्ममपनीय धिराय दूरं नारायणप्रणयिनीनयनाम्बुवाहः । ८ ।
इष्टा विशिष्टमस्त्येऽपि ॥ दयार्द्रदृष्ट्या त्रिविष्टपपदं सुलभं लभन्ते ।
दृष्टिः प्राहृष्टकमलोदरदृष्टिरिष्टां पुष्टिं कृषीष्ट ॥ पुष्करविष्टरायाः । ९ ।
गीर्देवतेति गरुडध्वजसुन्दरीति शाकम्भरीति शशिशेखरवल्लभेति ।
सृष्टिस्थितिप्रलयकेलिषु सौख्यतायै तस्यै नमस्त्रिभुवनैकगुरोस्तरुण्यै । १० ।
श्रुत्यै नमोऽस्तु शुभकर्मफलप्रसूत्यै सत्यै नमोऽस्तु रमणीयगुणार्णवायै ।
शक्त्यै नमोऽस्तु शतपत्रनिकेतनायै पुष्ट्यै नमोऽस्तु पुरुषोत्तमवल्लभायै । ११ ।
नमोऽस्तु नालीकनिभाननायै नमोऽस्तु दुग्धोदधिजन्मभूत्यै ।
नमोऽस्तु सोमामृतसोदरायै नमोऽस्तु नारायणवल्लभायै । १२ ।
सम्पत्कराणि सकलोन्द्रियनन्दनानि साम्राज्यदानविभवानि सरोरुहाक्षि ।
त्वह्न्दनानि दुरिताहरणोद्यतानि मामेव मातरनिशं कलयन्तु मान्ये ! । १३ ।

(उत्तरार्द्धम्, श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गम्-संवत्-२०७७ / पृ.सं. 130)

यत्कटाक्षसमुपासनाविधिः सेवकस्य सकलार्थसम्पदः ।

सन्तनोति वचनाङ्गमानसैस्त्वां मुरारिहृदयेश्वरी भजे ॥१४॥

सरसिजनिलये सरोजहस्ते धवलतमांशुकगन्धमाल्यशोभे ।

भगवति ! हरिकल्पभे ! मनेजे ! त्रिभुवनभूतिकरि ! प्रसीद मह्यम् ॥१५॥

दिग्घस्तिभिः कनककुम्भमुखावसृष्टस्वर्वाहिनीविमलचारुजलप्लुताङ्गीम् ।

प्रातर्नमामि जगतां जननीमशेषलोकाधिनाथगृहिणीममृतान्धिपुत्रीम् ॥१६॥

कमले ! कमलाक्षवल्लभे ! त्वं करुणापूरतरङ्गितैरपाङ्गैः ।

अवलोकय मामकिञ्चनानां प्रथमं पात्रमकृत्रिमं दयायाः ॥१७॥

स्तुवन्ति ये स्तुतिभिरभूभिरन्वहं त्रयीमयी त्रिभुवनमातरं रमाम् ।

गुणधिका गुरुतरभाग्यभागिनो भवन्ति ते भुवि बुधभाविताशयाः ॥१८॥

॥ श्रीभगवत्पादशङ्करविरचितं कनकधारस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

अथ अन्नपूर्णास्तोत्रम्

नित्यानन्दकरी वराभयकरी सौन्दर्यरत्नाकरी निर्धूताखिलघोरपावनकरी प्रत्यक्षमाहेश्वरी ।

प्रालेपाचलवंशपावनकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपावलम्बनकरी मातान्नपूर्णेस्वरी ॥१॥

नानारत्नविधिप्रभूषणकरी हेमाम्बरदम्बरी मुक्ताहारविलम्बमानविलसद्भक्षोजकुम्भान्तरी ।

काश्मीरागरुवासिताङ्गुलिधरा काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥२॥

योगानन्दकरी रिपुक्षयकरी धर्मार्यनिष्ठाकरी चन्द्रार्कानलभासमानलहरी त्रैलोक्यरक्षाकरी ।

सर्वैश्वर्यसमस्तवाञ्छितकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥३॥

कैलासाचलकन्दरालयकरी गौरी शङ्करी कौमारी निगमार्कगोचरकरी ओंकारबीजक्षरी ।

मोक्षद्वारकपाटपाटनकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥४॥

दृश्यादृश्यविभूतिवाहनकरी ब्रह्माण्डभाण्डोदरी लीलानाटकसूत्रभेदनकरी विज्ञानदीपाङ्कुरी ।

श्रीविश्वेशमनःप्रसादनकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥५॥

उर्वीसर्वजनेश्वरी भगवती मातान्नपूर्णेस्वरी वेणीनीलसमानकुन्तलहरी नित्यानन्दानेश्वरी ।

सर्वानन्दकरी सदा शुभकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥६॥

आदिक्षान्तसमस्तवर्णनकरी शम्भोस्त्रिभावाकरी काश्मीरत्रिजलेश्वरी त्रिलहरी नित्याङ्कुरा सर्वरी ।

कामाकाङ्क्षकरी जनोदयकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥७॥

देवी सर्वविचित्रतरुचिता दाक्षायणी सुन्दरी वामं स्वादु पयोधरप्रियकरी सौभाग्यमाहेश्वरी ।

भक्ताभीष्टकरी सदाशुभकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥८॥

चन्द्रार्कानलकोटिकोटिसदृशा चन्द्रांशुविम्बाधरी चन्द्रार्कान्नसमानकुन्तलधरी चन्द्रार्कवर्णेस्वरी ।

मालापुस्तकपाशासाङ्कुशधरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥९॥

क्षत्रत्राणकरी महाऽभयकरी माता कृपासागरी साक्षान्मोक्षकरी सदा शिवकरी विश्वेश्वरश्रीधरी ।

दक्षाक्रन्दकरी निगमयकरी काशीपुराधीश्वरी ॥ भिक्षां देहि ॥१०॥

अन्नपूर्णे ! सदापूर्णे ! शङ्करप्राणवत्सले ! ज्ञानवैराग्यसिद्ध्यर्थं भिक्षां देहि च पार्वति ! ॥११॥

माता च पार्वती देवी पिता देवो महेश्वरः । बान्धवाः शिवभक्ताश्च स्वदेशो भुवनत्रयम् ॥१२॥

इति श्रीमत्परमहंससंन्यासजकाचर्यस्य श्रीवेङ्कटभगवत्पूज्यपदशिष्यस्य श्रीमच्छङ्करभगवतः कृते अन्नपूर्णास्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

अथ श्रीसूक्तम्

ॐ हिरण्यवर्णा हरिणी सुवर्णरजतस्रजाम् । चन्द्रां हिरण्ययी लक्ष्मीं जातवेदो म आ वह ॥१॥

तां म आ वह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम् । यस्यां हिरण्यं विन्देयं गामश्वं पुरुषानहम् ॥२॥

अश्वपूर्वा रथमध्यं हस्तिनादग्रमोदिनीम् । देवीमुप ह्वये श्रीर्मा देवी जुषताम् ॥३॥

कं संस्मितां हिरण्यव्रकारामर्द्रां ज्वलन्तीं तृतां तर्पयन्तीम् । पद्मवर्णां तमिहोपह्वये श्रियम् ॥४॥

चन्द्रां प्रभासां यशसा ज्वलन्तीं श्रियं लोके देवजुष्टामुदाराम् ।

तां पद्मनीमीं शरणं प्रपद्ये अलक्ष्मीर्मे नश्यतां त्वां वृणे ॥५॥

आदित्यवर्णे तपसोऽधि जातो वनस्पतिस्तव वृक्षोऽथ विल्वः ।

तस्य फलानि तपसा नुदन्तु या अन्तरा याश्च बाह्यं अलक्ष्मीः ॥६॥

उपैतु मां देवसखः कीर्तिश्च मणिना ॥७॥ प्रादुर्भूतोऽस्मि राष्ट्रेऽस्मिन् कीर्तिमृद्धिं ददातु मे ॥७॥

क्षुत्पिपासाभलां ज्येष्ठामलक्ष्मीं नाशयाम्यहम् । अभूतिमसमृद्धिं च सर्वां निर्णुद मे गृहात् ॥८॥

गन्धद्वारां दुराधर्षां नित्यपुष्टां करीषिणीम् । ईश्वरीं सर्वभूतानां तमिहोपह्वये श्रियम् ॥९॥

मनसः काममाकूतिं वाचः सत्यमशीमहि । पशूनां रूपमन्तस्य मयि श्रीः श्रयतां यशः ॥१०॥

कर्दमेन प्रजा भूता मयि कर्दमः । श्रियं मे कुले मातरं पद्ममालिनीम् ॥११॥

आपः सृजन्तु स्निग्धानि चिक्लीत ॥१२॥ नि च देवी मातरं श्रियं मे कुले ॥१२॥

आह्रां पुष्करिणीं पुष्टिं पिङ्गलां पद्ममालिनीम् । चन्द्रां हिरण्ययी लक्ष्मीं जातवेदो म आ वह ॥१३॥

आह्रां यः करिणीं यष्टिं सुवर्णां हेममालिनीम् । सूर्यां हिरण्ययी लक्ष्मीं जातवेदो म आ वह ॥१४॥

तां म आ वह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम् ।

यस्यां हिरण्यं प्रभूतं गात्रे दास्योऽश्वान् विन्देयं पुरुषानहम् ॥१५॥

यः शुचिः प्रयतो भूत्वा जुहुयादाज्यमन्वहम् । सूक्तं पञ्चदशर्चं च श्रीकामः सततं जपेत् ॥१६॥

॥ इति श्रीसूक्तं सम्पूर्णम् ॥

श्रीजगन्नाथष्टकम्

कदाचित्कालिन्दीतटविपिनसङ्गीतकरवो मुदाऽऽभीरीनारीवदनकमलाऽऽस्वादमधुपः ।
रमा-शम्भुर्ब्रह्मामरपतिगणेशार्चितपदो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥१॥
भुजे सव्ये बेणुं शिरसि शिखिपिच्छं कटितटे दुकूलं नेत्रान्ते सहचर-कटाक्षं विदधते ।
सदा श्रीमद्वृन्दावनवसतिलीलापरिचयो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥२॥
महाम्भोधेस्तीरे कनकरुचिरे नीलशिखरे वसन् प्रासादान्तःसहजबलभद्रेण बलिना ।
सुभद्रामध्यस्थः सकलसुरसेवाऽवसरदो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥३॥
कृपापारावारःसजलजलदश्रेणिरुचिरो रमावाणीरामःस्फुरदमलपद्मे क्षणमुखः ।
सुरेन्द्रैराराध्यःश्रुतिगणशिखा-गीतचरितो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥४॥
रथारुहो गच्छन् पथि मिलित-भूदेव-पटलैः श्रुतिप्रादुर्भावं प्रतिपदमुपाकर्ण्य सद्यः ।
दयासिन्धुर्बन्धुः सकलजगतां सिन्धुसुतया जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥५॥
परं ब्रह्मापीडःकुबलयदलोत्फुल्लनयनो निवासी नीलाद्रौ निहितचरणोऽनन्तशिरसि ।
रसानन्दो राधा-सरसवपुरालिङ्गनसुखो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥६॥
न वै प्रार्थ्यं राज्यं न च कनकमाणिक्यविभवं न यावेऽहं रम्यं निखिलजनकाम्यं वरवधूम् ।
प्राप्ता काले काले प्रमथपतिना गीतचरितो जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥७॥
हर त्वं संसारं दुरतरमसारं सुरपते! हरत्वं पापानां विततिमपरां यादवपते! ।
अहो दीनेऽनाथे निहितचरणो निश्चितमिदं जगन्नाथस्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥८॥

इति जगन्नाथष्टकं सम्पूर्णम्

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात् पूर्णमुदच्यते । पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ॥
सर्वे भवन्तु सुखिनः सर्वे सन्तु निरामयाः । सर्वे भद्राणि पश्यन्तु मा कश्चिद् दुःखभाग्यवेत् ॥
॥ ॐ शान्तिःशान्तिःशान्तिः ॥

अपने जन्मपत्री में अपने भविष्य को देखें- जन्मपत्र-निर्माणशुल्क का विवरण निम्नलिखित है । जन्मपत्र बड़ा - ५१५१/- जन्मपत्र मध्यम- २५०१/-
जन्मपत्र छोटा- ११०१/- वर्षफल- २१५१/- मेलापक- ५५१/-
जन्मपत्रविश्लेषण- ११००/-
विशेष:- जन्मपत्र निर्माण शुल्क मनिआर्डर अथवा रेखांकित बैंकड्राफ्ट के साथ निम्नलिखित विवरण अवश्य लिखें । यथा- जन्मदिनाङ्क, दिन, जन्मसमय, जन्मस्थान, जातक का नाम, लिङ्ग, पितृनाम । वि.द्र.:- www.vedanandashram.in

ज्योतिर्विज्ञान-अनुसन्धान-केन्द्रम्

श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्गकार्यालयः

वेदानन्द-आश्रमः, न्यू वेलबनव, (श्रीकृष्णनगरम्) टाउन थाना से पूर्व मोतिहारी - ८४५४०१

तमसो मा ज्योतिर्गमय

क्या आप जानते हैं? कर्म भाग्य के बिना अपूर्ण असफल एवं भाग्य भी समुचित कर्म के बिना में मन्द पड़ जाता है । समुद्रमन्थन से उत्पन्न लक्ष्मी तथा हलाहल विष भाग्य-वश ही भगवान विष्णु तथा सकल भगवान शिव को प्राप्त हुए हैं । आप भी अपने भाग्य के आइने से अनुचित भविष्य के प्रतिकूलताओंसे सचेष्ट रह सकते हैं । का समुचित ज्ञान एवं देवाराधन के अपने अनुकूल रत्नधारण आपके भाग्य के सम्बर्धन में सहायक सिद्ध हो सकते हैं । अतः अब विलम्ब क्यों? आप श्रीजगन्नाथपञ्चाङ्ग कार्यालय में सम्पर्क कर सकते हैं ।

केन्द्र-संस्थापक:- स्व. पं. वैद्यनाथपाठकः

संयोजकः

प्रो. मदनमोहनपाठकः

(अध्यक्ष:- ज्योतिर्विभागः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, लखनऊ - २२६०१०)

फ़ोनः-१४५४३७०६६, ७००७७९७८१३, लखनऊ-(उ.प्र.) www.vedanandashram.in

०९००६८-०४९३३ मोतिहारी- (बिहार)

सदस्यगणाः -

पं. नन्दकिशोरपाठकः- ९५४६८-५९००८ पं. जगदीशपाठकः- ९८०१६-८७५११
पं. अशोकपाठकः- ९८३५२-२७४३२ पं. कौशलकिशोरपाठकः- ९४३१४-३५८६२
पं. राघवतिवारी - ९१६२२-८७७९२ पं. कृष्णाकान्ततिवारी - ९००६२-५०५८७
पं. राजकुमारतिवारी - ७६५४६-९६९९५ पं. मिथिलेशपाठकः- ९९०५०-३४९२०
डॉ. पुरुषोत्तमकुमारशास्त्री ७५४२८३३१३१ डॉ. बालकिशोरशास्त्री - ९१६२२-८७७९२
पं. ओमप्रकाशशास्त्री - ९१९९७-४३२२८ पं. आनन्दप्रकाशपाठकः - ७९०५१३५ ३९१

प्रो. सर्वनारायणशास्त्री(निदेशकः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, लखनऊपरिसरः)

पं. इन्द्रासनचौबे- ९४३१५-००४८३ पं. श्रीसुरीलपाण्डेयः - ९४३१२-०४२५३
पं. हरेकृष्णमिश्रः - ९४३१६-५२५१७ पं. ओंकारपाण्डेयः- ९९३१०-९६३७७
पं. दिनेश्वरपाठकः - ९७७१७६४२३२ श्रीविभूतिनारायणसिंहः- ९४३१४-२९२०७
पं. संजयकुमारपाण्डेयः- ९८३५२-५२९५२ पं. रविकंकरतिवारी:- ९४३०९-८४२२९
पं. जितेन्द्रपाण्डेयः- ७६३१९-९०६८३ श्रीसंतोषकुमारसिंहः(अधिवक्ता)-९४३००-०८५८९
पं. वीरेन्द्रपाण्डेयः- ९६६१६-०१८७१ पं. बिन्दुपाठकः- ९८३५०-५५६६९
पं. वेदप्रकाशपाठकः - ८७६५१ ७१५३२ श्रीबबनसिंहः- ९४३१२-६९९४१